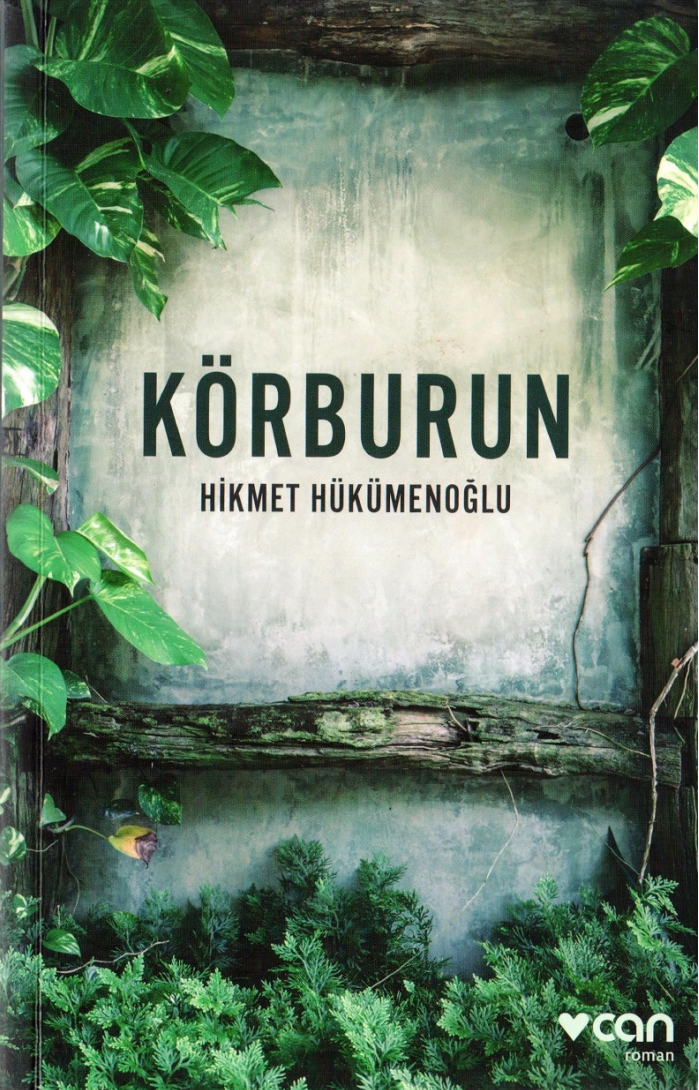

KÖRBURUN
HİKMET HÜKÜMENOĞLU
can
roman

HİKMET HÜKÜMENOĞLU KÖRBURUN

HİKMET HÜKÜMENOĞLU

KÖRBURUN

© 2016, Can Sanat Yayınları A.Ş.
Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Ağustos 2016, İstanbul
Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Editör: Sırma Köksal

Düzelti: Ebru Aydın
Mizanpaj: Bahar Kuru Yerek

Kapak tasarımı: Utku Lomlu / Lom Creative (www.lom.com.tr)

Kapak baskı: Azra Matbaası
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi D Blok 3. Kat No: 3-2
Topkapı-Zeytinburnu, İstanbul
Sertifika No: 27857

İç baskı ve cilt: Yıldız Matbaa Mücellit
Davutpaşa Cad. Emintaş Kazım Dinçol San. Sit. No: 81/25-26
Topkapı-İstanbul
Sertifika No: 33837

ISBN 978-975-07-3283-6

CAN SANAT YAYINLARI
YAPIM VE DAĞITIM TİCARET VE SANAYİ A.Ş.
Hayriye Caddesi No: 2, 34430 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33
canyayinlari.com
yayinevi@canyayinlari.com
Sertifika No: 31730

HİKMET HÜKÜMENOĞLU

KÖRBURUN

ROMAN

♥can

HİKMET HÜKÜMENOĞLU, 1971'de İstanbul'da doğdu. *Kar Kuyusu* (2005) *Küçük Yalanlar Kitabı* (2007), *47 Numaralı Kamara* (2010) ve *04:00* (2012) isimli romanları yayımlandı.

"O âna dek bize bir harikalar harikası gibi görünen imparatorluğun, 'son'suz ve 'biçim'siz bir yıkıntı olduğunu, çürümüşlüğünün asamızın kurtaramayacağı kadar kangrenleştiğini, düşman krallara karşı kazanılmış zaferlerin bizi onların ağır, uzun yıkımlarının mirasçısı kıldığını keşfettiğimiz bir umarsızlık ânıdır bu."

Italo Calvino, *Görünmez Kentler*

BİR

1. Çadır (1990)

Geçen haftaki bit salgınının kurbanı bir öbek sıfır numara kafa, topun peşinden bahçenin öteki ucuna doğru koşuyor. Düdük ötüyor ve hepsi aynı anda duruyor. Bol saçlı yetişkin bir kafa ortalarına doğru ilerliyor, aniden alçalıp gözden kayboluyor. Uzaktan bakınca anlaşılmıyor ama adam yere çömelmiş, koşarken takılıp düşmesin diye oğlanlardan birinin ayakkabısının bağcıklarını bağlamakta. Sonra ayağa kalkıyor ve dünyanın en mutlu insanı gibi –dünyanın en güçlü, en yakışıklı, en akıllı ve en mutlu insanı gibi– o da çocuklarla birlikte koşmaya başlıyor. Pas! Pas! Pas! Şahsi oyun yok, biz bir takımız! Hadi durma orada öyle, o bacaklarla daha hızlı koşabilirsin! Defans uyuma! Defans uyuma oğlum! Biraz sonra düdüğünü öttürüp maçı durduruyor ve etrafına toplanan çocuklara bir şeyler anlatıyor. Tüm sesleri bastıracak kadar sert bir rüzgâr esiyor o sırada. Adamın üzerinde takım elbisesi var, gömleği pantolonundan dışarı fırlamış. Çocuklar üşüyüp hasta olmasınlar diye onlara montlarını giydirmiş.

Aslı bahçeyi yoldan ayıran alçak duvarın arkasında durmuş, yirmi dakikadır bu manzarayı izlemekteydi. Sebepsiz bir panik, gitgide şiddetlenerek göğsünü ezmiş, soluklarını kısaltıp nabzını hızlandırmıştı. Ne olacak

şimdi, diye söylendi, nereden çıkmıştı bu beden eğitimi dersi? Onur Öğretmen'in şu anda öğretmenler odasında oturmuş, çayını içip poğaçasını yiyor olması gerekirdi. Beden eğitimi dersinde ne işi vardı?

Yeniden parmaklarının ucunda yükseldi ve sıfır numara kafaların arasında Alper var mı diye bakındı. Zaten her şey ters gidiyordu, şimdi bir de küçükbeye yakalanırsa ayıkla pirincin taşını. Akşama bir yığın laf, bütün hafta sonu bir karış surat. Alper, ablasının okula gelmesini hiç sevmiyordu. Sevmiyordu demek yetmezdi, resmen nefret ediyordu. Hele yıl sonu gösterileri ve veli toplantılarına babası yerine o gelirse kıyamet kopuyordu. Aslı da meraklı değildi zaten. Mecbur kalmasa gider miydi hiç, ne işi vardı bacak kadar çocukların yıl sonu gösterisinde?

Bütün yaz buram buram yosun ve ve çam reçinesi kokan meşhur Körburun rüzgârı, sonbaharın gelişiyle kömür kokmaya başlamıştı.

Neyse ki bugün Alper'in beden eğitimi dersi yoktu, emindi Aslı. Daha bu sabah eşofmanını yıkayıp asmıştı kurusun diye. Bunlar başka bir sınıfın oğlanları olmalıydı; kızlar da bayrak töreni salonunda, tozlu minderlerin üzerinde takla atmayı öğreniyordu büyük olasılıkla. Zamanında Aslı'nın da defalarca kapaklanıp üzerine düştüğü, yıllar boyu yüzlerce çocuğun teriyle ıslanmış, kıçının altında ezilmiş, aşınmış, yamanıp tamir edilmiş o tahta gibi sert minderler, okuldaki diğer her şey gibi küf kokardı. Sadece okul değil, tüm Körburun küf kokardı. Ne çam reçinesi bastırabilirdi o kokuyu ne de denizden esen tuzlu rüzgâr.

Burada bir tek Onur Öğretmen yeniydi. Aslı da sırf onun için buradaydı zaten.

* * *

Ne zaman başlamıştı, nasıl büyüyüp bu noktaya gelmişti hatırlamıyordu. Kayıt günüydü herhalde, ilk kez karşılaştıklarında. Belki de daha sonra, Alper'i okuldan almaya gittiği bir akşam. Nasıl büyüyüp köklerini yüreğinin en derin köşesine kadar salmış, nasıl rüyalarını ele geçirmiş, nabzının her atışını nasıl hâkimiyeti altına almıştı, bilmiyordu.

Görmek zorundaydı. Nerede olduğunu, ne yaptığını bilmek zorundaydı. Onu bulamayacağını düşündükçe hasta oluyordu, acı çekiyordu ve ağrıyan bir dişi diliyle yoklar gibi aynı acıya sürekli geri dönüyordu. Bunun mantıklı olmadığını biliyordu ama elinde değildi. Uzaktan birkaç saniyeliğine bile olsa, onu gördüğünde rahatlıyordu. Bir süre için canını acıtan diğer şeyler bile kayboluyordu.

* * *

Onu böyle bahçede çocuklarla top oynarken bulmak hiç hesapta yoktu. İçeride, öğretmenler odasının kapısında tesadüfen karşılaşacaklardı. Aslı saatini tam teneffüs ziline göre ayarlamıştı. Tabii önce bu eski paltoyu çıkaracaktı; üzerinde kısa kollu siyah elbisesi olacaktı. En güzel elbisesi oydu, daha doğrusu tek güzel elbisesi oydu, bu mevsim için biraz ince sayılırdı ama kimse anlamaz diye umuyordu. Tuvalette dudağına annesinin uçuk pembe rujundan sürecekti. Çok değil, sadece yüzüne biraz renk gelsin diye. Babası, "Şu hortlak görmüş suratınla kim beğenip alır seni? Yandık vallahi," diye söylenip dururdu ya, o yüzden. Elinde kitaplar olacaktı. Fakat reklamlardaki geri zekâlı kızlar gibi yakışıklı oğlanın görür görmez hepsini yere saçmayacaktı elbette. Dünyada en sevdiği şey kitap okumakmış ve bu yüzden okulun kütüphanesine gelmiş gibi yürürken koridorda Onur Öğ-

retmen'in yanından geçecekti. Geçerken göz göze geleceklerdi. Belki ikisi de gülümseyecekti.

Hâlâ bir şansım var, diye düşündü, bahçenin öteki ucuna koştuklarında hızlıca yürürüm. Arkası dönük olur, benim farkıma bile varmaz.

Tam her şey yoluna girmişti, tam kapıya ulaşmak üzereydi ki bir öbek sıfır numara kafa, üzerine doğru koşmaya başladı. Adımlarını iyice hızlandırdı ve önüne bakarak yürümeye devam etti fakat o sırada gözünün ucuyla tam önüne yuvarlanan topu gördü.

"Pardon!" diye ses duydu arkasında.

Çocuklardan biri değildi bağıran, Onur Öğretmen'di.

"Pardon, topu atabilir misiniz bir zahmet?"

Bacakları taş kesildi, olduğu yerde heykel gibi çakıldı kaldı. Başını bile kaldıramadan öylece durup bekledi. Adam koşup yetişti, zarif iki ayak hamlesiyle topu havalandırıp yakaladı.

"Merhaba," dedi gülümseyerek. Nefes nefeseydi. Saçları terden alnına yapışmıştı. Tıraş olurken iki dudağının birleştiği yerin tam kenarını kesmişti. Ufak, kırmızı bir çizgi. Kravatının düğümü gevşemiş, yakası bir-iki parmak açılmıştı. Sonra düdüğünü öttürdü ve bağırdı: "Hadi bakalım bu kadar yeter. Herkes sınıfa!"

* * *

Tam dükkânın kepenklerini açacağı sırada arkasında o gıcık olduğu sesi duydu.

"Öğlen olacak, bu saate kadar neredeydin?"

Semiha Hanım'a bir elinde plastik maşrapa, bir elinde bastonu, karanfillere su vermeye kapının önüne çıkmıştı – Allah günah yazmasın, karanfilleri de suratı kadar meymenetsizdi. Eczacı Semiha Hanım, en az otuz yıldır okuldaki bütün öğrencilerin aşılarını yaptığı için çocuk-

ların en sevmediği insanların başında gelirdi. Aslı gayet net hatırlıyordu: Aşı günü, en başta ve en sonda birer öğretmen olmak üzere tek sıra halinde eczanenin kapısına kadar yürür, üçer üçer içeri alınana kadar ispirto kokusunun yayıldığı ara sokakta sıra beklerlerdi. "Sakın kımıldama," diye azarlardı Semiha Hanım, "yoksa iğnenin ucu kırılıp damarına kaçar, kalbine kadar gider, felç olursun!" Ya da: "Sakın kımıldama, yoksa iğnenin ucu kırılıp kolunda kalır, etini bıçakla yarıp çıkarmak gerekir." Zamanla kadının gözleri az görmeye başlamış, şıringaların uçları da ateşte yakıla yakıla iyice körelmişti.

"Mesai saatinde dükkân kapalı tutulmaz evladım, bereketi kaçar derler. Baban duymasın, kudurur."

"Siz ispiyonlamazsanız duymaz. Ayrıca burası dükkân değil, emlak bürosu."

"Aman da sevsinler!"

Doğruya doğru, bu köpek kulübesine büro demek abesti. Boyaları dökülen dört duvar, bir masa ve iki iskemle. Hepi topu oydu işte. Hiç kimsenin ev alıp satmadığı Körburun'da babasının tek işi, mal sahibi adına çarşıdaki dükkânların kiralarını toplamaktı. O da ay başlarında bir-iki günde bitiyordu. Geri kalan günler, ya kahvede pinekler ya da eve kapanıp uyurdu. Bu yüzden Aslı her sabah Alper'i okula gönderip evdeki işleri bitirir bitirmez çarşıya iner, büroyu açardı. Tek bir müşteri gelmese de açık tutulmalı, diye düşünürdü. Yoksa hayat geçmiyordu.

Körburunluların babasının arkasından hiç hoş olmayan şeyler söylediklerini de biliyordu ama duymazlıktan geliyordu. Şaşırmıyordu da; asık suratlı, aksi bir adamdı babası. Ayrıca kira toplamak, kirasını geciktirenleri sıkıştırmak gibi pis bir işi vardı. Arkasından öyle kötü laflar etmeleri, hatta bazen abuk sabuk yalanlar uydurmaları o kadar da acayip değildi.

Semiha Hanım ispiyonlamak lafına bozulmuştu herhalde; sırtını dönüp karanfilleriyle konuşmaya başlamıştı. Fakat Aslı içeriye girerken dayanamayıp arkasından seslendi. "Dur, kaçma hemen. Yolda gelirken bir şey duydun mu? Haber var mıymış o kızdan?"

"Seher Abla'dan mı? Ben nereden bileyim Semiha Hanım?"

"Ne düşünüyorum biliyor musun? Bunun başına çok feci bir şey geldi. Böyle durup dururken ortadan kaybolmaz ki insan! Bence kocasıyla kavga edip İstanbul'a kaçtı. Gidip yanında kalacağı ailesi filan da yok, kesin orada feci bir şey geldi başına."

"Çok fazla Türk filmi seyrediyorsunuz bence."

"Ya da kayınvalidesi evden kovdu bunu. Bak dediydi dersiniz. Kapının önüne koydular kızı ama rezalet çıkmasın diye kimseye bir şey söylemiyorlar. Ben bilmez miyim o züppeyi, ilk günden beri oğluna layık görmedi kızı. O kadar başının etini yersen, sonunda olacağı budur."

Cevap vermeyecekti ama kendini tutamadı. Bir kere tepesi attı mı çenesini tutmayı beceremiyordu Aslı. "Bunları nerenizden uyduruyorsunuz bilmiyorum ama Meral Hanım sizin tarzınızdaki kaynanalardan değildir. Yabancı okullarda okumuş, Avrupa görmüş kadın bir kere."

"Aman! Bu da başımıza el âlemin avukatı kesildi. Sen onları külahıma anlat. Kızın anası babası da anarşistmiş zaten. Hadi bakayım benim çok işim var, lafa tutma!"

Bu defa Aslı, kadının arkasından seslendi. "Ay başına az kaldı Semiha Hanım. Babam bir-iki güne kirayı almak için uğrar, yine unutmazsınız inşallah."

* * *

Paydos zili çalıp sınıflar boşaldıktan yarım saat sonra, dünyanın en mutlu insanı gibi –dünyanın en güçlü, en yakı-

şıklı, en akıllı ve en mutlu insanı gibi– okuldan çıkıyor ve Aslı'nın önünden yürüyüp geçiyor. Onun bahçeyi yoldan ayıran alçak duvarın önünde durduğunu, kendisini izlediğinin farkına bile varmıyor. Ceketini çıkarmış ve gömleğinin kollarını direseklerine kadar sıvamış. Islık çalıyor galiba, rüzgârın hışırtısı tüm sesleri bastırıyor. Aniden duruyor...

Onur Öğretmen aniden durup döndü: "Merhaba. Birisini mi bekliyorsun orada?"

Körburun'daki bütün kuşlar aynı anda havalandı ve dünya üzerindeki yükten kurtulunca hafifleyiverdi. Ya da Aslı'nın dizleri çözüldü ve düşmemek için duvara yaslanmak zorunda kaldı. Heyecandan aklına gelen ilk yalanı söylemek üzere ağzını açtığında dilinin kupkuru olduğunu fark edip yutkundu. "Kardeşim sabah anahtarını almadan çıkmış da... Kapıda kalmasın diye... Ama geç kalmışım galiba."

"Kimmiş bu şanslı kardeş? Hangi sınıfta?"

"Sizin sınıfınızda. Alper."

"Bizim Alper mi? Alper'in ablası mısın?"

Tanışmışlardı oysa.

"Tesadüfe bak! Ben de bugün telefon edecektim. Konuşmak istediğim bir mesele vardı. Babanla yani."

Babanla yani...

Hayal kırıklığı eğer buz gibi bir sıvıysa, birkaç damlası Aslı'nın kanına karıştı, toplardamarlarından hızla ilerledi ve yüreğine yayıldı. Fakat saçmalıyordu. Ne önemi var, dedi kendi kendine, karşında duruyor işte, seninle konuşuyor. Daha ne istiyorsun? Hem böyle gülünce bütün dişleri, macun reklamındakiler gibi bembeyaz parlıyordu. Körburun'un balçık grisi havasını aydınlatacak kadar beyaz parlıyordu.

"Dur yahu, o kadar da telaşlanma! Önemli bir şey değil."

Bir an önce aklını başına toplamazsa iki lafı bir araya getirip konuşamayan şapşal bir kız olduğunu düşünecekti. Mantıklı bir şeyler söyleyebilmek için kafasını çalıştırdı. Alper kopya çekerken yakalanmış olamazdı, kesin kopya vermediği için dayak yemişti yine. Ya da Semiha Hanım'ın torununa tekme atmıştı. "Tam olarak nasıl bir mesele bu acaba?"

"Belki babanla konuşsam daha iyi olur."

"Bakın, tekme atma meselesiyse, biliyorum daha önce de oldu. Bir daha yapmayacağına söz vermişti ama yine de..."

"Tekme atma meselesi nedir bilmiyorum ama öyle bir sorunumuz yok."

"Kopya mı çekti yoksa?"

"Alper mi? Şaka yapıyorsun herhalde. Sadece kafasından neler geçiyor, onu çözmeye çalışıyorum. Mesela, gerçekleri biraz eğip bükmek gibi bir huyu var mıdır?"

Aslı dudağını büküp bir süre düşündü. "Herkes yalan söyler. Siz hiç söylemez misiniz?"

"Ondan bahsetmiyordum aslında. Mesela... sık sık hayal görür mü?"

"Hayal kurmak gibi mi? Bu aralar kendisini Kızılderili sanıyor. Daha önce de astronottu."

"Onu bütün çocuklar yapar. Benim dediğim başka. Gerçekte olmayan şeyleri gördüğünü sanmak gibi. Ya da görmediği bazı şeyleri gördüm demek gibi... Ne bileyim, hayallere dalıp nerede olduğunu unuttuğu filan olur mu?"

"Bazen televizyonun başından kaldırmak için kolundan sürüklemem gerekiyor... Bakın, elimden geleni yapıyorum ama arada sırada inadı tutuyor ve beni dinlemiyor, o zaman da ne yapacağımı şaşırıyorum. Babası kaçıncı sınıfta olduğunu bile hatırlamaz. Ama yine de onunla konuşmak istiyorsanız caminin arkasındaki kah-

veye bakın. Kesin ordadır. Evdeyse de zaten uyuyordur, kimseyle konuşmaz."

"Seni kızdırmak için demedim... Annesiz kalmak çok zor, biliyorum. Sırf Alper için değil, ikiniz için de. Benim derdim kimseyi suçlamak değil."

Annesiz kaldıklarını kimden öğrenmişti ki?

"Babasıyla konuşmak istiyorsanız konuşun," dedi. "Ama Alper sabahtan akşama kadar benimle. Yemeklerini ben pişiriyorum, çamaşırlarını ben yıkıyorum. Çantasını ben hazırlıyorum. Hayatım boyunca bir daha ödev yapmam gerekmeyecek diye sevinirken şimdi onun ödevlerini de ben yapıyorum."

Bir an durdu, keşke o son cümleyi söylemeseydim, dedi içinden. Ancak bir kere konuşmaya başlamıştı ve artık kendisine engel olamıyordu.

"Kaç yıl oldu annenizi kaybedeli?"

"Temmuzda beş yıl olacak."

Onur Öğretmen, sanki söyleyeceği şeyin duyulmasını istemiyormuş gibi etrafa bakındı. Oysa bir cuma akşamı için epey tenhaydı sokaklar. İleride, büfenin önünde gazoz kavgasına tutuşmuş iki liseli oğlan vardı görünürde, o kadar.

"Mesele şu: Seher Hanım diye birisi kaybolmuş sanırım. Körburun'da herkes bunun dedikodusunu yapıyor, çocukların da kulağına gitmiş elbette. Bizim Alper de artık nereden aklına geldiyse arkadaşlarına tuhaf tuhaf öyküler anlatmaya başlamış."

"Nasıl tuhaf öyküler?"

"İşte, her gece Seher Hanım sizin bahçeye geliyormuş da, pencereden Alper'le konuşup sonra çadırda uyuyormuş da... Ama aslında gelen, Seher Hanım'ın hayaletiymiş; çünkü cennete gidecekken yolunu kaybetmiş ve burada kalmış da..."

"Alper mi uydurmuş bunları?"

"Herhalde çocukları korkutmak için anlatmış. Bayağı da korkutmuş eşek sıpası. Sınıf arkadaşlarından bazıları, kâbuslar görüp ağlayarak analarına babalarına anlatmış. Onlar da gelip bizim müdüre şikâyet etmişler. Ufacık bir meselenin nasıl büyüdüğünü tahmin edemezsin."

"Hay Allah!" dedi Aslı. Öyle hortlaklara, hayaletlere filan inanmazdı ama yine kolundaki tüyler diken diken olmuştu. "Bizimkinin oyuncak bir çadırı var. Bahçede duruyor. Fakat gerisini rüyasında gördü herhalde."

"Neyse, sen hiç üzerine gitme bence. Ben pazartesi uygun bir dille konuşurum onunla. Belki annesini özlediği için kafasında böyle şeyler kuruyordur. Belki iki hadiseyi kafasında birleştiriyor, bilmiyorum ki!"

"Hangi veli şikâyet etmiş?"

"O kısmını hiç karıştırmayalım," diye güldü Onur Öğretmen. "Hadi seni yolundan alıkoydum. Ben de gidip bir şeyler atıştırayım, açlıktan midem gurulduyor... Dur dur, hazır bulmuşken bir şey daha sorayım. Körburun'daki emlak işleriyle de sizin ilgilendiğinizi söylediler. Babanın yani. Kiralık bir daire arıyorum da... Kime sorsam, burada ev bulmak imkânsız, diyor."

"Kırk yılda bir çıkıyor. Genelde birisi ölünce ya da buradan temelli taşınınca. Şimdi elimizde bir tane var aslında."

"Ama bana küçük bir daire lazım. Bir oda salon bile olur. Bizim öğretmen maaşı daha fazlasına yetmez."

"Tam da öyle bir yer var şansınıza."

"Pazartesi öğlen teneffüsünde uğrarım o zaman. Eczanenin yanıydı değil mi?"

"Eczanenin yanı."

* * *

Bir süre bekledikten sonra peşinden koştu ve Onur Öğretmen'i iki sokak aşağıda, taş basamaklardan cadde-

ye inerken yakaladı. Adımlarını onun adımlarına uydurdu ve otuz-kırk metre gerisinden takip etmeye başladı. Bu defa yakalanmasına imkân yoktu ama yine de ne olur ne olmaz diye duvar diplerinden ayrılmadı. Biri önde, diğeri arkasında, meydanın arkasından dolandılar ve camiye doğru ilerlediler. Bir ara Onur Öğretmen durdu, ceketinin cebinden sigarasını çıkardı. Aslı, binalardan birinin kapısına saklandı ve onun rüzgârda bir türlü yanmayan çakmağıyla boğuşmasını izledi.

Her akşamüstü yapıyorlardı bunu.

Camiyi geçtiler ve iki yanı akasya ağaçlarıyla sıralı yokuşu tırmandılar. Öğretmenler evi yokuşun sonunda, yüksek duvarların arkasında tek başına dikilen ahşap bir binaydı. Onur Öğretmen sigarası bitene kadar bahçe kapısının önünde oyalandı, sonra duvarın arkasında gözden kayboldu. Yoldan bakınca sadece erik ağaçlarının tepeleri ve binanın üst katları görünüyordu. Odası hangisi acaba, diye düşündü Aslı.

Hava kararırken pencerelerden birinde ışık yanmasını bekledi.

Belki yarım saat geçti, belki biraz daha az. Tam olarak ne kadar beklediğinin farkında değildi. Sonra sanki birisi omzundan dürttü ve eve dönmesi gerektiği aklına geldi. Yokuş aşağı koşmaya başladı.

* * *

Kazadan yaklaşık üç ay sonra Alper'in yaş günü vardı ve güya babası çadırı Almanya'dan gelen bir tanıdığa özel olarak sipariş etmişti. Fakat Aslı, o uyduruk şeyin adada başka bir çocuğa gelmiş ve beğenilmemiş bir hediye olduğuna, babasının sahibinden üç-beş lira karşılığında satın aldığına iddiaya girebilirdi.

Alper, üzerinde suaygırı resimleri –suaygırı değil,

bufalo diye öfkeyle düzeltirdi– olan bu Kızılderili çadırına resmen hayrandı. Bir pazar sabahı baba oğul, çadırı evin önüne kurmuşlar, altına bir kat muşamba ve bir de çadırın paketinden çıkan sözde hayvan postunu sermişlerdi. Hayvan postu dedikleri, klozet kapaklarına takılan tüylü kılıflara benziyordu. Alper kışın en soğuk havada bile kat kat giyinip bütün gün o postun üzerinde oturuyordu. Sadece geçen kış korkunç bir tipi bastırdığında çadırın sökülmesine razı olmuş, hava biraz düzelir düzelmez yeniden kurdurmuştu. Babası çok meşgul olduğu için bu defa iş ablasına kalmıştı. Yine de Aslı'nın çadıra girmesi yasaktı. Zaten o da meraklı değildi, düdük kadar şeyin içine tıkışıp kardeşiyle kıç kıça oturmaya.

Fermuarı indirip başını içeri soktu. Alper'i dizlerinin üzerine oturmuş çizgi roman okurken buldu. "Üşüyeceksin, nezle olacaksın yine," dedi. "İçeri gel artık."

"Babamı bekliyorum," dedi gözlerini yerdeki kitaptan ayırmadan. "Kahveden dönünce benimle oturacağına söz verdi."

Babası her cumartesi söz veriyordu. Her seferinde eve döner dönmez odasına giriyor, kapısını kilitliyor, akşam yemeğine kadar da çıkmıyordu. Arada yemek için bile çıkmadığı akşamlar oluyordu.

Aslı, çizgi romana göz attı. "Sinirlenince yeşil olan hangisiydi? Örümcek Adam mı, Hulk mu?"

Alper cevap vermedi.

"Dün alışverişten dönerken yolda senin Onur Öğretmen'e rastladım."

Aşağı sokakta arsız bir kedi en tiz sesiyle miyavladı.

"Derslerde çok iyi olduğunu söyledi. Matematikte sınıfın en iyisiymişsin."

Omuzlarını silkti Alper.

"Bir de arkadaşlarına masallar anlatıyormuşsun. Bizim bahçede Seher Abla'yı gördüm filan diye."

"Masal anlatmıyorum."

"Masal değilse ne peki? Yalan mı uyduruyorsun yani?"

"Yalan değil, gördüm."

"Nerede gördün?"

"Burada. Tam senin durduğun yerde."

"Allah aşkına, Seher Abla'nın gece yarısı senin çadırında ne işi var Alper? Hasta etme insanı! İlgi çekmek için mi böyle şeyler yapıyorsun? Bak, öteki çocuklar senin gibi değil. Her şeyden korkuyorlar, sonra da gidip analarına babalarına şikâyet ediyorlar. Sonunda kabak senin başına patlıyor. Anladın mı?"

"Ben yalan uydurmuyorum bir kere."

Bu masallarla kimin ilgisini çekmeye çalıştığı belliydi aslında. Okuldaki çocukların olmadığını anlamak için psikolog filan olmaya gerek yoktu.

"Bana bak, babana kızdığın için mi böyle şeyler yapıyorsun yoksa?"

Alper sanki yeryüzünde kendisi dışında tek bir canlı kalmamış gibi çizgi romanının sayfasını çevirdi.

"Ben senin yerinde olsam ağzımdan çıkana dikkat ederdim. Bazen çeneni tutmak en iyisidir. Tamam mı tatlım?"

"Ben senin tatlın filan değilim."

"Aman ne halin varsa gör! Babanı da boş yere bekleme. Bin yıl da beklesen gelip seninle oturacağı filan yok."

İki dakika sonra yeniden fermuarı indirdi Aslı.

"Çayın yanına kek yapacağım, kakaolu mu olsun üzümlü mü?"

"Üzümlü."

* * *

Yolu mümkün olduğu kadar uzatayım derken biraz

abartmıştı herhalde. O kadar çok dolandılar ki sonunda Onur Öğretmen'in kafası tamamen karıştı.

"Şu anda adanın neresinde olduğumuza dair en ufak bir fikrim yok," diye güldü. "Zaten bütün sokaklar birbirine benziyor. Bütün evler birörnek. Apartmanlar birörnek. Oyuncak gibi."

"Çok fazla sokak yok aslında."

"En çok da neye alışamadım biliyor musun? Merdivenlere. Her yerin iki adresi var sanki: Ya merdiven çıkacaksın ya da yokuş tırmanacaksın. Ama bazen ikisi tamamen farklı yerlere çıkıyor, o zaman nefes nefese kalmışsın, dilin böyle bir karış sarkmış ve bir bakıyorsun, yine kaybolmuşsun."

O anlattıkça Aslı kahkahalar atıyordu. "Hiç de öyle değil."

"Bir de ne tuhafıma gidiyor: Körburun'da at yok, eşek yok. Hiç faytonsuz ada olur mu yahu? Ne yapıyorsunuz, hepiniz gizli gizli bisiklete mi biniyorsunuz? Turistler faytonla tur atamayınca bakanlığa şikâyet dilekçesi yazmıyor mu?"

"Körburun'a hiç turist gelmez ki! Biz de yürüyoruz. Şuradan şurası kaç adım ki zaten?"

"Hüseyin Rahmi Gürpınar demiş ki, 'Devesiz çöl olmayacağı gibi, eşeksiz ada da olmaz.' Dur dur, esas en çok ne tuhafıma gidiyor, söyleyeyim mi? Sizin şu vapur seferleriniz. Günde sadece iki sefer nerede duyulmuş yahu? Sabahın köründe gideceksin, dönmek için de akşama kadar bekleyeceksin. Bizim fakültenin yurtları böyleydi, gece saat dokuzu geçirdin mi sokakta kalırdın."

"Geldik," dedi Aslı, "burası... Daire değil aslında, müstakil ev. Ama küçük bir ev. Yani tek kişi için son derece uygun. Hem arkada ufak bir bahçesi de var. Yazın bir masa çıkarıp yemek yenebilir isterseniz."

Artık siz demekten vazgeçip sen demeye başlaması

lazımdı çünkü böyle öğretmen öğrenci gibi oluyordu. Fakat bir türlü dili varmıyordu, tam "sen" diyecekken utanıyordu ve yine "siz" çıkıyordu ağzından.

"Biraz boya badana istiyor ama o da kolay. Eğer kendi ustanız yoksa, biz birisini ayarlayabiliriz."

"Ev sahibi kim peki?"

"Ben tanımıyorum, yıllar önce Ankara'ya taşınmışlar. Yazları gelir kalırız diye burayı da tutmuşlar ama olmamış işte. Geçenlerde oğulları geldi, eşyaları filan boşalttı, anahtarı da bize teslim etti. Sizin kısmetinizmiş."

"Ama bu ev benim için çok büyük."

Aslı pencereleri ve panjurları açınca içerisi ışıkla doldu. "Yok, değil aslında. Alt katta salon, mutfak, bir oda, bir de küçük tuvalet var. Üst katta iki oda ve banyo. Mutfakta kahvaltı etmek için masa bile var."

Mutfakta portakal suyu sıkıyor Aslı. Çünkü ikisi de kahvaltıda portakal suyu içmeyi seviyor. Pazar sabahı biraz geç kalkmışlar, sonra Onur fırına inip taze ekmek ve patatesli poğaça almış, şimdi botlarını pat pat pat paspasa vurarak karları silkeliyor.

"Körburun'da kar bastırdı mı çok fena olur," diye mırıldandı.

Sıcak ekmek, poğaça, bir de kokusuna dayanamayıp ortası vişne reçelli o kurabiyelerden almış; sofra hazır, masada rafadan yumurta, salatalık, domates, iki cins peynir var. Bir de şokella. Aslı şokellaya bayılır ama evdeki kavanoz kardeşine kalsın diye hiç yemez. Kendi evine çıktığında öyle bir derdi olmayacak. İsterse bütün kavanozu tek başına yiyebilecek. Hatta belki kahvaltıdan sonra televizyonun karşısındaki üçlü koltuğa uzanırlar, gazetelerin ekinde meşhur insanların resimlere bakarken kaşık kaşık şokella yerler.

"Şuraya, televizyonun tam karşısına üçlü bir koltuk konur," dedi. "Yeşil kumaşla kaplı." En sevdiği renk yeşildi çünkü. "Üzerine rengârenk yastıklar atılır. Pencerenin önüne iki koltuk. Kitaplar için şu duvara bol raflı bir kütüphane. Sizin çok kitabınız vardır herhalde. Büyük bir yemek masasına hiç gerek yok, boğar odayı. Zaten sürekli yemeğe misafir davet edilmez, insan yorulur."

Eski ev sahiplerinden sadece formika bir masa kalmıştı, üzerinde de boş bir kibrit kutusu, bir kül tablası ve ikiye katlanmış bir kâğıt.

"Biri resim yapıp bırakmış," dedi Onur Öğretmen. "Yetenekli biri..." Kâğıdı Aslı'ya doğru çevirip gösterdi. Resimde hafif aralık duran bir kapı vardı ve arkasına yığılı iri iri taşlar, resme bakan kişinin üzerine doğru dökülmek üzereydi.

Ensesine buz gibi bir el yapışmışçasına irkildi Aslı. Son derece rahatsız edici bir görüntüydü fakat onu tam olarak neden o kadar rahatsız etmişti, bilmiyordu. Kareli defter sayfasına kurşunkalemle çiziktirilmiş bir resimdi sonuçta ama o buz gibi el ensesine yapışmıştı ve bırakmıyordu. Bir yolunu bulup o kapıyı kapatmak zorundaydı, yoksa bütün taşlar üstüne yığılacaktı ve onu boğacaktı.

"Üst kata bakalım mı?" dedi güçlükle gözlerini kâğıttan ayırınca.

"Kusura bakma, seni boş yere yordum ama dediğim gibi burası benim düşündüğümden daha büyük."

"Hayır, değil aslında."

"Kirasına param yetse bile böyle bir evi çekip çevirecek durumda değilim henüz. Hadi çok geç olmadan dönelim."

* * *

"Ne çabuk döndün. Haberler nasıl?"

Semiha Hanım bu defa karanfillerin solmuş yapraklarını koparmakla meşguldü. Kopara kopara geriye saplarından başka bir şey kalmamıştı ama kadın büyük bir azimle yolmaya devam ediyordu.

"Seher Abla'yı soruyorsanız hiçbir şey duymadım."

"Öğretmeni soruyorum, tuttu mu evi?"

"Biraz düşünecekmiş. Tutar herhalde, başka neresi var ki?"

"Nişanlısı gelip görmeden karar vermesin zaten. Hem bu vesileyle biz de kızı görmüş oluruz."

"Aç karnına Aspirin içsem bir şey olur mu Semiha Hanım? Biraz başım ağrıyor da."

"Nişanlısını merak etmiyor musun, diye sordum. Bak yine aklın bir karış havada, ben ne diyorum, sen ne diyorsun. Bence gelsin bir hafta sonu, artık cumartesi mi olur pazar mı, ikisi birlikte görüp karar versinler."

"Allah aşkına, nerenizden uyduruyorsunuz bütün bu saçmalıkları? Ne nişanlısı şimdi durup dururken?"

"Bana bak, senin ağzından çıkanı kulağın duymuyor galiba. O ne biçim laf öyle? Hem neyi uydurmuşum efendim? Bütün Körburun biliyor, bir tek senin haberin yok demek ki! Kafanı kuma mı gömdün, ne yaptın? Adamın parmağındaki yüzüğü de mi görmedin?"

"Ne alakası var? İnsan parmağına yüzük takınca hemen nişanlandı demek mi yani? Al bak işte, benim de parmağımda yüzük var!"

"Daha demin kendisi anlattı ya! Önümüzdeki yaz evlenirsem öğretmen evinde oturamayız diye."

"Bizi mi dinliyordunuz Semiha Hanım?"

"Hiç işim yoktu! Dükkânın kapısı da açıkken bütün sesler geliyor. Hem gizli kapaklı bir şey konuşmuyordunuz ya?"

Bir türlü hatırlayamıyordu ama yüzük olsa görürdü

mutlaka. Görmüş müydü yoksa? Öyle bir şey konuşulmuş muydu? Belki çok dikkat etmemişti, zaten ne önemi vardı ki? "Benim eve dönmem lazım," dedi dükkânın kapısını telaşla kilitlerken. "Akşama yemek yok, babam çok kızar."

Fakat eve değil, okula doğru yürüdü. Bacakları nereye gideceğine ona sormadan karar vermişlerdi yine. Saatine baktı, acele ederse teneffüs ziline yetişebilirdi. Belki Onur Öğretmen bahçeye çıkıp çocuklarla top oynardı. Öğlenden beri alçalan bulutlar birazdan ağaçların dallarına değecekti neredeyse. "Ne önemi var ki?" diye mırıldandı çarşının içinden geçerken. O sırada kasap Agop, dükkânın önündeki mermer basamaklara bir kova dolusu arapsabunlu suyu boca etti. Şeref Amca, kırtasiyenin önündeki taburesine kurulmuş *Cumhuriyet*'in bulmacasını çözerken hafiften içi geçti ve gözleri kapanacak gibi oldu. Anasonlu peksimetlerin kokusu Fehmi Abi'nin fırınından dışarı süzülüp ara sokaklara doğru yayıldı. Körburun'da sıradan bir hafta başıydı.

Ölüm haberi henüz duyulmamıştı.

İKİ

2. Koza (1960)

Günlerce bu ânın hayalini kurmuştu. Burada olabilmek için neleri göze almış, ne yalanlar söylemişti. Şimdi böyle ufacık bir hayal kırıklığının tüm keyfini kaçırmasına izin vermemesi gerekirdi; bunu biliyordu fakat yine de gözleri dolmuştu işte. Ağlamamak için derin bir nefes alıp yutkundu. Önce elindeki adrese, sonra karşısındaki binaya baktı ve bir defa daha yutkundu.

Bazen hayal kırıklığı, kırılan hayallerin önemi ile ölçülmeyecek kadar çok canını acıtıyordu insanın.

Fakat Reyhan'ın onu gözünde yaşlarla görüp alay etmesini istemiyordu. Her şeye katlanabilirdi ama buna asla –ve o laf nereden gelmişti aklına? "*Bazen hayal kırıklığı...*" Acaba bir yerde mi okumuştu yoksa kendisi mi uydurmuştu? Tıpkı Reyhan'ın beğendiği havalı cümlelere benziyordu; unutmamam lazım, dedi kendi kendine. "*Kırılan hayaller bazen...*"

Teneke kutuların içindeki film bobinlerini kaldırımın kenarına bırakan arkadaşı, tam da ondan beklenecek bir kayıtsızlıkla, "Belki de taksi yanlış yerde indirdi," dedi. Çantasında çakmağını bulup sigarasını yaktı.

Meral sokağın adını ikinci kez kontrol etti. "Hayır, doğru yerdeyiz."

"Bize verdikleri adres yanlış olmasın?"

"Görmüyor musun? Kapıda binanın numarası yazıyor."

Asmalımescit'te tenha bir sokağın sonundaki han, bakımsızlıktan perişan vaziyetteydi. Başlarını kaldırıp dört kat boyunca sıralanan karanlık pencerelere baktılar. Meral, karnında bir şeyin düğüm düğüm olup boğazına doğru yükseldiğini hissetti. "*Hayal kırıklıklarının en büyün önemi...*" Bak, hemen unutmuştu işte!

"Madem burası, ne bekliyoruz?" dedi Reyhan. Sigarasından son bir nefes çekti ve yere atıp pabucunun ucuyla ezdi. Üzerinde mercan kırmızısı tayyörüyle krem rengi redingot mantosu vardı ve müthiş zarif görünüyordu. Saçlarını düzeltmesi, bobinleri yeniden kolunun altına alıp kapıya yürümesi, zile basması ve hemen ardından eldiveni kirlendi mi diye parmağının ucunu kontrol etmesi... Reyhan, tüm hayatı işte böyle, sadece kendisine ait bir filmde başrol oyuncusu gibi yaşıyordu. "Orada dikilmesene," diye seslendi Meral'e. "Kızma ama bu suratla tıpkı çarşıda annesini kaybetmiş küçük bir kıza benziyorsun."

Uzun uzun bekledikten sonra kapının zaten açık olduğunu fark ettiler.

"Reyhan, acaba vaz mı geçsek? Burası hiç de nezih bir yere benzemiyor."

"Bu kadar hazırlandıktan sonra vaz mı geçeceğiz? Aklını kaçırdın herhalde."

Hafta sonu olduğundan ilk üç kattaki avukatlık bürosu, elektrik tamircisi, ecza deposu, dişçi muayenehanesi ve birtakım tabelasız işyerleri kapalıydı. Topuklu pabuçlarının taş basamaklarda çıkardığı sesler merdiven boşluğunda yankılandı. En üst kata varınca duvarın arkasından gelen müziğin uğultusunu ve kalabalığın kahkahalarını duydular. Siyah gözlüklü genç bir adam kapıyı açtı, kızları şöyle bir süzdükten sonra hiçbir şey söyle-

meden arkadaşlarıyla sohbete geri döndü. Sigara dumanı ve Meral'in tanımadığı geniz yakan ağır bir koku üzerlerine çöktü.

"Şu insanlara bak," diye güldü Reyhan. "Ben sana dememiş miydim? Lüzumundan fazla şık giyinmişiz işte."

Ev diye geldikleri yer, yüksek tavanları ve dışarıyı göstermeyen buzlucamlarıyla daha ziyade eski bir depoyu ya da boş bir imalat atölyesini andırıyordu. Çini bir soba, hayatlarında gördükleri en eski divan ve beton sütunların dibine istiflenmiş tuvaller dışında görünürde hiç eşya yoktu. Divanda yer bulamayan misafirler, üçerli beşerli gruplar halinde kilimlerin, minderlerin üzerine uzanmış, hararetli muhabbetlere dalmışlardı. Aralarında yeni gelen bu iki genç kıza gözucuyla bakanlar, bir-iki saniyeden fazla ilgilenmediler.

Davet dendiğinde Meral'in kafasında canlanan ortam kesinlikle bu değildi. Annesi eve misafir davet ettiğinde, anneannesinin porselen yemek takımı büfeden çıkarılır, gümüş çatal bıçaklar diş macununa banılmış pamuklarla ovalanırdı. Kapıcının karısı Lütfiye Teyze bir gün evvelden yemekleri pişirmeye başlardı. Davet günü Lütfiye Teyze'ye annesinin eski tayyörlerinden biri giydirilir, etek kadıncağızın üzerinden düşmesin diye beli çengelliiğneyle daraltırdı. Lütfiye Teyze yemek servisine yardım etmek, kahveleri pişirmek ve bulaşıkları yıkamak için gece yarısına kadar nöbet beklerdi. Meral, küçükken gizlice annesiyle babasının yatak odasına süzüldüğünü, karyolanın üzerine dizili kürk yakalı mantoları tek tek üzerine geçirip aynada kendini izlediğini, kürklere sinen parfümü koklayıp hangi mantonun hangi misafir teyzeye ait olduğunu tahmin ettiğini hatırladı. Yemeğe oturulmadan önce salona çağrılır, herkesin elini öptükten sonra Fransızca konuşması ve misafirlere ne kadar akıllı bir kız olduğunu göstermesi istenirdi.

Burada ise insanlar leş gibi minderlerin üzerine yayılmışlardı ve görünüşe bakılırsa son derece güzel vakit geçiriyorlardı. Aralarında anne babası yaşında olanlar bile vardı. Herkes büyük bir heyecanla neredeyse bağırarak konuşuyordu; bazen öfkeleri cümleler, bazen de kahkahalar havada uçuşuyor, sonra hızla sigara dumanının içinde kaybolup gidiyordu. Meral, benim buraya ait olmadığımı fark edip alay edecekler, diye telaşa kapıldı. Oysa Reyhan, herkes kırk yıllık ahbabıymış gibi rahat bir havaya bürünmüştü. Hiç tanımadığı kişilere gülümseyerek selam verdi, hatırlarını sordu. Sonra Meral'in elini yakaladı. "Çok susadım, hadi içecek bir şeyler bulalım."

"Önce Mösyö Bernard'ı bulalım."

"Merak etme, onu da buluruz. Sen beni takip et."

Fayansları çürük dişler gibi dökülen bir mutfağa girdiler. Kıvırcık saçlı, bıyıklı bir adam tezgâhın üzerine bağdaş kurup oturmuş, bir eliyle hem sigarasını hem içki bardağını tutmaya çalışırken diğer elindeki kâğıttan şiir okuyor, kalabalık bir grup da etrafında toplanmış onu dinliyordu.

...İster istemez aşkları hatırlatır
Eskiden güzel kadınlar ve aşklar olmuş
Şimdi de var biliyorum
Bir seviniyorum düşündükçe bilseniz
Dağlarda geyikli gecenin en güzeli...

Mutfaktakiler büyülenmişçesine şiiri dinlerken kadının teki buzdolabını karıştırmakla meşguldü. Pek yaşlı olmamasına rağmen saçları gümüş grisiydi ve tombul kollarından sarkan bilezikler, boynuna çan takılmış koyun sürüsü gibi sesler çıkarıyordu. O yetmezmiş gibi bir de buz kırarken o kadar çok gürültü yaptı ki, insanlar homurdanmaya başladı. Sonunda şiir okuyan adamın sabrı taştı, "Bi-

raz saygı lütfen," diye bağırdı. Kadın ise, tamam tamam gidiyorum, der gibi elini kaldırdı ve aklı sıra şirinlikler yaparak mutfaktan çıktı. Adam sigarasının külünü musluğun içine silkeleyip kaldığı yerden devam etti.

... Hiçbir şey umurumda değil diyorum
Aşktan ve umuttan başka
Bir anda üç kadeh ve üç yeni şarkı
Belleğimde tüylü tüylü geyikli gece duruyor.
Biliyorum gemiler götürmez
Neonlar ve teoriler ışıtamaz yanını yöresini
Örneğin Manastır'da oturur içerdik iki kişi
Ya da yatakta sevişirdik bir kadın bir erkek
Öpüşlerimiz gitgide ısınırdı
Koltukaltlarımız gitgide tatlı gelirdi
Geyikli gecenin karanlığında

"Müthiş," dedi genç bir kadın. "Keşke bir yolunu bulup şairle tanışsak da kendi sesinden dinleyebilsek."

"Ne acayip bir şiir bu," diye fısıldadı Meral.

"Çok güzel değil mi? Ama yeni bir şiire başlamadan kaçalım yoksa biz de azar işitiriz," diye kolundan tutup çekti Reyhan. "Deminki kadının kıyafetini gördün mü? Eskiciden almış galiba. Peki ya o kolundakiler? Aaa bak, Mösyö Bernard!"

Fransızca hocaları, dudaklarının arasında sönmüş bir sigara, ya uykudan yeni uyanmış ya da uykuya dalmak üzereymiş gibi kısık gözlerle yanlarına geldi. "Okul dışında mösyö yok, sadece Jerome." Reyhan'ın kucağındaki film bobinlerini aldıktan sonra komik bir piyesten fırlamış çapkın bir aktör gibi ikisinin de elini öptü.

"Her yerde sizi aradık," dedi Meral.

"Ve işte buldunuz... Gelin size etrafı gezdireyim. Duvara çarşaf gerip sinema perdesi kuracağız. Fakat her-

kes film seyretmeye bizim kadar meraklı değil. Kalabalık bir seyirci toplayamazsak sakın üzülmeyin."

"Eğer içecek bir şeyler ikram etmezseniz asıl ona üzülürüz," dedi Reyhan.

"Derhal! Arzunuz, benim için emindir – yalnız kaç yaşındaydınız siz?"

"Yoksa sarhoş musunuz Jerome?" Bir öğretmen talebesinin yaşını bilmez mi?"

"Öğretmeninizi sarhoşlukla itham etmeye utanmıyor musunuz matmazel?"

"Madem okul saatleri dışında mösyö yok, o zaman matmazel de yok."

"Haklısınız. Bu durumda birer kadeh şarap içmenize müsaade ediyorum. Sadece birer kadeh. Benim doğduğum kasabada emekleyen bebeklere bile birer yudum şarap içirirler. Çok ağlamasınlar diye."

"Biz çocuk değiliz. Ve merak etmeyin, kolay kolay ağlamayız."

Adam ucuz su bardaklarına birer parmak kırmızı şarap doldurup ellerine tutuşturdu.

"Burada mı oturuyorsunuz?" diye sordu Meral.

"Burada kimse oturmuyor. İki dostumuz atölye olarak kullanıyor. Biri çok meşhur bir ressam, belki adını duymuşsunuzdur. Öteki ise günün birinde meşhur olma hayalleri kuran bir ressam adayı. Ah bakın kimi buldum! Kızlar, sizi hayatımın en büyük aşkıyla tanıştırayım: Lady Rozalina."

Mösyö Bernard tuhaf bir şaka yapıyor sandılar ama adam son derece ciddiydi. Tanıştırdığı kişi, az önce mutfakta gördükleri gümüş saçlı kadındı. Yakından bakınca daha da acayip görünüyordu; saçlarının örgüsü beline kadar sarkıyordu, gözlerine çepeçevre sürme sürmüştü ve taş zeminde yalınayak dolanıyordu.

Reyhan çaktırmadan koluna öyle bir çimdik attı ki, Meral az kalsın kendini tutamayıp bağıracaktı. Fakat canının acısı çok da umurunda değildi. "Hayatımın en büyük aşkı" lafı beyninde yankılanıp duruyordu.

* * *

"Bana ne İran şahından," dedi Reyhan. "Ben İngiltere kraliçesinin düğününü okumak istiyorum."

"Bu sayıda Elizabeth yok maalesef, onun yerine size şahın kızı Prenses Şehnaz versem? Bak ne diyor: Babasıyla Farah Diba'nın arasını o yapmış meğer."

"Yok artık daha neler!"

"Kim bilir, belki onların memleketinde âdet öyledir."

"Bir şey diyeyim mi? Bunların kralı da kraliçesi de taşralı gibi görünüyor benim gözüme. Hale bak, şu elbiselerde sakillik yok mu sence?"

Asmalımescit'teki davetten beş gün önce, okulun yemekhanesinde oturmuş yeni çıkan mecmuaları karıştırıyorlar ve cumartesi günü ne giyeceklerine karar vermeye çalışıyorlardı. Meral fotoğrafın altındaki satırları yüksek sesle okudu: "*Sırtını Elbruz Dağları'na vermiş iki buçuk katlı son derece modern villasında, koyu pembe organzadan kokteyl elbisesi ve inci gerdanlık. Prenses Şehnaz üvey annesi Süreyya ile hiç anlaşamazmış.*"

"Benim annem de üvey, söylemiş miydim?" diye mırıldandı Reyhan, sanki o anda aklına gelen sıradan bir şey söyler gibi.

"Hayır, hiç anlatmadın."

"Anlatacak ne var ki? Biz gayet iyi anlaşıyoruz. Ve babamla ikisinin arasını ben yapmadım! Düşünsene ne kadar korkunç. Babacığım, bu benim en yakın arkadaşım. İnanıyorum ki sizi çok mesut edecek, bana da çok iyi annelik yapacaktır. Sahi, öyle bir film yok muydu?"

Meral, arkadaşı hakkında aslında ne kadar az şey bildiğini düşündü. Reyhan, onun hayatındaki en önemsiz ayrıntıyı bile öğrenmek isterdi fakat sıra kendisinden bahsetmeye gelince dünyanın en ketum insanı oluverirdi. Şimdi de konuyu kapatmak için dergiyi Meral'in elinden kapıp rasgele bir sayfa açtı. "Evet küçükhanım, bakalım iddia ettiğiniz gibi asil ve görgülü bir hanımefendi misiniz yoksa taşradan mı geldiniz? Okuyorum: *Asansör en mükemmel bir görgü ölçme aletidir. İki tip insan vardır. Biri bindiği asansörü üst katta indikten sonra tekrar geri gönderir, öbürü göndermez. Görgü sahibi olanı siz tayin edin.*"

"Asansör nedir?" diye sordu Meral. Bunun üzerine ikisi de o kadar çok güldü ki yan masadaki kızlar ne oluyor diye dönüp baktılar. "Ama bu çok zor bir soru, başka bir tane sorsanız olmaz mı sayın görgü memuresi?"

"Çok şakacısınız küçükhanım."

* * *

Reyhan'ın okuldaki tek arkadaşı Meral'di. Diğer kızlara gayet nazik davranırdı ama sıkıldığı için ilk fırsatta yanlarından uzaklaşırdı. Meral, Reyhan tarafından seçilmiş olmaktan kimseye itiraf edemeyeceği kadar çok gurur duyuyordu. Öte yandan, niye seçildiğini bir türlü çözemiyordu.

İlk defa arkadaşının evini ziyarete gittiğinde, herhalde beni yanlış tanıdı ve gerçekleri öğrenince kararını değiştirecek diye korkuya kapılmıştı. Reyhanların Yeniköy'de bir yalısı vardı. Meraller ise, annesinin her misafiri pencerenin önüne götürüp gururla gösterdiği kırpık deniz manzarasıyla Maçka'da dört odalı bir apartman dairesinde oturuyordu. Çocukluğundan beri o dairenin dünyanın en büyük evi olduğuna inanan Meral, arkadaşının nasıl yaşadığını gördükten sonra kafasında zengin-

lik ve fakirlik hususunda birtakım sıralamaları gözden geçirmek zorunda kalmıştı. Yalıda pencerenin dibinden vapurlar geçiyordu, yolcuların çaylarına kaç şeker attığını bile görmek mümkündü. Reyhan'ın dolabındaki yüzlerce elbiseden gözlerini alamamış, arkadaşı nazikçe kapakları kapatana kadar orada öylece durup bakmıştı. Reyhan'ın babası İstanbul'un en güzide ailelerinden birinin büyük oğluydu ve son derece muteber bir diplomattı. Meral'in babasının ise Adana'da bir tuğla fabrikası vardı. Bir zamanlar tıpkı evin çeyrek Boğaz manzarası gibi gurur kaynağı olan o fabrika, Reyhan'la tanıştıktan sonra adeta utanılacak bir şey halini almıştı. Memur çocuklarının, ailesi zengin kızların yanında ne hissettiğini biraz olsun anlamaya başlamıştı Meral.

Reyhan istese son derece şımarık bir kız olabilirdi, buna herkesten çok hakkı vardı ama nezaketi asla elden bırakmıyordu. Örneğin, Meral'in bir zamanlar arkadaşlık etmek zorunda kaldığı o görgüsüz sınıf arkadaşları, burslu talebelere burun kıvırıp her fırsatta küçümseyici laflar sokarken, o herkese aynı şekilde davranıyordu. Meral, Reyhan'la samimileştikçe o da diğer kızlardan uzaklaştı, o da hepsini son derece sakil ve aptal bulmaya başladı. Sonunda ikisi baş başa kaldılar. Öğle yemeklerinde bile okulun basık ve ıslak tavanlı yemekhanesinde, en arka köşedeki iki kişilik masaya oturmaya başladılar.

"Sen farklısın," demişti Reyhan. "Diğerleri gibi sıkıcı değilsin." Böyle söylemesinin sebebi de muhtemelen Fransızca öğretmenleri Mösyö Bernard'dı.

* * *

Notre Dame'ın kamburunu andıran ihtiyar öğretmenlerinin aksine, Mösyö Bernard genç ve yakışıklıydı. Sınıfta ders anlatırken kızlarla flört eder gibi konuşurdu.

Sabahları tarayıp düzelttiği dalgalı saçları akşam olmadan karman çorman bir hal alır, gömleğin kolları sıvanır, papyon çıkarılıp cebe sokulurdu. Dersleri son derece heyecanlı geçerdi; sürekli romanlardaki en büyüleyici, en unutulmaz aşklardan bahsederdi. Bir numaralı talebesi ise Meral'di. "Lisan öğrenmek konusunda müthiş kabiliyetlisin," derdi Mösyö Bernard. Hem de herkesin ortasında. "Üniversite tahsilini mutlaka düşünmelisin." Meral'in yanakları kızarır, zevkten dört köşe olurdu. İltifatlar uzadığında sınıftaki diğer kızların oflayıp pofladığını, gözlerini devirdiğini fark ederdi ama umursamazdı; çünkü Reyhan, Mösyö Bernard'la en sevdiği talebesi arasındaki bu flörtü büyük bir merakla, hatta iştahla takip ediyordu. Meral için arkadaşının ilgisi, öğretmenin iltifatlarından bile daha kıymetliydi.

"Ne yapıp edip samimiyeti ilerletmelisin," demişti bir gün teneffüste.

"Samimiyet mi? Aklını mı kaçırdın Reyhan?"

"Of tamam, *o tarz* bir samimiyet olmak zorunda değil! Mesela dersten sonra birkaç dakika sohbet etmeye başlayabilirsin. Yavaş yavaş..."

"Asla öyle bir şey yapamam, çekinirim."

"Bal gibi yaparsın. Çekinmene hiç gerek yok. Merak etme ben sana yardım edeceğim."

Meral, peki ama niye, diye sormak istemiş fakat bir türlü cesaret edememişti.

Reyhan ise onun aklından geçenleri okumuş gibi, "Çünkü," demişti, "bu sıkıcı okulda beni heyecanlandıran başka hiçbir şey yok." Eliyle Meral'in saçlarını düzeltmiş, alnına düşen bir bukleyi kulağının arkasına doğru itmişti. Reyhan dokunmayı çok seviyordu.

Babasının Paris'ten getirdiği en son romanlarla, en yeni mecmualarla yavaş yavaş puan toplamaya başladılar. Mösyö Bernard, belki bu mecmua ilginizi çeker... Mösyö

Bernard, en son çıkan film hakkındaki yazıları okudunuz mu?.. Mösyö Bernard, Paris'te falanca galeride sergi açılmış, haberiniz oldu mu? Mecmua sizde kalabilir... Bütün bunlar adamın son derece hoşuna gidiyordu. Her fırsatta, "Ah keşke İstanbul'da en yeni filmlerin gösterildiği sinemalar olsa, biz de seyredebilsek," diye iç geçirmesini fırsat bilen Reyhan sonunda inanılmaz bir başarıya imza attı. Yalıda küçük bir sinema perdesi ve projektörü olan babası, nasıl olduysa ecnebi bir filmin kopyasını bulup almıştı. Fransızca mecmualara bakılırsa, bu *Bonjour Tristesse* (Günaydın Hüzün), çok meşhur bir filmdi. Heyecanla Mösyö Bernard'a haber verdiler, filmi okula getirip Fransızca dersinde izlemek için izin koparabileceklerini düşünüyorlardı. Fakat öğretmenleri, kırk yıl düşünseler akıllarına gelmeyecek bir teklifte bulundu.

"*Bonjour Tristesse*'i izlemek isteyen o kadar çok arkadaşım var ki! Cumartesi günleri bir dostumuzun evinde toplanıyoruz. Arada sırada yazarlar, tiyatrocular filan da geliyor. Aslında yaşınız biraz küçük kaçabilir ama çok mühim değil. Eğer kabul ederseniz, orada perde kurar hep birlikte izleriz filmi. Herkes çok memnun olur..."

* * *

Meral kıskanç bir insan olsa, davete tek başına değil de Reyhan'la birlikte gideceği için çok bozulurdu. Sınıfta Mösyö Bernard'ın en sevdiği talebe olabilirdi ama farklı bir ortamda arkadaşının yanında otuz mumluk bir ampul kadar sönük kalma ihtimali epey yüksekti.

Çok değil, sadece bir parça bozulmuştu. Çünkü biliyordu ki Reyhan ve o acayip isimli film olmasa böyle bir davet almayacaktı. Alsa da tek başına gitmeye cesaret edemeyecekti. Cesaret etse de annesine ve babasına durumu açıklayamayacaktı. Zaten evdekiler, ortalık çok

karışık, kötü zamanlar, diye hop oturup hop kalkıyorlardı. Değil tanımadıkları birtakım insanların evinde davete yollamak, okula gidip gelmek dışında dışarı çıkmasına bile izin vermiyorlardı.

Meral, içini usul usul kemiren kıskançlığını bir kenara bıraktı ve iyi bir arkadaşın yapması gerektiği gibi Reyhan'ın başının etini yemeye başladı: "Sence hangi elbisemi giymeliyim? Sen ne giyeceksin? Saçımızı nasıl tarasak? O pabuçla bu çanta birbirine yakışır mı dersin? Bak doğru söyle ama..." İzin koparmak için her zamanki arkadaşımın evinde ders çalışacağız yalanını uydurdu. Zaten evdekiler Reyhan'ın adını duyduklarında akan sular duruyordu.

Ne de olsa çok asil bir ailenin kızıydı, asla yanlış bir şey yapmazdı.

* * *

"Aralarında hakiki bir aşk olamaz, mümkün değil böyle bir şey."

"Bence de mümkün değil," dedi Reyhan. "Hem o ne öyle Allah aşkına, Madam Rozalina diye isim mi olurmuş? Hani ecnebi filmlerde karnavallarda fal bakan kadınlar vardır ya..."

Sigara içmek bahanesiyle filmin ortasında kalkıp balkona kaçmışlardı. Kış güneşi alçaldıkça apartmanların camlarına çarpıp sarı sarı ışıldıyor, uzakta bir kuş sürüsü Galata Kulesi'nin etrafında halkalar çiziyordu. Balkonun öteki ucunda iki genç adam bağıra çağıra siyaset tartışmaktaydı.

"Neler anlattıklarını duysan ağzın açık kalır," dedi uzun boylu olanı. "Göyya başvekil uçak kazasında ölmüş, ona çok benzeyen bir aktör bulup hemen yerine koymuşlar."

"Hiç anlatma bu lakırdıları Allahını seversen."

"Bütün bu dalaverenin arkasında da Amerikalılar varmış."

"Peygamber olduğu için uçak kazasından sağ kurtulduğuna inananlar var ya, onlar benim daha fazla asabımı bozuyor," dedi öteki.

"Başvekil öl dese, kendilerini uçurumdan aşağıya atar bu kafasızlar. İktidar hırsı yüzünden memleketi ateşe verdi vicdansız."

Meral adamların onları dinlemediğine emin olduktan sonra ağlamaklı bir sesle sordu. "Peki o zaman niye bize hayatımın en büyük aşkı diye tanıştırdı? Yemin ederim aklımı oynatacağım."

Reyhan arkadaşının elini tuttu ve gözlerinin içine baktı. "Bana doğruyu söyle. Mösyö Bernard'a geçekten âşık değilsin, sadece eğleniyoruz değil mi? Emin olmak için soruyorum çünkü bu halin beni biraz korkutmaya başladı. Asla gerçek olmayacak bir şey için sahiden üzülmeni istemem."

Meral buna ne cevap vereceğini bilemedi. Fransızca öğretmenine âşık değildi elbette, bütün bunlar tatlı bir hayalden – daha doğrusu, heyecanlı ama zararsız bir oyundan ibaretti. Dürüst olmak gerekirse biraz da Reyhan'ın ilgisini kazanmak için bu oyunu oynuyordu. Ancak, şu "olmayacak bir şey" lafı hiç hoşuna gitmemişti.

"Niye öyle diyorsun? Bakıyorum sen pek beğendin bu kadını. Hemen onun tarafını tutmaya başladın."

"Aksine, o kadar midemi bulandırdı ki anlatamam. Bizim şapşalın aklını çelmek için kim bilir ne numaralar çevirdi."

"Şapşal deme. Çok rica ederim, şapşal deme."

"Öyle ama, ne yapayım? Şu film bitsin, ben biraz kurcalar, o kadın kimin nesiymiş anlamaya çalışırım."

"Sakın bir şey söyleme," diye yalvardı Meral. En büyük korkusu, Reyhan'ın kadına yakışık almayacak soru-

lar sorması, ters bir laf etmesi ve tatsızlık çıkarmasıydı. Arkadaşı, hiç beğenmediği insanlara bile nezaket gösterirdi fakat yeri geldiğinde düşüncesini suratlarına söylemekten de hiç çekinmezdi.

"İkiyüzlü olmaktansa, doğruları söylemek daha iyi," diye savunurdu kendisini. "Varsınlar kendini beğenmiş desinler. Umurumda değil."

"Haklısın, biliyorum ama..."

"... ama her şey senin kafanda kurduğun gibi yürümedi diye o kadar sinirleniyorsun ki birilerini boğmak istiyorsun. Ya da oturup hüngür hüngür ağlamak. Değil mi?"

Biraz daha sokulup Meral'in yanağını öptü. Bir an için öyle kaldılar. Sonra Reyhan dudaklarını yavaşça Meral'in yanağından ayırdı fakat ona sımsıkı sarılmaya devam etti. "Öpüşlerimiz gitgide ısınırdı," diye mırıldandı kulağına. "Koltukaltlarımız gitgide tatlı gelirdi geyikli gecenin karanlığında..." Kendini tutamayıp kıkırdamaya başladı. "Çok sevdim bu şiiri. Nerede satılıyorsa hemen bulup alalım."

* * *

"Öyle ayakta durmayın, lütfen gelip yanımıza oturun," dedi kadın.

Divanın ucunda boş duran tek kişilik yere ikisi birlikte sığışmaya çalıştılar. Mösyö Bernard yere oturmuş, başını kadının dizlerine dayamıştı. Kendi kendine bir şarkı mırıldanırken gözlerini zor açık tutuyordu.

"Sanırım hocanız içkiyi biraz fazla kaçırdı. Burada gördüklerinizi okulda kimseye anlatmak yok tamam mı? Aramızda bir sır olarak kalacak. Söz mü?"

"Çok merak ediyorum Bayan Rozalina, acaba ressam mısınız? Kimsenin kendisine böyle acayip bir isim taktığını duymadım da. Sen duyun mu Meral?"

"İlahi güzel kız! Ne Rozalina'sı? Hocanız dili dönmüyor diye uydurdu onu. Adım Gülizar benim."

Reyhan burnuna kötü bir koku gelmiş gibi hafifçe yüzünü buruşturdu. "Yoksa siz de mi öğretmensiniz?"

"Sırrımı hemen çözdünüz küçükhanım! Ama ben okulda öğretmen değilim. Hayat öğretmeniyim." Mösyö Bernard'ın saçlarını okşadı. "Şuna bakın, uyuya kaldı. Masum bir bebek gibi..."

"Cehaletimi mazur görün, hayat öğretmeni ne demek?"

"Kâinatın bize sunduğu güzelliklere gözlerimizi açmamız gerektiğini öğretiyorum tabii ki! Birbirimize öğretebileceğimiz başka ne var ki bu hayatta?"

"Bilmem. Benim aklıma başka şeyler de geliyor aslında. Mesela, hayatta nasıl başarılı olunur? Yahut aklı başında insanlar cemiyet içerisinde maskara olmamak için nasıl giyinip kuşanmalıdır?"

Kadın, misafirliğe gelen çocuğun yaramazlıklarına anlayış gösteren ev sahibi gibi başını yana eğdi ve gülümsedi. "Sizin yaşınızdayken benim de aklım bir karış havadaydı. Ben de şu pahalı giysilerin, şu şık çantaların ve pabuçların pek kıymetli olduğuna inanırdım. Ama insan zincirlerini kırdığında gözleri de açılıyor."

"Doğru, bazılarımız da o kadar safız ki, aslında hiçbir şey ifade etmeyen iki tane süslü püslü cümleye inanıyoruz," dedi Reyhan. "Neyse, ressam olduğunuzu duysaydım çok şaşıracaktım."

"İstesem olabilirdim. Eski kocam ressamdı. Onun peşinde bütün dünyayı dolaştım. Endülüs'ten başlayıp Ehramlara kadar gezip görmediğimiz diyar kalmadı. Başta hepsi rüya gibiydi fakat sonradan korkunç bir hata yaptığımı anladım. Evlenmekle yani... Henüz birbirimize hayatı zehir etmeye başlamadan evvel çok eğlendik. O da benim gibi Çingene ruhludur. Tek bir yere çakılıp kal-

maktansa diri diri mezara gömülmeyi tercih eder. Tek bir yere ve tek bir kadına."

Gülizar Hanım, Reyhan sanki orada değilmiş gibi sadece Meral'e bakarak konuşmaya başlamıştı. "Hep ben anlattım ama, biraz da siz kendinizden bahsedin lütfen."

"Öyle bahsedilecek pek bir şey yok aslında," dedi Meral.

"Neler yapıyorsunuz? Nasıl bir hayat bekliyor sizi?"

"Birkaç ay sonra liseden mezun olacağız..."

On sekiz yaşındaydı, artık neredeyse evlilik çağına gelmişti. Burada, bu acayip insanların ortasında oturmuş, yavaş yavaş kararan camlara bakarken niye kendini hâlâ yetişkin bir insan gibi hissetmediğini düşündü. Hayalleri, tatil programından ya da mezuniyet çayından öteye gidemiyordu.

"Sonra?"

"Sonra... Bilmem..."

"Sana bir sır vereyim mi? Benim herkesten gizlediğim bir kabiliyetim var. İnsanların gözlerine bakarak karakter tahlillerini çıkarabiliyorum. Hem de hiç hata yapmadan. Senin gözlerine baktığımda harikulade bir olgunluk seziyorum. Arkadaşın gibi değilsin, bak o henüz çocukluktan kurtulamamış. Kendini güçsüz hissettiği için süslü püslü maskelerin arkasına gizleniyor. Sen onun gibi değilsin... Fakat lafım ikinize de: Artık sizi sıkı sıkı sarıp sarmalayan bu kozaları kırmanız ve kâinatın sonsuz ışığıyla tanışmanız lazım. Kendinizi geliştirmek için bu muhakkak lazım. Çünkü mektepte öğrendikleriniz hayatta hiçbir işe yaramaz. Onların hepsi yalan, palavra! Sizler zannediyorsunuz ki, Fransız mektebinde okuduk, artık bütün dünya avucumuzun içinde."

Meral, arkadaşının suratının öfkeden nasıl bembeyaz kesildiğini fark edince telaşa kapıldı. Bu kendini beğenmiş kadın, sanki Reyhan'ı en fazla kızdıracak sözlerin

hangisi olduğunu biliyormuş gibi birbiri ardına sıralayıp damarına basıyordu. Kimseyle kıyaslanmaya tahammül edemezdi Reyhan, hele çocuk yerine konmaya asla. Bir tatsızlık çıkmadan şuradan kaçabilselerdi keşke. Aksi gibi Mösyö Bernard da tam kestirecek zamanı bulmuştu! Kadına belli etmeden uzanıp arkadaşının elini tutmak istedi; konuşmadan, lütfen sakin ol, demek istedi. Fakat Reyhan elektrik çarpmış gibi sertçe çekti elini.

Neyse ki birkaç dakika sonra Mösyö Bernard uyandı, Reyhan da sanki hiçbir şey olmamış gibi gülüp şakalaşmaya başladı. Vedalaşıp kapıdan çıkana kadar gülümsemeye devam etti. İstiklal Caddesi'ne kadar hiç konuşmadan, koşar adımlarla yürüdü. Meral, ona yetişeyim derken az kalsın pabucunun topuğunu kıracaktı.

"Kızdın biliyorum ama lütfen bu kadar da abartma," diye seslendi arkasından.

"O görgüsüz kadına haddini bildireceğim," dedi Reyhan dişlerinin arasından. O kadar kötü bakıyordu ki, sadece kadına değil, caddedeki herkese haddini bildirmek ister gibi kıvılcımlar saçıyordu gözlerinden. "Göreceksin bak, haddini bildireceğim. Çocuk olmadığımı ispat edeceğim," dedi ve bir daha da ağzını bıçak açmadı.

* * *

Meral daha sonra olacakları asla tahmin edemezdi. Etseydi engel olabilir miydi, onu da bilmiyordu. Çünkü inadı bir tuttu mu, Reyhan tıpkı durdurulması imkânsız bir tabiat felaketi gibi eser, önüne kim çıkarsa sağa sola savurup atar ve ne pahasına olursa olsun kafasına koyduğunu yapardı.

* * *

Pazartesi sabahı görünürde olağandışı hiçbir şey yoktu. Mecbur kalmadıkça sınıfta hiç konuşmayan Reyhan'ın Fransızca dersinde sürekli parmak kaldırması biraz acayipti, o kadar. Meral bir tuhaflık olduğunu ancak akşam paydos zili çaldığında anladı.

"Benim bir işim var, sen bekleme," dedi Reyhan.

"Ne işin var?"

"Her saniye ne yaptığımı sana rapor etmek zorunda mıyım?"

Meral şaşkın şaşkın arkadaşına baktı. Sonra, sınıftaki kızlardan onları duyabilecek kimse var mı diye etrafa bakındı, gayriihtiyari.

"Hadi durma orada öyle. Bir an önce eve koş da annenler merak etmesin."

"Niye benimle böyle konuşuyorsun Reyhan?"

"İşim var dedim ya, neden bu kadar büyütüyorsun anlamadım. Bir gün de bensiz idare ediver."

O gece Meral'in gözüne uyku girmedi. Endişeler kocaman bir yumruk olup midesinin tam üstüne oturmuştu. Buz gibi yatakta yorganı kafasına kadar çekti ve sabah karanlığında martılar ciyak ciyak bağırmaya başlayana kadar bir o yana, bir bu yana döndü durdu. Ertesi öğlen, yemekte yine tek başına kalmıştı; tabağındaki soğuk makarnalara gözlerini dikip onu kızdıracak ne yaptım, diye düşündü. Bu soruya bir türlü cevap veremiyordu. Yoksa Reyhan artık ondan sıkılmış mıydı? Ya diğer kızlara yaptığı gibi ona da sırtını dönerse, Meral o zaman ne yapardı?

Çıkışta Reyhan yine işi olduğunu söyleyip göz açıp kapayana kadar ortadan kaybolduğunda artık Meral'in sabredecek gücü kalmamıştı. Ne olduğunu öğrenmek zorundaydı, yoksa aklını kaçıracaktı. Dolmuş durağına doğru sapacağına, okulun tam karşısındaki postaneye girdi ve pencereden sokağı gözlemeye başladı. Dışarıda sabahtan

beri durmak bilmeyen ama insanlara şemsiye açtıracak kadar da şiddetlenmeyen bir yağmur yağıyordu. Talebelerin ardından hocalar da birer ikişer okuldan uzaklaştılar. Bekçi gazetesini katlayıp kulübesinden çıktı, sınıfları dolaşmak üzere binaya girdi. Meral'in fazla beklemesine gerek kalmadı; birkaç dakika sonra okulun kapısından yola doğru hızla koşan arkadaşını gördü. Geçen ilk taksiyi durdurup arka koltuğa atladı Reyhan. Çok geçmeden Mösyö Bernard onu takip etti, bir gören var mı diye sağa sola bakındıktan sonra o da arka koltuğa geçti.

Meral kendini dışarı attı ve ince ince damlalar saçlarını ıslatırken arkalarından bakakaldı. Önce yanlış gördüğünü sandı; fakat burnunun dibinde aynı arabaya binmişlerdi işte, nesini yanlış görecekti ki? İkisi birlikte nereye gidiyor olabilirler, diye söylendi. Hatta bir an için peşlerinden gitmeyi düşündü ama bazı konularda ailesi tarafından o kadar şartlandırılmıştı ki tek başına taksiye binmesi mümkün değildi. "Genç bir kızın takside ne işi var," derdi babası. "Hem altımızda araba varken sokağa para saçmanın âlemi yok. Biz harp gördük, kıtlık gördük, ekmeğin içinden süpürge çöpü çıktığını gördük," diye üç-beş kuruşun bile hesabını tutan bir adamdı sonuçta.

Peki ya Reyhan ve Mösyö Bernard... Saçmalama Meral, nasıl olur, dedi kendi kendine. Eve dönene kadar da bozuk bir plak gibi nasıl olur, nasıl olur diye mırıldandı durdu.

* * *

"Yapma şunu!"

Çatalını ve bıçağını kâğıt peçeteyle ovalayarak temizlemeye uğraşırken Reyhan elini tutup durdurdu.

"Ama leş gibi, görmüyor musun?"

"Olsun, sen yine de yapma! Boş ver bir seferlik."

"Seni niye rahatsız ediyor ki benim çatalımı temizlemem."

"Ediyor işte."

"Pekâlâ," dedi Meral. Sinir oluyordu Reyhan'ın bu tepeden bakan, her şeyin en doğrusunu bilen tavırlarına. "Dün akşam neredeydin? Okuldan çıkınca?"

"Babamla buluştuk. Arabayla geldi aldı beni."

"Yalan söylüyorsun. Mösyö Bernard'la birlikte taksiye bindiğinizi gördüm."

"Saçmalama Allah aşkına!"

"Gözlerimle gördüm Reyhan!"

"Yoksa gizli gizli beni mi takip ediyorsun? Ayrıca ne var bunda? Fransızca çalışmama yardım ediyor."

"Yalan söylüyorsun. Niye seni çalıştırsın ki? Zaten öyle olsa okulda kalıp çalışırsınız."

"*Bonjour Tristesse*'i almaya gittim. Babam evde arayıp bulamadığında gürültü patırtı kopsun istemiyorum. Ayrıca hiçbir konuda sana hesap vermek zorunda değilim."

"Ne yaptığının farkında mısın sen?"

Reyhan omuzlarını silkti. "Farkındayım elbette. Bir daha da sakın beni takip etmeye kalkma. Çok rahatsız edici."

* * *

Ne yapması gerektiği, günler sonra, bir anda aklına geldi.

Son derece kolay ve zararsız bir çözümdü aslında. Hiç kimse Reyhan'ı kafasına koyduğu şeyi yapmaktan caydıramazdı – hele Meral, asla! Fakat Mösyö Bernard aklı bir karış havada, inatçı bir çocuk değildi ki! Yetişkin bir adamdı, üstelik öğretmendi ve bu tuhaf oyunun dikkat çekmeye başladığını duydu mu mutlaka kendine çekidüzen verirdi. O zaman Reyhan da kendini eğlendir-

mek için başka oyunlar bulmak zorunda kalır, eski hayatına geri dönerdi. Meral'e geri dönerdi. O kadar basit, o kadar mantıklı bir çözümdü ki, niye günlerce kendimi harap ettim, ne diye daha önce düşünemedim diye sinirlendi Meral. "Oyun" diyordu; çünkü bu maskaralığı tarif edecek başka bir kelime bulamıyordu. Her şeye sahip olan ve hâlâ gözü doymayan Reyhan'ı Mösyö Bernard'la flört ederken hayal etmek canını yakıyordu, "Çocuk olmadığımı ispat edeceğim," derken aklından geçen buydu demek, ağzından girip burnundan çıkıyor olmalıydı, zekice sözler söyleyip aklına giriyor olmalıydı. Elini de tutmuş muydu acaba? O kadarını gözünde canlandıramıyordu ama canlandırdığı kadarı bile gözlerinin dolmasına yetiyordu. Evet, bu oyunun hemen sona erdirilmesi, üçünün de iyiliği için şarttı. Mösyö Bernard okuldaki itibarını kaybetmeyecek, Reyhan da durduk yere başını belaya sokmayacaktı. Meral ise arkadaşına kavuşacaktı.

Üç satırlık, kısacık bir not. Ne olur ne olmaz, belki elyazısı tanınır diye babasının daktilosuyla yazıp beyaz bir zarfa koydu ve müdürün kapısının altından attı.

Reyhan'ın bir talebeye yakışmayacak davranışlarda bulunduğunu, ailesinin izni olmadan yetişkin adamlarla içkili toplantılara katıldığını ve son günlerde erkek bir öğretmenle okul dışında gizli gizli görüştüğünü yazdı. Daha etkili olması için şöyle bitirdi:

"Bütün talebeler bu mevzu hakkında konuşmakta ve dedikodu yapmaktadır. Bu iş daha fena bir hadiseye dönüşmeden engel olmanız gerekmektedir."

3. İmparator (1960)

Limon sarısı bisiklet Hayri'nin sahip olduğu tek değerli şeydi. Ne Körburun'da ne de koca İstanbul'da bir eşi vardı bu tuhaf aracın. Dayısının iki sene önce şehirdeki hurdacılardan birinde gördüğü, sıkı bir pazarlıktan sonra beş liraya satın aldığı ve tekerlerinden biri paramparça olduğu için sırtında taşıyarak adaya getirdiği, Alman yapımı eski bir bisiklet, iskeletini oluşturuyordu. Dayısı, Hayri'nin eline on lira sıkıştırmış, "Al bakalım, bunu adam et, iş görecek bir bisikletin olsun," demişti. "Macit Abin sana yardım eder."

Hayri haftalarca okul çıkışı çarşıdaki nalbur dükkânına gidip Macit Usta'yla birlikte çalışmıştı. Önce eski bisikletin paslarını kazıyıp temizlemişlerdi. Macit Usta, başka parçalar bulup getirmiş, Hayri'nin on lirası bitince gerekli malzemenin parasını kendi cebinden ödemişti. Daha sonra büyükçe bir el arabasını söküp ona da büyük tekerler takmışlar, iki yöne dönen bir mafsal sistemiyle bisikletin kıçına iliştirmişlerdi. El fenerinden bozma iki far, dikiz aynası, korna ve yağmurlu havalarda arkadaki arabanın üstünü kapatacak yağlı muşamba ile işi bitirmişlerdi. En sonunda da limon sarısına boyamışlardı.

Hayri bu tuhaf görünümlü bisikletle dayısının deposundan müşterilere mal taşırdı. Normalde adada yük

taşınması gerektiğinde ya el arabaları kullanılır ya da İstanbul'dan günübirlikçi hamallar tutulurdu; onlar da yol uzun diye çok para isterdi. Dayısının dediğine göre bir ara eşeklerin çektiği arabalar denenmiş ama tıpkı atlar gibi eşekler de Körburun'un havasına alışamamış, hemencecik hastalanıp ölmüşlerdi. Dolayısıyla Hayri'nin bisikleti hem eşsizdi hem de Körburun'da çok işe yarıyordu. Üzerindeyken kendini krallar gibi hissetmesi gerekirdi ama çoğu şeyden olduğu gibi ondan nefret ediyordu. Bunu dayısına söylemeye cesaret edemiyordu ama nefret ediyordu işte. İstanbul'daki muhallebi evlatları on sekizine bastı mı otomobil sürmeye başlarken Hayri alelade bir bisiklete bile sahip olamıyordu. Kıçında arabası olmayan, sırf keyif için binilen bir bisiklet.

Bisiklete gelene kadar... Başlarını sokacak bir evleri bile yoktu. Anasıyla birlikte dayısının ve yengesinin yanında sığıntı gibi yaşamak Hayri'ye feci koyuyordu. O kadar ağırına gidiyordu ki aklına geldikçe ciğerine sipsivri bir şey saplanıyordu. Daha da kötüsü, dayısı günün birinde bunları evden atacak diye ödü kopuyordu, geceleri kâbuslar görüyordu.

İki göz evin bir gözü dayısıyla yengesine aitti. Hayri ile anası salonda yere döşek serip uyurdu. Böyle burun buruna yaşanan bir hayatta nefes alacak yer yoktu. Beş dakika yalnız kalıp kafa dinlemeye imkân yoktu. Hele dört kişi zor sığarken –Allah korusun– beşinci kişiye kesinlikle yer yoktu. Neyse ki dayısıyla yengesinin çocuğu olmuyordu; hiç konuşulmamıştı ama olmuyordu herhalde. Yoksa yengesi çoktan doğururdu ve çocuk doğar doğmaz Hayri'yle anasını kapının önüne koyuverirlerdi. Tıpkı İstanbul'da hurdacıdaki bisiklet gibi. Dayısının anlattığına göre öyle aylarca kalmıştı kapının dibinde, yağmurun altında çürümüştü de bir Allah'ın kulu dönüp bakmamıştı.

Böyle şeyler düşündüğünü bir duyan olsa, şüphesiz Hayri'ye aklını başına toplamasını nasihat ederdi. Ayıp ediyorsun, derdi, dayın seni kendi oğlu gibi seviyor. Yengen desen ağzı var dili yok, camdaki sineğe bile kıyamaz. Bugüne kadar ne kötülüklerini gördün? Ama öyle değildi işte. Şu hayatta her şey bir saniyede değişiverirdi ve anasıyla birlikte kendilerini kapının önünde, yağmurun altında buluverirlerdi. Onlara da bir Allah'ın kulu dönüp bakmazdı.

O iki göz evde, 24 saat boyunca hiç durmadan mırıl mırıl sayıklayan anasına tahammül etmek, zaten başlı başına eziyetti. Tımarhaneye kapatılması gereken bir zırdeliyle dip dibe yaşamak, öyle birisi hiç yokmuş gibi düşünmeye çalışmak, kadın gece uykuya dalıp nihayet sustuğunda bu defa da manda gibi horlamasını dinlemek, onu da duymayıp uyumaya çalışmak... Hayri, sabah güneş doğmadan kalkmak zorundaydı, dayıyla yenge uyanmadan döşekler toplanacaktı ki kahvaltı sofrasına yer açılsın. Kör karanlıkta yağmur camlara vururken o yorganın altından çıkmak, hayatta en nefret ettiği şeylerden biriydi.

Soğuk filan hadi neyse de, esasında en büyük kâbus anasıydı. Adadakiler sesini çıkarmıyordu, kadının yüzüne hep iyi davranıyorlardı, hatta çok seviyormuş gibi görünüyorlardı ama Hayri arkasından neler dediklerini tahmin edebiliyordu. Kaçık... Zırdeli... Zavallı... İnsan bir sabah uyanıp sokak kapısının eşiğinde uyuz bir köpek gibi kıvrılmış uyuyan bir kocakarı bulduğunda başka ne der ki? Omzuna bir battaniye sarıp koluna girip evine getirdiklerinde Hayri utancından kimsenin suratına bakamazdı. Getiren komşu da, kapıyı açan dayı da tatlı tatlı gülerdi, "Neriman Abla gece yine dolaşmaya çıkmışsın, ne o çapkınlık mı yapıyordun?" diye şakalar yapıp anasını da güldürürlerdi. Herkes bu dünyanın en normal şeyiymiş gibi davranırdı ama Hayri'nin boğazına bir yum-

ruk otururdu, öfkesi geçene kadar nefes almak bile zor gelirdi. Hemen anasını eve sokar, elini yüzünü yıkasın diye arkaya götürürdü. El yüz yıkamak bahaneydi, aslında tek derdi anasını herkesten kaçırıp saklamaktı.

Hayri öyle her zorluktan şikâyet etmeyi seven bir insan değildi fakat bir şeyler yapmazsa çok yakında patlayacaktı.

* * *

Erkenden hazırlıklara başladığında bunları düşünüyordu. Neyse ki böyle önemli bir günün sabahında annesini sokaklardan toplamak zorunda kalmamıştı. Uyanır uyanmaz ilk iş limon sarısı bisikletini sabunlu suyla yıkamış, eski bir bezle gıcır gıcır temizlemişti. Ardından ayakkabılarını dayısından aldığı siyah cilayla parlatmıştı. Siyah takımı, kapının arkasındaki askıda jilet gibi duruyordu. Onları da Saffet Abi ile hafta sonu hovardalığa çıktıklarında elbise kiraladıkları Şişhane'deki karanlık dükkânda bulmuştu. Hep en ucuz takımı kiralardı, hatta bazen cebinden ona bile yetecek para çıkmaz, Saffet Abi kıyak çekerdi. "Oğlum bu gideceğimiz yerde ceketsiz kapıdan içeri bile almazlar. O yüzden adam gibi giyinmen lazım. Kimsenin dikkatini çekmeden aralarına karışabilmen lazım," derdi.

Saffet Abi, İstanbul'daki en kral lokantalara ve gazinolara bile girebiliyordu. Nasıl Hayri'nin dayısı Körburun esnafına mal dağıtıyorsa, Saffet de İstanbul'daki en büyük toptancılardan birinde çalışıyordu ve bu sayede herkesle ahbaplığı vardı. Cumartesi günleri iki arkadaş şehir turuna çıkarlardı. Mekânlara normal müşteriler gibi ön kapıdan değil, arka kapıdan girerlerdi. İçerisi çok kalabalık değilse, mutfağa en yakın masaya Saffet Abi'nin şerefine yemekler donatılırdı. Kalabalıksa mutfakta yedikleri de

olurdu ama Hayri hiç aldırmazdı. Bütün o leziz balıkları, midyeleri, dönerleri, kebapları, yahnileri, dolmaları, cins cins tatlıları ve her durakta birer tek rakıları mideye indirdikten sonra, ister mutfakta yemişsin ister locada. Zaten bu hovardalık günlerinde hiçbir mekânda çok uzun kalmazlardı, birinden çıkıp ötekine girerlerdi, yediklerini hazmetmek için yolda hızlı hızlı yürüyüp birazdan yiyeceklerine yer açarlardı. Her dükkânda, ooo Saffet Kardeş hoş geldiniz, ooo Saffet Abicim özlettin yine kendini, diye buyur edilip göbeklerini şişirdikten ve iyice kafayı bulduktan sonra, eğer ceplerinde para varsa, son olarak kerhaneye giderlerdi. Akşam vapuruna yetişmek için Hayri'nin elini çabuk tutması gerekirdi ama olsun; zaten o, Saffet Abisi gibi kerhanede takılıp karılarla saatlerce muhabbet etmeye hiç meraklı değildi.

Saffet Abi, piç gibi yakışıklı bir herifti. Filmlerde köyden gelen kızları baştan çıkarıp kötü yola düşüren artistlere benziyordu. Bir kere, böyle tepeden tırnağa bir ağırlığı vardı. Oturmayı, kalkmayı, kiminle nasıl konuşulması gerektiğini, kendini olduğundan daha mühim bir kişiymiş gibi göstermeyi çok iyi biliyordu. Nereye gitse, sanki patronun adamı dükkânı denetlemeye gelmiş gibi satardı kendini. İstanbul'un en sefil mahallesinde köpek kulübesi gibi bir evde yaşardı ama umurunda değildi. Kazandığı her kuruşu giyime kuşama, yemeye içmeye harcardı. Cumartesi günleri Hayri hem Saffet Abi'den racon öğreniyordu hem de haftada sadece bir gün için bile olsa, kendini sahiden kral gibi hissediyordu.

Fakat bu cumartesi farklıydı.

Bu cumartesi Saffet Abi'yle hovardalığa gitmiyordu çünkü Körburun'da çok önemli bir işi vardı. Siyah takım, parlak ayakkabılar, gıcır gıcır bisiklet, bahçede hortumla yıkanıp taranmış saçlar ve güzel kokmak için üstüne başına boca ettiği limon kolonyası hep bu önemli iş içindi.

Hayri, Rum paşanın konağında göreve çağrılmıştı.

* * *

Rum paşa, Körburun'un en büyük konağının sahibiydi. Hatta tek konağının sahibiydi demek daha doğru olurdu; çünkü diğer konaklar Rum paşanınkinin yanında oyuncak gibi kalır, konak diye adlandırılmayı hak etmezdi. Elli yaşlarındaki bu zengin Rum, aslında paşa filan değildi. Nasıl olsun ki, diye düşünürdü Hayri, Rum'dan paşa mı olurmuş? Muhtemelen paşa konağı gibi bir evde yaşadığı için ahali ona bu bir ismi layık görmüştü ve öyle kalmıştı. Çoğu kimse soyadını bilmezdi, bilse de haturlamazdı. Dimitri Paşa veya Bay Dimitri demek kâfiydi, hemen anlaşılırdı Rum paşadan bahsedildiği. Hayri ise konağa haftada bir makbuz karşılığı mal taşımaya başlayalı beri adamın ismini ezberlemişti: Dimitri Pappas. Paspastan aklımda kalsın diye kendi kendine tekrarlar dururdu.

Körburunlular arasında konağın içini görmüş sayılı insandan biriydi Hayri. Çok değil, birkaç hafta önce olmuştu bu hadise. Düşündükçe, cesaretine kendisi bile şaşırıyordu.

İnceden yağmur çiseleyen bir sabah, bisikletinin arkasında taşıdığı kutuları ve yağ tenekelerini müştemilat kapısından içeriye, mutfağın dibindeki kilere kadar sırtlamıştı. Dimitri Paşa'nın emrinde sadece bir aşçı ile bir hizmetçi çalışırdı ve dedikodulara göre patronun son derece aksi bir adam olması nedeniyle ikisi de genellikle en fazla bir yıl dayanırdı. Bavulunu alıp iskeleye koşan beti benzi atmış bir aşçıya ya da gözleri yaşlı bir hizmetçiye rastlamak kimseyi şaşırtmazdı. Gidenin yerine İstanbul'dan hemen yenisi gelirdi.

Hayri, hizmetçi Maria'yı tanıyordu da bu aşçı yeni başlamıştı işe. Paşanın konağına yakışmayacak kadar tec-

rübesiz ve telaşlı bir hali vardı; nereden geldim ben buraya, nedir bu başıma gelenler, der gibi şaşkın şaşkın bakıyordu. Bir ara telaşla ocaktaki yemeğe koşunca Hayri yalnız kaldı. Kiler ve mutfak dışında tek bir odasını bile görmediği konak, onun için sırlarla dolu bir hazine sandığı gibiydi. Merakına yenik düştü ve geldiği kapıdan çıkacağına sessizce üst kata tırmandı.

Tüm kâinatı yansıtan bir ayna kadar parlak beyaz mermerle döşeli, yüksek tavanlı bir hole adım attı. Holün bir ucunda, üst katlara çıkan muazzam bir merdiven vardı. Müştemilata inen o daracık basamakların aksine, bu merdiven kumsaldaki deniz kabukları gibi pırıltılar saçarak yukarıya doğru kıvrılıyordu. Asıl akıllara durgunluk veren şey ise, o merdivenin göbeğindeki boşluğu dolduran süslü demir kafesin içindeki asansördü. Hayri, hayatında ilk defa bir evin içinde asansör görüyordu. Hatta filmlerdekileri saymazsa, hayatında ilk defa asansör görüyordu. Düğmesine basmak ve üst kattan aşağıya indiğini bir kere olsun seyredebilmek için neler vermezdi – fakat yakalanırım korkusuyla öyle bir delilik yapmadı.

Gözünü asansörden ayırabildiğinde, holün ortasında, iki dikdörtgen kaidenin üzerinde duran kopuk kafaları gördü. Mermerden yapılmış heykellerin gözbebekleri olmadığı için birbirlerine hortlak gibi bakıyorlardı. Güçlü bir pençe ikisini de bedenlerinden koparıp ayırmış gibi boyunları parça parçaydı. Ağızları ise sanki canları bedenlerinden bir türlü çıkamıyormuş gibi acıyla kıvrılmıştı.

Hayri'nin ensesindeki tüyler diken diken oldu.

"Ölümlü savaşçılar," dedi bir ses. "Ama bir türlü ölemiyorlar. *Na to kefari, na to mermari.* Sizin gibi söyleyecek olursak, na to kafa, na to mermer."

Daha önce sadece yolda uzaktan gördüğü Rum paşa, şimdi hemen arkasında dikilmiş onu izliyordu.

"Aslında ikisi de aynı heykelin parçası. Birbiriyle dövüşen iki yiğit asker; birinin elinde mızrak, ötekinde ise

kılıç varmış. Geriye sadece kafaları kalmış. Artık kımıldayamıyorlar ve sonsuza kadar böyle göz göze bakmaya mahkûmlar. Ne kadar dehşet verici bir son değil mi? Birbirlerini öldürmek isteyip bir türlü öldürememek. Hiç bitmeyen bir çile."

Adam daha lafını bitirmemişti ki, tüyleri kar kadar beyaz, gözleri ise nazar boncuğu kadar mavi bir köpek son sürat Hayri'nin üzerine koşup paçalarını koklamaya başladı. Hayatında gördüğü en değişik köpekti bu, köpekten ziyade kutuplarda yaşayan bir cins kurdu andırıyordu.

"Korkmayın bir şey yapmaz," dedi Paşa. "Loki burada insanlara pek alışkın değil. Yeni birisini gördü mü tanışmaya can atıyor. Değil mi oğlum?"

Hayri etrafında zıplaya zıplaya daireler çizen hayvanla ilgilenmemeye çalıştı. "Kim yapmış bunu?"

"Heykeli mi kim yapmış?" Adam güldü. "Şahsen tanımıyorum. İki bin sene evvelden kalma bunlar. Helenistik dönem derler, bilmiyorum mektepte size öyle şeyler öğretiyorlar mı?.. İçeride bir tane daha var, onu da görmek ister misiniz?"

Saçları ve gözbebekleri altın gibi parlayan, ince ve uzun boylu bir adamdı Dimitri Paşa. Uzaktan bakınca mermerden bir heykel kadar etkileyiciydi fakat yakından bakınca, kemikli bedeni, sanki ağır bir hastalıktan yeni kalkmış gibi çelimsiz görünüyordu.

Salonun kapısında çamurlu ayakkabılarını çıkarıp onu takip etti Hayri. Oda, neredeyse futbol sahası kadar büyüktü; koltukları ve kanepeleri, yerdeki ipekli halıları ve duvardaki tabloları, gümüşleri ve kristalleri, lambaları ve avizeleri tek tek saymaya kalksa akşama kadar sürerdi. Asansörden sonra ona en acayip gelen şey ise, bahçeye açılan camlı kapıların önünde duran piyanoydu. Gerçek bir piyanonun bu kadar iri cüsseli, bu kadar parlak bir nesne olduğunu asla tahmin edemezdi.

Dimitri Paşa, duvardaki bir girintinin içerisine asaletle uzaklara bakan heykelin önünde durdu. Kadının belinden aşağısı ve kolları yoktu; memeler filan meydanda, öyle çırılçıplak duruyordu. Allah için holdeki kopuk kafalardan çok daha canlı, diye düşündü Hayri. İnsan bunu ellemek istiyordu.

"Beğendiniz mi Afrodit'i?"

"Kim bilir kaç para eder bunlar," diye mırıldandı Hayri. Peşinden bir saniye olsun ayrılmayan köpek şimdi de kafasını dizlerine vurmaya başlamıştı. Benimle ilgilen der gibi bir hali vardı. Hayri hayvanı ayağıyla itmeye çalıştı ama sahibine ayıp olmasın diye sert bir hareket de yapamadı.

"İkimizin de aklının alamayacağı kadar çok," dedi Dimitri Paşa. "Ama satmaya kalksanız beş para girmez cebinize. Satamazsınız çünkü."

"Siz niye aldınız peki?"

"Ben almadım. Büyükbabam almış. Onun zamanında tarihî eser kaçakçılığı diye bir mesele yokmuş. Orient'e gelen İngiliz ve Fransız zenginler ne bulurlarsa toplayıp gemilere yükler, evlerine götürürmüş. Şimdi Kapalıçarşı'dan kilim alan turistler gibi. Herhalde bunlar da beğenmeyip almadıkları. İşin doğrusu, büyükbabamın eline nasıl geçtiklerini bilmiyorum, hiçbir zaman ilgimi çekmedi. Sadece bu evin parçası oldukları için tutuyorum... Loki! Koş topunu bul. Hadi koş oğlum!"

Köpek başını yana eğdi ve ne istediğini anlayabilmek için sabırla sahibinin gözlerinin içine baktı.

"Top Loki! Top!"

İkinci seferde jetonu düşmüştü. Deliler gibi kuyruğunu sallayarak dışarıya, bahçeye koştu.

"Türkçeyi ne kadar düzgün konuşuyorsunuz," dedi Hayri.

"Neden konuşmayayım ki?"

"Yani Körburun'daki diğer Rumlar gibi konuşmuyorsunuz."

"İstediğim zaman onlar gibi de konuşabilirim," dedi adam.

Masanın üzerinde özenle katlanmış bir gazete, adamın gözlüğü ve bir bardak su duruyordu. Gazetedeki yazılar Rumcaydı fakat Hayri manşetin hemen altındaki kocaman Kıbrıs haritasını tanıdı. Sebebini tam olarak çözemediği bir huzursuz kapladı içini. Gördükleri o kadar müthişti ki biraz daha kalıp her şeye yakından bakmak istiyordu fakat adam onunla konuşurken dalga mı geçiyordu, yoksa normal konuşma tarzı mı böyleydi, bir türlü karar verememişti.

"Bana bunları niye gösteriyorsunuz?" diye sordu. Aslında sormak istediği soru o değildi. Neden benimle konuşuyorsunuz, benden ne istiyorsunuz diye sormak istemişti ama ağzından son anda farklı sözcükler çıkmıştı.

"Bilmem. Sizin yaşınızdayken babam bana, 'Gözlerin rahat durmuyor, sürekli bir şeyler arıyor,' derdi. İfade etmeye çalıştığı hissin ne olduğunu o zamanlar anlamamıştım ancak demin dışarıda sizin gözlerinizdeki bakışı görünce anladım galiba."

Bu cevap üzerinde Hayri'nin huzursuzluğu bir kat daha arttı. Adam dalga geçmese de belli ki Hayri'nin tam olarak kavrayamadığı bir biçimde küçümsüyordu onu. Gel gör ki gitmeye yeltenmedi; aksine, Rum paşa onu kovacak diye ödü koptu. Hem hayatında ilk defa birisi ona "siz" diye hitap ediyordu ve bu hoşuna gitmişti.

"Hâlâ kendinizi tanıtmadınız."

"Adım Hayri Engintaş."

"Memnun oldum Hayri Engintaş." Hayri bir an için el sıkışacaklar sandı ama adam bilhassa bu ihtimali ortadan kaldırmak ister gibi ellerini arkasında kavuşturdu. "Kapının önündeki o nakil vasıtası size mi ait?"

"Evet," dedi Hayri. "Arada sırada siparişlerinizi getiriyorum..."

"Madem bu tarz şeyler ilginizi çekiyor, bir sonraki ziyaretinizde size gerçek hazinemi göstereceğim," dedi Dimitri Paşa. "Ayrıca size bir teklifte bulunmayı düşünüyorum. Şimdi izin verirseniz biraz dinlenmek istiyorum..."

* * *

Konakta gördükleri, günlerce Hayri'nin gözünün önünden gitmedi. Gece yer döşeğinde anasının horultularını dinleyerek uykuya dalmayı beklerken, o deniz kabuğuna benzeyen merdiveni, asansörü, piyanoyu, kafası kopuk heykelleri ve Afrodit'in çıplak memelerini düşündü durdu. Dimitri Paşa bunlara alelade neşnelermiş gibi burun kıvırıp, üstüne bir de "gerçek" hazineden bahsetmişti. Hayri meraktan çatlayacaktı.

Gördüklerini birilerine anlatmak, heyecanını paylaşmak istiyordu ama ne dayısıyla ne de Saffet Abi'yle konuşabilirdi. İkisi de anlamaz, keyfini kaçıracak biçimsiz laflar ederlerdi. Yoksa adam sana asıldı mı, derlerdi büyük ihtimalle. Hele sınıf arkadaşları duyarsa onların dilinden asla kurtulamazdı. Rum paşanın kucağına oturdun mu? Gece yatıya kalmanı da istedi mi? Doğrusu, Hayri de biraz tedirgin olmuştu fakat Allah için Dimitri Paşa'nın hiç de öyle sapık bir hareketi olmamıştı. Olsaydı, gözünün üstüne yumruğu yerdi zaten – ama olmamıştı. Değil sarkıntılık etmek, sanki çok yaklaşırsa mikrop kaparmış gibi hep uzak durmuştu Hayri'den. Onu tekrar konağa davet etmesinin elbette başka bir sebebi vardı. "Size bir teklifte bulunacağım," demişti; muhtemelen iş teklif edecekti. Öyle sapıkça bir teklif değil, harbi iş, önemli bir iş. Belki Hayri'nin ne kadar zeki ve gelecek vaat eden bir genç olduğunu anlamıştı Dimitri Paşa. Onun gibi insanlar böyle şeyleri bir bakışta anlardı.

İki göz evindeki yer döşeğinde uykuya dalmayı beklerken Dimitri Paşa'nın ne kadar zengin olduğunu hesaplamaya çalıştı. Çarşıdaki dükkânların çoğunun sahibinin o olduğunu, hepsinden kira topladığını biliyordu. Kim bilir bilmediği daha neler vardı. Belki İstanbul'da şirketleri vardı ve Hayri'yi onlardan birine yerleştirecekti.

Dayısı nasihat ederken, "Eğer adam olmak istiyorsan kafanı kullanacaksın ve köpek gibi çalışacaksın," derdi. Kendisi köpek gibi çalışmıştı da ne olmuştu sanki? Ne kadar çalışırsa çalışsın, Hayri'nin burada, dayısının yanında hiçbir geleceği yoktu. Kafasını kullanması gerektiği ise çok doğruydu. Belki daha gençti, dayısı kadar hayat tecrübesi yoktu ama şundan emindi: Bu hayatta bir mevki sahibi olmak istiyorsan kıçının üzerinde oturmayacaksın. Mevki sahibi insanlardan faydalanacaksın. Arkan sağlam olacak. Sonra da kimsenin gözünün yaşına bakmayacaksın; tuttuğunu koparacaksın.

Şimdi karşısına bir fırsat çıkmıştı işte. Bu Dimitri Paşa mühim bir adamdı ve eğer gözü tutarsa Hayri'nin önünü açardı. Yeter ki gözü tutsun. Böyle mevki sahibi adamlar ezik kimseleri sevmezdi. Ezik ve güçsüz kimselerden bulaşıcı hastalıktan kaçar gibi kaçarlardı.

Hayri ezik ve güçsüz olmadığını ispat edecekti.

* * *

"Madem kıymetli şeylere merakınız var, size bu evdeki en kıymetli şeyi göstereceğim," dedi Dimitri Paşa.

Salonun içindeki bir kapıdan çalışma odasına geçtiler. Yüzlerce kitabın camlı kapaklar arkasında muhafaza edildiği yüksek bir kütüphane, derli toplu bir yazı masası, ufak bir şömine ve önünde deri bir okuma koltuğu... Gördüğü hiçbir şey Hayri'nin zerre kadar ilgisini çekmemişti. Gözü, soygun filmlerinden bildiği o fiyakalı çelik

kasalardan aradı, hani şu dinamitle patlatmadıkça açılmayanlardan. Buralarda bir yerlerde olmalıydı, muhtemelen rafların arkasına gizlenmişti.

Dimitri Paşa boynundaki zincire takılı anahtarla cam kapakların kilidini açtı ve sigara tabakası büyüklüğünde ahşap bir kutu çıkardı.

"Adamızın tarihini biliyor musunuz? Bilmezsiniz tabii. Mektepte size bunları hiç anlatmazlar."

Loki, bahçe kapısını açın da içeri gireyim diye havlayıp duruyordu.

"Bizans kralının Prinkipo'da muhteşem bir yazlık saray yaptırdığını anlattılar mı mesela? Bin beş yüz sene evvelden bahsediyorum. O sırada keşişler de manastır kurmak için civardaki daha küçük adalara bakınıyormuş. Yolları buraya da düşmüş..."

Işığın onu yanılttığını düşünen Hayri, kutunun içinde, kırmızı kadifenin üzerinde duran nesneyi daha iyi görebilmek için bir adım yaklaştı.

"O zamanlar burada sadece Rum balıkçıların barınakları varmış. Adaya da *Zizani* derlermiş. Ne demektir biliyor musunuz?"

"İlk defa duyuyorum."

"Ele avuca sığmayan çocuk demektir. Sahildeki akıntılar yüzünden bu ismi takmışlar zahir. '*Şeytanın nefesi*' dendiğini de işitmiştim; daha güzel bir isim bence. Her neyse, keşişler tepeye dikecekleri manastır için balıkçılardan yardım istemişler ve emekleri karşılığında işte bunu vermişler. Meşe ve zeytin fidanları haricinde sahip oldukları tek kıymetli şey bu yüzükmüş çünkü."

Paşanın gösterdiği yüzük, tenekeden yapılmış ve daha sonra korkunç bir yangının kalıntılarından çıkarılmış gibi duran eciş bücüş bir şeydi. Büyükada'daki tezgâhlarda bunun çok daha iyileri satılıyor, diye düşündü Hayri, onların bile yüzüne bakmazdı turistler.

"Kaç para eder bu?"

Adam kutunun kapağına öyle bir hışımla kapattı ki küt diye bir ses çıktı. "Bunu yanınızdan ayırmadığınız müddetçe ağlarınızdan balık, topraklarınızdan zeytin eksik olmaz, diye tembih etmiş keşişler. Anlattıklarım size masal gibi geliyor olabilir fakat biliniz ki adanın ilk sahiplerinden bize kalan tek şey bu yüzük."

Kutuyu yerine bıraktıktan sonra eline beyaz ipekli eldivenler geçirdi. Rafların birinde tek başına duran eski püskü bir cildi alıp dikkatlice masanın üzerine koydu.

"Geçen gün sizi holdeki heykelleri incelerken gördüğümde, yüksek sanatlara aç bir delikanlı olduğunuz intibası uyanmıştı bende. Bakalım bunun hakkında ne düşüneceksiniz..."

Kitabın kapağını altın yaldızlı bir resim süslüyordu: emik gibi üzgün bakışlı, kıvırcık saçlı, holdeki heykellere benzeyen ama onlardan daha cılız bir adamın kafası. Paşa, incitmeye çekinir gibi hassas hareketlerle rasgele bir sayfa açtı ve uzun uzun baktı. Hayri de bakmak istedi fakat adam muhafız gibi kitapla arasına dikilmişti.

"Benim için bu konaktan ve içindekilerden, hatta Körburun'daki bütün malın mülkün toplamından daha kıymetlidir." Sesi bile sayfalara zarar verebilirmiş gibi fısıldayarak konuşmaya başlamıştı.

Hayri, bütün heyecanının patlak bir lastik gibi tıslayarak söndüğünü hissetti. Hayal kırıklığını belli etmemeye çalışarak, "İyi de bu sadece bir kitap," diye mırıldandı. Paşanın omzunun üzerinden görebildiği kadarıyla doğru düzgün bir kitap bile değildi; daha ziyade, mürekkebi solmuş eciş bücüş satırlarla dolu eski bir bakkal defterini andırıyordu.

"Bu çok eski bir elyazması. Paris ve Londra'daki müzeler böyle bir elyazmasının varlığını bilseler, buraya bir gemi dolusu adam yollarlardı."

"Çalınmasın diye mi kilitli tutuyorsunuz?" diye sordu ufak bir ümitle.

"Körburun'da hırsızlardan korkum yok. Yanımda çalışanlar da tembihlidir, hizmetçi kütüphaneye elini süremez. Tozunu bizzat kendim alırım. Fakat malum, konağa misafirlerim gelip kalıyor, haberim olmadan kitaplarımı karıştırmak isteyen birileri çıkabilir. Onların leş gibi parmaklarıyla dokunmalarını istemem."

Topkapı'daki Kaşıkçı Elması gibi bir şey beklerken karşısına teneke bir yüzükle küflü bir kitap çıkmasına pek bir bozulmuştu Hayri. Demek ki adadakilerin dediği kadar vardı, bu Dimitri Paşa'nın sahiden birkaç tahtası eksikti. Yine de adamın gözüne girmek için kitapla ilgileniyormuş gibi görünmeye karar verdi. "Ne yazıyor peki içinde?"

Bu taktik işe yaramıştı. Sevinçle gözleri ışıldayan paşa, tuhaf bir lisanda iki-üç cümle okudu.

"Rumca mı bu?"

"Latince... Marcus Aurelius diye birisini duydunuz mu? Duymamışsınızdır tabii, nereden duyacaksınız? Roma İmparatorluğu'nun en güçlü imparatorlarından birisidir bu harikulade insan. Aynı zamanda çok kıymetli bir filozoftur. Filozof ne demek biliyor musunuz?"

Tam, "Boş boş konuşan ve kafa ütüleyen kişi," diyecekken kendini tuttu. "Biliyorum, felsefi şeyler söyleyen adam demek."

Dimitri Paşa'nın suratında yine o küçümseyici gülümseme belirdi. "Bu adamın söylediği felsefi şeyler benim için çok mühim. Kendisine bir rehber hazırlamış. Nasıl yaşamak gerektiğine dair bir başucu kitabı. Nasıl yaşamak ve nasıl ölmek gerektiğine dair. İşte bu gördüğünüz elyazması, o rehberin yeryüzündeki en eski kopyalarından bir tanesidir."

Latince dediği o tuhaf lisanda birkaç cümle daha

okudu, sonra doğru kelimeleri bulmak için uzun uzun düşünerek Türkçeye tercüme etti:

"Düşmanından intikam almanın en iyi yolu, onun gibi davranmamaktır."

Gözucuyla Hayri'ye baktı. Umduğu kadar etkilenmediğini hissedince bir tane daha denedi:

"Hıyar acı mı? At öyleyse. Yolunda böğürtlen çalıları mı var? Etrafından dolan. Bu kadarı kâfidir. Yeryüzünde bunlar niçin var, diye sormaya kalkarsan akıllı kişileri güldürürsün kendine."

Hayri'nin yüzündeki donuk ifadeyi görünce iyice canı sıkıldı. Tavlada yenildiğini anlayınca zarları hırsla atan adamlara dönmüştü Bay Dimitri.

"Ölüm tabii bir hadiseden başka bir şey değildir, tabii bir hadiseden korkmak da çocuklara hastır."

Bu sıkıcı muhabbet Hayri'nin sabrını taşırmak üzereydi; bıraksa adam daha böyle saatlerce zırvalayacaktı. "Bakın," dedi, "nasihatlerinizi dinlemeyi çok isterdim ancak dayım beni bekler. Roma imparatorları için hayat nasıldı bilmiyorum ama benim eve ekmek götürmek için daha akşama kadar çalışmam gerekiyor."

Azar işitmiş küçük bir çocuk gibi dudağı sarktı Dimitri Paşa'nın. "Tamam tamam," diye mırıldandı. Kitabı büyük bir titizlikle yerine yerleştirip kapakları kilitledi. "Elbette, nasıl isterseniz."

"Bir teklifte bulunacağınızı söylemiştiniz."

"Evet evet, hatırımda, unutmadım..."

Hayri azıcık diklenince adamın bütün cakası uçup gitmişti. Sesinin tonu bile değişivermişti. O kendinden emin, tepeden bakan züppe herif kaybolmuş, yerine ürkek bir ihtiyar gelmişti. Gözlerinin önünde birkaç saniye içerisinde gerçekleşen bu değişim Hayri'yi o kadar şaşırttı ki, eline geçen güç, içine tatlı bir sıcaklık gibi yayıldı.

"Hafta sonu misafirlerim gelecek, bu defa her zamankinden biraz daha kalabalık bir davet olacak. Valiz-

lerin iskeleden konağa kadar taşınması lazım. Hamal tutmaktansa size sorayım dedim. Şu bisiklet bu iş için gayet uygun göründü gözüme."

Bu muydu yani çok mühim iş?

Dimitri Paşa bir yandan eldivenlerini çıkarıp özenle katlarken bir yandan da gözucuyla Hayri'ye bakıp tepkisini ölçmeye çalıştı. "Sadece bavullar değil. Akşam yemeği için bir garson eksiğimiz var. Servise yardım etmenizi istiyorum. Ancak böyle bir vazifenin altından kalkabilir misiniz emin değilim. Becerebilir misiniz acaba?"

"Bilmem ki," dedi Hayri.

Bu muydu yani?

"Hiç şaşırmadım..." Paşa, zafer kazanmış bir edayla gülümsedi.

Hayri daha ne olduğunu anlayamadan ipler yine adamın eline geçmişti. Hemen kendini topladı. "Becerirem elbette. Niye beceremeyeyim?"

"Çok zor bir iş değil zaten. Mutfaktan tepsi taşıyıp garsona yardım edeceksiniz. Misafirlerin yanında tabak çanak kırıp beni rezil etmeyin, yeter. Siyah bir takımınız var mı?"

"Yok ama bulurum."

"Ücret olarak on beş lira kâfi mi?"

Hayatında o kadar çok parayı bir seferde kazanmamıştı Hayri; fakat madem bu iş bir güç gösterisine dönmüştü, bütün cesaretini topladı, göğsünü şişirdi ve, "Avans olarak kâfi," dedi. "İş bittikten sonra bir o kadar daha alırım."

* * *

Cilalanan iskarpinler, jilet gibi ütülenmiş pantolon, ıslatılıp taranan saçlar ve pırıl pırıl parlatılan bisiklet, işte bu önemli gün içindi. Hayri ne kadar becerikli ve güve-

nilir bir genç olduğunu ispat edip Dimitri Paşa'nın gözüne girecekti. Bir kere gözüne girdi mi nasıl olsa gerisi gelirdi. Bu sefil hayattan kurtulmak için sonunda önüne bir fırsat çıkmıştı. Tuttun mu koparacaksın, dedi kendi kendine. Kimsenin gözünün yaşına bakmayacaksın.

Evde hazırlıklarını bitirir bitirmez bisikletine atlayıp iskeleye indi. Yokuş aşağı uçarken saçlarındaki limon kolonyası, reçine kokusuna karışıp ciğerlerine doldu. Misafirleri görmeye can atıyordu; kimdi bu İstanbul'dan gelen mühim kişiler, nasıl insanlardı?

Vapur çoktan yanaşmıştı. Heyecandan düdüğü bile duymamıştı demek ki. Hizmetçi Maria'yı valizlerin başında bir karış suratla beklerken buldu. "Geç kaldın," diye azarladı kadın. "Evde o kadar iş var, ben burada küçükbeyin teşrif etmesini bekliyorum."

"Misafirler nerede?"

"Onlar çoktan yola çıktı." Şapkası başından uçmasın diye iki eliyle birden tutuyordu. "Benim çarşıdan alacaklarım var, hadi bakalım sen de oyalanma."

Vapur iskelesi ve Rum paşanın konağı, birbirine komşu iki koydaydı. Birinden diğerine ulaşmak için ya Körburun'a adını veren burundaki sahil yolunu dolanmak gerekiyordu ya da çarşının içindeki merdivenleri tırmanıp kestirme yola çıkmak. Misafirler, kestirmeden yürüdülerse on-on beş dakika sonra konağa varırlardı muhtemelen.

Hayri valizleri bisikletin arkasındaki arabaya yükledi.

"Öğlen havuz kenarında hafif bir şeyler yiyecekler, akşama kadar garsona lüzum yok," dedi Maria. "Ama sakın gözden kaybolma, ne olur ne olmaz, belki acil bir ihtiyaç çıkar."

Yüzme havuzu! Konağın bahçesinde, tüm gözlerden gizlenmiş bir de yüzme havuzu olduğunu Hayri bu vesileyle öğrenmişti oldu.

Konağa geldiğinde aşçı, Hayri'yi mutfağa sokup üstünü başını kontrol etti. Nerede duracağını, mutfaktan aldığı tepsileri nasıl yukarı çıkarıp başgarsona vereceğini, boş tepsileri mutfağın neresine bırakacağını izah etti. Tatlı servisinin ardından kolları sıvayıp bulaşığa girişeceğini duyunca Hayri'nin tepesi attı. Mühim bir teklifim var diye ayağına çağır, sonra bulaşık yıkat! Şeytan, kapıyı suratlarına çarp ve çık, kendini ezdirmeme, diyordu. Hem bu saatten sonra yerine başka birisini de bulamaz, perişan olurlardı. Beter olsunlar zengin köpoğlu köpekler! Diğer taraftan, bir günlük iş için o kadar çok para alıyordu ki, kapıyı çarpıp çıkmaya niyeti yoktu aslında. Yevmiyesini cebine koyana kadar şu telaşlı aşçıya da, suratsız hizmetçiye de, İstanbul'dan sırf bu davet için gelen kasıntı garsona da kafa sallamaya karar verdi. Hem bu iş sadece deneme, dedi kendi kendine, paşanın gözüne girene kadar dişini sıkacaksın.

Yemek saatine kadar o kocaman mutfağın bir köşesinde oturup bekledi. Karnını doyursun diye eline tutuşturdukları tabaktakileri, –"Sakın üzerine damlatma, bir de seninle uğraşamam," diye baştan azarladı Maria– hızlı hızlı mideye indirirken üst kattan gelen neşeli kahkahaları dinledi. Hizmetçiyle aşçı kendi aralarında konuşurken adamın adının Müjdat olduğunu öğrendi. Böyle büyük bir davetin altından kalkamayacak kadar tıfıl bir herife benziyordu bu aşçı Müjdat fakat Dimitri Paşa onu işe alıp konağında çalıştırıyorsa bir bildiği vardı.

Ardından misafirler hakkında birkaç dedikoduya kulak misafiri oldu: Devlet Hava Yolları'nın umum müdürünün sınırsız bilet hakkı varmış, genç hanımı zırt pırt Avrupa'ya gidiyormuş. Diğer karıkoca –adamın ne iş yaptığını anlayamamıştı Maria– geçenlerde İran şahının düğününe davetliymiş ve sürekli o konudan bahsederek misafirleri bunaltıyormuş. Opera sanatçısı çift –aşçı Müj-

dat sanki tanınmış gibi, "Çok meşhur sanatçı onlar," diye atlamıştı– müdürle papaz olup istifa etmiş, gazetede çarşaf çarşaf haberi çıkmış. Şimdi müdürün ayaklarına gelip özür dilemesini bekliyorlarmış. "Müdür mü onların ayağına gelecekmiş?" dedi Maria. "Bak sen şu işe."

Hayri'nin öğrendiğine göre misafirlerin arasında bir de yeni boşanmış bir kadın vardı. O tek başına gelmişti. Maria'nın anlattığına göre radyo programları yapan kocasını yatakta başka birisiyle basmıştı.

"Hem de bir erkekle!" dedikten sonra hızlı hızlı üç defa istavroz çıkardı Maria.

"Utanmadan bunu mu anlatıyor," diye sordu Müjdat.

"Anlatır mı hiç? Öteki kadınlar bahçede dedikodu yaparken işittim. Bu zavallı öyle bir köşede tek başına oturuyor. Daha bu saatte içmeye başladı."

* * *

Dolunayın dünyaya lüzumundan fazla yaklaştığı ve insanların akıllarını çeldiği gecelerden biriydi.

Hayri, yemek servisi boyunca mutfakla yemek odasının arasında mekik dokudu. Tepsi taşımadığı zamanlar, odanın dışında bostan korkuluğu gibi dikilip beklemesini tembihlemişti İstanbullu garson. "Hayalet gibi olacaksın," demişti. "Bu işin püf noktası budur. Sana ihtiyaçları olana kadar görünmez olacaksın."

Oysa Hayri misafirlerin ne yiyip içtiğini, nasıl oturup kalktığını, nasıl konuştuğunu uzun uzun izlemek istiyordu. Anlattıkları tüm hikâyeleri, tüm ipe sapa gelmez dedikoduları sünger gibi emmek istiyordu. Kapının dibinde durduğu noktadan sadece paşanın sırtını ve onun sağ tarafında oturan kadını görebiliyordu. Kocasını başka bir herifle basan kadın bu olmalıydı. Saçlarını tepesine toplamıştı, zümrüt rengi elbisesi, boynunu ve

omuzlarını açıkta bırakıyordu. Dimitri Paşa'nın insanlara sokulmaktan hoşlanmadığını bilmiyordu herhalde; ikide bir adama doğru eğilip kulağına bir şeyler fısıldıyordu. Paşa, her seferinde cereyan çarpmış gibi irkiliyordu. Hayri, adamın omurgasının kaskatı kesildiğini gördükçe gülmemek için kendini zor tutuyordu. Sonra kadının paşanın omzu üzerinden uzun uzun ona baktığını fark edince hemen toparlanıp ciddileşiyordu.

Nasıl olduysa bahçede zincirinden kurtulan Loki, koştura koştura yemek odasına daldı. Büyük bir coşkuyla kuyruk sallayarak masanın etrafında bir tur attıktan sonra tek tek bütün misafirlerin kucağına atlamaya ve ne yediklerine bakmaya karar verdi.

Kadınlardan biri, "Aman Yarabbi, ne kadar güzel gözleri var!" diye iltifat etti. "Isırmaz değil mi?"

"Senin parfümünü beğenmedi galiba," diye takıldı yanında oturan adam.

Dimitri Paşa kapıya doğru dönüp emir verdi. "Bunu dışarı çıkarın. Yemek yerken rahat bırakmaz şimdi."

İstanbul'dan gelen garson, hayvanı tasmasından yakalayıp bahçeye doğru çekiştirdi. Loki, yeni bir oyun arkadaşı bulduğunu zannedip zevkten dört köşe olmuştu, adamın yüzüne baka baka dışarı koşturdu. Bu kargaşa esnasında Hayri yemek odasının kapısında tek başına kalmıştı.

Paşanın yanında oturan kadın kahvesini bitirdikten sonra izin isteyip masadan kalktı. Elinde likör tepsisiyle kenarda bekleyen Hayri'ye yaklaştı ve, "Rica etsem zor durumdaki bir hanımefendiye yardımcı olabilir misiniz?" diye mırıldandı kulağına.

Hayri anlamadı.

"Kolunuza girmek zorundayım, yoksa bu yüksek topuklar yüzünden bir kaza çıkacak."

Hayri etrafta yardım isteyebileceği kimseyi göremeyince elindeki tepsiyi yere bıraktı.

"Çok naziksiniz. Ve de çok gençsiniz. İşe yeni mi başladınız?"

"Hayır efendim, sadece bu gece çalışıyorum."

"Belki bana yüznumaranın yerini gösterebilirsiniz."

İşin kötüsü Hayri helanın yerini de bilmiyordu. Sadece, alt katta müştemilatın kullandığı helayı biliyordu fakat kadını oraya götüremezdi. Misafirlerin kullandığı yüznumara üst katta olmalıydı. Asansöre binmek için bir fırsat doğdu diye o kadar heyecanlandı ki ağzının kulaklarına varmasına engel olamadı.

Kabinin içine iki kişi sığıştılar. Hayri sürgülü kapıyı kapatıp düğmeye bastı. Asansör bir an için sarsıldı, sonra zincir gıcırtıları eşliğinde hareket etti. Mermer hol, aşağı doğru kayıp kaybolurken Hayri'nin başı döndü; asansörle yukarıya çıkmanın heyecanından mı yoksa kadının parfümü yüzünden mi, bilemedi.

Kadın asansörden çıkarken Hayri'nin kolunu bırakmıştı ve hafif hafif sallanarak yürüyordu. "Bakalım yolumuzu bulabilecek miyiz? Ne kadar çok kapı var burada. Burası değil... Burası da değil..."

Birkaç kapı daha denedikten sonra küçük bir odaya girdi, lambayı açmadan divanın üzerine oturdu, pabuçlarını çıkarıp bacaklarını altına kıvırdı. Pencere açıktı ve dantel perde rüzgârda kıpır kıpır uçuşuyordu. Hayri, loş ışıkta duvardaki tabloyu yarım yamalak seçebildi: Gri bir bozkırın ortasında küçük bir kulübe vardı resimde. Penceresinde turuncu bir ışık yanıyordu.

Kadın sehpanın üzerindeki pakete uzandı ve dudaklarına bir sigara götürdü. "Sizin gibi genç bir delikanlının hemen harekete geçmesi gerekir. Bir kadını böyle bekletmek en büyük kabalıktır!"

Hayri, olmadığını bildiği halde kiralık ceketin ceplerinde kibrit aradı. Kadın masanın üzerindeki çakmağını uzattı, sigarasının yakılmasını bekledi. Elbisesi dizlerine

doğu sıyrılmış, bacakları meydana çıkmıştı. Hayri huzursuz olmaya başladı; biraz daha oylanırsa ortadan kaybolduğunu fark edip bulaşıktan kaçtı sanacaklardı. Arkasından bir araba laf edeceklerdi, hatta belki paşaya şikâyet ederdi Maria denen o kendini beğenmiş kaltak.

"Öyle tepemde gardiyan gibi dikileceğine sen de otursana..." Gülümseyerek ekledi. "Yoksa seni şikâyet ederim."

Hayri divanın kenarına ilişti ve kadının uzattığı sigaraya başını sallayarak, hayır, dedi.

"Hadi ama, kırma beni. Tek başıma içmeyi sevmiyorum. Aşağıdakiler ne kadar sıkıcı insanlar anlatamam." Başını öteki yana çevirip parmağıyla danteli araladı. Havuzun tepesinde ışıl ışıl parıldayan ayın ışığı, boynunu aydınlattı. Sanki Hayri orada değilmiş de kendi kendine konuşuyormuş gibi, "Ne kadar çaresiz ve yardıma muhtaç görünürsen seni o kadar sevimli buluyorlar," dedi dışarıya bakarak. "Hepsinden midem bulanıyor."

Nasıl olduğunu anlamadı Hayri. Bir anda kendini tutamamış ve elini usulca kadının bacağına, dizinin biraz üzerine koymuştu. Belki içinde karşı konulmaz bir istek ya da merak uyanmıştı fakat daha sonra bu ânı düşündüğünde öyle şeyler hatırlayamayacaktı. Parmaklarının altında kadının tenini hissedince içine yayılan ürpertiyi ise gayet net hatırlayacaktı.

Hemen kendine gelip elini çekti. Kadın olanların farkında değilmiş gibi hâlâ camdan dışarıya bakıyordu. Sonra dönüp Hayri'nin bileğini kavradı ve elini kendi yanağına götürdü. Parmaklarındaki sigaradan tüten duman, ikisinin arasındaki boşluğu sis tabakası gibi kapladı. Kadın, o sisin gerisinden Hayri'nin gözlerinin içine baktı; küçük bir çocuğa şefkatle bakar gibi; fakat aynı zamanda gözyaşlarına çok zor engel oluyormuş gibi anlaşılması imkânsız bir bakıştı. Öpecekmiş gibi yaklaştı, son anda

vazgeçti ve Hayri'nin başını omzuna dayayıp öylece bekledi. Yıllarca göğsünde hapis kaldıktan sonra titreyerek boğazından kurtulan nefes gibi bir ses çıktı dudaklarının arasından. Hayri ise iki büklüm durmaktan beline giren ağrıya aldırmadı ve kadına ayıp olmasın diye hiç kımıldamadan bekledi.

Ne kadar düşünürse düşünsün, bundan sonra olanlara asla anlam veremedi.

Önce koridorda tıkırtılar duydular. Aniden kapı açıldı, birisi lambanın düğmesine bastı ve oda aydınlandı. Hayri'nin gözleri kamaştı. Aynı anda kadın, "Çekil üzerimden!" diye bağırmaya başladı. "Alın şunu üzerimden, yalvarırım kurtarın beni!"

Benden bahsetmiyor, demek istedi Hayri, benden bahsediyor olamaz, ben bir şey yapmadım ki! Konuşmaya fırsat bulamadı. İstanbul'dan gelen kasıntı garson Hayri'yi yakasından tuttuğu gibi ayağa kaldırdı ve duvara doğru savurdu. Kapının başında başka birileri belirdi, sonra Dimitri Paşa kalabalığı itip öfkeden bembeyaz olmuş bir suratla içeriye daldı. Kadın takılmış bir plak gibi, "Yalvarırım alın bunu üzerimden," diye inleyip duruyordu.

Paşa, Hayri'nin suratına sert bir tokat indirdi. "Defol evimden ahlaksız velet! Defol sapık! Bir daha yüzünü görmek istemiyorum."

* * *

Bisikletine atlamış, ayın soğuk ışığında pedallara asılırken dudağından çenesine doğru süzülen ıslaklığı sildi Hayri. Burnu kanıyor sanmıştı ama eline baktığında ıslaklığın kan değil gözyaşı olduğunu fark etti. Henüz farkında bile değildi ama öfkesinden hüngür hüngür ağlıyordu.

4. Hasar (1960)

Meral, aylar önce cebir imtihanına hazırlanmak için yalıya gittiği bir cumartesi sabahı, kimse görmeden Reyhan'ın küpelerini komodinin üzerinden alıp çantasına atmıştı. Belki elli tane küpesi olan arkadaşı, aralarından bir çiftin kaybolduğunun farkına bile varmazdı nasıl olsa. Hem varsa ne olacaktı ki? Gardırobu birbirinden şık kıyafetlerle ağzına kadar doluyken hâlâ onun bluzlarını giymek isteyen kendisi değil miydi sanki?

Meral, küpelerin üstündeki minicik pembe taşların kıymetli olup olmadığını bilmiyordu, zaten umurunda da değildi. Annesine yakalanırsa, nereden buldun bunları diye bin tane laf işiteceğini bildiğinden, odasının kapısını sıkı sıkı kapatır, aynanın karşısına geçer, küpeleri kulağına takar ve Reyhan olduğunu hayal ederdi. Onun gibi giyindiğini, onun oturduğu yalıda oturduğunu, onunkiler gibi hiçbir şeyine karışmayan bir annesi ve babası olduğunu. Aynanın karşısında kendisini seyrederken Reyhan'ın rüyalarının, kendi rüyaları olduğuna inanırdı. Günün birinde evleneceği yakışıklı genci, düğünde takacağı duvağın uzunluğunu, Güney Fransa'da çıkacağı balayını düşünürdü. Sonra, sırf hiçbir iş yapmadan yaşamak çok sıkıcı ve eski kafalı olacağı için kendi elleriyle döşeyip başına geçeceği o ufacık –en fazla on-on beş oda-

lı– şirin oteli. Ağaçlarla kaplı bir yamacın eteğinde olacaktı bu *hôtel de charme*; dünyanın dört bir yanından gelen asil misafirleri, Mısır pamuğundan çarşaflarla, Çin porseleninden çay fincanlarıyla ve Belçika çikolatasıyla ağırlayacaktı.

Reyhan gittiğinden beri Meral, kulağına pembe taşlı küpeleri taktığında aynadaki aksiyle konuşmaya da başlamıştı.

* * *

Sömestr tatilinin ardından Reyhan bir daha okula dönmedi. Matematik öğretmeninin dediğine göre tatilinde şiddetli gribe yakalanmıştı ve zatürreeye çevirmemesi için evinde dinleniyordu. Daha sonra gelen resmî açıklamaya göre ise İsviçre'de bir okula transfer olmuştu. Mezuniyete aylar kala böyle bir okul değişikliği Meral'e hiç inandırıcı gelmese de diğer kızlar son derece doğal karşıladılar. Reyhan, onların kafasında kısa süreliğine okullarına gelen zengin ve soğuk bir misafir öğrenciydi. Ziyaretini tamamlamış ve başka diyarlara gitmişti. Öyle birisinin varlığı yavaş yavaş hafızalardan silindi. Yıllar sonra toplu mezuniyet fotoğraflarında bile karşılarına çıkmayacaktı o belirgin elmacıkkemikli, çekik gözlü, alımlı surat. "Sahi, bir de böyle bir kız vardı, adı neydi?" diye bile soramayacaklardı. Reyhan'ı, Meral'den başka hatırlayan kalmayacaktı.

Kapalı kapıların arkasında olanlar ise filmlerin en dudak uçuklatan sahnelerini aratmayacak kadar korkunçtu. Reyhan'ın babası, kızının Fransızca hocasıyla ilişkisi olduğunu öğrenince çıldırmıştı. Müdür, kızınıza göz kulak olun demek için adamı çağırmış, adam ise tüm suçu okulun üzerine atmıştı. Yer yerinden oynamıştı. Meral'in sonradan öğrendiğine göre, olayların daha büyük bir skandal

halini almamasının tek sebebi, Reyhan'ın babasının mesleği nedeniyle böyle bir skandalı göze alamayacak olmasıydı. Kızını apar topar İsviçre'ye yatılı okula göndermesinin altında da aynı endişe yatıyordu; tüm bunları aktaran Meral'in annesi, emindi öyle olduğuna.

Sonuçta kabak Mösyö Bernard'ın başına patladı. Adam daha ne olduğunu tam olarak anlayamadan kendini kapının önünde buldu. Dedikodulara göre "hükümet karşıtı görüşleri nedeniyle" sınır dışı edilmişti. "Sarhoşken Menderes hakkında ağza alınmayacak küfürler etmiş, hem de herkesin ortasında," diye anlatıyordu hiçbir şeyden haberi olmayan kızlar. Meral Fransızca hocasının gittiğini öğrendiği gece sabaha kadar ağladı. Mösyö Bernard'ın kovulmasına hiç üzülmemişti, artık ondan nefret ediyordu ve çok daha ağır bir cezayı hak ettiğini düşünüyordu. Meral'in hayatındaki ilk büyük hayal kırıklığıydı o sünepe herif.

O zararsız notu yazarken işlerin bu noktaya geleceğini düşünememişti, şimdi de aklı bir türlü almıyordu. "Suçüstünde yakalanmışlar. Zavallı kızcağız adamın onu tehdit ettiğini söylemiş," diye aktarmıştı annesi. Zaten ona göre böyle görgülü ve asil bir kız, kendi rızasıyla asla böyle ahlaksızlıklara bulaşmazdı.

Reyhan nasıl böyle korkunç bir yalan uydurmuş olabilirdi ki? Hem bu yalanı söylemek zorunda kalması için nasıl bir vaziyette yakalanmış olabilirlerdi ki? Meral'in sabaha kadar öyle hıçkıra hıçkıra ağlamasının sebebi, eski güzel günlerin bir anda yok olması; o dertsiz, tasasız ve tatlı hayatın sona ermesiydi. Konuşabildiği, onu dinleyen, onu anlayan tek arkadaşını kaybetmişti.

Artık tek başınaydı.

* * *

Evde başka bir kâbus yaşanıyordu. Reyhan'ın babasının okulda fırtınalar estirmesinin ardından müdür, Meral'in annesiyle babasını da okula çağırmış, Meral'i odadan çıkarıp kapıyı kapattıktan sonra durumu onlara anlatmıştı. Reyhan'ın peşinde dolanıp kabahatlerine ortak olmakla, hatta onunla birlikte uyuşturucu ilaçların kullanıldığı bazı ortamlara girip çıkmakla suçlanıyordu. "Malumunuz çok hassas bir dönem," diye izah etmişti müdür. "Üzerimizde yoğun baskılar var. Böyle bir hadiseye göz yumduğumuz duyulursa bizim de canımızı yakarlar."

Annesinin gözü yaşlı ricaları üzerine okuldan atılma cezası, bir hafta uzaklaştırma cezasına çevrilmişti. "Ben yalvarmasaydım kim bilir ne hallere düşecektik," demişti arabada eve dönerken. Mezun olacaktı çok şükür; konuya komşuya rezil olmayacaklardı. Babasının ağzını bıçak açmıyordu. Kalp krizinin eşiğindeymiş gibi acıyla çarpılmış bir suratla kullandı arabayı. Yüzündeki o korkunç ifade aylarca değişmedi.

Kızının okuldan atılmaması üzerine ilk şoku atlatan ve bir nebze rahatlayan annesi, eve döndüklerinde bu korkunç olayın diğer boyutlarını da düşünmeye başladı. Kapıyı kapatıp komşuların duymayacağına iyice emin olduktan sonra Meral'i omuzlarından tutup sarsarak, "Yoksa sana da bir şey yaptı mı?" diye sordu suçlayıcı bir sesle.

"Kim bir şey yaptı mı?"

"Kim olacak, Reyhan'a saldıran o ırz düşmanı adam."

"Mösyö Bernard mı? Mösyö Bernard kimseye saldırmaz. Öyle bir insan değildir ki o! Nasıl böyle bir şey düşünebilirsiniz?"

"Arkadaşın yalan mı söylüyor yani?"

Meral, evet diye haykırmak istedi fakat tüm zihni katran gibi koyu, yapış yapış bir sıvıyla dolmuştu. Sesi çıkmadı.

"Baban seni ecnebi mektebine yazdırmamıza karşıydı. Az mı zılgıt yedim senin yüzünden?" diye dizini dövdü annesi. "Gördün mü başımıza gelenleri? Bu hallere de mi düşecektik?"

Bir haftalık uzaklaştırma cezasına, okula gidip gelmek hariç evden çıkmama cezası ekledi ailesi. Aslında eklemeseler de, memleketin o karmakarışık günlerinde kızlarını dışarı bırakmazlardı, o yüzden cezanın pek bir anlamı olmadı. Meral'in de umurunda değildi zaten. Hiçbir yere gitmek, hiç kimseyle konuşmak istemiyordu. Tek arzusu Reyhan'la konuşmaktı ama haftalardır tüm telefonları cevapsız kalmıştı. Sonunda bir sabah sabrı tükendi ve beden eğitimi dersini revire gidiyorum diyerek kırıp kaçtı. Yakalansaydı bu sefer kesinlikle okuldan atılırdı ama ne olursa olsun Reyhan'la konuşmak zorundaydı. Gerçekte neler olduğunu ona sorup öğrenmek zorundaydı. Spor kıyafetinin üzerine geçirdiği paltosuyla bir taksiye atlayıp Yeniköy'deki yalıya gitti. Hizmetçi, "Küçükhanım sizinle görüşmek istemiyor. Lütfen bir daha gelmeyin," dedi ve kapıyı suratına kapattı.

* * *

İki hafta bile geçmemişti ki bir cumartesi günü annesi Meral'i kolundan sürükleyip Beşiktaş'ta bir doktora götürdü. Daha önce hiç gitmedikleri, bir daha da gitmeyecekleri, gözden uzak bir apartmanın üçüncü katındaki muayenehaneye çıktılar. Bekleme odasında, "Ne oluyor, ne işimiz var burada?" diye sorduğunda, birazdan başına gelecekler aklının ucundan bile geçmiyordu. Annesi tokat yemiş gibi bembeyaz bir suratla oturuyor ve kızının yüzüne bakamıyordu. Onu daha önce hiç böyle görmemiş olan Meral endişelenmeye başladı. "Ne oldu? Hasta mısın yoksa? Anne neden bir şey söylemiyorsun?" diye

defalarca sordu. Zavallı kadının hangi korkunç hastalığa yakalanmış olabileceğini tahmin etmeye çalışarak sıranın onlara gelmesini bekledi. Masanın üzerindeki kristal kâse, beyaz ve yeşil bademşekerleriyle tepeleme doluydu. Duvarda, ilaç firmasının hediyesi guguklu saat yavaş yavaş dakikaları saymaktaydı.

Doktor beyaz saçlı, ince parmaklı, dişleri sigaradan sararmış bir adamdı. Annesine, "Hanımefendiciğim, arzu ederseniz siz dışarıda bekleyebilirsiniz," deyince annesi kafasını iki yana sallayıp bir köşeye sindi. Doktor Meral'e eteğini çıkarıp muayene masasına uzanmasını söyledi. "Güzel kızım," diye hitap ederken sarı dişlerinin aralıkları görünüyordu. Meral ağlayarak ne olduğunu sorduğunda, "Endişelenecek bir durum yok, bütün genç hanımların belirli bir yaştan sonra düzenli olarak muayene edilmesi lazımdır," demişti ama Meral bunun sıradan bir muayene olmayacağını anladı.

Doktor bir süre sonra Meral'e giyinebileceğini söyleyip ellerini kolonyayla ovarken annesine döndü ve aynı ağdalı sesle, "Endişelenecek bir durum yok hanımefendiciğim, güzel kızımızda herhangi bir hasar tespit edemedim," dedi. "Her şey sapasağlam."

Yolda annesinin suratı hâlâ bembeyazdı. "Baban zorladı," dedi. "Yoksa ikimizi de kapının önüne koyacaktı vallahi. Ben, olmaz, dedim ama aklını oynattı, başka bir şey düşünemez oldu. Seninle konuşmuyor fakat benim canımı okuyor."

Kocasının zoruyla kızını bekâret kontrolüne götürdüğü için mi böyle bembeyazdı, yoksa kötü sonuç çıksaydı herkese nasıl rezil olurlardı, kafasında hâlâ onun hesabını mı yapıyordu, bir türlü karar veremedi Meral.

Ancak Mösyö Bernard'dan sonra ona hayatının en büyük hayal kırıklığını yaşatan ikinci kişi annesi değil babası oldu.

Yıllar sonra o günleri düşündüğünde ve anlamaya çalıştığında, babasının onu zorla doktora göndermesinin sebebinin, kızının namusundan şüphe etmek, ailenin şerefinden, işlerinin nasıl zarar göreceğinden endişelenmek olduğuna inanmak istemeyecekti. Beş yaşındayken onu sırtına oturtup fil sesleri çıkararak dolaştıran adam, onu dünyadaki bütün kötülüklerden koruması gereken adam, onu canından çok sevdiğini iddia eden adam, bu kadar gaddar olamazdı. Tersine, kızını birtakım namussuzlardan koruyamamanın verdiği çaresizlikle, "Kızıma bir zarar vermişler mi? Acaba bir şey oldu da üzülmeyeyim diye yalan mı söylüyor?" şüphesiyle, sırf o lanet olası şüphe, kanser gibi içini kemirdiği için bunu yaptığına inanmak isteyecekti.

Yine de bir türlü emin olamayacaktı. Zira bir kızın iffetinin yeryüzündeki en hassas ve en kıymetli şeylerden birisi olduğu yıllardı. Babasının hayattaki en önemli hedeflerinden birisi de kızını uygun birisiyle evlendirmekti ve bunun için Meral'in namusunun bozulmamış olması şarttı.

Yıllar sonra uzun saçlı Fransızca öğretmeninin adını bile hatırlamakta zorlanacaktı. Fakat babasının bu yaptığını asla unutmayacak ve onu bir türlü affedemeyecekti.

5. Vazife (1960)

Meral üç ayı ev hapsinde geçirdi. Cezalı olmasaydı da bir şey değişmezdi çünkü dünyadan intikam almak için seçtiği yöntem kendi kabuğuna çekilmek ve kafasını hiç dışarı uzatmamaktı. Okuldan eve döner dönmez kendisini odasına kapatıyor, mecmualarını karıştırarak ve çok kısık sesle müzik dinleyerek akşamı ediyordu. Evdekilerden laf gelmesin diye pikabın sesini o kadar az açıyordu ki müziği duyabilmek için kulağını adeta cihaza yaslaması gerekiyordu. Aslında çalan müzik umurunda değildi, tek derdi kafasının içinde, "Hepsi senin suçun," diyen sesi bastırmaktı. Hayır, onun bir suçu yoktu. Hepsi, ne kadar zeki ve ne kadar yetişkin olduğunu ispatlamak için herkesin başını yakan Reyhan'ın suçuydu. Meral doğru olanı yapmıştı. Fakat annesiyle babası elbette böyle şeyleri anlayamazdı; ah şımarık kızımız, ah yalancı kızımız, beş para etmez kızımız, yine aklı bir karış havada, odasında müzik dinliyor, derlerdi. Babası, aynı anda hem üzüntülü hem de öfkeli bakabilen gözlerini gazetesinin üzerinden ona diker ve uzun uzun içini çekerdi. Oysa üzüntülü ve öfkeli olması gereken birisi varsa o da Meral'di. Onu dünyadaki bütün kötülüklerden koruması gereken adama son derece öfkeliydi; zatı âlileri orada gazetesine gömülmüş, memleketin gidişatı-

nı kara kara düşünürken burnunun ucundakileri bile görmüyordu. Kızının kendisini feci derecede haksızlığa uğramış ve terk edilmiş hissettiğini görmüyordu. Yoksa bütün bunlar benim suçum mu, diye düşünerek uykusuz geceler geçirdiğini görmüyordu. Varsa yoksa Menderes ve memleketin sıkıntısı...

* * *

Memleketin bütün sıkıntısı babasının üzerine çökmüştü sanki. Fabrikasından kötü bir haber gelecek endişesiyle sürekli tetikte bekliyordu. Ya işçiler de talebeler gibi ayaklanırsa, ya önlerine geleni yakıp yıkmaya başlarlarsa? Vatandaşın malına mülküne zarar vermek de ne demekti? Elbette polisler bu kendini bilmezlere dur diyecekti, elbette devlete uzatılan eller kırılacaktı. Gerekirse kollar da kırılacaktı. Az bile yapıyorlardı.

"Ne istiyorlar başvekilden," diye söyleniyordu. "Ne istiyorlar gül gibi memleketten? İşleri güçleri yakıp yıkmak, saat gibi işleyen düzeni bozup insanların huzurunu kaçırmak. Vatan hainleri! Çapulcular!"

"Hangi huzurdan bahsediyorsun Allah aşkına? Hükümet insanda huzur mu bıraktı?" diye atlıyordu annesi. Bir zamanlar kocası höt dediğinde saklanacak delik arayan kadın, bu aralar her lafına cevabı yapıştırır olmuştu. Eskiden bu tarz fikirlerini yüksek sesle söylemekten korkardı –sadece kocasından değil, yerin kulağından da korkardı, yerin kulağı kocamandı, uluorta söylenmezdi ki böyle şeyler– ama artık sabrı tükenmişti ve kelimeleri yutmaya mecali kalmamıştı.

Meral'in annesi Şahika Hanım, İzmirli mütevazı bir ailenin kızıydı. "Köşklerde konaklarda oturmuyorduk ama daha beş yaşındayken keman çalmaya başlamıştım," diye övünürdü. Babası Osman Bey ise Adana'da toprak

sahibi bir ailenin oğluydu. "Benim ailemle aynı seviyede olmadıklarını biliyordum ama gençlik işte," diye anlatırdı annesi efkârlandığında.

Kendisiyle aynı seviyede olmayan insanlardan çok şikâyetçiydi Şahika Hanım. "Bu tarz insanlar Batı medeniyeti nedir bilmezler. Nereden baksan, şehirli bile sayılmazlar. İşte o yüzden Menderes'e tapıyorlar," derdi hafifçe dudaklarını büzüştürerek. "O adam yüzünden ne kadar cahil cühela varsa tepemize çıktı. Halbuki hiç medeni insanla medeni olmayan bir mi? Kendilerini bizden üstün görmeye başladılar çünkü biliyorlar ki arkalarında hükümet var, koskoca devlet var. Taşradan gelip güçlü adam oldular, şimdi o gücü kaybedecekler diye ödleri kopuyor. Geldikleri yere geri dönmemek için her türlü ahlaksızlığa, vicdansızlığa göz yumar bunlar."

Şahika Hanım, Mustafa Kemal Paşa'nın partisinin en sadık savunucusuydu. Her ne kadar İsmet Paşa'ya biraz kırgınsa da –"Son zamanlarında Atamıza çok ayıp etti," diye sitemle bahsederdi– böyle fena bir zamanda elbette ki onun tarafını tutacaktı.

Osman Bey ise memlekette sadece istikrar istiyordu, düzen istiyordu, güçlü bir devlet istiyordu. Başvekil sayesinde başlayan inşaat furyasının hiç bitmemesini istiyordu. Uzun lafın kısası, canından çok sevdiği Menderes'in iktidarda kalmasını istiyordu.

* * *

Annesiyle babasının kavga etmeden konuşabildikleri tek bir konu kalmıştı: Meral'i bir önce evlendirmek. Ortam böyleyken üniversiteye başlayamazdı, zaten genç bir kızın yüksek tahsile ne ihtiyacı vardı ki? Arada ikisinin de gözleri dalıyor, zengin dostların oğulları hakkında hesaplar yapıyorlardı. Kahvaltı sofrasında, ekmek kırın-

tıları ve reçelli bıçakların arasında damat adaylarının isimleri uçuşuyordu.

"Peki ya Fevzi Beylerin oğlu?"

"O da olmaz, söz kesmişler. Daha dün duydum berberde."

* * *

Nisan ayının başlarında bir cuma günü, İstanbul'a tam on saat boyunca çamur yağdı. Önce kahve telvesi kıvamında bulutlar gökyüzünü kapladı, ardından camları yerinden oynatacak kadar şiddetli bir sağanak bastırdı ve hiç durmadı. Babası işi paydos edip yazıhanesinden eve döndüğünde, Meral pencerenin önünde durmuş, sarı damlaların arasından dışarıyı görmeye çalışıyordu. Herhangi bir şey görmek mümkün olmadığı için sadece yağmurun camlara ve kiremitlere çarpıp çıkardığı korkunç patırtıyı dinliyordu aslında.

"Taksim Meydanı'nı sel götürüyor," dedi babası. "Şimdiden üç karış su birikmiş diyorlar. Böyle devam ederse yarınki gazetelerden okursunuz."

"Aman hiçbir şey okuyamayız. Korkudan bir şey yazdıkları yok ki! Yazanı da hükümete dil uzattı diye hemen tutuklayıveriyorlar," diye söylendi annesi. Gündüz vakti gece gibi olmuş salonda, abajurun loş ışığında dikiş dikmeye çalışıyordu. Nefret ederdi dikişten ama endişeli olduğu zamanlar elini oyalaması lazımdı.

"Bunun hükümetle ne alakası var hanım? Allah'ın yağmuru."

"Hiç merak etme, ona da kendi üzerine alınır seninki. En ufak bir tenkide tahammülleri yok, tenkidi tehdit kabul ediyorlar. Bak *Cumhuriyet* gazetesini de kapatmışlar. Kapatmadıkları gazeteler de sansür yüzünden bembeyaz sayfalarla çıkıyor."

"Kapatmışlarsa mutlaka hak etmiştir efendim. Bu memlekette mahkeme var, anayasa var. Savcı kapatılmasını emrediyorsa karşı mı çıkacaksınız?"

"Tamam Osman Bey, tamam. Sen git bu söylediklerine inanacak birilerini bul da onlara anlat. Şu hale bak. Yağmur berekettir derler ama bu resmen uğursuzluk habercisi. Gökyüzü memleketin tüm zehrini üzerimize kusuyor sanki. Meclis kavgası yetmedi, sokaktaki adamı da kışkırtmaya başladı bunlar. Daha yeni harp bitti diye sevinirken bir de başımıza iç harp çıkaracaklar."

Çamur yağmuru sadece on saat sürdü ama insanların üzerine sinen kötümserlik o günden sonra hızla arttı. Babası bembeyaz bir suratla radyonun başına çivilenip kaldı. Menderes, Vatan Cephesi diye bir acayiplik çıkarmıştı. Her gün haberlerde hükümet destekçisi olduğunu beyan eden vatandaşların isimleri okunuyordu. Haberlerin süresi yetmeyince sırf bu iş için özel bir program yayınlanmaya başladı. Osman Bey, sabahın köründen akşama kadar kulağını açıp ahbaplarından hangilerinin isimleri okundu hangileri okunmadı diye liste çıkarıyordu. Şahika Hanım, "Ne o, bir de utanmadan cepheye katılmayanları ispiyon mu edeceksiniz?" diye söyleniyordu. "Bir ispiyonculuğumuz eksikti!"

Annesinin esas canını sıkan ise ev gezmelerine, alışveriş ve sinema günlerine mecburen ara vermiş olmasıydı. Apartmandaki komşular, kapı aralıklarında çok kötü şeyler olacak diye fısıldaşıp duruyordu ama Meral neyin bu kadar kötü olduğunu anlamıyordu.

Anlamıyordu çünkü annesiyle babasının sürekli kavga ettiği meseleler onun okuduğu mecmualarda yoktu. Meral'in en sevdiği mecmua *Hayat*'tı; onda sadece moda ve cemiyet haberleri değil, genel kültür, ev idaresi, pratik bilgiler, bakımlı olmak için tavsiyeler, fotoromanlar, kısacası genç bir kadının bilmesi gereken her şey olurdu. Fa-

kat ne Menderes'ten bahsediyordu ne de İsmet Paşa'dan. İnsan gözüyle görmediğine inanmaz derler ya, Meral için de *Hayat* mecmuasında yer almayan bir meselenin önemli olması söz konusu değildi.

Örneğin, mart ayında öğrenciler hükümeti protesto etmek için yürüyüş tertiplediğinde, *Hayat* mecmuasında İran şahının yeni karısı Farah'ın hamile olup olmadığı dedikodusu en mühim haberdi. Nisan ayında askerlerin İsmet Paşa'yı parti kongresinin yapacağı Kayseri'ye hükümet emriyle sokamadığı günlerde, Meral'i en çok meşgul eden konu Prenses Margaret'in fotoğrafçı nişanlısının bekâr eviydi. "Kahrolsun diktatörler" sloganlarıyla gösteri yapan İstanbul Üniversitesi talebelerinin üzerine polis ateş açtığında ve olaylar çığırından çıkıp bir felakete dönüştüğünde, Marilyn'in son filmi için aldığı dans dersleri baş sayfaları süslüyordu.

Ancak daha sonra İstanbul'da sıkıyönetim ilan edildiğinde, bütün üniversiteler kapatıldığında ve bütün bunlar yetmeyip üzerine bir de sokağa çıkma yasağı getirildiğinde, Meral annesiyle babasının korkmakta haklı olduğunu kabul etmek zorunda kaldı. Bu durumda, birkaç hafta sonraki mezuniyet çayı bile iptal edilebilirdi. Mezuniyet Meral'in zerre kadar umurunda değildi ama annesi kararları bağlamıştı.

"İsmet Paşa demedi mi, bu yolda giderseniz siz ben de kurtaramam, diye. Buyurun bakalım. Ayıkla pirincin taşını," diye dizini dövüp duruyordu evin içinde.

* * *

27 Mayıs sabahı annesi elindeki gazeteyi sallayarak Meral'in odasına daldı. Manşette kocaman harflerle "Türk Ordusu Vazife Başında" yazıyordu. Alt satırda da: "Silahlı Kuvvetlerimiz bütün yurtta idareyi fiilen ele aldı."

"Hadi gözümüz aydın," dedi annesi neşeyle. "Mezun olacaksın. Artık her şey yoluna gireceğine göre mezuniyet çayını da iptal etmezler. Oh, çok şükür Allahıma."

"Nasıl yani, her şey düzeldi mi?"

"Elbette düzeldi kızım. Gözün görmüyor mu, bak, *askerler vazife başında*, diyor. Bak bak, *İstanbul bayraklarla donandı, her yerde bir bayram havası yaşamaktadır*, diyor. Oh, çok şükür Allahıma. Artık gencecik talebeler meydanlarda sapır sapır ölmeyecek. Kardeş kardeşi vurmayacak bundan böyle."

O hafta Meral'in resimli mecmuaları mankenler ve film artistleri yerine komutanların boy boy fotoğraflarıyla doluydu. Aylardır başka bir memleketten bahsediyorlarmış da sanki bu sabah Türkiye'ye dönmüşler ve onların yokluğunda olup bitenleri anlatmaya başlamışlar gibi bir anda bütün resimler, bütün yazılar değişmişti.

* * *

Sınıf arkadaşları aylardır mezuniyet çayı hazırlığındaydı ama Meral o heyecana değil ortak olmak, tahammül bile edemiyordu. Kızlar, Reyhan'ın gitmesiyle birlikte Meral'in kös kös kendilerine geri döneceğini, tekrar onlarla arkadaşlık edeceğini sanmıştı. Akıllarından geçenler bakışlarından okunuyordu: Sen bizi beğenmiyorsun ama bak biz seni yine aramıza kabul ediyoruz. Fakat önce müsaadenle biraz burnunu sürtmemiz lazım.

Boş yere uğraşıyorlardı. Meral'in hiçbiriyle arkadaşlık etmeye niyeti yoktu. Anlata anlata bitiremedikleri rüküş elbiseleri, resmini görüp heveslendikleri saç tuvaletleri, mecmulardan kesip gramer defterlerinin arasında sakladıkları artist fotoğrafları, kıkır kıkır gülüşmeleri ve hiç bitmeyen kıskançlıkları aklına geldikçe midesi bulanıyordu. Reyhan yanında olsaydı, kızların bu korkunç

sakilliğinden mümkün olduğunca uzak dururlar, kendilerine onların asla anlayamayacakları kadar sade ve zarif birer elbise seçerlerdi. Biri Jackie, diğeri Audrey tarzı giyinirdi büyük olasılıkla. Bir mezuniyet çayına yaraşacak kadar zarif ama müthiş kaliteli ve şık.

Fakat artık Reyhan yoktu. Ortalığı birbirine karıştırmış ve İsviçre'ye kaçmıştı. Meral coğrafya kitabındaki Avrupa kıtası haritasından İsviçre'ye bakıyor ve nasıl bir yer olduğunu hayal ediyordu. Reyhan'ın yeni okulu ve yeni arkadaşları hakkında tahminler yürütüyordu.

Mezuniyet çayından iki gün önce annesi kapıyı bile çalmadan odasına daldı, yatağın üzerine çağla yeşili bir elbise ve krem rengi bir çift pabuç bıraktı.

"Elbisenizi yolladılar hanımefendi. Herhangi bir itiraz işitmek istemiyorum. Cumartesi sabahı berbere gidip saç tuvaletini yaptıracağız, sonra da bunları giyeceksiniz ve tıpış tıpış mezuniyet çayına gideceksiniz. Cümle âleme bir de senin yüzünden rezil olamayız. Zaten yeteri kadar olduk."

"Nereden buldun bunları?" dedi Meral annesine belli etmeden kıyafeti incelerken. Kadının zevkinden beklenmeyecek kadar güzel bir seçimdi doğrusu. Bele kadar dar oturan, etekleri kabarık, ipek şantuktan elbise ve iğne topuklu, sivri burunlu pabuçlar Reyhan'ı bile kıskandıracak kadar şık görünüyordu.

"Jale Hanım'ın Nişantaşı'ndaki terzisine diktirdim. İstanbul'da ondan iyisi yok diyorlar valla. Kaç hafta önceden randevu almak gerekiyor senin haberin var mı?"

Demek ki gitmeyeceğini defalarca söylemiş olmasına rağmen annesi onu ciddiye almamış, haftalar öncesinden kendi başına hazırlıklara başlamıştı.

"Neden yeteri kadar rezil oldunuz?" Gözünü elbiseden alamıyordu ama annesinin bunu fark edip havaya girmesini de istemiyordu.

"O ne demek?"

"Zaten yeteri kadar rezil olduk dedin ya. Yine ne kabahat işledim, onu merak ediyorum."

"Bütün hadiseler senin şımarıklıklarınla alakalı değil hanımefendi. Her şeyi bilmen de gerekmiyor. Sen kendi üzerine düşen vazifeleri yerine getir, gerisine karışma."

"Kölelik müessesesi yasaklandı zannediyordum ama demek ki henüz buralara gelmemiş."

"Bilmiş bilmiş gözlerini devirme, bak tepem atarsa vallahi de billahi de yolarım o saçlarını. Şahika Sezgin'in kızı mezuniyet çayına bile katılmamış, ne hallere düştüler dedirtmeyeceğim, anladın mı?"

Sırf annesi daha fazla başının etini yemesin diye tamam dedi. Zaten sonunda onun dediği olana kadar kavga edeceklerdi ve Reyhan gittiğinden beri Meral'in kavga edecek gücü kalmamıştı. Şu hale bak, dedi kendi kendine, artık mezuniyet çayına gitmek de bir vazife olmuş.

Babasının bir karış suratının ve annesinin ahbaplarına neşeli görünmek için takındığı abartılı tavırların, okulda başına gelenlerle hiç alakası olmadığını çok sonra anlayacaktı.

Cumartesi sabahı saçlarını yaptırıp giyindiğinde, annesi başını yana eğip gözlerini kısarak uzun uzun baktı. "Sapsarı görünüyorsun. Ne bu hal kızım, sarılık olmuş gibisin, dağlara taşlara."

Makyaj malzemelerinin yardımıyla yüzüne bir parça renk kattıktan sonra bir defa daha tetkik etti ve, "Çok güzel oldu," diye son kararını bildirdi. Yemeğe misafir geleceği zaman pişirdiği meşhur kuzu yahnisi fırından çıktığında koklayıp aynı böyle, "Çok güzel oldu," derdi. Fakat sonra Meral'in hiç beklemediği bir şey yaptı. Elleri titreyerek saçlarını okşadı ve durup dururken iki göz iki çeşme ağlamaya başladı. "Daha dün şuncacık bebektin. Hayatımda gördüğüm en güzel bebektin. Hâlâ da öylesin."

Bir an için Meral'in de gözleri dolacak gibi oldu ama hemen yanağını ısırıp kendini tuttu.

"Acaba anneannenin tek sıra incilerini mi taksan?" dedi annesi. "Yok yok, bu elbiseye hiç olmaz. Benim inci küpelerimi tak. Bana yakışmıyor ama sende çok güzel duracak."

* * *

Tarabya Oteli'nin önü gururlu aileleriyle fotoğraf çektiren kızlarla doluydu. Babası daha fotoğraf makinesini çantasından çıkarmaya fırsat bulamadan Meral arabanın kapısını açıp lobiye doğru ilerlemeye başlamıştı bile. Annesi arkasından seslendiğinde onu duymamış gibi yürümeye devam etti. Sonra ne olduğunu tam olarak çözemediği bir hiş göğsünün tam ortasına oturdu. Tanımadığı bir ses kulağına hayatın süratle değişeceğini, bu âna bir daha asla geri dönemeyeceğini ve ileride çok pişman olacağını fısıldamıştı sanki. Aniden durdu ve geri döndü.

Boğaz'ı arkalarına alıp önce ikili, sonra diğer velilerden birine rica ederek üçlü fotoğraf çektiler. Ardından Meral annesiyle babasından birkaç adım uzaklaştı, sanki manzarayı izliyormuş gibi ufka baktı. Aslında hayalinde Reyhan'la yan yana son bir fotoğraf çekiyordu: İkisi birörnek giyinmişlerdi, hafif bir rüzgâr eteklerini dalgalandırıyordu ve kameraya poz verirken bir yandan da mezuniyet çayında Mösyö Bernard'la kim önce dans edecek diye iddiaya tutuşuyorlardı.

Arabanın yanına döndü. "Sonuna kadar beklemeyin, bir saat sonra gelip alın."

"Aa olur mu hiç öyle şey?" dedi annesi. "Yangından mal mı kaçırıyoruz kızım?"

"Tamam, iki saat öyleyse," dedi ve arkasına bakmadan otele kadar koştu. Kapıdan girer girmez annesinin

inci küpelerini çıkarıp çantasına attı, Reyhan'ın pembe taşlı küpelerini taktı.

Meral'in sınıf arkadaşları, öğretmenleri ve kardeş okulun heyecanlı delikanlıları, balo salonunun sadece yarısını doldurabilmişti. Perdeler kapalı olmasına rağmen içerisi aydınlık kalmıştı ve sürekli yanıp sönen renkli ampuller ortama neşeli bir hava katma görevini yerine getirmekte zorlanıyordu. Parkeler, herkesin elindeki şekerli kırmızı içecekten dökülen damlalar yüzünden yapış yapış olmuştu. Kızlar bir yanda, erkekler bir yanda durmuş, ortada acemice dans eden çiftleri tetkik etmekteydi. Meral, kalın perdelerin kıyısında kimsenin onu rahatsız etmeyeceği bir köşe bulup saklandı. Boş gözlerle pisttekilere bakmaktan bunaldıkça ağır kadifeyi aralayıp camla kumaşın arasında kalan o daracık aydınlığa geçiyordu. Gökyüzünü ve denizi seyrederken kendini pencereye yapışmış bir sinek gibi hissediyordu. Işık gözlerini acıttığında, fena bir baş ağrısı gelecek gibi olduğunda yine karanlığa kaçıyordu.

Bu baş ağrıları yeni musallat olmuştu ve başlamasın diye, başladıktan sonra da geçsin diye ne yapması gerektiğini bir türlü bulamamıştı. Gözlerini kapayıp dinlendirmek, boynunu ve şakaklarını ovmak, alnına kolonyalı tülbent bastırmak, ağrı kesici haplar yutmak, hiçbiri fayda etmiyordu. Bir şey içse belki ferahlardı, o kırmızı meyve şurubu dışında bir şey, hiç olmazsa bir bardak soğuk su. Servis yapılan masaya doğru ilerlerken onu gören kızlar, konuşacak yeni birisine rastlamanın heyecanıyla sıkıcı sohbetlere başlıyordu –hangi oğlan daha yakışıklıymış, kim kiminle dans etmiş, şunun elbisesini ne kadar yakışmış değil mi, aralarında kalsın ama öyle çirkin bir saç tuvaleti olabilir miymiş?– fakat bu konuların Meral'i yeteri kadar heyecanlandırmadığını fark edince onu bırakıp hemen başka birinin yanına koşuyordu. Bu kadar önemli bir

günde her saniyenin kıymetini bilmek durumundaydılar; Meral'e, "Neyin var, mutsuz musun, yoksa başın mı ağrıyor?" diye sorup o kıymetli saniyeleri ziyan edemezlerdi. Hem insan böyle bir günde niye mutsuz olurdu ki?

"Rahatsız ettiğim için özür dilerim," dedi omzunun tam gerisinde kalın bir ses. Meral dönüp baktığında daha önce hiç görmediği bir genç adam buldu karşısında. Dansa davet edecekti herhalde. Kardeş okuldan gelen gençlerin hepsinin derdi aynıydı. İki tanesini nazikçe reddetmişti, bunu da en çabuk nasıl geri çevirebilirim, diye düşündü ama aklına hiçbir şey gelmedi. Kafası durmuştu sanki.

"Belki çok kaba olduğumu düşüneceksiniz ama size sormak istediğim bir soru var," diye devam etti genç adam.

"Olur ama sadece bir dans," dedi. Ağzından çıkan sözcüklere şaşırmıştı. Hem sadece Meral değil, genç adam da şaşırmış gibiydi. İkisi de bir an durakladı, sonra hiç konuşmadan kalabalığın ortasından geçip piste çıktılar.

Meral, o ilk cümleler esnasında genç adamın nasıl birisi olduğuna hiç dikkat etmemişti. Dans ederken de burun buruna durmamak için başını hafifçe yana çevirmişti ve yüzüne bakamıyordu. Ceketi tuhaf kokuyordu: naftalin, toprak ve ot karışımı yabancı bir koku. Kocaman eliyle Meral'in elini ne kadar sıkı tuttuğunun farkında değildi herhalde. Adımları sıkıcı ve beceriksizdi, belli ki dansa hiç alışkın değildi. Hayatında ilk kez dans ediyor bile olabilirdi.

"Aslında sizi dansa davet etmek değildi niyetim, başka bir şey soracaktım."

Meral durdu. Fakat genç adam onu bırakmayıp kararlı bir şekilde dansa devam etti.

"Yanlış anlamayın, şikâyetçi değilim. Hatta galiba hayatımda hiç bu kadar mesut olmamıştım."

"Ne soracaktınız öyleyse?"

"Salona girdiğinizden beri sizi izliyorum ve niye bu kadar öfkeli olduğunuzu merak ettim."

"Öfkeli olduğumu nereden çıkardınız? Hem öyle bile olsam sizi hiç ilgilendirmez."

"Kabalık ettiğimi düşünüyorsunuz. Oysa niyetim kötü değildi."

"Lütfen bu konuyu kapatalım."

"Peki o halde sizinle bir oyun oynayalım," dedi genç adam. "Soru cevap oyunu."

"Sadece dans etsek olmaz mı?"

"Lütfen kırmayın beni, çok kolay bir oyun. İlk soruyu ben soruyorum: Hayatta tek bir şeyi değiştirme şansınız olsa neyi değiştirirdiniz?"

"Ne saçma bir soru bu böyle? Hiç böyle bir oyun duymadım."

"Lambadan çıkan cini de duymadınız mı? Bu da onun gibi bir şey işte. Ancak karar vermek için sadece on saniyeniz var. On saniye dolunca bu fırsatı kaybedeceksiniz."

"Yoruldum, biraz oturmak istiyorum izninizle."

Meral'in belini kavrayan el, onu bırakmaya hiç niyetli değildi, "Zararsız bir oyun, ne kaybedersiniz ki? Ayrıca sadece yedi saniyeniz kaldı."

"Çok acayip bir insansınız."

"Beş... Dört..."

Meral gözlerini kapadı. Son üç saniye, ona son üç ay kadar uzun geldi. Gözünün önünden geçen korkunç görüntüleri zihninden kovmak ister gibi başını iki yana salladı. "Her şeyi," dedi sonunda. Kendini genç adamın kollarından kurtardı. "Biraz hava almaya ihtiyacım var."

Lobinin önündeki terasta otelin misafirlerine çay servisi yapılmaktaydı. Buradaki her şey balo salonundakilerin zıttı gibiydi: yaşlı çiftler, zar zor duyulan uykulu bir müzik, parlak bir güneş ve yosun kokusu. Fakat Me-

ral o boğucu histen bir türlü kurtulamıyordu. Kenardaki korkuluğa yaslanıp temiz havayı ciğerlerine doldurdu. Baş ağrısının tüm şiddetiyle gelmekte olduğunu anlayıp telaşa kapıldı. Derin derin nefesler alarak bekledi. Yanında bir kıpırtı hissetti, başını çevirdiğinde az önce onu dansa kaldıran genç adamla göz göze geldi.

"Yoksa beni takip mi ediyorsunuz?"

"Sizi öfkelendirdim galiba. O yüzden kendimi affettirmeye geldim."

İlk defa dikkatlice baktı. Kıvırcık saçlar, ince ama sağlam bir beden, geniş omuzlar, sert çizgilerle dolu bir surat. İçerideki diğer gençlere hiç benzemiyordu, onlarla aynı yaşlarda olmasına rağmen duruşunda, konuşmasında, hareketlerinde görmüş geçirmiş bir insan havası vardı. Emin olmak için sordu. "Siz de kardeş okulun talebelerindensiniz, değil mi?"

"Hayır, ben misafirim."

"Kusura bakmayın, çok feci başım ağrımaya başladı, o yüzden izninizi rica edeceğim."

Genç adam hemen bir sandalye çekip Meral'i oturttu. Sonra para dilenirmiş gibi elini uzattı. Meral ne olduğunu anlamamıştı. Gencin yüzünde o kadar ciddi, o kadar kararlı bir ifade vardı ki tedirgin oldu.

"Korkmayın, elinizi verin lütfen," dedi kalın sesiyle. "Kötü bir niyetim yok, güvenin bana."

Güvenmesi için en ufak bir sebep yoktu ama gözlerinin içine bakınca acayip bir heyecana kapıldı. Ne kadar manasız bir heyecan olduğunun farkındaydı. Terası sahici olmayan bir sessizlik kapladı; rüzgâr, müzik, sohbet eden insanlar, çay bardaklarına çarpan kaşıkların şıngırtısı, hepsi bir anda silinip yok oldu. Ürkekçe elini uzattı. Genç adam, Meral'in avucunu kendi avuçlarının içine aldı. Bileğinin iç kısmında nabzının attığı yerin etrafını başparmaklarıyla ovmaya başladı. Önce bir ürperti his-

setti Meral, kolundan başlayıp boynuna, oradan da yanaklarına doğru yükselen tatlı bir sıcaklık. Gözlerini kapattı. Sanki yıllardır üstüne yapışmış bir ağırlıktan kurtulmuş gibi tüm bedeni gevşemeye başladı.

"Bunu bizim oradaki yaşlı teyzelerden öğrendim. Onlar, zeytinyağında taze kekik ve papatya sapı ezip öyle ovar. Eminim tıbbi bir açıklaması vardır çünkü işe yarıyor."

"Sizin orası neresi?"

"Adada yaşıyorum."

"Büyükada'da mı?"

"Hayır," dedi genç adam. Dudakları belli belirsiz kıpırdandı. Kaderine sövermiş gibi bir ifade hızlıca kayıp geçti suratından.

"Heybeliada o zaman."

Genç adam başını iki yana salladı. "Körburun."

"Onu hep unutuyorum," diye mırıldandı Meral. "Belki inanmayacaksınız ama Körburun'a hiç gitmedim. En uzakta olanı o değil mi?"

"O kadar da uzakta değil. Ama size inanıyorum, bizim oraya gelseydiniz mutlaka hatırlardım. O kadar güzelsiniz ki, sizi bir kere gördükten sonra unutmak imkânsız."

Meral utanıp elini çekti.

"Kızmayın, hakikatleri söylüyorum."

"Nasıl bir yer bu sizin Körburun Adası, biraz anlatsanıza."

"Küçük. Kalabalık sayılmaz, yalnızca bir avuç insan vardır. Ama o kadar küçüktür ki, o bir avuç insan dip dibe yaşar. Adanın yerlisinden başka gelen giden yoktur zaten. Herkes birbirini tanır."

"Başka?"

"Mesela heybesinde leblebi fındık badem satan bir Haydar Amca vardır. Sabahtan akşama kadar bütün ada-

ları dolaşır. Arada bizim adaya da geldiğinde, yine yolunu şaşırdın, akşamdan kalmasın galiba, diye dalga geçerler. Çünkü Körburun'a ayak bastı mı akşama kadar beklemek zorundadır. Günde sadece iki vapur seferi var. Biri sabahın köründe, bir de... son sefer işte. Anlayacağınız bir nevi hapis hayatı. Sizin gibi birisine göre değildir, sıkılırsınız bizim orada."

"Benim nasıl birisi olduğumu biliyorsunuz demek ki. Neden sıkıldığımı hemen çözdünüz, tebrik ederim!"

"Hay Allah, yine kızdırdım sizi. İstanbul'daki hayatı orada bulamazsınız demek istemiştim. Alışveriş yapacak güzel mağazalar, böyle pahalı lokantalar, sinemalar, tiyatrolar filan yoktur bizim orada."

"Benim sürekli alışveriş yapıp pahalı lokantalara gittiğimi mi düşünüyorsunuz? Ne kadar kabasınız. Hiç tanımıyorsunuz beni."

Meral, çocuğun kafasında canlandırdığı o şımarık kızlardan biri olmadığını ispat etmek için karşı konulmaz bir istek duydu ama bunu nasıl yapabileceği hakkında en ufak bir fikri yoktu.

"Adınızı bile bilmiyorum," dedi küsmüş ama tekrar konuşmaya karar vermiş gibi bir edayla. Bu tavrının bile oğlanın kafasındaki o şımarık kız etiketine uyduğunu fark edip daha da sinirlendi.

"Hayri," dedi genç adam.

"Ben de Meral. Sizinle tanıştığıma memnun oldum. Madem ben ev sahibi sayılırım, sizinle son bir defa dans etmem icap eder. Belki benim hakkımdaki bu yanlış intibanızı bir nebze değiştirebilirim."

Balo salonunun karanlığına geri döndüler. Meral bu defa dans ederken arada sırada genç adamın yüzüne bakmaktan çekinmedi. Çok uzun bakışlar değildi bunlar çünkü her seferinde Hayri'nin de ona baktığını fark ediyor ve utanıp kafasını çeviriyordu.

Sonunda dayanamayıp sordu. "Niye bana öyle bakıyorsunuz?"

"Çünkü bu salondaki en güzel kız sizsiniz."

"Ya benimle alay ediyorsunuz ya da gözleriniz bozuk," dedi Meral. "Bakın Handan var mesela, şurada mavi elbiseli. Bizim sınıfın en güzel kızı odur. Sonra Ceren var, pistin sağında uzun boylu gençle dans ediyor. Zümrüt yeşili gözleri vardır ve herkes onu çok beğenir."

Hayri, gözlerini Meral'den bir an olsun ayırmadı. İnsanlar etraflarında dönüp dururken onlar dans etmiyor, oldukları yerde yavaş yavaş salınıyorlardı.

"Hiçbirinde sizin güzelliğinizin gölgesi bile yok," dedi Hayri.

"Ama gösterdiğim kızlara bakmadınız bile. İşte şimdi emin oldum, benimle alay.ediyorsunuz."

"Peki niye her şeyi değiştirmek istiyorsunuz?"

Meral anlamamıştı.

"İlk dansımızda öyle söylediniz. Her şeyi değiştirmek istiyorum, dediniz."

İşte o anda Meral hatırladı. Hayri'nin yanında geçirdiği yarım saat boyunca aklından çıkmış olan tüm dertler çamur yağmuru gibi zihnini doldurdu. Reyhan, pişmanlık, suçluluk duygusu, annesiyle gittikleri o doktor, babasının onu bir an önce elinden çıkarması gereken defolu bir mal gibi görmesi. Hepsi yeniden bütün ağırlığıyla göğsünün üstüne yerleşip oturdu.

"Özür dilerim, çok geç oldu. Ailem beni almaya gelecekti, kapıda bekliyorlardır."

"Size eşlik edeyim."

"Hayır, kendim giderim."

"O zaman size mektup yazmama izin verin lütfen."

"Hoşça kalın."

* * *

Meral, Hayri'ye ne soyadını söylemiş ne de adresini vermişti. O yüzden bir hafta sonra apartmanın girişindeki posta kutusunda ondan bir mektup bulunca çok şaşırdı. Son derece düzgün bir elyazısıyla Hayri Engintaş yazıyordu zarfın sol üst köşesinde. Evdekiler görmesin diye mektubu çantasına sakladı ve odasına girip kapıyı kapattıktan sonra okudu:

Bir haftadır başka hiçbir şey düşünemiyorum. Aklımda yalnızca siz varsınız. Sizi görmem lazım. Cumartesi günü saat üçte, Sirkeci Vapur İskelesi'nin karşısındaki pastanede bekliyor olacağım. Lütfedip gelmeseniz de ben orada bekleyeceğim. Bazı iyi huylarım vardır, beni tanıyanlar öyle söyler, onların yalancısıyım. Ancak sabretmek bu iyi huylardan biri değil maalesef. Biliyorum, mektup yazmama müsaade etmemiştiniz, en başta bu isteğinize riayet etmem gerekirdi. Kendime mani olamayıp yazmış bulunsam da, bu defa sizden bir cevap beklemem gerekirdi. Cevap vermeyeceğinizi bilsem de, sadece böyle bir ihtimalin var olabileceği hayaliyle yetinmem gerekirdi. Ya da günün birinde sırf benden kurtulmak istediğiniz için bir seferlik cevap yazacağınızı hayal etmem gerekirdi. Ancak dediğim gibi sabırsız bir insanım ve aklımı başımdan aldınız.

Meral elbette ki bu mektuba cevap vermedi. Eğer aklını kaçırmış olsa ve vermeye niyetlenseydi de veremezdi çünkü Hayri zarfın üzerine kendi adresini yazmamıştı. Unutmuş olabilirdi fakat büyük olasılıkla bilerek yazmamıştı. Aklı sıra Meral'i buluşmaya mecbur bırakacaktı. Kendini ne zannediyordu bu oğlan? Bileğini ovan parmaklarını hatırladıkça Meral'in yüreği yerinden fırlayacakmış gibi oluyordu ve bu beklenmedik hisleri hemen kafasından kovuyordu. Çok tuhaf birisiydi; Meral'e uygun seviyede bir kişi olmadığı kılığından, kıyafetinden, her halinden belliydi. Fakat sanki bunlar onun umurunda

değildi, Meral'le konuşmak, onu dansa davet etmek sanki en doğal hakkıymış gibi davranmıştı.

Sadece o da değil. Mezuniyet çayındaki bütün kızların arasında gelip onu bulmuş, onu seçmiş ve bir daha da yanından ayrılmamıştı. Çünkü balo salonunu dolduran bütün o şımarık insanların aksine, onun da tıpkı Meral gibi hakiki dertleri ve tasaları vardı. Muhtemelen onu da birileri yüzüstü bırakmış, hayal kırıklığına uğratmıştı ve insanların güvenilmezliği onun da midesini bulandırıyordu. Ve diğer kızlara küçümseyerek bakarken Meral'i görünce gözlerinin içi parlamıştı. Evet, belki de aralarında özel bir bağ vardı.

Meral böyle şeyler düşünerek feci derecede saçmaladığını fark edip aklını başına toplamaya çalıştı. Ancak ne kadar saçma olursa olsun bu düşünceler afyon gibiydi, sımsıcak kucaklıyordu insanı, başka şeyler düşünmesine izin vermiyordu.

Her şeye rağmen cumartesi günü iskelenin karşısındaki pastaneye gitmedi. Komik olma, dedi kendi kendine. Onun yerine tarçınlı kurabiyeler ve bir bardak soğuk süt ile kendisine tepsi hazırladı, en sevdiği Elvis plağını pikabına yerleştirdi, defterini ve kalemini alıp yatağının üzerine uzandı ve *Hayat* mecmuasının "Gönül Postası" köşesine hayalî mektuplar yazdı:

KARARSIZ KIZ

İstanbul'dan bir okuyucumuz yazıyor:

18 yaşında bir lise talebesiyim. Bir genci çok sevimli buluyorum. Acaba hislerimi ona bir mektupla açıklamam doğru olur mu?

Herhalde doğru olmaz. Bir genç kız hislerini saklamayı bilmelidir. Ayrıca diyelim ki açtınız. Bu işin devamını hiç düşündünüz mü peki?

ONURLU GENÇ

Körburun'dan bir okuyucumuz yazıyor:

İçtimai seviyesi benden çok yüksek bir kızı sevdim. Kendisine mektup yazdım ama hâlâ beni sevip sevmediğini bilmiyorum. Ne yapmam gerektiğini izah eder misiniz?

Mektup yazamaya devam edin. Belki günün birinde o da sizi sevmeye başlar.

TEDBİRLİ KIZ

İstanbul'dan bir okuyucumuz yazıyor:

Benden bir sınıf aşağıda olan bir gence ilgi duyuyorum. Neden bilmiyorum ama içimde ona karşı bir sevgi var. Ailem eski kafalıdır, bundan haberleri yok. Bu hususta fikriniz nedir?

Bizim fikrimizden mühimi ailenizin düşüncesidir. Onu bir defa yoklayınız. Fakat lakayt davranmanız size bir fayda sağlamaz, bunu unutmayınız.

TAHSİL DURUMLARI

İstanbul'dan bir okuyucumuz yazıyor:

Zengin bir ailenin kızıyım, ailesi bizim seviyemizde olmayan bir genci seviyorum. Fakat biliyorum ki ailem beni ona vermeyecektir. Bu vaziyette ne yapmalıyım?

Sevgi güzel şeydir fakat tahsili olmayan, üstelik mali vaziyeti de zayıf genci ömrünüz boyunca taşıyabilecek misiniz? Hem sizin tahsiliniz ne olacak?

Ne olacaktı sahiden? Artık askerler geldiğine göre ailesi üniversiteye gitmesine, tahsiline devam etmesine izin verebilirdi. Edebiyat fakültesine yazılırdı mesela, kitap okumayı ondan daha çok seven biri var mıydı dünyada? Öğretmenleri kaleminin de kuvvetli olduğunu söylerlerdi.

Annesi eski düzenine geri dönmüştü; sinemalar, misafirlikler, alışveriş üstü öğle yemekleri yeniden başla-

mıştı. Fakat yine de tavırlarında Meral'in çözemediği bir tuhaflık vardı. Herkesten sakladığı korkunç bir sır varmış ve içini kemirip duruyormuş ya da kabız olmuş da sıkıntısı günden güne artıyormuş gibi yüzü gözü şişmişti. Babasının ise ağzını bıçak açmıyordu. Elinde gazete, kulağı radyoda, sürekli mühim bir haber bekliyordu. Sanki kaçan, sonra da yakalanan Menderes değildi de kendi öz kardeşiydi.

Meral, ailesinin bir karış suratından da, memleketin bitmek bilmeyen sıkıntısından da çok bunalmıştı artık. Bu evden kurtulması ve hayatına yeni bir yön vermesi gerekiyordu artık. Fakat bu yaşta evlense mutlu olabilir miydi?

BEKLEMEK GEREK

Körburun'dan bir okurumuz yazıyor:

Zengin bir kıza âşık oldum. Ben fakir olduğum için ailesi kızı bana vermek istemiyor. Acaba tutacağım en doğru yol hangisidir?

Önce tahsilinizi tamamlamanız, sonra da çalışıp para kazanmanız gerekmektedir. Ayrıca sevdiğiniz kızın da tahsiline devam etmesi doğru olur. Sonra babasına gidip vaziyeti anlatırsınız. Sizin iyi yetişmiş çalışkan bir genç olduğunuza kanaat getirirse kızını niçin vermesin.

Beklemek hiç kolay değildi. Bir hafta sonra ikinci mektubu posta kutusunda bulunca eve çıkıp odasına kapanmaya bile sabrı yetmedi. Apartmanın karşısındaki parka koşup bir bankın ucuna ilişti ve zarfı yırtarak açtı.

Sizi suçlamak istemiyorum ama biliniz ki gece yarısına kadar bekledim ve sonra sokakta uyudum. Hiç şikâyetçi değilim. Meczup bir dede ve yavru bir sokak köpeği bana arkadaşlık ettiler. Hava hiç soğuk değildi, zaten sizi düşünürken üşümem

imkânsızdır. Bütün gece yıldızlar tıpkı sizin gözleriniz gibi pırıl pırıl parlayıp şu zavallı yüreğimi ısıttı. Dede bana zulasından şarap ve tütün ikram etti. Adı Bahtiyar imiş ama görseniz hiç bahtiyar bir hali yoktu. Aşk acısından bu hallere düşmüş zavallı. O kendi hikâyesini anlatırken ben sabaha kadar sadece sizi düşündüm. Yanımda olmasanız bile sizi düşünerek geçirdiğim her saniye, hayatımın en kıymetli saniyesidir benim için. İlk mektubumda ne kadar sabırsız olduğumdan bahsetmiştim, şimdi de çok inatçı olduğumu itiraf ediyorum. Sizi cumartesi günü aynı saatte, aynı yerde bekleyeceğim. Biliyorum gelmeyeceksiniz ama olsun, yıldızlar, sokak köpeği ve Bahtiyar Dede yine bana arkadaşlık edecek.

Meral bu defa az kalsın gidecekti.

Niye gitmemesi gerektiğini de tam olarak anlayabilmiş değildi. Annesinin "ne derler?" zihniyetinden ve babasının tutuculuğundan nefret ederken, demek ki onun bile kafasına kazınmış birtakım kurallar vardı. Demek ki o da içinden geldiği şekilde hareket edecek cesarette değildi. Keşke Reyhan yanında olsaydı da akıl verebilseydi.

"Sersemliği bırak ve hemen güzel bir elbise giy," derdi. Sonra da kolundan sürükleyip iskelenin önüne kadar kendisi götürürdü.

"İyi de, onun başka bir muhitten olduğunu görmüyor musun?" diye itiraz ederdi Meral. "Böyle aşklar sadece zengin kız, fakir oğlan filmlerinde olur!"

"O filmleri boş yere yapmıyorlar şekerim," derdi Reyhan. "Hem şu çirkin hayata biraz renk katmanın kime ne zararı var? Annenin ve babanın ne kadar öfkeleneceğini düşün. Onlar öfkeleniyorsa doğru bir şey yapıyorsun demektir."

Ama Reyhan yoktu.

Meral, Hayri'den gelen mektupları günde birkaç defa okuyordu. Annesi bulmasın diye hepsini dolabının

en üst rafında duran eski Fransızca lügatının sayfalarının arasına saklıyor, odasına kapanır kapanmaz koşup sakladığı yerden çıkarıyordu. Mürekkebi inceliyor, kâğıdı okşuyor, zarfı kokluyordu. Ve gece gündüz o kara saçlı genci düşlüyordu. Ya üçüncü mektup gelmezse diye içi içini yiyor, böyle bir ihtimal aklına geldikçe kalbi sıkışıyordu. Elinde bir adres olsaydı cevap yazacaktı, evet artık mektup yazmayı göze almıştı. Bir mektup yazmaktan zarar gelmezdi.

Bu karşılıklı inatlaşma ne kadar devam edebilirdi ki? Ne kadar sürdüreceklerdi bu oyunu?

İlk iki mektup tam birer hafta arayla gelmişti, üçüncü mektup gecikince Meral tam anlamıyla paniğe kapılmaya başladı. Hayatta önüne tek bir fırsat çıkmış ve onu da elinden kaçırmış gibi bir korku kapladı içini. Belki başka gençler de vardı ama Hayri hepsinden farklıydı. İkide bir, "Bakkala gidiyorum, gazeteciye gidiyorum," diye yalanlar uydurup apartmanın girişindeki posta kutusuna bakmaya iniyordu. Yakalanmayacağını bilse bir sandalye atıp orada bekleyecekti. Baş ağrısının tamamen iç sıkıntısı ve endişeyle alakalı olduğunu da bu dönemde keşfetmişti. Mektup gelmeyen her gün, şakaklarından ensesine, kulaklarına, çenesine ve göz çukurlarına doğru yayılan bir sancıya gebeydi. Bu heyecana daha fazla dayanamayacaktı.

O yüzden üçüncü mektup üç gün gecikmeyle geldiğinde daha zarfı bile açamadan kafasında Hayri'nin buluşma davetini kabul etmişti.

6. Piknik (1960)

İnsanın hakiki karakteriyle, kendisini birine beğendirmek için takındığı karakterin aynı olmadığını daha çocuk sayılacak bir yaşta öğrenmişti Hayri. Sokak gezmesine çıkarken güzel giysilere bürünür gibi başka bir kimliğe büründüğünü, karşısındaki o çok mühim kişinin sevgisini kazanmak için ne lazımsa yaptığını gayet güzel kavramıştı. İkiyüzlülükten hiç hoşlanmadığını söyleyip duran dayısı bile gerektiğinde –ki kaprisli müşterilerle iş yaparken sık sık gerekiyordu– karakter değiştirirdi. Çoğu insan bunu farkına bile varmadan yapardı. Hayri hariç. O, bir insanın gözüne girmek ya da gönlünü çelmek için ne zaman ne yapması gerektiğini tıpkı bir satranç ustası gibi planlayabiliyordu. Aslında satranç oynamayı bilmezdi fakat gazetelerdeki Rus satranççının öyküsünü okumuştu ve kendini ona benzetmişti. İkisinin de kafası aynı şekilde çalışıyordu: Rakibinin en hassas noktasını bulacaksın ve hep sekiz-dokuz hamle ileriyi düşünüp ona göre hazırlık yapacaksın.

Bir defasında lise müdürü odasına çağırmıştı Hayri'yi. Haylazlıkları için ceza alacağını, en azından bir araba laf işiteceğini sanıp sıkıntıyla ikinci kattaki yüksek pencereli odaya çıkmıştı. Olaylar hiç de tahmin ettiği gibi gelişmemişti. Müdür Bey ondan hiç beklenmeyecek

sevecen bir tavırla gülümsüyordu. Birkaç dakika sohbetten sonra anlaşıldı ki, edebiyat öğretmeni Hayri'nin yazdığı bir kompozisyonu çok beğenmiş ve müdüre, "Bu çocuğun geleceği parlak olabilir, ona yol göstermek lazım," demiş. Müdür de kırk yılda bir hayırlı bir iş yapmaya karar vermiş olacak ki kendi tabiriyle "bir abi gibi" nasihat etmek üzere Hayri'yi huzuruna çağırmış.

"Edebiyata bu kadar yetenekli olduğuna göre bol bol kitap okuyor olmalısın. Hangi yazarları seviyorsun bakalım?" diye sormuştu.

İşin doğrusu Hayri kitap okumayı hiç sevmezdi. Sevmemek bir yana, koca bir romanı baştan sona okumaya sabrı yetmezdi. Gazetenin spor sayfasındaki yazılar, bunalmadan okuyabildiği en uzun şeydi. Zaten roman okumak, işi gücü olmayan şımarık zenginlere göre bir iş değil miydi? Müdür beyden uzun bir nutuk dinlemeyi göze alarak, "Okumaya pek fırsat olmuyor efendim," demişti. Adam acayip acayip bakmıştı suratına. Öğrencilerini o kadar az tanıyordu ki, gergin bir yay gibi duran bu delikanlıda tek bir yetenek varsa, onun da edebiyat değil, rol yapmak olduğunun farkında bile değildi. Oysa Hayri'yi azıcık tanıyan herkes, onun hayatında kendi isteğiyle bir tane bile kitap okumadığını, bunun yanında sinemaya gitmeye bayıldığını bilirdi. Başroldeki yakışıklı ve zengin kahramanların konuşma tarzını hafızasına kaydetmesine, sonra yeri geldiğinde ustalıkla taklit etmesine arkadaşları defalarca tanık olmuşlardı.

Adam edebiyat konusunda ısrarcıydı. "Meslek seçimini yaparken buna dikkat etmen faydalı olur. Mesela gazetecilik mesleğini düşünebilirsin." Kendi kendine mırıldanır gibi devam etti. "Her ne kadar bu devirde biraz sıkıntılıysa da... Fakat artık çok şükür o defterler kapandı değil mi?"

Hayri, çok para kazanıp zengin olmuş bir gazeteci hiç duymamıştı ama bunu müdür beye söylemedi. "Haklısınız efendim, düşüneceğim," dedi. "Eğer izin verirseniz daha sonra tekrar gelip meslek seçimi için size danışmak isterim." Bu taktik son anda aklına gelmişti. Müdürün suratına yayılan kendini beğenmiş gülümsemeden kuvvet aldı ve ilave etti. "Sizin gibi birinin hayat tecrübeleri ve tavsiyeleri benim için çok kıymetlidir."

"Kimin ne zaman işine yarayacağını bilemezsin," demişti Saffet Abi. "Eline fırsat geçtiğinde yatırım yapacaksın, daha sonra ihtiyacın olunca faizini toplayacaksın."

* * *

Saffet Abi bu lafı ettiği sırada, yani birkaç hafta önce, İstanbul'un başka bir ucunda, çamurlara batmamak için taşların üzerinden seke seke yürümekteydiler. Müdür beyin kulağına kadar gitmiş olan kompozisyon ödevini hazırlayan üniversite talebesine bir ziyarette daha bulunacaklardı. Ercüment adındaki bu genç, Saffet Abi'nin mahalleden komşusu sayılırdı.

Çok acayip bir adamdı bu Saffet Abi. Giyime kuşama, yemeye hovardalığa para harcarken gözünü bile kırpmazdı ama iş eve gelince dünyanın bir numaralı cimrisi kesilirdi. "Misafir çağırıp ağırlamıyorum, karı kız atmıyorum, akşamdan akşama gelip zıbarıyorum. Ne lüzum var yüksek kiralar vermeye?" derdi. Hadi bu dediği de bir yere kadar insanın aklına yatabilirdi ama Saffet Abi gidip kirası *nispeten ucuz* bir ev tutmamıştı, İstanbul il sınırları içerisindeki *en ucuz* evi tutmuştu.

Kaldı ki, orası İstanbul il sınırları içerisinde sayılır mıydı, ondan bile emin değildi Hayri. Sadece surların dışında olduğu için değil, İstanbul'a ait olamayacak ne kadar insan varsa orada yaşadığı için. Saffet Abi'yi her ziya-

rete gelişinde, neyle karşılaşacağını bilmesine rağmen yine de şaşırıp kalıyordu.

"Buranın insanı cıvıl cıvıl. Adam aç, çocuğu hasta, anası yatalak ama bir tane bile hayata küsmüş adam bulamazsın. Sonra ne ararsan var, aklına ne gelirse satar bu piç kuruları... Hem de yabancı değilsen piyasadakinin yarı fiyatına satar. Daha ne istersin ki?"

Cıvıl cıvıl olduğu doğruydu. Adına Taşlıtarla diyorlardı ama "Çamurlu Tarla" deseler daha uygun olur, diye düşünürdü Hayri. Hesapta 100 bin nüfuslu bir mahalleydi fakat gerçekte 1,5 milyon nüfuslu İstanbul'un kıyısında müstakil bir şehir sayılırdı. Evleri yıkılıp Sulukule'den kovulan Çingeneler gelip çadır kurmuştu en başta. Ardından Bulgaristan'dan, Yugoslavya'dan, Romanya'dan gelen göçmenler onlara katılmış, çadırların yerini barakalar ve gecekondular almıştı. En sonunda da tapusuz arsaya iki saatte kondu dikip İstanbul'a yanaşmak isteyen kim varsa memleketin dört bir yanından kopup gelmişti Taşlıtarla'ya. Altı tane mahallesi vardı. Her birinden farklı lisanda küfürler, farklı telden türküler yükselirdi. Akşam olup ateşler yakıldı mı, hele bir de düğün dernek varsa, Çingene havaları hepsini bastırırdı elbette.

"Abi iyi güzel de, buraya gelip gitmek yeminle bizim Körburun'a gelip gitmek kadar vaktini alıyor insanın," diye söylendi Hayri.

"Abartma Hayricim. Ayıca burada bir odanın kirası 70 lira, şehirde surlara en yakın evin kirası 200 lira. Dolmuşta uyumak da pek tatlıdır, sen bilmezsin tabii, vapur çocuğusun. Gel sana bir boza ısmarlayayım şurada."

"Yok abi oyalanmayalım, bir an evvel halledelim şu işi."

"Sen fena vuruldun bu kıza."

"Yok abi, nereden çıkarıyorsun?"

"Suratından okunuyor lan. Duyan da nişan yüzüğü seçmeye gidiyoruz sanır."

Fransız lisesinin mezuniyet çayına Saffet Abi sokmuştu Hayri'yi kıyak olsun diye. Otelin fotoğrafçısı arkadaşıymış; onun yardımıyla personel kapısından girmiş, mutfak tarafında bir koridordan geçip diğer talebelerin arasına karışıvermişti. O gün bu gündür ağzından bu kız dışında bir laf çıkmıyordu. Adını bile öğrenmeden elinden kaçırmıştı fakat sonra allem edip kallem edip fotoğraflara baka baka kim olduğunu bulmuşlardı.

"Peki adresi nasıl buldun abi?" diye sordu Hayri.

"Kimin ne zaman işine yarayacağını bilemezsin. Eline fırsat geçtiğinde yatırım yapacaksın, daha sonra ihtiyacın olunca faizini toplayacaksın. Fotoğrafçı kardeşimizin bana bir borcu var, kızın okulundaki sekreterlerden birinin de ona borcu varmış, böylece işimizi tıkır tıkır hallediyoruz gördüğün üzere. Boza istemediğine emin misin?"

"Allah razı olsun be abi."

"Dert değil Hayricim. Yarın öbür gün senin de Saffet Abi'ne bir yardımın dokunur elbet."

Buruş buruş suratlı üç nine, asfaltın kıyısına muşamba sermiş yerde tarhana açıyordu. Başında bohça taşıyan iki genç kız dedikodu yapa yapa yürürdü yanlarından. Meydandaki karakolu, berberi, Filibe Kebapçısı'nı geçip yan cephesine iskele kurulu camiye vardılar.

"İnanmazsın, bir hafta sürmedi bunun inşaatı. Bak âlemini takacaklar bugün. Duvara astıkları havlular ve peşkirler de yeni imama hoş geldin hediyesi."

"Eski imama ne oldu?"

"Peşinde cehennem zebanileri varmış gibi pılısını pırtısını toplayıp gitti. Hem de Saidi Nursi'nin vurulmasının tam ertesi günü. Belki de tayini çıkmıştır, kim bilir. Pek azimli bir herifti, zor durumdaki çocukları toplar Kuran dersi verirdi. Sonra karınlarını doyurur, ceplerine

de birer ikişer lira harçlık koyup öyle yollardı. Bakalım yenisi ne getirecek Taşlıtarla'ya."

Meydanı geçince asfalt bitti, ıslak sokaklar başladı. Kuyruk sallayan köpeklerin, kömür yığınlarının ve tezek kokularının arasından yürüdüler. Bacak kadar oğlanlar top oynuyor, yemyeşil gözlü kızlar çember çeviriyordu. Eskici, hasır sırtlıkları delik deşik olmuş ahşap iskemleleri kaldırıma çıkarmıştı; onların dibinde içi dışına taşmış bir radyo ve süslü çerçeveleriyle Hıristiyan tasvirleri diziliydi. Meryem'in kucağındaki İsa Peygamber'e baktı Hayri. Körburun'daki manastır kalıntısının duvarındaki İsa'ya hiç benzemiyordu bu bebek. Kimse görmemiş, kafalarından uydurup uydurup çizmişler, diye düşündü.

İki katlı bir gecekondunun kapısını çaldılar. Perdenin aralığından bakan bir çift göze, "Selamünaleyküm teyzecim. Ercüment'i görmeye gelmiştik," diye seslendi Saffet Abi.

"Yukarıda, odasında."

Çatı arasında üst üste kilimlerle kaplı bir odaya çıktılar. Pencereden bakınca uzakta Eyüp'ün mezar taşları ve Haliç'in kıpırtısı görünüyordu. Ercüment denen genç, misafirlerini basmayla kaplı ot minderlere buyur etti.

"Yine mi edebiyat ödevi? Liseyi bitirdik, Divan şiirinden kurtulduk diye sevinirken bizdeki talihe bak," dedi çatlak sesiyle

Ercüment'in görünüşüne bakılırsa lise biteli en az on sene olmuştu. Ağzından ancak kerpetenle laf alınıyordu ama Saffet Abi'nin mahalleden duyduğu kadarıyla hukuk fakültesinde okurken hafiften keçileri kaçırmış, cinlerle konuşmaya başlamış, sonra da eve kapanıp bu hususta bir ansiklopedi yazmaya vermişti kendisini.

"Yok, bu sefer başka bir iş için geldik. Hayırlı bir iş." diye sırıttı Saffet Abi. Dirseğiyle Hayri'yi dürttü. "Anlatsana nasıl bir şey istediğini."

"Bir kız var. Ona yazacağız. Ama öyle çok lakayt bir mektup istemiyorum. Kararlı bir genç olduğumu düşünsün ama biraz esrarengiz de olsun, nasıl birisi olduğumu merak etsin."

"Bu ne lan, terziye elbise mi diktiriyorsun, sevdiğin kıza mektup mu yazdırıyorsun?" dedi Saffet.

Hayri, onu duymazlıktan geldi. "Maksat kızı buluşmaya razı etmek. Bence ilk seferde ikna olmayacak, o yüzden birer hafta arayla yollayabileceğim iki mektup düşünüyorum. Ya da üç."

"Şu işe bak, ne planlar kurmuş bizim çapkın!" dedi Saffet.

Ercüment boş gözlerle dinliyordu. Hatta dinleyip dinlemediğinden de pek emin değildi Hayri ama yine de devam etti. "Ciddi ve azimli bir intiba yaratmak istiyorum ama öyle çok ruhsuz da olmasın tabii."

Sıra pazarlık kısmına gelince Saffet Abi öne kaykıldı. "Uzun lafın kısası, kaç paraya olur bu iş Ercüment Bey kardeşim, sen bize onu söyle."

Ercüment uykudan yeni uyanmış gibi gözlerini kırpıştırdıktan sonra ağır ağır cevap verdi. "Üç mektup için üç ödev parası, üstüne bir şişe de konyak parası eklersiniz. Bir saat sonra hazır olur, gelip alın."

* * *

Hayri'ye göre Meral, bir insanın hayatta sahip olmak isteyeceği her şeye sahipti. Babasının tuğla fabrikası vardı. İstanbul'un en mutena semtlerinden birinde Boğaz manzaralı bir apartman dairesinde oturuyorlardı. Zengin kızların gittiği yabancı bir mektepte okumuştu. Öyle sinema artistleri gibi insanın başını döndüren bir güzelliği yoktu ama yine de kendisine has, hoş bir hali vardı. İlk bakışta fark edilmeyen, uzun süre baktıktan sonra anlaşılan bir

güzellik. İstese zengin bir koca bulup prensesler gibi bir hayat sürebilecekken, şimdi Sirkeci'de vapur iskelesinin karşısındaki pastanede yanakları heyecandan al al olmuş bir vaziyette oturmuş, kendisini Hayri'ye beğendirmek için türlü şirinlikler yapıyordu.

Kuşkusuz bu halinin ne kadar acayip olduğunun farkında değildi fakat en azından Hayri'nin zengin bir genç olmadığının farkındaydı. Hani onu da kendiliğinden anlamayacak kadar kör olabilir diye –ki akıllı bir kız olduğuna emindi Hayri– her lafın arasına gerekli ipuçlarını sıkıştırmayı ihmal etmiyordu. İpucu bile değil, alenen söylüyordu. Çalışmak zorunda olduğunu, anasına bakmak zorunda olduğunu, kazandığı bütün parayı dayısına verdiğini, bu yüzden giyim kuşam gibi, barlara lokantalara gitmek gibi lükslere harcayacak parası olmadığını açık açık konuşmuştu. Farklı bir karakter takınmak işe yarardı, işe yaramanın da ötesinde bazı durumlarda şarttı fakat böyle gönül meselelerinde sahtekârlık yapmaktan uzak dururdu Hayri. Kendisini zengin bir ailenin çocuğuymuş gibi göstermenin âlemi yoktu. O kepazelikler ancak başı komik başlayan, sonu acıklı biten filmlerde olurdu. Marifet, kızın kalbini bu beş parasız haliyle çalabilmekti.

İlk iki davetinde kızın buluşmaya gelmemesine hiç şaşırmamıştı. Demek ki bu da o burnu bir karış havadaki şımarık kızlardan çıkacak, diye geçirmişti içinden. Yine de hemen pes etmemişti. Meral, mezuniyet çayında yanına gidip konuşmayı denediği üçüncü kızdı ve onun diğerlerinden daha farklı olduğuna dair bir hisse kapılmıştı Hayri. Yanılıyorsan da ne kaybedersin ki oğlum, demişti kendi kendine. Satranç şampiyonu adam bile her oyunu kazanmadığını, kaybetmenin de öğrenmenin bir parçası olduğunu söylememiş miydi? Her oyun farklıdır, mümkün olduğu kadar çok oynamak gerek, dememiş miydi?

Birkaç hafta uğraştırmıştı ve Hayri sonunda haklı

çıkmıştı işte. Kız şimdi karşısına oturmuş onun gözlerinin içine bakıyordu ve küt küt çarpan kalbi neredeyse masanın bu yanından duyulacaktı.

"Çok merak ediyorum Körburun'u. Burnumuzun dibinde ve çocukluğumdan beri bir kere bile gidip dolaşmamışım. Ne kadar acayip değil mi?"

"Kimse dolaşmaya gelmez. Dolaşacak bir şey yok ki," dedi Hayri.

"Size inanmıyorum. Eminim vardır. Kendi gözlerimle görmek istiyorum. Belki bir gün beni gezdirirsiniz. Piknik yaparız, olmaz mı?"

"Aileniz izin verir mi, kendi muhitlerinden olmayan birisiyle böyle uzak diyarlara kaçmanıza?"

"Alay etmeyin, rica ederim. Hiç hoşuma gitmiyor bu tarz şakalar. Hem ailemin ne dediği hiç umurumda değil."

Onun derdi neydi acaba? Muhtemelen kafası azıcık çalışmaya başlayınca rahatı kıçına batan zenginlerden biriydi bu da. Böylelerinden çok vardı. Sürekli bir vicdan muhasebesine giren ve diğer zenginler gibi alçak, kalleş, açgözlü ve şımarık olmadıklarını ispat edebilmek için yanıp tutuşan zavallıcıklar. "Bu onlara has hastalıklarından biri," diye dalga geçerdi Saffet Abi. "Önce tıkınış, sonra Darülaceze'ye bağış..."

Bak işte, Meral de kendini beğenmiyordu. Daha "dürüst", daha "samimi" bir hayat istiyordu. Kendi muhitindeki kızlardan farklı olduğunu hissetmek istiyordu, Hayri daha ilk dakikadan bunu sezmişti ve bu oyunda ona yardımcı olmaya karar vermişti.

"Madem öyle, önümüzdeki pazar sabahı buradan vapura binin. Herkes Büyükada'da inecek ama siz inmeyin. Ve Allah'ın bile unuttuğu adamıza gelin. Sizi iskelede bekliyor olacağım."

* * *

Göz açıp kapayıncaya kadar geçti bir hafta. Ertesi pazar Meral, Körburun'da vapurdan iner inmez çay bahçesindeki kırmızı tentenin altına oturdular ve birer soğuk gazoz söylediler. Henüz temmuzun kavurucu öğlen sıcağı bastırmamıştı. Henüz çekingenliklerini de üzerlerinden atamamışlardı. Konuşurken araya utangaç sessizlikler giriyordu ve Hayri arada sırada acayip bir çarpıntı hissediyordu. Boynundan aşağı doğru tatlı bir ürperti yayıldıkça, "Hayırdır inşallah," diyordu içinden. Başta şifayı kaptığını düşünmüştü ama öyle nezle filan değildi bu, iki duble rakıdan sonra usul usul bastıran sarhoşluk gibi bir şeydi.

Gazozlar bitince Parizyen Pastanesi'nden dondurma alıp çarşıda dolandılar. Meraklı esnaf uzaktan onları izlerken Hayri kimseyle göz göze gelmemeye gayret etti. Mecbur kalırsa başıyla selam verdi, o kadar. En çok dayısına rastlamaktan çekiniyordu çünkü o zaman kuru bir selamla kurtulamayacak, misafirini tanıştırması gerekecekti. Neyse ki dayıyla yenge, sabah Meral'in indiği vapura binip İstanbul'a gezmeye gitmişlerdi. Hayri iskelede onlarla burun buruna gelmemek için saklambaç oynamak zorunda kalmıştı. Çok şükür ki anasına rastlamak gibi bir tehlike yoktu; onun çamaşır günüydü, yer yerinden oynasa evden çıkmazdı.

Hayri çarşıda önüne bakarak yürürken Meral herkese gülücükler dağıttı. Tanımadığı birtakım insanlar ona ilgi gösteriyor diye seviniyor herhalde, diye düşündü Hayri. Kendisini küçük bir kasabayı ziyarete gelmiş film artistleri gibi hissetmişti belki de.

"Niye bana öyle bakıyorlar?" diye sordu bir ara.

"Yabancılara alışkın değiller ya, ondandır," dedi Hayri ama tek sebep o değildi. Daha doğrusu Körburunluların şaşkın şaşkın baktıkları, sadece kız değildi. Kendilerinden birinin, yanında böyle son derece şık ve pahalı

elbiseler giymiş bir misafirle dolanması ancak Dimitri Paşa'dan görmeye alışkın oldukları bir manzaraydı. O aşağılık heriften bir eksiği olmadığını cümle âleme ispat edecekti Hayri. Bu daha bir şey, değil dedi içinden. Biraz daha sabret Dimitri Efendi, bak daha neler göreceksin...

Meral, hasır bir çantayla gelmişti. "İçinde bardaklar var, aman kırılmasın," diyerek taşıması için Hayri'ye uzattı. "Nerede piknik yapacağız?"

"Narlı Tepe'ye çıkarız. Manzarası güzeldir, hem nar ağaçlarını da görürsün."

"Faytona mı bineceğiz?"

Hayri güldü. "Hayır taban tepeceğiz. Fayton yoktur bizim Körburun'da. Biraz dik bir yokuştur ama yorulmazsın herhalde?"

"Yok canım, yorulmam da faytonsuz ada mı olurmuş hiç?"

"At durmuyor burada derler; gerçek mi, kocakarı masalı mı bilmiyorum." Ayağının dibinde mükemmel bir açıda duran çam kozalağını nefis bir şutla denize savurdu. "Dayım bir hikâye anlatır: Sekiz-dokuz yaşında filanmış herhalde. Bir gün kuzeyden fırtına bastırmış. Şimdi böyle sessiz sakin göründüğüne bakma, kışın hava çok berbat olur buralarda, bazen dalgaların boyu iki metreyi geçer. Prinkipo'dan yola çıkan mavna..."

"Ne Kipo'dan yola çıkan?"

"Bizim Rumlar Büyükada'ya öyle der. Prinkipo yani. Neyse mavna atları taşıyormuş..."

"Atların mavnada ne işi var?"

Derin bir nefes aldı Hayri. Sözümü kesmese de anlatsam, dedi içinden. Başkası yapsa öfkelenir, ters bir laf ederdi ama bu kıza pek kızamıyordu. "Atların çoğu kışın İstanbul'a postalanır, yaz işçisidir o garipler. Neyse yüklemişler bunları mavnaya, yolda fırtınaya yakalanmışlar ama ne fırtına, göz gözü görmüyor. Tekne zaten dalgalar-

la zor baş ediyor, bir de atlar huysuzlanıp tepişmeye başlamasın mı? Kaptan demiş ki, canımızı kurtarmak için bunları denize atacağız, başka yolu yok. O kadar çok at diri diri denize atılır mı? Kaç para eder, aklın alıyor mu? Atların sahibi yalvar yakar kaptanı Körburun'a yanaşmaya razı etmiş. Dalgalar onları şu açıklara sürüklemiş herhalde, yoksa ne işleri var burada. Neyse, mavna güçbela bizim Körburun'a sığınmış, seni demin karşıladığım iskelenin oraya. İndirmişler atları, sen de yirmi tane, ben diyeyim otuz. Bari geceyi burada geçirsinler de sabah yeniden yola çıkarız diye düşünmüşler."

Hayri'yle Meral yürüye yürüye dört yol ağzına varmışlar, ağaçların arasından Narlı Tepe'ye çıkan yokuşa sapmışlardı. Cırcırböcekleri ve poyraz kuşları, kim daha fazla ses çıkaracak diye birbirleriyle yarışıyordu.

"Fakat güneş battıktan sonra atlar çıldırmış," diye devam etti Hayri. "Nasıl bir kişneme, nasıl bir tepinme. Kayışlarını koparmaya çalışıyorlar, koparamayınca koşup koşup direklere tosluyorlar. Hatta iki-üç tanesi koparmış, denize atmış kendilerini. Boğulmuşlar tabii. Ötekileri bin bir güçlükle doldurmuşlar mavnaya, yallah İstanbul'a."

"Tüylerim diken diken oldu," dedi Meral kollarını okşayarak. "Niye öyle çıldırmışlar ki acaba?"

"Atlar hisseder derler. Nerede bir uğursuzluk, nerede bir lanet varsa onların burnu koku alır. Bir nevi hissikablelvuku işte."

"Ne biçim bir lanet var ki Körburun'da?"

"Ne kadar çok soru soruyorsunuz küçükhanım! Kendimi tarih sözlüsünde gibi hissettim. Valla benim bildiğim yeni bir lanet yok ama bundan bin sene önce Rum keşişler birtakım haltlar karıştırmışsa, artık onu bilemem."

Hayri kendi kendine konuşuyormuş gibi ekledi. "As-

lında at bile kendine göre haklı. İnsanı bağlasan durmuyor burada, o niye dursun?"

Meral belli etmemeye gayret ediyordu ama tepeye varana kadar nefes nefese kalmıştı. Yirmi dakika kadar tırmandıktan sonra Narlı Tepe denen düzlüğe çıktılar. Bir öbek nar ağacının ortasında Rum manastırının kalıntıları vardı. Taş duvarlar dışında bir şey kalmamıştı aslında; onlar da bitki örtüsüne karışmış, otların, çalıların arasında kaybolmuştu. Hayri, duvarların kuytu köşelerinde yağmura çamura yüzlerce yıl meydan okumuş ikonaları gösterdi. Sonra nar dallarının gölgesine yayıldılar. Meral, hasır çantadan kırmızı bir battaniye çıkarıp yere serdi, bir çırpıda tabağıyla, bardağıyla, kenarları işlemeli peçeteleriyle, kristal tuzluğu ve biberliğiyle dört dörtlük bir sofra donattı.

"Yolda bozulmasın diye pek fazla bir şey yapamadım," dedi çatalları ve bıçakları dizerken. "Soğuk et, patates salatası ve zeytinyağlı yaprak sarma var. Bir de anneme ıspanaklı börek yaptırdım."

"Annene mi yaptırdın?" diye güldü Hayri. "Genç bir adamla buluşmaya gidiyorum anne, bize börek yap mı dedin yoksa?"

Meral gözlerini kaçırdı. "Bir de vişneli pastamız var ama itiraf etmem lazım, onu bizim oradaki pastaneden aldım. Keşke bir şişe de şarabımız olsaydı. Limonatayla idare edeceğiz artık..."

Hayri, kızın sıradan bir pikniği, süslü püslü bir yemek davetine çeviren bu gösteriş merakına sinir olmuştu. Fakat bir yandan da onun için böyle özene bezene hazırlık yapmış olması hoşuna gitmişti. Belki de kendisini önemli hissettiği için hoşuna gitmişti, alışkın olmadığı bir histi bu. Güzel bir hediye almaya benziyordu herhalde; benzediğini sadece tahmin edebiliyordu çünkü hediye almak da alışkın olmadığı bir şeydi.

Göğsünde adını koyamadığı başka hisler de kıpır kıpır ediyordu. Örneğin, haftalardır içini kavuran elde etme arzusundan daha farklı bir arzu duymaya başlamıştı. Bu kızın yanında saatlerini mutlu geçirebileceğini, anlattıkları ne kadar önemsiz konular olursa olsun merakla dinleyeceğini, hazırladığı sofralarda iştahla yemek yiyeceğini düşünmeye başlamıştı. Ona papatyalar toplamak istiyordu. Ve yüzüne hep böyle küçük çocuklara has bir gülümseme yayıldığını –hem de onun için, şu beş parasız Hayri için yayıldığını– görmek istiyordu. Sarhoşken yokuş aşağı hızla koşmak gibi bir şeydi bu. Kalbi göğüskafesinden dışarıya doğru havalanıyordu.

Narlı Tepe'de onlardan başka hiç kimse yoktu. Bir ara bisikletli üç oğlan geldi; on yaşında filan olmalıydılar. Hepsini tanıyordu Hayri, tanımasa da sırf bisikletlerinin ne kadar pahalı ya da ne kadar ucuz olduğuna bakarak kimin çocukları olduğunu tek tek sayabilirdi. Onlar da Hayri'yi biliyorlardı elbette ve büyük olasılıkla ondan korkuyorlardı. Yokuşun ağzında bir-iki dakika soluklanıp aralarında bir şeyler fısıldaştılar ve geldikleri gibi geri döndüler. Başkaları da gelirdi birazdan. Pazar günü, hava da bu kadar güzelken mutlaka yürüyüşe çıkanlar olurdu. Hayri, hem kimse gelip bu kıymetli dakikaları bozmasın hem de tüm Körburun ahalisi gelsin ve şu Avrupa malı tabakları çanakları görsün istiyordu.

Meral çatalını temiz bir peçeteyle dikkatlice ovalayıp parlatırken Hayri'yle göz göze geldi ve durdu. "Çok titizim diye alay eder arkadaşlar. Bir iş yaptım mı tastamam olsun, hiçbir eksiği, hiçbir kusuru olmasın isterim. İşte bir de bu çatal bıçak silme huyum var. Küçükken günde kırk defa el yıkarmışım ama ondan kurtuldum çok şükür. Yoksa ellerim yaşlı kadın ellerine benzeyecekti."

"Çok güzel ellerin var."

"Bir de her şeyi önceden planlayıp listeler yapma

huyum vardır... Sana bir şey göstereceğim ama benimle alay etmeyeceğine söz vermeni istiyorum."

"Söz veriyorum küçükhanım, ne olursa olsun sizinle alay etmeyeceğim."

Meral uzun uzun Hayri'ye bakıp gösterse mi göstermese mi karar vermeye çalıştı. Sonunda çantasından bir kâğıt çıkardı. Tepesinde "Körburun Pikniği İçin Hazırlıklar" diye bir başlık vardı ve Hayri'nin hayatında gördüğü en düzgün elyazısıyla yazılmış, arkalı önlü iki sayfa uzunluğunda bir listeyle kaplıydı.

"Bakmak istiyorum!" diye uzandı Hayri.

"Hayır olmaz! Utanırım."

Hayri kâğıdı çevik bir hareketle kapmaya çalışınca, Meral kahkahalar atarak kaçtı.

"Ne kadar güzel gülüyorsun," dedi Hayri. Bir papatya koparıp Meral'e uzattı.

"Uzun zamandır böyle mesut hissetmemiştim kendimi." Papatyayı kokladı, papatyaların kokusu olmazdı ama yine de kokladı ve parmaklarının arasında bir-iki kez döndürdükten sonra yamaçtan aşağı fırlattı. "Sonsuza kadar burada böyle oturabilirim. Hiçbir şey düşünmeden, hiçbir şeyi dert etmeden."

Hayri ise onu kolundan tutup uzaklara kaçırmak istiyordu, bu hapishanenin uzağındaki güzel yerlere. "Şimdi sonsuza kadar kalmak istiyorsun ama bir süre sonra buradan kurtulmak için hesaplar yapmaya başlarsın."

"İnsan buradan niye kaçmak istesin? Şu güzelliğe bakar mısın?"

Hayri ufukta gri bir şerit gibi duran İstanbul'u işaret etti. "Burnunun dibinde hep daha fazlası, daha iyisi var ve sen buraya hapsolup kalmışsın... Uzansan tutabileceğin kadar yakınında sanıyorsun ama tutamıyorsun işte çünkü aslında hepsi çok uzakta."

* * *

Kendilerini sohbete kaptırmışken ikisi de farkında olmadan o kadar çok yemişti ki yokuş aşağı yürümek bile zor geldi. "Sana göstermek istediğim iki yer var," dedi Hayri. "Yorulmazsın değil mi?"

Narlı Tepe'ye çıkan yokuşun aksine; adanın arka tarafına doğru kıvrılan yol, insan eli değmemiş dar bir patikadan ibaretti. Dört yol ağzından başlayıp patikanın sonuna kadar yürümek, yavaş bir tempoyla neredeyse yarım saat sürerdi. Ağaçlardan deniz görünmediği için, insan kendini ıssız bir ormanın ortasında hissederdi. Aslında avuç içi kadar olan ada, o yüksek ağaçların arasında çam dikenlerine basarak yürüyenlerin zihninde uçsuz bucaksız bir hal alırdı. Kimse dolaşmazdı bu taraflarda çünkü Körburunlular denizi görmezse huzursuz olurdu.

Ağaçlar bitince patika elli metre kadar daha devam etti, dik bir yokuş halini alıp çıplak bir düzlüğe çıktı. Tel örgüyle kaplı yüksek bir çit önlerini kesti. Saatlerdir kulaklarında çınlayan cırcırböceği sesi bir anda kesildi ve yerini dalgaların gümbürtüsüne bıraktı. Kapının üzerinde eski bir asma kilit vardı; o kadar paslıydı ki mucize eseri anahtarı bulunsa bile açılmayacak vaziyetteydi.

Hayri, Meral'e elini uzattı. Teni tenine değince binlerce kıvılcım doldu karnına. Çitin kıyısından yürüdüler ve tellerin yırtık olduğu noktaya vardılar. Biraz zorlayıp örgüyü aralayınca, insanın çömelerek sığabileceği büyüklükte bir delik çıkıyordu ortaya. Hayri, Meral'in öteki tarafa geçmesine yardım etti, piknik çantasını uzattı, sonra kendisi geçti.

"Burası nedir böyle?" diye sordu Meral üstünü başını düzeltirken.

Sanki başka bir memlekette yapılıp buraya taşınmış, sonra unutulmuş, zaman içerisinde ormanla ve kayalarla kaynaşıp tek vücut halini almış gibi duran beton bir bina

vardı karşılarında. Duvarları yemyeşil sarmaşıklarla kaplıydı.

"Eski rasathane. Birinci Dünya Savaşı sırasında Almanlar küçük bir karargâh kurmuş burada. Düşman donanması Çanakkale'yi geçerse diye herhalde, kim bilir. Fakat asker yığacaklarına üç-dört tane bilimadamı getirip bırakmışlar. Öyle anlatır kahvedeki dedeler. Birtakım bilimsel deneyler yaparlarmış ama ne hakkında olduğunu bilen kimseye rastlamadım. Sonra mütareke zamanı, İngilizler geliyor, rasathanedeki tüm alet edevatı ve zavallı bilimadamlarını toplayıp götürüyorlar. Kapıya kilit vurup çürümeye terk ediyorlar burayı."

Binanın yan tarafında denize bakan bir bank vardı. Hayri, içeride hesap kitap yapmaktan gözleri yorulan Almanların buraya çıkıp demli birer çay içtiklerini hayal ederdi. Ya da Almanlar ne içiyorsa artık.

Meral temkinli adımlarla uçurumun kenarına yaklaşıp aşağıya baktı. Hayri, "Aman dikkat," diyerek kızın beline sarıldı.

Aniden oldu. Hayri, Meral'i tutunca bir an için göz göze geldiler, ikisi de kıpırdayamadı, sanki ne yapacaklarına karar vermeye çalışıyorlarmış gibi öylece durdular ve beklediler, birbirlerine kenetlenmişlerdi ve ayılmaları mümkün değildi. Önce kimin diğerinin dudaklarına doğru uzandığı kısmı biraz karışıktı. Hayri hayatında ilk defa bir kadının dudaklarını öpüyordu ve ufak tefek ayrıntılara dikkat edecek halde değildi. Kendi bedeninin sınırlarının eriyip kaybolduğunu, Meral'in bedenine karıştığını ve buna biraz daha devam ederlerse bir daha ayrılamayacaklarını, sonsuza kadar böyle kalacaklarını düşündü. Hissettiği şey, öyle gitgide artan ve aniden sona eren türde bir hazdan çok farklıydı. İçindeki bir eksikliğin ilk defa tamamlanması gibiydi. Kerhanedeki kadınların neden müşterileriyle öpüşmediğini, niye her şeye

izin verirken bir tek buna hayır dediklerini o anda anladı. Çünkü bu, memelerin ya da bacakların çıplaklığından çok daha net bir çıplaklıktı ve Hayri bunları düşünürken ikisi birbirine o kadar yakındı ki Meral'in onun zihnine sızıp her şeyi görebileceğini hissetti. Korktu ve kendini geri çekti.

Rasathanenin içine girdiler. "Fare var mıdır burada?" diye sordu Meral ve cevabı beklemeden uzanıp Hayri'nin elini tuttu. Yüksek tavanı taşıyan sıra sıra sütunların arasında ilerlediler. Uçurumdaki kayaları döven dalgaların sesi içeriden bile duyuluyordu. Duvarlarda hiç pencere yoktu; sadece tavanda dikdörtgen şeklinde bir açıklık vardı.

"Tam şuradan teleskopla yıldızlara bakıyorlardı," dedi Hayri, sanki o da buradaymış ve Alman bilimadamlarını kendi gözüyle görmüş gibi. Binanın dışını kaplayan sarmaşıklar açıklıktan içeri süzülmüş, tavanın bir kısmını kaplayarak ilerlemiş ve sütunlara dolanarak yere kadar inmişti. Gölgelerle dolu, karanlık bir mekânın ortasında, tepeden aşağı inen kalın bir ışık sütunu ve o ışığa karışan parlak yeşil sarmaşıklar. Işık elle tutulabilecek kadar yoğundu; öyle ki, bütün bina o ışığı muhafaza etmek için yapılmış sanırdı insan. Sanki o ışıktan sütun binlerce yıl öncesinden kalma bir emanet, rasathane ise ona adanmış bir müzeydi. İlk defa görenlerin bu ışık oyunundan nasıl büyülendiğini bilirdi Hayri, zaten Meral'i de bu yüzden getirmişti. Onu burada bir kere daha tutup kendine çekmek ve öpmek istiyordu fakat sebebini anlayamadığı bir tereddüte kapıldı ve kımıldayamadı. Işığın tam ortasında duran Meral'in, yüzünü gökyüzüne doğru çevirmesini ve dans eder gibi kendi etrafında dönmesini, nefesini tutarak dakikalarca seyretti.

* * *

Ormanın içindeki patikadan geri dönerlerken, "Sana göstermek istediğim bir yer daha var," dedi Hayri.

"Ben senin evini görmek istiyorum. Nasıl bir yerde yaşadığını merak ediyorum, aileni merak ediyorum. Seninle ilgili her şeyi merak ediyorum."

"Artık o da başka sefere... Ben sana Körburun'un en güzel evini göstereceğim. Sonra da bir çay içer seni vapuruna yetiştiririz. Vapuru kaçırırsan yatıya kalman gerekir ve babanlar bir daha buralara gelmene izin vermez."

Çarşıya döndüklerinde insanlarla göz göze gelmek Hayri'yi artık hiç rahatsız etmiyordu, aksine hoşuna gitmeye başlamıştı. Hatta keşke anası, dayısı, yengesi, sınıf arkadaşları, hepsi orada olsaydı ve onu yanında bu güzel kızla birlikte görselerdi. Meral elini bırakmıştı ama sanki ondan ayrılmak istemiyormuş gibi yanı başında yürüyordu ve herkesin gözü önünde ona böyle sokulması Hayri'yi müthiş heyecanlandırıyordu. Öpüştüklerinde hissettiğinden daha farklı bir heyecandı bu; kendisini her zamankinden daha güçlü hissediyordu. Daha dik yürüyordu, hatta biraz boyu uzamış gibiydi.

"Körburun'un denizi gemi batırır, der bizim balıkçılar. Sadece adanın bu tarafına yanaşmak mümkün, o yüzden insanlar da bu tarafa yerleşip hayat kurmuş," diye izah etti. "Boğulmadan yüzebileceğin iki koy var: Biri burası, bir de hemen yanda ufacık bir koy daha var. Vapurla gelirken göremezsin. Şimdi oraya gideceğiz."

Adadaki herkes gibi Hayri de Dimitri Paşa'nın Avrupa seyahatine çıktığını ve aşçıyla hizmetçiyi yıllık izinlerine yolladığını biliyordu. Onların yokluğunda konağa gazete bayisindeki Halil'in babası Şeref Dayı göz kulak oluyordu. Kapıyı açıp karşısında Hayri'yi yanında bir kızla görünce şaşırdı.

"Hayırdır yeğenim, hangi rüzgâr attı seni buralara?"

"Arkadaşıma evi gezdirmeye geldim Şeref Dayı," dedi. "Merak etme şöyle bir bakıp çıkacağız."

Adam Meral'i tepeden tırnağa süzdükten sonra Hayri'yi kenara çekti. "Bana bak buraya çapkınlık filan yapmaya gelmedin değil mi? Başıma iş çıkarma sonra," diye kulağına fısıldadı.

"Aşk olsun, hiç öyle şey olur mu? Arkadaşım konağın methini ta İstanbul'dan duymuş, çok merak etmiş. Bilhassa içerideki tarihî eserleri. Paşa burada olsaydı elini öperdik, bir kahvesini içerdik ama kısmet değilmiş."

Mermerin üzerinde hızla onlara yaklaşan patır patır bir ses duydular. Dimitri Paşa'nın köpeği Loki, kuyruğunu deliler gibi sallayarak Meral'in üzerine atladı, ön patilerini kızın göğsüne yasladı ve yüzünü yalayabilmek için tepinmeye başladı. "Korkma sakın, bir şey yapmaz," dedi Şeref Dayı. "Paşa yokken zincirini çözüyorum. Biraz koşsun hava alsın, yazık onun da canı var."

Meral hayvanın kulaklarının altını kaşıdı. "Adı ne bunun?"

"Valla kızım, acayip bir adı var ama bizim dilimiz dönmüyor, Lokum diyoruz. Bu sabi herkesi canciğer arkadaşı zanneder, eve haydut girse ona da böyle cilveler yapar."

"Sen daha önce hiç geldin mi buraya?" diye sordu Meral.

"Birkaç defa geldim," dedi Hayri. "Konağın sahibi olan Rum amca beni pek sever."

"Elimizde büyüdü bu piç kurusu," dedi Şeref Dayı. Köpekten mi bahsediyordu, yoksa Hayri'den mi anlaşılmadı. Baktı ki Meral konakla daha çok ilgileniyor, iyice havaya girdi, kırk yıllık müze rehberi gibi anlatmaya koyuldu. Hayri, adamın her şeyi kıçından uydurduğunun farkındaydı ancak sesini çıkarmadı.

"Bu gördüğünüz holdeki mermerler İtalya'dan hususi olarak getirtilmiş. Şuradaki asansör, İstanbul'daki en eski asansörlerden birisidir fakat hakiki Alman malı ol-

duğundan hâlâ tıkır tıkır işler. Salondaki avizeler, Dolmabahçe Sarayı'nın avizelerini hazırlayan meşhur Ermeni ustanın atölyesinde yapılmış. Bak adamın adı dilimin ucunda..."

"Hepsi çok muhteşem ama burası tek kişinin yaşaması için fazla büyük," dedi Meral. "Bir aile için bile büyük. Burası şahane bir otel olur!"

Hayri etrafına şöyle bir baktı ve gülümsedi.

ÜÇ

7. Oğlan (1963)

Sabah erkenden yağmur başlamış ve daha tavuklar bile uyanmadan başladığı gibi aniden durmuştu. Kahvaltı sofrasını kaldırdıkları sırada mutfak camından içeriye ıslak ot ve toprak kokusu giriyordu. Minnet bulaşıkları yıkamak için su kaynatırken Kemal, ablasını bahçeye çıkardı.

"Gel biraz hava alalım," dedi. "Sana söylemek istediklerim var."

El kadar bahçeye bir ağaç, bir kümes, bir masa, üç tane de iskemle zor sığıyordu. İskemlelerin üzerine kuru muşamba serip oturdular. Yağmurun kokusunu alır almaz saklandıkları deliklerden çıkıp otların arasında cirit atan salyangozlara düşünceli düşünceli baktılar bir süre.

"Abla, biz Minnet'le İstanbul'a taşınıyoruz," dedi Kemal. "Hep aklımızdaydı ama zamanın gelmesini bekliyordum. Artık Hayri de gittiğine göre burada durmamıza gerek kalmadı."

Oğlan gitmişti demek.

(*Gitti ya. Hatırlasana.*)

Doğru, oğlan iki parça eşyasını çantaya doldurup ortadan kaybolmuştu. Nereye gittiğini Neriman Abla'ya söyleyen olmamıştı. Bunda şaşılacak bir şey yoktu, genellikle söylemezlerdi. Dinlemez diye, dinlese de nasıl

olsa unutur diye söylemezlerdi. Oğlan günün birinde geri dönecek sanmıştı ama demek ki temelli gitmişti.

(*Ayol, duyan da evladını özledin, gözünde tüttü sanır.*)

"Hayri'nin artık bana da, buradaki işe de ihtiyacı yok abla. O yüzden içim rahat. İstanbul'da bizi idare edecek başka bir iş ayarladım kendime. Daha hafif bir iş. Ben de yoruldum artık, eski gücüm kalmadı. Sakın merak etme, hiçbir eksiğin, sıkıntın olmayacak. Ben her ay sana para yollayacağım."

(*Sorsana kız Neriman, oğlan nereye gitmiş?*)

"Beni duydun mu abla? Para sıkıntın olmayacak çok şükür, sen de rahatına bakarsın, bir güzel kafanı dinlersin."

Neriman Abla'nın gözü, ayağının dibinde sarhoş gibi bir o yana bir bu yana kıvırtan, ne tarafa doğru gideceğine karar veremeyen salyangoza takıldı. Gucik ortalıkta dolanıp toprağı incelemekle meşguldu. Cıbıl –öteki tavuk yani– biraz utangaçtı, dürtmedikçe kümesten çıkmazdı.

(*Şu zavallı salyangozu gagalamasın bu senin Gucik?*)

"Gagalamaz canım. Gagalar mı dersin?" diye endişelendi Neriman Abla.

(*Sen yine de itiver ayağının ucuyla şu otların arasına. Neme lazım.*)

"Bana mı dedin abla?" diye sordu Kemal.

"Yok yok sana değil. Rahat edecek misiniz İstanbul'da? Bizim Minnet koca şehirde kaybolmasın?"

"Sen bizi merak etme abla, bırak da biz seni merak edelim. Korkmazsın değil mi burada bir başına? Yapabilir misin?"

"Çocuk muyum ben Kemal, niye korkacakmışım? Hem bir başıma değilim ki!"

"Seni de götürsek diye düşündük ama huzurunu kaçırmak istemedik. İster misin sen de bizimle İstanbul'a taşınmak?"

(*Ayol ne işin var senin İstanbul'da? Bırak gitsinler, cehenneme kadar yolları var, kara yılanla yatasıcalar.*)

"Bak vallahi de billahi de çarpılırsın, o ne biçim kelime öyle? Ne kötülüğünü gördün Kemal'in? Sadece iyiliğini gördün. Nankörlük etme." Eğilip salyangozu Gucik'in gagasından son anda kurtardı, duvarın dibindeki çalıların arasına bıraktı.

(*Tamam ayol. Bu da erkek kardeşine asla toz kondurmaz! Kemal neyse de, bunun karısı biraz budala yazık. Bak dediydi dersin, o iki güne kesin kaybolur İstanbul'da, evinin yolunu bulamaz. Nah şuraya yazıyorum.*)

"Niye kaybolacakmış? Herkes nasıl öğreniyorsa o da öğrenir. Değil mi Kemal? Köyden gelenler bile alışıyormuş İstanbul'a. Minnet niye alışmasın, değil mi?"

Kemal duymazlıktan geldi. Genellikle duymazlıktan gelirlerdi, onlar için en kolayı buydu zahir. "Biz taşındıktan sonra sen de evi kendi kafana göre düzenlersin. Eşyayı değiştirmek istersen onun için de bir miktar para yollarım. Zorda değiliz çok şükür. Komşular da yalnız bırakmaz seni. Bir derdin olsa, zaten benden önce onlar yetişir... Bir şey söyle be abla, günlerdir içim içimi yiyor. Bir şey söyle de gözüm arkada kalmasın."

"Sen git Kemal, aklın hiç burada kalmasın. Hemencecik alışırım ben, hiç merak etme. Allah senden razı olsun, biz ne yapsak ödeyemeyiz senin hakkını. Ama arada sırada gelin, özlerim sonra."

* * *

Alışmak tahmin ettiğinden daha zor oldu. Sabah uyandığında evin içinde kimseyi bulamamak, çayı tek kişilik demlemek, sofraya tek tabak koymak. Şapşallıklarına kızardı ama Minnet'i bile özlemişti. Kaç sene diz dize yaşamışlardı şu ufacık evin içinde, nasıl özlemesin? O olma-

yınca işlerin sırası düzeni kalmamıştı. Muhabbetin tadı tuzu kalmamıştı. Eskiden bulaşıkları biri yıkar, biri kurulardı. Şimdi Neriman Abla tek başına hem yıkayıp hem kuruluyordu. Yıkanacak tabak sayısı azalmıştı azalmasına ama nasıl oluyorsa bulaşık eskisine nazaran daha uzun sürüyordu. Ya da takılacak kimse olmayınca ona öyle geliyordu. Sonra divanın bir ucuna Minnet, bir ucuna Neriman Abla oturur, dantellerini çıkarırlardı. Şimdi tek başına oturuyordu Neriman Abla ve divanın yaylarının tek kişinin ağırlığı altında çıkardığı gıcırtı bile farklıydı. Sonra Minnet tam tığı eline aldığında birden aklına gelmiş gibi tekrar yerinden kalkardı ve odanın öteki ucundaki radyoyu açardı. Şimdi kalkıp radyoyu açan da yoktu. Neriman Abla, Arkası Yarın'ın saatini hep kaçırıyordu. Eğer şansına yakalasa da bir önceki bölümde ne olduğunu unuttuğu için hikâyeyi anlamıyordu. Anlamadığı yerleri hep Minnet'e sorardı, şimdi soracak kimse yoktu.

(*Bana sorarsın.*)

"Aman, senin benden ne farkın var? Aynıyız biz."

(*Hadi ordan. Ben senin bilmediklerini de biliyorum, sen mışıl mışıl uyurken buradan kalkar Bağdat'a gider dönerim, senin ruhun duymaz.*)

Kolay olmadı ama yine de alıştı. İnsan nelere alışıyordu, buna mı alışamayacaktı? Kemal ve Minnet her pazar gelip Neriman Abla'yı yokluyorlardı. Çayın yanına börek çörek getiriyorlardı; İstanbul'dan gelen kutular pek bir fiyakalıydı ama içinden çıkan o tatsız tuzsuz şeyler hiç Fehmi'nin böreğiyle bir olur muydu? Kemal, her seferinde porselen kuşun altına para bırakıyordu. "Yine geçen sefer bıraktığım paraya dokunmamışsın," diye azarlıyordu Neriman Abla'yı. "Aç mı oturuyorsun, anlamıyorum ki!" Haftada bir kasaba inmesini, Stefo Usta'dan mutlaka et almasını tembih ediyordu. Minnet İstanbul'da kursa yazılmıştı, dışarıdan ilkokulu bitirecekti – o kafayla biraz zor bitirirdi

ama neyse. Bu durumda dantel işleri tamamen Neriman Abla'ya kalmıştı. Bitirdiği masa örtülerini, yatak örtülerini, yastık kılıflarını, yollukları paketleyip Kemal'e veriyordu. Velhasıl, ufak tefek değişiklikler olmuştu ama hayat devam ediyordu. Sadece onlar yokken evin içindeki boşluk, ayağınla itsen de usul usul yanaşan bir kedi gibi gelip inatla yapışıyordu göğsüne. Bilhassa Kemal ile Minnet pazar akşamı vapura yetişmek için apar topar evden çıktıktan hemen sonra. O zaman, oğlanın eskiden sürekli şikâyet ettiği, dar diye homurdanıp durduğu ev, Neriman Abla'nın gözüne kıtlıkta buğday ambarı gibi görünüyordu.

(*Hatırlasana, kaç kişi yaşıyordu şu cefakâr evin içinde...*)

Annesi, babası, Neriman, ikizi Keriman, küçük kardeşi Kemal. Ölmeden önce dişsiz nineleri de vardı bir köşede, anneanne yani fakat onu hayal meyal hatırlıyordu Neriman Abla. Hepsi birden gayet güzel sığıyorlardı. Zaten sık sık eksilmişlerdi bu iki gözlü evden, nadiren artmışlardı. Önce ninesi öteki tarafa göçmüştü, ardından Keriman'ı deniz yutmuştu. Sonra Neriman Abla gitmişti ama o diğerleri gibi fazla beklememişti, hemen geri dönmüştü.

* * *

Neriman Abla'yı evlendirdiklerinde 14 yaşındaydı. Kocası Çelebizade Meshut Bey, 39 yaşında bir subaydı. Her fırsatta, "Mesut değil efendim, Meshut," diye üzerine basa basa düzeltirdi karşısındakini. Kel kafalı, karga burunlu, karga gözlü, asabi bir adamdı. Suratındaki kaslar nadiren hareket ederdi. Konuşmadığı müddetçe Meshut Bey'in kızdığını ya da güldüğünü anlamak imkânsızdı. Bu donuk ifade, kumar masasında çok işine yarıyordu. Neriman Abla'nın sonradan öğrendiğine göre,

babası, piket oyununda Meshut Bey'e yüklüce miktarda para kaybetmişti ve uzun bir pazarlığın ardından, borçları karşılığında kızını gelin vermek üzere bu suratsız subayla el sıkışmıştı. Meshut Bey'in o sırada Körburun'da işi neydi, yolu niye buralara düşmüştü, hikâyenin o kısmını bilen kimse yoktu.

(*Ayol, baban ne yapsın? Ya ev gidecekmiş ya da sen gidecekmişsin. Evlilik yaşın da yakındı zaten.*)

"Aman sen ne bilirsin! Sanki oradaydın."

(*Sen onu bırak da, hiç Meshut diye de isim mi olurmuş ayol? Boyu devrilesice, kabir kabir gezesice.*)

Neriman Abla, Bursa'nın adını bile bilmediği bir kasabasına nasıl gelin gittiğini bölük pörçük hatırlıyordu. Durumu ona nasıl izah etmişlerdi, önden ne hazırlık yapmışlardı, çeyizini alelacele nasıl düzmüşlerdi, o kısımlar hep bulanıktı. Apar topar kıyılan bir nikâhın ardından babası İstanbul'a gelip kızını ve damadını tren garında yolcu etmişti. Yolda canı sıkılmasın diye verdiği elmalar o kadar ekşi çıkmıştı ki tüm yolculuk boyunca Neriman'ın karnı ağrımıştı. Bursa'da trenden indiklerinde Meshut Bey onu bir at arabasına bindirip kömür dumanı içinde kaybolmuş, karanlık bir kasabaya götürmüştü.

Meshut Bey'in Fatma Hanım adında yatalak bir anası vardı – meğer adam evde ona bakacak birisi olsun diye gelin istemiş. Neriman'ın günlük vazifeleri kadına yemek pişirip yedirmek, altına sürgü koymak, çişini ve kakasını temizlemek, çarşaflarını değiştirmek ve çamaşırlarını yıkamaktı. Kocasının evde geçirdiği günler sayılıydı; artık ne biçim subaysa sürekli bir şehirden diğerine gidiyor, haftalarca dönmüyor, sonra bir akşam aniden kapıda beliriveriyordu. O yokken Neriman pencereleri açıp ne kadar havalandırırsa havalandırsın evin içi hep sidik kokardı. Bu yüzden, "Anneme iyi bakmıyorsun, onu iyi temizlemiyorsun," diye Meshut Bey'den hep azar işitirdi.

Fatma Hanım kokunun filan farkında değildi. Kafa iyice gitmişti; Neriman'ın kim olduğunu sık sık unutuyordu mesela, hadi o neyse de oğlunu bile zor tanıyordu. O haliyle bile emir vermeyi ve kapris yapmayı çok seven bir kadındı. Neriman'ın pişirdiği yemekleri beğenmez, lokmasını yatağın içine tükürür, banyodan sonra iki tel saçı taranırken etinden parçalar koparılıyormuş gibi çığlıklar atardı. Gece cinleri kovmak için yastığının yanında sakladığı bir değneği vardı; öfkelendiğinde Neriman'ın eline koluna onunla vururdu. Serçe kadar gücü kalmıştı, kızın canını yakamazdı ama gururunu iki paralık ederdi. Evi silip süpürürken tavanın köşesinde, pencere pervazının tepesinde, yatağın demirinin dibinde ağ örmüş örümceklere el sürmesine asla izin vermezdi, "Günah! Günah!" diye bağırırdı. Odanın içi, gün geçtikçe kalınlaşan ağlarla, kımıl kımıldayan sekiz bacaklı mahlukatla doluyordu. Bir yandan da Fatma Hanım, "Oğlumu getirin bana," diye sayıklayan ve can çekişen bir böceğe dönüşüyordu.

Kadının tek iyiliği, Neriman'ın eline sopayla vura vura dantel işini öğretmek olmuştu. Gözü görmüyordu, kafa sürekli gidip geliyordu ama o topluiğne başı kadar ilmekleri hâlâ bir metre mesafeden seçip kızın nerede hata yaptığını hemen anlıyordu kocakarı. Dantel örmek, Neriman'ın tek meşgalesi oldu, bu sayede can sıkıntısıyla baş etmeyi de öğrendi. Böyle mırıl mırıl konuşmaya da o sırada başladı. Fatma Hanım derin uykularından birine daldığında ve Neriman o karanlık evde tek başına korkudan tir tir titrediği saatlerde...

(*Beni çağırdın.*)

Başka çaresi yoktu. Dayanabilmek için birisiyle konuşması, dertleşmesi gerekiyordu.

Fatma Hanım'ı ölüm döşeğinde görmenin üzüntüsünden midir, yoksa kadının bir türlü son nefesini verememesinin sıkıntısından mıdır bilinmez, Meshut Bey her

gelişinde hırsını Neriman'dan çıkarır, "Nedir bu zavallı anamın hali," diye öfkelenip kızı iki yanağından birden tokatlardı. Neriman, bazen yüzünü duvara dönmüş, hıçkıra hıçkıra ağlarken bulurdu kocasını, o zaman hemen kaçardı yanından. Bazen de Meshut Bey'in çocuk yaştaki karısını seveceği tutar, daha güneş bile batmamışken zorla yatağa sokar, koynuna alırdı. Bu koyna almalar Neriman'ın canını yakardı ama korkudan hiç sesini çıkaramazdı. Zaten fazla uzun da sürmezdi, neyse ki. Adam, "Hoşuna gitti mi?" diye sorduğunda sessizce kafa sallardı, sonra utanmış gibi hemen başını öte yana çevirirdi çünkü annesi öyle öğretmişti.

Bir gün telgraf geldi, Çelebizade Meshut Bey'i Doğu'da bir yere çağırdılar, neresi olduğunu tam hatırlamıyordu Neriman. Çok geçmeden ikinci telgraf geldi, Subay Meshut Bey görev başında şehit olmuştur gibi bir şey yazıyordu.

Allah razı olsun, karşı evde iyi kalpli bir komşu amcayla öğretmen karısı vardı, onlar göz kulak oldular Neriman Abla'ya. Bankaya gidip maaşı çekmeyi bile onlar öğretti. Meshut Bey'in cenazesi kaldırıldıktan sonra Neriman hiç aksatmadan kayınvalidesine bakmaya, yemeğini pişirmeye, sürgüsünü koymaya, kusmuğunu temizlemeye devam etti.

(*Kafan çalışmıyor ki. Bırakıp gitseydin karıyı, kim durduracaktı seni?*)

Bıraksaydı, Fatma Hanım kendi boklarının içinde ölüp giderdi. Öldüğünden de kimsenin haberi olmazdı. Oğlu dışında ne arayanı vardı ne de soranı. Neriman kadından nefret ediyordu etmesine fakat öyle bir gaddarlık yapmadı. Doğruyu söylemek gerekirse, aklına geldi, gelmedi değil. Hatta kendi kendine kararlar aldığı oldu, bak bu son olsun, bir daha vurursa çarp kapıyı suratına, dön evine, ne hali varsa görsün, dedi içinden ama son olsun dedikleri hiç son olmadı.

(*Aman, değer miydi o kocakarı için eziyet çekmeye? Ciğerine kor hamam ateşleri düşesice, bağırsakları löp löp dökülesice.*)

Bir sabah odasına girip perdeleri açtığında sabah güneşi önce kaynatılmaktan erimeye başlamış çarşaflara, sonra da Fatma Hanım'ın içi süt dolu cam toplara dönmüş gözlerine vurdu. Ağzı açık, dili iki parmak dışarıda ölmüştü. Yanağında, burnunda ve boynunda gezinen üç tane örümcek saydı Neriman ama günah olur diye hiçbirine dokunmadı, öylece bıraktı. Öldüğü anda kadını böyle dehşete düşüren, gözlerinin böyle fal taşı gibi açılmasına sebep neydi hep merak etti. Kara kıllı zebanileri mi görmüştü acaba karşısında, yoksa oğlu mu karşılamıştı onu cehennemin kapısında? Son günlerinde sürekli, "Oğlumu getirin bana," diye sayıklayan Fatma Hanım, dört aylık bir hasretin ardından Meshut Bey'e kavuştu. İyi işte, dedi Neriman içinden, orada ana oğul birbirlerine bakarlar.

Bursa'nın o kasvetli kasabasında işi bitmişti artık. Komşu amcaya rica etti, babasına telgraf çekip tren bileti istediler. Evden ayrılmadan önce son olarak gardırobun kapağını açtı, içindeki aynanın karşısında durup şişmekte olan karnına baktı. Rahminde bir şey, yavaş yavaş ama büyük bir kararlılıkla büyüyor, arada bir kıpraşıyor, bir o yana bir bu yana dönüp midesini bulandırıyordu. Çelebizade Meshut Bey anasını da alıp öteki tarafa göçmeden evvel karısına bir bebek bırakmıştı. O kadar zaman kocakarıya baktım, el kadar bebeğe mi bakamayacağım, diye düşündü Neriman. İnsan nelere alışıyordu, buna mı alışamayacaktı?

Ekşi elmalar yüzünden karın ağrılarıyla Bursa'ya giden Neriman, karnında bir bebekle önce İstanbul'a, oradan da Körburun'a geldi. Giderken 14, döndüğünde 16 yaşındaydı. Baba ocağından tek başına ayrılmış, iki can olarak dönmüştü. Bir süre beş kişi yaşadılar o iki göz

evde: anası, babası, Neriman, Kemal, bir de yeni doğan oğlan. Anası Neriman'ın bebeğine kendi çocuğu gibi baktı, kucağında uyuttu, kundağını bağladı, emziğini verdi. Neriman'ın sütü gelmediğinden adadan bir süt anası bulmuşlardı.

Sonra sıra yine eksilmeye geldi. Önce babası öldü, ardından anası; biri içki ve sigaradan, diğeri de çok karlı bir kışın sonunda zatürreden. İkisi de öksüre öksüre ölmüşlerdi. Günü geldiğinde kendi ölümünün de öksürükten olmasından çok korkardı Neriman Abla. Allah kimseye öyle öksürük vermesin, düşmanıma bile, diye dua eder dururdu. Hiç düşmanı yoktu ya, lafın gelişi işte. İki göz evin içinde üç kişi kaldıklarında Neriman Abla 19, oğlan 3 yaşındaydı. Meshut Bey'den miras kalan parayla babasının bütün kumar borçları kapanmıştı; artan da yıllar sonra Kemal'e kendi işini kurarken sermaye olacaktı. Şimdilik Bakkal Güngör'ün yanında çalışıp eve ekmek parası getiriyordu. Minnet'e gönlünü kaptırıp evlenince yine arttılar, bu sefer iki göz evde dört kişi oldular.

(*Vır vır vır, başım şişti ayol! Bırak artık hesap yapmayı. Bu defa hepsi gitti, düdük gibi tek başına kaldın işte.*)

* * *

Doğduğu andan itibaren huysuz, mutsuz bir bebek olmuştu oğlan. Karnı tok olduğunda bile sürekli ağlar, evde kimseyi uyutmazdı. Büyüdükçe huysuzluğu öfkeye dönüştü. Niye o kadar öfkeliydi, ne istiyordu, istediği şeye sahip olsa mutlu olabilecek miydi, işte bunları bir türlü anlayamamıştı Neriman Abla. Daha bacak kadar çocukken uykusunda bağırıp çağırır, dişlerini sıkar, kıracakmış gibi çıtır çıtır sesler çıkarırdı. Fakat zamanla hislerini belli etmemeyi öğrenmişti. Her zaman kafasının içinde tilkiler cirit atıyordu, her zaman bir hesap kitap vardı beynini

meşgul eden. Dışarı vurmuyor, hep içinde biriktiriyordu. Bütün o zehirli fikirler, hasetler, kıskançlıklar, intikam planları, içinde biriktikçe kanını da zehirlemişti tabii.

Nasıl bir kadınla evlenmişti acaba? İstanbul'a taşınınca öfkesi biraz yatışmış mıydı? Neriman Abla bunları merak ediyordu ama komşulardan birinin oğlu evlense ve İstanbul'a taşınsa ne kadar merak ederse işte en fazla o kadar merak ediyordu. Hiçbir zaman kendisini oğlanın annesi gibi hissetmemişti zaten. Kabul ediyordu, ona hiç yakınlık gösterememişti, doğru düzgün analık edememişti. Sadece ihtiyaçlarını karşılamış, bakımını üstlenmişti.

(*Doğru düzgün analık edememişmiş! Suçluluk mu duyuyorsun yoksa? Senin yüzünden mi böyle illet bir adam oldu sandın?*)

"İçimden gelmedi ne yapayım. Zorla da olmaz ki öyle şeyler. Allah karnına bebek koyduğunda, gönlüne de çocuk sevgisi koyar, benimkine koymayı unutmuş işte."

İçinde bir sevgi yoktu ama nefret de etmezdi, uzaktan bakardı öyle. Ona bir zarar gelsin, canı yansın istemezdi mesela. Zaten Neriman Abla kimseye zarar gelsin istemezdi, şapşallar şapşalı Minnet'e bile. Fakat oğlan, Neriman Abla'ya düşmanca bakardı. Ölsün ister gibi bakardı. Kimsenin dikkati onun üzerinde değilken, yakalanmayacağını bildiği zamanlar gözleri alev alev yanardı. Neriman alışmıştı artık. Nasıl Körburunlular Neriman Abla'ya alıştıysa, o da kendi kısmetine çıkan bu oğlana alışmıştı.

(*Senin neyine alışmışlar ayol?*)

"İşte böyle mırıl mırıl konuşmama," diye kıkırdadı Neriman Abla. "Arada aklımın uçup gitmesine. Bir de geceleri uykuda dolanmama."

Körburun ahalisi gece bir tıkırtıyla uyanıp evin bahçesinde ya da kapının eşiğinde Neriman Abla'yı kıvrılmış mışıl mışıl uyurken bulduklarında üzerine bir şey örterler, sabah çayını verirler, sonra da koluna girip evine

bırakırlardı. Kendi kendine konuşmasını da duymuyorlardı artık. İnsan nasıl evin içinde sürekli açık duran radyoyu bir süre sonra duymazsa aynı öyle. Ancak birisi düğmesine basıp radyoyu kapattığında insan sesin yokluğunun farkına varır ya, Neriman Abla da sadece sustuğunda dikkat çekerdi. Bir şey söyleyeceği zaman mırıldanmayı keserdi ve o zaman odanın havası değişiverirdi. Tüm kâinat durup beklerdi sanki, bir anda oluşan o durgunlukta insanlar ellerindeki işten kafalarını kaldırır, Neriman Abla acaba ne diyecek diye bakarlardı. "Çayın altını kapadın mı?" diye sorardı Neriman Abla örneğin. Ya da, "Yağmur başladı," derdi. O zaman boşluklar dolar, zaman normal akışına geri dönerdi.

Adadakiler onun unutkanlıklarına bir laf bulmuşlardı; denize girerken kulağına su kaçan birisi uydurmuştu herhalde, duyanların da hoşuna gitmiş olacak, herkesin diline takılmıştı. "Neriman Abla'nın kulağına sis kaçmış yine!" derlerdi. Bu sis zihnini bir süre kaplar, sonra kendiliğinden dağılıverirdi.

Kulağına sis mi kaçmıştı, yoksa içine ikizi Keriman mı kaçmıştı bilmiyordu Neriman Abla. Rahmetli anası, onu böyle gördüğünde, "Akçora musallat oldu," deyip besmele çeker, cinleri kovmaya çalışırdı; fakat zamanla o bile alışmış, aldırmamaya başlamıştı. Neriman Abla da alışmıştı. Aklında hiçbir şey tutamadığı günlerin ne zaman gelip, ne zaman gideceğini de önceden kestiremiyordu, o kadar.

Bir de kediler vardı. Neriman Abla ne zaman evden çıksa, komşuya gidecek ya da çarşıya inecek olsa, Körburun'daki tüm kediler kokusunu alır, kestirenler uyanır, yemek yiyenler yarım bırakır, hepsi aynı anda saklandıkları yerden çıkar, adanın öteki ucunda bile olsalar koşa koşa yetişip Neriman Abla'nın peşine takılırlardı. Bu manzaraya daha önce hiç tanık olmamış birisi, "Kedileri besliyor herhalde, bak nasıl da kendine alıştırmış," diye düşünürdü

ama yemekle filan alakası yoktu. Ne kedi beslemek gibi bir huyu vardı Neriman Abla'nın ne de kedilere karşı özel bir sevgisi. Arada sırada onlarla konuşurdu, o kadar. Ne olursa olsun, kediler onun peşini bırakmaz, kalabalık bir heyet halinde gideceği yere kadar eşlik eder, kasaba ya da manava girdiğinde kapının önüne oturup sabırla beklerlerdi. Bu tuhaf durum eve dönene kadar devam ederdi. Sonra hepsi yine adanın dört bir köşesine dağılır, kendi hayatlarına bıraktıkları yerden devam ederlerdi.

* * *

Neriman Abla sabah erkenden ütüye başlamıştı. Vapurunun düdüğü sokaklarda çınladı ve biraz sonra hiç beklenmedik bir şey oldu. Kapı açıldı ve içeri oğlan girdi. Etrafına bakındı. Neriman Abla'ya tek bir kelime etmeden önünden yürüyüp geçti, boş odanın kapısından kafasını uzatıp içeriyi kontrol etti.

(*Sor bakalım, niye gelmiş bu uyuza yakalanmış maymun suratlı?*)

"Çay koyayım," dedi Neriman Abla.

"Yok istemez..."

(*Zıkkımın dibini içsin.*)

"... dışarıda işlerim var," diye devam etti oğlan. Cüzdanından para çıkarıp saydı, bir kısmını geri koydu, kalanını divanın üzerine bıraktı. "Kemal Dayıların odasını temizler pırıl pırıl yaparsın, bu parayla da yeni bir çarşaf takımı, havlu filan alırsın. Ama gidip en ucuzundan alma sakın, kaliteli şeyler olsun, tamam mı?"

(*Ayol oda pırıl pırıl zaten, daha nesini temizleyecekmişsin?*)

"Beni dinliyor musun Neriman Abla? Bak sana bir şey söylüyorum burada. Yarın İstanbul'dan eşyalar gelecek, şaşırıp kalmayasın diye haber veriyorum."

"Şaşırmam ben, niye şaşıracakmışım?"

(*Sorsana, ne eşyası gelecekmiş İstanbul'dan?*)

"İki dakika susup kafamı toplamama müsaade etsen anlarız belki!"

"Sen sakın gelen sandıklara dokunma," dedi oğlan. "Kırarsın dökersin sonra başımıza iş çıkarırsın."

"Tamam, dokunmam, niye dokunacakmışım?"

"İyi o zaman," diye kapıya yürüdü oğlan. "Hadi bana eyvallah."

Sesini çıkarmadı Neriman Abla. Gözünün ucuyla divanın üzerindeki buruş buruş banknotlara baktı, sanki pis bir şeye bakıyormuş gibi yüzünü buruşturdu. "Dayın mı İstanbul'dan eşya gönderiyor?" diye arkasından seslendi.

Oğlan tam ayakkabılarını giyerken durdu, uzun uzun önüne baktı. İyice zayıflamıştı, yüzünde renk kalmamıştı. Belli ki bir sıkıntısı vardı. "Ne dayısı be Neriman Abla? Gelinin eşyaları geliyor."

Başka da bir şey demeden gitti.

Neriman Abla'nın aklı karışmıştı. Gelinin eşyası ne demekti ki? Oğlanın evlendiğini hatırlıyordu; bunlar sürekli kafasında tuttuğu konular değildi fakat şimdi saklandıkları yerden çıkıp aklına üşüşmüşlerdi. Hatırlıyordu elbette. Daha önce birisi anlatmıştı, Kemal mi anlatmıştı acaba?

(O *anlattı tabii, başka kim olacak?*)

Evet, "Hayri evlendi, artık İstanbul'da yaşıyor," demişti. E peki üzerinden daha bir kış geçmeden ne diye Körburun'a dönüyordu bu çocuk?

(*Aman sus, ağzından yel alsın, döndüğünü nereden çıkardın? Birkaç gün kalıp gidecektir belki.*)

"İnsan birkaç gün kalmak için önden eşyalarını mı yollatırmış?"

Minnet olmadığına göre böyle sorulara cevap verebilecek tek kişi, komşusu Binnaz'dı. Binnaz, nalbur Macit'in

karısıydı ve adada olup biten her türlü hadiseyi ilk o duyardı. Bir de kasıla kasıla çok iyi kahve falına baktığını iddia ederdi ama daha bugüne kadar söylediklerinden bir tanesi bile çıkmamıştı, artık o nasıl fal bakmaksa. "Senin fulların çıkmıyor," demezdi elbette Neriman Abla, kahvesini içtiğinde gücenmesin diye fincanı kapatıp uzatırdı. Binnaz'ın kıçından uydurduklarını anlatırken sıkıntıdan patlardı. Neyse ki oturma odalarının duvarına bir resim asılıydı ve Neriman Abla ona uzun uzun bakmaya bayılırdı. Renkler, neşeli sesler çıkararak birbirlerinin içine dalar, taklalar atar, öteki taraftan çıkarlardı. Kendini bıraksa saatlerce gözünü resimden ayırmayacaktı ama Binnaz'a ayıp olmasın diye arada sırada ona bakması ve falını dinliyormuş gibi yapması gerekiyordu. Herkes Neriman Abla için deli diyordu ama o kadar da delirmemişti henüz.

"Hadi çay koy da bizim oğlana ne olmuş bir anlat Binnaz, benim yine aklım karıştı," dedi.

Binnaz'ın en iyi huyu böyle durumlarda hiç nazlanmamasıydı. "İlahi Neriman Abla, senin kafa sisli yine galiba. Hayri evlendiğinde tebrike gelmedik mi? Allah bir yastıkta kocatsın diye altın getirmedik mi?"

(*Altın mı getirmiş bu pinti karı? Yalan ayol, getirmemiştir.*)

"Yok onu unutmadım," dedi Neriman Abla. "Biliyorum oğlanın evlendiğini, İstanbul'a taşındığını. Siz de beni tepeden tırnağa zırdeli yaptınız."

"Aşk olsun abla," diye kahkaha attı. "Tepeden tırnağa değil, azıcık sadece."

(*Ayol, bu fırfıriğe tutulasıca karı resmen seninle alay ediyor.*)

Binnaz kahkahası bitmek bilmedi. "Fırfirik nedir be Neriman Abla?"

"Boş ver sen onu. Tamam arada bazı şeyler aklımdan çıkıveriyor."

"Aman üzme sen canını, ben dün ne yemek pişirdiğimi bile unutuyorum. Neyse ben sana hepsini bir kere daha anlatayım, aklından çıkanlar da geri gelir."

Binnaz'a göre oğlan çok muazzam bir kızla evlenmişti, artık nasıl olduysa. Son derece varlıklı bir ailesi vardı, en havalı yabancı okullarda okumuştu. Azıcık kara kuru olmasına rağmen öyle çok çirkin de sayılmazdı üstelik.

"Sen gelinini daha hiç görmedin, değil mi?" diye sordu Binnaz.

"Yok görmedim, nereden göreceğim?"

"Körburun'dan bir Allah'ın kulunu düğünlerine de çağırmadılar zaten, bir tek sizin Kemal'le Minnet..." dedi ve anlatmaya devam etti: Bu kızla oğlan İstanbul'da şahane lüks bir apartman dairesinde oturuyorlarmış, gidip gören olmamış ama duymayan da kalmamış. Gelinin babasının tuğla fabrikası varmış, oğlanı da İstanbul'daki satış ofisine yerleştirmiş. Biraz tecrübe kazanıp pişsin de ileride belki patron olur, fabrikanın başına geçer diye. "Ama o iş yatmış galiba, şimdi Körburun'a taşınmaya karar vermiş seninkiler," diye noktayı koydu Binnaz.

(*Ayol şom ağızlı karı, ağzından yel alsın, dağlara taşlara...*)

"Niye taşınsınlar Binnaz, öyle şahane kız burada ne edecek?"

"Yahu şu halimize bak! Bunları benim sormam, senin bana anlatman gerekirken biz tersini yapıyoruz. Allah iyiliğimizi versin. Valla niye İstanbul'u bırakıp buraya taşınıyorlar, onu hiçbirimiz anlayamadık. Hayırlı bir sebep yüzünden olmasa gerek. Hayri burada Kemal Abi'nin işinin başına geçecekmiş galiba. Kemal Abi işlerini İstanbul'dan halletmiyor muydu artık?"

"Bilmem ki, öyledir herhalde," dedi Neriman Abla.

"Belki de oğlun senin hasretine dayanamadı," diye bir kahkaha daha patlattı Binnaz. "Ay seni kızdırmak için

söylüyorum Neriman Abla, kalkma sakın. Bak ölümü öp dedim. Otur bak daha çayı demleyeceğim."

(*Sen git kendi götünü kızdır, at sidiği suratlı orospu.*)

"A aa! O ne biçim kelime? Misafirlikte ağzını bozma bari," diye dizine vurdu Neriman Abla.

"Bana mı dedin Neriman Abla?" diye sordu Binnaz.

"Yok bir şey. Doğru diyorsun Binnaz, hayırlı bir durum olsa oradaki lüks daireyi bırakıp karısını buraya getirmezdi herhalde."

(*Eyvahlar olsun, oğlandan kurtulduk derken bir de gelin mi çıkacak başımıza!*)

"Nasıl birisiymiş peki bu gelin?" diye sordu Neriman Abla. "Huyu suyu nasılmış yani?"

"Biraz şımarıktır herhalde ama alışırsınız birbirinize, sıkma canını. Hem sana da can yoldaşı, fena mı?"

"İnsan nelere alışıyor, buna mı alışamayacağız? Çok kalmazlar değil mi? Misafirliğe gelirken İstanbul'dan eşya yollatanı da yeni işittim."

"Ah senin kulağına yine sis kaçmış Neriman Abla. Demin anlattım ya, dinlemiyor musun beni? Misafirliğe gelen yok, temelli geliyorlar."

"Aaa! Üstüme iyilik sağlık!"

* * *

Tam olarak ne zaman geleceklerini Binnaz bile bilmiyordu. "Bugün yarın gelirler herhalde," dedi. Bunun üzerine Neriman Abla bir telaş eve dönüp hemen hazırlıklara başladı. Gece yarısına kadar bütün evi köşe bucak sildi süpürdü. Ertesi sabah İstanbul'dan iki hamal, sandıkları ve bavulları yüz elli basamağın en tepesindeki o kuş yuvası gibi eve taşıdı. Neriman Abla bu kadar çok eşyayı hayatında ilk defa görüyordu. Sandıklar Kemal'le Minnet'in eski boş odasına zor sığdı, bavullara yer kalmadı.

(*Bu oğlan yakında seni evden atacak, bak şuraya yazıyorum. Bu yaşında sokakta kalacaksın.*)

Oğlan çok küçükken bazen gece yatağında inleye inleye ağlardı. Bir defasında Neriman Abla dayanamamış, "Hayırdır inşallah, ne oldu? Niye ağlıyorsun?" diye sormuştu.

"Kemal Dayı'nın çocuğu olunca bizi evden atacaklar, nereye gideriz, ne yaparız?" demişti çocuk hıçkırıkların arasında.

"Aklını mı kaçırdın, hiç öyle şey yapar mı?" diye kızmıştı Neriman Abla. İşte şimdi dünya tepetaklak tersine dönmüştü. Oğlanın korktuğu şey bu yaşında onun başına mı gelecekti yoksa? Vallahi, öyle bir şey olursa hiç şaşırmazdı. Kemal'in huyuyla oğlanınki bir değildi ki!

(*Sen de İstanbul'a kardeşinin yanına gidersin. Onlar seni sokakta bırakmaz.*)

"Ne yaparım, nasıl alışırım ben koca şehre?" diye söylene söylene evin içinde dört döndü Neriman Abla.

Üç gün boyunca kulağı kapıda bekleyip durdu. Her gece ışıkları söndürdükten sonra, "Bugün de gelmediler, belki yarın," diyordu. Vakit geçsin diye turşu kurdu, reçel kaynattı. Gucik'le Cıbıl'ın yumurtalarını biriktirip karanfilli kurabiye yaptı. Sararıp eski görünsün diye ördüğü dantelleri ılık çay suyuna batırdı. Öyle öğretmişti Kemal, akılsız turistler antika sanıp daha çok para veriyorlarmış. İstanbul'dan gelen sandıkların arasında dolandı, nemli bir bezle tozlarını sildi. Bir tanesini açıp içinde ne var diye bakmak istedi ama oğlan sıkı sıkı tembih etmişti, o yüzden cesaret edemedi. Postaneye inse, Kemal'e telefon yazdırsa mıydı? Bu oğlan ne zaman gelecek, ne kadar kalacak, beni evde koyacak mı, yoksa sokağa mı atacak, diye sorardı hem. Elinde Kemal'in telefon numarasının yazılı olduğu kâğıda bakıp düşündü durdu. Bir süre sonra vazgeçti. Gelecekleri

zaman gelirlerdi işte, ne gerek vardı insanları rahatsız edip telaşlandırmaya?

(*Bana bak, sen iyice bunadın. Hani oğlan para bırakmıştı, hani çarşaf alacaktın, havlu alacaktın?*)

"Eyvahlar olsun!" diye bağırdı Neriman Abla ve peşinde Körburun'un bütün kedileriyle birlikte uygun adım koşarak manifaturacı Yorgo Bey'in dükkânına indi. Telaştan terliklerini çıkarıp pabuçlarını giymeyi bile unutmuştu, az kalsın taş basamaklara takılıp kapaklanacaktı.

Dantel için tığlarını ve ipliklerini hep Yorgo Bey'den alırdı. Adamın ikram ettiği kahveyle tütün kolonyasını da hiç geri çevirmezdi. Çok severdi o dükkânın kokusunu, içindeki eşyaların kalabalığını, rengârenk yün yumaklarını, kumaş toplarını; oyuncakçı dükkânına girmiş çocuklar gibi mutlu hissederdi kendisini. Yorgo Bey'i de çok severdi, son derece nazik bir adamdı, karısıyla birlikte iskelenin karşısında iki katlı ahşap bir evde oturuyorlardı. Bir kızları vardı ama çoktan büyümüş, evlenip İstanbul'a taşınmıştı. Kızın bebekliğini hatırlardı Neriman Abla. Dükkânda bacaklarının arasında koşturduğu, annesinin kumaş artıklarından diktiği bez bebekleri gösterip durduğu günler daha dün gibiydi.

"Gözünüz aydın Neriman Abla," dedi Yorgo Bey bir kaşını kaldırarak. "Sonunda oğlunuza kavuşuyorsunuz."

(*Bak şu imansızın lafına! O bile seninle alay ediyor, dilaması kuruyasıca. Damında kargalar ötesice.*)

"Kızmayın Neriman Abla, şakacıktan takılıyorum. Ne dersiniz, acaba gelin hanımefendi bizim Körburun'a alışabilecek mi?"

"Alışır canım, niye alışmasın," dedi Neriman Abla soğusun diye kahvesine üflerken. "İnsan nelere alışmıyor ki?"

Oğlanın bıraktığı parayla birtakım çarşaf, iki de el havlusu aldı. Gözü başka bir havluya takıldı, onu da kendisine beğenmişti. Papatya sarısıydı ve bakınca renkler

burnunu gıdıklıyordu, içinde güneş açmış gibi oluyordu. Fakat oğlanın parasını harcamak istemedi. Artanı eve dönünce kuş biblosunun altına sıkıştırdı.

* * *

İki gün sonra sabah tavuklara yem verirken Binnaz nefes nefese bahçe kapısında belirdi.

"Senin şu basamaklar bir gün canımı alacak be Neriman Abla."

"Körburun baştan sona basamak, benimkileri mi belledin?"

"Bu kadar dik merdiven sadece senin evine çıkarken var ama. Ne bu hal, başlamadın mı hazırlıklara?"

(*Ne hazırlığı ayol? Sor bakalım, yine ağzında ne geveliyor bu cibilliyetsiz?*)

"Sizinkiler yarın sabah geliyormuş ya Neriman Abla. Bozulacak bir şey pişirdiysen bizim buzdolabına bırakabilirsin demeye geldim."

"Yarın mı geliyormuş? Benim haberim yoktu ki," dedi Neriman Abla. Yanakları heyecandan alev alev yanmaya başladı.

"Aaa sen de bir acayipsin ama. Bütün Körburun duydu, sen mi duymadın. Gelinini görmek için millet iskelenin başında nöbet bekleyecek neredeyse."

"Bir yaşıma daha girdim! Nesini bu kadar merak ediyorlarmış?"

(*Senin lağım deliği suratlı oğlunla kim evlenir, onu merak ediyorlardır.*)

"Eh biraz öyle," dedi Binnaz. İşine geldi mi her lafı gayet güzel işitirdi. "Ne diyeceğim, evde ayva var, ben de sana bir ayva tatlısı yapıvereyim. Başka bir şey istersen haber ver, oldu mu? Hadi kolay gelsin, çok yorma kendini."

Neriman Abla hemen kümesten tavukların yumurta-

larını alıp börek açtı. Patlıcanları közleyip salata yaptı. Yorgo Bey'in karısı, Rumların misafirlerine kristal bardaklarda ikram ettiği o meşhur beyaz tatlıdan yapıp yolladı. Neriman Abla aklı sıra daha kasaba inip et alacaktı ama oğlanın bıraktığı paradan artanın yarım kilo kıymaya bile yetmeyeceğini fark etti. Ah keşke Kemal'i dinlemeseydi de geçen hafta kendine ciğer almasaydı. Nereden bilebilirdi ki gelinin geleceğini? Biraz düşündükten sonra bahçeye koştu, önce Cıbıl'a, sonra Gucik'e baktı, bir süre kararsız kaldı. Sonra Cıbıl'ın gıgışını okşadı, "Bugüne kadar bana verdiğin bütün yumurtaların için teşekkür ederim," dedi ve bir hamlede kafasını kopardı. Tüylerini yoldu, iyice temizledikten sonra patates, havuç ve soğanla haşladı. Akşama doğru evin tozunu aldı, yeni çarşafları serdi, havluları çiçek gibi katlayıp başucuna bıraktı. Sandıkların etrafından dolanmaya çalışırken en az üç defa dizini sivri köşelere çarptı, ulundu durdu. Pencereleri ve dolabın kapaklarını açıp içini bir güzel havalandırdı. Çocukluğunda gelin olarak gittiği evin dolaplarındaki leş gibi kokuyu hatırladıkça midesi kalkardı; her şeyden çok dolabın içine sinerdi yabancı insanların kokusu. Gelin hanımın bu evde bir gün bile midesi kalkmazdı inşallah. Bahçenin arkasındaki bayırdan papatya toplayıp eski bir reçel kavanozuna yerleştirdi, yatağın yanındaki sehpaya bıraktı. İşler bitince radyoyu açıp gece olmasını bekledi.

Yorgunluktan ayaklarına kara sular inmişti. Kahvaltıdan beri ağzına bir lokma koymamıştı, karnı zil çalıyordu fakat misafirlere hazırladığı yemeklere dokunmaya kıyamadı. Cezvede süt ılıttı, içine şekeri boca etti, bayat ekmek banıp yedi. Sabahın dördüne kadar uyku tutmadı, sonra mırıldana mırıldana daldı. Rüyasında Cıbıl upuzun kanatlar takmış, yağmur bulutlarının arasında rengârenk ışıklar saçarak uçuyordu.

Uyandığında bir an nerede olduğunu anlayamadı,

sonra içeriden gelen sesleri tanıdı. Manav Mıstık'ın oturma odasındaki divanda kıvrılmıştı. Küçük kızları tepesine dikilmiş iri iri gözlerle hiç kımıldamadan onu seyrediyordu.

"Uyandın mı Neriman Abla?" diye mutfaktan seslendi Mıstık'ın karısı Hacer. "Dışarıda üşüyecektin, divana taşıdık. Hiç fark etmedin vallahi. Gel kahvaltıya otur bizimle."

"Vapur geldi mi?"

"Heyecanlanma, daha var. Dur hemen kalkma öyle, başın dönecek. Bir çay koyaydım bari."

"Yok Hacer, gitmem lazım."

"Bekle o zaman, şu terlikleri ayağına giy de öyle git. Sonra bir ara bırakırsın. Şu hırkayı da sırtına al bakayım. Üşüteceksin sabahın köründe."

Pazen geceliğinin üzerine Hacer'in verdiği hırkayı geçirip koşa koşa evinin yolunu tuttu Neriman Abla. Körburun'da günde beş vakit ezan, dört kere de vapur düdüğü duyulurdu, iki sabah iki akşam, vapur iskeleye yanaştığında ve on beş dakika sonra, tekrar yola çıktığında. Kulağı düdük sesinde, hemen çay suyunu ateşe koydu. Elini yüzünü yıkadı, temiz bir entari giydi, saçlarını ıslatıp taradı. Üstüne başına biraz kolonya serpti. Sonra camın önünde beklemeye başladı.

Bir gün önce Binnaz'a, "Ben bu kızla ne konuşacağım, nasıl konuşacağım bir akıl ver, sonra ayıp etmeyeyim," diye sormuştu.

Binnaz kızmıştı. "Aşk olsun Neriman Abla, asıl o sana ayıp etmesin," demişti. "İçinden nasıl geliyorsa öyle konuş sen. Yolculuğunuz nasıl geçti diye sorarsın mesela..."

"İyi, tamam, öyle sorarım," demişti Neriman Abla.

Kendine bir bardak çay alıp pencerenin önüne döndü. Adını bile bilmiyorum, ne diyeceğim ben bu kıza peki, diye kendi kendine mırıldandı.

(*Bana bak sakın ha kızım deme, istemez belki. Nereden senin kızın oluyormuş elin çıyan bacaklısı. Gelin hanım de, hem daha kibar olur.*)

"İyi, tamam, öyle derim."

Kapı açıldı, önden kocaman bir bavul ve oğlan girdi içeri.

(*Sanki evin içinde kımıldayacak yer kalmış gibi hâlâ eşya taşıyor şu senin oğlun olacak kerkenez.*)

Peşinden ürkek bakışlı, sıska bir kız içeri süzüldü.

(*Aaa bu muymuş? Vah vah vah, hasta mı acaba? Kemikleri sayılıyor ayol bunun!*)

Kız karşısında Neriman Abla'yı görünce cin çarpmış gibi kalakaldı. Beti benzi attı, yerinden kımıldayamadı. Neriman Abla üstünde başında bir tuhaflık mı var diye bakındı ama her şey normal görünüyordu.

"İşte bu da benim anam," dedi oğlan.

Kız birkaç saniye durakladıktan sonra kendini toparladı, yaklaşıp elini uzattı. "Kusura bakmayın, biraz şaşırdım," dedi. "Sizi hiç böyle beklemiyordum."

(*Sor bakalım, derdi neymiş bu bitli yosmanın? Ne bekliyormuş?*)

"Sen şu çatal dilini tutsana iki dakika!" diye öfkeyle dizine vurdu Neriman Abla.

"Af buyurun, anlayamadım," dedi kızcağız.

Oğlan bavulu güçbela arkadaki odaya sokuşturup geri dönmüştü. "Sen aldırma ona," dedi. "Neriman Abla böyle kendi kendine konuşur durur. Her dediğini anlamaya çalışacaksan yandık."

Kız oğlana, oğlan kıza baktı. Odadaki sessizliğin ağırlığını fark eden Neriman Abla bile çenesini tuttu. Gulik bahçede bık bık bık diye arkadaşını aramaktaydı. Yakında sıra kendisine gelecek diye endişeliydi herhalde. Mutfakta çaydanlık fokurduyordu.

"Gelin hanım ayakta kaldı, şöyle buyur etsene," dedi oğlana.

Kız oturmadı. "Hani annen çok hastaydı Hayri? Hani yataktan çıkamıyordu, konuşamıyordu bile?"

"Ben öyle bir şey demedim," dedi oğlan pişkin pişkin sırıtarak.

"Yolculuğunuz nasıl geçti acaba?" diye sordu Neriman Abla.

"Çok güzeldi, teşekkür ederim efendim."

"Açsınız, kahvaltı hazırlayayım."

"Vapurda bir şeyler atıştırdık," dedi oğlan. "Biraz kestirelim, sonra öğlen erkenden balıkçıya gideriz biz. Sen bekleme, işine gücüne bak."

"Yemekler hazırladım, sofra kuracaktım size."

"Boş ver sofrayı Neriman Abla, sen işine gücüne bak. Bünyamin'in balıkçısı hâlâ duruyor değil mi?"

"Akşama kurarım öyleyse."

"Artık kulağın da işitmiyor galiba. Lüzum yok dedim ya. Akşam içmeye gideriz, geç döneriz. Sen bizi bekleme uykun gelince ser döşeğini, yat uyu."

"Tavuğu kestimdi."

"Of daha gelir gelmez içim daraldı be Neriman Abla!"

"Hayri duymadın galiba, annen bize yemek hazırlamış," dedi kız. "Balıkçıya başka gün gideriz. Seninle bir dakika dışarıda konuşabilir miyiz lütfen."

* * *

Öğlene doğru Neriman Abla camın önündeki masaya temiz örtü serdi, tabakları dizdi, misafire sakladığı kâğıt peçeteleri çıkardı, yemekleri sofraya taşıdı. Gözucuyla camdan dışarı baktı. Gelin saatlerdir bahçede dikilmiş uzakları seyrediyordu, ne görüyorsa artık. Komşu evlerin damları ve kızıl çamlar dışında hiçbir şey görünmezdi fakat bakıp duruyordu. Oğlan bakkala gidiyorum diye kar

sını tek başına bırakıp çıkmış, iki saat sonra nefesinde anason kokusu, elinde bir şişe rakı ve bir demet çiçekle geri dönmüştü. "Bir yaşıma daha girdim," diye mırıldanmıştı Neriman Abla. Oğlana bile kırdan çiçek toplattıysa demek bu İstanbul sahiden insanı değiştiriyordu.

"Zahmet etmişsiniz efendim, yorduk sizi," dedi kız sofrada. Ağzına iki lokmadan fazla koymadı, tabağındakilerle oynayıp durdu. Oğlan ise yemekleri silip süpürdü, çay bardağına doldurduğu rakıları da arka arkaya devirdi durdu. Neriman Abla yanlış bir şey söylememek için fazla konuşmadı. Sesini hep alçak tutmaya çalışıyordu ki kız daha gelir gelmez, eyvahlar olsun, ne yapacağım ben bu zırdeli kaynanayla, diye telaşa kapılmasın. Neriman Abla'yı ilk defa görenler, alışana kadar biraz ürkerlerdi. Çocuklar hariç – onlar hiç korkmazdı, gülerlerdi sadece.

Gelin çatalı elinden bırakıp Neriman Abla'ya döndü. Hafifçe öksürüp boğazını temizledi.

"Bana sizin çok rahatsız olduğunuzu, nikâha bile gelemeyecek durumda olduğunuzu söylediler. O yüzden bugüne kadar hiç görüşemedik. Yani ben söyledim, anneni ziyarete gidelim, konuşamıyorsa bile hiç olmazsa bir görsün bizi, dedim ama..."

(*Ayol ne diyor bu kıtipiyoz karı, kim konuşamıyormuş?*)

Oğlan bıyığının altından kıs kıs güldü.

"Burada gülünecek bir durum yok Hayri!" diye tersledi kız. Sonra Neriman Abla'ya dönüp sakin bir sesle devam etmeye çalıştı. "Yani çok hasta deyince ben de..."

(*Üstüme iyilik sağlık, yatalak kaynana mı bekliyormuş boyu devrilesice? Sevinsin işte, daha ne istiyor!*)

"Sussana sen artık!" diye dizine vurdu Neriman Abla.

Kız ne cevap vereceğini bilemeyip öylece kalınca, oğlan ağzındaki lokmayı yutup duruma el koydu. "Sus diye sana demiyor, merak etme. Neriman Abla böyle kendi kendine konuşur işte. Zamanla alışırsın."

"Annene Neriman Abla mı diyorsun?"

"Herkes Neriman Abla der ona. Hastalığı da sadece kafasında. Yoksa katır gibi güçlüdür maşallah, seni de beni de ikiye katlar."

"Bir şeyim yok, gelin hanım, iyiyim çok şükür. Sen dert etme beni. Arada sırada uyku tutmuyor o kadar. Yolculuğunuz nasıl geçti acaba?"

* * *

Gece yeni evli çiftin odasından gelecek sesleri duymamak için kulaklarına pamuk tıkayıp öyle yattı Neriman Abla. Ancak o malum yatak gıcırtıları yerine, sadece kavga sesleri geldi kapalı kapının öte yanından. Pamuklar da işe yaramadı. Gelinin ne dediği pek anlaşılmıyordu ama oğlan ikide bir, "Tamam, yeter artık!" diye bağırdı durdu. Bir süre sonra kapının altındaki ışık söndü.

Yer döşeğinden gökyüzünü ve yıldızları görebiliyordu Neriman Abla. Ay arada sırada bulutların arasından sıyrılıp yusyuvarlak yüzünü gösteriyordu. Yorgo Bey, Amerikalıların birkaç seneye oraya da adam göndereceklerini söylememişti. Neriman Abla başta inanmamıştı ama Yorgo Bey okumuş adamdı, kültürlü adamdı, böyle konularda yalan söylemezdi. Ay'da ne işimiz var, diye söylendi kendi kendine. Daha burada adam gibi yaşamayı beceremiyoruz, bir de gidip orayı da mı rezil rüsva edeceğiz?

O gün yaş günüydü. Otuz yedinci yaşına böyle girdi.

8. Ateşböcekleri (1963)

Gelin, Neriman Abla'ya asla "abla" demedi.

Başta, ne diyeceğini bilemeyen, kıvranıp duran tüm gelinler gibi cümlelerin ucunu açık bıraktı. Baktı ki bir ömür böyle geçmeyecek, çareyi "Neriman Hanım" demekte buldu. Böylece Neriman Abla, hayatında ilk kez birisinin gözünde, daha doğrusu dilinde "hanım" oldu.

Çok acayip bir kızdı bu gelin. Güzel desen değildi ama galiba kendini çok güzel zannediyordu. İskelenin karşısındaki gazetecinin raflarına dizili mecmualar vardı hani, Neriman Abla oradan geçerken iki dakika durup kapaklarındaki rengârenk resimlere bakardı; renkler havada çil çil uçuşurken çıkan sesleri dinlerdi. İşte gelin, o resimlerdeki artistlere benzemeye uğraşıyordu herhalde. Onlar gibi entariler giyip kafasına komik şapkalar takıyordu.

(*Ayol hiç mi aynaya bakmıyor bu kuyruksuz sıçan?*)

"Bize komik geliyor ama belki de İstanbul'da âdet böyledir."

(*Öyle âdet mi olurmuş, kafasına huni geçirip dolaşır gibi? Fitnelerin belasına uğrayasıca.*)

Ev işiyle de hiç alakası yoktu. Sabahları kahvaltı bitince sofrayı toplamaya yardım ediyordu etmesine fakat bulaşıklara elini bile sürmüyordu. Birkaç saat odasına kapanıyor, sonra da süslenip püslenip sokağa çıkıyordu.

Akşam çay vaktine kadar dönmüyordu. Ev işlerine yardım etmek şöyle dursun, öteberi almak için bakkala gittiği bile yoktu. Neriman Abla'nın da öyle bir beklentisi olmamıştı zaten. Ama yalancıktan da olsa, ben de bir şey yapayım bile dememesi biraz tuhafına gitmişti.

(*Tembel ayol, tembel. Kuru çaylarda boğulasıca, boyu devrilesice.*)

Sokaktan dönünce bir telaş yine odasına kapanıyor, akşam kocası eve gelene kadar da çıkmıyordu. Bir gün Neriman Abla onun bu haline acıdı, çayın yanına bir tabak su böreği koyup odasının kapısını tıklattı. Daha o sabah açmıştı böreği, ılıktı hâlâ. Kız tepsiyi alıp teşekkür etti ve nazikçe kapıyı kapattı. Böylece Neriman Abla'nın geliniyle muhabbet etme planı da suya düştü.

Binnaz bu hadiseyi dinlediğinde, "Çok iyi düşünmüşsün. Sakın pes etme, bir daha dene," diye akıl verdi. Bunun üzerine Neriman Abla, ertesi akşam çay saatinde yine elinde bir tepsiyle kızın kapısını çaldı. Bu defa hazırlıklıydı, kapının kapanmasına fırsat bırakmadan, "Gelin hanım sıkıntıdan patlamıyor musun odanın içinde?" dedi. "Gel divanda otur, ben seni rahatsız etmem."

(*Ayol kız belki senden kaçıyor. Çok meraklı sanki senin gibi zırdelinin dibinde oturmaya.*)

"Ben dantel örüyorum zaten. Radyo da açık. Piyes varsa onu dinleriz."

Kız uzun uzun Neriman Abla'nın suratına baktı. Hep böyle bakıyordu işte, kafasının içinde hızlı hızlı hesaplar yapıyordu ve kim bilir ne kararlar alıyordu öyle gözlerini hiç kaçırmadan bakarken.

"Olur," dedi. "Üstümü değiştirip geleyim."

Çaylarını içerlerken anasını babasını sordu, sağlıkları yerinde miydi, bir dertleri var mıydı. Sohbet konusu olarak aklına ilk gelen buydu. Aslında merak ettiği başka bir konu vardı, o da oğlanın nesine vurulup ev-

lendiydi; fakat onu açık açık soracak kadar delirmemişti henüz.

"Onlar da ilk fırsatta sizinle tanışmak istiyorlar," dedi kız. "Çok mahcup oldular. Şu yanlış anlama nedeniyle yani."

(*Hâlâ yanlış anlaşılma diyor lokma beyinli. Ayol oğlanın her dediğine körü körüne inanıyorsa sonu fena bunun. Söyle, gözünü dört açsın.*)

Okulunu sordu. "Edebiyat fakültesine yazıldım. İki sene devam ettim, Hayri de askerdeydi o sırada. Fakat ne bileyim, aradığımı bulamadım galiba. Hayal ettiğim gibi çıkmadı. Zaten edebiyat bana göre değilmiş, biraz daha hareketli bir işle ilgilenmem lazım."

Ihlamurun üzerindeki kırlangıçlar havalandı, kanat sesleri bir an için radyodaki ajansın sesini bastırdı. O sırada spiker Kıbrıs'taki çatışmalardan bahsediyordu ama ikisinin de kulağı orada değildi. Kısa bir süre için de olsa kendi hatıralarına dalıp gitmişlerdi.

"Ben ilk mektebi bitiremedim," dedi Neriman Abla. "Çok istedim ama imkân olmadı."

(*Allah aşkına, okuyup da ne yapacaktın, âlim mi olacaktın? Hadi bu çıyan bacaklı karı daha genç, sana ne oluyor?*)

"Fena mı olurdu. Belki bir işe girip çalışırdım. Kadınlar da erkeklerin girdiği işlere girip çalışmıyor mu artık? Kimsenin eline bakmak zorunda kalmadan rahat rahat yaşardım. Allah razı olsun erkek kardeşim beni kimseye muhtaç bırakmadı ama Allah gecinden versin, bugün var yarın yok."

"Dantelleriniz çok güzel," dedi gelin. "O da bir nevi iş sayılır. Benim sabrım asla yetmezdi."

"Kemal bunları alıp İstanbul'a götürüyor, bir adama veriyor, turistlere mi satıyormuş neymiş... Ben o kısımlarını anlamam. İstersen sana da öğretirim, çok kolay bak."

"Dedim ya, benim sabrım böyle şeylere hiç müsait değil."

Neriman Abla bir türlü cesaretini toplayıp merak ettiği soruları soramadı. Ertesi sabah, kız süslenip sokağa çıktığında gizlice odalarına girip etrafa bakındı. En son temizlik yapıp dolabı havalandırdığı günden beri içeri girmemişti kızı rahatsız etmemek, oğlandan da zılgıt yememek için. On gün olacaktı neredeyse. Sandıkların bir kısmı hâlâ açılmamış, odanın bir yanına istiflenmişti – hareket edecek azıcık yer açılsın diye zahir. Yeşil bavulun kapağına sıkışmış bir entarinin eteği, sanki tuzağa ayağını kaptırmış yaralı bir hayvan gibi göründü durup dururken. Sehpanın üzerindeki pikap ilişti gözüne. Bunun çalıştığını hiç duymamıştı; zaten kız müzik çalmak istese, o odada elektrik prizi bile yoktu.

(*Ayol o ne biçim gramofon öyle?*)

"Artık böyle bunlar, Binnaz'ın salonunda da var ya. Söylesem de gelin hanım içeriye çıkarsa. Arada açarız, evin içinde ses olur, fena mı?"

(*Aman sakın bir de onu çıkarma başımıza. Hem sen o züppenin dinlediği müzikten ne anlarsın? Kendini sıka sıka kabız olursun vallahi.*)

Yatak örtüsünün üzerine yayılmış mecmuaları inceledi Neriman Abla. Kızcağız bazı resimleri süslü bir kâğıt makasıyla kesip ayırmıştı. En çok resmini kestiği artist tıpkı onun gibi kara kuru birisiydi, gelin de saçlarını aynı böyle tarıyordu işte, hatta adaya ilk geldiği gün üzerinde bu entarinin aynısından vardı.

(*Hadi saçı, entariyi benzettik de bizimkinin suratı limon yalamış enik gibi, onu ne edeceğiz?*)

Karyolanın başucunda pembe bir parfüm duruyordu. Neriman Abla kristal şişenin kapağını açıp kokladı, dalıp bileğine bir damla sürdü kokusunu daha iyi anlamak için. Morlu, pembeli, sarılı renkler havalara sıçradı

gözlerinin önünde. Sonra aklı başına geldi ve ödü koptu. Bahçeye koşup hortumla beş dakika boyunca kolunu yıkadı. İçi rahat etmedi, yarım saat sonra gitti bir daha yıkadı. Koku etine sinmişti, bir türlü çıkmıyordu. Bir defa da arapsabunuyla ovdu fakat yine emin olamayınca bir koşu Binnaz'a gitti, kolunu uzattı, "Kokla bakayım," dedi.

"Hayrola Neriman Abla, ne bu hal?"

"Kokla bakayım yabancı bir koku gelecek mi?"

Binnaz çekinerek burnunu uzattı. "Hamama mı gittin? Sabun kokuyor."

"İyi bari," dedi Neriman Abla. "Arapsabununun kokusu o." Hazır gelmişken kafasını kurcalayan diğer meseleyi de sordu Binnaz'a. Bu kız bütün gün sokaklarda ne yapıyordu? Nereye gidiyordu?

"Vallahi onu ben de bilmiyorum. Adanın bir ucundan öteki ucuna yürüyüp duruyormuş. Çay bahçesinde oturup mecmua okuyormuş. Bir de iskelede durup uzun uzun denize bakıyormuş, sanki bir vapur gelecek de onu buralardan kurtaracakmış gibi."

"Vah vah vah," dedi Neriman Abla. "Mutsuz desene."

(*Ay sana ne ayol, zıbarsın otursun kirpiği kaşı dökülesice.*)

"Mutlu mu mutsuz mu onu bilemem de biraz suratsız senin bu gelin. Kimseyle ahbaplık edecekmiş gibi bir hali yok. Biraz burnu havada mı ne?"

"Öyle mi diyorsun?"

"Bir tek ben demiyorum. Bütün komşular toplanıp hoş geldine gelmek istiyoruz ama vallahi korkuyoruz Neriman Abla. Yanlış anlama yani, seninle bir alakası yok."

* * *

Gelinin aksine, oğlan hayatında hiç olmadığı kadar neşeli görünüyordu. Sabah kahvaltıdan kalkarken Neri-

man Abla'nın yanağından makas alıp gülmüştü. "Bak göreceksin, her şey şahane olacak," demişti. Bunun üzerine Neriman Abla'nın içini bir sıkıntı kapladı. "Dur bakalım altından ne çıkacak..." diye söylendi.

(*Bundan hayırlı bir şey çıkmaz ama nasıl bir felaket geleceğini ben bilemem. Bekleyip göreceğiz.*)

Oğlan anasına "Neriman Abla" demeyi bırakmıştı, o da Gelin gibi "Neriman Hanım" diyordu artık. Fakat kızın aksine, sırf alay etmek için öyle diyordu. Öyle ya da böyle, evin içinde sürekli bir "hanım" lafı dönüp duruyordu.

(*Sen de kendini saraylı hanımlar gibi sanmaya başladın şimdiden. Bütün bunlar burnumuzdan fitil fitil gelecek, gör bak. Nah şuraya yazıyorum.*)

Sürekli siyasetten bahsediyordu oğlan. "Bundan böyle her şey değişecek, göreceksiniz," diyordu. Öyle kolay mı vatandaşın önünü kesmek, elini kolunu bağlamak? Dur derler adama. Bu defa bütün bu züppelerin kafasını ezecekler, göreceksiniz."

(*Ayol sorsana, kim kimin kafasını eziyormuş?*)

Neriman Abla sormadı ama oğlanın Adalet Partisi diye bir partiden bahsettiğini işitmişti. Menderes gidince yerine bunlar gelmişti zahir. "Belini doğrultmaya çalışan vatandaşın önünü tıkayamazsın. Zannediyorlar ki kendileri ceplerini doldurup köşeyi dönerken gariban vatandaş bunların kulu kölesi olacak, karşılarından hazır ola geçecek, ceketini ilikleyip her dediğine he diyecek. Yok kardeşim öyle yağma."

"Dayını görüyor musun?" diye sordu Neriman Abla. Erkek kardeşini çok özlemişti; oğlanla gelin Körburun'a taşınalı beri pazar ziyaretlerine de gelmez olmuşlardı. "Nasıllar, iyiler mi? Niye hiç gelmiyorlar?"

"Gelseler nerede oturtacaksın? Evde yer mi kaldı sanki? Meral Hanım'ın eşyaları üzerimize devrilmesin diye korkudan nefes alamıyoruz!"

"Biz onları görmeye gideydik bari."

"Nasıl gideceksin Neriman Hanım sen İstanbul'a? Kanatlanıp Marmara Denizi'nin üzerinden mi uçacaksın?"

"Sahi arada sırada gezip dolaşmak için niye hiç gitmiyorsunuz İstanbul'a?" diye araya girdi gelin. Kahvaltısını bitirmiş, divanda mecmualarını karıştırıyordu.

"Neriman Hanım denizden korkar," dedi oğlan. "Hem onu vapura almazlar. Deliler uğursuzluk getirirmiş, gemi batırırmış, hiç duymadın mı?"

"Rica ederim böyle çirkin şakalar yapma Hayri. Hiç komik değil. Bir pazar hep beraber şöyle Kadıköy'e gitsek, Moda'ya gitsek fena mı olur?"

"Senin derdin başka, ben anladım. Dayanamadın değil mi? Hemen barışıp kıçlarına girmek istiyorsun."

"Lütfen ağzından çıkanlara dikkat et! Ne biçim konuşuyorsun, Allah aşkına?"

"Hiç olmazsa burada huzurumuz yerinde. Babanın başımıza belalar sarmasını istiyorsun ama bak sonra yine çok ağlarsın."

Neriman Abla o anda kızın gözlerinde bir nefret karaltısı gördü. Çok uzun sürmedi ama oradaydı işte. Bir şey söylese mi, yoksa çenesini tutup otursa mı bilemedi. Ne söyleyecekti ki –hem zaten karıkocanın arasına girilmezdi– o yüzden çayları tazelemek bahanesiyle mutfağa kaçtı.

* * *

İlk haftaların o tedirgin sessizliği, bir akşam yemek masasında bozuldu; hem de öyle bir bozuldu ki yer yerinden oynadı. Neriman Abla kıymalı pırasa pişirmişti, kız tabağındakileri yine çatalının ucuyla itekleyip duruyordu. Pırasa sevmiyor herhalde, diye düşündü Neriman

Abla ya da yemeklerine alışmamıştı henüz. Bir an önce alışsa iyi olacaktı; çünkü bu gidişle bir deri bir kemik kalacaktı. Oğlan yine bir şişe rakı açmıştı kendine, çay bardağı dolar dolmaz boşalıyordu.

"Bugün annemlerle konuştum," dedi kız. Kafasını kaldırmadan demişti, sanki kendi kendine söylenir gibi. Neriman Abla çenesini tuttu. Açık pencerenin önündeki ıhlamurun hışırtısı dışında çıt çıkmıyordu.

"Bak sen şu işe," dedi oğlan.

"İyilermiş. Çok selamları var. Size de selam söylediler Neriman Hanım."

Sokağa çıktığında postaneden telefon yazdırmıştı, zahir.

"Selam söylediler demek," dedi oğlan. "Çok mu özlemişler biricik kızlarını?"

"Anneni çaya davet ettiler." Başını tabağından kaldırıp Neriman Abla'ya gülümsedi. "Siz ne zaman arzu ederseniz. Tanışmaktan çok memnuniyet duyacaklarını iletmemi istediler."

"Bak sen şu işe." Bardağın dibindeki rakıyı kafaya dikip yeniden şişeye uzandı oğlan. "Bizi ayaklarına çağırıyorlar demek. Aman efendim şeref duyarız!"

"İstanbul'a gitmişken dayınları da görürdük belki, çok özledim," deyiverdi Neriman Abla. Laf ağzından çıkar çıkmaz pişman oldu. Oğlanın gözünde fırtına bulutları dolanıyordu, böyle durumlarda susup geçmesini beklemek daha hayırlı olurdu fakat demiş bulundu bir kere.

Gelin de çenesini tutması gerektiğini fark edememişti. Çatalı tabağına bırakıp arkasına yaslandı. "Bu saçmalığa artık bir son verelim Hayri. Hem senin annene ayıp oluyor hem de bizimkilere. Evlenmişiz, üzerinden bunca zaman geçmiş hâlâ tanışmamışlar. Olacak iş mi bu? Senin aklın alıyor mu?"

"Alıyor efendim. Gayet güzel alıyor. Bir tane zırdeliyle uğraşmak yetmiyormuş gibi bir de senin ailenin yalanıyla dolanıyla uğraşmaya niyetim yok."

"Çok ayıp ediyorsun. Kapatalım bu konuyu, daha fazla dinlemek istemiyorum."

"Ben tabakları toplayayım," dedi Neriman Abla.

"Otur oturduğun yerde, daha yemeğimi bitirmedim. Lokmamı boğazıma mı dizeceksin. Hem otur da gelin hanımın şahane ailesinin nasıl kanı bozuk çıktığını anlatayım sana. Bu saçmalığa bir son verelimmiş! Saçmalık senin baban olacak o ahlaksız düzenbazın yalanlarıyla başladı küçükhanım. Ne çabuk unuttunuz? Hani ölene kadar bir daha suratlarına bakmayacaktın? Hani asla ikisiyle de konuşmayacaktın? Düne kadar kararın karardı, bugün mü fikrin değişti?"

"Böyle şeyler karıkoca arasında kalır, ortalık yerde konuşulmaz," dedi Neriman Abla.

"Bak sen! Neriman Hanım akıllanmış da akıl vermeye başlamış. Ortalık yerde konuşmuyorum, kendi evimde konuşuyorum. Beğenmiyorsan işte kapı, cehenneme kadar yolun var!" Bardağına rakı doldurdu, su ilave etmeden yarısını yuttu. "Otur oturduğun yerde. Otur da dinle."

Oğlan önce içinde birikmiş zehri kustu, sonra bahçeye çıkıp midesindekileri kustu. Neriman Abla duyduklarının bir kısmını aklında tutamadı; bir kısmını da oğlan sarhoş kafayla öyle dolambaçlı, öyle kopuk kopuk anlatmıştı, zaten anlamak mümkün değildi. Yine de, ertesi sabah Binnaz'a koştuğunda, hafızasını iyice zorladı ve elinden gelenin en iyisini yaptı. Binnaz bile şaşırdı, "Maşallah Neriman Abla, bakıyorum senin kafa açılmış yine," dedi.

Gelin hanımın babası Osman Bey, Adanalı bir hacı ağanın oğluymuş. İzmir'e okumaya gelmiş ve Avrupai hayatı o kadar çok sevmiş ki, bir daha memleketine dön-

mek istememiş. Hacı ağanın parasıyla sultanlar gibi yaşarken gelinin anası Şahika Hanım'ın gönlünü çelmiş ve evlenmişler. Hacı ağa ölünce Osman Bey'e Adana'daki mal, mülk ve tuğla fabrikası miras kalmış. Bunlar da İstanbul'a taşınmışlar, kendilerini oradaki sosyetiklerle bir görmeye başlamışlar. Adamda iş zekâsı biraz kıt olduğundan, işleri büyüteceğim derken zamanla elindekileri de kaybetmeye başlamış. Başta öyle çok mühim bir zarar yokmuş ama sonra durum hızla kötüye gitmiş. Osman Bey başarısızlığı gururuna yediremediğinden zorda olduğunu kimseye söyleyememiş, anlaşılmasın diye hesaplarla oynayıp durmuş. Demokrat Parti'ye yakınlığı sayesinde (eskiden Menderes, Adana'ya gittiğinde, mutlaka bir öğlen Osman Bey'in babasının çiftliğinde yemek yermiş) banka kredileriyle borç döndürüyormuş. Askerler gelince işler değişmiş tabii. Yeni idarenin sevmediği adamlar listesinde bulmuş kendisini. Bankalar para vermeyi bırakmışlar, yıllardır bol keseden açtıkları kredileri geri ödemesi için gırtlağına yapışmışlar.

Bütün bunlar ortaya çıkmadan evvel kızını evlendiren Osman Bey, oğlana da kendi şirketinde bir iş vermiş. Hatta elini biraz daha çabuk tutsaymış imza yetkisi de çıkaracakmış; başının sıkışacağını bildiğinden bütün düzenbazlıklarını oğlanın üzerine yıkmayı planlıyormuş fakat bizimki paçayı kıl payı kurtarmış. Osman Bey yeni numaralar çevirmeye fırsat bulamadan iflas gelmiş kapıya dayanmış.

"Ay neler diyorsun sen Neriman Abla!" dedi ağzı bir karış açık dinlemekte olan Binnaz. "Senin gelin ne diyor bütün bunlara peki?"

"Ne desin, benim babam asla öyle şeyler yapmaz, diyor. Sen kafanda masallar kuruyorsun, niye senin üzerine yıksın suçu diyor."

İflas durumu ortaya çıkar çıkmaz oğlan, kayınpede-

rin ne mal olduğunu anlamış. Kayınbabasının parasıyla mesut bir hayat yaşama hayalleri kurarken, bir sabah bunların dairesine de haciz memurları dayanmasın mı? Meğer Osman Bey'in düğün hediyesi olarak verdiği o daire de şirketin malıymış. Memurlar eşyaları toplayıp götürmeye başlayınca, bu ikisi de Arap donundan taşmış çük gibi kalmışlar ortada.

"Vah vah vah! Görüyor musun sen şu Allah'ın işini. Ama senin dünür de hinoğluhinmiş vallahi."

"Orasını ben bilemem," dedi Neriman Abla. "Oğlan bunların bir kısmını kıçından uydurmuş da olabilir. Her dediğine inanılmaz bizimkinin..."

Sofradaki o konuşmanın sonunda kız ağlayarak odasına kaçıp kapıyı kilitlemiş, sabah kahvaltıya bile gelmemişti. Oğlan leş gibi kusmuk kokularıyla evi terk edene kadar Neriman Abla hiç sesini çıkarmamış, sonra bir koşu Binnaz'a gidip olup biteni hızlı hızlı anlatmıştı. Döner dönmez gelinin kapısına vurdu. "Çay koydum, taze ekmekle zeytin var, aç karnına öyle durma orada," dedi.

Kız fazla nazlanmadan çıktı odasından. Neriman Abla gibi o da biriyle konuşmak, içindekiler dökmek istiyordu belki de. Kendini biraz toparlamıştı, hiç ağlayıp zırlamadan sakin sakin konuştu. "Kusura bakmayın. Sizin yanınızda olanlar yüzünden yani. Hayri'nin söylediklerinin bir kısmı gerçek değil. Babamın işlerinin kötü gitmesi, iflas, hacizler... onlar doğru. Annemle babam bunları son âna kadar benden sakladılar, bu yüzden ikisine de kırgındım, aylardır konuşmuyordum. O da doğru. Ama babamın öyle korkunç planlar yapmış olması... Suçu Hayri'nin üzerine yıkmak için kumpas kurması filan... Böyle şeylere inanmayın lütfen."

"Sıkma sen canını gelin hanım, o konular beni ilgilendirmez zaten."

"Mümkün değil gerçek olması. Bazen Hayri'nin kafasında neler geçtiğini, gerçeği çarpıtıp nasıl hikâyeler uydurduğunu anlayamıyorum, aklım almıyor. İçkinin etkisiyle de biraz abarttı herhalde. Lütfen inanmayın. Babam kimseye bilerek kötülük yapacak bir insan değildir. Damadı bir meslek edinsin, önünde bir yol olsun diye İstanbul'da satış ofisinde iş verdi. Hepsi bu."

Neriman Abla, gelini dinlerken, aklına kendi babası geldi. Çocuklar doğmadan önce saray yavrusu gibi iki katlı ahşap bir evi kumarda kaybetmiş, karısının altınlarıyla bu iki göz evi almıştı. Az kalsın bunu da kaybedecekti, onun yerine Neriman Abla'yı elin adamına gelin vermişti. Bu kız da babası yüzünden yerinden yurdundan olmuştu. Ne tuhaftır ki yerinden yurdundan olanlar, dönüp dolaşıp kendilerini bu evde buluyordu.

"Evleri gittiyse şimdi nerede yaşıyorlar peki?"

"Annemin ailesinden kalma küçük bir daire vardı Beşiktaş'ta, oraya taşındılar."

"İnsan nelere alışıyor, buna mı alışamayacak?"

"Annemin de babamın da çok asabı bozuk tabii. Memleket çok değişti. En yakın ahbapları bile bizimkilerin yüzlerine bakmaz oldu. Öyle şeyler en çok annemi sarsar. Ben Menderesçi değildim ki, diye ağlayıp duruyor."

Neriman Abla ayağa kalktı. "Ben çarşıya ineceğim. Sırtına bir şey al, sen de gel benimle. Biraz hava alırız, iyi gelir. Hem sen hâlâ yabancı gibi dolanıyormuşsun sokaklarda, artık burası senin de evin, insanlarla tanışman görüşmen lazım."

"Başka zaman belki... Siz bana bakmayın. İnsanlarla tanışmak, sohbet etmek filan, galiba ben öyle şeylerden çok hoşlanmıyorum."

(*Ayol bu kökü köçeği kesilesice kendini hanım sultan zannediyor galiba.*)

"Tamam canım, tanışmak istemiyorsan tanışmazsın,

mecbur değilsin ki! Dolaşır hava alırsın. Çok geç kalmayız zaten, eve dönüp fasulye ayıklayacağım, pilav yapacağım."

Böylece gelinle kaynana Körburun sokaklarında ilk kez birlikte göründüler. Gelin, keten elbisesi ve hasır şapkasıyla, Neriman Abla ise çiçekli entarisi ve yemenisiyle, peşlerinde ikişerli üçerli sıra halinde adanın tüm kedileriyle, çarşıyı bir uçtan öteki uca dolandılar. Yorgo Bey'in manifaturacısı, Mıstık'ın manavı, Mesude Hanımların kırtasiyecisi, Remzi'nin kuruyemişçisi, Fehmi'nin fırını, Güngör'ün bakkalı, Stefo Usta'nın kasabı... Neriman Abla herkese, "Bu da benim gelinim. İnsanlarla tanışmayı sevmiyor, o yüzden rahatsız etmeyin. Başka zaman belki," deyip geçiyordu. Gelin de utancından kıpkırmızı oluyordu. Ama herkesin Neriman Abla'ya güldüğünü görünce o da rahatladı biraz. Başkası söylese ayıplanacak laflar, Neriman Abla'nın ağzından çıkınca hiç kimseyi rahatsız etmiyordu, aksine hoşlarına bile gidiyordu.

Alışverişi bitirip evin yolunu tutacaklarken gelin, Neriman Abla'nın koluna dokundu. "İsterseniz şurada oturalım, soğuk bir şey içelim. Soluklanırız hem."

"Dondurma da alır mıyız?"

Kız gülümsedi. "Tamam, dondurma da alırız."

Parizyen'den karadutlu ve kaymaklı dondurma alıp çay bahçesindeki çınarın altına oturdular, birer bardak da limonata söylediler.

"Bazen durup dururken nefes alamayacağımı hissedip telaşa kapılıyorum," dedi kız durup dururken. "Ne kadar acayip değil mi?"

Neriman Abla külahın kenarından eline damlayan dondurmayı büyük bir dikkatle yalıyordu. "Odadaki sandıkları boşaltıp kaldırsan belki biraz rahatlardın."

(*Bak hele şuna, iki lokma yüz buldu da hemen kaynanalığa başladı. Ayol şaşkın, bu kız senin lafını dinler mi hiç?*)

"Ben onun iyiliği için söylüyorum, yoksa bana ne, nasıl istiyorsa öyle yapsın."

"Doğru söylüyorsunuz ama henüz o sandıkları kaldırmanın zamanı gelmedi. Ne zaman gelecek, nasıl gelecek bilmiyorum ama... Bunu açıklamak çok zor, kendime bile açıklayamıyorum. Her şey mükemmel olsun, yerli yerine otursun istiyorum, o yüzden bekliyorum galiba."

(*Ayol, resmen zırdeli bu kırk kocadan arta kalasıca!*)

"Dün gece söyledikleri yüzünden Hayri'ye çok kızamıyorum aslında. Biraz öfkelendim elbette ama kendimi onun yerine koyduğumda nasıl zor durumda kaldığını anlayabiliyorum. Tam evimi kurdum, işimi buldum derken bir anda her şeyi elimizden alıverdiler. Babam sıkıntıları olduğunu en baştan söyleseydi biz de ona göre hareket ederdik. Belki ikimiz de tahsilimize devam ederdik, evlenmek için bu kadar acele etmezdik. Babam hep böyledir aslında, başına gelen kötü şeyleri asla görmek istemez, hep gözlerini kapar. Bilhassa başına gelenlerde kendisinin de payı varsa."

Denizden tuzlu, serin bir rüzgâr esti. Bisikletleriyle meydanın çevresinde birbirlerini kovalayan çocuklar neşeli kahkahalar attı. Kedilerden biri yerde yuvarlanıp karnını güneşe açtı.

Gelin çok eski bir olayı hatırlamış gibi dalıp gitti. Kulağındaki küpeyle oynarken, "Ben de ona çekmişim galiba," diye mırıldandı.

* * *

Gelin, birkaç gün boyunca oğlana surat asıp naz yaptı, sonra yavaş yavaş eski hallerinde döndüler. Oğlan nasıl barut gibi aniden patlıyorsa, öfkesi de öyle bir anda geçiverirdi. Bir sabah tam evden çıkarken kapıda durdu

ve akşama misafir geleceğini haber verdi. "Güzel bir rakı masası kurarsın, Neriman Hanım."

(*Burada beyimizin uşağı var sanki, yattığı yataklar çürüyesice.*)

"Tamam, uzatma. Üç-beş meze yeter. Ziyafet sofrası demedik."

"Kaç kişi gelecek?"

"Bilmiyorum. Dört kişilik hazırla sen."

Neriman Abla misafirin kim olduğunu sormadı, oğlana böyle sorular sorulmazdı zaten. Gelin, yine bütün gününü odasına kapanıp mecmularından resimler keserek ve sokaklarda dolanarak geçirdi, yemekleri hazırlamak da Neriman Abla'ya kaldı.

Ilık bir akşam olacaktı; masayı dışarı taşıyıp sofrayı bahçeye kurdu. Hava karardıktan sonra oğlan yanında iki tane adamla geldi. Misafirlerden biri, şu meşhur Saffet Abi'siydi ancak Neriman Abla görmeyeli o artist kılıklı herif gitmiş, şişman yanaklı, patlak gözlü, göbekli bir adam gelmişti. Diğeri ise muhtarın oğlu Neco'ydu. Çocukluğunda dal gibi sıska bir oğlandı bu Neco, büyüyünce de pek değişmemişti. Kendinden büyük oğlanların, bilhassa Hayri'nin peşinden hiç ayrılmaz, dayak yiyip kovulacağını bildiğinden yanlarına da sokulmaz, sürekli öyle uzakta durup seyrederdi.

Gelin hanım, Saffet'i de Neco'yu da pek beğenmedi -(*Ayol kızcağız nesini beğensin bu suratına iblisler tüküresicelerin?*)- Neriman Abla'ya göre hiç de haksız sayılmazdı fakat bilhassa Saffet'e elinden geldiğince nazik davrandı. En nihayetinde adam, kocasının en yakın arkadaşıydı. Tüm nezaketine rağmen gözleri ayazda kalıp buz tutmuş gibi baktı, muhabbet esnasında sesi de buz gibi çıktı. Buz gibi çıkan gelinin sesiydi ama Neriman Abla asıl o Saffet denilen çıyan konuştuğunda ensesinden kuyruk sokumuna kadar ürperiyordu. Ah anacığım, ah yen-

geciğim, diye lafa girip havadan sudan bir konuda konuştuğunda bile, sanki açık saçık şeylerden bahsediyormuş gibi aşağılık bir ifade yayılıyordu herifin suratına. Neco ise mecbur kalmadıkça ağzını açmadı. Put gibi durdu yerinde.

"Siz yemekleri masaya çıkarın sonra içeri geçin, biz iş konuşacağız," dedi oğlan.

Neriman Abla, aman isabet, dedi içinden fakat belli ki gelin bu lafa çok bozulmuştu.

"Emin misin Hayri? İstersen yemekten sonra iş konuşun."

"Eminim elbette. Bir de komşudan buz isteyin, bu bizi bütün gece idare etmez."

"Meyhaneye götürseydin o zaman misafirlerini. Orada daha iyi ağırlarlardı, hem biz de ayak altında dolanıp böyle kıymetli misafirleri rahatsız etmezdik."

"Mühim şeyler konuşacağız," diye kestirip attı oğlan. "Herkesin ortasında konuşulacak mesele değil. Hadi, uzatıp canımı sıkma!"

Neriman Abla gelinle birlikte evin içinde otururken, üç adam bahçede uzun uzun demlendi. Oğlan eliyle işaret edip bahçeye bakan pencerenin perdesini kapattırmıştı, o yüzden dışarıyı göremiyorlar, sadece arada sırada yükselen sesleri duyuyorlardı. Sürekli oğlan ve Saffet konuşuyordu, Neco arada sırada bir soruya fısır fısır cevap veriyordu, o kadar. Gelin masadan kovulunca sinirden allak bullak olmuştu; başta sesini çıkarmadan oturdu ama şaşkınlığını üzerinden atınca öfkesi fokur fokur kaynamaya başladı. Önce radyonun sesini sonuna kadar açtı. O yetmedi; çekmeceleri, dolap kapaklarını güm güm çarptı. O da yetmedi; mutfaktaki koca bir tas bulaşık suyunu camdan dışarıya boca etti. Sofradakilerin tam üzerine değil de, iki adım berilerindeki çalıların dibine doğru boca etti ama olsun, yine de anlamış olmaları gerekirdi. Gel

gör ki, gelinin bu öfke nöbeti sofradakilere vız geldi. Kahkahalar atarak muhabbete devam ettiler.

"Biraz ferahladın mı bari gelin hanım?" diye sordu Neriman Abla. Vakit geçsin diye eline dantelini almıştı ama karanlıkta gözleri bulanmaya başlamıştı.

"Benim uykum geldi, daha fazla bekleyemeyeceğim," dedi kıpkırmızı bir suratla. "Size iyi geceler." Odasına çekilip kapısını kapattı.

"Yatıya mı kalacak bu Saffet? Döşek çıkarmak gerekir mi?"

(*Aman zıbarsın, kanlı sidik torbası. Sen onu bırak da, çaktırmadan mutfak penceresini aç, bir bak bakalım ne konuşuyorlar.*)

Saffet o yılışık gülüşünü bırakıp ciddileşmişti; kısık bir sesle anlatıyordu: "Bu adam çok acayip bir adam Hayri. Ancak ilk evvela sana yüzde yüz güvenmesi lazım. Bir kere güvendi mi gerisi kolay. Bak ne diyorum, adamın arkası tahmin edemeyeceğin kadar kuvvetli."

"Sen nasıl tanıştın bu adamla?"

"Şu sorduğun da soru mu? Saffet Abi'ni hiç tanımamışsın be Hayricim. Zamanında bizim Taşlıtarla'da tanışmıştık. Mahalle mahalle dolanıp nümayişlerde filan kullanmak üzere güçlü kuvvetli, gözü kara gençleri topluyordu. Biraz yardımım dokundu, birkaç kere de memleket meseleleri üzerine muhabbetimiz oldu. Hiç aksatmam, her bayram elini öpmeye giderim."

"Peki tam olarak ne söyledin abi?"

Cırcırböcekleri hâlâ susmamışlardı ama artık günün bittiğini anlamış gibi bir parça yavaşlamışlardı. Hafif bir rüzgâr ıhlamurun yapraklarını sallıyor, ateşböcekleri camın önünde dört dönüyordu.

"Birtakım imkânlar var, dedim. Körburun göz önünde değil, kimsenin dikkatini çekmez dedim. Senin bu zatın mal varlığını araştırıp tekrar konuşacağız. Zaten

çok yakında daha geniş kapsamlı birtakım hadiseler olacakmış ama ne kadar erken harekete geçilirse bizim için o kadar karlı olur tabii. Tüm memleketi kapsayan bir yasa çıkmasını bekleyene kadar burası için ufak bir düzenleme yapmak çok daha kolay. Bu zat dışında toplam kaç kişi var?"

"Bir tek o orospu çocuğu mühim, adanın dörtte üçü herifin tapulu malı. Memleketi işgal etmiş pezevenk, yakında tepemize Rum bayrağını da diker. Onun dışındakilerle uğraşmaya değmez."

Aniden sustular. Neriman Abla'nın dinlediğini bir şekilde fark etmişlerdi herhalde; açık etmediler ama hemen konuyu değiştirdiler, oğlanın toptancılık işinden konuşmaya geçtiler. İkinci şişe rakının dibini gördükten sonra hafiften sendeleyerek kalktılar ve üçü birlikte Körburun'un zifirî karanlık yollarında kayboldular. Neriman Abla bir süre arkalarından baktı, sonra radyoyu kapattı, sofrayı topladı. Bulaşıkları yıkayıp yattı.

Bir kulağı kapıdaydı ama oğlan gün ağarana kadar eve dönmedi.

9. Lodos (1963)

Gelin birkaç gün sonra tek başına İstanbul'a gitti ve dönüşte Neriman Abla'ya bir kutu bademşekeri getirdi. "Bunlar çok meşhurdur, Bebek'te bir dükkânda satılır. Annem çok sever, bakalım sizin de hoşunuza gidecek mi?" Bütün kutuyu bir oturuşta yiyip bitirmemek için kendini zor tuttu Neriman Abla.

Son zamanlarda karıkoca daha sık kavga eder olmuşlardı. Bu kavgalarda kız kesinlikle altta kalmıyordu, sesini yükseltip hiç çekinmeden fikrini beyan ediyordu. Lafı da çok fazla uzatmıyordu. Oğlana, ne desem anlayamayacaksın, der gibi bir bakış fırlatıp odasına kapanıyor ve son tepkisini surat asarak gösteriyordu.

"Hayri, çıldıracağım burada!" diye avazı çıktığı kadar bağırmıştı bir gece. Odanın kapısı kapalıydı ama Neriman Abla yine de işitmişti. O çığlığı işitmemek mümkün değildi. Kızcağız ertesi gün hiçbir şey olmamış gibi kahvaltıya oturmuş, sofrayı toplamaya yardım etmiş, sonra da, "Güneş açtı; bugün hava çok güzel olacak," diye dalgın dalgın mırıldanıp yürüyüşe çıkmıştı.

* * *

Oğlan, hafta sonu yine misafir geleceğini söyleyip

talimatlarını sıraladı. "Bu sefer daha büyük bir sofra kurarsın Neriman Hanım. Gelenler çok önemli kişiler, en güzel yemeklerini yap. Komşudan bol bol buz iste." Cebinden bir tomar para çıkarıp masaya bıraktı. "Ciğer alırsın, pirzola alırsın. Ne gerekiyorsa al işte. Her şey dört dörtlük olsun."

Gelin oturduğu yerden atıldı. "Merak etme, çok güzel şeyler hazırlarız. Kimler geliyor? Ben tanıyor muyum?"

Oğlan da en az Neriman Abla kadar şaşırmıştı. "Senin karışmana lüzum yok. Neriman Hanım halleder."

"İkimiz birlikte hallederiz."

Oğlan bir süre susup bekledi; sonra, "Sen bilirsin," dedi ve kapıyı arkasından çekip çıktı.

"Yemek mi pişireceksin gelin hanım?" diye sordu Neriman Abla.

Gelin mahcup mahcup gülümsedi. "Omlet yapmayı bile beceremem. Fakat hazırlıklara yardım edebilirim. Eğer bir şeylerle meşgul olmazsam sıkıntıdan aklımı kaçıracağım burada." Odasından bir defter ve kalem kapıp geldi, Neriman Abla'nın karşısına oturdu. "Önce bir plan yapalım. Ne yemek yapacağız, hangi mezeler olacak bir liste çıkaralım. En başa kısır da yazsak mı? Onu pek güzel yapıyorsunuz Neriman Hanım, çok canım çekti."

(*Üstüme iyilik sağlık!*)

"Sus sesini çıkarma!" diye dizine vurdu Neriman Abla.

"Neler lazım yazarız, ben bir koşu çarşıya iner alırım. İçkiler, çerezler, sofraya bir demet çiçek. Taze kahve çektiririm, yanına biraz da lokum alırım. Çok şık olur. Sofrayı şöyle camın önüne kurarız. Kaç kişi olacağını da söylemedi ki, altı kişi sığar mı acaba? Masa örtülerine bakalım, hangisini seçeceğimize karar veririz."

"Bizi sayma gelin hanım, mutfağa bir sandalye atar orada yeriz," dedi Neriman Abla.

"Hiç olur mu öyle şey. Hangi devirde yaşıyoruz?"

(*Bu çipil gözlü akılsız galiba oğlanın huyunu anlamamış.*)

"Anlamamış olur mu, anladı da hâlâ onu değiştirebileceğini sanıyor."

(*Vah vah vah!*)

"Kendi kendine ne mırıldanıyorsunuz bilmiyorum Neriman Hanım ama öyle olmaz. Mutfakta oturulur mu hiç? Siz hizmetçi misiniz bu evde? O kadar uğraşıp yemek hazırlıyorsunuz, akşam da elbette başköşeye oturup misafirleri ağırlayacaksınız."

* * *

Oğlan akşama doğru misafirleriyle geldiğinde, gün boyu ara ara yüzünü gösteren güneşten eser kalmamış, adanın tepesine yağmur bulutları çökmüştü. Tombul yanaklı Saffet ve Ezik Neco'nun yanında bu defa Körburun'un muhtarı Musa Efendi de vardı. Neriman Abla hiç sevmezdi Musa Efendi'yi. Sırf o değil, Körburun'da hiç kimse sevmezdi; hakkında bir çift güzel laf söyleyecek tek kişi çıkmazdı. Çünkü insanların işine çomak sokup aylarca süründürmemek için türlü türlü hediyeler isteyen kaparozcunun tekiydi. Herkese getirdikleri hediyenin değeri oranında ilgi gösterirdi. Eğer ucuz bir şey getirdiyseniz, uyduruk bir ikametgâh senedi için bekle Allah bekle.

Dördüncü adamı ise Neriman Abla ömründe ilk defa görüyordu fakat bir daha asla unutmayacağına emindi. Önce sarı camlı, kalın çerçeveli gözlükleri ve serçeparmağındaki taşlı yüzük gözüne takılmıştı. Ancak adamdaki acayiplik bunlar değildi; uzaktan bakınca hemen anlaşılmayan ama insanı feci derecede huzursuz eden başka bir şey vardı. Tokalaşmak için yaklaşıp elini uzattığında

ne olduğunu anladı Neriman Abla: Adamın sol kulağı yoktu. Kulağın olması gereken yerde kapkara bir delik ve biraz üstünde ceviz iriliğinde biçimsiz bir et parçası duruyordu. Gözlüğün sapını da o et parçası tutuyordu.

Tanışma faslından sonra misafirler sofraya buyur edilirken gelin de hiç tereddütsüz masaya oturdu. "Neriman Hanım, siz de şöyle en başa buyurun lütfen," dedi. Bunun üzerine oğlanın beti benzi attı. Ters bir laf etmemek için kendini o kadar sıkmıştı ki dudakları birbirine yapışıp beyaz bir çizgi halini almıştı. Kızla göz göze gelmeye çalıştı, kaş göz işaretiyle kalkmasını buyuracaktı herhalde ama gelin inatla ondan tarafa bakmıyordu. "Otursanıza Neriman Hanım, ayakta kaldınız. Beyefendiler yabancı değil, herkes tabağını uzatır, buradan servis yaparız, değil mi?"

Oğlan duvar gibi bir suratla gelinin bardağına rakı koydu. "Sen de içecek misin Neriman Hanım?" dedi. "Bak sonra çapkınlığa çıkıp el âlemin kapısında sızarsan gelip seni toplamam, zıbarıp yatarsın orada."

Uzun bir sessizlik oldu.

Kulaksız adam gülmeye başlayınca diğer misafirler de ondan komut almış gibi gülüştüler. Adam herkesin susmasını bekledi ve ondan sonra konuşmaya başladı. "Neriman Ana'nın ellerine sağlık, bizim için yemekler pişirmiş. Bu kadar emek harcamış, böyle bir sofra donatmış. Eh, artık biraz çıkıp eğlenmek onun da hakkıdır. Gerekirse sırtında taşıyacaksın Hayri Bey."

"Evet, analarımız çok kıymetlidir," dedi muhtar havadaki gerginliği yumuşatmak için. "Atalarımız ne kadar güzel demişler, değil mi? Ana gibi yar olmaz, Bağdat gibi diyar olmaz... Anasız bir ev, ıssız bir geceye benzer..."

Dışarıda göz kamaştıracak kadar şiddetli bir şimşek çaktı. Ampuller sönecek gibi oldu, biraz titreyip kendilerine geldiler.

"Adanızın havasına hayran kaldım Meral Hanım," dedi kulaksız adam. Muhtarın dedikleriyle ilgilenmemişti bile; sofradaki tek misafir kendisiymiş gibi davranıyordu. "Böyle bir güzellik, böyle bir zenginlik, hem de burnumuzun dibinde... Fakat kıymetini biliyor muyuz? Hayır! Böyle bir hazinenin varlığının farkında bile değiliz."

"Haklısınız, ben de Hayri'yle tanışmadan önce Körburun'u pek bilmezdim."

"Sırf Körburun'un değil, hiçbir şeyin kıymetini bilmiyoruz hanımefendi. Birtakım insanlar, bizim milletçe aptallık derecesine varan müsamahamızın ve merhametimizin bir sonucu olarak böyle küstah bir hayat sürdürmektedirler. Onları bu denli şımartan bizim tarihimizi doğru bilmememizdir. Burada barınmalarına izin veren biziz, değil mi muhtar bey?"

"Elbette efendim, elbette. Çok haklısınız," diye mırıldanarak önüne baktı Musa Efendi.

Gelin iskemlesinde rahatsızca kıpırdandı. "Ben kimden bahsettiğinizi anlayamadım."

(*Bu kulaksızın adı yok mu ayol? Kimin nesidir bu yılan dilli rufyanos?*)

"Bilmiyorum, kimse tanıştırmadı. Sus, sesini çıkarma."

"Rumlardan bahsediyorum hanımefendi. Lozan'ın başımıza saldığı bir beladır bunlar. Bir kısmı Yunan uyruklu olduğu halde en iyi işlerde çalışırlar, ticaretten en çok parayı kazanırlar, en iyi evlerde otururlar. Siz benden daha iyi biliyorsunuz, Körburun'u bile ele geçirmemiş bu arsızlar."

(*Bin yıl evvel Rumlar yaşarmış bu adada, ne diyor bu dalamında baykuşlar ötesice?*)

"Sus dedim sana!" diye dizine vurdu Neriman Abla.

"Sormamız gerekmez mi? Bu insanların kaç tanesi Türk kaç tanesi Yunan uyrukludur? Kaçı vergi vermektedir? Kaçı kazandığı paraları Yunanistan'a kaçırmaktadır?"

"Körburun'daki vatandaşlarımızdan vergi toplamak hususunda hiç sıkıntı yaşanmamaktadır, çok şükür," dedi muhtar.

"Muhtar efendi, izin ver de biraz misafirimiz konuşsun," dedi Saffet. "Sen sonra anlatırsın, anlatacak bir şeyin varsa."

"Elbette efendim, elbette. Ben sorduğu soruyu şey etmek için..."

Kulaksız hiç oralı olmadı ve devam etti. "Bunlar yıllar önce imzalanmış bir anlaşmanın kolaylıklarından faydalanarak senelerdir İstanbul piyasalarında hüküm sürmüş, kanımızı emmişlerdir. Şimdi de kazandıkları parayı bizim düşmanımızın cebine aktarmaktadır. Karaborsayı yapan bunlar. Döviz kaçıran bunlar. Vergi ödemeyen bunlar."

"Çok doğru, çok doğru," diye önüne bakarak mırıldandı Muhtar Musa.

"Bunlara anlayacakları dilden hitap etmeli. Adam yerine karşımıza alıp konuşmak hata olur. Bir kere söyledin anlamadı, iki kere söyledin anlamadı, üçüncüde köteği atacaksın. Çünkü bunlar ancak ondan anlar."

"Öyle bir düşmanlık olduğunu nereden çıkardınız beyefendi?" diye sordu gelin. "Ben buraya geldiğimden beri Rumlarla Türkler arasında en ufak bir husumet görmedim. Siz söyleyin Neriman Hanım, var mı Allah aşkına?"

"Yorgo Bey var. Kasap Stefo Usta var. Onun oğlu Agop var. Frangapolos'giller var. Bir de bizim Niko var. Hepsi de komşumuzdur. Biz neysek, onlar da aynıdır. Biz hep öyle bildik."

"Neriman Ana eski toprak tabii, meselelere bir ana şefkatiyle yaklaşıyor. Elbette Rumların arasında birkaç tane iyi insan olabilir. Ama sayıları o kadar azdır ki bir elin parmaklarını geçmez. Fakat bu ırk, fırsat buldukça her tür canavarlığı yaparlar."

Neriman Abla, gelini kocasıyla kavga ederken bile bu kadar öfkeli görmemişti. Kız peçeteyi elinde öyle bir hırsla sıkıyordu ki parmaklarındaki kan çekilmişti.

"Canavarlığın nasıl yapıldığını gördük beyefendi. 6 Eylül gecesi İstanbul'da olsaydınız siz de görürdünüz."

"Atamızın evini bombaladıkları 6 Eylül mü? Öyle bir şerefsizliğin karşısında halkımız tepkisini göstermekte haksız değildi elbette."

"Bomba haberinin yalan olduğu ortaya çıktı. Ayrıca halkımız haklı bir tepki göstermedi efendim. Neler yaptıklarını eminim siz de gayet iyi biliyorsunuz."

Kulaksız adam, kızını imtihan eden bir baba ifadesi takınıp pişkin pişkin sırıttı. Gelinin ona böyle diklenmesi hoşuna gitmiş gibiydi. Oğlan bu atışmayı ifadesiz bir suratla kenardan izliyordu. Saffet ve Musa, gözlerini tabaklarına dikmiş bekliyorlardı. Ezik Neco'nun masada olduğunu herkes çoktan unutmuştu. Neriman Abla'yı ise ateş basmıştı. Gelinin böyle akıllı akıllı konuşmasını ağzı açık dinliyordu dinlemesine fakat bir yandan da yüreği ağzındaydı. Kızcağız, adamın onunla fareyle oynayan sinsi bir kedi gibi oynadığının farkında değil miydi yoksa?

"Varsayalım bilmiyorum," diye arkasına yaslandı adam. "Hafızamı yokluyorum ama unutmuşum galiba. Lütfedip hatırlatırsanız çok memnun olurum. Ne oldu bu 6-7 Eylül zamanı?"

"Halkımızın içindeki barbarlık damarı patladı beyefendi!" Öfkeden sesi titremeye başladı gelinin. "Açgözlülükten çıldırmış bir vaziyette bu suçsuz insanların mallarına mülklerine saldırıp talan ettiler. Evlerini bastılar. Kadınlara kızlara benim şimdi burada ağzıma bile alamayacağım şeyler yaptılar. Bunun mantıkla yahut vatan sevgisiyle izah edilebilir bir tarafı yok bence. Bütün millet olarak utanmamız gereken bir hadisedir."

"Siz bu saydıklarınıza bizzat şahit oldunuz mu? Yoksa komünist uşağı gazetelerin yalanlarına mı inanmaktasınız? Bu millet, birtakım kendini bilmezlerin karşısında utanacak kadar sefil değildir küçükhanım. Münferit bir hadise yüzünden de kimsenin Türk milletini itham etmesine izin verilmez. Burada hepimiz gayet net biliyoruz ki yalan haberle halkımızı tahrik edenler Rusların maşası komünist köpeklerdir."

"Yapmayın beyefendi, komünist diye itham ettiğiniz kişilerin bu felaketle hiç alakaları olmadığı, her şeyin devlet tezgâhı olduğu mahkemede ortaya çıkmadı mı?"

"Ama siz de her duyduğunuza inanmayın," diyerek yapmacık bir kahkaha attı adam. "Madem barbarlık sizi bu kadar hislendiriyor, Kıbrıs'ta yaşanan hadiselere ne diyorsunuz? Neden ona vicdanınız sızlamıyor?"

"Bizim hanım öyle gazeteleri okumaz. Sadece sosyete mecmualarını okur," dedi oğlan.

"Ne münasebet? Elbette gazete okuyorum. Kıbrıs'ta çok korkunç hadiseler yaşanıyor. Bir harbe sürükleniyoruz. İnsanları galeyana getirmek yerine sulh içerisinde yaşamanın yollarını düşünmemiz lazım."

Kulaksız artık kadınlarla konuşmaktan sıkılmış gibi yüzünü buruşturdu ve masadaki erkeklere döndü. "Harbe sürüklenmiyoruz, zaten harp halindeyiz. Hep öyle değil miydik? Onlar bizi sevmiyor, biz onları sevmiyoruz. Bıraksak, emin olun, ellerine geçen ilk fırsatta bizi keser bunlar. Bu dostluk teranesi nereden çıktı anlamıyorum."

"Kıbrıs'taki katillerle bizim Yorgo Bey'in ne alakası var?" diye sordu gelin.

"Olmaz olur mu? Bakınız, sizin bu Yorgo Bey'in Patrikhane'si Kıbrıs Rumları hakkında tek bir laf edebiliyor mu? Yaptıkları yanlıştır diyebiliyor mu? Tek dediği, efendim bu siyasettir, biz siyasete karışamayız. Fakat

el altından Türk düşmanlarına para yollamaktadır. Soydaşlarımız öldürecek silah tedarikine yardım etmektedir."

Gelin sandalyesini hışımla itip ayağa kalktı. Avucunda ezile ezile pestili çıkmış peçeteyi tabağının ortasına attı. "Midem bulanıyor, galiba migren nöbetim başlamak üzere. İzninizle biraz odamda istirahat edeceğim. İştahım kaçtı zaten. Size afiyet olsun."

Kızın masayı terk etmesinin ardından Saffet, "Nasıl da vahşi kedi gibi kadın bulmuşsun kendine," diye oğlanın sırtını sıvazladı.

Kulaksız hiçbir şey olmamış gibi lafa devam etti. "Bu tehlikeli zamanlar en güçlü olmamız gereken zamanlardır. Burayı o kadar çok sevdim ki bir süre kalıp havasını solumak, insanlarıyla dost olmak istiyorum. Ne dersin Neriman Ana, iyi düşünmüş müyüm?"

(*İnsanın ciğeri beş para etmez, yılan dilli dostu olacağına, zebaniler belini kırsın daha iyi. Dişin aşa değmez, dilin salavata dönmez inşallah!*)

Neriman Abla adamın suratına bile bakmadan ayağa kalktı. "Kusura bakmayın, birkaç tahtam eksik. Bazen böyle kendi kendime konuşurum," dedi masadakilerin bir şey söylemesine fırsat bırakmadan. "Ocakta yemek var. Siz beni beklemeyin, karnınızı doyurun."

"Radyoda şarkılı türkülü bir program varsa sesini açın da neşemizi bulalım," diye arkasından seslendi oğlan.

* * *

Neriman Abla ertesi gün Binnaz'a uğradığında pek bir dedikodu öğrenemedi. "Senin Hayri'nin İstanbul'dan gelen misafiri var ya, muhtarın evinde kalıyormuş. Bütün gün çarşıyı dolaşıp esnafı sorguya çekiyormuş. Kimin nesiymiş anlayan yok. Asker midir, gizli polis midir

nedir? Bizim dükkâna da uğramış. Yan gelip kurulmuş, kahve üstüne kahve içmiş."

"Ne konuşmuşlar peki?"

"İşte memleketin gidişatı filan. Demokrat Parti'ye oy vermiş miydin? Menderes asıldığında üzüldün mü? Ağzını aramış bildiğin. Bizimki de ne cevap vereceğini bilememiş. Oh iyi oldu, hak etmişti dese mi herifin hoşuna gidecek, yazık oldu çok üzüldüm dese mi? Sonra Rumlarla aran nasıl, Ermenilerle iş yapar mısın? Çok para kazanıyorlar mı?"

"Ayol ona neymiş? Sana ne, niye soruyorsun bunları dememiş mi senin Macit?"

"Nasıl desin Neriman Abla, kimin nesidir bilmiyoruz ki! Asıl sen oğluna soraydın ya, neyin nesidir bu adam, niye benim evimde yemek yedi diye..."

(*Bak bunu doğru dedi işte.*)

"Bak bunu doğru dedin Binnaz. Ama oğlanı bilmez misin, sorsam söyleyecek sanki. Hadi bana müsaade. Dur bakalım bunun altından ne çıkacak."

Yüz elli basamağı inip çarşıya sapar sapmaz meyhanenin önünde gördü Kulaksız'ı. Kapının dışına sandalye atmış, en başta meyhanenin sahibi Seleş olmak üzere etrafına üç-beş kişi toplamış, ciddi ciddi bir şey anlatıyordu. Gözü yanlarında oğlanı aradı ama bulamadı; onu temsilen Ezik Neco oradaydı, herkesin iki adım gerisinde ayakta dikilmiş, kulaklarını açmış, konuşulanları dinliyordu.

Yanlarından geçerken Neriman Abla da kulaklarını açtı. "Ankara'da görüşmeler başladı, hiç endişe etmeyin," diyordu Kulaksız. "Ancak hepimiz üzerimize düşen yurttaşlık mesuliyetini yerine getirmekle yükümlüyüz. Gözümüzü dört açmamız lazım. Hepimiz harp görmüş insanlarız, biliriz. Vücudun sıhhatli uzuvlarını korumak için bazen mikrop kapmış bir uzvu kesip atmak gerekir."

Neriman Abla, Yorgo'yu dükkânının kapısında buldu. O da meyhanenin önündeki grubu endişeli gözlerle izliyordu.

"Hayrola Yorgo Bey, ne istiyormuş bu adam? Ne konuşuyor insanlarla?"

"Bilmiyorum Neriman Abla. Bütün çarşıyı dükkân dükkân dolaştı ama bize uğramadı."

"Hay Allah, ne günlere kaldık. Merak edip sormadınız mı peki?"

"Kimsenin ağzını bıçak açmıyor ki! Sadece Dimitri Paşa'dan bahsettiklerini işittim. Çok saçma lakırdılar çalındı kulağıma. Yunan casusu diyorlar, aklınız alıyor mu? Hiç iyi şeyler çıkmaz böyle lafların altından Neriman Abla. Bir ihtiyacınız varsa bugünden alınız, belki dükkânı birkaç gün açmayız."

"İyi ama yanıma o kadar para almadım ki!"

"Mühim değil efendim, lafı mı olur? Daha sonra alınız."

Yorgo'dan bir şey öğrenemeyeceğini anlayan Neriman Abla, ayağının dibindeki kedilere basamamak için üstlerinden atlaya atlaya kuruyemişçi Remzi'nin dükkânına girdi. Kavanozların içindeki rengârenk şekerleri görür görmez her zamanki gibi başı dönmeye başladı, düşmemek için tezgâhın ucuna tutundu. Çın çın sesler çıkaran akideşekerleri, güllü lokumlar ve vişneli bonbonlar gözünün önünde çifte telli oynar gibi salındı durdu.

Remzi çalı süpürgesiyle yerleri süpürüyordu, cümbüşün farkına bile varmadı. Konu açılınca, "Büyüklerimizin beş-altı yılda bir akıllarına geliyor," diye şikâyet etti. "Gayrimüslimleri göndermek için yeni bir musibet buluyorlar. Önce mübadele dediler yetmedi, varlık vergisi dediler yetmedi, Selanik'te Atatürk'ün evi dediler, o da bitti, bakalım şimdi sırada ne var."

Neriman Abla tahtaya vurdu. "Ağzından yel alsın. Öyle bir şey olmaz herhalde... Olur mu diyorsun?"

"İstanbul'da olanları unuttun mu Neriman Abla? Bizim Körburun'a kimse gelmedi ama Büyükada'da camı çerçeveyi indirmediler mi? Papazı yere yatırıp zorla sünnet etmediler mi?"

"Yok yok, Körburun'a gelmez onlar. Buranın adını bile hatırlamazlar İstanbul'da."

"Hatırlamışlar işte, baksana."

O gün daha öğlen olmadan çarşıda herkesin dilinde Dimitri Paşa vardı. Manav Mıstık'ın dediğine göre hafta sonu yine İstanbul'dan konukları gelecekti. "Ağza alınmayacak şeyler söylüyorlar Neriman Abla," dedi Mıstık. "Fuhuş âlemleri düzenliyorlarmış konakta. Herkes ortalıkta anadan üryan dolanıyormuş. Bana da Fehmi anlattı, kendi gözleriyle görmüş..."

* * *

Oğlan, gelini cuma sabahından İstanbul'a annesinin yanına gönderdi. Hiç huyu olmadığı halde, "Seni özlemişlerdir, biraz onlara da vakit ayırman lazım," dedi tatlı tatlı. "Gelebilirsem ben de pazar günü gelirim, hep birlikte yemeğe gideriz." Bu laflar gelinin çok hoşuna gitmiş olacak, oğlanın teklifini sorgusuz sualsiz kabul etti.

Cumartesi sabahı Dimitri Paşa vapurdan inecek misafirlerini bizzat karşılamak üzere iskelenin önünde bekliyordu. Bir ara gözü Nejat Çay Bahçesi'nde oturanlara takıldı. Bir cumartesi sabahı bu kadar erken bir saat için hiç de olağan sayılmayacak bir kalabalık vardı kırmızı tentelerin altında. Daha da acayibi, hepsi gözünü Dimitri Paşa'ya dikmişti. İnsanlarla göz göze gelmeyi sevmezdi Dimitri Paşa, zaten kimse de ona gözünü dikip böyle uzun uzun bakmazdı. Belki korku denmezdi ama bir tür çekingenlik hissi uyandırırdı insanlarda. Fakat o sabah, çay bahçesinde toplanan sekiz-on adam bakıyordu işte;

gözlerinde korkudan eser yoktu, onun yerine kin ve öfke vardı. Kira vakti gelmiştir herhalde, dedi paşa içinden, ceplerindeki para eksileceği için canları sıkılmıştır. Kim bilir arkasından neler konuşuyorlardı. Üstüne dikilmiş küstah gözlerden rahatsız olup çay bahçesine sırtını döndü. Sırtında en sevdiği ceylan derisi ceketi, beyaz keten gömleği ve kakao rengi süet eldivenleri vardı. Dost kabul ettiği az sayıdaki insanlardan biri olan meşhur yazar Fikret Bey ve zarif eşi vapurdan inmek üzereydi; onlarla birlikte güzel bir hafta sonu geçirmeyi umuyordu. Keyfinin yerinde olması gerekirdi ama çay bahçesinden sinsi sinsi yayılan gerginlik ona da bulaştı. En dayanıklı süet eldivenler bile insanı hayatın pisliklerinden koruyamıyor, diye düşündü.

Muhtar Musa Efendi, on bire doğru orta şekerli sabah kahvesini içmek üzere çay bahçesine geldi. Vapur iskelesini gözetleyen gruba birkaç kişi daha eklenmiş, neredeyse masaların yarısı şimdiden dolmuştu. Muhtar, seçim turlarına çıkmış bir milletvekili edasıyla hepsiyle teker teker tokalaştı, hatırlarını sordu. Kıbrıs meselesinden, Körburun'daki Rumca sokak isimlerinin değiştirilmesi gerektiğinden ve el yakan elektrik fiyatlarından konuştular. "Önümüzde sıkıntılı günler var fakat elbirliğiyle ve Allah'ın izniyle bunu da aşarız inşallah. Unutmayalım ki Kurtuluş Savaşı'nda Yunan'ı denize dökmüş bir milletin evlatlarıyız," dedi göğsünü şişire şişire. Laf ağzından çıktıktan sonra elektrik fiyatlarıyla Kurtuluş Savaşı'nın pek bir ilgisi olmadığını fark etti fakat nasıl olsa bunlar anlamaz, dedi içinden. Kahvesini bitir bitirmez, sessizce bir köşede oturmuş onu beklemekte olan oğlu Neco'yu yanına çağırdı. Çok işleri vardı. Akşamki nümayiş için bildiri dağıtmaları gerekiyordu.

Aynı saatlerde oğlan, evin arkasındaki bahçeye masa kurmuş, Kulaksız'la birlikte fırtınadan önceki sessizliğin

tadını çıkarıyordu. Daha öğlen bile olmadan bir ufak rakı açmışlar, yanında beyazpeynir ve kavunla demlenmekteydiler. Hemen hemen hiç konuşmuyorlardı; arada sırada rakı kadehi niyetine kullandıkları çay bardaklarını tokuşturuyorlardı, o kadar. "Neriman Hanım, şu radyonun sesini aç bakalım," diye içeriye seslendi oğlan. "Belki güzel bir müzik çıkar da azıcık neşemizi buluruz."

Öğlen vakti Körburun'a bir durgunluk çöktü. Sabahtan beri ara ara esip yerdeki kuru yaprakları havalandıran nazlı rüzgâr aniden kesiliverdi. Güneş, nereden çıktığı belli olmayan buz beyazı bir perdenin arkasında kayboldu. Top oynayan çocukların bağırışlarının ve bisiklet zillerinin tatil gününde sokakları çınlatması gerekirdi ama çıt çıkmıyordu. Konakta misafirler belki yağmur bastırır diye öğle yemeğini içeride yemeye karar vermişlerdi. Son yılların en meşhur yazarı Fikret Bey, edebiyat dünyasıyla ilgili açık saçık dedikodular anlatıyordu masada. Genç karısı bu dudak uçuklatan seks skandallarını dinlerken utanıp kızarmıştı ama arada kendisini tutamayıp kahkahalar atıyordu. Mutfakta aşçı Müjdat ve hizmetçi Maria harıl harıl çalışmaktaydı. Bu sefer misafirler kalabalık olmadığı için İstanbul'dan garson tutulmamıştı ve bütün işler ikisinin üstüne kalmıştı.

Körburun'a sessizlik çökerken Neriman Abla'nın da üzerine tuhaf bir ağırlık çöktü. Elinde danteli, radyonun karşısında kâbuslarla dolu bir uykuya daldı.

* * *

Balıkçı Niko, tahta iskelenin kenarına çökmüş, dudaklarının arasında cigarası, ağlarını temizlemekteydi. Eskiden Balıkçılar Koyu denen avuç içi kadar kumsal parçası şimdilerde Fareli Koy diye anılıyordu – on sene evvel, artık kimden kaçıyorlarsa, kendilerini can havliyle

denize atmaya kalkan lağım farelerinin istilasına uğradığı için adı öyle kalmıştı. Eski komşularından üç Rum balıkçının ikisi Yunan adalarına, biri de öteki tarafa göçtüğünden beri, Niko koyun tek sakiniydi. Boşalan barakalardan birine taşınmayı düşünmüş ama sonra vazgeçmişti. Eski barakasında rahatı yerindeydi; zaten çoluğu çocuğu yoktu, daha fazla odayı ne yapacaktı ki? Belki daha sonra, demişti kendi kendine. Diğerleri gibi Körburun'u bırakıp uzaklara gitmeye de niyeti yoktu çünkü yanık olduğu kadın burada, burnunun dibindeydi.

Maria, Dimitri Paşa'nın konağında işe girdiğinden beri çok fena götü kalkmıştı. Zenginliği görünce Niko'yu beğenmez olmuştu. Naz yapıyordu daha doğrusu. Kocası seneler evvel ölmüştü. Yakında okula başlayacak bir kızı vardı. Bir de yaşlı bir anası; üçü birlikte yaşıyordu şimdi. Uzun lafın kısası, Maria, o pinti herifin konağında kazandığı parayla ev geçindiriyordu. Belki çok da haksız sayılmazdı, nasıl belini doğrulturdu ki Niko gibi bir çulsuzla?

"Ama onun da gönlü bende..." diye mırıldandı kendi kendine.

Maria konaktaki davetleri anlata anlata bitiremezdi. Duyan da karıyı kalp ameliyatı yapan cerrah sanırdı; ulan hizmetçisin işte, misafirlere kahve pişirip yataklarına çarşaf seriyorsun! Ama kendini o kadar mühim hissederdi ki burnundan kıl alamazdı. Bir de o aşçı herif yok muydu! Başta aralarında bir haltlar mı dönüyor diye epey şüphelenmişti Niko; ama sonra Maria'nın sırf kıskandırmak için ikide bir ondan bahsettiğini anlamıştı. Maria da Niko'nun damarına biraz fazla bastığını anlamış ve içi rahatlasın diye, "Onun kuşu kadınlara ötmez," demişti laf arasında.

Öğlene kadar lokum gibi olan hava, şimdi birden dönmüştü. Afralı tafralı bir rüzgâr çıkmıştı. Lodos fırtınası geliyordu. Böyle giderse akşamki vapur seferini iptal

ederlerdi. Aklı başında kimse bu havada denize açılmazdı. Niko hariç. O bu suları avucunun içi gibi biliyordu, lodos modos dinlemezdi. Belki hava kararmadan Prinkipo'ya, Halki'ye gider, Körburun'a dönmek isteyip de vapur bulamayanları toplar, durduk yerde beş on lira kazanırdı. Zaten bu gece Maria'nın işi geç bitecekti, konakta misafir vardı. Önceki geceden yarım şişe şarabı kalmıştı Niko'nun, belki Maria da yemekten artanları bir kâğıda sarıp getirirdi. Eğer keyfi yerindeyse ve Niko'ya surat asmıyorsa elbette.

Mavnayı bunları düşündüğü sırada fark etti Niko. Daha doğrusu önce rüzgârın uğultusunu yaran motorun sesini duydu, sonra açıklarda sisli bir leke halinde tekneyi seçti. Gözlerini kısıp içindekileri görmeye çalıştı. Biraz yaklaşınca altı tane herif saydı. Hiçbirini tanımıyordu ama tekneyi biliyordu; Prinkipo'dan tutmuşlardı, Ermeni Panos İstanbul'dan mal taşırdı bununla. Akıntıya kapılıp kayalara toslamamak için hangi taraftan yanaşmaları gerektiğini de o tembih etmiş olmalıydı; çünkü herifler kırk yıldır Körburun'a gelip gidermiş gibi yanaştılar kıyıya.

"Rum musun?" dedi iskeleye ilk ayak basan.

"Rum'um, ne olacakmış?" dedi Niko oturduğu yerden. Cigarasını iki parmağının arasında ezerek söndürüp kumlara doğru savurdu.

"Ne kızıyorsun kardeşim, anana küfretmedik ya! Rum bir balıkçı vardır demişlerdi, o sen misin diye sorduk."

Diğerleri de mavnadan inmiş, kumlara bata çıka yola doğru yürümeye başlamışlardı. Bir tanesi terk edilmiş barakalara şöyle bir baktıktan sonra Niko'nun kapısına tebeşirle bir çarpı işareti çizdi.

"O ne öyle?" diye sordu Niko.

"Yerimi yurdumuzu bilelim. Buraların yabancısıyız, yolumuzu şaşırabiliriz," dedi ilk konuşan. Arkadaşla

rına dönüp komik bir şey söylemiş de gülmelerini bekliyormuş gibi sırıttı.

Elinde tebeşir olanı, öne eğilmiş kundurasına kaçan kumları silkelerken, ceketinin içine sakladığı demiri gördü Niko. O zaman neler döndüğünü anladı. Balık ağını usulca kenara bıraktı, elindeki av bıçağını daha sıkı kavradı. Fakat belli ki heriflerin işi Niko'yla değildi. Arkalarına dönüp eyvallah bile demeden uzaklaştılar yanından. Pikniğe gelmiş bir grup neşeli delikanlı gibi türküler söyleyerek kendilerini yokuşa vurdular. Arkalarından uzun uzun baktı Niko.

Kimse Körburun'a pikniğe gelmezdi.

Yarım saat geçmeden endişesi büyüdü, büyüdü ve böğrünü taş gibi tıkadı. Boktan bir şeyler olacaktı fakat ne olacağını çözemedi bir türlü. Bir bok yapacak olsalar, başta bana saldırırlardı, diyordu kendi kendine. Yine de içi rahat etmedi; bir koşu gidip Maria'ya haber vermeye karar verdi.

Sahil yolunun yarısını yürüyerek, yarısını koşarak çarşıya indi. Boncuk'un lokantasına uğrayıp neler olduğunu soracaktı ama vakit kaybetmek istemedi. Çarşıda çıt çıkmıyordu; herkes sanki kötü bir şey olacağını hissetmiş gibi ya evine ya dükkânına saklanmış, kapısını, penceresini sıkı sıkı kapatmıştı. Uzaktan muhtarı gördü; yanında Neco denen o sümüklü piçle elektrik direklerine ilan yapıştırıyorlardı. Konak yoluna çıkan kestirmeye saptığında, gözü Seleş'in Meyhanesi'nin camındaki bayrağa takıldı. Cumhuriyet Bayramı yaklaşıyor diye asmıştır, diye düşünmek istedi ama öyle olmadığını gayet iyi biliyordu. Hiç iyiye alamet değildi bunlar.

Nefes nefese konağın önüne vardığında ne yapacağını kestiremedi. Üstü başı leş gibiydi, sırtında en eski gömleği vardı. Maria istemezdi şimdi bu vaziyette kapıyı çalmasını, misafirler görür diye ödü kopardı. "Beni rezil

etmeye mi geldin, senin yüzünden kovulacağım," diye bir güzel azarlardı Niko'yu. Kızın başını derde sokmak istemiyordu ama içinden bir ses, bu işin şakası yok diyordu. Kimseye görünmemek için çömelerek bahçe duvarının kıyısından dolandı, müştemilat kapısını tıkladı.

Maria kapıyı açtı. Önlüğüyle elini kurularken dik dik baktı Niko'nun suratına. "Ne işin var burada, ne istiyorsun?"

"Yürü gidiyoruz."

"Ne bu hal? İçtin mi yine? Sarhoş musun?"

"Yürü gidiyoruz dedim. Bak şimdi uzun uzun anlatamam ama kötü şeyler olacak."

"Aklını mı kaçırdın Niko? İşim gücüm var. Hemen defolup gitmezsen esas o zaman kötü şeyler olacak." Kapıyı suratına kapatmaya yeltendi ama Niko ondan önce davranıp ayağını aralığa soktu.

"Bir durup dinlesene beni, mühim bir şey söylemeye çalışıyorum şurada."

"Bana bak, kafana odunu geçirmeden yürü git!"

Maria sinirlendiğinde çok tehlikeli olurdu, o yüzden inatlaşmanın hiç âlemi yoktu. Zaten iş inada bindi mi kazanan taraf asla Niko olmazdı.

"İyi be, ne halin varsa gör!" dedi Niko. Biraz uzaklaştı ve bahçe duvarının karşısındaki çalıların dibine çöktü. Beline sakladığı bıçağını yokladı, sonra kendine bir cigara sardı.

Maria, annesi ve kızıyla birlikte Halki'den gelmişti. Fakat artık adanın Rumca adını ağzına almıyordu, o da Türkler gibi Heybeli diyordu. 6-7 Eylül hadisesinin ardından kaçıp gözden uzak diye Körburun'a taşınmıştı. Haydut suratlı adamların Halki'ye nasıl geldiklerini, camı çerçeveyi nasıl indirdiklerini, dört kişinin manastırdaki papazı nasıl yere devirdiklerini, kolundan bacağından tutup sünnet edeceğiz diye takım taklavatı nasıl kö-

künden kestiklerini, kopan parçaları hastanede yerine dikemediklerini ve papazın kan kaybından nasıl öldüğünü fısıldayarak anlatırdı. Kimse duymasın, duyup da akıllarına öyle karanlık fikirler tekrar düşmesin diye hep fısıldayarak anlatırdı.

Ama şimdi bunları konuşmanın sırası değildi, çok mühim işleri vardı hanımefendinin!

* * *

Karısı, "Gidelim buradan," diye çok yalvarmıştı ama Manifaturacı Yorgo inat etmişti. "Burası Prinkipo değil, Halki değil," demişti. "Kimse hatırlamaz bu adayı, yolunu bilmez. Hatırlanmamak bazen iyidir," demişti. Hem nereye gideceklerdi ki? Buraları bırakıp gitmek için, öyle her şeye sıfırdan başlamak için genç olmak gerekirdi, güçlü kuvvetli olmak gerekirdi. Yorgo kendine göre bir düzen oturtmak için çok uğraşmıştı ve karısı ister inansın, ister inanmasın, çok yorulmuştu artık. Kırk yaşını geçmişti, bundan sonra yeni bir maceraya atılacak gücü yoktu. Dükkânından iyi kötü para kazanıyordu. Hatta her ay bankaya bir-iki kuruş yatırıp biriktirmeye bile başlamıştı. Emeklilik günlerimde ayağımı uzatır otururum, diye hayaller kuruyordu inceden.

Karısının derdi ise başkaydı. "Hep eksiliyoruz," diyordu. "Kim kaldı şurada? Suratsız Frangapolos'lar var, kasap Stefo var, biz varız. Bir de o ayyaş balıkçı var... İki çift laf edeceğimiz kim kaldı?" Bir zamanlar on-on beş Rum aile yaşardı bu adada. Körburun'daki kiliseyi dolduracak cemaat kalmayınca kapıya kilidi vurmuşlardı. Artık pazar sabahları, insanlar en güzel uykularındayken Yorgo'yla karısı vapuru yakalamak için erkenden kalkıp Halki'ye gidiyordu. İskelede fısıldayarak konuşuyorlardı, sanki gürültü yapıp adayı uyandırırlarsa küfür yerlermiş

gibi. Babası, zamanında, "Kimsenin gözüne sokma," derdi eskiden, "bak mütareke zamanında el âlem vitrinine Yunan bayrağı astı, sokaklarda Yunan askerine alkış tuttu, sonra ne olduğunu hep birlikte gördük." Ve hep tembih ederdi: "Yolda birileri önünü kesip nece konuşuyorsun diye sorarsa Rumca deme, Arnavutça de, Bulgarca de. Sakın Rumca deme." Böyle yetiştirilmişti Yorgo. Ona kalsa kendisini "tedbirli" diye tarif ederdi ama karısı korkak olduğunu düşünüyordu. Açık açık söylemiyordu ama her fırsatta iğneleyici laflar sokuşturuyordu. "Sizin sülale hep böyle zaten," diye homurdanmaya bayılıyordu mesela. Sülale derken bilhassa Yorgo'nun erkek kardeşini ima ettiğini anlamamak imkânsızdı. Yorgo bile kardeşini düşündükçe kalbi acırdı, o kadarı da şerefsizlik artık, diye içinden geçirirdi içinden ama gururu, bu hislerini karısına belli etmesine izin vermezdi.

Belki de tek dertleri buydu; bir tür yalnızlık ve her sene biraz daha artan bir endişe. "Daha ne olsun," diyordu karısı. "Hiç olmazsa burada bir düzenimiz var," diye isyan ediyordu Yorgo. Komşular vardı. Ahbaplar vardı. Cenazesi olduğunda onların da evine bir tabak helva gönderirlerdi. Ayda bir, esnaf toplanıp Seleş'in Meyhanesi'nde rakı içtiğinde, onu da davet edip kendilerinden birisiymiş gibi dertlerini dinlerlerdi. Yalnızlığı ve endişelerini değil elbette. Onlar öyle uluorta konuşulacak şeyler değildi.

Hem gitmeye kalksalar nereye gideceklerdi ki? Yorgo'nun da karısının ailesi bu adalarda doğmuş, bu adalarda ölmüştü. Başka bir memlekette ne bir akrabaları ne de bir tanıdıkları vardı. Konyalı hacı bilmemkim efendinin Kuzey Kutbu'nda kaç tane akrabası çıkarsa, Yorgo'nun da Selanik'te o kadar çıkardı. Fakat sanki bunları bilmezmiş gibi, karısının gönlünde hâlâ Selanik vardı.

1955 hadisesinden sonra başlamıştı bu Selanik hevesi. O gece Körburun'da gergin, sıkıntılı bir hava vardı ama

sokakta nara atan birkaç tane cengaver dışında bir vukuat olmamıştı. O kadarı bile evde sabaha kadar gözlerini kırpmadan oturup tir tir titremelerine yetmişti tabii. Fakat sonra Prinkipo'da, Halki'de olanları duyduklarında... Yorgo'nun erkek kardeşi cama Türk bayrağı asmış, "Burada Müslüman aile oturuyor, başka kapıya," diye bağırmış ancak o sayede canını kurtarmıştı. Gözleri dolmuştu bunları abisiyle karısına anlatırken, elleri titremişti. Sonra İstanbul'a geçip İstiklal Caddesi'nin o halini gördüklerinde... Gayrimüslimlere ait ne kadar dükkân varsa hepsinin camını çerçevesini indirmiş, bütün malları yağmalamışlardı. Top top kumaşlar, yağ tenekeleri, buzdolapları, radyolar, çamaşır makineleri, paltolar, eldivenler, kolonya şişeleri, fotoğraflar, çerçeveler... Ne var ne yok, caddeye fırlatılıp atılmıştı. İnsanlar yürürken dizlerine kadar yağa bulanmış ipeklere, satenlere, ketenlere saplanıyor, dengesini kaybediyordu. Yerde gözleri oyulmuş bir oyuncak bebek kafası bulmuştu Yorgo. Boynundaki diş izlerine bakılırsa, sabırsız bir vatandaş ısırarak koparmıştı bedeninden.

O manzarayı gördüğünde karısının ağzından sadece iki sözcük çıkmıştı: "Selanik'e göçelim."

Fakat Yorgo inatçıydı. Zaman da bazı şeyleri insanın aklının gerisindeki en karanlık, en kuytu köşeye itiyordu. Karısı birkaç sene önceki kadar sık Selanik demiyordu. Yine arada aklına geldiğinde bir posta tutturuyordu ama yakında vazgeçecek diye ümitlenmeye bile başlamıştı Yorgo.

Bu öğlen, bütün o ümitler kül olup acı acı midesine oturmuştu. Tam da işler yolunda giderken. Tam da, burada göz önünde değiliz, burada kimse bize dokunmaz, derken. Kapının kenarına tebeşirle çizilmiş o çarpıyı görünce damarlarındaki kan çekilmiş, bayılacak gibi olmuştu. Çarşıda bir tek Yorgo'yla Stefo'nun kapıları işaretlenmişti, başka da hiçbir dükkânda çarpı yoktu.

Hemen üst kata koşup karısına altınlarını, yüzüklerini ve bileziklerini bir keseye doldurmasını, kimsenin bulamayacağı bir yere saklamasını söyledi. "Kapıyı arkamdan kilitle, benden başka da kimseye açma. Nefesini tut, evde kimse yok sanıp gitsinler," dedi. Kadıncağızın soru sormasına fırsat bırakmadan aşağıya, dükkâna indi. Kapının önüne çıktı. Acayip davranışlarda bulunup dikkat çekmek istemiyordu.

Biraz sonra Muhtar Musa'yı görünce, sanki her şey yolundaymış da sadece hal hatır sormak istemiş gibi yanına gitti. Fakat artık suratı nasıl berbat bir haldeyse, Musa bile anladı.

"Sen çekinme Yorgo Bey, endişelenmenizi gerektiren bir durum yok," dedi. "Gençler bir nümayiş düzenlemiş ama dedim ya, sizin endişelenmenizi gerektiren bir durum yok, vallahi bak. Anladığım kadarıyla onların derdi başkasıyla. Aklınıza fena şeyler getirmeyin sakın, Allah muhafaza."

"Peki ya kapıdaki o çarpı işareti nedir beyefendi?"

Adam pişkin pişkin sırıttı. "O mühim bir şey değil canım. Gayriresmi nüfus sayımı yapıyoruz."

Yorgo'nun gözünün önünde İstiklal Caddesi'ndeki yağa bulanmış kumaş yığınları belirdi. Bir de o gözleri oyulmuş, kafası koparılmış oyuncak bebek.

* * *

Eczacı Semiha Hanım, dükkâna gelen konuklarını ayırdığı iskemleye oturmuş tırnaklarını törpülemekteydi. Sokağa tuhaf bir sessizlik çökmüştü. Hava çok sıcak olduğunda insanlar gölgeye kaçar, gölge buldu mu yerinden kımıldamaya üşenirdi ya, tıpkı onun gibi. Fakat şimdi hava öyle sıcak değildi, aksine ağaçları kökünden titreten bir rüzgâr çıkmıştı. Eczanenin tabelası demirinde bir ileri

bir geri savrulurken acı çeken bir hayvan gibi sesler çıkarıyordu. Semiha Hanım dükkânda yalnızdı ve ay başı gelmeden kirayı nasıl denkleştireceğini kara kara düşünüyordu. Kocasının iki kuruş maaşı ancak taksitleri ödemeye yetiyordu. Ev kendilerinindi çok şükür ama dükkânın kirası kanlarını kurutuyordu. Hepi topu yirmi metrekarelik bir dükkândı, arkasında düdük kadar bir deposu, bir de mutfak tezgâhı vardı. Tezgâhta ufak tefek karışımlar hazırlardı Semiha Hanım; zira ecza firmalarının hiç kimseye faydası olmayan hapları fahiş fiyata satarak insanları kazıkladığına inanırdı. O yüzden kendisi, kırlardan topladığı otları, baharatları ve elde kalmış, son kullanma tarihi geçmiş; ama iade etmeye üşendiği bazı ilaçları ezip merhemlerle, yağlarla birbirine yedire yedire şifalı karışımlar icat eder ve güvendiği müşterilere ufak bir ücret karşılığı takdim ederdi. Böyle bir emeğin kıymetini anlamayacak o kadar çok cahil insan vardı ki şu adada.

Eskiden böyle değildi. Rahmetli babası da eczacıydı; vaktiyle çarşının tam göbeğinde kocaman bir dükkânları vardı. Semiha Hanım'ın çocukluğu o dükkânda geçmişti. Babasının eczanesi bütün Körburun halkının uğrak yeriydi, ilaç almayacak bile olsalar mutlaka kapının yanında tüm heybetiyle dikilen baskülde tartılmaya gelirlerdi. Zamanla işler yavaşlamıştı. İstanbul'daki doktorlara, hastanelere gidenler, ilaçlarını da İstanbul'daki eczanelerden temin etmeye başlamıştı. Tamam, burada doktor bulunmuyordu, onu anladık da, ilaç aynı ilaç değil miydi sanki? Babasının vefatının seneyi devriyesi bile gelmeden Semiha Hanım dükkânı boşaltıp bu karanlık deliğe mahkûm olmuştu. Çarşıya dik bir sokağın en dibindeydi yeni eczane, insanlar mecbur kalmadıkça önünden geçmezdi. Baskül de kullanılmaya kullanılamaya paslanmıştı artık.

Bu ufacık dükkânın kirası bile kanlarını kurutuyordu. Sırf Semiha Hanım'ın değil, bir dolu insan şikâyet-

çiydi çarşıdaki kiralardan. Şu son iki gündür herkes içini dökmeye başlamıştı. Sol kulağı hasarlı bey –bak adını da unutuvermişti Semiha Hanım– geldiğinden beri. Sanki vatandaş senelerdir kendini tutmuş, bütün sıkıntısını içine atmış da, sonunda açık açık konuşmaya karar vermiş gibi. Eskiden, kirayı karşılayacak parayı zor kazanıyoruz, demek Semiha Hanım'a ayıp gelirdi fakat artık o da kendini tutamamıştı. Evde Tokcan Bey yine vızır vızır söylenmişti sivrisinek gibi. Yok efendim o adamı hiç gözü tutmamış da, kimin nesiymiş de, niye öyle münasebetsiz sorular sorup insanların aklını karıştırıyormuş da... Oysa Semiha Hanım adamın sorularını hiç de münasebetsiz bulmamıştı. Meydandaki kahvedeki toplantılardan birine onu da davet etmişlerdi ve o da erkeklerin arasına hiç çekinmeden oturmuştu, Tokcan Bey, o kadar adamın arasında ne işin var diye de vızıldamıştı elbette, sanki onun iki kuruşluk maaşıyla ev geçindirmek mümkünmüş gibi bir de utanmadan fikir beyan ediyordu.

Şu Dimitri denen adam hakkında Semiha Hanım'ın kafasında çok evvelden beri birtakım soru işaretleri vardı. Sonunda bunların açık açık konuşulması hoşuna gitmişti. Yüreğinin üzerinden ağır bir taş kalkmıştı sanki. Kimin nesiydi bu Dimitri Paşa? Ne hakla bütün ada halkının sırtından para kazanıp havuzlu konağında yan gelip yatıyordu? Yetkili bir kişi gelip bunu incelemeyecek miydi? İnceleyecekti elbette. Demokrasi denen bir şey vardı. Yüce devletimiz, vatandaşın şikâyetlerini dinleyecekti elbette! Körburunlular "paşa" diyordu bu adama, o zaman gidip kendi memleketinde paşalık yapsaydı! Bir de utanmadan kendisini gerçek paşa zannediyordu herhalde. Ne münasebet efendim? Ne hakla? Muhasebecisi midir, avukatı mıdır nedir, o İstanbullu dalkavuğu yollayıp kiraya şu kadar zam yapılacak, bu ay zamanında ödemediniz, böyle bir şey kabul edilemez hanımefendi,

bir kere daha tekrarlanırsa gereği yapılır hanımefendi, eğer ödeyemeyecekseniz dükkânı boşaltırsınız hanımefendi diye halkın kanını kurutmak sanki en doğal hakkıydı bu Dimitri Efendi'nin! Yakında Semiha Hanım'ı buradan çıkarıp daha da küçük, daha da karanlık bir dükkâna tıkmaya da kalkardı bu reziller. Bütün vatan toprağı sanki bu Dimitri denen adamındı, nasıl işse? Dağdan gelip bağdakini de kovardı bu arsızlar. Ne münasebetle bu adamın malı oluyordu Mehmetçiğin kanıyla canıyla müdafaa ettiği bin yıllık Türk toprakları?

"Yunan devletine kira ödemek size acayip gelmiyor mu?" diye sormuştu bu sol kulağı hasarlı bey. Haksız mıydı yani? Ayrıca Semiha Hanım'ın kulağına çok mide bulandırıcı laflar çalınmaya başlamıştı. "Yunan ajanı" gibi laflar. Ateş olmayan yerden duman çıkmazdı, değil mi? Tokcan Bey buna da söylenmişti tabii, her şeyin en doğrusunu o bilir ya! "Sen kim oluyorsun da insanları tenkit ediyorsun? Şımarık veletlere akarsuları ve madenleri öğreten bir coğrafya öğretmesin en nihayetinde!" diye bağırmamak için kendini zor tutmuştu Semiha Hanım. Kulağına çalınan lafların aslı var mıydı yok muydu bilmiyordu ancak o konakta ne rezaletler döndüğünü çok merak ediyordu doğrusu.

* * *

Mesude Hanım biraz ileride, kırtasiyecisinin kapısının önüne çıkardığı iskemlesine yayılmış, bol şekerli kahvesini içmekteydi. Sabahtan beri dördüncü kahveydi bu; doktor azaltması gerektiğini söylemişti ama elinde değildi, yanında kahve olmadan sigaranın tadı tuzu yoktu ki! Yolun ucunda Muhtar Musa'yı gördü, yanında da o yüzü yaralı beyi. Adamın yüzü o kadar rahatsız ediciydi ki, ilk gördüğünde hemen gözlerini kaçırıp yere bak-

mak zorunda hissetmişti kendini. Allah affetsin, midesi ağzına gelmişti, az kalsın bütün yediklerini istifra edecekti. Neyse ki böyle uzaktan bakınca kulağının olması gereken yerdeki o korkunç delik görünmüyordu. Sadece sarı camlı gözlüğü fark ediliyordu, o da az çirkin değildi doğrusu ama en azından insanda öğürme hissi yaratmıyordu.

Deli Neriman'ın oğlu Hayri getirmişti bu beyi Körburun'a. Kimin nesi olduğunu hiç kimse anlamamıştı. Hayri denen çocuk, o zengin kızla evleneli beri böyle kendine aşırı güvenen, küstah bir adam olup çıkmıştı – artık neyine güveniyorsa. Bu aralar pek ortalıkta görünmüyordu, misafirini de muhtar gezdirmeye başlamıştı zahir. Mesude Hanım, kahvesinden küçük bir yudum aldıktan sonra gözlerini kısıp izledi. Musa bir elindeki listeye, bir kapı numaralarına bakıyordu.

Mesude Hanım, içeride, raflardaki defterlerin, kalemlerin, karton dosyaların tozunu alan oğluna seslendi. "Şeref, sana diyorum! Gel bir bak, ne yapıyor bunlar kuzum?"

Şeref Bey kapının önüne çıkıp toz bezini silkeledi. "Öğlen Neco'ya sordum, nüfus sayımı yapıyorlarmış. Böyle nüfus da hiç duymadım."

"Benim hiç gözüm tutmadı bu adamı. Sürekli Rumlar hakkında konuşuyor. Hiç hayır gelmez böylelerinden."

"Madem Rumlar hakkında konuşuyor, size ne oluyor anne? Niye üzerinize alınıyorsunuz? Siz kendi işinize bakın, kafanızı karıştırmayın."

Rüzgâr bir anda öyle bir şiddetlendi ki Şeref Bey, annesinin altındaki iskemleyle birlikte havalanacağını sandı. Eğer rüzgâr bu cüssesiyle onu bile havalandırabiliyorsa epey şiddetli bir fırtına yaklaşıyor demekti. "Hadi içeri girin," dedi. "Lodos fena çarpar insanı, sonra sabaha kadar başım da başım diye inleyip durursunuz."

"Vallahi geçen sefer neler olduğunu gördük," dedi

annesi. Kafayı takmıştı bir kere, kapatmayacaktı bu mevzuyu. "Yine öyle bir şey çıkmasın bunun altından?"

"Geçen sefer olanlar o Menderes denen mendeburun başının altından çıktı. Atatürk'ün evini yaktılar diye ortaya bir laf attılar, insanların aklını karıştırdılar. Sonra mahkemede hepsini bülbül gibi anlatmadılar mı? Birtakım dalaverelerle halkı nasıl galeyana getirdiklerini itiraf etmediler mi?"

"İyi de halk da galeyana gelmek için hazır bekliyordu demek ki. Bizim halkın gözü dönmüş kuzum! Menderes'i astılar diye her şey bitti mi sanıyorsun? Halk aynı halk. Allah korusun, dağlara taşlara."

"Her zamanki gibi abartıyorsunuz anne. Nereden aklınıza geldi şimdi bunlar?"

"Dünden beri Rumlar hakkında münasebetsiz birtakım laflar etmiyor mu bu adamlar? Sen kendin söylemedin mi? Niye bana kızıyorsun şimdi?"

"Münasebetsiz laflar ediyorlar demedim. Ayrıca Rumlar hakkında konuşmuyorlar, sadece usulsüz işler çeviren bir zattan bahsediyorlar. Bu Dimitri Paşa casus mudur nedir, kimse bilmiyor ki!"

"Hiç güleceğim yoktu! Dimitri Paşa mı casusmuş? Onun işi gücü konağında İstanbul sosyetesine davet vermek."

"Casusluk öyle yapılır zaten. Hem siz nereden biliyorsunuz o davetlerde ne işler çevirdiklerini? Siz de mi oradaydınız yoksa?"

Oğlunun damarına basmak için kahvesinin sonunu iyice höpürdeterek içti Mesude Hanım. "Hayrola Şeref, yoksa seni çağırmıyor diye mi kıskanıyorsun? Ay ay ay, ben anladım! Bir seferinde çok şık giyiniyor, çok janti bir beyefendi dedim ya, senin içine oturdu. O yüzden bütün bu lakırdılar. Bilmez miyim ben..."

Şeref Bey öfkeyle annesinin kulağına eğildi. "Konağa çalışmaya gelenlere sarkıntılık ediyormuş, ağza alınma-

yacak rezillikler yapıyormuş. Bu davetler için garson diye İstanbul'dan yakışıklı oğlanlar tutuyor ya..."

"Yok artık daha neler! Sen de inandın mı?"

"Ben duyduklarımı söylüyorum efendim."

Mesude Hanım gözünün ucuyla muhtarın yanındaki adama baktı. "Benim içime bir sıkıntı çöktü kuzum. Kapatalım dükkânı, evimize çıkalım. Çay demleriz, biraz bezik oynarız."

"Siz çıkın, keyfiniz bilir. Benim işlerim var, daha malları sayacağım, hesaplara bakacağım."

Şeref Bey rafların başına döndüğünde dertli dertli içini çekti. Körburun'da kırtasiye satarak dükkân çevirmek her sene daha güç bir hal alıyordu. Şunun şurasında adada kaç talebe kalmıştı ki defter alan, kalem alan? Hem de İstanbul'daki dükkânlarda daha fazla çeşit varken. Dükkânı tanzim edelim, raflarda biraz yer açalım da turistik eşya satmaya başlayalım diye bir fikirle çıkmıştı zamanında. Kartpostallar, ufak tefek hediyelikler, sonra yazları şapka, deniz topu, terlik, küçük çocuklar için oyuncaklar... Annesi kahkahalarla gülmüştü bu fikre. Gülmek ne kelime, "Körburun'a turist mi gelecekmiş?" diye resmen alay etmişti. Hiçbir şey yapmak istemiyordu Mesude Hanım. Sadece yesinler, içsinler, bezik oynasınlar. Son bir-iki sene zarfında o kadar kilo almıştı ki yerinden kımıldayamıyordu artık. Kendisi kımıldayamadığı için oğlu da kımıldamasın, dizinin dibinden hiç uzaklaşmasın istiyordu. Şeref Bey'in ruhundaki her türlü heyecan kıvılcımını ters bir lafla ya da alaycı bir kahkahayla söndürüyordu.

Şu muhtarın yanındaki adamın anlattıkları, sırf gençleri değil, Şeref Bey'i bile heyecanlandırmıştı halbuki. Durup dururken vatan aşkı mı kabarmıştı bilmiyordu ama yeniden nefes almaya başlamış gibi hissetmişti kendini. Kırk dokuz yaşında, tüm adalelerine yeniden kuvvet

pompalanmış gibi. Annesinden gizli gizli Nejat'ın çay bahçesindeki toplantılara katılmıştı. Katlayıp ceketinin iç cebinde sakladığı kâğıdı çıkardı. "Yüce Milletimizin Uyanışı: Birlik ve beraberlik için omuz omuza – saat sekizde Nejat Çay Bahçesi'nin önünde" yazıyordu.

Ne yapıp edip gidecekti.

* * *

Fareli Koy'da mavnadan inen altı adam, keyifli bir yürüyüşün ardından çarşıya varmıştı. Soluklanıp birer çay içmek için Nejat Çay Bahçesi'ne girdiklerinde bütün gözler onlara çevrildi. Yabancı kimselerin bayram gezmesine çıkmış gibi böyle elini kolunu sallayarak etrafta dolanmaları, aynı anda hem meraklı hem de yabani olmayı becerebilen Körburun halkının hiç de alışkın olduğu bir manzara değildi. Kalabalığın sanki komut almış gibi hep birlikte dönüp bakması, adamların umurunda bile olmadı. İçlerinden biri Çetin'e seslendi. "Kardeş bize de çay bırakacak mısın? Dilimiz damağımıza yapıştı."

Hayırdır inşallah, dedi Çetin içinden. İki gündür çok acayip şeyler olup duruyordu. Belki bu itler de öteki herif gibi muhtarın misafiriydi. Her ne kadar birbirlerini tanımıyormuş gibi yapıyorlarsa da... Kim olurlarsa olsunlar, daha en baştan gözü tutmamıştı. Tek kulaklı herifi de gözü tutmamıştı zaten. O da Muhtar Musa'nın nesi oluyordu, hangi sebeple Körburun'a gelmişti belli değildi. Hayri Abi'yle de tanışıklığı vardı herifin, herkes görmüştü fakat muhtar açık açık, "Beyefendi benim misafirimdir, ona göre itibar edilsin," demişti. Çetin'e bakarak demişti ama aslında tüm Körburun'a söylediğini burnu sümüklü sübyan bile anlardı.

Çetin'in kulakları oldum olası çok keskindi. Çay ocağının yanındayken, ta bahçenin öteki ucunda bir ma-

sada konuşulanları, sanki o da yanlarında oturuyormuş gibi duyabilirdi. Nejat Usta onun bu huyunu fark ettiğinde çok kızmış, "Dedikoducu karılar gibi milletin muhabbetini mi dinliyorsun?" diye azarlamıştı. Bu aralar çok hasta olduğu için dükkâna pek uğramıyordu, uğradığında da ne gücü oluyordu ne de keyfi. Bütün işler Çetin'in üzerine kalmıştı. Hem çay ocağına bak hem kasaya yetiş hem boşalan bardakları çalkala. Dolaptaki buzu kır, gazoz kasalarını taşı, bir de başka işin gücün yokmuş gibi yerde iki büklüm kaybolan tavla zarlarını ara. Bütün bunları yaparken bir yandan da her masada kimin ne konuştuğunu gayet güzel takip edebilirdi. Yüce Allah bu kuluna verecek başka bir yetenek bulamamış mı, diye söylense de aslında hoşuna gidiyordu hassas bir çift kulağa sahip olmak.

Gel gör ki, şu son iki günde kulak misafiri olduğu muhabbetler Çetin'in hiç hoşuna gitmemişti. İnsanlar başka zaman olsa temkinli davranıp fısır fısır konuşacakları konuları uluorta konuşur olmuştu. Saatler ilerledikçe sesler iyice yükseliyor, masalar birleştiriliyor, iskemleler birbirinin yanına çekiliyordu. Bu arada, sanki Milli Takım, elin Çinlisine ya da Japon'una 8-0 yenilmiş gibi sinirler geriliyordu. Her şey, o tek kulaklı herifin gelmesiyle başlamıştı. Milletin kafasını bulandıran o iblisti.

Laf önce Kıbrıs'tan açılmıştı. Herif, oradaki Müslüman kardeşlerimize yapılan eziyetleri anlatmıştı uzun uzun. Vahşetten, insafsızlıklardan bahsetmişti. Söylediklerinin bir kısmına Çetin de hak vermişti Allah için. Makarios denen adamı yolda görse o da suratına tükürürdü, bak doğruya doğru. Tükürmekle kalmaz, burnunun ortasına bir tane koyuverirdi puştun. İnsanlar Çetin'i salak sanırdı, cahilin teki diye yüz vermezlerdi ama o bütün işlerinin arasında gazetedeki yazıları satır satır okurdu. Resimsiz olanları bile. Mesela tamam, Makarios gözü

dönmüş puştun tekiydi ama Kıbrıs'taki hadisenin aslında İngilizlerin başının altından çıktığını, Rumlarla Türkleri onların birbirine düşürdüğünü biliyordu. Ne diye düşürdüklerine kafası basmıyordu fakat o kadarına gazetede yazı yazanların bile kafasının basmadığına emindi. İkinci Dünya Harbi, Kore Harbi derken şimdi bir de Kıbrıs Harbi çıkaracaktı bu Allahsızlar. Ayrıca kulaksız herifin kendi ağzıyla itiraf ettiği bir husus vardı: Rumlar orada bizimkilerin anasını belliyordu ama bizimkilerin de eli armut toplamıyordu. Bildiğin harp! Herif kendisi anlatmıştı mücahitlerin EOKA'yı nasıl dize getirdiklerini, Rum köylüleri nasıl doğduklarına pişman ettiklerini. "Elimizi kolumuzu bağlamasalar bu gece başlarız, sabah ezanından evvel o soysuzlardan bir tanesini bile sağ bırakmayız," demişti ağzından tükürükler saçarak.

Sonra nasıl olduysa lafı Körburun'daki Rumlara getirmişti. Ulan oradaki Rum'la buradaki Rum bir mi? Neyse ki kuruyemişçideki Remzi Abi çıkıp, "Bunlar bizim komşumuzdur. Çocukken birlikte oynadık, sofralarına oturup yemek yedik. Ne onlar bizi ne biz onları kötü biliriz," demişti de Çetin'in içindeki yağlar erimişti. Kulaksız iblis buna ne cevap verse beğenirsin? "İyi de, sizin o komşunuzun damarlarında aynı hain Rum kanı akıyor. Yarın öbür gün, kendi menfaatini korumak için seni karşısına almayacak mı? Sen kendi soyundan olanı korumak için onun karşısında durmayacak mısın? Biz bunlarla çocukken çember çevirdik mi diyeceksin?" Dinleyenler, "Doğru söylüyor," diye kafa sallamıştı. "Bak hiç böyle düşünmemiştim," demişlerdi birbirlerine.

Çetin o kadar öfkelenmişti ki çayları tazelemeden önce çaktırmadan iblisin bardağına okkalı bir balgam tükürmüş, eriyene kadar bir güzel karıştırmıştı. Sonra hırsını alamamış, bütün bardaklara tükürmüştü. Gazeteleri satır satır okuyordu ama böyle bir lafa ne cevap verece-

ğini bulamıyordu işte. Bu kafanın yanlış olduğunu, haksız olduğunu ta içinden, şöyle ciğerinin en dibinden biliyordu ama bu kafasızları herifin doğru söylemediğine ikna etmek için ne demesi gerektiğini bilmiyordu.

"İsmet Paşa ne kadar ciddi olduğumuzu göstermek için ne lazımsa yapacaktır," demişti herif. "Otuz sene evvel imzalanan bir kâğıt parçasının artık bu devirde hükmü kalmamıştır. Kovacaksın bu Rum mikrobunu bünyemizden. Yunan hükümeti alsın neresine sokuyorsa soksun. Kapsına dayanmış yüz bin tane evsiz barksız sefili görünce belki akılları başlarına gelir."

"Nasıl olacak?" diye sormuştu kafasızlardan biri.

"Merak etmeyiniz, çok yakında olacaktır. Boş konuşmuyorum, elbet bir bildiğim var."

"İyi de ne hakkımız var adamın elinden evini barkını alıp başka memlekete sürmeye? Ne suç işlemiş?" diye dayanamayıp atlamıştı Çetin.

"Onun burada bolluk içerisinde en iyi şartlarda yaşamaya, en çok parayı kazanmaya ne hakkı var? Bu halk açlıktan sürünürken, Kıbrıs'ta Müslüman kardeşlerimizi keserlerken onun ne hakkı var?"

Herkes Çetin'e dönüp pis pis bakmıştı.

"Bunlarla anlayacakları dilden konuşmak gerekir," diye devam etmişti iblis. "Adam yerine koyup karşına alıp konuşmak, abesle uğraşmaktır. Bir kere insan gibi davranmalarını söyleyeceksin, iki kere söyleyeceksin, baktın hâlâ yola gelmiyor, o zaman ne gerekiyorsa yapacaksın."

Bu laflarla çay bahçesindeki herkesi büyülemişti. Körburun kafası böyleydi işte. Senin hakkını yemişler kardeş, dedin mi akan sular dururdu. Sanırsın ki bütün hakkı yenmiş garibanları toplayıp buraya yerleştirmişler. Hepsi tam köşeyi dönecekken, tam kıçını oynatmadan zengin olabilecekken Allahsızın teki önlerini kesmiş, kısmetlerini ellerinden almış. Yeryüzündeki tüm kullar şans-

lıymış, bir tek bunlar şanssızmış. İşte şimdi de iblisin teki önlerini kesen Allahsızın kim olduğunu açıklayıp ruhlarını okşuyordu.

"Kıbrıs'taki Makarios adındaki zırdelinin buradaki Rumlarla ne alakası vardır, sormak isterim," diyerek ayağa kalkmıştı kasap Stefo.

"Senden bahsetmiyoruz ki Stefo," diye homurdanmıştı meyhaneci Seleş. "Durup dururken niye üzerine alındın şimdi?"

"Bu beyefendi diyor ki, Rumlar vergi kaçırıyor, silah temin etmek üzere para aktarıyor. Ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşıyım. Kafa kâğıdımda TC mührü var. Devlet baba kuruşuna kadar vergimi alıyor. Bugüne kadar kimsenin hakkını yemedim, alnımın teriyle kazandığım haricinde bir kuruş girmedi cebime. Kim varmış vergisini vermeyen, döviz kaçıran? Elinde kanıt varsa verirsin mahkemeye, faiziyle tıkır tıkır toplarsın vergini. Devlet baba zabıtasını yollamayı biliyor, kapıyı mühürlemeyi biliyor. Bunu mu beceremeyecek?"

Kulaksız hiç bozuntuya vermemişti. "Rumlar arasında bile elbet vatansever vatandaşlar vardır, konumuz bu değil. Ayrıca her şeyi devletten beklersek sonumuz fena."

İblis yetmiyormuş gibi şimdi de bu kabadayı kılıklı herifler çıkmıştı. Çaycı Çetin'in gözü hiç tutmamıştı yeni gelenleri. Ceketlerinin altında sakladıkları demirleri, kulasları ve zincirleri görseydi bir bokluk olduğunu anlayacaktı ama kafası o kadar meşguldü ki farkına bile varmadı. Çayları masalarına bırakırken ne konuştuklarını duymak için kulaklarını açtı ama o yaklaşınca hepsi susmuştu. Pis pis sırıtıyorlardı sadece.

* * *

Neriman Abla kâbuslarla dolu uykusundan aniden uyandı. Önce nerede olduğunu çıkaramadı. Sabah mı olmuştu? Gece uykusunda mı yürümüştü yine? Telaşla etrafına baktı ve evinde olduğunu görüp rahatladı. Duvardaki saat yedi buçuğu gösteriyordu, vapurun düdüğüne uyanmıştı demek ki. Tutulmuş dizlerini ovuşturarak kalktı, bahçedeki hortumdan akan soğuk suyla yüzünü yıkadı. Rahmetli anasının öküz deviren dediği cinsten bir rüzgâr çıkmıştı ama iyi de olmuştu, kafasındaki bütün sisi silip süpürmüştü adeta.

Oğlan ve Kulaksız ortadan kaybolmuştu, giderken sofrayı bile toplamamışlardı. Masanın örtüsü halatlarını koparmış yelken gibi bir o yana bir bu yana savrulup duruyordu. Kirli tabakları, bardakları bahçenin dört bir köşesinden topladı Neriman Abla. Gucik kümesine saklanmıştı, korkudan gıkı çıkmıyordu.

Mutfak penceresi bangır bangır çarpmaya başladı.

(*Dur kör olmayasıca, bırak şunları toplamayı da dur iki dakika! Duymuyor musun?*)

"Bak sonra bütün bu tabağı çanağı Binnaz'ın bahçesinden toplarız ama..."

(*Bırak şimdi üç kuruşluk tabağı. Şu aşağıdan gelen bağrış çığrış nedir, sen asıl onu öğren.*)

Kalın sesli bir adam kapıları yumrukluyordu aşağı sokakta. Rüzgârın gürültüsünden ne dediği pek anlaşılmıyordu; yalnızca, "Uyan ey ahali!" diye bir laf işitti Neriman Abla.

"Hayırdır inşallah, yangın mı çıktı acaba?"

(*Sus, ağzından yel alsın! Aaa buyur bakalım, ne demişler, iti an çomağı hazırla. Geldi seninki.*)

Binnaz bahçe kapısında nefesini yakalamaya çalışıyordu. Sırtına kalın bir hırka almıştı, entarisinin deli deli uçuşan eteğini eliyle toplamaya çalışıyordu. "Neriman Abla, koş, bir şey oluyor," dedi.

"Korkutma insanı, ne oluyor Binnaz?"

"Bilmiyorum ki! Tam sofrayı kuruyordum, kapıyı yumrukladılar, uyumayın dışarı çıkın diye bağırdılar. Hayatımda hiç görmediğim birtakım adamlar. Macit gidip bir bakayım diye çıktı, bir daha da dönmedi. Hayri burada mı?"

"Yok, o da gitmiş. Dur, şu kapıyı bacayı örtüp geliyorum, iner bakarız şimdi."

İki kadın kol kola girdiler ve freni boşalmış külüstür bir araba gibi taş basamakları inmeye başladılar. Bir ara Neriman Abla durdu, peşindeki kedileri azarladı. "Yer yerinden oynuyor, evinize gitsenize bakayım siz! Dolaşmayın ayak altında. Zaten nereye bastığımızı göremiyoruz."

En öndeki tekir, kulaklarını geriye yatırıp Neriman Abla'nın suratına baktı. Arka sıradakiler niye durduklarını anlamamışlardı, beklerken fırsattan istifade yalanarak temizliğe başladılar.

"Hadi dedim. Kışt! Yarına kadar hiçbirinizi görmeyeyim, yoksa çok fena olur bak!"

Tekir kafasını Neriman Abla'nın bacaklarına sürttü, hiç yüz bulamayınca kıçını dönüp oturdu.

"Bırak şimdi kedilerle konuşmayı Neriman Abla," diye kolundan çekti Binnaz. Kalan basamakları inerlerken Neriman Abla gözünün ucuyla arkasına baktı. Kediler geldikleri gibi topluca ortalıktan kaybolmuşlardı.

Geçtikleri bütün sokaklar boştu. Pencereyi açmış, havalanan perdelerin arasından endişeyle yollara bakan bir-iki kişi dışında kimseyi görmediler. Binnaz yerde ayağına dolanan kâğıtlardan birini alıp baktı. Çarpık bir el yazısıyla yazılmış, teksir makinesiyle çoğaltılmış duyuruda "Yüce Milletimizin Uyanışı" yazıyordu. Altında yan yana dizilmiş bir sıra Türk bayrağı vardı. Onun da altında, biraz daha küçük harflerle: "Birlik ve beraberlik için

omuz omuza – saat sekizde Nejat Çay Bahçesi'nin önünde."

* * *

Saat tam sekizde konaktakiler akşam yemeğine oturmuşlardı. Soğuk antre olarak öğlenden beri buzların içinde bekleyen karides kokteyllerini servis etmişti Maria. Dimitri Paşa önüne konan kâseyi görünce yüzünü buruşturmuştu, yine neyi beğenmemişti acaba? Meşhur yazar dedikleri adam, sabahtan beri içip duruyordu, içtikçe fena halde çenesi düşmüştü. Nasıl haksızlığa uğradığını, eserlerindeki müstehcen bölümler sebebiyle edebiyat piyasasının duayenleri tarafından nasıl linç edildiğini anlatıyordu. Sapasağlam bu adam, dedi Maria içinden, hiç de linç edilmiş gibi bir hali yok. Linç nedir biliyor mu acaba?

* * *

Cumhuriyet Bayramı törenlerinde bile meydanda bu kadar kalabalık toplanmazdı. Gelen kırk-elli kişinin çoğu, deprem olmuş da alelacele evden fırlamış gibi salkım saçak bir vaziyetteydi. Ayağında terlikle, elinde kapının anahtarıyla, yüzünde "ne olduğuna bir bakayım, hemen dönerim" bakışıyla bekleşenlerin arasına bir grup yabancı adam da karışmıştı. Onlar da ellerinde gaz lambalarıyla, fenerlerle hiç ses çıkarmadan bekliyorlardı.

"Bunlar kim? Nereden çıktılar?" diye Binnaz'ı dürttü Neriman Abla.

"Şşş! Bak muhtar çıktı, konuşuyor."

Muhtar Musa Efendi, çay bahçesinden taşınıp yan yana bitiştirilmiş iki masanın üzerine çıkmıştı. Heyecandan sesi titriyordu. "İyi akşamlar dilerim efendim. Benim

size diyecek fazla bir sözüm yok. Ankara'dan gelen pek kıymetli misafirimizi dinlemek için burada toplandık. Benim tek söyleyeceğim şudur: Bizim masum kardeşlerimizle bir davamız yoktur. Onlar da bizim gibi bu cennet vatanın bayrağına âşıktırlar. Gerekirse, onlar da bizim gibi kanlarını canlarını feda ederler. Uzun lafın kısası, her durumda sükûnetimizi koruyalım sevgili vatandaşlarım."

Neriman Abla, kalabalığın ortalarında kuruyemişçi Remzi'nin karısı Meryem'i görüp yanına gitti. "Ne olmuş Meryem, ne anlatıyor bizim muhtar efendi?"

"Daha yeni başladı, Neriman Abla. Bir şey demedi."

Yetişkinlerin bacaklarının arasında kaybolmuş bir oğlan, annesinin eteğini çekiştirdi. "Ne zaman yemek yiyeceğiz?"

"Gideceğiz şimdi, tamam," diye çocuğun kafasını okşadı Meryem. Neriman Abla'ya döndü. "Gündüz vakti yapsalarmış ya bunu, ne biçim iş ben anlamadım vallahi!"

Neco, muhtarın kolundan tutup aşağı inmesine yardım etti. Hemen ardından Kulaksız masanın üzerine çıktı. Kravatını çözmüş, gömleğinin kollarını sıvamıştı. Rüzgâr coştukça, gaz lambalarının ışığı herifin gözlüğünün sarı camlarında tir tir titriyordu.

(*Çıktı işte dili tutulasıca. Belliydi bunun bir işler karıştırdığı.*)

"Tamam onun işleri karıştırdığını anladık da, şu kuduruk suratlı, eli fenerli adamlar kimin nesi?"

(*Kim olacak, bunun topladığı itlerdir işte. Boyları kadar necasete düşsünler, nefessiz kalsınlar inşallah.*)

"Benimle mi konuşuyorsun Neriman Abla?" dedi Meryem.

"Sus sus, sana demedim, bak bir şey diyor herif."

"Ey Körburun'un vatansever yurttaşları!" diye gür bir sesle bağırdı Kulaksız. "Size süslü laflar söylemek için gelmedim buraya. Sadece uyarın demek için geldim.

Uyanın ve eşinizi, dostunuzu, komşunuzu uyandırın. Hâlâ uyuyan varsa gözlerini açsın, kimse bu rezilliğe kör kalamasın..."

Neriman Abla o kalabalıkta Binnaz'ı kaybetmişti. Bulsa, yürü evimize gidelim, diyecekti. Aslında sırf Binnaz'a değil, oradaki herkese yürüyün evimize gidelim demek istiyordu ama ne kadar bağırırsa bağırsın sesinin o kadar çıkmayacağını biliyordu. Binnaz'a bakınırken oğlanı gördü. Ellerini arkasında kavuşturmuş, birliklerini tetkik eden bir komutan edasıyla kenardan insanlara bakıyordu.

Kulaksız konuştukça havaya girmiş, coştukça coşmuştu; cümlelerinin sonuna doğru sesi o kadar yükseliyordu ki çatal çatal oluyordu, hatta bir sonraki cümleye başlamadan önce durup yutkunmak zorunda kalıyordu. "... bu memleketin hakiki vatandaşının hakkı olan mal ve mülk gerçek sahiplerine iade edilecek. Bu böyle bilinsin. Bir aslanı ya da bir kurdu tahrik edersen ne yapar? O da kendini, yavrusunu müdafaa etmek için ne gerekiyorsa yapar. Tabiatın kanunudur. Bu kararlı tutum tüm asil canlılarda vardır."

Neriman Abla, Yorgo Bey'in yanına vardı. Tam ne yapmalı, ne etmeli diye akıl soracakken adamın yüzünü gördü ve vazgeçti. "Hadi," dedi, "sen evine dön artık. Kapıyı bacayı sıkı sıkı kapa. Bu akşam uğursuz bir hava var."

"Kapıma tebeşirle bir çarpı çizmişler, Neriman Abla," diye mırıldandı Yorgo kendi kendine konuşur gibi. "Dükkânın arkasında mal tanzim ediyordum, farkına bile varmadım."

"Kim çizmiş?"

"İşte şunlardan biri," dedi Yorgo. Başıyla yabancı adamlardan birini gösterdi. "Stefo'nun kapısında da var."

Yanlarında dikilen manav Mıstık lafa karıştı. "Ne o Yorgo, yoksa sen de mi Dimitri'nin casuslarındansın?" di-

ye sordu. Şaka mı yapıyordu, ciddi miydi anlayamadı Neriman Abla.

"Nereden çıkarıyorsunuz böyle lafları?" diye kaşlarını çattı Yorgo.

"Ne bileyim, korkudan donuna işeyecek gibi bir halin var da ondan dedim. Masum adam niye korksun di mi?"

"Hadi Yorgo Bey, hadi sen artık evine." Neriman Abla adamın omzunu okşadı. "Karın da merak etmiştir, nerede kaldı bu akılsız Yorgo diyordur."

"Ama kaçarsam, saklanırsam iyice şüphelenirler. Saklandığına göre bu da hainmiş, derler," dedi Yorgo. İyice küçülüp ceketinin içinde kaybolmak istermiş gibi bir hali vardı.

Kulaksız, Ezik Neco'nun uzattığı bardaktan bir yudum su içip gırtlağını temizledi. "... Bunlar İstanbul'da en iyi yerlerde çalışırlar, ticaret yaparlar, gazino, kahve, otel işletirler. Kazandıkları parayı da her yıl yaptıkları birkaç seyahat sırasında Atina'ya aktarırlar. Bunlar 30 sene önce imzalanan bir anlaşmanın kolaylıklarından, bizlerin müsamahasından, devletimizin de dalgınlığından faydalanarak İstanbul piyasasında hüküm sürmüş, kanımızı emmiş birtakım mahluklardır.. Artık öyle palazlanmışlardır ki bizi sırtımızdan vuracak, bizden kazandıklarıyla düşmanlarımızı besleyecek raddeye gelmişlerdir. Biz memleketimizdeki Türk vatandaşlarına iş bulamıyoruz. Gözümüzü oyan bu kargaları beslemeye devam mı edeceğiz?"

Ön saflardan birisi, "Etmeyeceğiz!" diye bağırdı. Kalabalıkta hafiften bir kıpırdanma başladı. "Casusmuş, Yunan ordusuna sırlarımızı satıyormuş şerefsiz," dedi Neriman Abla'nın arkasında bir kadın. Eczanenin sahibi cadı suratlı Semiha'ydı büyük ihtimalle; Neriman Abla, kadınla göz göze gelmek istemediğinden dönüp bakmadı. Kimsenin tanımadığı gençler, Kulaksız'ın her lafını alkışlarken Körburun ahalisi de birer ikişer onlara katıldı.

Kırk yıllık komşularının bu yılan dilli iblisin sözlerine kafa salladığını gören Neriman Abla'nın içindeki sıkıntı iyice kabardı. Böyle kalabalıklardan asla hayır gelmezdi. Bunu Meryem'in bacak kadar oğluna sorsan o bile söylerdi. Kalabalık, bir kafesin içine tıkılıp günlerce aç bırakılmış, sonra da kafesten çıkarılmış çok kollu, çok bacaklı ama tek kafalı vahşi bir hayvana benzerdi. İnsanlar tek başlarınayken bile yeteri kadar acımasız olabilirken bir de birbirlerini coşturduklarında, birbirlerinden güç aldıklarında hiç iyi şeyler olmazdı.

(*Ayol orada dikilip başımıza öğretmen kesileceğine bir şeyler yapsana, kör olmayasıca!*)

"Ben de sizler gibi sıradan bir vatandaşım," diye devam etti Kulaksız. "Ben evime zor ekmek götürürken bu insanlar bu paraları nereden buluyorlar, ben de sizin gibi merak ediyorum. Derin açılan yaralarımızı onarmak için artık son sözümüz ne ise söylemek zorundayız. Bizi yok etmekten başka bir amaç taşımayan bu ırka daha ne kadar katlanacağız?"

Alkışlayanlar, "Bravo!" diye bağıranlar biraz daha çoğalmıştı. Meraka kapılanlar meydanın önlerine doğru doluştukça, arkalarda birkaç kişi kaldı. Neriman Abla olacakları görmemek için kaçıp saklanmak istiyordu; fakat bir yandan da biliyordu ki eğer kaçarsa, başını öteki tarafa çevirirse ya da gözlerini yumarsa, bundan sonra utancından kimsenin suratına bakamazdı. O yüzden, "Eyvahlar olsun, eyvahlar olsun," diye dizlerini döve döve bir o tarafa bir bu tarafa koştu durdu.

* * *

Konakta yemek servisi saat gibi tıkır tıkır işlemek teydi. Maria, yukarıda boşalan tabakları toplar toplamaz mutfağa koşup kadehleri yıkayıp keten bezle kuruladı

Bu kristallere gözü gibi bakardı, başkasının elini sürmesine asla izin vermezdi. Birazdan yeni bir şişe şarap açılacak ve kadehler değiştirilecekti. Fırındaki ıspanaklı suflenin kokusu mutfağın içine mis gibi yayılırken aşçı Müjdat bağırdı.

"Bulaşığı bırak da yukarı çıkıp şu bahçe kapısını kapat. Köpek yarım saattir uluyup duruyor."

"Boş boş oturacağına çık da kendin kapat!"

"Ben çıkamam, sufleyi bekliyorum. Hem misafirin yanına bu vaziyette çıkılır mı hiç? Şu önlükteki lekelere bak."

"Ay tamam patlama, kapatacağım," diye söylendi Maria.

Müjdat çok da haksız sayılmazdı aslında; bahçeye açılan camlı kapı menteşelerini söküp fırlayacakmış gibi çarpıyordu tam tepelerinde. Maria'nın başı böyle çatladığına göre lodos fırtınası geliyordu herhalde.

* * *

Aynı rüzgâr, meydandaki yüz yıllık ağaçları, çelimsiz çalı çırpıyı döver gibi dövüyordu. Çay bahçesinin tentesi havalanıp uçmak üzereydi. Elektrik direkleri sallandıkça, ampuller yanıp sönüyordu.

Kulaksız, "Cennet vatanımızı içeriden kemiren bu hainlere artık defol dememizin zamanı geldi kardeşlerim," diye konuşmasını bitirdiğinde meydana toplanmış kalabalıktan hiç de cılız sayılmayacak alkışlar ve birkaç tane "Bravo!" sesi yükseldi.

Meyhanenin sahibi Selahattin ya da adadakileri taktığı isimle Seleş, öyle heyecana gelmişti ki masanın üzerine sıçrayıp cebinde katlı duran bir bayrağı çıkarıp sallamaya başladı. Bunun üzerine ahali iyice coşup, "Marş söyleyelim," demeye başladı. Bir kişi başlasa herkes katı-

lacaktı fakat hiç kimse tek başına başlamaya cesaret edemedi. Koca koca adamlar, utangaç çocuklar gibi birbirlerinden teşvik bekledi.

"Birisinin çıkıp aklınızı başınıza toplayın demesi lazım, konuşup yatıştırması lazım," diye endişeyle söylendi Neriman Abla.

(*Ayol ne konuşması? Bilmiyor musun sanki, kuduruk ite laf anlatılmaz, önünde de durulmaz.*)

"Kim kudurmuş Neriman Abla, kime it diyorsun sen?" diye çıkıştı manav Mıstık.

"Bırak o deliyi Allah aşkına Mıstık Bey. Henüz dolunay çıkmadı ama şimdiden keçileri kaçırdı," dedi Semiha Hanım.

Neyse ki o sırada kalabalıkta yeniden bir hareketlenme başladı da lafı fazla uzatmayıp önlere doğru ilerlediler. Neriman Abla da bir anda kendini kırtasiyeci Şeref Bey'in yanında buldu.

"İyi akşamlar Neriman Hanım. Duydunuz mu havadisleri? Ahlaksız herif, sadece Yunan devleti için casusluk yapmakla yetinmemiş, bir de konağında seks âlemleri tertipliyormuş," dedi Şeref Bey.

"Sizin gibi aklı başında bir adamın burada ne işi var Şeref Bey? Yoksa inandınız mı o lakırdılara?"

(*Ayol bunun mu aklı başındaymış? Sor bakalım, tahıl ambarı kılıklı anasını da getirmiş mi? O karı yanlışlıkla insanları ezer bu kalabalıkta, dağlara taşlara!*)

O kargaşada Şeref Bey'in kulakları iyi işitmiyordu. "Vatan vazifesi dediler, bunun üzerine ben de geldim efendim. Sizin de mi kapınıza duyuru bırakmışlar?"

"Yok Şeref Bey, biz gürültüye indik, ne oluyor bir bakalım diye. İnmez olaydık."

"Yürüyüş başladı zannedersem. Çok uzun sürmez inşallah. Fazla oyalanmadan eve dönmem lazım; malum, valide hanım pek sevmez yalnız kalmayı."

"Yürüyüş mü başladı? Eyvahlar olsun! Eyvahlar olsun!"

* * *

"... değirmenin suyu nereden geliyor diye sormayacak mısınız? Bu hain bir yandan vatanımızı kanını emerken bir yandan da burada zevkusefa sürmektedir. Bunu hangi yüzle yaptığını merak etmiyor musunuz? Hiçbir şey yokmuş gibi başınızı öteki yana mı çevireceksiniz? Kapısını çalın, çıksın karşımıza ve sorularımıza cevap versin! Eğer masumsa, masumiyetini ispat etsin!"

Kalabalık, on beş dakikalık bir yürüyüşün ardından konağın önüne varmıştı. Kulaksız, hem niye orada toplandıklarını hatırlatmak hem de insanların yolda sönmeye başlayan heyecanını alevlendirmek için yeniden konuşuyordu. Adamları da halkın arasına karışmış, etraflarındakileri kolundan omzundan tutup çekiştiriyor, coşturmaya çalışıyordu.

Neriman Abla, Binnaz'ı yakalayıp eline yapıştı. "Hadi artık evimize gidelim," dedi. "Herkes evine gitsin artık."

"Dur Neriman Abla, buraya kadar geldik, iki dakika daha sabret. Yoksa meraktan çatlarım. Sen merak etmiyor musun neler olacağını?"

Merak etmiyordu. İnsanların orada sadece meraktan toplanmadığını da biliyordu. Herkes bir şey olmasını da bekliyordu. Kim bilir, belki Dimitri Paşa kapıdan kafasını uzatıp suçlamalara cevap verecekti. Yahut öfkelenip kavga çıkaracaktı. Karşısında bu kalabalığı görünce suratının ne hal alacağını görmek istiyordu belki de insanlar.

"İnşallah o kadarla kalır," dedi Neriman Abla.

* * *

Saatlerdir konağın karşısındaki çalılıkların gerisinde nöbet tutan Balıkçı Niko, arka arkaya sardığı cigaralarla kesesindeki tütünü çoktan bitirmişti. Bir ara beklemekten bunalmış, ağacın gölgesinde biraz kestirmişti. Kalleş lodos, adam gibi dalmasına müsaade etmediğinden kestirmek bile sayılmazdı aslında, gözlerini kapatıp sonu tatlı biten ve pek de o kadar tatlı bitmeyen hayaller arasında salıncak gibi gidip gelmişti. Leylak renkli bir entarinin içinde Maria'yı düşünmüştü, saçının kokusunu içine çekmiş, efkârlanıp ana avrat küfretmişti o uykuyla uyanıklık arasındaki boşlukta. Sonra, yolun başında beliren kalabalığın gürültüyse yerinden fırlamış, iri taşların arkasına çömelip saklanmıştı. Vaziyet hiç iyi görünmüyordu. Beş-on kişi gelir kapıya dayanır diye beklerken böyle bir kalabalık görünce, "Ayvayı yedin paşa efendi," dedi kendi kendine. "Hepimiz ayvayı yedik."

Kimseye görünmeden ağaçların arasından çıktı ve kalabalığın arkasına eklendi. En başından beri oradaymış gibi bir süre insanların arasında dikildi, sonra yavaş yavaş önlere doğru ilerledi. Dikkatleri üzerine çekmemek için gerekli yerlerde o da kulağı kesik herifin konuşmasını alkışladı. Konağa iyice yaklaşınca kenardan sıyrıldı, bahçe duvarının gölgesine saklana saklana müştemilat kapısına kadar süzüldü. Kapıyı yumrukladı. "Açsana kız, benim Niko."

Maria'nın beti benzi atmış, birkaç saat evvelki o haşin tavırlarından geriye eser kalmamıştı. "Neler oluyor Niko, nereden çıktı bu insanlar?" diye korkuyla fısıldadı.

Kadını itti, içeri girip kapıyı arkasından kapatıp sürgüledi. "Bak Maria, hiç iyi şeyler olmayacak bu gece. Yürü gidiyoruz." İki eliyle birden sıkı sıkı kavradığı demir tavayı görünce kendisini tutamayıp gülmeye başladı. "O ne lan? Onunla mı durduracaksın bu azmışları?"

"Hiçbir yere gidemem. Daha tatlı servisine başlama-

dık." Korkusunu belli etmemek için acayip acayip konuşuyordu Maria. "Erikli tart vardı fırında, ne oldu acaba?"

"Ne tatlısı be Maria? Burada kan çıkacak, senin aklın hâlâ tatlıda."

"Çok mu kalabalık?"

"Fena diyorum sana."

"Ya kızım? Kızıma bir şey yapmazlar değil mi?"

"Telaşlanma, bütün Körburun burada. Sizinkiler evde güvendedir. Biz de hemen gideceğiz yanına, kapıyı pencereyi kilitler bekleriz." Elini beline götürüp bıçağını yokladı. "Gerekirse ben hepinizi korurum."

"Paşayı tek başına bırakamayız."

"Ulan adam tek başına değil ki! Misafirleri var. Sizin aşçı nerede?"

"Sigara içeceğim diye çıktı, kayıplara karıştı. Misafirler de üst kata koştular, camdan bakacağız, dediler. Ben burada ne yapacağımı şaşırdım."

"Ben sana söyleyeyim ne yapacağını, hemen buradan çıkıp toz olacağız, ortalık yatışana kadar da hiç kimseye görünmeyeceğiz."

"Olmaz," dedi Maria, "hiç olmazsa haber verelim, buracıkta kapana kısılmış fare gibi kalmasınlar."

"Senin bu katır inadın yüzünden esas biz fare gibi kısılıp kalacağız." Baktı ki tartışmanın faydası yok, sadece daha fazla vakit kaybedecekler, derin bir of çekti. "Takıl arkama, ne diyorsam onu yap!"

Mermer holün kıvrımlı merdivenini tırmanmaya başladıklarında dışarıdan gelen bir gümbürtüyle ikisinin de yüreği ağzına geldi. Dışarıdakiler konağın ön kapısını yumrukluyorlardı.

* * *

Kalabalık bahçe kapısını aşıp konağın önüne doğru

yürürken Loki zincirini koparırcasına ileri atladı. Hayatında hiç bu kadar çok insanı bir arada görmediği için fena halde aklı karışmıştı. Sevinip hemen oyunlara başlayabilir miydi? Yoksa havlayıp ortalığı birbirine mi katması gerekiyordu? Aslında havayı koklayınca tehlikeli bir durum olduğunu sezmişti fakat yine de bir türlü karar veremedi. Öne doğru bir-iki adım attı, zinciri gerilince bir adım geri gitti. Kulaklarını dikip hırladı. Evine yabancılar geldiğinde havlamaması gerektiğini öğrenmişti öğrenmesine fakat o yabancılar böyle fena kokmazdı. Bunlar değişikti ve Loki'nin kafasını karıştıracak kadar çoktular. Derdini dile getirmek için birkaç defa gökyüzüne doğru havladı ve sustu. Başını yana eğip yaklaşanlara baktı. Ne yapması gerektiği hususunda son kararını vermeden önce içlerinden birine iyice sokulup yakından koklamak için bekledi.

Gençlerden biri, "Ulan gâvurun iti de kendi gibi! Sen hiç böyle it gördün mü?" dedi sırıtarak. O sırada hayvan muhtarın paçasını koklamaya başlamıştı. Musa Efendi köpekleri hiç sevmezdi; sevmediği gibi bir de fevkalâde derecede korkardı, böyle zincirle bağlı olanlardan bile. Hele bu, dişlerini de gösteriyordu. Geriye doğru kaçmak istedi ama arkası kalabalıktı, hareket edecek yer yoktu. Can havliyle, "Çekin şu hayvanı üzerimden!" diye bağırdı. Öyle bir telaşla bağırmıştı ki, hemen yanındaki genç atılıp imdadına yetişti. Mavnayla gelen gençlerden biriydi bu, ceketinin içine sakladığı demir levyeyi çıkarıp köpeğin tam iki kulağının arasına indirdi. Can acısıyla deliye dönen hayvan kaçacağına kendini korumak için adamın üzerine atlamaya kalktı; zincirinin boyu kısa geldiğinden iki ayağının üzerine kalkıp kalkıp geri düştü. "Gâvurun itinden mi korkuyorsunuz?" diye bağırdı arkalardan birisi. Bunun üzerine coşan delikanlı, levyeyi bir sağa bir sola savurmaya başladı fakat köpeğin menziline

girmeye korktuğu için isabet ettirmedi. Başka bir arkadaşı yardıma koştu. Köpeği iki yandan sıkıştırıp ortalarına aldılar.

Kalabalığın arka tarafındakiler, bahçede havlayanın Dimitri Paşa'nın köpeği olduğunu tahmin ediyorlardı ama bu koşuşturmanın sebebini anlayamadılar. Kulaksız'ın insanları yararak o tarafa doğru ilerlediğini gördüler. "Ulan beceriksizler!" diye bağırdığını işittiler. "Ver şunu bana, sen çekil," dedi. Adamın Körburun'a geldiğinden beri ilk defa kontrolünü kaybettiğine ve bu kadar öfkeli konuştuğuna tanık oldular. Sonra yumuşak bir bedene üst üste defalarca çarpan sert bir cismin boğuk sesini duydular. Defalarca havaya kalkıp kalkıp inen demirin pırıltısını gördüler. Karanlıkta tam olarak seçemeseler de etrafa sıçrayan damlaların kan olduğunu tahmin ettiler.

Meryem eliyle oğlunun gözlerini kapattı. "Sen bakma," dedi, "sonra gece rüyalarına giriyor."

Daha sonra yanından yürüyüp geçenler, arkadan gelenler takılıp düşmesin diye Loki'nin cesedini tekmelerle gül fidanların arkasına itelediler.

* * *

Kapıyı yumruklayanlar bir yandan da, "Dışarı çık lan! Dışarı çık da sorularımıza cevap ver!" diye bağırıyorlardı.

Fırıncı Fehmi de artık beklemekten yorulmuş ve sabırsızlanmaya başlamıştı. "Sahiden ne diye kilitlemiş ki konağın kapılarını? İçeride ne saklıyor acaba?"

"Senin kapına dayansalar, demli çay koydum diye evine mi buyur edersin?" diye çattı Neriman Abla.

Azarı yiyen Fehmi başını iki yana sallayarak önüne döndü. "Deli işte, saçmalıyor," dedi etrafındakilere.

(*Bu deliyse siz nesiniz peki kafası havanda ezilesiceler?*)

"Sus," diye dizine vurdu Neriman Abla sesini iyice alçaltarak. "Sus, Allah aşkına, burada olmaz. Bir de sen iş açma şimdi başımıza! Eve dönene kadar tut çeneni."

Fenerlerin alevleri, camın içine hapsolmuş ateşböcekleri gibi can çekişirken yoldaki taşlara vuran gölgeler, rüzgârla birlikte bir uzayıp bir kısalıyordu. Ağaçlar, köklerini topraktan söküp havalanacaktı birazdan.

"Şu havaya bak," dedi çaycı Çetin içinden. "Böyle giderse Allah'ın öyle bir tokadını yiyeceğiz ki bir daha kendimize gelemeyeceğiz."

Nümayiş başladığından beri gözünü çay bahçesinde gördüğü heriflere dikmiş, neler çevirdiklerini anlamaya çalışmıştı. Artık hiç şüphesi kalmamıştı: Ortalığı asıl karıştıran, şu sarı gözlüklü yılandı. Diğerleri onun emrindeydi. Kaş göz işaretleriyle, el kol hareketleriyle komut alıyorlar ve hesapta kimseye çaktırmıyorlardı. İşin fenası, yılanın sağ kolu da Hayri Abi'ydi. Nasıl da hemen kıyısında duruyordu, herifin götüne girecekti neredeyse. Şerefsiz muhtar efendi ise tırsık enikler gibi arkalarına saklanmış kuytuda bekliyordu.

Etrafta konuşabileceği birilerini aradı Çetin. Aklı başında adamların toplanıp bu işe dur demesi lazımdı. Kenarda sigarasını yakmaya çalışan Boncuk Bünyamin'i gözüne kestirdi, yanına gitti. Sakin bir adamdı Bünyamin. Susar susar, sonra okkalı bir laf edip taşı gediğine oturtur, tekrar köşesine çekilirdi. Dahası mert bir insandı, kolay kolay bu itlerin gazına gelmezdi.

"Yahu Bünyamin Abi, ne oluyor, sen anladın mı bu hadiseyi?"

"Nümayiş var dediler geldik işte."

"Ne biçim nümayiş bu be abi? Adamın kapısını kırıp zorla dışarı mı çıkaracağız? Yani senin kafan yattı mı bu işe?"

"İyi diyorsun da, o mendebur da ne diye kapıyı baca-

yı kilitleyip saklanmış? Bir kabahati olmasa böyle saklanır mı? Çıksın da anlatsın bakalım neymiş, ne değilmiş?"

"Abi bari sen böyle konuşma. Biz mi karar vereceğiz adamın casus olup olmadığına?"

"Madem komşuyuz, madem aynı kaptan yiyip aynı kaba sıçıyoruz, hepimiz gerektiğinde birbirimize hesap vermeye de mecburuz, değil mi koçum?" Boncuk Bünyamin etraftakilerin kulak kabarttığını, kafa salladığını görünce şöyle bir dikleşti, boyu bir karış uzadı sanki. "Ama sen bizden daha iyisini biliyorsan anlat da biz de öğrenelim."

"Kanımızı kuruttuğu yetmezmiş gibi! Kira ödemekten helak olduk," diye hemen lafa karıştı eczacı Semiha Hanım.

"Otuz yıldır kazandığım her on kuruşun dokuzu bu anasını sattığımın Dimitri Efendi'nin cebine giriyor," dedi Fehmi. "Bu da bizim paramızla Yunan askerini besleyip silahlandırıyorsa bunu bilmek hakkımız beyler!"

Semiha Hanım biraz daha coştu. "Hem bu nasıl aç gözlülüktür efendim? Her sene utanmadan kiraya zam yapıyor. Bir şu oturduğu eve bak, bir de benim evime bak. Sanki daha fazla paraya ihtiyacı varmış gibi. Bunca senedir ödediğim parayla iki dükkân satın alırdım, üstüne de param artardı. Burada yaşamasına müsaade ettiğimiz için bize şükran duyacağına zam üstüne zam."

Kapıyı yumruklayanlar beklemekten bunalınca omuz vurmaya başladılar. İçlerinde en cengaver meyhaneci Seleş çıkmıştı, yanındakilerden daha hırslı omuz atıyordu kapının demir kanadına.

"Bir yerini kırar da aklı başına gelir inşallah," diye söylendi Çetin.

"Bakın, bakın! İşte orada, üst katta!" diye bağırdı birisi. Neriman Abla da etrafındakilerle birlikte başını üst kat penceresine çevirdi. Karanlıkta beyaz bir surat gö-

ründü, korkuyla açılmış bir çift göz, birkaç saniye geçmeden perdelerin arkasında kayboldu.

Kalabalığın ön tarafında bir grup, "Suçsuzsan saklanma!" diye el çırparak tempo tutmaya başladı. Kapıya omuz vurmak da bir sonuç vermeyince birkaç kişiyi daha yardıma çağırdılar ve başka bir yöntem denediler. Önce yolun kenarındaki bodur telefon direklerinden birine yüklendiler. Sekiz irikıyım adam abanınca, kürdan gibi dibinden kırıldı direk. Ucundaki telleri yolup kopardılar. Eski zaman filmlerinde surları fetheden askerlere özenip şahmerdan gibi kavradılar, "Haydi yallah, bir, iki, üç!" diye kapıya toslattılar. Ancak konağın demir kapısı o kadar kolay kırılacak cinsten değildi.

Tokmak da işe yaramayınca iyice tepesi atan meyhaneci Seleş, yerden bir taş parçası alıp alt kattaki cama savurdu. Taş camdan sekince hırstan kıpkırmızı oldu, burun delikleri, içine küçük balonlar kaçmış gibi kabardı. Daha büyük bir taş bulup onu fırlattı bu defa. Cam, ikinci darbeyle tuzla buz oldu.

Şangırtı diğer bütün sesleri bıçak gibi kesti. Yukarıdan emir gelmiş gibi herkes aynı anda sustu. Bir an için rüzgârın uğultusu ve ağaçların hışırtısı dışında Körburun'da çıt çıkmadı.

İşte o anda, kalabalığın nabzını topraktan kemiklerine doğru tırmanan bir sızı gibi hissetti Neriman Abla. Bir eşik vardı, bir kere aşıldı mı bir daha geri dönüşü olmayan bir eşik ve sanki o bir anlık sessizlik sırasında elli başlı vahşi bir hayvan, bu eşiğin öteki tarafına adımını atıp atmamaya karar veriyordu. Buna karar da denemezdi aslında. Karar, düşüne taşına verilen bir şeyse eğer, bu bir karar değildi. Uzun zamandır bastırılmış öfkenin, hırsın, ihtirasın ve intikam arzusunun, "Artık ne olacaksa olsun," diye koyuverilmesiydi.

İnsanlar, aynı uykunun içinde aynı rüyayı görüyor-

muş gibi, önce tedirgin hareketlerle, sonra hızla kabaran bir coşkuyla yerden taş alıp konağın camlarına fırlatmaya başladı. Taş atamayacak kadar arkada kalanlar, "Dışarı! Dışarı!" diye el çırpıp tempo tuttu. Neriman Abla'nın evde şeker kalmadığında kapısını çaldığı komşusu, uykusunda yürüdüğünde kendini bahçesinde bulduğu ahbapları, her gün alışveriş yaptığı dükkânların esnafı vardı o taş atan, el çırpan kalabalığın içinde.

Herkes mi aklını kaçırdı diye etrafına bakındı. Önce çaycı Çetin'i gördü; Yorgo'nun koluna girmiş, kalabalığın dışına çekiyordu. Stefo'yu gördü; kenarda durmuş, mermerden bir heykel gibi hiç kımıldamadan boşluğa bakıyordu. Sonra oğlanı gördü; sigarasının ucundaki ateş bir an için gözbebeklerinde yansıdı. Çocukken birine kızdığında, intikam almak için kafasında planlar yaptığında da gözleri böyle alev alev tutuşurdu. O kadar sinsi tuzaklar kurardı ki suç asla onun üzerine kalmazdı. Bir tek Neriman Abla bilirdi çocuğun içindeki zehri.

* * *

"Siz kimsiniz? Ne hakla içeri girdiniz? "

Konağın ikinci katındaki holde, yazar Fikret Bey, kendinden gayet emin bir tavırla Niko'nun üzerine yürüdü. Fakat Niko adama doğru bir adım atınca derhal geri çekildi. "Burası özel bir mülk, eğer derhal çıkmazsanız sizi polise şikâyet edeceğim!"

"Körburun'da polis bulamazsın kardeşim. İstanbul Emniyeti'ni ara istersen. Belki senin güzel hatırın için pazartesi akşam vapuruyla bir memur yollarlar."

Yazarın karısı, "Telefon çalışmıyor ki," dedi. "Düdük sesi bile gelmiyor."

"Tamam tamam, telaşlanmayın. Şimdi hep beraber çıkıp gideceğiz buradan."

"Bay Dimitri nerede?" diye sordu Maria.

"Odasına saklandı," dedi genç kadın. "On dakikadır kapısını tıklatıyoruz ama açmıyor. Misafirlerini böyle bırakıp ortadan kaybolmak bir ev sahibine hiç yakışmıyor doğrusu."

"Sinirlenme canımın içi. Bak, adam ne dedi? Hemen buradan gidiyoruz. Duyan da kötü bir şey olmuş sanacak. Üç-beş tane sarhoş toplanmış, dışarıda nara atıyor."

"Çok rica ederim bana çocuk muamelesi yapma! Sesleri duymuyor musun?" Kadın haklı olduğunu ispat etmek istercesine pencereye yürüyüp perdeyi araladı.

Niko bildiği bütün küfürleri içinden birbiri ardına sıralarken arkasından koştu ancak yeteri kadar hızlı davranamadı. Kadını kolundan yakalayıp geri çekene ve perdeyi sıkı sıkı kapatana kadar konağın dışındakiler görecekleri görmüşlerdi. Bağırışlar daha da şiddetlendi; hep bir ağızdan, "Suçsuzsan saklanma!" diye tempo tutmaya başladılar. Ulan futbol maçına mı geldiklerini sanıyor bu Allahsızlar, diye söylendi kendi kendisine. Fikret Bey, karısının yanında cesur görünmeye çalışıyordu ama tezahüratları duyunca beti benzi attı, briyantinle geriye taranmış saçlarının dibinden boncuk bocuk terlemeye başladı. "Nasıl bir rezilliktir bu, anlamıyorum ki! Ne suçundan bahsediyorlar? Kim bu insanlar? Dertleri neymiş?"

"Dertlerinin ne olduğunu konuşmak uzun sürer ama emin ol, buradan hemen çıkmazsak, sadece ev sahibinizi değil bizi de parçalayacaklar," dedi Niko.

"Rica ederim karımın yanında böyle ipe sapa gelmez laflar söylemeyin. Küçükhanım siz de orada öyle duracağınıza hemen bir bardak su getirin!"

"İnin, mutfaktan kendiniz alın," dedi Maria. Birkaç dakikadır Dimitri Paşa'nın odasının kapısını açmaya çalışıyordu.

"Sende anahtar yok mu?" dedi Niko.

"Yok. Olsa da açamam ki, içeriden kilitlemiş. Ne yapacağız Niko?"

"Kıracağız, ne yapalım." Yazara dönüp tepeden tırnağa şöyle bir süzdü. Adam çelimsizin tekiydi ama şu anda önlerinde başka seçenek yoktu. "Beyefendi, sen hiç hayatında kapı kırdın? Dur hele, heyecanlanma. Öyle zor bir şey değil. İkimiz aynı anda bütün gücümüzle abanacağız. Ben işaret verince, tamam?"

Bir defa denediler, olmadı. İkinci defa denediler, kapı açılacak gibi çatırdadı ama yine açılmadı. "Omzumu kırdım galiba," diye söylendi Fikret Bey. Üçüncü defa denemeye hiç niyeti olmadığı belliydi.

Konağın kapısı da bu kadar sağlamdır umarım, diye düşündü Niko. Düşünmez olaydı. Tam o anda alt kattan gelen bir şangırtıyla dilini ısırdı.

Sanki zamanı ve tüm kâinatı hareket ettiren dişliler, korkunç homurtular çıkararak yavaşladı. Gökyüzünden geçen karanlık bulutlar, çatıdaki kiremitleri uçuran rüzgâr, konağın ahşaplarının gıcırtıları, bileklerindeki saatlerin akrep ve yelkovanları, sanki hepsi aynı anda durdu. Konağın üst katında, dört kişi nefeslerini tutup birbirlerine baktı.

İkinci bir şangırtıyla Niko silkinip kendine geldi. Yazarı omuzlarından tuttu. "Bak kardeşim, şimdi beni iyi dinle. Aşağı inip mutfak kapısından çıkacaksınız. Sakın konağın ön tarafına geçeyim demeyin. Beni duydun? Bu gözü dönmüşler, bizi bulamayınca bütün hıncını sizden çıkarır sonra. Kapının kırk-elli adım ilerisinde bir patika göreceksin, o patikayı takip et. Ağaçların arasından geçip anayola çıkarsın. Anladın? Bu karanlıkta kimse görmez sizi."

Yazarın dili tutulmuştu. Bembeyaz bir suratla başını salladı. Karısı ise hemen itiraz etti. "Bence burada bekleyelim. Elbet birileri gelip bu kalabalığı dağıtır. Hem nereye gideriz gecenin bu saatinde?"

"Sabah olana kadar iskelede beklersiniz, sabah da ilk vapurla yallah evinize."

"Eşyalarımız ne olacak peki? Giysilerimi almadan şuradan şuraya gitmem ben."

"*Gammoto munaki tin panayiasu...*" diye küfretti Niko.

"Ne diyor?" diye Maria'ya sordu kadın.

"Bay Dimitri eşyalarınızı İstanbul'a gönderir, hiç merak etmeyin diyor."

Niko sırf kadının şımarıklığına illet olduğu için ekledi. "Sakın ormanda kaybolmayın. Körburun'da aç kurtlar vardır, çok fena parçalarlar adamı."

Adam anladım der gibi yeniden başını salladı. Tam karısını kolundan yakalayıp merdivene yönelmişken Maria önlerini kesti. "Oradan değil!" dedi telaşla fısıldayarak. "Arkada servis merdiveni var, doğrudan mutfağa iner."

Konağın alt katındaki canlar birbiri ardına tuzla buz olurken kaybedecek bir dakikaları bile kalmamıştı. Niko, Dimitri Paşa'nın kapısının önünde dikildi. Kırk yıldır yumruk sallayıp bir türlü yere seremediği hasmına bakar gibi pis pis baktı. Bir adım geriye gidip mesafesini ayarladı, hızını aldı, okkalı bir tekmeyle menteşelerinden söktü kapıyı.

* * *

Pencereden içeri ilk giren meyhaneci Seleş oldu. Önce ne yapacağını bilemeyip bir müddet durakladı. Etrafa bakındı fakat bir türlü kafasını toparlayamadı. Oysa dışarıdayken her şey ne kadar da iyiydi. Kapıyı yumruklarken öfkeliydi mesela. Camları kırarken öfkesi başka bir seviyeye ulaşmıştı, parmağının ucuyla dokunsa kor gibi yakacak kıvama gelmişti. Arkasındaki kalabalığın tezahüratlarıyla kendisini ömründe hiç olmadığı kadar

güçlü hissetmişti. Maça çıkmış yıldız oyuncu gibiydi adeta, yanı başındakiler de güçlü kuvvetli takım arkadaşlarıydı, bir arada oldukları müddetçe kimse karşılarında duramazdı.

Şimdi ise tek başına kalmıştı ve bütün o güzel hisler kaybolmuş, geriye yalnızca yorgunluk ve kafa karışıklığı kalmıştı.

Yemek odasındaydı. Önünde uzun bir masa vardı, yarım bırakılmış yemeklerle dolu tabaklar, devrilip kolalı örtüyü kırmızıya boyamış bir sürahi şarap. İçeri dolan sert bir rüzgâr örtünün eteklerini savurdu. Çok susadığını fark etti Seleş, boğazı kupkuruydu. Boş bardaklardan birine su doldurup bir dikişte bitirdi. Soğuk su iyi geldi, kafasını toplamasına yardımcı oldu. Yavaş yavaş hatırladı: Rum casusu bulmak için içeri girmişti; kalleş gâvur saklanmıştı tabii, suçlu olduğunu bildiğinden efendi efendi dışarı çıkmıyordu. Hatırladı fakat yine de yabancı birisinin evine böyle pencereden girmek Seleş'e bir tuhaf geldi. Sanki yapmaması gereken bir şey yapıyormuş gibi bir hisse kapıldı. Oysa sonuna kadar haklıydı, ne yapması gerekiyorsa onu yapıyordu.

Peşinden gelenler var mı diye arkasına baktı. Tanımadığı gençten bir adam pencereden bacağını sarkıtmış, içeri atlıyordu. "Kapıları açsana kardeş," dedi. "Ne bekliyorsun?"

Önce anlamadı Seleş. Sonra aklı yeniden çalışmaya başladı. Kapıları açarsa kalabalık içeri girerdi. Kalabalık iyiydi. İnsanın yanında bir dolu insan olduğunda kafası hiç karışmıyordu.

* * *

Niko'nun gözüne, olduğundan kırk yaş daha ihtiyar göründü Bay Dimitri. Arada bir iskelenin civarında rast-

ladığı o iki dirhem bir çekirdek beyefendiyle şu yerdeki kemik yığını aynı kişi olamazdı. Karyolayla komodinin arasındaki boşlukta yere çökmüş, donuk gözlerle ellerine bakıyordu. Odasına girenleri fark ettiyse de hiç tepki vermemişti.

"Nesi var bunun?" diye fısıldadı Niko.

Maria, adamın yanına çömeldi. "Bay Dimitri, iyi misiniz? Rahatsızlandınız mı yoksa?"

Adam yemek yemeyi reddeden küçük bir çocuk gibi kafasını çevirdi. Avucunda, eciş bücüş gümüş bir yüzük tutuyordu.

"Hadi kalkın lütfen. Sizi buradan götürmemiz lazım. Dışarı çıktığımızda temiz hava çok iyi gelecek, ferahlayacaksınız." Maria adama yardım etmek için elini uzattı ama Bay Dimitri kafasına silah doğrultulmuş gibi korkuyla gözlerini yumdu.

Niko'yla Maria birbirlerine baktılar. Dil dökmek işe yaramayacaktı. İki yandan adamın koluna girip zorla ayağa kaldırdılar.

"Bağırmaya filan kalkarsan üçümüzü de yakarsın. Sen en iyisi böyle sessiz kal, tamam *Afediko*?" dedi Niko.

* * *

Seleş konağın çift kanatlı demir kapısını ardına kadar açtığında, kalabalığın başını çeken heyecanlı grup hiç tereddüt etmeden içeri daldı. Saatlerdir erişemedikleri bir şeyi sonunda ele geçirmenin coşkusuyla önlerine çıkan ne var ne yoksa parçalamaya başladılar. Adaya mavnayla gelen ekip, bütün gün ceketlerinin içinde sakladıkları kalasları, demir levyeleri, çekiçleri ve zincirleri çıkarıp önce yemek odasındaki tabaklara, sürahilere ve kristal kadehlere giriştiler. Bir tanesi masa örtüsünü üzerindekilerle birlikte çekip her şeyi yere saçtı. Kırılmayan

parçaları tekmeleyerek ve üzerlerinde tepinerek halletti. Başka biri, et bıçağıyla iskemlelerin döşemelerini yarıp içindeki süngerleri yoldu. Yolunacak bir şey kalmayınca bacaklarından kavrayıp duvara vura vura hepsini teker teker kırdı.

Mermer holde manav Mıstık'la fırıncı Fehmi, önce şaşkın şaşkın etrafa, sonra da birbirlerine baktılar.

"Bu ne biçim ev lan?" dedi Fehmi.

"Gâvurun sarayındaki heykellere bak," dedi Mıstık. Pis bir şeye dokunuyormuş gibi yüzünü buruşturarak mermer kafayı burnundan itti. Baktı ki yerinden oynayabiliyor, iki yanağından kavradı, iri bir karpuz fırlatır gibi kapının dışında bekleyen kalabalığın önüne fırlattı.

Kadınlardan biri çığlık attı. O karanlıkta ayaklarının dibine doğru yuvarlanan yuvarlak kütleyi Dimitri Paşa'nın kellesi zannetmişti herhalde. Mermer kafaların ardından dışarıya eşyalar yağmaya devam etti. Gümüş tepsiler, kuştüyüyle dolu kadife yastıklar, Çin porseleninden çay takımı, kristal şekerlikler, eski bir gramofon, tel çerçeveli bir okuma gözlüğü, bardaklar, fincanlar, altın işlemeli abajurlar, ipekli halılar. Körburun halkı, önlerinde tepe gibi yükselen paramparça eşyalara bakarak içerideki ihtişamı hayal etmeye çalıştı. Edemeyince iyice meraklandı ve sonunda yeni açılmış bir müzeyi dolaşmaya gelmiş misafirler gibi onlar da birer ikişer konağa doluşmaya başladı.

Semiha Hanım, oturma odasına alıcı gözle bakarken, sık sık, "Pes vallahi, pes vallahi," diye mırıldandı. Yağlıboya tabloları henüz adam akıllı incelemeye fırsat bulamadan genç bir delikanlı –kimdi bu gençler, nereden çıkmışlardı sahi?– hepsini duvardan indirip çerçeveleriyle birlikte sehpanın sivri köşesine vura vura parçaladı. Seleş, henüz kırılmamış bir kül tablası bulup sigarasını söndürdükten sonra yeninden işe koyuldu. Bütün

hıncını köşedeki kuyruklu piyanodan çıkarmaya kararlıydı. Tekmelerinin piyanoya pek bir zarar vermediğini fakat kendi canını acıttığını fark edince, tanımadığı gençlerden birinin elinde gördüğü zinciri ödünç aldı. Siyah bir ayna gibi parlayan bu gâvur icadı zımbırtıya onunla vurmaya başladı. Kuruyemişçi Remzi, Afrodit heykelinin önünde dikilmiş hayran hayran seyrediyordu. Ulan herifler taşı kırıp nasıl da yapmışlar, dedi içinden. Sonra, böyle hayran hayran karının memelerine bakıyorum sanacaklar, diye düşünüp kızardı. Gençlerden biri çekiçle heykele girişmeye kalkınca, "Dur yapma!" dedi gayriihtiyari. "Sanat eseri bu, yazık günah." Fakat herifin gözlerindeki şuursuz bakışları görünce fazla üstelemedi, kenara çekildi. Üzerine pis bir yorgunluk çökmüştü. Şeref Bey, gözlükleri burnunun ucuna kaymış bir vaziyette kütüphanenin raflarını dolduran kitaplara merakla bakıyordu. Öfkeli gençlerden biri içeri daldı, "Fazla okuma bey amca, gözlerin bozulur sonra," dedi ve demir levyeyle vitrinin cam kapaklarını indirdi. İçindeki elyazması kitapların sayfalarını rasgele koparıp havaya fırlattı. Yüzlerce yıllık kâğıtlar, rüzgâr yemiş sigara külü gibi bir anda dağıldı.

Salondakilerden birisi, "Orada kitaplarla oynayacağınıza vatan hainini bulsanıza!" diye seslenince genç elindeki kitabı yere fırlatıp dışarı çıktı. Şeref Bey tek başına kaldığında belindeki ağrılara rağmen çömeldi ve yere saçılan ciltleri karıştırdı. Kapaklarındaki harfleri tanımadı; ne Türk alfabesine benziyordu ne Rumlarınkine ne de eski yazıya. Belki de Yunan casusların şifre kılavuzlarıdır, dedi içinden. Bir tanesinin kapağında altın renkli bir boyayla –yoksa gerçek altın mıydı bu? Yok artık daha neler, diye mırıldandı Şeref Bey– sakallı, kıvırcık saçlı, üzgün bakışlı bir adam çiziliydi. Parmaklarına bulaşan mürekkebi kokladı. Bütün bu hercümerç yoruyordu in

sanı. "Bir an önce bulsunlar şu adamı da eve döneyim," dedi kendi kendine. "Annem meraklanmıştır artık."

* * *

Niko, Bay Dimitri'yi belinden kavramış, yarı yürütür, yarı sürükler vaziyette servis merdivenlerinden mutfağa indirmiş, kimseye görünmeden müştemilat kapısına kadar getirmişti.

Hemen tepelerinde kırılan camların, porselenlerin, ahşapların, en fenası da öfkeyle, neşeyle ve arada sırada şaşkınlıkla birbirlerine seslenen insanların gürültüsü, Niko'yla Maria'yı dehşete düşürdü.

"Hadi *Afediko*, hadi *Afediko*!" diye kör karanlıkta fısıldadı Niko. "Artık gücünü topla da kendi başına yürü, tamam?"

Dimitri'nin sesi çıkmadı. Odasında bulduklarından beri tek bir kelime etmemişti zaten. Derin bir uykuda gibiydi ama gözleri açıktı ve nereye çekerlerse oraya gidiyordu.

"Maria, çok mu içti bu? Sarhoş mu?"

Kadın, ben ne bilirim der gibi dudağını büktü.

"İlaç yutmuştur belki," diye fikir yürüttü Niko. "Ulan bana bak, bu bir kutu ilacın hepsini yutmuş olmasın?"

"Yok, yutmaz. Hap içemez ki, korkusu vardır. Doktor yazdığında bile yutamaz, üstüne başına kusar."

"Tamam tamam, fazla ayrıntıya lüzum yok," dedi Niko ve kapıyı açar açmaz önüne bir karaltı çıktı. Hemen bıçağına davranacaktı ama karşısında dikilmiş duran kişinin kim olduğunu seçince durdu.

"Hadi durmayın orada, acele edin," dedi Neriman Abla. "Bu tarafa geliyorlar."

Daha dışarıya adım atmalarına fırsat kalmadan kadının arkasında birisi daha belirdi.

"Buldum vatan hainini! Yetişin! Kaçıyorlar!" diye bağırmaya çalıştı Ezik Neco. Fakat sesi o kadar cılız çıkmıştı ki kimsenin duyup yetişmesine imkân yoktu. Gırtlağını temizledi ve en gür sesiyle bir defa daha bağırmaya hazırlandı. Niko bu defa hiç tereddüt etmeden çekti bıçağını. Herifin böğrüne saplayıverecekti ama kolu kıpırdamadı.

Canımızı kurtarmak için, dedi içinden. Maria'nın canını kurtarmak için... Kıpırdayamadı. Silahsız birisinin etine bıçağı batırmaya eli varmıyordu. Bıçak sende değil de onda olsaydı şimdiye kadar çoktan cehennemi boylamıştık, diye düşündü bu defa ama bu da ikna olmasına yetmedi. Yan gözle Maria'ya baktı, o da gözlerini kocaman açmış, "Sakın yapma!" diyordu sanki. Bütün bu düşünceler zihninde sadece bir saniye içerisinde gidip geldi. O bir saniyenin sonunda Neco yutkunmuş, gırtlağını temizlemiş, ağzını kocaman açmıştı bile. Tam, "Yetişin!" diye bağırmaya başlamıştı ki kelimesi yarım kaldı.

"Sussana sen bakayım!" diyerek adamın tam kulağının köküne en okkalısından bir şamar patlattı Neriman Abla. Gözünü bıçaktan ayırmayan Ezik Neco, böyle bir tokadı hiç beklemiyordu. Arkaya doğru sendeleyip dengesini kaybetti ve kıçının üzerine devriliverdi.

"Sen de sok bakayım o bıçağı nerenden çıkardıysan! Elini kana mı bulayacaksın bu meymenetsiz yüzünden?"

(*Çok iyi dedin. Değmez bu götü boklu için katil olmaya.*)

"Az bile dedim," diye mırıldandı Neriman Abla. Sonunda elinden az da olsa bir şey gelmiş olmanın rahatlığıyla derin bir nefes aldı. "Hadi çabuk gidin nereye gidiyorsanız. Ben burada dururum, ağzını açmaya kalkarsa kafasının ortasına odunu indiririm. Ekmeğini itler, yakasını bitler yiyesice..."

* * *

Birkaç dakika geçmeden Neco cesaretini toplayıp Neriman Abla'yı kenara itti ve Rum paşanın kaçtığını haber vermek için yukarıya koştu. Neriman Abla da ağrıyan dizlerini ova ova peşinden gitti. Son basamağı tırmanıp mermer hole adımını attığında gördüğü manzara o kadar korkunçtu ki ağzı açık kaldı.

Konağın ortasına top mermileri yağmış gibi dört bir yana savrulmuş kırık dökük eşyalar değildi kanını donduran. İnsanların bayram sabahı mesire yerine gelmişler gibi umursamaz bir rahatlıkla, hatta keyifle bu yıkıntının içinde gezinmesiydi. Ya kendi elleriyle parçalamışlar ya da parçalanırken durup seyretmişlerdi; şimdi de gururla dolaşarak eserlerini inceliyorlardı. Meryem'e baktı Neriman Abla; oğlunu elinden tutmuş, asansöre bindirmek için sıra bekliyordu. Yerdeki kırık tabakları ve bardakları eşeleyip aralarından gümüş çatal bıçakları ayıklayan Bünyamin'e baktı. Mantosunun eteklerini tutup mermerin üzerine saçılmış kristal avizenin üzerine basarak geçen Semiha Hanım'a baktı. Gözü dönmüş adamlardan birinin elindeki çıraya eğilmiş, sigarasını yakan Remzi'ye baktı. Artık ne yapıp bu kadar yoruldularsa duvarın dibine çöküp mola veren Mıstık'la Fehmi'ye baktı. Şaşkın şaşkın ortada dolaşan Çetin'e, gazete bayisi Halil'e, Parizyen Ender'e, nalbur Macit Usta'ya, bakkal Güngör'e, bir kenara sinmiş kimseye görünmemeye çalışan aşçı Müjdat'a baktı.

Sarı gözlüklü kulaksız herifi aradı o kalabalıkta. Nereye baktıysa göremedi; adam buharlaşıp yok olmuştu sanki. Yoksa hiç gelmemiş miydi öyle bir şeytan Körburun'a? Gördüklerini sandıkları o adam sadece rüyalarına girip aldatmış mıydı herkesi?

(*Aklını oynattın herhalde!*)

"Hepimiz aklımızı oynattık," dedi Neriman Abla.

Kulaksız'a bakınırken onun yerine oğlanı gördü: Elin-

de çırayla perdeleri tutuşturmaya çalışan genci bileğine yapışıp durdurdu. Kulağına eğilip, "Yeter bu kadar," dedi o curcunanın içinde. Sonra holdeki süslü merdivenin ortasına kadar çıktı ve bütün sesleri bastıran bir sesle bağırdı. "Beni dinleyin!"

Konağı dolduran Körburun ahalisi durdu ve dinledi.

"Konağı didik didik ettik. Her yere baktık. Dimitri denen bu şahıs biz gelmeden biraz önce kaçmış. Kuyruğunu bacaklarının arasına sıkıştırıp kaçmış yani. Masum olsa hiç kaçar mıydı?"

İki günde tıpkı o kulaksız adam gibi laflar etmeyi öğrenmişti oğlan. Onun sesiyle, onun mimikleriyle, onun el kol hareketleriyle konuşmaya başlamıştı.

"Kaçtığına göre masum değildir. Foyası ortaya çıktığı için bir daha da buralara geri gelmeyecektir. Körburun'un kanını daha fazla emmeyecektir."

(*Boyu devrilesice.*)

"Emin olun, İstanbul'da lağım faresi gibi kuyruğunda tutup yakalarlar bu Dimitri denen şahsı ve ne gerekiyorsa yaparlar. Ben buna adım gibi eminim."

(*Teneşirlerde paklanasıca.*)

"Artık burada bir işiniz kalmadı. Artık evlerinize dönebilirsiniz. Konağı yakıp yıkmanın hiç kimseye faydası yoktur."

(*Sidikliğine taşlar dolasıca.*)

"Ama merak etmeyin. Biz bu lağım faresine haddini bildirdik. Vicdanımız rahattır, bu gece huzur içerisinde uyuyabiliriz artık."

En son Binnaz'ı gördü Neriman Abla. Büfenin üzerinde duran bir kristal bibloyu çantasına atarken göz göze geldiler. Binnaz'ın yanakları kızarır gibi oldu. "Duydun senin oğlanı. Bir daha geri gelmez, diyor. Kimsenin işine yaramayacak yani."

"Fesuphanallah," diye içini çekti Neriman Abla.

Oğlanın hırstan çakmak çakmak olmuş gözlerine bir defa daha baktı. Onun aklındaki küçük bir biblo değildi. İstediği çok daha büyük şeyler vardı.

* * *

Körburunlular, her sabah olduğu gibi vapurun düdüğüyle yeni bir güne başladı. Lodos dinmişti; dalgalar durulmuş, geride bulanık gri bir deniz bırakmıştı. Yavaş yavaş açılan bulutların arasında ekimin soğuk güneşi yalandan parlıyordu. Sabah vapurun bıraktığı gazeteleri kulübesinin önündeki tellere asan Halil, manşetlere şöyle bir baktı. "Kıbrıs'ta Yine Gerginlik" yazıyordu kocaman harflerle. Halil'in canı sıkıldı, bu gerginlik hiç bitmeyecek miydi, sonra o gün oynanacak maçları düşündü. Fırıncı Fehmi'nin sadece pazar sabahları yaptığı beyazpeynirli ve patatesli poğaçalarının kokusu sıcak sıcak sokaklara yayıldı, taş basamakları tırmandı, ağaçların arasından dolanıp evlerin içine kadar girdi.

Bir gece önceden kalma hafif bir baş ağrısı vardı insanlarda, bir de usul usul gelip giden sebepsiz bir mide bulantısı. Sanki önceki gece yemekte rakıyı biraz fazla kaçırmış gibi, ağızlarına kirli bir tat, sırtlarına da ağır bir yorgunluk oturmuştu. Ama tüm baş ağrıları gibi bu da kendilerini pazar rehavetine teslim etmelerine engel olmadı. Semiha Hanım, lavanta keseleri arasında 23 Nisan ve 29 Ekimler için muhafaza ettiği ütülü bayrağı çekmecesinden çıkarıp balkona astı. Önceki gün Seleş'in Meyhanesi'nin kapısında bayrak görmüş, onun da içinden gelmişti. Kimse de, hayrola, bayram değil seyran değil, neyi kutluyoruz, diye sormadı.

Yorgo, değil evden çıkmak balkona çıkmaya bile çekiniyordu. İnsanların yüzüne bakmayı içi kaldırmayacaktı. Öte yandan, birileriyle konuşmak, her şeyin yo-

lunda olduğunu göstermek istercesine gülümsemek ve havadan sudan sohbet etmek istiyordu. Bunu istediği için de kendinden nefret ediyordu. Sırtında sabahlığıyla camın önüne oturmuş saatlerdir hiç konuşmadan uzaklara bakan karısıyla aynı odanın içinde durmak bile bir eziyete dönmüştü bu sabah.

Yan komşusu kuruyemişçi Remzi hatır sormaya uğradı, "Günaydın Yorgo kardeş, bir sıkıntı yok değil mi?" suratında sıkıntılı bir gülümsemeyle.

"Nasıl olmasın, yüreğimiz ağzımıza geldi," dedi Yorgo. Der demez de pişman oldu.

"Haklısın, Rum dölünün yüzünden perişan olduk hepimiz. Yanış anlama senden bahsetmiyorum... Yani anladın işte sen beni. Hepimizi helak etti Allahsız. Nasıl da kaçıp gitti gözümüzün önünden, değil mi?"

"Ya, öyle," dedi Yorgo.

"Sabah Fareli Koy'dan dumanlar yükseliyordu. Balıkçı Niko'nun barakasında yangın çıkmış. Sobayı söndürmeyi unutmuştur ayyaş. İyi ki bütün adayı yakmamış."

"Bir şey olmuş mu?"

"Yok yahu, ne olacak. Niko içeride değilmiş zaten, gece kayığıyla açılmış. Sabah Büyükada'dan dönerken görmüşler. Orada bir yavuklusu mu vardır nedir? Sabahın köründe iş tutmaktan dönüyordu zahir."

"O herifler yakmıştır barakasını," dedi Yorgo.

"Hangi herifler? Yok artık daha neler! Kim yapar öyle bir şey. Bırak sen onu, Dimitri Paşa arkasına bakmadan Atina'ya kaçtı diyorlar ya, bütün bu mallar mülkler ne olacak peki?"

"Devlet uygun gördüğü kişilere üç-beş kuruşa dağıtacak, başka ne olacak."

"Belki bize de tapumuzu verirler," diye içini çekti Remzi. "Ya da ne bileyim, kirayı filan düşürürler belki."

"Kusura bakma Remzi Bey ama bana kalırsa avucunu yalayacaksın. Hepimiz avucumuzu yalayacağız."

* * *

Sabahın erken saatlerinde Neriman Abla tek başına konağa döndü. Birkaç saat önceki kudurmuş kalabalığın aksine, şimdi ağaçların gölgesinde in cin top oynuyordu. Girişteki çift kanatlı demir kapı ardına kadar açıktı. Pencerelerden biri tek bir menteşenin ucunda gıcırdayarak sallanıyordu. Rüzgâr, kuru yapraklarla birlikte yırtık kumaşları, yastıkların içinden çıkarılmış kaz tüylerini ve makasla şerit şerit doğranmış giysileri bahçenin her köşesine savurmuştu.

Neriman Abla önce elindeki küreği yere bıraktı. Gül fidanlarının arkasından Loki'nin cansız bedenini çıkardı ve yanında getirdiği eski bir battaniyeye sardı. Hayvancağız ölünce kuş kadar hafiflemişti. Ya da Neriman Abla'ya öyle geldi. Hiç zorlanmadı kucağında taşırken.

Denize bakan yamacın ucundaki yumuşak toprağa çukur kazdı, köpeği içine yerleştirdi, yanına bir tane de iri kemik bıraktı. Üstünü toprakla kapattıktan sonra bir süre başında durup bekledi. Ne diyeceğini bilemedi. Dua okunmazdı herhalde. Hem ne anlamı var ki, diye geçirdi içinden.

"Kusura bakma, bu tarafta sana iyi davranamadık," dedi. "Belki öteki tarafta daha mutlu olursun. Yolda karnın acıkır diye bir de kemik getirdim."

(*Pes vallahi! Kırk yıl uğraşsan bundan daha kötü bir konuşma yapamazdın Neriman Hanım.*)

"Daha iyi bir lafın varsa, buyur kendin konuş."

(*Yok... Aman iyi! Ne halin varsa gör.*)

* * *

Gelin, pazar akşamı Körburun'a döndü. Eve girer girmez, "Hayri nerede?" diye sordu Neriman Abla'ya. Evde olmadığını duyunca biraz bozuldu.

"Yolculuğunuz nasıl geçti acaba?"

"İyiydi sağ olun. Nereye gitti Hayri?"

"Bilmiyorum, bana söylemedi. Akşam yemeğine dönerim, dedi. Birazdan gelir herhalde. Ayakta kaldın, otur şöyle."

"Benim bugün döneceğimi unutmuş olmalı."

"Aklı başka yerde bu aralar."

"Neriman Hanım, Hayri doğduğunda siz kaç yaşındaydınız?"

"Bacak kadar çocuktum."

"Peki hiç korkmadınız mı?"

"Yok gelin hanım, niye korkayım. Biraz canın acıyor ama çıkıyor içinden işte."

"Onu demiyorum, o yaşta anne olmaya korkmadınız mı?"

"İnşallah kız olur," dedi Neriman Abla.

"Efendim?"

Gelinin karnına elini koydu Neriman Abla. "Bebek diyorum, inşallah kız olur."

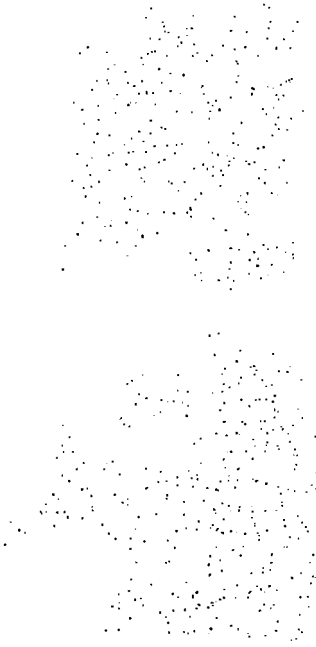
"Nereden anladınız? Hayri mi söyledi?"

"Yok o bana öyle şeyler söylemez. Birkaç haftadır ilkbaharda açan taze hanımeli gibi kokuyorsun, oradan bildim işte."

(*Babasına çekerse boku yedik.*)

"Kız olursa anasına çeker," diye mırıldandı Neriman Abla.

DÖRT

10. Erik (1980)

Gofret, *Kızılmaske* ve Murat.

Ferit sabahtan beri evin içinde o kadar bunalmıştı ki, bunların ilk ikisi artık resmen ölüm kalım meselesi haline gelmişti. Sonuncusu o kadar önemli sayılmazdı.

Kaç gün daha eve tıkılıp kalacağını bilmiyordu, o yüzden ne yapıp edip *Kızılmaske*'nin son sayısını almak ve yatağın altındaki zulada bitmek üzere olan gofret stoklarını tazelemek zorundaydı. Gel gör ki önünde ciddi bir engel vardı. "Bir koşu bakkala gidiyorum," dese, "hemen dönerim," dese, hatta, "Allah Kuran çarpsın iki dakikaya döneceğim," bile dese izin koparamayacaktı. Böyle bir günde dışarı çıkmasına asla izin vermezlerdi. Adı gibi emindi Ferit. Neyse ki yaz başından beri yaptığı sayısız tatbikatın sonucunda kimseye çaktırmadan evden sıvışmanın ustası olmuştu.

İşin iki tane püf noktası vardı. İlki, hiç acele etmeyip doğru zamanı beklemekti. O akşam, doğru zamanı yakalamak için fazla beklemesine gerek kalmamıştı çünkü hem annesi hem de babası kendi dertleriyle meşguldü.

Babası televizyonun sesini sonuna kadar açmıştı; gözü ekrandaydı da aklı kim bilir neredeydi. Sabahtan beri burnundan soluyordu; fakat her zamanki gibi sinirini Ferit'ten ya da annesinden çıkarmak yerine ikide bir

koltuğundan kalkıp televizyonun regülatörüne tekme atıyordu. Bir gören olsa, sadece görüntünün kumlanmasının değil, televizyondaki adamların söylediği şeylerin de tek sorumlusunun ısındıkça fare leşi gibi kokular çıkaran şu kutu olduğunu sanırdı. Oysa İstanbul'dan özel siparişle getirtilmişti regülatör denen cihaz. Hesapta, elektrik cereyanındaki dalgalanmaları bastıracak, bu sayede hem televizyonun ömrünü uzatacak hem de görüntüyü cam gibi yapacaktı. Bugün ise ne dalgalanan cereyanı bastırabiliyordu ne de babasının öfkesini.

Annesi ise bir telaş gittiği çarşıdan sanki peşinde haydutlar varmış gibi nefes nefese dönmüş, mutfakta torbaları boşaltıyordu. Ferit, hayatında hiç bu kadar çok makarnayı, yumurtayı ve tuvalet kâğıdını bir arada görmemişti. Annesi sokağa çıkma yasağının birkaç saatliğine kaldırıldığını, fırsattan istifade herkesin öteberi almak için dükkânlara koştuğunu söylediğinde her zamanki gibi boş yere telaşlandığını düşünmüştü Ferit. Dışarıda yağmur çiseliyor deseler, sel felaketine karşı önlem almaya kalkardı annesi. Birisi şakacıktan takılacak olsa, "Ne yapayım, huyum böyle," der, sonra da en haşin "karışmayın bana" bakışlarıyla bakarak, o kişiyi derhal kara kaplı defterine yazardı. Şakayla ve eleştiriyle arası pek iyi değildi.

Ferit, ikisinin de kendi meselelerine dalıp gittiğine emin olduktan sonra sokak kapısını aralayıp sessizce dışarı süzüldü. Lastik ayakkabılarını ayağına geçirir geçirmez bisikletine atladı.

Hayır, atlamadı elbette!

Ancak acemiler böyle bir hata yapardı.

Evden sıvışmanın ikinci ve en önemli püf noktası buydu işte. Kapının önündeki ufak taşların bisiklet lastiği altında ezilirken çıkardığı o çıtır çıtır ses mutfaktan duyulabiliyordu. Annesinin kulaklarının ne kadar keskin olduğunu da hesaba katmak ve böyle herkesin sinirinin tepe-

sinde olduğu günlerde işi şansa bırakmamak çok önemliydi. Ferit biraz ilerideki arnavutkaldırımına çıkana kadar bisikletini yere değdirmeden taşıdı. Tehlikeli bölgeyi geçer geçmez üzerine atlayıp yokuş aşağı bıraktı kendini.

İlk hedef, gofret almak üzere Güngör Abi'nin bakkalıydı. Yokuşun virajlarında hiç yavaşlamadan çarşıya kadar indi ve tozları havalandıran haşin bir topuk hareketiyle durdu.

Annesi bu sefer abartmamıştı galiba. Sahiden de Körburun'daki bütün kadınlar bakkala üşüşmüştü. Güngör Abi bayram ediyor olmalı, diye düşündü Ferit ve onun için sevindi. Eskiden hep şakalar yapan, kahkahalar atan Güngör Abi'nin suratı bir süredir sürekli asıktı. "Dükkânı devredip memlekete dönmeyi düşünüyor," demişti Ferit'in babası bir akşam yemekte annesine. "Oğlunu da kulağından tutup götürecekmiş. Başka türlü İstanbul'daki anarşistlerin arasından kurtaramayacağım diyor. Bok yoluna gidecek çocuk, diyor."

Annesi kaşlarını kaldırarak "Ferit'in yanında bu konu konuşulmaz" bakışını atmıştı babasına. Oysa Ferit, Güngör Abi'nin oğlunun ne haltlar karıştırdığını gayet iyi biliyordu. Anarşistler tarafından kandırılmış ve aklı çelinmişti. Yasadışı örgüte üye olmuştu. Yasadışı işler yapıyordu.

Ferit bu habere çok üzülmüştü. Güngör Abi iyi bir adamdı, içinden çekiliş numarası çıkan gazoz kapaklarını Ferit için bir kese kâğıdında biriktirirdi. Kırk yılda bir bedavaya bir gofret verdiği bile olurdu. Kutunun dibinde kalıp bayatlamış gofretlerden hediye ederdi ama olsun, yine de Ferit'i mutlu ederdi böyle küçük armağanlar. Düşünceli bir adamdı Güngör Abi.

İşler bir anda böyle coştuğuna göre belki artık dükkânı devretmekten vazgeçerdi. Normalde üç kişi zor sığardı o dükkâna, şimdi içeride on kişi vardı. Bir o kadar

insan da kapıda sıra bekliyordu ve herkes sanki omuzlarının gerisinde birileri gizlice onları dinliyormuş gibi fısıldayarak konuşuyordu. Sürekli arkalarına dönüp bir gelen var mı diye endişeyle bakıyorlardı.

Kapıdan içeri kafasını uzatıp Güngör Abi'yle göz göze gelmeye çalıştı. Olumlu bir işaret alsa aradan kaynayacaktı, gofret almak iki dakika bile sürmezdi ne de olsa. Fakat adamın işi başından aşkındı, yanaklarından aşağı ter damlacıkları süzülüyordu. Ayrıca hiç de bayram ediyormuş gibi bir hali yoktu, aksine evinden cenaze çıkmış gibi suratını asmıştı yine. Kuyruğa girip beklemeye üşendi Ferit, zaten o kadar zamanı yoktu. Aklındaki işleri bir an önce tamamlaması ve tüydüğü fark edilmeden eve dönmesi lazımdı. Hele bir de yakalanırsa, işte o zaman babası regülatörü bırakır, bütün öfkesini Ferit'ten çıkarırdı.

Şansını iskelenin karşısındaki gazetecide deneyecekti artık. Çok fazla çeşit olmasa da orada da gofret satılıyordu.

Çarşıdaki dükkânların etrafından kıvrılan yol bomboştu. Meydana vardığında, çay bahçesinde bile bir Allah'ın kulunu göremeyince acayip bir his ensesini gıdıkladı. Tahta iskemleler masaların üzerinde tepetaklak bekliyordu. Ağaçların arasındaki kablolara dizili renkli ampuller belli belirsiz sallanıyordu akşam karanlığında. Sanki televizyonda gece on birden sonra gösterdikleri korkunç filmlerdeki gibi, zehirli bir gaz bütün adaya yayılmıştı ve insanlar hayatta kalabilmek için evlerinde saklanıyordu

Bisikletini iskelenin önüne sürdüğünde başından aşağı kaynar sular döküldü. Tembel oğlu tembel Halil Abi açmamıştı gazeteciyi. Kulübenin karanlık camına burnunu yapıştırıp içeriye baktı. *Kızılmaske*'ler, *Tommiks*'ler, *Red Kit*'ler, gofretler, çubuk krakerler... Hepsi orada raflarda sıra sıra duruyordu işte. Burnunun dibindeydi ama erişemeyeceği kadar uzakta. Çöp kutusunun kıyısına

düşmüş bir ayran şişesine tekme attı. Hıncını alamadı bir daha attı. İkinci tekmede şişe fırlayıp denize uçtu. Bütün planlarını, bütün düzenini, her şeyi ama her şeyi bozmuşlardı. Babasının sinirlenince dediği gibi, içine sıçmışlardı memleketin.

* * *

Gözünün kıyısında bir kıpırtı sezdi. Deniz kenarındaki kayalara pinekleşmiş martılardan biri havalandı sandı önce. Birkaç saniye sonra, bilet gişesinin yakınlarında titrek bir ışık görür gibi oldu. Hemen gazetecinin arkasına saklandı, gözlerini iyice kısarak baktı. Son zamanlarda uzağı görebilmek için gözlerini böyle kısması gerekiyordu. Bu durumu annesiyle babasına çaktırmıyordu elbette; durup dururken bir de başına gözlük belası çıkarmaya hiç niyeti yoktu. Mecbur kalırsam üniversiteye başladığım zaman takarım, diye karar vermişti kendi kendine. Nasıl olsa üniversitede böyle şeylerle kimse dalga geçemezdi. O bunları düşünürken iki karaltı, iskelenin demir parmaklıklı kapısına doğru ağır ağır yürüdü. İki jandarma eri. Basbayağı üniformalı filan. İkisinin de tüfekleri omzunda asılıydı; biri sigara içiyordu, ötekinin elleri cebindeydi.

Onlar da Ferit'i görmüşler miydi acaba? Belki de ayran şişesi denize düştüğünde çıkan sesi duymuşlardı ve bakmaya geliyorlardı. Bir anda Ferit'in dizlerinden aşağısı kumla dolmuş gibi ağırlaştı. Nefesini tutup bekledi. Niye korkuyordu ki? "Yanlış bir şey yapmadım," dedi kendi kendini ikna etmeye çalışırcasına. "Bir suç işlemedim. Anarşistlik yaptığımı düşünecek halleri yok ki!"

Korkmuştu yine de.

Muratlara gitmek için iskelenin önündeki yoldan geçmesi gerekecekti ama ne olursa olsun jandarmalara

görünmek istemiyordu. Bunun gayet mantıksız olduğunu biliyordu ama bacaklarına söz geçiremiyordu işte. O yüzden nefesini tuttu ve gözden kaybolmalarını bekledi. Tehlikenin uzaklaştığına emin olduktan sonra bisikletine atladı; rüzgâr gibi geçti iskelenin önünden. Baksalar bile göremezlerdi. Görseler bile koşup yetişemezlerdi. Bu hızla giderken hiç kimse Ferit'e yetişemezdi.

Montunun cebinde yarım paket çubuk kraker bulmuştu. Poşetin dibinde sadece kırık çubuklar kalmıştı ve biraz bayattılar. Biraz değil, epey bayattılar. Yine de hiç yoktan iyiydi; üçer dörder ağzına attı Ferit, peşinden paketin dibindeki tuzları boğazından aşağı boca etti. Midesi kazınırken bisiklet sürmekten nefret ediyordu.

* * *

Muratların oteli bu mevsimde her zamankinden daha boş olurdu. Murat'ın annesi, babası ve birkaç görevli dışında kimse kalmazdı. İşin doğrusu, birkaç yıldır yazın en güzel aylarında bile otel kalabalık olmuyordu. Oysa eskiden böyle miydi? Aşağıdaki özel plajdan denize girmek için izin kopardıklarında, misafirlerin havlularından, şezlonglarından ve şemsiyelerinden yürüyecek yer bile bulamadıkları zamanları hatırlıyordu Ferit. İnsanlar rahatsız olmasın diye havuzun başında koşup oynamaları yasaktı. Fakat son zamanlarda Murat'ın annesi dışında rahatsız olacak kimse kalmamıştı.

Murat'a kalırsa, bu durum ülkedeki siyasi gerginlikten kaynaklanıyordu. Ortalık bu kadar karışıkken, insanlar tatil yapmak istemiyordu doğal olarak. Murat bu lafları kendi başına akıl edemeyeceğine göre, ya annesinden ya da babasından duymuş olmalıydı. Onlardan duyduklarını papağan gibi tekrar ediyordu – adı gibi emindi Ferit. Yine de söyledikleri çok mantıksız sayılmazdı.

Ferit'in annesine göre ise otelin sinek avlamasının tek sebebi, üzerinde uğursuzluk olmasıydı. Annesinin niye böyle dediğini bilmiyordu Ferit. Bir defasında sorduğunda, "üstüne vazife olmayan işlere burnunu sokma" bakışını yemişti. Öyle ya da böyle, bu yaz otelde tatile taş çatlasa üç aile gelmişti. Sonbahardan itibaren de ise hem plaj hem de havuz sadece Murat'la Ferit'e kalmıştı. Elbette ki bu durum çok hoşlarına gidiyordu; oraya oturma, şuraya girme, onu yapma, bunu etme, diye karışan kimse yoktu tepelerinde.

Girişteki ayna gibi pırıl pırıl parlayan mermer holü çok severdi Ferit. Eskiden yatıya kaldığında, herkes uyuduktan sonra sessizce aşağı inerler, ayaklarında çoraplarla kaymaca oynarlardı. Murat bir seferinde o kadar hızlı kaymıştı ki bir türlü yavaşlayıp duramamış ve mutfak merdivenlerinden aşağı yüzüstü uçmuştu. Ön dişlerinden birisi kırılmıştı. Neyse ki sütdişiydi de yerine yenisi gelmişti. Bütün yasaklara rağmen ortaokul yıllarına kadar sürmüştü bu kaymaca oyunu.

İçeride in cin top oynuyordu. Ferit, kapıdan böyle elini kolunu sallayarak girince kendini bir tuhaf hissetti; neredeyse, "Ben geldim," diye seslenecekti.

Çay salonuna geçtiğinde –çay salonundan çok, Dolmabahçe Sarayı kadar süslü bir evin oturma odasına benzetirdi burayı– ilk olarak burnuna bir yanık kokusu geldi, sonra Hayri Amca'yı gördü. Bahçeye açılan camlı kapıların hemen dışında çömelmiş, eski bir peynir tenekesinin içinden yükselen alevleri seyrediyordu. Bir an için başını çevirdiğinde Ferit'le göz göze geldiler. Hayri Amca ne bir şey söyledi ne de gülümsedi. Tekrar önüne döndü ve bir tomar kâğıt attı alevlerin içine. Yüzüne vuran turuncu ışık biraz daha hareketlendi.

Murat'ın babasını Körburun'da hiç kimse sevmezdi. Ortalıkta pek konuşulmazdı ama arkasından söylenenler

Ferit'in kulağına kadar geliyordu. Engerekli yılan bile Hayri kadar hain değildir, derlerdi mesela. Murat'la aralarında bu konu hiç açılmamıştı fakat açılacak olsa, arkadaşının ne diyeceğini tahmin edebiliyordu: "Buradaki çoğu aileden daha zengin olduğumuz içindir," derdi. "Çekemiyorlar," derdi. Belki de haklıydı. Hayri Amca suratsız bir adamdı ama insanların söylediği kadar da kötü kalpli birisine benzemiyordu. Zaten Murat'ın annesi gibi bir kadın, hiç öyle bir adamla evlenir miydi?

Meral Abla –"teyze" denmesine çok sinirlenirdi, oysa Ferit'in annesi, "Bizden en az üç yaş büyüktür o kadın," diye yemin edip dururdu– televizyonun karşısında oturuyordu. Hep aynı görüntü vardı ekranda: Yan yana oturan komutanlar, bir tanesi elindeki kâğıda bakarak sinirli sinirli konuşuyor. Meral Abla televizyonun sesini tamamen kapatmıştı, şöminedeki alevleri seyreder gibi boş gözlerle ekrana bakıyordu.

"Ferit? Nasıl geldin buraya?" diye sordu. Şaşırmıştı ama gözlerini ekrandan uzun süre ayıracak kadar değil.

"Bisikletle. Kapı açıktı, resepsiyonda da kimse yok."

"Evet, kimseyi beklemiyorduk bu akşam.

Filtresinin çevresinde renkli bir bilezik gibi çiçek desenleri olan ince sigarasını dudaklarına götürdü Meral Abla. Bu markayı yurtdışından özel olarak getirtiyordu. Kutuları çok değerliydi; bitip de masadaki kül tablasının yanına bıraktığında kim önce kapacak diye Murat'la kapışırlardı. Murat kutunun dibinde kalan tütünleri biriktiriyordu ve yeteri kadar topladığında sigara sarıyordu. Sarmayı Fareli Koy'daki Niko Abi'den öğrenmişti. Arada sırada annesine çaktırmadan sigara aşırmaya da başlamıştı o yaz. Ferit'in derdi ise kutunun kendisiydi. Daha doğrusu, kokusunun Meral Abla'yı hatırlatmasıydı. Geceleri odasında boş kutuyu burnuna yapıştırıp tatlı hayallere dalardı. Bunu asla Murat'a anlatmazdı tabii, he-

sapta o da tütün biriktiriyordu. Kutu kapma yarışı Meral Abla masadan kalktıktan sonra yapılırdı; çünkü kadıncağızın migreni vardı ve onun yanında gürültü yapmak, hatta yüksek sesle konuşmak bile yasaktı.

"Otur yanıma," dedi. "Murat sular kesilmeden banyo yapıyor, şimdi iner. Müjdat Usta'ya söylerim yemek hazırlar size."

Sesi her zamankinden farklı çıkıyordu. Yine kısık, dumanlı ama bir yandan da sanki biraz önce uzun uzun ağlamış gibi.

Hayri Amca içeri girip masanın üzerinden bir dosya aldı, içinden bazı kâğıtları seçip ayırmaya başladı. Ferit'e merhaba bile demedi. Belli ki çok acil bir işi vardı, o yüzden hiç şaşırmadı Ferit.

Meral Abla ise durup dururken adamı azarlamaya başladı. "Peki sen niye bu kadar korkuyorsun Hayri? Senin gibi adamlar için yapıyorlar bunu... Başkalarını anlarım da, sen ne diye korkuyorsun?"

Ferit, Meral Abla'nın kocasını azarladığını daha önce hiç duymamıştı. Murat'ı bile böyle azarlamazdı. Mutfaktaki komilere bağırırdı sadece, o da kırk yılda bir.

"Anlamadığın işlere burnunu sokma," dedi Hayri Amca. Ayırdığı kâğıtları kucaklayıp terastaki ateşin başına döndü. Yanık kâğıt kokusu, Meral Abla'nın sigarasının kokusuna karıştı. Kadının parmaklarına baktı Ferit. Ne zaman sinirlense parmakları sol kulağına gider, pembe taşlı küpesiyle oynardı. Dumanı üfledikten sonra mutlaka diliyle üstdudağını ıslatırdı. Arada sırada saçlarını iki eliyle toplar, boynu serinlesin diye biraz öyle beklerdi. Dünyanın en güzel kadınıydı. Günün birinde tıpkı onun gibi kadına âşık olmaya karar vermişti Ferit. Onun gibi sigara içen, onun gibi bacak bacak üstüne atan, onun giydiği siyah sutyenden giyen. Bir seferinde Murat'ın çatı katındaki odasına çıkarken kapının aralığından görmüş-

tü. Arkası dönüktü, aynanın önünde sutyeninin askısını düzeltiyordu. Orada öylece kalıp saatlerce seyretmek istemişti Ferit ama cesaret edememişti.

Hayri Amca hışımla geri döndü. "Senin gibi adamlar için yapıyorlar ne demek oluyor? Çoluk çocuğun yanında ağzından çıkan laflara dikkat et! Ayrıca memlekette huzur kalmamıştı, fena mı oldu?"

Meral Abla sigarayı tutan eliyle git başımdan der gibi bir işaret yaptı. "Aman işiniz bozulmasın," diye söylendi.

Tam o sırada buz gibi bir el Ferit'in gırtlağına yapıştı.

En sevdiği şey, her fırsatta Ferit'i korkutup yerinden sıçratmak olan Murat, yine sessizce koltuğun arkasından yaklaşıp sululuk yapmaya karar vermişti. Saçlarına jöle sürmüştü, pırıl pırıl parlıyordu. Ferit'in annesi jöleye asla izin vermezdi, "Saç köklerini tıkar, saçlar havasız kalınca sapır sapır dökülür, kel kalırsın," derdi. Akşamüzeri çarşıda kızlarla buluşulacaksa Ferit de gizli gizli babasının briyantininden sürer fakat eve döner dönmez ilk iş muslukta saçlarını yıkardı. Yoksa annesi yastıktan kokuyu alıp Ferit'in canına okurdu.

Meral Abla, Murat'ı tepeden tırnağa süzüp yine gözlerini ekrana çevirdi. Başta kendi babası olmak üzere tüm yetişkinler şu suratsız adamları niye izliyorlardı, bir türlü anlamıyordu Ferit. Televizyondaki açık oturum programlarından bile daha sıkıcıydı. Kadın sigarasından son bir nefes çekti, dumanı üfledi ve diliyle üstdudağını ıslattı.

"Ne biçim bakıyorsun öyle lan!" diye kulağına fısıldadı Murat.

"Kime bakıyorum? Ne saçmalıyorsun?" dedi Ferit panikle.

Koltuğun arkasından atlayıp Ferit'in tam dibine oturdu Murat. "Şaka yapıyorum oğlum, hemen öyle kız gibi alınganlık yapma."

"Düzgün konuşun," dedi Meral Abla.

"Biz biraz hava almaya çıkıyoruz anne."

"Aklını kaçırdın galiba. Birazdan sokağa çıkma yasağı başlayacak yine. Mutfağa inin de hızlı hızlı bir şeyler atıştırın. Hadi Murat, zaten asabım bozuk, öfkemi senden çıkarmayayım. Ferit sen de yemeğini yedikten sonra hemen evine dön. Böyle bir zamanda ortalıkta dolaşman doğru değil."

Ferit, ne *Kızılmaske* ne de gofret alabildiğini hatırlayınca yine keyfi kaçtı. Merdivenden inerken burnuna gelen yemek kokuları, canının sıkıntısını bir parça azaltır gibi oldu. Pirzola vardı galiba, bir de patlıcan ve biber kızartması. Fakat tam mutfaktaki yemek masasına oturacakken Murat kolundan çekip bahçeye sürükledi.

"Hani yemek yiyecektik?" diye söylendi Ferit.

"Oğlum saçma saçma konuşma, kızlar bekliyor."

"Hangi kızlar?"

Böyle salak sorular sorma der gibi yüzünü buruşturdu Murat. "Biraz daha konuşursan Müjdat Abi uyanıp ortalığı ayağa kaldıracak. İki dakika çeneni tut da peşimden gel."

Soyguna gelmiş iki hırsız titizliğiyle ağaçların arasından süzülüp konağın ön tarafına çıktılar. Doğruyu söylemek gerekirse, sessizce sıvışmak konusunda Murat hem daha tecrübeli hem de daha yetenekliydi. Ferit işin püf noktalarını ondan öğrenmişti zaten.

Tehlikeli bölgeyi kazasız belasız aştıktan sonra bisikletlere atayıp son hızla iskeleye indiler. Frene hiç dokunmadığı halde Murat'ın gerisinde kalmıştı Ferit. Bu yüzden jandarmayı gördüğünü söylemeye fırsat bulamadı. Otelden çıkana kadar fısıldaştıkları birkaç kelime sayılmazsa, zaten üç gündür hiç konuşmamışlardı. Bu bir rekordu. Oturup karşılıklı yemek yeselerdi belki buzlar biraz erirdi fakat şimdi yine kıl olmuştu Ferit. Daha doğrusu niye kıl olduğunu yine hatırlamıştı.

Bir süre daha surat asmaya karar verdi.

Murat'ın üzerinde ince bir gömlek vardı, içine fanila bile giymemişti ve kabul etmek gerekirse Ferit'ten çok daha havalı görünüyordu. Kızlarla buluşacaklarını önceden haber verseydi Ferit de ona göre bir şeyler giyip evden çıkardı. Bu bile kıl olması için yeterliydi.

* * *

Zeyno, Murat'ın çıktığı kızdı, Seher de onun yeni arkadaşı. Seher, Körburun'a geleli daha birkaç hafta olmuştu. Bir süreliğine dedesinin yanında yaşayacaktı. Babasının işi nedeniyle ailesi apar topar Almanya'ya taşınmıştı; o da liseyi bitirip diplomasını aldıktan sonra yanlarına gidecekti. Okulda soranlara bunları anlatmış, fazla da detaya girmemişti. Zaten çok konuşkan bir kız sayılmazdı. Yine de Zeyno daha ilk günden kızı ablukaya almış, bundan böyle birbirlerinin en yakın arkadaşı olduklarını bütün sınıfa ilan etmişti. Kaçırılmayacak bir fırsattı elbette; Körburun'a yıllardır taşınan kimse olmamıştı, üstüne üstlük bir de Avrupa muhabbeti vardı işin içinde. Sırf sınıftaki diğer kızları kıskandırmak için bile olsa, Seher'i yanından ayırmıyordu Zeyno.

"Merhaba, ben Ferit."

"Aynı sınıftayız," dedi Seher.

"Evet ama daha önce hiç konuşmadık."

"Ben senin adın Feridun sanıyordum."

"Kısa olsun diye Ferit'i kullanıyorum."

"Onun kısası Ferit değil, Feri'dir," diye her zamanki gibi sululuğa başladı Murat. "Biz kısaca Peri deriz. Bazıları Peri Kızı diye seslenir. Duyarsan şaşırma diye söylüyorum, bizim Feridun'u çağırıyorlardır yani." Kolunu Ferit'in omzuna dolamış gırtlağını sıkar gibi sarılıyordu ama yine de hoş değildi bu şakalar. Kendi aralarındayken

hadi neyse de, kızların önünde hiç hoş değildi. Seher ise hafifçe gülümsedi, sonra yere baktı. Sanki Ferit'in rahatsız olduğunu hissetmiş ve "ben senin tarafındayım" sinyali göndermek istemişti.

İyi ki gelmişti Seher. Çünkü Murat'la Zeyno'nun kuyruğuna takılıp dolaşmak aslında çok sıkıcıydı. İkisi sürekli birbirlerini elleyip duruyorlar, bazen işi iyice abartıp Ferit sanki yanlarında değilmiş gibi davranıyorlardı. Hatta biraz baş başa kalsak da kafamızı dinlesek gibi bir tavır takındıkları bile oluyordu. Duyan da Ferit onlara yapışıyor sanırdı; oysa gelmesi için saatlerce dil döken hep Murat'tı.

Geçen yaz başlamıştı bu Murat-Zeyno işi. Ondan önce Eda vardı ama çok uzun sürmemişti. Ağlayarak kaçmıştı bir gün kız, artık Murat ne dediyse. Şimdi konuşmuyorlardı. Bir de Beren vardı ama o çok önemli değildi. Ondan önce de Burcu'yu öptüğünü iddia etmişti ama o kısmına pek inanmıyordu Ferit.

Murat, Zeyno'yla yeni çıkmaya başladığı ve, "Çıkmak mı? Yok lan öyle bir şey!" diye palavra attığı dönemde Ferit saf saf inanmıştı bir şey olmadığına. Jetonunun düştüğü günü gayet net hatırlıyordu. Havalar henüz tam ısınmamıştı ve plaj bomboştu. Önce kumlara yatıp *Red Kit* okumuş, birkaç tane gofret yemiş, iki kutu da şeftali suyu içmişti. Murat'la Zeyno'nun uzun süredir ortalıkta olmadığını fark edince meraklanmıştı. Yüzmeye gidiyoruz demişlerdi ama denizde kimse yoktu. Kayaların arkasındaki eski kayıkhanenin orada öpüşürken buldu ikisini. Daha doğrusu, Murat hiçbir şey yapmadan duruyor, Zeyno onun boynuna asılmış öpüyordu. Ağaca asılmış bir maymuna benziyor, diye düşünmüştü Ferit. Kız maymuna benzemiyordu tabii, sadece hareketleri belgesel programlarındaki bebek maymunları anımsatıyordu. Murat'ı dudaklarından öpüyordu. Arkası dönük olduğun-

dan dilini kullanıp kullanmadığını görmemişti Ferit. Murat'ın daha sonra anlattıklarına bakılırsa kullanıyordu. Güya Murat, Zeyno'nun bikinisinin üstünü de çıkarmıştı. Ferit'in onları gördüğünü bilmediği için böyle kıçından sallıyordu işte. Yalanını yüzüne vurmaya kalksa, "Yoksa bizi mi seyrediyordun?" diye cevabı yapıştırırdı Murat. "Benim açımdan bir sorun yok, hoşuna gidiyorsa istediğin kadar seyredebilirsin," derdi. Böyle manyak bir herifti. O kadar manyaktı ki, birilerinin onu izlediğini bilse, Zeyno'yla öpüşmek onu yüz kat daha heyecanlandırırdı. Adı gibi emindi Ferit.

Ferit'in en çok merak ettiği şey ise, dilini kullanarak öpüşmenin nasıl bir şey olduğuydu. Hayatında hiç dillini kullanan bir kızla öpüşmemişti.

O günden sonra Murat'la Zeyno ortadan kaybolduklarında bir daha peşlerinden gitmedi. Fakat o bikini meselesini kendi gözleriyle görmüştü ya, o sayede Murat'ın kızlar hakkında söylediklerinin yarısını YALAN diye işaretlemeye başlamıştı kafasında. Kazağını çıkardım: YALAN. Kıçını elledim: YALAN. İki şişe şarap içip sarhoş olduk: YALAN. Elini pantolonumun içine soktu: YOK ARTIK DAHA NELER. Benim ufaklık kazık gibi oldu: BU GERÇEK OLABİLİR.

Günün birinde Zeyno gibi elini pantolonundan içeri sokacak bir kıza âşık olmaya karar vermişti Ferit.

* * *

Çarşıyı turlamaya başladıklarında açık bir dükkân bulamayacaklarını anladılar. Zaten alışverişe çıkmamışlardı ama yine de hayal kırıklığına uğramış gibi sessizleştiler. Belki de sebebini anlayamadıkları tuhaf bir tedirginliğe kapıldıkları için çok fazla konuşmadılar. Mıstık, manavın kepenklerini indirmişti. Seleş'in Meyhanesi'nin

kapısından yaz kış demeden her akşam sokağa süzülen Zeki Müren şarkıları, bu defa susmuştu. Hafta içi bile gece yarısına kadar açık kalan kuruyemişçi bile kapalıydı. Açık olsa, Remzi Amca'nın çırağı Lüfer Lütfü'yü kapının önünde mis gibi leblebi kavururken bulurlardı bu saatte. Ferit'le Murat'ı görünce iki çift laf etmek için koşup yanlarına gelirdi. Aslında kızlar var diye utanır gelmezdi belki. Lüfer, kızlarla konuşmaya kalkınca kekelemeye başlıyordu, oysa normalde bülbül gibiydi. En açık saçık fıkraları en nefis şekilde anlatır, Körburun'un liseli delikanlılarını gülmekten kırıp geçirirdi. Semiha Teyze'nin bütün gece vitrininde ampul yanan eczanesi, şimdi zifirî karanlıktı. Evlerin balkonları bile bomboştu; bu akşam insanlar yemeklerini sıkı sıkı kapalı perdelerin arkasında yiyordu. Televizyonların ışığıyla bütün perdeler aynı anda aydınlanıp, aynı anda kararıyordu.

Zeyno, "Hadi dondurma yiyelim," dedi.

"O da kapalıdır. Baksana Remzi Abi bile açmamış dükkânı."

"Parizyen kesin açmıştır."

Aslında Ferit'in kafasında ayaküstü bir-iki tane çift kaşarlı tost götürme planı vardı ama Seher çok obur birisi olduğunu düşünmesin diye sesini çıkarmadı. Dondurma da hiç yoktan iyiydi.

"Dışarı çıkmanıza nasıl izin verdiler?" diye sordu Seher. Murat'la Zeyno önden yürüyorlardı ve ikisi baş başa kalmışlardı.

"Vermediler," dedi Ferit. "Kaçtık."

"Ben de bakkala gidiyorum diye çıktım. Kuyruk vardı bekledim derim ama yine de çok geçmeden dönmem lazım, yoksa dedem çok meraklanır."

"Bizim evde sıkıyönetim var," dedi gülerek. Seher anlamamıştı herhalde, anladıysa da çok komik bulmamıştı bu şakayı. Zeynep, Murat'ın elini tutuyordu. Ferit

de Seher'in elini tutmak istedi fakat sonra vazgeçti. Bir yandan bisikleti itip bir yandan Seher'in elini yakalaması çok kolay bir manevra olmayacaktı. Zaten Seher de, kollarını göğsünde kavuşturmuş, öyle yürüyordu. Saçlarını televizyondaki şarkıcılardan biri gibi kısacık kestirmişti. Şarkıcının adını hatırlayamadı Ferit; öyle şeyleri hiç aklında tutamıyordu. Oysa kızlar o konulara çok meraklıydı – Murat da bunu bildiğinden *Hey* dergisine çıkan tüm meşhur insanları ezberden sayabilirdi. Ferit'in umurunda değildi. Kızlar da *Kızılmaske*'nin gerçek adının Kit Walker olduğunu bilmezdi mesela.

Bilekleri ne kadar da ince, diye düşündü çaktırmadan Seher'i incelerken. Elbisesi, okul üniformasından en az bir karış daha kısaydı. Yakalanırım korkusuyla uzun uzun bakmaya çekindi fakat görebildiği kadarıyla bacaklarının çok güzel olduğuna karar verdi. Göğüsleri, Ferit'in hayalini kurduğu kızlarınki kadar büyük sayılmazdı, hatta galiba biraz fazla ufaktı. Bunu da bir ara çaktırmadan Murat'a sormaya karar verdi. Ancak bacakları kesinlikle çok güzeldi ve dudakları meyve yemiş gibi parlıyordu ve Ferit'in yanında böyle yürümesi, adımlarını onun adımlarına böyle uydurması Ferit'in acayip hoşuna gitmişti.

Bir an içine kurt düştü.

Ama hayır, Parizyen asla kapanmazdı. Murat'a daha da sinirlendi: Otelden çıkmadan önce iki lokma atıştırsalardı ölürler miydi sanki? Şu hale bak, kolunu Zeyno'nun omzuna dolamış, iyice kendine çekmiş öyle yürüyordu. Gıcık herif, diye söylendi içinden. Etrafta tekme atacak bir taş aradı ama bulamadı.

Seher'le aralarındaki sessizlik biraz fazla uzayınca konuşmak zorunda hissetti kendini. "Biraz önce otele gelirken yolda jandarmaları gördüm."

"Ben buraya geldiğimden beri ne asker ne de polis

gördüm. İstanbul'dan sonra çok acayip geliyor. Görmek değil, görmemek yani..."

Ferit omuzlarını silkti.

Bu defa sessizliği Seher bozdu. "Ne yapıyorlardı?"

"Hiç... İskelenin kapısında öylece dikilmiş sigara... Olamaz!"

Parizyen'in de kapalı olduğunu görünce dünya Ferit'in başına yıkıldı. Gözlerini karanlık vitrine dikti, yumruklarını sıktı ve öylece kalakaldı.

* * *

Murat kahkaha atarak sırtına vurunca kendine geldi. Sırf Murat değil kızlar da gülüyordu. Ne vardı ki bu kadar gülecek? Bir tek Seher'e kızamadı çünkü onun yeri başkaydı. Ayrıca hiç olmazsa güldüğü belli olmasın diye eliyle ağzını kapatmaya çalışıyordu.

"Hadi öyleyse, tepeye çıkalım," dedi Zeyno. "Yıldızlara bakmak istiyorum."

"Çok geç kalmaz mıyız?" dedi Seher. "Dedem şimdiden meraklanmaya başlamıştır."

"Bütün gün burunlarının dibinde oturduk, azıcık kafa dinlemek suç mu? Hadi hadi, beş-on dakika durup dönerіz."

"Zeyno yıldızlara bakmak istiyorsa ben de yıldızlara bakmak istiyorum," dedi Murat.

"Tepeye çıkmak yarım saat sürüyor," diye homurdandı Ferit. Seher de ona destek olursa, küçük bir olasılıkla Murat'la Zeyno'yu bu aptal plandan vazgeçirebilirlerdi.

"*Senin* tepeye çıkman yarım saat sürüyor, normal insanlar on dakikada çıkabiliyor. Ama istemiyorsanız gelmek zorunda değilsiniz," dedi Murat. "Yine tansiyonun çıkmasın Periciğim, bi'tanem?"

"Tansiyonum çıkmadı, başıma güneş geçti," dedi Ferit.

* * *

Seher istese Murat'la Zeyno'ya yetişip önden yürüyebilirdi ama Ferit'in yanından ayrılmadı. Ferit buna sevinsin mi, üzülsün mü bilemedi. Bedenini, içi demir külçelerle dolu bir çuval gibi yokuş yukarı sürüklerken dalağı şişmişti. Babasının deyimiyle, son nefesini vermek üzere olan yük katırları gibi dili bir karış dışarı çıkmıştı yine. Sürünmesine adım adım tanıklık edeceğine onu kendi haline bıraksa, belki Ferit kendini bu kadar berbat hissetmezdi.

Ve en fenası, bundan böyle Seher de tıpkı diğerleri gibi *öyle* bakacaktı. Evet biliyordu, gerçekte kimse ona *öyle* bakmıyordu – zaten o kadar da şişman değildi, sadece biraz kiloluydu. Annesinin dediği gibi makarnayı biraz daha keserse o da herkes gibi dükkândan her istediği giysiyi alıp giyebilirdi.

Tamam, belki sürekli bakmıyorlardı ama bir ilk bakış vardı ki Ferit'in canını çok acıtıyordu. Küçümseme ve acıma karışımı bir bakış. O bakışı üzerinde hissettiğinde terlemeye başlıyordu, nefesi daralıyordu ve eğer kalabalık bir yerdeyse insanların arasından kaçıp uzaklaşmak istiyordu. "Abartıyorsun," demişti Murat. "Duyunca da korku filmlerindeki yaratıklara benziyor sanır. Biraz kilo var işte, hepsi o." Bir tek onunla konuşabiliyordu bu konuyu.

Sadece kızlara hava atmak ihtiyacı duyduğunda pislik olurdu Murat, yoksa o kadar da kıl bir herif değildi.

Murat'la Zeyno çoktan tepeye varmıştı kesin. Hatta on dakika önce varmış bile olabilirlerdi. Ferit ise henüz yolun yarısındaydı. Seher'in yanında terlemeye başlamak, nefes nefese kalmak ve sonunda aptal bir mazeret uydu

rup kaçmak Ferit'i kahrederdi. Fakat bunlara gerek kalmayacaktı galiba çünkü Seher hiç *öyle* bakmamıştı. Sanki yokuşu yaşlı bir kaplumbağa gibi oflaya poflaya tırmanmak dünyanın en doğal şeymiş gibi onunla aynı hızda yürüyordu. Belki de boş yere endişeleniyordu. Belki de Seher ötekiler gibi geri zekâlı ve kendini beğenmiş değildi. "Keşke yanımıza su alsaydık," dedi bir ara. Göz göze geldiklerinde hemen ekledi, "Çok susadım da..." Aslında Ferit'i düşünerek söylemişti bunu, şimdi ayıp olmasın diye lafı çevirmişti. "Eğer eve dönmek istersen ben seninle gelebilirim... Tepeye çıkmak için ölmüyorum. Dedem gerçekten meraklanmaya başlamıştır."

"Hayır," dedi Ferit. "Biz de çıkacağız."

Zeyno Hanım yıldızları görmek istiyormuş! Öyleyse Murat pisliği de yıldızlara bakacakmış. Onların niyeti başkaydı, buna adı gibi emindi Ferit.

"Biraz dursak olur mu?" dedi ve cevap beklemeden patikanın kıyısındaki iri bir taşın üzerine oturdu, oturmasaydı düşüp bayılacaktı çünkü. Seher, üzerine sığabileceği başka bir taş göremeyince gelip Ferit'in yanına ilişti.

"Bizi böyle bırakıp gideceksin yani?" dedi Ferit. Terden sucuk gibi ıslandığı belli olmasın diye içinden dua ediyordu.

"Efendim?"

"Almanya'ya yani..."

"Ha, evet. Evet gideceğim. Liseden bir mezun olayım."

"Çok farklı mı eski okulundan?"

"Biraz farklı tabii. Sınıflar daha küçük, kalabalık yok. Bir de burada herkes birbirini tanıyor."

"Peki gerçekten gitmek istiyor musun?"

"Böyle beklemek o kadar sinir bozucu ki. Nasıl anlatayım... Sinemaya gitmişsin, ışıklar sönmüş ama film bir türlü başlamıyor gibi. Karanlıkta öyle bekliyorsun."

"Dişçide beklemek de sinir bozucudur. Ama sıranın gelmesini hiç istemezsin."

"Bu başka türlü," dedi Seher. Bir süre sustuktan sonra ekledi. "Zaten kimse bana istiyor musun diye sormadı, öyle birden bire karar verdiler."

"Keşke gitmek zorunda olmasan."

Seher duymamış gibi yaptı. Ferit elini uzattı.

"Ne?" dedi Seher, başını iki yana sallayarak. Gözleriyle hem, "Ne oluyor?" diye soruyordu, hem de, "Tahmin ettiğim şeyi istiyorsan olmaz," demeye getiriyordu. En azından Ferit öyle anladı ama inatla elini uzatmaya devam etti. "Ne?" dedi Seher yine. Bu sefer hafiften gülümsüyor gibiydi.

"Bugüne kadar gördüğüm en güzel kız sensin."

"Saçmalama."

Biraz sonra usulca elini Ferit'in eline koydu. Parmakları buz gibiydi, ya çok üşümüştü ya da Ferit'e heyecandan ateş basmıştı. Gözlerini kapatıp kızın dudaklarına doğru uzandı. Karanlıkta yönünü bulmaya çalışan bir sersem gibi hissetti kendini ama büyük bir kararlılıkla uzandı.

"Yapma öyle," diye güldü Seher. Şakayla karışık itti Ferit'i. "Çok komiksin."

"Şaka yapmıyorum." Murat olsa başka ne derdi, diye düşündü. "O kadar güzelsin ki aklıma başka bir şey gelmiyor."

Seher uzun uzun Ferit'in yüzüne baktı ve hafifçe ona doğru döndü. Ferit, şimdi olacak, dedi içinden, şimdi olacak, şimdi olacak. Heyecandan nefes alıp vermeyi bile unuttu. Kalbi saatte 250 km hızla virajları alan bir yarış arabası gibiydi. Tekrar gözlerini kapayıp dudaklarının birbirine değmesini bekledi.

Hiçbir şey olmadı.

Gözlerini açtı.

"Daha önce hiç öpüşmedin, değil mi?" diye sordu Seher.

"Saçmalama, elbette öpüştüm. Defalarca hem de."

"Yalan söylüyorsun." Küçümser ya da dalga geçer gibi bir hali yoktu. Beraber matematik sınavına çalışırlarken zor bir problemin çözümünü anlatırmış gibi son derece ciddiydi. "Öyle gözlerini kapatıp bekleyerek olmaz."

Sonra Ferit'in kızlarda görmeye hiç alışkın olmadığı bir kararlılıkla uzanıp yüzünü avuçlarının arasına aldı. Parmakları yanağına değdiğinde yaprakların arasında saklanan bütün kelebekler kanat çırpmaya başladı. Burunları birbirine çarpmasın diye başını hafifçe yana eğdi Seher. Ferit, bir savaş jetinin gökyüzünü bıçak gibi yarmaya başlayan sesini duydu. Rüzgâr saçlarını okşadı. Kızın önce nefesini hissetti, ardından dudakları dünyanın en güzel, en yumuşak, en kırmızı eriğine değer gibi oldu.

"Şimdi gözlerini kapatabilirsin," dedi Seher usulca.

O kadar inanılmazdı ki ne olduğunu anlaması, anlasa da tarif edebilmesi imkânsızdı. Ne kadar uzun sürdüğünü bile bilmiyordu. Beş dakika? On dakika? Jet tam tepelerinden tiz bir sesle geçti. Her şey gözlerini kapamadan önce bıraktığı gibiydi, birkaç saniyeden uzun sürmüş olamazdı.

Dilini kullanıp kullanmadığını bile anlamamıştı.

* * *

Hiçbir şey olmamış gibi yokuşu tırmanmaya devam ettiler. Ferit, ne zaman Seher'in elini tutmak istese Seher sanki bunu önceden hissetmiş gibi bir-iki adım uzağa kaçıyordu. Bir şey mi anlatmak istiyordu, yoksa oyun mu oynuyordu böyle? Yokuşun sonundaki en dik kısmında Ferit'in yine dalağı şişti ve başka bir şey düşünecek hali

kalmadı. Tepedeki düzlüğe vardıklarında artık gücünün son damlasını da tüketmişti; önce bisikletini, ardından kendisini manastır yıkıntısının dibindeki kuru otlara bıraktı. Seher bacaklarını kıvırıp altına alarak yanına oturdu ve kibar kadınlar gibi eteğini dizlerinin üzerine çekti. Ferit o bitkin haliyle bile gözlerini kızın teninden ayıramadı.

"Sana bir şey söylemem lazım," dedi Seher.

Ferit dirseklerinin üzerinde doğruldu.

"Demin olanları yanlış anlamanı istemem."

"Hangi olanları?" Ferit cevabı biliyordu aslında; dudaklarında hâlâ kırmızı erik tadı vardı.

"Yani başka anlamlar çıkarmanı istemem. Bundan sonra arkadaşlığımızın değişmesini de istemem. Zaten ben burada misafir sayılırım, değil mi?"

Ferit, üzerine çöken hayal kırıklığının ağırlığıyla kendini yeniden sırtüstü yere attı ve gökyüzüne baktı. "Benim kadar şişman olunca bu noktaya gelebilmek bile büyük başarı sayılır."

"Şişman değilsin ki!"

"Dalga geçiyorsun herhalde."

Seher de yanına sırtüstü uzanıp gözlerini yıldızlara dikti. "Dalga geçmiyorum. Kafanda büyüttüğün kadar şişman değilsin."

"Ergenlik dönemiyle ilgiliymiş," dedi Ferit. Bir an için birlerine baktılar. Seher, kısacık saçlarıyla, iri iri bakan gözleriyle, düğme gibi burnuyla güzel miydi, değil miydi, bir türlü karar veremedi. "Böyle aniden kilo almam yani. Ergenlik dönemiyle ilgiliymiş. Annem öyle diyor."

"Annen ne iş yapıyor?"

"Hiçbir şey. Ev kadını. Seninki ne iş yapıyor?"

"Eskiden öğretmendi. Şimdi... derneklerde çalışıyor."

Ferit anlamamıştı ama anladım der gibi başını salladı. Sonra yine yıldızlara çevirdiler bakışlarını.

"Murat'ın seninle öyle dalga geçmesine niye izin veriyorsun?"

"Çünkü kötü bir niyeti yok. Çünkü en iyi arkadaşım."

Bir jet daha geçti tepelerinden. O kadar alçaktan uçuyordu ki, Ferit'e bir an için elini uzatsa dokunabilirmiş gibi geldi. Kulaklarını acıtan gürültünün uzaklaşmasını bekledi.

"Orta sondaydık, benim böyle aninden kilo aldığım zamanlar yani. Bizim sınıfta Kâmil diye bir çocuk vardı, salağın tekiydi ama o kadar iyi futbol oynardı ki kimse gözünün üstünde kaşın var diyemezdi."

"Kaşının üstünde gözün var."

"Efendim?"

"Doğrusu, kaşının üstünde gözün var."

"Evet işte. Bizim orta okulun futbol takımı var, belediyenin turnuvasına katılıyor. Bayağı önemli bir olay Körburun için. En başta Kâmil kendisi olmak üzere herkes onun takım kaptanı seçileceğine emin. Fakat bizim beden eğitimi öğretmeni ne yaptı biliyor musun? Murat'ı takım kaptanı seçti."

"Niye öyle bir şey yaptı ki?"

"Çünkü Murat da çok iyi top oynar. Ve de Kâmil kadar manyak değildir. Neyse, Kâmil çıldırdı tabii. Gidip öğretmene diklendi, üstüne yürüdü. Neredeyse el kaldıracaktı, öyle gözü dönmüştü. Daha sonra arkasından ana avrat küfretmiş, nasıl olduysa öğretmen de duymuş. Bunun üzerine takımdan kovuldu. Öyle bir kudurdu ki herkesi hayatından bezdirmeye başladı. Sürekli Murat hakkında atıp tutuyordu. Ben de bir ara dayanamayıp, 'Kaptan olmak için topa iyi vurmak yetmez, insanın kafasında biraz beyin olması da gerekir,' demiştim. Birileri koşup ona yetiştirmiş. Kâmil de bütün hıncını benden çıkarmaya karar vermiş herhalde..."

Ferit terden sırılsıklam olmuştu. Kazağını çıkarıp kat kat katladı ve başının altına koydu.

"Öğlen teneffüsünün bitmesine on beş dakika vardı. Okulun alt katındaki tuvaletlerde kıstırdı beni. Yanında da lise ikiye giden abisi var. Tek kelime bile konuşmayan, uzun boylu, sıska bir çocuk. Beni yere devirip kımıldamayayım diye üstüme oturdu. Kâmil, 'Senin ağzın bok çukuruna dönmüş,' dedi. 'Tıkanmamasın diye arada sırada temizlemek gerek. Yoksa taşar, her yer senin gibi bok kokar,' dedi. Sonra leş gibi bir hela fırçasını aldı. Abisi de burnumu tıkadı. Bir-iki dakika tepindim ama sonunda nefes almak için mecburen ağzımı açtım."

Boynu rahat edemedi, kazağı kafasının altından çekip kenara attı.

"Murat mı kurtardı seni o çocukların elinden?"

"Murat grip olmuştu, o gün evde yatıyordu. Kimse kurtarmadı yani."

Uzaktan yine bir jet motoru sesi duyar gibi oldu Ferit. Ya da hâlâ kulakları çınlıyordu.

"Sonra birinden öğrenmiş olanları, kim söyledi bilmiyorum. Ben anlatmadım çünkü bir delilik yapacağını biliyordum. Yaptı da. Ertesi gün tarih dersinde, sınıfın ortasında sırasından kalktı, Kâmil'in üstüne yürüdü ve bir yumrukta burnunu kırdı. Matematik hocası da bizim Nalan Hanım. O zamanlar hem ortaya hem liseye ders veriyordu. Fındık faresi gibi kadıncağız, korkudan düşüp bayılacaktı neredeyse."

"Ne oldu sonra?"

"Murat disipline gönderildi. Uzaklaştırma cezası verdiler. Takımdan çıkardılar. Turnuvada diğer okullara rezil olacağız korkusuyla çaresizlikten Kâmil'i takıma geri aldılar. Murat hiç kafaya takmıyormuş gibi görünmeye çalıştı, 'Boş ver, öyle takımla işim olmaz,' dedi ama acayip koydu, biliyorum... Sahi nerede bunlar? Yavaştan eve dönmezsek gerçekten belaya başımız girecek..."

Toparlanıp uçurumun kenarına doğru yürüdüler. Karanlıkta kıpırtılar görünce Seher koluna dokunup Ferit'i durdurdu. Açıkçası Ferit ne yaptıklarını merak ediyordu ama Seher ayıplamasın diye çok uzun bakamadı. Zeyno'nun bluzunun bütün düğmeleri açıktı, o kadarını görebildi sadece. Sessizce manastıra döndüler.

"Birbirlerine bu kadar âşık olduklarını bilmiyordum," dedi Ferit.

"Dalga geçmesene!" diye güldü Seher.

"Ben galiba hiç âşık olmadım."

"Ben oldum galiba. Yani öyle birisi var. Ama o da çok uzakta şimdi. Ayrıca benim ona âşık olduğumu da bildiğinden emin değilim... Sakin görünmeye çalışıyorum ama aslında şu anda korkudan ölebilirim. Evden de sırf bu yüzden çıktım, birileriyle konuşmazsan aklımı kaçıracaktım."

"Neden korkuyorsun ki?"

"Bugün olanlardan. Sen hiç korkmuyor musun?"

"Bizimle bir alakası yok ki."

Televizyonun regülatörüne tekme atan babasını düşündü. Tuvalet kâğıdı rulolarını sayan annesini düşündü. Kocasıyla kavga eden Meral Abla'yı düşündü. En çok da bakkal Güngör Abi'yi düşündü, terden sırılsıklam olmuş yanaklarını ve endişeyle bakan gözlerini. Bütün bunlar hem Ferit'in dünyasının içindeydi hem de anlam veremeyeceği kadar uzağındaydı. Elini uzatsa dokunabileceği kadar yakınında duran insanların, aslında ne kadar uzağında olduğunu düşündü. Seher, Zeyno, hatta bazen Murat bile. Demin Seher onu öptüğünde aralarındaki mesafenin bir anda kaybolduğunu hissetmişti ama o kadar kısa sürmüştü ki. Şimdi yine neler hissettiğini, ne anlatmaya çalıştığını ya da ne istediğini çözemeyeceği kadar uzaklaşmıştı. Hem o niye korkuyordu ki? Güngör Abi neyse de, Seher'in ne derdi vardı televizyondaki paşalarla?

"Annem iyi ki geldiler, memleketi kurtaracaklar diye seviniyor," diye mırıldandı. Seher buna da cevap vermedi. Ona bakmıyordu artık. Ferit, âşık olmak istediği ve ileride, günün birinde, zamanı geldiğinde âşık olacağı tüm kadınları düşündü. Bu acayip yalnızlık sona erecek miydi?

* * *

Bir terslik olduğunu hemen anladılar.

Murat onlara doğru koşup sessiz olmalarını ve uçurumun kenarına gelmelerini işaret etti.

"Ne oluyor?" diye sordu Seher.

"Şşş. Dinleyin."

Denizin açıklarından gelen tuhaf bir ses duydular. Bazen çok uzaktan geçen bir tankerin düdüğü böyle yankılanırdı. Ya da öteki adaların birinde düğün varsa, müziğin sesi rüzgâra karışır ve böyle hayalet çığlıkları gibi gelirdi insana. Ama bu ne gemi düdüğü ne de düğün şamatasıydı. Sanki birileri çok uzaktaki bir radyonun düğmesini çeviriyormuş gibi gitgide yükseldi ve gayet net duyulmaya başladı. Bir adam konuşuyordu. Tiz, çatlak bir ses.

"Heybeli'deki askerî okuldan yayın yapıyorlar," dedi Zeyno. "Televizyondaki konuşmanın aynısı."

"Bütün hoparlörleri bahçeye çıkarıp denize doğru çevirmiş olmalılar. Yoksa bu kadar ses çıkmaz."

Kıymetli Vatandaşlarım... ... .. yeni yönetime karşı yapılacak her türlü direniş, gösteri ve tutum ânında en sert şekilde kırılarak cezalandırılacaktır. Yurtta kan dökülmemesi için bütün vatandaşlarımın tahriklere... ... ... yayınlanacak bildiriler doğrultusunda hareket etmelerini...

"Ne oluyor lan? " dedi Murat. Sululuk yapan halinden eser kalmamıştı. Kireç gibi suratla Zeyno'nun elini tutuyordu.

Geri zekâlı cırcırböcekleri, dünyadan habersiz ötmeye devam etti. Rüzgâr nar ağaçlarının dallarını hışırdattı. Neden bilmiyordu ama Ferit'in kolundaki tüyler diken diken oldu. Televizyonda duyduğunda böyle değildi ama şimdi adamın sesi, yırtıcı bir hayvanın gırtlağından yükselen aç hırıltılar gibi gelmişti kulağına. Çünkü ses, artık televizyonun içinde değildi. Karanlık denize, gökyüzüne dalga dalga yayılıyor, soludukları havayı kulak tırmalayan cızırtısıyla dolduruyordu.

Bu defa üç jet yan yana geçti üstlerinden.

"Önce kızları evlerine bırakalım," dedi Murat. "Sonra bisikletlere atlar uzarız."

Bu defa birbirlerinden ayrılmadan yan yana yürüdüler. Dört yol ağzına indiklerinde hiç alışkın olmadıkları, Körburun'da o güne kadar hiç duymadıkları bir gürültü duydular. Motor sesi.

Üstü açık bir kamyonet ağır ağır yanlarından geçti. Adada ilk defa benzinli bir araç görüyorlardı. Daha da garibi, hayatlarında ilk defa bilekleri kelepçeli insanlar görüyorlardı. Kamyonetin arkasında diz çöküp oturmuş, elleri arkadan bağlı, başları önde gidenlerin ikisini son anda tanıdı Ferit. Biri çay bahçesindeki Çetin, diğeri Güngör Abi'ydi. Çetin'in alnından yanağına doğru kan akıyordu. Üçüncünün kim olduğunu karanlıkta seçemedi.

Murat, Zeyno'nun elini tutmuştu, Ferit de Seher'in eline uzandı.

Kamyonetin peşinden yürüyen jandarma erlerinden biri önlerini kesti ve el fenerini yüzlerine tuttu.

"Ne işiniz var lan dışarıda? Sokağa çıkma yasağını duymadınız mı?"

"Eve dönüyorduk," dedi Murat en kalın sesiyle.

"Kaç yaşındasın sen? Manitan mı o?"

"Sınıf arkadaşım."

"Rum musun?"

"Yok."

"Kesin Yahudisin o zaman."

"Olsam ne olacak?"

Fenerin ışığı gözlerini aldığı için Ferit askerin yüzünü göremiyordu. Sesine bakılırsa onlardan en fazla üç-beş yaş büyüktü.

"Manitanı da seni de şuraya yatırıp sikmeden çabuk evinize gidin."

Koşmaya başladılar. Ferit bile diğerleriyle aynı hızda koştu.

BEŞ

11. Tohum (1979-1980)

Seher, çocukluğunda, dedesinin Körburun Adası'ndaki evine sadece bir defa gitmişti. Altı yaşındaydı. Annesiyle birlikte sabahın köründe vapura binmiş ve yolda köpüklü dalgalara bakacağım derken uyuyakalmıştı.

O geziden aklında kalanlar, adadaki yokuşlar, evlerin arasından daha yukarıdaki sokaklara tırmanan daracık taş merdivenler, koyu koyu ağaçlar ve elektrik direkleriydi. Bir de can sıkıntısı. Eğer yemekten sonra plaja inmeselerdi dedesinin çıt çıkmayan evinde sıkıntıdan patlayacaktı. Hatta, Eşref Dede burada tek başına hiç sıkılmıyor mu acaba, diye düşünmüş ve biraz üzülmüştü. Çok fazla üzülmemişti çünkü dünyanın en eğlenceli lunaparkına bile gitse yine sıkıntıdan patlarmış gibi bir hali vardı bu Eşref Dede'nin. Bir de arada sırada suratında, Seher'in adını bilmediği fakat hiç hoşuna gitmeyen bir ifade beliriyordu. Bilhassa Seher'in annesine baktığı zamanlar.

Akşam vapurla İstanbul'a dönerlerken annesine dönüp, "Dedem seni sevmiyor mu?" diye sormuştu.

"Seviyor, neden sevmesin?"

"Hep üzgün üzgün bakıyor çünkü."

"Sana öyle gelmiştir."

"Sen ona hiç bakmıyorsun," demişti Seher. Hep başını çeviriyorsun, gözlerini kaçırıyorsun, demek istemişti ama o yaştaki aklıyla böyle cümleler kuramamıştı.

Körburun'a ilk ve son ziyaretleri o oldu. Daha sonra Eşref Dede, İstanbul'a indiğinde birkaç defa Seherlerin evine uğradı. Babasının işte olduğu saatlere rastladı bu ziyaretler ve uzun sürmedi. Her geldiğinde Seher'in yanaklarını kocaman avuçlarının arasına alır, saçlarından öperdi. Körburun'daki şekerciden süslü kâğıda sarılı naneşekerleri getirirdi. Seher, naneşekerini hiç sevmediğini dedesine söyleyemezdi. Üzülmesin diye onun yanında ağzına bir tane atar, hızlıca çiğneyip acı bir ilaç içiyor gibi yutardı.

Zaten o yarım saatlik ziyaretlerin hemen ardından annesi kalan şekerleri paketiyle birlikte çöpe atardı.

* * *

Seher'in resim yapma merakı Körburun'a Eşref Dede'yi ziyarete gittikleri yaz başlamıştı. Çok iyi hatırlıyordu; çünkü o gün annesi, taşıması zor olur diye suluboya takımını ve resim defterini yanına almasına izin vermemişti. Evde kavga kıyamet kopmuştu, az kalsın vapuru kaçıracaklardı.

Güverteden dalgalara bakacağım diye tutturmasının sebebi de buydu; köpüklerin şekillerini tek tek ezberlemek ve akşam eve döner dönmez defterine resimlerini yapmak istiyordu. Gel gör ki, hem gidişte hem dönüşte uykuya yenik düşmüştü.

Boya takımını ve yandan tel spiralli resim defterini annesinin arkadaşı bir teyze armağan etmişti. Farkında olmadan Seher'in hayatını değiştiren o kadının adını yıllar sonra çok düşünmesine rağmen bir türlü hatırlayamadı. Annesinin eski arkadaşlarından birisiydi. Eski dostların, arkadaşların, komşuların, hatta tanıdıkların tamamı silinip gitmişti hayatlarından.

Resim yapmaya başladıktan sonra annesinden ve

babasından hiç oyuncak istemedi. Hayallerini sadece renkli kalemler, keçeli kalemler, suluboyalar, mumlu boyalar ve boy boy, cins cins defterler süsledi. Arkadaşlarının yaş günü partilerine gittiğinde, hediye paketlerinden çıkan o uzun saçlı bebeklere, oyuncak çay takımlarına, plastik fırınlara ve ütülere hiç anlam veremezdi.

Diğer kızlar büyüdükçe nasıl oyuncak tercihleri değiştiyse Seher'in de resim malzemesi tercihleri değişti. İlkokul resim defterlerinin yerini kalın kapaklı, sürekli yanında taşıyabileceği boyda defterler aldı. Ergenlik dönemine girdiğinde, resim yapmak artık oyun olmaktan çıkmış, bir tür sığınak halini almıştı. Hayatının sonuna kadar da öyle kaldı.

* * *

Seher daha ilkokuldayken bile arkadaşlarının annebabalarına baktıkça kendi ailesinde bir acayiplik olduğunu sezerdi. Annesi Burçak Hanım, diğer annelere kıyasla fazla genç, babası Tekin Bey ise fazla yaşlıydı. Annesi çocuk gibi şımarık ve dik başlı, babası sessiz ve temkinliydi. Tüm zıtlıklarına, kavgalarına ve küslüklerine rağmen duygusal olarak yapışık ikiz gibiydiler. Seher ikisinin birbirlerine yetip de arttıklarını düşünür, evde kendisini hep fazlalık olarak gibi görürdü. Sokağa atamayacakları, iyi davranmakla yükümlü oldukları can sıkıcı bir fazlalık.

O yıllarda Seher'in pek hatırlamadığı, daha doğrusu unutmayı tercih ettiği bir dönem oldu. Annesinin ağlamaktan gözlerinin şiştiği, doktorun verdiği hapları yutup günlerce uyuduğu, bazen yutmayı reddettiği ve o zaman çok bağırdığı uzun mu uzun bir dönem. Uyuduğunda "keşke uyansa" uyandığında ise "keşke yine uyusa" diye dua ederdi Seher. Zihninde o döneme dair görüntülerden çok, kapalı kapıların ardından gelen kopuk sesler

kalmıştı. Önce hiç kapatılmayan, sonra da hiç açılmayan radyo. Annesinin durmadan, "Deniz'e kıydılar... Deniz'e kıydılar..." diye sayıklaması. Eşref Dede'nin babasını küçük bir çocuğu paylar gibi paylayıp, "Madem beni dinlemiyor, öyleyse seni dinleyecek," diye bağırması. Babasının kilitli banyo kapısı önünde bir gece sabaha kadar, "Sakın yapma," diye yalvarması.

Daha ziyade *Doğan Kardeş* dergisiyle haşır neşir olan sınıf arkadaşlarının aksine Deniz'in kim olduğunu gayet iyi biliyordu. Yusuf'u ve Hüseyin'i de biliyordu. Onlara niye kıydıklarını ise hiç merak etmiyor ve öğrenmek istemiyordu. Belki de bu şekilde annesini cezalandırabileceğini düşünüyordu. Hiç tanımadığı adamları kızından daha fazla önemseyen, onlar için üzülüp hastalanan ve Seher'i irili ufaklı yüzlerce korkuyla tek başına bırakan annesini cezalandırmanın başka bir yolu gelmiyordu aklına. İlgilenmemek, önemsememek demekti; daha o yaştayken öğrenmişti bunu.

* * *

Seher ortaokula başladığında, Burçak Hanım da kendini biraz toparlayıp öğretmenlik mesleğine geri dönmüştü. Dönmüştü ama kendi tabiriyle, "Sırf bir şeylerle meşgul olmazsa aklını kaçıracağı için." Çocukların şımarıklıklarıyla uğraşmaktan nefret ediyordu. Daha da fenası, "Dünya, körlerin nedensiz istençlerinin ürünü ve tam bir sefalet vadisi. Yaşamak bir suç," gibi anlaşılmaz laflar edip duruyordu. Seher bu döneme, "ne işe yarayacak dönemi" adını takmıştı. Annesinin parmaklarının arasından nasıl sigarası eksik olmuyorsa, dudaklarından da bu söz eksik olmuyordu. Televizyonun karşısında dalgın gözlerle sınav kâğıtlarını notlarken, "Mezun olacaklar da ne olacak?" Cumartesi günü ailecek sinemaya gitmek

isteseler, "O filmi seyredeceğiz de ne değişecek?" Seher, resim yarışmasında ödül kazansa, "Tebrik ederim, keşke bir işe de yarasa..." Deniz'e kıydıklarından beri artık kim ne yaparsa yapsın, bir işe yaramayacaktı annesinin gözünde. Seher'in okulda teşekkürle geçmesinin bile kıymeti yoktu. O yıllarda, tüm çabalarına rağmen annesinin beklentilerini karşılayamadığı için feci derecede suçluluk duymaya başlamıştı ve onun mutsuzluğunun bir numaralı sorumlusu olarak kendisini görüyordu.

* * *

Burçak Hanım, 1979 yılının sonunda işinden kovuldu. "Sendika faaliyetlerine iştirak etmesi sebebiyle görevine son verildiğini" öğrendiğinde, üzüleceği yerde gözleri ışıldamaya başladı. Evdekiler onu yıllardır ilk kez bu kadar neşeli görüyordu.

Babası son derece endişeliydi. "Hani söz vermiştin o defterleri kapattığına?" diye sitem etti ağlamaklı bir sesle. Akşam yemeğinde annesinin güzel yapabildiği belki de tek yemek olan fırında makarna vardı fakat piyasadaki margarin kıtlığı yüzünden o da tatsız tutsuz bir şey olmuştu. "Benden de mi gizledin sendikaya üye olduğunu?"

"Yeniden nefes almaya başlamış gibiyim," dedi Burçak Hanım. "Anladığını sanmıştım."

"Demek okuldan atılmak bu kadar keyiflendiriyor seni."

"Çünkü artık rol yapmak zorunda değilim. Tüm vaktimi mücadeleye ayırabileceğim."

Seher, babasının yüzündeki ifadenin ne anlama geldiğini tahmin edebilecek kadar büyümüştü. Yine kilitli bir kapının önünde sabaha kadar yalvaracağı gecelerin gelmesinden korkuyordu Tekin Bey. Seher'in anladığı bir şey daha vardı; yıllarca boş yere suçluluk duygusuyla

kıvranmış, boş yere annesini o dipsiz kuyudan çekip çıkarabilmek için çabalamıştı.

Burçak Hanım, o günlerde ismi telaffuz edilmeyen bir derneğe üye oldu. Öğretmenler sendikasının bir uzantısıydı herhalde veya onun gibi bir şey. Seher'in yanında konuşurlarken sadece "dernek" derlerdi; nasıl bir dernek olduğunu söylemezlerdi ama o yıllarda tahmin etmek zor değildi. Annesinin ışıltılı heyecanı ev hayatlarına da yansıdı. Yıllar önce babasının kaşla göz arasında bir kutuya doldurup kaldırdığı, annesinin de unutmuş gibi yaptığı *Felsefenin Başlangıç İlkeleri*, *Komünist Manifesto*, Nâzım Hikmetler, Ruhi Sular ve Cem Karacalar raflarda eski yerlerine geri kondu. O kadarla kalsa iyiydi. Her akşam yemekten sonra "tartışma saatleri" uygulamasına geçildi. Burçak Hanım kızına okuma ödevleri veriyor, ardından da, "Hadi Seher, biraz feodalizm hakkında sohbet edelim, biraz proleter sınıfla burjuva sınıfın karşılaştırmasını yapalım," diyordu örneğin. Şaka yapmıyordu, son derece ciddiydi.

Pazar günleri annesinin dernek toplantıları vardı. Babası evden çıkmadan önce sessizce, "Lütfen çok dikkatli ol," der, sonra karısının hazırlanıp pardösüsünü giymesini beklerdi. Otomobille onu toplantıya bıraktıktan sonra eve döner, biraz endişeyle, biraz da iflah olmaz dalgınlığıyla beklemeye başlardı. Terazinin dalgınlık kefesi ağır bastığında, niye endişelendiğini tamamen unutup kendini kitaplarına kaptırırdı.

Bu sayede pazar günleri, Seher'le babasının evde baş başa geçirdikleri bir gün halini aldı. Babası Mısır uygarlığı hakkındaki kitaplarının sararmış sayfalarına gömüldüğünde, o da salondaki kanepeye kıvrılır, *Empresyonist Ressamlar* ciltlerini karıştırdı. Bazen içinden, annem hiç dönmese, diye geçirirdi ama sonra bunu düşünmek bile korkunç uğursuzluklara davet çıkarabilir diye suçlu

luk duygusuna kapılır, hemen kulağını çekip üç defa tahtaya vururdu. Yine de pazar günleri dünya ve yıldızlar annesinin çevresinde dönmezdi ve baba-kız evde birkaç saat kafa dinlerlerdi. Seher babasına çay demlerdi, babası da gözlerini kitabından ayırmadan ona komik olmayan fıkralar anlatırdı. Sohbet etmesi gerektiğini düşündüğü ama kızıyla konuşacak bir konu bulamadığı için zorlandığı her halinden belli olurdu. Sonra ayağa kalkıp perdenin arasından sokağa bakar ve dakikalarca geçmeyen bir öksürük nöbetine tutulurdu.

Burçak Hanım'ın dernekten arkadaşları eve misafirliğe geldiğinde ise Tekin Bey bir köşede oturup konuşulanları dinlerdi. Lafa hiç karışmazdı, sadece dinlerdi. O da misafirler gibi sigara üzerine üzerine yakar, çok geçmeden ciğerlerini parçalayacak şiddette öksürmeye başlardı. Bazen o kadar çok öksürürdü ki fenalaşmamak için balkona çıkıp uzun uzun nefes alıp vermesi gerekirdi. Karanlık koridorda Seher'e rastladığında, "Sen hâlâ uyumadın mı?" diye sorardı. Kızının gizli gizli içerideki konuşmaları dinlediğini, son günlerde hangi örgütte ayrılık çıktığı, silahlı mücadelenin gerekliliği ve adını hiç duymadığı mahallelerdeki direnişin durumuyla ilgili tartışmaları anlamaya çalıştığını fark etmezdi.

Lisedeki tarih öğretmeninin nefretle bahsettiği, "Ağzımızın ne tadı kaldı ne tuzu. Şerefsiz anarşist köpekler memleketi batıracak," dediği insanların arasına karışmıştı Burçak Hanım.

* * *

Bir gün okuldan döndüğünde salonda tek başına oturan genç bir adam buldu. Yirmi-yirmi beş yaşında olmalıydı. Kocaman elleri ve ayakları vardı. Ne kadar uzun boylu olduğu otururken bile anlaşılıyordu. Basketçi her-

halde, diye düşündü Seher. Hemen ardından, bizim evde basketçinin ne işi var, diye düşündü.

Genç adam Seher'i görünce gülümsedi, "Merhaba," dedi. Başka da bir şey demedi.

"Salondaki kim?" diye sordu Seher mutfakta annesine.

"Bir arkadaşımızın oğlu." Yemek yapmak Burçak Hanım'ın eline hiç yakışmazdı; soğan doğrayacağım diye yine bütün tezgâhı savaş alanına çevirmişti. "Kalacak yeri yok, bir süre misafir edeceğiz," dedi gözünden akan yaşları koluyla silmeye çalışırken.

"Arkadaşımız" sözcüğündeki çoğul eki, kocasını değil, dernektekileri kapsıyordu herhalde. Seher'in babasının sadece bir tane arkadaşı vardı, o da bekârdı ve çocuğu yoktu.

"Niye kalacak yeri yok?" diye sordu Seher.

"Seni ilgilendirmeyen işlere burnunu sokmasan nasıl olur?"

Akşam babası gelip misafirle tanışırken Seher de ayrıntıları öğrendi: Genç adamın adı Altan'dı. Tıp fakültesinde öğrenciydi. Bir ara gençler liginde basketbol oynamıştı ama daha önemli işler çıkınca takımdan ayrılmak zorunda kalmıştı. "Ne gibi işler?" diye sormuştu babası "Örgüt işleri efendim," demişti genç adam.

Anlaşılan, babasının da böyle bir misafir geleceğinden haberi bile yoktu fakat ilk şaşkınlığı üzerinden attıktan sonra yavaş yavaş kendisini topladı. Altan'a, uzun zamandır yolunu gözledikleri bir misafir gibi davranmaya başladı. "Merak etme, bizim yanımızda güvendesin. Burada istediğin kadar kalabilirsin," dedi. Evin erkeği rolü, adamcağıza hiç yakışmıyordu ama belli ki bu delikanlının karşısında heyecanlanmıştı ve evde son sözü kendisinin söylediğini ispat etmek istiyordu .

Altan'ın her fırsatta Seher'e bakıp gülümsemesi ve

yakalanınca yanaklarının hafifçe kızarması, sadece Seher'in dikkatini çekti. Annesiyle babası farkına varacak durumda değildi, şiddetli bir kavgaya hazırlanıyorlardı.

Sofra üç kişilik kurulmuştu. Seher, annesi ve babası masada otururken, Altan salondaki koltukta, dizlerinin üzerine yerleştirdiği tabaktan yedi yemeğini. Botları sürekli ayağının dibinde, parkası kolunun altında duruyordu. Her an kaçmaya hazır gibi bir hali var, diye düşündü Seher. Sonra aklı başına geldi. Öyle bir hali yoktu, gerçekten de her an kaçmaya hazırdı. Eğer beklenmedik bir durum olursa tabağı bırakıp ortadan kaybolacak ve yemekte dördüncü bir kişinin olduğunu kimse anlamayacaktı. Seher'in tarih öğretmeninin küfreder gibi yüzünü buruşturarak "anarşist" dediği gençlerden biriydi Altan.

Babası parkayı görür görmez, "Bu kılıkla apartmana girip çıkamazsın, bundan böyle benim paltomu giyeceksin," demişti evin erkeği tavrıyla. Yemekten sonra Altan itiraz etmeyip paltoyu denedi ama kolları o kadar kısa geldi ki sofradaki herkes kahkahalarla güldü. Burçak Hanım bile kendini tutamayıp güldü. "Tamam, yarın sana yeni bir mont alırız," dedi babası. "Bu kadar dikkat çekmeyecek bir şey." Az önce kahkaha atan annesinin, babasına nasıl kötü baktığı Seher'in gözünden kaçmadı. Parka, gururla taşınması gereken bir giysiydi; korkuyla saklanması kabul edilemezdi. Seher bile bu kadarını öğrenmişti annesinden. Demek ki Tekin Bey hâlâ öğrenememişti, öğrenmek de istemiyordu. Burçak Hanım şimdilik söyleyeceklerini içinde biriktiriyordu, gece odalarının kapısını kapattıktan sonra açacaktı ağzını. Tabii o saate kadar sabredebilirse.

* * *

O akşam çok tuhaf bir şey oldu.

İlk defa annesinin dünyasına ait bir şey Seher'in ilgisini çekmeye başladı. Sofrada sırtı dönük otururken arada sırada kimseye belli etmeden dönüp Altan'a bakıyordu. Güler yüzlü ve utangaç bir hali vardı bu genç adamın. Gülerken gözlerinin içi ışıl ışıl parlıyordu ve bu da Seher'in evde görmeye pek alışkın olmadığı bir şeydi.

Palto deneme faslından sonra, "Gömleğinin düğmesi kopmak üzere, çıkar da dikelim," dedi annesi.

"Ben hallederim," diye atladı Seher. Dikiş takımını almak için içeriye giderken Altan'ın da peşinden geldiğini görünce şaşırdı.

"Annenle babanın baş başa konuşacakları bazı konular var galiba," diye fısıldadı. "Hem ben de biraz nefes alsam iyi olur."

Ufacık odanın içine iki kişi zor sığdılar. Seher çalışma masasının lambasını açtı. Altan gömleğini çıkarırken perdeyi bir parmak aralayıp sokağı kontrol etti. Sonra yere oturup yatağın kenarına yaslandı. Bacaklarını uzatsa karşı duvara çarpacaktı, o yüzden dizlerini kendine doğru çekti. Sırtında beyaz fanilası, ayağında yeşil beyaz çizgili çoraplarıyla çok komik görünüyordu.

"Lise sona mı gidiyorum demiştin?"

"Lise iki," dedi Seher. Kalbi göğsünü delip dışarı fırlayacaktı neredeyse. Yanakları o kadar çok yanıyordu ki pancar gibi kızardığına emindi. Neden böyle olmuştu durup dururken?

Çalışma masasına otururken ona yine sırtını dönmüş, böylece aralarına görünmez bir sınır çizmişti ama birbirlerine o kadar yakındılar ki, Altan konuştuğunda nefesini ensesinde hissediyordu. Kımıldadığında pantolonundan çıkan en ufak hışırtıyı bile duyuyordu. Vücudundan yükselen sıcaklık, buz gibi odanın havasını delip geçiyor, Seher'in ensesini, omuzlarını, sırtını okşuyordu. Toplam on cümle bile konuşmadığı bir adamın soluk

alıp verişi yüzünden böyle heyecanlanmak, daha önce hiç yaşamadığı bir histi.

"Bazen lisedeki arkadaşlarımı çok özlüyorum," dedi Altan. "Lise çok güzeldir."

"Evet güzel," dedi Seher ama ne dediğinin farkında bile değildi aslında. Umarım saçmaladığımı anlamaz, dedi içinden.

"Böyle bir annen olduğu için çok şanslısın," dedi Altan.

Ve Seher'in heyecanı bir anda öfkeye dönüştü. Sanki birisi pencereyi açmıştı ve odanın içi yeniden buz gibi olmuştu. "Sen de mi onlardansın?"

"Kimlerden miyim?"

"Annemin çok önemli işler yapan bir kadın olduğuna inananlardan."

"Yapmıyor mu sana göre?"

Seher onuncu defa ipliği iğnenin deliğinden geçirmeye çalıştı ve bu defa becerdi. "Ne yaptığını bilmiyorum, çok da merak etmiyorum. Ama herkesin senin gibi düşünmesi çok hoşuna gidiyor. Bayılıyor."

"Herkesin hoşuna gider."

"Gider belki. Ama annem sırf insanlar onun çok harika bir insan olduğunu düşünsün diye yapıyor senin o önemli dediğin şeyleri." Niye kendini tutamamış, böyle öfkeli öfkeli konuşmaya başlamıştı ki? Annesi başka bir odadayken bile niye hayatının başrolüne yerleşiyordu? Ama benim bir suçum yok, dedi içinden, o açtı konuyu.

Altan tatlı tatlı gülümsedi. Seher gözünü elindeki dikişten ayırmadığı için göremedi ama sesinin tonundaki değişiklikten anladı nasıl gülümsediğini. "Ben senin kadar iyi bilmiyorum elbette. Şu sebeple yapıyordur, bu sebeple yapıyordur diyemem ama ne olursa olsun, bence gayet önemli şeyler yapıyor."

"Ne yapıyor tam olarak? Gerçekten, anlamadığım için soruyorum."

"Haksızlığa karşı mücadele ediyor. Açgözlülüğe, ikiyüzlülüğe... İnsanların doğruları görmesi için mücadele ediyor."

Bu haliyle 23 Nisan'da ezberden şiir okuyan çocuklara benziyor, diye düşündü Seher. Nesinden heyecanlanmıştı ki bu adamın, şapşalın tekiydi işte. Ağzından çıkan her laf, Seher'i sinir eden laflardandı fakat yine de bedenini acayip bir uyuşukluk sarmıştı, heyecanla karışık, sarhoşluk gibi bir uyuşukluk ve öfkesini bastırıyor, kızmasına engel oluyordu. Altan'ın sustuğunu fark etti, dönüp gözünün ucuyla baktı. O da dalıp gitmişti.

"İyi şeyler yani..." diye daha alçak bir sesle devam etti biraz sonra. "Yapılması gereken şeyler."

"Peki ya sen? Sen de önemli işler yapıyor musun?"

"Bazen kafa karışıklığı oluyor tabii. Yani tam olarak... Yani pek işe yaramadığımı düşündüğüm oluyor bazen. Yapabileceğim başka görevler varken. Ama hiçbir şey yapmadan oturmaktan iyidir."

"Hiç ateş ettin mi? Kimseyi öldürdün mü?"

"Öldürmedim! Nereden çıktı şimdi bu?"

"Silahın var mı?"

"Üzerimi aramak ister misiniz memur bey?" Egzozu patlak bir otomobil, sokağı inleterek geçti. Susup beklediler. "... Ama bol bol yumruk attım. Yumruk yediğim de oldu. Bir keresinde zincirle saldırdılar. Bir keresinde de kafama odunu geçirmeye kalktı herifin teki, koluma geldi, omzum kırıldı. İki ay askıda kaldı. Antrenmanlara gidemedim, sonra da bıraktım basketi. Zaman yoktu zaten."

"Fakülte? Dersler?"

"Ona da zaman yok."

"Peki bütün gün haksızlıkla, açgözlülükle ve ikiyüzlülükle savaşmak için neler yapıyorsun?" diye sordu. Ne kadar küçümseyici bir tavır takındığını biraz geç fark edip pişman oldu ama laf ağzından çıkmıştı artık.

Neyse ki Altan anlamadı, anladıysa da aldırmadı. "Aslında öyle çok heyecanlı şeyler değil. Getir götür işleri yapıyorum. Matbaaya git, koli taşı, bildiri dağıt, teksir kâğıdı al, mürekkep bul. Öyle işler. Devrimin kırtasiye gücüyüm." Seher'in gülmediğini fark edince, "Seni kızdırıyorum değil mi?"

"Hayır. Niye kızayım? Nereden çıkardın?" Şımarık, küçük bir kız olduğumu düşünüyor, dedi içinden ve kendisinden nefret etti.

Altan duvarın kenarına istiflenmiş defterleri işaret etti. "Bunlar nedir? Bakabilir miyim?"

* * *

Babası, sert kapaklı çizgisiz defterleri, iflas eden ve elinde kalan malları zararına satan bir dükkândan koliyle satın almıştı. Önce içlerinden bir tanesini Seher'e vermişti; sonra hepsi Seher'in oldu. Onlar bitince, yerine başka defterler geldi. Seher çocukluğundan beri yanında hep bir defter taşırdı ve günde belki iki-üç kez ufak bir eskiz çizerdi. Zamanı varsa daha detaylı resimler yapardı. Eski bir bina, yoldan geçen insanlar, yaprakları dökülmeye başlamış bir ağaç, misket oynayan çocuklar... Bazen gördüklerini çiziyordu bazen de sırf kafasının içindekileri. Küçük küçük resimler, bazen bir sayfaya iki veya üç tane, bazen de iki sayfayı birden kaplayan tek bir resim. Kenarlarına bir cümle iliştirdiği de oluyordu, okuduğu kitaptan bir alıntı ya da sokakta insanların konuşmalarından kulağına takılan önemsiz bir cümle. Bazen hoşuna giden şeyleri kesip yapıştırıyordu – okuldaki diğer kızlar gibi öyle şarkıcı fotoğrafları filan değil elbette. Yapıştırdıkları yüzünden defterler şişip kabarıyordu ama kalın kapaklı defterin güzelliği de buydu, ne kadar şişerse şişisin parçalanmıyordu.

"Kalemlerinle fotoğraf çekiyor gibisin," demişti babasının arkadaşı Veysel Amca ve bu yorum çok hoşuna gitmişti. Hatta belki de o güne dek duyduğu en güzel iltifattı. Veysel Amca'nın Kadıköy çarşıda bir kitapçısı vardı. Her gelişinde Seher'e bir kitap armağan ederdi ve nasıl tahmin ediyorsa her seferinde Seher'in en çok hoşuna gidecek kitabı seçerdi.

Fakat herkes Veysel Amca gibi değildi elbette. Diğer insanların belki iyi niyetle yaptıkları yorumlar, Seher o kadar anlamsız gelir, o kadar içini bayardı ki, karşısındakinin cümlesi daha bitmeden buharlaşıp yok olmak isterdi. Bir de annesinin kınayan bakışları vardı. Kırk yılda bir kızına ilgi göstermek adına defterleri alıp karıştırdığında, "Ne kadar güzel şeyler çiziyorsun," derdi nazikçe fakat içinden geçenler, "Niye böyle saçmasapan şeylere vakit harcıyorsun? Sokakta senin yaşında insanlar ölürken, senin tek derdin çocukça resimler çizmek mi?" olurdu. Ağzıyla söylemese de bakışlarıyla söylerdi bunları.

Bu yüzden defterlerini insanlara göstermekten hoşlanmıyordu. Fakat Altan, "Bakabilir miyim?" diye sorduğunda hayır diyemedi. Zaten yeteri kadar çocukluk etmişti.

Fark etmez dercesine omuzlarını silkti.

* * *

Altan defterlerden birini alıp sayfaları çevirmeye başladı. Karanlıkta daha iyi görebilmek için uzanıp masadaki lambayı kendine doğru çevirdi. Seher gömleğin düğmesini çoktan dikmişti ama sırf bir işle uğraşıyor görünmek için söküp baştan başladı. Birkaç defa da gözünün ucundan arkasındaki dev gibi adama baktı.

"Keşke sendeki yeteneğin onda biri bende olsaymış," diye mırıldandı Altan. "Hem yeteneğin hem de hayal gü-

günün." Sayfaları dikkatle incelerken kendi kendine konuşur gibi sessizce dudakları oynuyordu. Bazen defteri çevirip yanlamasına yazılmış cümleleri okuyabilmek için ışığa doğru yaklaştırıyor, kendisi de üzerine kapanıyordu. Son sayfaya geldikten sonra başını kaldırdı ve büyük bir ciddiyetle, "Çok güzelsin," dedi.

Seher yanlış duymuştu herhalde. Olsa olsa, "Defterlerindeki çizimler çok güzel," demiş olabilirdi. Kesinlikle böyle garip bir laf etmezdi.

"Çok güzelsin," diye tekrar etti Altan. "Keşke hayatın sırf böyle güzel şeyler olsa."

Güzel şeyler... Demek ki fiziksel güzelliğinden bahsetmiyordu. Buna sevinsin mi üzülsün mü bilemedi Seher. Ne olursa olsun hayatında duyduğu en özenti, en sahte, en edilmemesi gereken laftı bu! Kahkahalarla gülünecek kadar komikti. En kötü filmlerde bile söylemezlerdi böyle saçmasapan bir şey. Fakat kalbi yine güm güm çarpıyordu, onu nasıl açıklayacaktı peki?

"Uyduruk karalamalar..." dedi kısık bir sesle.

"Bir de benim defterimi görsen kim bilir neler düşünürsün."

"Senin de mi defterin var? Göstersene!"

"Utandım şimdi. Dalga geçmek yok ama." Hiç de utanmış bir hali yoktu Altan'ın. Nazlanmadan parkasının cebine uzandı, ufak bir defter çıkardı. Ezilmiş, kenarları buruşmuş, hırpalanmış, belli ki başından çok kötü şeyler geçmiş, çok ellenmiş, üzerine yatılıp çok uyunmuş bir defter. "Ben de okuduklarımı unutmayayım diye arada sırada bir şeyler karalıyorum."

Karalama sözcüğü son derece isabetliydi. Okunamayacak kadar iç içe geçmiş harflerle kaplıydı sayfalar. Kenarlarında mavi tükenmezkalemle çizilmiş örümcek ağlarını andıran çizgiler, daireler, üçgenler, piramitler vardı. İnsanlar telefonda konuşurken ya da derste hayal-

lere daldığında farkında olmadan bir şeyler çiziktirirdi ya, Altan'ın defteri işte onlarla doluydu. Bir de, sanki dünyadaki son defter buymuş, bu bitince yenisini bulamayacakmış gibi her sayfanın her milimetresini ya yazıyla ya da çizgilerle doldurmuştu. Bazı harfler topluiğne başı büyüklüğündeydi.

Seher sözcükleri çözmeye çalışırken, Altan da duvarın dibindeki yığından başka bir defter çekip karıştırmaya başladı. İkisi tek bir lambanın ışığını paylaşmak için birbirlerine sokuldular. O zaman Altan'ın kokusunu duydu Seher; sert bir kokuydu, bir an için gözlerini kapattı ve yosunlu denizin kokusunu hayal etti ve belki bir de mürekkep kokusu. Hayır, dedi kendi kendine; bu da en az Altan'ın lafları kadar saçma, en az onlar kadar özentiydi. Biraz ter, biraz da şampuan kokuyordu sadece. Ne olursa olsun, ömür boyu bu kokuyu unutmayacağını, hep o andaki kadar net hatırlayacağını düşündü.

Karşılıklı birbirlerinin defterlerine dokunan parmakları, birbirlerinin teninin üzerinde geziniyor gibi geldi Seher'e. Altan'ın defteri bırakmasını ve gerçekten tenine dokunmasını istedi. Kendisi öyle bir şey yapmaya asla cesaret edemezdi fakat o uzanıp dokunsa hayır diyemeyeceğini biliyordu. Hiç olmazsa elini tutsaydı, sadece bir saniye için parmakları defter sayfalarına değil, eline değseydi. Seher hayatında ilk defa böyle bir istek duyuyordu ve o kadar güçlü bir istekti ki bu, o kadar acayip bir şekilde beynini ele geçirmişti ki korkmaya başladı.

"Gulliver'e benziyorsun," dedi sessizliği bozmak için.

"Gulliver mi? O nereden çıktı şimdi?"

Raftan kitabı bulup Altan'a içindeki resimleri gösterdi. Sonra onun defterine –çünkü onun defteri hâlâ elinde deydi, bir türlü bırakamıyordu– renkli kalemleriyle Altan'ın resmini çizdi. Tıpkı Gulliver gibi cüssesine küçük

gelen bir odanın içinde iki büklüm oturuyordu, dizleri tavana çarpıyordu, bir kolu odanın penceresinden dışarı taşmış, eline kuşlar konmuştu. Üzerinde düğmesi kopuk gömleği, ayağında yeşil beyaz çizgili çorapları vardı.

Gömleği anımsadı Seher, düğmeyi dikmiş ama hâlâ geri vermemişti. Keşke hiç vermeseydi, unutsalardı düğmeyi, gömleği, salonda onları bekleyen annesiyle babasını, sokakları, çatışmaları, polisleri, hepsini unutsalardı ve hep böyle kalsalardı.

Salona dönmeden önce Altan gömleğini giyip düğmelerini iliklediği.

* * *

1980 yılının Ocak ayı boyunca Altan sık sık misafirleri oldu. Seher okuldan döndüğünde onu salondaki koltuğa kıvrılmış kestirirken buluyordu. O zaman ayaklarının ucuna basarak odasına gidip üzerini değiştiriyor, uyanmasını bekliyordu. Birkaç defa sessizce karşısına oturmuş, gizli gizli resmini çizmişti.

Bazen de eve geldiğinde salonu boş buluyordu ve sabaha kadar içi içini yiyordu.

Bazı geceler uykusunun ortasında bir tıkırtıyla gözlerini açıyor, yatağında doğrulup babasının sessizce Altan'ı içeri almasını bekliyordu. Yakalanmadan buraya kadar gelmiş, diye geçiriyordu içinden ve onunla gurur duyuyordu.

Sabah uyanıp okula gitmek için hazırlandığı sırada kimseye sezdirmeden salona göz atıyordu ama çoğu zaman Altan daha onlar uyanmadan toparlanıp gitmiş oluyordu. Belki sıcaklığını duyabilirim diye koltuğun minderini, yastıklarını yokluyordu.

Babası her zamanki gibi endişeliydi. Mutfakta, kapalı kapının ardında annesine, "Bu kadar sık gelip gitme-

si dikkat çekmeyecek mi?" diye sorduğunu duymuştu. Annesinin cevabı aspiratörün gürültüsüne karışıp kaybolmuştu; kızartma tenceresindeki yağ fokurduyordu, kızarmış patates kokusu koridora taşmıştı. "Peki ya Seher'le bu kadar yakınlaşmaları?" diye itiraz etmişti babası. "Sonrası ne olacak?"

"Sonrası ne olacak" lafını ne şekilde yorumlaması gerektiğini bilememişti Seher. Bu yakınlaşmanın bir adım sonrası mı ne olacaktı? Yoksa, yarın öbür gün genç adamın başına bir iş geldiğinde kızımızın hali mi ne olacaktı? Böyle şeyler düşünmek istemiyordu. Altan, devrimin kırtasiye gücüydü, başına bir iş gelmeyecekti, zaten yakında her şey normale dönecekti ve Altan artık saklanmak zorunda kalmayacaktı. O zaman üniversiteye geri dönerdi belki. Normal iki insan gibi görüşmeye başlarlardı.

Altan ailesini anlatmayı hiç sevmiyordu. Seher bir iki defa sorduğunda hemen konuyu değiştirmişti. Onun yerine okuduğu kitaplardan bahsediyordu; bazı şiirlerini anlamasa da Turgut Uyar'ı ne kadar çok sevdiğini anlatıyordu örneğin, Yaşar Kemal'den daha büyük bir yazar, Nâzım'dan daha büyük bir vatansever olmadığını söylüyordu. Sonra Seher'in hayatındaki günlük olayları, ufak tefek sıkıntıları, saçmasapan okul maceralarını dinlemek istiyordu. Bayrak töreninde eteği yırtılan kimya öğretmeni nasıl rezil olmuş, kim kime darılmış, kimler çıkmaya başlamış, kimler bozuşup ayrılmış. Annesinin ve babasının asla dinlemeyeceği şeylerdi bunlar. Fakat Altan'ın hoşuna gidiyordu, Seher de anlattıkça açılıyor, hafifliyor, ışıl ışıl ışıldıyordu.

* * *

Yakıt sıkıntısı yüzünden kaloriferlerin yanmadığı ve elektriğin her gece kesilip saatlerce gelmediği, kar koku

lu şubat ayında bir akşam kapı çalındı. Seher, annesi ve babası sofrada, Altan ise yine salondaki koltukta yemek yiyorlardı. Gelen karşı daireden Ali Abi'ydi. "Bu apartmanda güzel kokan tek ev sizinki," derdi Ali Abi. Seher'in en sevdiği komşularıydı.

"Ekmek almaya gittiğimde bizim bakkalda duydum. İki adam esnafa sizi soruyormuş. Sivil ekip muhtemelen. Evde kaç kişi yaşıyor filan diye çırağın ağzını aramışlar. Bir araba soru sormuşlar, sonra da basıp gitmişler. Salak oğlan da nasıl olsa gittiler diye gelip size haber vermemiş. Sonra eve dönerken iki kapı aşağıda plakasız bir Murat 131 gördüm, içime kurt düştü."

Babası pencereye doğru yöneldi.

"Şimdi bakma Tekin Abi. Gözetliyorlar mı bilmiyorum ama bırak farkında değiliz sansınlar. Delikanlıyı bizim daireye alalım. Kalabalık gelmemişler, geniş çaplı bir arama olmayacaktır."

Ali Abi o kadar sakindi ki defalarca böyle bir olayın tatbikatını yapmış gibi hemen evdekileri yatıştırıp düzeni kurdu.

"Gerekirse balkondan arka bahçeye inebilir. Sırım gibi delikanlı, ondaki boy bende olsa beşinci kattan bile oluğu tırmanırdım."

Altan on saniye içerisinde bir elinde köfte dolu tabağı, öteki elinde yeni montu ve botları ile Ali Abilerin dairesine girdi. Kapılar sessizce kapandı. Bir dakika geçmeden Seherlerin salonunda üç kişi kalmışlardı: sıradan bir evde, her zamanki gibi akşam yemeğine oturmuş anne, baba ve lise öğrencisi kızları. Sıradan olmayan, sofradakilerin balmumundan heykeller gibi hiç kımıldamadan beklemeleriydi. Mutfaktan buzdolabı motorunun uğultusu geliyordu. Apartmanın holünde havagazı boruları tıkır tıkır sesler çıkarıyordu. Üst kattaki salonun televizyonunda spiker haberleri okuyordu. Masanın tepe-

sindeki avizenin ampulleri can çekişir gibi titriyordu ara sıra. Yine elektrik kesilecekti, eli kulağındaydı. Sofrayı kurarken mumları da hazırlamışlardı. Sofrayı kurarken, böyle balmumundan heykeller gibi kalacakları akıllarının ucundan bile geçmemişti.

Seher'in çiğnemeyi unuttuğu lokma ağzında büyüdükçe büyüdü.

"İşte ben bundan korkuyordum," dedi babası kısık sesle. Annesi sinirli ve keskin bir "şşş" ile susturdu onu.

Seher ağzındakileri yutmazsa boğulacaktı fakat bir türlü çenesini hareket ettiremedi. Sadece beyni çalışıyordu; o da öyle hızlı çalışıyordu ki kafasının içi karmakarışık olmuştu. Komşuların Altan'dan haberi vardı demek ki. Ali Abiler biliyorsa diğerleri de mutlaka biliyordu. Annesi apartmandakilerden nefret ederdi, "Yöneticisinden kapıcısına kadar hepsi doğuştan devrim düşmanı bunların," derdi. Demek ki Ali Abiler devrim düşmanı değildi.

Sivil ekip lafı, tıpkı ağzındaki lokma gibi kafasının içinde büyüyüp durdu. O âna kadar böyle laflar bir tek annesinin yüksek sesle okuduğu gazete haberlerinde karşısına çıkardı. Seher'in dünyasında sivil polis yoktu. Sokağa çıkma yasağı vardı – Seher'e kalırsa o da uyulması gereken bir can sıkıntısıydı sadece; annesinin büyüttüğü ya da babasın endişelendiği kadar ciddi bir şey değildi. "Başkalarının yanında konuşurken çok dikkatli olmalısın," diye tembih ettiğinde, annesinin havalara girdiğini sanırdı. Merdivende rastladığı komşular Seher'e lağımı faresi görmüş gibi baktıklarında, aidatı zamanında ödeyemedikleri için öyle baktıklarını varsayardı.

Ama şimdi kendi dünyası, annesinin dünyası ya da babasının dünyası diye farklı şeyler olmadığını anlamaya başlamıştı. Hepsi aynı korkunç dünyada yaşıyordu. Ve birazdan Altan'ı yakalayıp götüreceklerdi.

Niye hâlâ elektrikler kesilmemişti ki? Karanlıkta Altan'ın kaçıp saklanması belki daha kolay olurdu. Ve niye annesiyle babasının hiç sesi çıkmıyordu? Niye, "Merak etme, bir şey olmaz, her şey yolunda," demiyorlardı? Niye bir anda söylenecek hiçbir şey kalmamıştı?

Kapı yumruklandı.

Kibarca zili çalmak yerine kapıyı kırarcasına yumruklayan insanlar gelmişti. Seher ağzındakileri tabağına tükürdü.

Babası yürürken bacakları mı titriyordu yoksa?

İki adam salona girdi. Bir tanesi kısa boylu, ufak tefek birisiydi, hiç öyle korkutucu bir hali yoktu. Diğeri sivil polis lafını duyduğunda Seher'in kafasında canlanan görüntüye tıpatıp uyuyordu. "Arama yapıyoruz," dedi kısa boylu olan, "ihbar var."

"Ne arıyorsunuz?" diye sordu annesi.

"Siz kımıldamayın, burada bekleyin."

Seher bütün odaları tek tek dolaştıklarını duydu. Kapılar açılıp kapandı. Dolap kapakları açılıp kapandı. Çekmeceler açılıp kapandı. Buzdolabının kapağını bile açtılar. Buzdolabında ne arıyor olabilirlerdi ki? Sanki bir şey aramıyor da bilhassa gürültü yapıyorlardı, ev sahipleri her tarafı karıştırdıklarını duysun ve huzurları kalmasın diye. Babası sessizce adamların peşinden gidiyordu, annesi ise oturduğu yerde kalmıştı. Hatta çatalını bile bırakmayı unutmuştu, bir eli havada, boş boş önüne bakıyordu. Seher, benim odama da girdiler, diye düşündü, eşyalarıma dokundular, dolabımın içine baktılar diye düşündü. Çekmecelerimi karıştırdılar. Belki iç çamaşırlarımı bile elleldiler. İki yabancı adam. Evin içinde.

İşleri fazla uzun sürmedi. On dakika bile geçmeden, "Böylece tanışmış olduk, artık sık sık geleceğiz," dedi kısa boylu olanı. Çıkmadan önce kütüphanedeki kitaplara gözucuyla şöyle bir baktı ama fazla ilgilenmedi.

Arkalarından, "Gittiler mi?" diye fısıldadı Seher. Annesi parmağını dudaklarına götürüp onu susturdu. Babası kulağını sokak kapısına dayadı. Ali Abilerin kapısı yumruklanacak mı diye nefeslerini tuttular. Apartman holünden polis telsizinin gürültüsü geldi. Sonra merdivende ayak sesleri yankılandı, uzaklaştı ve yok oldu.

"Gittiler," dedi babası.

* * *

O gece Seher'in gözünü uyku tutmadı. Sabaha kadar yatağında bir o yana bir bu yana dönerken Altan'ı bir daha görememe olasılığını düşündü durdu. Belki bu sefer kurtulmuştu ama bir dahaki sefere ansızın kapıya dayanıp içeride kıstırıvereceklerdi. Şans insana kaç defa yardım ederdi ki? "Sık sık geleceğiz," lafı hayatlarının tepesinde kılıç gibi sallanıyordu artık.

Altan'ı görmek niye bu kadar önemli ki, diye sordu kendi kendisine.

Her şeyi konuşabileceği, aklından geçen en utanç verici, en küçük düşürücü düşünceyi bile hiç çekinmeden itiraf edebileceği birisi çıkmıştı karşısına. Ne anlatırsa anlatsın, ne kadar korkunç şeyler söylerse söylesin onu dinlemeye devam edecek, yargılamayacak ve sevgisi asla azalmayacak birisi. Seher'e baktığında gözlerinin içi gülüyordu. Defterlerine baktığında gözlerinin içi gülüyordu. Alçakgönüllülük yapıp ne kadar güçlü olduğunu, ne kadar cesur olduğunu gizlemeye çalıştığında bile gözlerinin içi gülüyordu. Nasıl olmuştu, nereden çıkmıştı bilmiyordu ama çıkmıştı işte. Seher'in kalbinin böyle hızlı çarpmasının tek sebebi buydu. Onu kaybederse her şeyin yarım kalacağına ve bir daha asla tamamlanamayacağına emindi.

* * *

Ertesi sabah evde kıyamet koptu. Burçak Hanım'la Tekin Bey, komşular duymasın diye fısıldayarak kavga ettiler. Birbirlerine ciyak ciyak bağırsalar belki bu kadar korkunç olmazdı. Babası evdeki bütün yasaklı kitapları ve sakıncalı plakları küvete doldurdu, üzerlerine alkol döküp ateşe verdi. Yanık kâğıt ve plastik kokusu banyodan taşıp diğer odaları kuşatırken annesi, "Bırak bulsunlar!" diye tepindi. Göğsünü yumruklayıp üstünü başını parçalamaya kalktı. "Bırak bulsunlar! Bırak!"

"Vahşi hayvanların burnunun dibine kanlı et parçası bırakılmaz," dedi babası.

"Ben sizler gibi ödlek değilim, kimseden korkum yok."

"Ne yaptığının farkında değilsin. Yakacaksın kendini. Bu defa hem kendini hem de bizi yakacaksın."

"Kolaysa bir daha çıksınlar karşıma! Gelsinler ve görsünler! Boyun eğeceğimi sanıyorlarsa avuçlarını yalarlar."

"Devlete karşı çıkılmaz. Bunu aklına sok artık. Sen kendini ne kadar kuvvetli sanırsan san, devlet ezer geçer."

"Sen de öteki faşistler gibi konuşuyorsun Tekin. Sen de babam gibi konuşuyorsun."

"Hayır efendim! Babanın aksine, ben devlet kimseyi ezsin istemiyorum. Sadece bunun başka yolu yok diyorum. Ne yaparsan yap bunu değiştiremezsin diyorum."

Yakılacak başka bir şey kalmayınca buz gibi bir sessizlik çöktü evin içine. Normalde iki saatten fazla dargın kalamayan Burçak Hanım ve Tekin Bey günlerce birbirinin suratına bakmadı. Annesi bir ara Seher'e, "Meraklanacak bir durum yok, haber aldık, iyiymiş," dedi fakat Altan iki hafta boyunca görünmedi. Seher iki hafta boyunca yemekten kesildi. Gittikçe incelip şeffaflaşan bir hayalet gibi okula gidip geldi. Altan bir daha ne zaman gelecek diye soramıyordu, sorsa annesinin dünyasıyla ilgileniyor gibi görünecekti ve bunu gururuna yediremiyordu. Daha-

sı, Altan'a karşı hisleri anlaşılırsa başı belaya girerdi, annesinden sorumsuzluğu ve şımarıklığıyla ilgili bir araba laf işitirdi ve bunu da kaldırabilecek gücü yoktu.

Kocasına itiraf etmese de Burçak Hanım bile bir süre temkinli davranmak gerektiğinin farkındaydı. Dernek toplantılarına gitmeyi bıraktı. Evdeki arkadaş toplantılarına ara verildi. Parmaklarının arasında boş boş tüten bir sigara, günlerce tülün arkasından sokağı gözledi durdu. Bir gün çok önemli bir şey açıklarmış gibi, "Kek yapacağım," diye mutfağa girdi, keki fırından çıkarınca uzun uzun baktı, sonra kalıbından bile çıkarmadan musluğun altına kirli bulaşıkların arasına bırakıp tuvalete kilitledi kendisini.

Seher, "Çok korkuyorum," diyebilmeyi; annesinin de, "Ben de çok korkuyorum," diye cevap verebilmesini o kadar çok istiyordu ki boğazına yumruklar tıkanıyordu.

Günler sonra, artık küskünlüğü sona erdirmeye karar verdiği bir sabah, Burçak Hanım kocasının başını okşadı ve, "Çok zayıfladın Tekin, iyi misin? Kendine dikkat et lütfen," dedi. Sokaktaki cılız bir kediyi acıyarak, azıcık da tiksinerek sever gibi bir hali vardı.

* * *

Mart ayında kış daha yeni başlamış gibi lapa lapa kar yağıyordu. Seher bir gün eve döndüğünde sevinçten nefesi kesildi: Altan salondaki kanepede uyukluyordu. Banyo yapmıştı, saçları ıslaktı. Çenesine çektiği battaniye, iki metrelik boyuna kısa gelmiş, ayakları açıkta kalmıştı.

Annesi, Seher'i mutfağa çağırıp usulca kapıyı kapattı. "Bunların ne kadar önemli şeyler olduğunun farkında mısın ya da umurunda mı bilmiyorum ama yine de söylüyorum Bundan böyle çok dikkatli davranmak zorundasın. Sana sorular sorabilirler. Okulda arkadaşlarınla konu-

şurken ağzından kaçırabilirsin. Artık hiç kimseye güvenmeyeceksin."

"Biliyorum anne, çocuk değilim."

"Evet hep öyle diyorsun ama..." Lafının devamını getirmedi.

"Yoksa benim yüzümden mi geldiklerini düşünüyorsun? Ben kimseye bir şey söylemedim, yemin ederim."

"Aptal aptal konuşma! Tabii ki öyle bir şey düşünmüyorum. Sadece bundan sonra dikkatli olman gerektiğini söylüyorum. Artık eskisi kadar rahat hareket edemeyiz."

Bir-iki hafta yanan kaloriferler, mazot bitince yine sönmüştü; hangi odada oturuyorlarsa oraya taşıdıkları külüstür bir elektrik sobasıyla idare ediyorlardı. Elektrik kesintisi sırasında soba da sönünce soğuktan titrememek için battaniyelere sarınıp oturuyorlardı. Seher, o gece odasında, mumun titrek ışığında karşılıklı battaniyeleri burunlarına kadar çekmiş, fısıldayarak konuşurlarken Altan'a sormak istedi. Başına neler gelmişti, nerede saklanmıştı, niye onun peşindelerdi? Niye artık fısıldayarak konuşuyorlardı? Daha ne kadar böyle devam edecekti? Fakat Altan böyle soruları hiç sevmiyordu.

Aynı gece, Altan defterini Seher'e teslim etti ve, "Bu sende kalsın," dedi. Pencerenin önünde iri iri kar taneleri rüzgârın şiddetiyle siyah gökyüzünde beyaz daireler çizip duruyordu. "Benim için saklarsın. Senin yanında daha güvende olur."

"Nereye gidiyorsun?"

"Bir yere gitmiyorum. Gidersem de merak etme, bir gün mutlaka geri dönüp alırım defterimi. Söz veriyorum."

Seher o sırada koridorda bir kıpırtı gördü. Karanlıkta durmuş, onları dinleyen bir gölge. Annesini soluk alıp verişlerinden tanıdı. Burada bile rahat yok, diye öfkelendi; kalkıp kapıyı suratına çarparak kapatmak istedi ama

bırak ne hali varsa görsün, dedi kendi kendine. Karanlık köşelere saklanıp beni dinlemek istiyorsa dinlesin ve dünyada ondan daha önemli insanlar olduğunu anlasın.

"Gidiyorsun," dedi annesini hiç fark etmemiş gibi.

"Yahu bir yere gitmiyorum dedim ya! Bırak şimdi bunları, başka şeylerden konuşalım... Sevgilin var mı?"

"Sevgili mi? Çok komiksin!"

"Sevgili demiyor musunuz artık? O da mı değişti? 'Çıktığın çocuk' o zaman."

"Hayır, yok öyle birisi. Senin var mı?"

"Olsa da sana söyleyemem," dedi utangaç bir çocuk gibi gülümseyerek. Ciddi miydi yoksa sırf Seher'i kızdırmak için mi böyle konuşuyordu?

"Bir keresinde benden iki sınıf büyük bir çocuğu öptüm," dedi Seher. O da Altan'ı sinir etmek için, en azından nasıl bir tepki vereceğini görmek için yalan uydurmuştu. Bir yandan da, annem inşallah bunları da duymuyordur, diye geçirdi içinden. Ya da tam tersi, inşallah duyuyordur.

Altan'ın hiç sinir olmuş gibi bir hali yoktu. Yüzünde dalgın bir gülümsemeyle pencereden dışarıya baktı.

"İlk öpücüğümü hatırlıyorum. Bacak kadar çocuktum ama kendimi koca adam sanıyordum. Bir de sevdiğim bir kız vardı, ona açılacağım ama yanlış bir şey yapıp rezil olacağım diye de ödüm patlıyor. Bizim mahallede üniversiteli bir abla vardı, nişanlısı askerde. O kadar şişmandı ki kapılardan zor sığardı. Ya da o yaşta bize öyle görünüyordu işte... Dünyanın en akıllı ablasıydı, onunla her şeyi konuşabilirdik. Asla bacak kadar çocukmuşuz gibi davranmazdı bize. Neyse gidip durumu ona anlattım işte. Böyle böyle, dedim, nasıl olacak ben bilmiyorum, elim ayağıma dolanıyor, dedim. Uzun uzun baktı suratıma, beni bir kere öpebilirsin, dedi. Korkunu yenmek için. Kimseye söylemem aramızda sır olarak kalır."

"Ne yaptın?"

"Hiç hayır der miyim? Oturdum yanına, gözlerimi kapayıp bekledim. Bekle Allah bekle. Açtım baktım, o da dikmiş gözlerini bana bakıyor. Ne bu hal, dedi, aşı olmayı bekleyen çocuklar gibi? Öyle bekleyerek olmaz, dedi. Sonra gösterdi işte Allah razı olsun. Başımı böyle avuçlarının arasına aldı ve dudaklarımdan öptü beni. Kırdan bir kucak gelincik toplayıp götürmüştüm, çiçekleri çok severdi. Konserve tenekelerinin içine toprak doldurur, karanfil tohumu dikerdi, nereden buluyorsa. Gelincikler için teşekkür edip o da bana bir Orhan Veli kitabı armağan etti. Okumaya çalıştım ama hiçbir şey anlamayıp sıkıldım. Çocuk kafası işte."

"Sonra ne oldu?"

"Sonra nişanlısını çatışmada vurdular. O da başka bir şehre taşındı. Öpücükler tohum gibidir, demişti, toprağa usulca bırakırsın, yıllarca uyur. Sonra bir bakarsın, tomurcuklanmış, bambaşka bir şey olmuş."

* * *

Holden gelen bir tıkırtıyla uykudan fırladığında yine babası Altan'a kapıyı açıyor sandı. Kafası karıştı, Altan salonda uyumuyor muydu? Yoksa o rüya mıydı demeye kalmadan Ali Abi'nin sesini duyup sırtına hırkasını bile almadan içeriye koştu.

"Bu sefer fena," dedi. "Kalabalık gelmişler." Geçen seferki kadar sakin görünmeye çalışsa da beceremiyordu Ali Abi. Uzun uzun konuşacak zaman yoktu, Altan'ı apar topar yan daireye kaçırdılar ve beklediler.

Bir minibüs dolusu adam evin içine doldu.

Kapıları tekmeleyerek açtılar. Raflardaki kitapları yere döktüler, içlerine bir şey gizlenmiş mi görmek için sayfalarını avuç avuç yoldular. Kütüphaneyi devirdiler.

Koltuk minderlerini bıçakla yarıp içindeki süngerleri didiklediler. Mutfak dolaplarında tabak çanak ne varsa hepsini yere atıp parçaladılar. Perdeleri söktüler, şilteleri kestiler, yastıkların yorganların içini boşalttılar. Giysilerin astarlarını yırttılar, kollarını, bacaklarını kopardılar. Arapsabunu torbasını bile delip içini boşalttılar.

Seher, annesi ve babası salonun bir köşesinde ayakta tek sıra halinde durup bekledi. Annesi kulağına eğilip, "Ağlama," diye fısıldadı. Seher ağladığının farkında bile değildi, geceliğinin koluyla gözlerini kuruladı. Babası, "Bari benim kitaplarıma dokunmayın," diye bir adım öne çıktı. Adamlardan biri, "Kes sesini," diyerek tokadı yapıştırdı suratına. Babası dengesini kaybedip yere kapaklandı.

Cam kırıklarını ezerek dolanan polis botlarının çıtırtılı sesi telsizlerden yükselen cızırtılara karıştı. Telsizlere, yerin altından çıkan korkunç sesler karışıyor, diye düşündü Seher. Yeryüzündeki karanlığı ayakta tutan dev pistonlar, çarklar, dişliler ve onların dişlerini gıcırdatan hayvanları andıran korkunç sesleri.

Bir minibüs dolusu adam aradığını bulamadı.

Bütün apartman ayaklanmış, terlik-pijama merdivenlerde toplanmış, meraklı gözlerle ne olduğunu anlamaya çalışıyorlardı. Ali Abi şaşkın şakın kafasını kaşıyor, öteki komşulardan bir farkı yokmuş gibi rol yapıyordu. Bir ara çaktırmadan Seher'e göz kırptı ama yüzü tebeşir gibiydi. Üst kattaki Sumru Teyze'nin on dört yaşındaki kızı, sırf merakla değil nefretle baktı Seher'e. Gece mutfakta görüp tiksindiği bir hamamböceğine bakar gibi baktı.

Polisler, arkalarında leş gibi izler bırakarak gittiklerin de Seher pencereye koştu ve sokakta bekleyen minibüsün içini görmeye çalıştı. Gözleri Altan'ı aradı ama karanlık camların arkasındaki yüzleri seçemedi. Gulliver'in zor

sığdığı ufacık odasının tam ortasında, şimdi şekilsiz bir yığın vardı; parçalanmış okul kitapları, ders notları, resim defterleri, yırtık giysiler, delik deşik edilmiş yorgan ve kapağı açılıp sıkılmış bir tüp diş macunundan oluşan bir yığın. Altlardan Altan'ın defterini bulup çıkardı; yırtılan birkaç sayfası hariç sağlam kalmıştı. Kıvrılan köşelerini düzeltip göğsüne bastırdı.

Babası koridorda, "Ucuz kurtulduk, ucuz kurtulduk..." diye kendine mırıldanıp duruyordu.

* * *

Birkaç gün sonra, "Seninle konuşmamız gerek," dediklerinde, ilk olarak, "Altan'a bir şey mi oldu?" diye sordu.

"Hayır," dedi annesi.

"Boşanacak mısınız?" Nereden aklına gelmişti böyle bir şey bilmiyordu ama ağzından çıkıvermişti.

"Niye boşanalım kızım?" dedi babası.

"Fakat bir süre yurtdışında yaşamamız gerekecek," dedi annesi. "Babanın işleri sebebiyle." Yalan söylediği o kadar belliydi ki kendisi bile utanıp gözlerini kaçırdı. "Senin için de değişiklik olur, yabancı bir ülke belki hoşuna gider. Buradaki hayattan çok bunalmıştın. Üniversiteye orada gidersin. Fena mı?"

Seher'in duyduklarını anlaması dakikalar sürdü. Sözcükleri işitiyordu ama ilk başta içleri bomboştu; ne anlama geldikleri zihninde yavaş yavaş belirdi: Kaçıyorlardı.

"Biz önden gideceğiz, bir ev tutup düzeni kuracağız. Babanın hemen işe başlaması gerekiyor."

"Orada bir şirketle görüştüm."

"Hemen mülakata çağırdılar. Çok güzel bir fırsat. Biz yerleşince seni de yanımıza alacağız. O zamana kadar büyükbabanla kalacaksın."

"Ben niye sizinle gelmiyorum?"

"Okulun ne olacak?" dedi babası.

"En azından bir sene burada kalıp bir lise diploması alman lazım. Diploman olmadan oradaki fakültelere başvuramazsın..."

"Hayır desem bir şey değişecek mi? Hiçbir yere gitmek istemiyorum, burada kalalım desem?"

"Seher, çocuk değilsin artık. Çocuk gibi konuşma lütfen."

"Peki ya Altan? Onu bir daha ne zaman görebileceğim?"

Annesi sıkıntıyla içini çekip masadan kalktı. Babası sakin bir sesle, "Ortalık biraz sakinleşsin, görüşürsünüz mutlaka," dedi ve karısının arkasından öfkeli bir bakış attı. "Belki yazın o da Almanya'ya gelir, orada da misafirimiz olur."

12. Vişne çürüğü üzerine kırmızı (1983)

"Aç mısın kızım?" Eşref Bey okuma gözlüklerini çıkardı. "Yemek şimdi hazır olur, elini yüzünü yıka da beş dakikaya oturalım."

Seher çantasını yere bıraktı, mutfağın kapısından kafasını uzatıp içeriye baktı. Yumurtalar çırpılmış, beyazpeynirle patatesler küp küp kesilmiş ve tavanın ortasına bir topak tereyağ bırakılmış vaziyette her şey hazır bekliyordu. Bir kâse de çoban salatası. Hepsini böyle ince ince doğramak, gözleri az gören dedesinin kim bilir ne kadar zamanını almıştı.

Aralarında yazılı bir anlaşma vardı: Haftanın dört günü akşam yemeklerini Eşref Bey hazırlıyordu. Bunu kendisi şart koşmuştu. Seher, yemek yapmayı kitaplara bakarak öğrenmeye çalıştığı ve herhalde beceremediği için dedesi ısrar ediyor sanmıştı fakat işin doğrusu, ilk denemeleri hiç de öyle yenmeyecek kadar kötü değildi. Zaten en kolay şeylerden başlamıştı: kıymalı sebze yemekleri, sebzeli tavuk yemekleri ve –zaman zaman dibini tutsa da– pilav. Hem mutfaktan nefret eden annesi bile yemek pişirmeyi becerebiliyorsa o niye becerememeyecekti?

Bir. Eşref Bey, Seher yokken kendi işini kendini görüyordu. İki. Seher buraya ona hizmet etmek için gel-

memişti. Üç. Şimdi rahata alışırsa daha sonra ne yapacaktı? Dört. Ayrıca böyle ufak tefek işleri göremeyecek kadar ihtiyarlamamıştı henüz.

Eşref Bey bunları maddeler halinde yazmış ve bir sabah kahvaltıdan önce, Seher'i masaya davet edip –evet, davet edip– okumuştu. Başlık: "İş Bölümü Çizelgesi". Seher de sırf adamcağız üzülmesin diye şartları kabul etmişti.

Dedesi bu kadar hassas olmasa, aslında evin bütün işlerini Seher rahatlıkla çekip çevirir ve hiç de zorlanmazdı. İstanbul'da annesi, "Şunu yap, bunu yap," diye emirler yağdırmasa hiçbir şeye elini sürmeyen Seher, Körburun'da yemek yapmaya, haftada bir makinede çamaşırları yıkayıp bahçeye asmaya, kuruyunca toplayıp ütülemeye ve halıları süpürüp yerleri silmeye başlamıştı. Ufacık evin işi iki dakikada bitiveriyordu ve onu hiç yormuyordu. Yemek kitabı karıştırmak hoşuna gitmeye başlamıştı, çamaşır makinesi iyi kötü çalışıyordu, bahçeye çamaşır asıp toplamak ise apartmanda büyümüş birisi için kırda piknik yapmak kadar romantikti.

Ancak ufak bir sorun vardı. Haftanın üç günü aşçılık görevini üstlenen Eşref Bey'in yoğurtlu makarna dışında pişirebildiği tek yemek omletti. Peynirli omlet, patatesli omlet, sosisli omlet, küçük küçük doğranmış biberli omlet. Seher'in makarnaya pek hevesli olmadığını görünce ("Dede ikimiz de şişip balon gibi olacağız!") menü sırf omlete dönmüştü. Haftada üç gün omlet. Artık fenalık geçirmek üzere olduğunu söyleyip şikâyet etmeye hakkı olmadığını düşünüyordu Seher. Fenalık geçirmesi gereken birisi varsa o da dedesiydi. Otuz yıldır tek başına yaşamaya alışmışsın, sonra senede bir, bilemedin iki defa gördüğün torununu yanına bırakıyorlar. Bir süre seninle yaşayacak diyorlar. Hem bütün düzenin bozuluyor hem de evin içinde nereden baksan yabancı bir insan. Bir sa-

niye rahat yok. Seher, Eşref Bey'in yerinde olsa, daha birinci ayın sonunda aklını kaçırırdı. Fakat dedesi biraz asık suratlı olmakla beraber son derece kibar bir insandı ve Seher kendini kötü hissetmesin diye gıkını bile çıkarmamıştı. O kadar kibardı ki, iç çamaşırlarını asla Seher'e elletmiyor, kendisi yıkayıp Seher'in henüz keşfedemediği gizli bir yere asıp kurutuyor ve kendisi ütülüyordu.

Beyazpeynir ve patatesli omletle çoban salatası... Dışarıda ılık bir esinti vardı, bahçe kapısını aralayıp sofraya öyle oturdular. Bahçeden yeni sulanmış çimlerin kokusu geliyordu. Dedesi, televizyon açıkken yemek yemeyi doğru bulmuyordu, o yüzden bu saatlerde TRT 3'deki müzik programlarını dinlemeyi adet edinmişlerdi. Eskiden klasik müzik yoksa radyoyu kapatan Eşref Bey, "Bu hafif Batı müziği denen şey hiç fena değilmiş!" diyordu, nefret ettiği anlaşılmasın diye dikkatle gülümseyerek.

"Neler yaptınız bugün fakültede?"

"Hep aynı şeyler dede. Heykel hocasıyla hiç anlaşamıyoruz. Kadın bana gerçekten taktı galiba, ağzımla kuş tutsam beğendiremiyorum."

"Belki de ağzınla kuş tutman gerektiğini düşündüğün için kendini fazla zorluyorsundur."

"Kadının tavrını bir görsen... İnan bana onun tarafını tutmazdın."

"Ben kimsenin tarafını tutmuyorum ki evladım," dedi Eşref Bey. Sonra hafifçe öksürüp boğazını temizledi. Başıyla büfenin üzerindeki zarfı işaret etti. "Annenden mektup var. Yemekten sonra okursun."

Seher hemen kalkıp zarfı açmamak için kendini zor tuttu. "Yemekten sonra okuruz," dedi tabağına bakarak.

* * *

"Kahve yapayım mı dede?"

"Yok kızım, uykum kaçıyor," diye seslendi Eşref Bey.

Mutfağın lambasını söndürdü, ellerini tişörtünün eteğine kuruladı. Holün karanlığında durdu, derin derin nefesler alıp vererek nabzının yavaşlamasını bekledi. Sonra büfenin üzerinden zarfı aldı ve dedesinin karşısına oturdu. Annesinin sola yatık elyazısına baktı önce; harfler yine rüzgâra yakalanmış ve alt satıra düşecekmiş gibi eğilmişti. Pulu inceledi; geçen seferkinin aynısıydı, Almanya'nın eski krallarından birisi, karga burunlu yaşlı bir adam. Damgadaki silik harfleri çözmeye çalıştı. Avrupa haritalarına o kadar çok bakmıştı ki artık Alman kasabalarını birbirine bağlayan yolları bile ezberlemişti. Uçuk mavi, incecik bir zarf. İçinden çıksa çıksa tek bir yaprak kâğıt çıkardı, fazla değil. "Uzun uzun yazmayı beceremiyorum," demişti annesi önceki mektupların birinde, "ama senin uzun uzun yazman beni çok sevindiriyor." Seher'in yaptığı herhangi bir şeyin annesini sevindirmesi, alışkın olduğu bir şey değildi, o yüzden samimi miydi, yoksa üstü kapalı bir şekilde laf mı sokuyordu anlayamamıştı. Zarfı koklamak istedi ama dedesinin gözlüklerin tepesinden onu izlediğini görünce vazgeçti.

Canım kızım Seher,

İyi haberlerini aldığımıza baban da ben de çok sevindik. Daha önce yazdığım gibi biz hâlâ buraya alışmaya ve yerleşmeye çalışıyoruz. Babanı yine başka bir kasabadaki fabrikada görevlendirdiler. Bu kaçıncı fabrika oldu artık biz de sayısını şaşırdık. Tuttuğumuz eve trenle iki buçuk saat mesafede. Her gün gidip gelmesi anlamsız olacağı için hafta içi fabrikanın lojmanında kalıyor ve sadece hafta sonları eve gelebiliyor. Sanırım yerleşik hayata başlamadan önce, böyle bir kaç fabrika daha dolaşmak zorunda kalacak. Yabancı bir mühendisin ülkeyi ve firmayı tanıması için bu çok önemliymiş. Almanlar her

konuda işlerini böyle ciddiye alıyorlar. Tayinler bitince ve hayatımız bir düzene girince her şeyin daha güzel olacağını, babanın da daha az yorulacağını tahmin ediyorum. Beni soracak olursan, değişen bir şey yok. Kütüphanede çalışmaya devam ediyorum. Akşamları da bu civarda yaşayan Türklerin çocuklarına hususi ders veriyorum. Almanca biliyor olmam çok işime yaradı. Ancak buradaki hayat çok sıkıcı. Keşke İstanbul'dan ayrılmak zorunda kalmasaydık ama biliyorsun, babanın mesleği için hepimiz bu fedakârlığı yapmak zorundaydık. İstanbul'u ve seni çok özlüyoruz. Senin de buraya geleceğin günleri iple çekiyoruz. Ancak şu anda böyle bir imkânımız yok. Buraya en yakın üniversite, tıpkı babanın görevlendirildiği fabrikalar gibi saatlerce uzakta. Bir arada olamayacaksak senin Türkiye'deki düzenini bozmamızın bir anlamı yok. Zaten burada iyi bir okula seni kabul etmeleri de zor görünüyor. Bunu daha önce de izah etmeye çalıştım ama son mektubunda yazdıklarından pek de ikna olmadığın sonucunu çıkarıyorum. Durumun şimdilik imkânsız olduğuna seni inandırabilmek için başka ne diyebilirim bilmiyorum. Elimizdekilerin kıymetini bilmeli ve zor durumlarda sabretmeyi öğrenmeliyiz. Dedene selamlarımı yolluyorum ve seni gözlerinden öpüyorum.

Annen Burçak

Seher önce mektuba hızlıca göz gezdirdi, sonra yüksek sesle dedesine okudu. Hafif bir sızı gibi başlayan hayal kırıklığı, son satırlara geldiğinde derin bir cam kesiğinin acısı gibi şiddetlendi. Sesi titremesin diye kendini zorladı.

Dedesi, çenesi göğsünde, gözlükleri burnunun ucunda, hiç sesini çıkarmadan dinledi. Bittikten sonra, "Bu ne surat, canın mı sıkıldı?" diye sordu.

"Canım sıkılmadı, beklemekten sıkıldım sadece."

"Yok yok, sen benden sıkıldın. Anladım ben!"

Tam 22 ay olmuştu annesiyle babası Almanya'ya gideli. Her mektuptan sonra, Seher ve dedesi birbirlerine

aynı cümleleri tekrarlıyorlardı. Bu acayip oyunu bozmamak için hep aynı cevabı veriyordu Seher. "Aşk olsun dede, niye senden sıkılayım?"

Yalan değildi, gerçekten dedesiyle yaşamaktan sıkılmamıştı. Hatta kendi kendisine itiraf edemediği bir gerçek vardı. "Hadi artık gel, her şey hazır," dediklerinde bu hayatı bırakıp gitmek onu çok da mutlu etmeyecekti. Bunu düşündükçe suçluluk duyuyordu; insan annesiyle babasını özlemez mi, diyordu kendisine, ne biçim evlatsın sen? Elbette özlemişti ama bir yandan da annesine duyduğu öfke, gün geçtikçe artmıştı. Annesine duyduğu öfke ve babasına duyduğu hayal kırıklığı. Tekin Bey o kadar meşguldü ki, tam 35 ay boyunca toplam iki tane uyduruk kart yollamıştı, her birinin arkasında uydurukiki cümle ile iki kart. Dünyanın dört bir yanında yüzbinlerce kişinin birbirine verdiği UNICEF'in yeni yıl kartlarından. Babası yolladığında yılbaşı bile değildi anne o bunu düşünemeyecek kadar dünyadan uzaktı, belli ki orada da kendi hayatına, o her şeyden önemli işine ve arkeoloji kitaplarına gömülmüştü. Kızına daktiloyla kart yazan kaç kişi kalmıştı yeryüzünde? Sanki UNICEF'in o cıvıl cıvıl çocuk resimleri her şeyi düzeltip sevimli yapacakmış gibi. Babasının yüzü, Seher'in zihninde, o birbirinek resimlerin ve daktilo harflerinin arkasında gitgide silikleşen bir gölge halini almıştı. "İnsan hiç olmazsa bir telefon açar," diye söyleniyordu bazen. Dedesi de düşünceli düşünceli hep aynı cevabı veriyordu. "Körburun'daki telefon hatları ne kadar kötü biliyorsun. Düşürüyorlardır. Hele umumi telefonlardan arıyorlarsa hiç şansları yok."

Hayal kırıklığı ile baş başa kalabilmek için dedesine iyi geceler dileyip odasına gitti. Mektubu tekrar okudu. Belki mürekkeple birlikte annesinin kokusu da sinmişti umuduyla hem zarfı hem de sayfayı uzun uzun kokladı.

"Canım kızım," diye başlıyordu mektup. Hiç canım kızım demezdi annesi.

Belki biraz özlemiştir, diye düşündü Seher.

* * *

Her sabah mecburen sergilediği "vapuru kaçıracağım" rolü gereği erkenden evden çıkıyordu. Oysa istese öğlene kadar uyuyabilirdi; çünkü fakülteye kaydı silinmesin diye en az ne kadar gidilirse o kadar gidiyordu artık. Normal bir öğrenci gibi her gün gitmek anlamsız geliyordu. Kaydını yaptırdığı gün bile mezun olmak gibi bir hedefi olmamıştı. Önünde sonunda Almanya'ya gideceğim diye geçici olarak başlamıştı ve öyle devam etmişti. Zaten derslerden hiç hoşlanmamış, öğretmenlerin çoğundan nefret etmişti. Hayatından bezmiş, sabit fikirli, dar görüşlü ne kadar adam ve kadın varsa güzel sanatlarda hocalık yapıyordu. Onlar da Seher'i sevmemişlerdi; yaptığı her işi, anlamsız, çocukça, yetersiz, duygusuz ya da ruhsuz buluyorlardı. Konuşmayı denediği diğer öğrencilerin hepsi bir tuhaftı. Bazıları, ameliyata alınmadan önce damardan sakinleştirici verilmiş hastalar gibi donuk bakışlarla ortalıkta dolanıyorlardı. Diğerleri, mesai saatinin sona ermesini kantinde King oynayarak bekleyen figüranlar gibiydi.

Dedesine yakalanmak korkusu olmasa, Seher bütün zamanını Körburun'da yürüyüş yaparak ve resim defterlerini desenlerle doldurarak değerlendirirdi ama adamcağızı üzmek istemiyordu. Neyse ki Eşref Bey'in gayet düzenli bir hayatı vardı. Zaten zamanın çoğunu ya bahçesiyle ya da pullarıyla uğraşarak geçirmekteydi. Hangi günler alışveriş yapacağı, saat kaçta evden çıkıp çarşıyaineceği, ne zaman kahvede oturup bir fincan yorgunluk kahvesi içeceği tren tarifesi gibi belliydi ve hiç değişmez-

di. Seher de yürüyüş güzergâhını ona göre ayarlıyordu. Çarşıdakilerle de arası iyi olduğundan, hiç kimse Eşref Bey'e torununun bütün gün Körburun sokaklarında dolandığını yetiştirmiyordu.

Dedesinin İstanbul'a gideceği günler ise kaçış imkânı yoktu. O zaman sabah vapura beraber binip İstanbul'da iskelede ayrılırlar, akşam yine vapurda buluşurlardı. Böyle günler haftada biri, daha çok iki haftada biri geçmezdi. Körburun'da mecbur kalmadıkça kimseyle konuşmayan, uzaktan selam verip yoluna devam eden Eşref Bey'in İstanbul'da da çok az ahbabı vardı. Pul koleksiyoncusu iki-üç kişi, bir de eski kalemler, mühürler, mürekkep hokkaları satan bir antikacı. Seher bu insanların isimlerini bile bilmiyordu fakat hepsinin dedesi gibi içine kapanık, az konuşan, biraz aksi ihtiyarlar olduğuna emindi nedense.

* * *

Annesiyle babasının, "Hadi gel," demesini beklemekten bunalan Seher, birkaç ay önce bir karar vermişti. Para biriktirip kendi uçak biletini kendisi alacak ve onları görmeye gidecekti. Belki sürpriz yapacaktı, belki de önceden haber verip gidecekti; o kısmını henüz planlamamıştı. Yerleşmeye değil, on-on beş gün ziyarete gidiyordu sonuçta. Madem siz gelemiyorsunuz, o zaman ben gelirim, demişti içinden. Doğruyu söylemek gerekirse oraya gidince ne yapacağını, neler söyleyeceğini de tam olarak bilmiyordu aslında. Sadece yüz yüze konuşmak istiyordu. Farkındayım, elinizden geleni yapıyorsunuz ama ben artık bu şekilde yaşamak istemiyorum, diyecekti belki. Artık kararımı verdim, diyecekti. Kararının ne olduğunu henüz bilmiyordu ama oraya gittiğinde her şeyin yerli yerine oturacağına ve ne söyleyeceğini bulmuş olacağına bütün kalbiyle inanıyordu.

Bu projesinden dedesine hiç bahsetmemişti. İnsanları ayaklandırmadan önce bilet parasını biriktirmesi lazımdı ki o da az bir para değildi. Dedesinden gizli maaşlı bir işe girmesi imkânsızdı, onun yerine başka yollardan para kazanmayı deniyordu. Adaları dolaşıp küçük manzara resimleri ve suluboya portreler yapıp turistlere satmaya başlamıştı. Çizimleri özellikleri yabancı turistlerin çok ilgisini çekiyordu, beklentisinin epey üzerinde para veriyorlardı. Körburun'dan uzaklaşınca dedesine yakalanma riski de yoktu. Tek sorun işlerin bir gününün bir gününe uymamasıydı. Bazı günler şansı yaver giderken bazı günler tek bir resim bile satamadan eve döndüğü oluyordu. Fakat dedesinin sık sık dediği gibi, sabretmeyi öğrenmek lazımdı. Havalar soğuyup turistler kaybolana kadar kazanabildiği kadar kazanacak, gerisini zamanı gelince düşünecekti.

Çantasına suluboya takımını, fırçalarını, resim kâğıtlarını, kitabını ve sandviçini doldurdu. Bir koşu pastaneye uğrayıp beyazpeynir ve domatesli küçük sandviçlerden aldı.

"Üniversiteye mi yoksa turist kovalamaya mı?" diye sordu Ender Abi.

"Turist kovalamaya tabii! Bu havada okul çekilir mi hiç? Dedeme çaktırmayın sakın."

Vapurda Seher'den başka sadece Şeref Bey vardı. "Ressam kızımız da buradaymış," diye göz kırptı. "Bak yine soruyorum, benim tablomu ne zaman yapacaksın? Hep söz veriyorsun ama kaçıp duruyorsun."

"Ne zaman isterseniz. Bu saatte siz nereye böyle?"

"Doktora," dedi göğsünü göstererek. "Senelik kalp tetkiki."

Vapura binmek için acele eden Büyükada-İstanbul yolcularının arasından sıyrılıp iskeleye indi Seher. Turistlerin çok rağbet ettiği dondurmacının karşısında, yaşlı

kestane ağacının gölgesinde kendine bir köşe edinmişti. Hemen yanında, elişi bilezikler ve nazar boncukları satan Müjde Abla'nın tezgâhı vardı. Müjde Abla, başta Seher'e hiç yüz vermemişti, hatta, "Zabıtadan izin almadan burada tezgâh açarsan ceza keserler," diye gözünü korkutmaya bile çalışmıştı. Sonradan itiraf ettiğine göre müşteri çalacak diye endişelenmişti. Fakat turistler Seher'in resimlerine bakmak için durduklarında Müjde Abla'nın tezgâhına da ilgi gösteriyorlardı ve bu sayede onun da işleri açılmıştı. Seher, İngilizce pazarlık konusunda da bir-iki defa yardım edince, kısa sürede Müjde Abla'nın en sevdiği insanlardan biri olmuştu.

Resim yaparken son derece sabırlıydı. Boş bir kâğıda önce kurşunkalemin belli belirsiz dokunuşlarıyla eskiz çiziyordu. Detaylara takılmadan ve hata yapar mıyım diye endişelenmeden hızlı hızlı çalışıyordu. Sonra siyah mürekkeple önemli çizgilerin üzerinden geçiyordu. Her çizginin belirgin olması şart değildi, görünmeyen çizgiler görünenlerden daha fazla işe yarardı. Örneğin ağacın her dalını, her yaprağını tek tek çizmese de resme bakan biri isterse zihninde bütün yaprakları seçebilirdi. Daha sonra mürekkeple belirlediği çizgilerin içine suluboyayla renk veriyordu. Islak boya, kâğıda değince akıyor, dağılıyor, birbirine karışıp başka renklere dönüşüyordu. Çizgilerin arasından taşıp kendine yeni yollar çiziyordu.

"Nerede öğrendin böyle resim yapmayı?" diye sormuştu bir seferinde Müjde Abla. Gözünü Seher'in fırçasının hareketlerinden alamaz, seyrederken hayallere dalıp giderdi.

"Resim yapmayı değil, beklemeyi öğrendim," demişti Seher. Müjde Abla bu cevaptan pek bir şey anlamamış, düşünceli düşünceli başını sallamıştı.

Seher çoğu zaman suluboyanın ortaya ne gibi sonuçlar çıkaracağını bilmiyordu, resmi kendi haline bıra-

kıp bekliyordu. Bazen talihsiz kazalar en güzel sonuçları veriyordu. O yüzden çok fazla düşünmemeye ve şansına güvenmeye alıştırmıştı kendini.

* * *

İnsanlar onu çalışırken seyretmekten hoşlanıyordu. Bitmiş resimlerden çok, nasıl yapıldığını izleyip gördükleri resimleri satın alıyorlardı. O yüzden akıllanmıştı, ne zaman turist dolu bir vapur iskeleye yanaşsa fırçayı eline alıp çalışmaya başlıyordu.

"Ama bunlar çok güzel," dedi bir kadın.

Seher başını kaldırıp kimin konuştuğuna baktı. Geniş kenarlı hasır şapkası ve güneş gözlükleriyle yüzünü gizleyen kadın, 1960'lı yıllarda çekilmiş bir filmden fırlayıp gelmiş gibi duruyordu yanı başında. Murat'ın annesi Meral Hanım'ı hemen tanıdı.

"Daha büyük boyutlarda çalışıyor musunuz acaba? Hep böyle küçük mü?"

"Taşıması kolay olsun diye küçük çalışıyorum. Büyük tuvaller daha çok hoşuma gidiyor aslında."

Meral Hanım, Seher'in bakışlarından şüphelenip sordu. "Sizi tanıyor muyum? Daha önce gördüğümü hatırlıyorum ama çıkaramadım." Çıkaramaması doğaldı. Zaten hepi topu bir defa görmüştü, o da lise mezuniyetinin o curcunasında.

"Murat'ın sınıf arkadaşıydım. Lise sonda Körburun'a geldim, sadece son sınıfı beraber okuduk."

"Evet evet!" dedi kadın ama hiç de hatırlamış gibi bir hali yoktu. Resimlere biraz daha baktı, hangisini satın alacağına karar veremiyormuş gibi bir an durup düşündü. Seher'e döndü, tam bir şey söyleyecekken son anda vazgeçti. Hızlıca, "İyi günler," dedi ve kalabalık bir sokağa doğru yürüdü.

Yarım saat geçmeden geri döndü Meral Hanım. Bu sefer gayet kararlı bir şekilde Seher'in karşısında dikildi. "Size bir şey sormak istiyorum... İsminiz neydi?"

"Seher."

"Seher, sana bir şey sormak istiyorum. Benim için daha büyük boyutta resimler yapabilir misin? Bilmiyorum, çok saçma bir şey mi soruyorum acaba?"

"Hayır niye saçma olsun. Tam olarak ne istediğinizi anlatırsanız, yapıp yapamayacağımı söylerim.

"Anlatırım ama burada yolun ortasında çok zor. Acaba seni bir gün bizim otele çaya davet etsem, gelir misin? Orada daha rahat anlatabilirim belki."

* * *

Vapur iskeleye yanaşırken dikkatlice kıyıyı tarayan bir yolcu, eğer gözleri yeteri kadar keskinse, yüksek kızılçamların arasına saklanmış Körburun Oteli'ni görebilirdi. Rüzgârlı bir sabahsa, açık pencerelerde uçuşan beyaz tülleri seyredip hayallere dalabilirdi. Ancak gözlerini ne kadar kısarsa kısın, lacivert mozaik taşı döşeli havuzu ya da kayaların içine oyulmuş basamaklarla inilen özel plajı seçebilmesi imkânsızdı. Seher de Meral Hanım'ın peşinden terasa çıktığında, havuzun çevresinden dolaşıp şezlongların ve şemsiyelerin arkasına geçtiğinde, Antik Roma tarzı korkuluklara yaslanıp aşağıdaki kumlara baktığında şaşkınlığını gizleyemezdi.

Mermer hole geri döndüklerinde Meral Hanım biraz yorulmuş, otelin üst katlarını dolaştırmaktan vazgeçmiş gibi durakladı. Elini merdivenlere doğru uzatıp sanki orada olmayan, sadece kendisinin görebildiği insanları göstererek, "Misafirlerimiz gündüzleri sıcaktan bunaldıklarında odalarına çekilip biraz kestiriyorlar," dedi.

Sonra koskoca holün köşesinde eğreti duran ufacık

masadaki kadına döndü. "Bu da bizim Dilara'mız. O olmasaydı ne yapardık bilmiyorum. Resepsiyon, muhasebe, kayıtlar... Hepsini o hallediyor." Seher sürekli dar siyah tayyörler ve beyaz bluzlar giyen kadını çarşıda defalarca görmüştü. Hep bir yere yetişmesi lazımmış gibi hızlı hızlı yürür, sadece vitrin camlarında rujunu tazelemek için dururdu.

"Söyler misin, içeriye çay servisi yapsınlar. Bir de o kekten getirsinler, hani benim sevdiğimden."

"Başka kek yok zaten," dedi Dilara. "Yiyen olmadığı için bayatlıyor, sadece siz istiyorsunuz diye yapıyorlar."

Salona geçip oturduklarında, "Eskiden burası evdi," dedi Meral Hanım. "Sen o günleri bilmiyorsun tabii. Tek başına bir adam oturuyormuş. Zengin bir Rum, Körburun'un en eskilerinden. Biz konağı satın aldığımızda ona ait mobilyaların çoğunu sattık. Bir kısmı satılacak durumda bile değildi. Bakımsızlıktan mı bilmiyorum, paramparça olmuşlardı, yine de çoğunu atmaya kıyamadım. Şu piyano mesela, İstanbul'dan usta getirttim, bu tamir edilmez, dedi. Ölmüş piyano. Bir de kütüphanedeki kitaplar... Nasıl o hale gelmişler anlamak mümkün değil. Latince kitaplar var, sağlam kalanları sakladım, okuyabilen yok ama olsun. Sıcak bir ortam yaratıyor şöminenin kenarında, misafirlerimizin hoşuna gidiyor. Bilhassa kışın kalmaya gelenlerin." Çok önemli bir detayı hatırlamış gibi ekledi. "Kışın da misafirlerimiz oluyor. İstanbul'un gürültüsünden kaçmak isteyen elit insanlar. En çok da yabancılar elbette. Onlar böyle güzelliklerin kıymetini bizden daha iyi anlıyorlar. Neyse, ne diyordum... Birkaç parça eşyayı tuttuk ama oteli kendi zevkimize göre baştan döşedik. Ben döşedim yani."

Kulağındaki pembe taşlı küpeyi parmağının ucuyla dalgın dalgın okşadı. Eski günleri, eski günlerden kalan sesleri, konuşmaları, tartışmaları dinliyormuş başını yana

çevirip öylece durdu bir süre. Seher, bir şey söylesin yoksa hiç sesini çıkarmadan beklesin mi bilemediğin çay fincanına uzandı.

"Duvarda tablolar vardı," diye aniden devam Meral Hanım. "Laf aramızda çok çirkin resimlerdi. İ ler etrafı temizlerken gösterdiler, ne yapalım bur diye. Sanırsın ki birleri eline bıçağı alıp öfkeyle parç mış böyle boydan boya. Çirkin de bir kadın. Adamın rısı olmalı. Belki de annesiydi, kim bilir."

Şimdi duvarlar insanın gözünü yoracak kadar ş fatlı, parlak bir kâğıtla kaplıydı.

"Geçen gün senin yaptığın resimleri görünce akl harikulade bir fikir geldi. Hatta dönüp geri geldim belki bir daha bulamam diye. Nerede öğrendin böyle zel resim yapmayı?"

Seher, güzel sanatlarda öğrenci olduğunu ama as da çocukluğundan beri kendi kendime resim yapıp duğunu, okulda öğrendiklerini çok önemsemediğini s ledi. "Eğer bir yeteneğim varsa onu da geri kafalı hoc yüzünden kaybedeceğimden korkuyorum," diyec ama kendini tuttu. Kadının bakışlarında Seher'i tedi eden bir şey vardı ama ne olduğunu çözemiyordu. An tıklarını duyduğundan, duyuyorsa da dinlediğinden emin değildi. Yine de bir açıklama yapmak zorunda setti kendini. "Ailem yurtdışında, babamın işi sebeb gittiler. Ben de onlara bir sürpriz yapmaya karar verd Uçak bileti alabilecek kadar para biriktirebilirsem... yüzden resim satıyorum."

"Çok yeteneklisin. Ben pek anlamam öyle şeyler ama inan bana çok yeteneklisin. Senin yaşlarındayl Avrupa'nın en güzel müzelerini dolaştım. Londra'd Galeri Nasyonal'i bilir misin?" Hatırlamak istediği görüntü gözlerinin önünde belirmiş ve canı yanmış

sustu. "Çayını içmiyorsun ama. Sana soğuk bir şey getirsinler. Gazoz? Kola?"

"Sağ olun, çay iyi."

"O kadar hoşuma gitti ki, yürürken bir türlü aklımdan çıkmadı ve dönüp geldim. Resimlerin yani..." Sonra hafif alaycı bir vurguyla, "Eserlerin!" diye ekledi. Seher'in annesinin küçümseyen ve küçümsediğini hiç gizlemeyen bir konuşma tarzı vardı, bu kadın ise küçümsüyor mu yoksa sahiden iltifat mı ediyor pek anlaşılmıyordu. Seher annesini düşündüğünü fark edince kendisine sinir oldu. Burçak Hanım, buraya kadar geldiniz, yine kafama içine sızdınız, dedi içinden.

"Duvarlar... insanın içi açılmalı. Böyle ruhsuz, eskiden kalma duvarlar istemiyorum artık." Aniden heyecanlandı ve ayağa kalkıp elini uzattı. "Gel benimle!"

Holden geçip karşıdaki yemek salonuna girdiler. Tavandan sarkan gösterişli avizenin altındaki sekiz kişilik masa ve onun etrafındaki dörder kişilik daha küçük masalar, odayı neredeyse ağzına kadar doldurmuştu. Yüksek pencereler konağın yan tarafındaki yamaçtaki çamlara bakıyordu. İçeri dolan altın sarısı ışık, kolalı masa örtülerinin üzerine doğru süzülen toz zerreciklerini aydınlatıyordu.

Meral Hanım sanki burayı ömründe ilk defa görüyormuş gibi kendi etrafında döndü. "Duvarlar çok boş," dedi, "çok ruhsuz. Sence de çok boş değil mi?"

Seher'e kalırsa pencerelerden görünen manzara o kadar güzeldi ki duvarları başka resimlerle doldurmanın âlemi yoktu. Sırf şu çirkin perdelerden kurtulmak bile kâfiydi aslında. "Önemli olan sizin ne istediğiniz."

"Resim yapmanı istiyorum," dedi sabırsızca. "Bütün bu duvarlara, kocaman tablolar istiyorum. Otelin bütün havası değişsin, yenilensin istiyorum."

"O gördüğünüz suluboya tablolar burada sizin istediğiniz etkiyi yaratır mı bilmiyorum."

"Suluboya olmasın o zaman. Başka boya olsun. Sen ne istiyorsan ondan olsun. Bu duvarlar senin, ücretini de hesaplarız. Senin de uçak bileti alacak kadar paran olur, fena mı?"

Güneşin altında saatlerce turist beklemekten daha iyidir, diye düşündü Seher. Hem burada dedesine yakalanma olasılığı da yoktu.

"Ne dersin? Kabul ediyor musun?"

"Ben biraz çalışayım, bazı taslaklar hazırlayayım ve size göstereyim. Eğer hoşunuza giderse, tamam böyle resimler istiyorum derseniz olur, yaparım tabii."

Meral Hanım gülümseyerek Seher'in elini tuttu. "Murat'ın sınıf arkadaşısın demek," dedi. "Seni görünce çok sevinecek."

* * *

Seher bağdaş kurup yere oturmuş, masaların ve iskemlelerin arasından tam karşısındaki boş duvarı seyrediyordu. Konukları rahatsız etmemek için kahvaltının bitmesini beklemişti. Yaşlı bir karıkoca dışında otelde konuk yoktu aslında. Garsonla Türkçe şakalaşan tontonçift, baş başa kaldıklarında Fransızca konuşmayı tercih ediyordu. Çok eski zamanlardan beri otelin koridorlarında dolanan iki hayalet gibiydiler; insan seslerini duymasa orada olduklarını unutuverirdi. Kahvaltılarını ettikten sonra nereye kaybolmuşlardı kim bilir.

Seher kucağındaki resim defterine bir şeyler karalıyordu ama aklı başka yerdeydi. Bir gece önce endişeye kapılmış, böyle bir işi kabul etmekle hata mı ettim diye düşünürken uykusu kaçmıştı.

Kendisini inandırmak için tekrar edip duruyordu. Niye hata olsundu ki? Sanatçı olmak gibi bir hayali yoktu, sadece resim yapmayı seviyordu. Evet, Burçak Hanım

duysa yüzünü buruşturup küçümserdi. Para için kendini satıyorsun, derdi. Sanki binlerce kilometre uzaktaki annesine hesap vermek zorundaymış gibi, kendimi satmıyorum, yaptığım uyduruk resimleri satıyorum, dedi içinden. Namusumla çalışıyorum, emeğimin karşılığında hakkımı alıyorum, ne varmış bunda? Bana bunu öğretmedin mi?

Hem koskoca ressamlar da ondan farklı davranmamışlardı. Rothko vardı mesela, her şeyi bildiğini sanan annesi kim olduğunu bilmezdi ama Seher için belki de en önemli ressamdı Rothko. Önceki gece sanat tarihi kitabını açıp hayat öyküsünü bir defa daha okumuştu. Tesadüfe bak, demişti kendi kendine. Komik, anlamsız bir benzerlikti aslında fakat yine de heyecanlandırmıştı Seher'i. Başka bir ressam olsa umursamazdı ama eserlerine taptığı insanla kendi hayatının böyle acayip bir şekilde kesişmesi... hiç de anlamsız gelmiyordu Seher'e.

Gerçi Rothko'nun öyküsü çok iç açıcı bir şekilde sona ermiyordu ama olsun.

Şu duvara yangın kırmızısı bir tablo yapsa Meral Hanım ne düşünürdü acaba?

Bir şeylerin değiştiğini hissediyordu Seher. Tam olarak neyin değiştiğini tarif edemezdi ama üç yıl önceki hayatı şimdi ona son derece acayip bir rüya gibi geliyordu. İstanbul'da annesiyle babasının yanında hayalet gibi yaşamıştı, tıpkı oteldeki şu yaşlı çift gibi. Burçak Hanım'a ve Tekin Bey'e ait bir hayatın kıyısında dolanan çelimsiz bir hayalet. Kendini bildi bileli, hayatı, annesinin ve onun bitmek bilmeyen kavgasının etrafında dönmüştü. Oysa burada, dedesinin yanında nefes almaya, kendi başına kararlar vermeye, ufak tefek de olsa bir şeyler yapmaya başlamıştı.

"Tamam da insan annesini babasını özlemez mi?" İyi bir evlat olduğu için, olması gerektiği için, sürekli aklını kurcalayan bir ayrıntıydı bu.

Cevabı da belliydi: "Özlemediğimi nereden çıkardın? Özlüyorum elbette." Bu cevabın ardından hemen öfkesi kabarıyordu: "Ayrıca onlar beni bırakıp gitti."

"Canım kızım," diye başlayan mektupların içini ısıttığı anlar da oluyordu elbette. O zaman suçluluk duygusundan bir süreliğine kurtuluyordu, "Bak işte, nasıl da özlemişim," diyordu adeta kendi kendini kutlarcasına. Fakat çok geçmeden, "ben onları özledim ama onlar beni yanlarında istemiyorlar" noktasına geri dönüyordu. O uğursuz nokta! Bütün mesele buydu aslında.

Acaba uçsuz bucaksız bir çöl ve develer çizsem nasıl olur, diye düşündü. Mor bir günbatımı. Su içen filler, göbek atan kızlar. Meral Hanım öfkesinden çıldırır mıydı acaba? Yoksa sanattan anlamadığı anlaşılmasın diye hiç sesini çıkarmaz mıydı?

Paraya ihtiyacı olmasa, yemek salonunun duvarları yerine kendi defterlerine resim yapmayı tercih ederdi elbette. Kendi defterlerine kimse karışamazdı, sadece Seher'e aitti yanından hiç ayırmadığı o sayfalar. Nereye giderse gitsin, çantasının içinde, elinin altında boş sayfalar bulunması en büyük özgürlüğüydü.

Bir de Altan'ın defteri vardı. Ama o konuyu düşünmek istemiyordu.

Bugüne kadar onu da yanından hiç ayırmamıştı. Sanki kendi defteriymiş gibi sürekli çantasında taşımış, her gece uyumadan önce kendi defteriyle birlikte başucuna koymuştu. Sanki yanından ayırırsa, Altan'ı tamamen bu dünyadan silecekti. Bir daha onu göremeyeceğini düşündükçe boğulacak gibi oluyordu, o yüzden düşünmek istemiyordu. Aklına kötü şeyler getirirse, düşündüklerinin gerçeğe dönüşeceğine dair saçmasapan bir korkusu vardı. Saçmasapan olması korkuyu azaltmıyordu.

Üç yıldır haber alamaması son derece normaldi, evet normaldi, kötü sonuçlar çıkarmanın âlemi yoktu.

Aksine, Altan yakalanmış olsa, asıl o zaman haber alırlardı. Yakalanmamıştı, sadece bir süreliğine ortadan kaybolmuştu ve bir yerlerde hayatın normale dönmesini bekliyordu. Sıkıyönetim vardı, ne yapsaydı yani? Defteri Seher'deydi, kendisi başka bir yerde güvendeydi. Zamanı gelince Seher'i bulacak ve defterini geri alacaktı. Söz vermişti.

Seher'in çizdiği resimlerde arada sırada uzun boylu bir gölge beliriyordu. Altan ortadan kaybolduktan sonra çıkmıştı o gölge ve üç yıl boyunca sık sık ziyaret etmişti Seher'i. Bazen uzak bir evin penceresindeki karaltı, bazen denizin dibinde yüzen bir balığın gözündeki yansıma olarak gelmişti. Meral Hanım'a yapacağım tablolara da girecek mi, diye düşündü Seher. Hayır! Ne işi vardı Altan'ın burada, hayaletlerin kahvaltı ettiği bu salonda?

Palmiyelerin gölgesinde delice sevişen çıplak kadınlar ve adamlar çizsem Meral Hanım'ın hoşuna gider miydi acaba?

Oturmaktan bacağı uyuşmuştu, sendeleyerek kalktı, karıncaları kovmak için ayağını salladı. Sadece bacağındaki değil kafasının içindeki karıncaları da kovması gerekiyordu. Otelin içini keşfe çıkmaya karar verdi, üst katları hiç dolaşmamıştı henüz. Biraz yürümek iyi gelirdi.

Dilara masasında değildi. Onun da işi zor, diye düşündü Seher. Bomboş bir holde bütün gün tek başına oturdur. Ayrıca bütün o nazik tavırlarına rağmen Meral Hanım'ın hiç de kolay geçinilecek bir patron olmadığına emindi. Asansör çalışmıyordu, belki yirmi yıldır hiç çalışmamış gibi bir hali vardı. Demir parmaklıkları bir açılsa, içindeki örümcek ağları yere saçılacaktı sanki. Merdiven merdivenin kırmızı halıyla kaplı basamaklarını sessizce tırmandı.

Üst kattaki koridorda bir dizi kapalı kapı vardı; hepsini teker teker açıp içeride ne var diye bakmak istedi.

Neden bilmiyordu ama çocukluğundan beri ne zaman kapalı bir kapı görse, baştan çıkarıcı bir meraka kapılırdı – merak bile denemezdi buna, insanın karşı koyamadığı ve bir türlü aklından çıkaramadığı kaşıntı gibi bir şeydi. Bir tanesi hariç bütün konuk odaları boş olmalıydı fakat yanlış kapıyı açıp yaşlı çifti korkutmaya çekindi Seher. Vazgeçip merdiven sahanlığının penceresinden dışarıya baktı. Neredeyse üç yıl olmuştu fakat hâlâ kendini bu adada bir yabancı gibi hissediyordu. İşin garibi, bundan rahatsızlık değil, acayip bir mutluluk duyuyordu. Adeta huzur buluyordu. Burada hâlâ misafirdi, şimdilik beklemedeydi ve asıl hayatı henüz başlamamıştı. Adını bilmediği bir gemi günün birinde Körburun'a yanaşıp onu alacak ve gitmesi gereken yere götürecekti. Gitmesi gereken yer, annesinin ve babasının dizinin dibi değildi, bir tek onu biliyordu.

Çatı katına çıkan merdivenin ağzı zincirle kapatılmış, zincirin üzerine de "ÖZEL! GİRMEYİNİZ!" yazılmış bir tabela asılmıştı. Meral Hanım, Hayri Bey ve çapkın oğulları Murat yukarıda yaşıyorlardı.

ÖZEL!

Dik basamakların tepesinde ne olduğunu görmek için başını uzatır uzatmaz tam ensesinde bir sesle irkildi.

"Birisini mi arıyorsun?"

Murat'ı liseden mezun olduklarından beri belki iki defa görüyordu. Daha doğrusu birkaç defa rastlaşmışlar, uzaktan baştan savma bir selamın ardından kafalarını çevirip kendi yollarına devam etmişlerdi. Tanıştıkları günden beri Murat'ın ondan hoşlanmadığını düşünürdü Seher. Adanın en çapkın delikanlısı için yeteri kadar çekici değildi herhalde.

"Kimseyi aramıyorum, öylesine dolanıyordum," dedi. Kendini suçüstü yakalanmış gibi hissetti. "Aslında annemi soracaktım. Odasında mıdır acaba? Sabahtan beri görmedim."

"Migreni tuttu, yatıyor."

Ne konuşacaklarını bilmemenin sıkıntısıyla susup birbirlerine baktılar.

"Senin Almanya'ya gittiğini sanıyordum," dedi Murat. "Annenle babanın yanına gitmeyecek miydin?"

"Karışık işler. Yakında gideceğim. Bir süre daha burada kalmam gerekiyor. Burada derken dedemin yanında yani. Otelde değil."

Murat soruyu laf olsun diye sormuş, cevabı da çok merak etmiyormuş gibi ifadesiz bir suratla başını salladı.

"Peki ya sen? Sen neler yapıyorsun?"

"Yeni bir şey yok. Annemi görürsem onu aradığını söylerim." Zinciri açıp bir basamak yukarı çıktı, arkasından kancayı yerine taktı. "Buralardaysan görüşürüz belki."

Derdi neymiş ki bu züppenin, diye kendi kendine homurdandı Seher. Kıçı tavana vuracaktı neredeyse. Seher'in ve yeryüzündeki diğer tüm canlıların ona hayran olduğunu mu düşünüyordu acaba? Gerçekte ne sandığı kadar yakışıklı ne de ortalamanın üzerinde akıllıydı. Sadece bu düdük kadar adada yıldızı parlamıştı. Lisedeki tüm kızlar ona hayrandı, öğretmenler de tüm şımarıklığına göz yumuyordu. Seher'e göre, bütün bunlar Murat'ın olağanüstü birisi olmasından kaynaklanmıyordu. Sadece babası Körburun'un en zengin adamı olduğu için Murat da kıymete binmişti.

Yemek salonu için burnundan ve kıçından dumanları çıkaran bir boğa çizse, Meral Hanım sevinir miydi acaba?

* * *

"Annenden mektup var," dedi Eşref Bey. Yemek yapma sırası yine ondaydı; bu sefer taze soğan, zeytin ve maydanozlu omlet hazırlıyordu. Yanına da körpe marul,

kırmızı turp ve domates salatası. Salata kısmını sırf Se her dengeli beslensin diye menüye eklemişti; omlet ve makarna dışında yemek yapamayışını kendince telafi et meye çalışıyordu. Geçenlerde hayatında ilk defa çikolo talı puding yapmayı denemişti. Paketin içinde toz halin de satılanlardan alıp eve gelmiş, resimli talimatları dik katlice incelemişti. Fakat sonra dalıp tencereyi ateşt unutunca bulamaç dibini tutmuştu. Sürprizi bu şekilde sonuçlandığı için çok üzülmüştü Eşref Bey.

"Postaneye uğrayıp mektup var mı diye sormasını haber vermek akıllarına gelmeyecek," diye söylendi. "Hiç kimsenin yaptığı işe saygısı yok. Hepsinin aklı bir karış havada. Varsa yoksa gezip tozsunlar, yan gelip yatsınlar, işlerine gelmeyince de hemen bir yalan uydursunlar." Gözlerini ince ince doğradığı soğandan bir an için ayırıp Seher'e baktı.

Yoksa birisi beni ispiyonladı mı, diye endişeye kapıl dı Seher. Belki de dedesi her şeyi biliyordu ve torununun itiraf etmesini bekliyordu. Fakülteye gitmediğini söyle yemezdi, adamın kalbine inerdi. Otele gittiğini de söyle yemezdi; çünkü o zaman para biriktirip uçak bileti alma projesini açıklamak zorunda kalırdı. Neyse ki Eşref Bey in suratında hiç de suçlayıcı bir ifade yoktu, aksine kendisi suçluymuş gibi bakışlarını kaçırdı. "Ne kadar akıl ihtiyar bir deden var değil mi? Daha kapıdan girer girmez başını şişiriyor."

"Aşk olsun dede. Ne yazmış annem, okudun mu?"

"Sana yazılmış mektubu hiç açıp okur muyum?"

Dedesinin bu kibarlığı çok komikti. Zaten annesinden gelen her mektubu ona satır satır okumuyor muydu? O da gözlüklerini burnuna indirip halının hep aynı köşesine bakarak dinlemiyor muydu?

"Dede bir şey soracağım ama kızma. Annem sana niye hiç mektup yazmıyor?"

Körburun'a geldiğinden beri bu soru Seher'in aklını kurcalıyordu. Sadece kurcalamakla kalmıyordu, annesi yüzünden –onun yerine– dedesine karşı suçluluk da duyuyordu. Burçak Hanım, Seher'e yazdığı mektupların sonuna uyduruk bir selam cümlesi iliştireceğine arada sırada babasına da mektup yazsa eli mi yorulacaktı sanki?

"Annen bana hâlâ kızgındır," dedi Eşref Bey. Soğanları bıçağın kenarıyla toplayıp tavanın içine attı. "Çünkü gençliğinde hayatına çok müdahale ettim. Siyasetle ilgilenmesine mani olmaya çalıştım."

"Hatırlıyorum aslında."

"Nasıl hatırlayacaksın? Daha çok küçüktün..."

"Başına bir şey gelir diye mi mani olmaya çalıştın?"

Eşref Bey hemen cevap vermedi. "Sırf o da değil... Inandığı her şey bana tersti. Ben asker çocuğuyum, harp gördüm, sefalet gördüm, belki de o sebeple kafam almıyor bu meseleleri. 70 İhtilali'nden evvel anneni sokaklardan güç topladım. Baban, sağ olsun, ona hiç karışmazdı. Annen de kimsenin sözünü dinlemez zaten. Kendini düşünmüyorsan çocuğunu düşün diye zor ikna ettim annenden. Sen olmasaydın asla ikna edemezdim. O da arkadaşları gibi hapislerde çürürdü. Bunları hiç anlatmadı mı sana?"

"Anlatmadı," dedi Seher.

Boş ver hepsi geçmişte kaldı, der gibi elini salladı. Ama yüzü öyle söylemiyordu, içi içini yiyordu belli ki. Dağın altını söndürdü. "Oku bakalım ne yazmış. Yemeğe iki dakika geç yeriz."

* * *

Meral Hanım için hazırladığı dosyada, kartpostal büyütmelerinde renkli taslaklar, tabloların duvarlara hangi yüksekliklerle asılacağını gösteren bir kroki, ilham vermesi

için Körburun'dan topladığı deniz kabukları, kuru dallar ve yapraklar, bir de çok sevdiği bir şiirden dizeler vardı.

"Duvarların arkasına geçebilecek olsak, gerçekten görebileceğimiz; ama aslında orada olmayan, sadece hayalimizde yaşayan mekânlara açılan dört tane kapı olarak düşündüm. Hafif aralık duran kapılar.... Her biri yemek odasının kapısıyla aynı boyutlarda olacak. Örneğin, şu duvardaki iki kapı, otelin arkasındaki koruya açılıyormuş gibi duracak. Fakat pencereden bakınca gördüklerimiz görünemeyecek o aralık kapıların diğer tarafında. Sadece rüyalarımızda ortaya çıkan bir orman gibi düşünün. Bu duvardakiler de otelin giriş holüne açılıyor gibi duracak ama ikisi de çok farklı birer hole..."

Seher sustu ve önündeki kâğıtlara donuk gözlerle bakan Meral Hanım'ın bir tepki vermesini bekledi. Beğenmemişti herhalde. Nefret etmişti. Sesinin titrememesine gayret ederek ekledi. "Belki böyle sözcüklerle ifade etmeye çalışınca size çok anlamsız geliyor..."

Kadın belli belirsiz başını iki yana salladı.

"Resimler bir yandan bu otele ait olsun, bir yandan da sadece hepimizin hayalinde var olan farklı bir oteli göstersin istedim. Gerçeğe çok yakın ama gerçek olmayan görüntüler."

Meral Hanım dosyayı uzun uzun inceledi. Sonra başını kaldırıp etrafına bakındı; nerede olduğunu bilmeyen ve bu yüzden telaşa kapılan birisine benziyordu bu haliyle. "Şu şiiri bir yerden hatırlıyorum galiba."

"...Geyikli gecenin arkası ağaç / Ayağının suya değdiği yerde bir gökyüzü / Çatal boynuzlarında soğuk ay ışığı... Turgut Uyar'ın şiiri, biliyorsunuzdur mutlaka."

Seher dudağını ısırarak bekledi. Hayır dese de dünyanın sonu değildi ya, Büyükada'da turistlere resim yapmaya devam ederdi. Belki parayı denkleştirmesi aylar sürerdi ama olsun; zaten kafasındaki ilk plan o değil miydi?

Kadın çayından küçük bir yudum aldı. "Senin içinde ileride çok ama çok meşhur olacak bir sanatçı var. Dışarı çıkmak için doğru zamanın gelmesini bekliyor. Ve o zaman geldiğinde, bütün dünya, işte bu şahane bir sanatçı diyecek. Ben böyle düşünüyorum." Utanıp gözlerini kaçırdı. "Sen bana bakma, saçmalıyorum biraz. Güzel laflar edeceğim derken gülünç oluyorum, değil mi?"

Terasa bakan camlı kapılar ardına kadar açıktı, dışarıda serin bir yağmur çiseliyordu. Havuzun etrafındaki taşlara düşen damlalar, siste kanat çırpan kelebekler gibi hayal meyal duyuluyordu. Seher ne cevap vermesi gerektiğini bilemedi.

Meral Hanım dolmakaleminin kapağını yavaş yavaş çevirip açtı. Seher'in dosyasının köşesine bir şey yazıp uzattı. "Ben ücret olarak şöyle bir şey düşündüm. Bilmiyorum, senin için uygun mu?"

Bunun yarısı bile uygun olur, diyecekti ama son anda çenesini tuttu. Yarısının yarısı bile uygundu. Başını salladı, "Elbette, uygun."

"Aslına bakarsan hiç böyle resimler yoktu aklımda ama şimdi o kadar heyecanlıyım ki! Herkes bayılacak... Bunu kutlamalıyız. Evet evet, bunu kutlamalıyız! Biliyor musun, otele yıllardır bir çivi bile çakılmadı. Artık yeni bir şeyler yapmanın zamanı gelmişti ama nereden başlayacağımı bilemiyordum. İyi ki sana rastlamışım."

Dört resimle bütün otelin havasını değiştireceğine inanmıyorsa fena halde yanılıyordu Meral Hanım. Fakat Seher yine çenesini tuttu ve kibarca gülümsedi.

"İşte sen de görüyorsun, eskisi kadar dolu değiliz. İnsanlar bir yıl evvelden rezervasyon yaptırırdı, yine de yer bulmakta güçlük çekerlerdi. Sonra niye böyle oldu bilmiyorum. Körburun diye bir ada olduğunu hatırlayan kimse kalmadı galiba. Suç bende, daha fazla ilgilenmem lazımdı ama bir yandan çocuk yetiştirmek, bir yandan

otel idare etmek... Ne bileyim... Hangi birine koşacaksın? Hayri desen, onun umurunda değil."

"Hayri Bey'i buralarda hiç görmedim."

"Ah o otelle hiç ilgilenmez ki! Daha mühim işleri var. Ama benim için öyle değil, sahip olduğum tek kıymetli şey bu otel. Oğlumdan sonra elbette. Zaten başka da bir şey istemem. Sen yukarıyı hiç görmedin, orada ufacık iki odamız var, birinde Murat kalıyor, birinde de biz. Daha fazlasında hiç gözüm olmadı. Hani kocaman bir evim olsun, Avrupa'da tatillere gideyim, en pahalı mücevherleri alayım filan, hiç öyle şeyler isteyen bir kadın olmadım." Konuşurken yine dalıp küpesiyle oynamaya başlamıştı.

"Küpeleriniz çok güzel," dedi Seher sırf konuyu değiştirmek için. "Size çok yakışıyor."

"Bunlar mı? Rahmetli babam liseden mezun olduğumda armağan etmişti bunları. Üstündeki taşlar kıymetli mi onu bile bilmiyorum." Bir an durup düşündü. "Bak, sen sormasan aklıma bile gelmeyecekti."

Bir şey sormadım ki, dedi Seher içinden. Belki Meral Hanım'ın derdi yemek salonu için tablo filan değildi. Belki resimler Seher'i otelde tutmak için bahaneydi; aslında konuşacak, arkadaşlık edecek birisini istiyordu yalnızca... Neyse ne, diye düşündü Seher, önemli olan kazanacağı paraydı sonuçta.

"Migrenim başlıyor galiba," dedi Meral Hanım. "Seni tek başına bırakıp biraz yukarı çıksam bana gücenmezsin değil mi? Azıcık gözlerimi kapamam lazım. Sonra birlikte çay içeriz."

* * *

İki gün sonra, yaşlı çift, nöbetleşe taşıdıkları ufacık bavullarıyla iskeleye doğru yola koyulduğunda otelde

tek bir konuk kalmadı. Meral Hanım, her an biri çıkıp gelebilir diye tüm personel tetikte olsun istiyordu ama doğruyu söylemek gerekirse, ağaçların dallarına da, havuzun suyuna da, mutfaktaki ocağın ateşine de bir uyku hali musallat olmuştu.

Seher yemek salonundaki kasvetli havadan bunalınca çantasını topladı, taş basamaklardan aşağıya, plaja indi. Birkaç gündür hava kapalıydı; dalgalar kumları çalkaladıkça koyun suyu, cam mavisinden balçık grisine dönmüştü. Yanında mayosu vardı ama canı hiç denize girmek istemedi, kumlara oturup suyun sesini dinlemek daha cazip geldi. Bir de sırtüstü uzanıp bulutları seyretmek.

Kıyıda yürüyüp iki tane iri çakıltaşı seçti. Neredeyse siyaha çalan gri taşlar. Sürekli buz gibi dalgalarda yıkanmaktan pırıl pırıl parlamışlardı. Üzerlerindeki beyaz çizgiler, ince uçlu bir fırçayla, titizlikle çizilmiş gibi duruyordu. Çantasını bıraktığı yere geri döndü, ellerini tişörtüne kuruladı, defterini, kalem kutusunu ve boyalarını çıkardı. Boş bir sayfanın ortasına kurşunkalemle taşların siluetini belirleyecek çizgileri çizmeye başladı.

Kuzguni renkleri ve kanatları andıran çizgileriyle taşları birbirlerinden ayrılmayan iki kargaya benzetti. Çocukken okuduğu bir masal geldi aklına: Kuzeydeki diyarların tanrısı Odin'in tıpkı bunlar gibi iki tane kargası varmış; isimleri Huginn ve Muninn imiş, yani düşünce ve hafıza. Bütün gün kuzey diyarlarını dolandıktan sonra akşam eve dönüp Odin'in omuzlarına konar ve ona insanların yaptığı her şeyi anlatırlarmış.

Çizgilerin içini iyice sulandırdığı siyah mürekkeple renklendirmeye başladı Seher. Kendini, keşfedilmemiş kıtalarda dolaşıp orada gördüklerini kataloglayan ancak kadın olduğu için meslektaşları tarafından biraz dehşetle, biraz da kıskançlıkla anılan (Tek başına böyle bir yolculuğa çıkamaya cesaret etmiş! Hem de bekâr bir ka-

dın!) genç bir arkeolog olarak hayal etti. Ya da yakışıklı (fakat çok huysuz) bir profesörün yazmakta olduğu on altı ciltlik ansiklopedi için çini mürekkebiyle çizimler hazırlayan genç bir asistan.

"Böyle tek başına sıkılmıyor musun?"

Kafasını kaldırınca yanında Murat'ı buldu; sessizce yaklaşmıştı, omzunun üstünden çizdiği resme bakıyordu.

"Sürekli böyle ödümü koparmasan olmaz mı Murat?"

"Özür dilerim. Sizin gibileri aklım hiç almıyor."

"Bizim gibiler kimmiş?"

"Böyle yalnız başlarına oturmayı sevenler. Sanatçı ruhlu olanlar."

"Ne alakası var bunun sanatçı ruhuyla?"

"Var işte... Ama senin mezun olduktan sonra böyle şeyler yapacağını tahmin etmiştim," dedi Murat. "Görür görmez demiştim, bu kız çok değişik diye."

"Benim ne yapacağımla bu kadar ilgilendiğini bilmiyordum. Etrafında onlarca kızla öyle yoğun bir programın vardı ki o zamanlar..."

"O zamanlar farklıydı," dedi Murat sıkıntıyla. "Her şey daha heyecanlıydı."

"İstanbul'daki kızlar seni yeteri kadar heyecanlandırmıyor mu yoksa?"

Murat cevap vermeyince Seher kendini tutamayıp biraz daha üzerine gitmeye karar verdi. "Adanın en çapkın delikanlısı olduğunu duysalar bir saniye bile peşini bırakmazlar," dedi. Der demez pişman oldu. Bu kendini beğenmiş oğlan, kıskançlık yaptığını düşünecekti şimdi. Oysa kesinlikle öyle bir şey yoktu; sürekli kendilerini Murat'ın kollarına atan kızlara gıcık oluyordu, o kadar.

Fırçasını temizlemek bahanesiyle dönüp Murat'ın yüzüne baktı. "Şaka bir yana nasıl gidiyor İstanbul'daki hayat?"

"Bilmem. Fena değil. Gidip gelmek anamı ağlattı ama sonunda annemi razı edip yurda çıktım. Hiç kolay olmadı."

"Yurda alışmak mı?"

"Hayır, annemi razı etmek. Ama şimdi daha iyi. Ben de vapuru kaçırmayayım diye sabahın köründe uyanmak zorunda kalmıyorum artık."

"Ferit'ten haber var mı?"

"Ankara'da o."

Seher'in bilmediğini mi düşünüyordu acaba? Bir yıl boyunca aynı sınıfta okuduğu hepi topu sekiz-on kişinin hangi üniversitelere gittiğinden bile haberi olmayacak kadar tuhaf bir kız olduğunu mu sanıyordu? O kadar uzaylı mıydı Murat'ın gözünde?

"Ailesi de evi kapatıp Ankara'ya taşındı. Yaz tatilinde gelirler sandım ama ev öyle boş kaldı. Bayramda tebrik kartı yollamış. Çok kibar bir heriftir. Sen hiç özlemiyor musun İstanbul'daki arkadaşlarını? Ben bir hafta uzak kalsam burayı özlüyorum."

"Özleyeceğim kimse kalmadı ki," dedi Seher. Zaten hiç öyle çok samimi bir arkadaşı olmamıştı ama bunu Murat'a söylemedi. "Neredeyse üç yıldır buradayım, arkadaşlar da dört bir yana dağılıyorlar zaten."

"Evet dağılıyorlar," diye mırıldandı Murat. Seher'in yanına oturdu, lastik pabuçlarını ve beyaz çoraplarını çıkarıp ayaklarını soğuk kumlara daldırdı. "Herkes uzaklara gidiyor, bir tek ben kalıyorum burada. Gitsem de sıkılıp geri dönüyorum. İstanbul çok büyük, insan kayboluyor. Burası öyle mi? Bütün Körburun bana ait." Filmlerdeki komik mafya babalarını taklit ederek tekrarladı. "Burada benim!" Sonra bir avuç kum alıp parmaklarının arasından akmasını seyretti.

"Senin çok canın sıkılıyor anlaşılan."

"Bu taşların mı resmini yapmanı istedi annem," dedi Murat.

"Hayır."

"Ne yapacaksın peki? Göstersene."

Gösterse de anlamazdı ki!

Yoksa sırf gıcık olduğu için, haksız yere mi bu kadar küçümsüyordu Murat'ı? Defterinin başlarındaki bir sayfayı bulup açtı. Eski bir broşürden kestiği, iki sayfayı birden kaplayacak şekilde özenle yapıştırdığı renkli fotoğrafı gösterdi. "Bunu biliyor musun? Rothko adında bir ressamın en meşhur tablolarından biri."

"Tablo mu bu? Dalga mı geçiyorsun?"

"Dalga geçmiyorum. Dünyadaki en önemli tablolardan biri hem de. Biraz bak bakalım, ne göreceksin."

"Hiçbir şey. Herif bir kat pembe boya sürmüş, sonra en büyük fırçayla kırmızı bir kutu çizmiş. Başka bir şey mi görmem lazım?"

"Yoo, değil." Sırf Murat'ı kızdırmak için abartılı bir hayal kırıklığıyla içini çekti. "Herkesin bu sanatı anlaması ve takdir etmesi şart değil elbette."

"Sanat mı? Ne olur, şaka yapıyorum de. Bu mu sanat? Beş yaşındaki çocuğun eline fırça versen o daha iyisini yapar."

"Ama beş yaşındaki çocuğun eline fırça vermemişler, müthiş bir dâhi olduğu için Rothko'nun eline fırça vermişler... Tıpkı güzel sanatlardaki hocanın derste onlara anlattığı gibi anlatmaya başladı. "1950'lerin sonu sanırım. New York'ta o zamanın en ihtişamlı gökdelenlerinden birinde şehrin en lüks lokantası açılacak. Duvarlarına asmak için Rothko'ya bir seri tablo sipariş ediyorlar. Hem de manyak bir para karşılığında."

"Ver bakayım şu resmi bir daha..."

"Senin baktığının adı, *Vişne Çürüğü Üzerine Kırmızı 'Maroon'* nedir diye sözlüğe baktım; kestane rengi diyor ama bence vişne çürüğü bu. Eğer fotoğrafta öyle çıkmadıysa tabii. Ben kısaca *Dört Numara* diyorum. Bunun gibi altı tane yapıyor. Beğenmiyor, baştan yapıyor – tam üç

defa. Kocaman tuvaller; dört metreye üç metre. Duvarlara hangi yükseklikte asılacak, ne şekilde aydınlatılacak, hepsini oturup ince ince hesaplıyor. Çok aydınlık olmayacak mesela ya da etrafta başka resimler asılı olmayacak. Kafasında çok net bir fikir var, resme bakanların üzerinde nasıl bir etki yaratmak istediğini çok iyi biliyor."

"Nasıl bir etki yaratmak istiyormuş?"

"İnsan bir resme bakınca, ah ne kadar güzel olmuş ya da bu çok çirkin, asla duvarıma asmam filan der ya. Onu istemiyor işte. Resimlerine bakan kişi fiziksel bir şey hissetsin istiyor. Boğulmak gibi, nefes almak gibi, ne bileyim, kımıldayamamak gibi... Bu siparişi kabul ederken de esas derdi, düzene meydan okumakmış. O lüks lokantadaki zengin pezevenklerin yediklerini boğazlarına dizmek istiyorum, demiş."

Murat hâlâ gözlerini resimden ayıramamıştı. İlk kez baktığında Seher de ayıramamıştı. Bu sergi broşürünü hocasının odasında görmüş, kendine engel olamayıp aşırmıştı.

"Aslında böyle fotoğraftan anlamak imkânsız. Gerçeğini görmen lazım diyorlar, karşısında durup uzun uzun bakman lazım. Bazıları renklerin hareket etmeye başladığını görüyormuş, şuradaki kırmızıların kalp gibi attığını. Bakan kişiyi içine doğru çektiğini söylüyorlar. Beş yaşında çocuk diyorsun ya, öyle değil aslında. Örneğin orada tek bir kırmızı yok. Biraz dikkatli bak, yüzlerce farklı kırmızı var. Sonra şu çizgiler. Öylesine çizilmiş düz çizgiler gibi duruyor ama aslında öyle değil. Bak şu kenarlarındaki detayları görüyor musun? Canlı bir yaratık gibi..."

"Çok sinir bozucu bence."

"Galiba ben o kadar rahatsız edici bulmuyorum. Hatta tam tersi. Bazen on dakika, on beş dakika boyunca bakıyorum. Hani bir resme çok uzun süre bakınca gözünde izi kalır ya; sonra gözünü kapattığında aynı resmi

görmeye devam edersin ama sürekli hareket ediyordur ve renkleri tersyüz olmuştur."

"Biliyorum, dergilerde vardı biz çocukken."

"Bu da öyle. İnsanın düşünceleri gibi, hep aynı kaldığını sanıyorsun ama zamanla kıpırdanıyor, yavaş yavaş başka düşüncelere dönüşüyor. Mesela bazen sadece alevler görüyorum. Bazen alevlerle çevrili bir kapı. Çok uzun süre baktığında içine düşmeye başlıyor insan. Sanki bir taraftan öteki tarafa geçmek için sahip olduğun her şeyi yakacak ve temizleneceksin. Sonra en baştan başlayacaksın. Ölmek ve yeniden doğmak gibi."

"Ben hiçbir şey göremiyorum... Sonuçta başarılı olmuş mu? Zenginlerin boğazına dizmiş mi lokmaları?"

"Onu bilmiyoruz. Çünkü son anda tabloları teslim etmekten vazgeçmiş. Çok ihtiyacı olmasına rağmen aldığı parayı iade etmiş. Kapitalizmin çarklarının döndüğü bir mekânda duvar süsü olmaya vicdanı izin vermemiş."

"Vay canına! Yoksa sen de annemi oyalayıp son anda resimleri vermiyorum mu diyeceksin?"

"Saçmalama! Niye öyle bir şey yapayım ki?"

"Baksana siz sanatçılar eserlerinize kıyamıyorsunuz."

"Benim sanatçı olmama daha çok fırın ekmek var. Bu ayarda bir sanatçı olmama yeryüzündeki tüm fırınlar ekmek yetiştiremez zaten."

"Hay Allah üzüldüm şimdi. Adamın o kadar emeği boşa gitmiş yani."

"Niye boşa gitsin ki? Yıllar sonra bir müze peşine düşmüş. Sergilemek için özel bir salon hazırlamışlar. Işıklandırmasıyla, yerleşimiyle tüm ayrıntılarını tam onun istediği gibi ayarlamışlar."

"Rothko Bey'in içine sinmiş mi bari?"

"Görememiş ki! Tabloların müzeye ulaştığı gün bileklerini kesip intihar etmiş."

Murat defterdeki fotoğrafa bir defa daha baktı. Seher'in aklına okuduğu bir öykü geldi; elini onun elinin

üzerine koydu, kör birisine alfabeyi öğretir gibi parmağını renklerin üzerinde gezdirdi, boşlukta asılı duran dev bir geçide benzeyen dikdörtgeni ikisi birlikte çepeçevre dolandılar, sonra ortasına doğru ilerleyip orada beklediler.

Nefeslerini tutup beklediler.

Seher usulca elini çekti. Ateşi çıkmış gibi yüzü yanıyordu. Yoksa yanaklarım mı kızardı, diye düşünüp telaşlandı ve boyalarını toplamaya başladı.

"Ben de sana bir şey göstermek istiyorum," dedi Murat çocukça bir heyecanla. "Sana eski kayığımı göstermek istiyorum."

"Kayığın mı vardı?"

"Ufacık bir şey. Bacak kadar boyumuzla iki kişi zor sığardık içine, şimdi tek başıma bile sığamam herhalde. Hâlâ duruyor olmalı bizim kayıkhanede."

"Bir de kayıkhane mi var?"

"Depo gibi bir şey aslında. Buradan göremezsin ama hemen şu kayaların arkasında. Plajdaki şemsiyeleri, şezlongları filan kışın oraya kaldırıyoruz. Bak aklıma ne geldi, yemek salonuna tıkılacağına orada çalışsana. Biraz yer açar sana resim atölyesi yaparız. Mis gibi oksijen, deniz ayağının altında, Meral Sultan'ın dırdırından uzak, fena mı?"

"Benim tuvallerim çok büyük."

"Ben taşımana yardım ederim. Hadi gel gidip bakalım." Murat heyecanla ayağa kalkmış, içine çoraplarını tıkıştırdığı ayakkabılarını eline alıp kayalara doğru yürümeye başlamıştı bile. "İlk bisikletim de orada duruyor. Üç tekerlekli olanı. Bir de babamın gençliğinden kalma yeşil bisikleti var, kimseye elletmez. Sahip olduğu en değerli şeymiş. O zamanlar yani... Annem onu da kayıkhaneye atınca kıyamet kopmuştu. Hadi gelmiyor musun?"

"Benim artık dönüp biraz çalışmam lazım," dedi Seher.

"Uzak bir yere gitmiyoruz ki, hemen şu ilerisi." Birden onun da yanakları kızardı. "Aklına komik bir şey gelmiyor değil mi? Yani seni kayıkhaneye götürüp..."

"Saçmalama!" dedi Seher.

Fakat sinirlenmişti; demek ki beni o kadar itici buluyor ki böyle bir olasılık bile ona "komik" geliyor, diye düşündü. Sonra böyle bir düşünceye kapıldığı için her zamanki gibi kendine kızdı. Murat'ın ne düşündüğünü bu kadar kafaya takmanın ne âlemi vardı ki? Eşyalarını çantasına koydu ve Murat'ın peşine takıldı.

"Aslında burada deniz çok tehlikelidir," dedi Murat. "O yaşta tek başımıza sandala binmemize nasıl izin veriyorlardı anlamadım. Biraz açılınca akıntı alıp kayalara çarpar adamı. Benim açılmam yasaktı tabii ama kimin umurunda?"

Kayalar kumsal şeridini yüksek bir duvar gibi kesiyordu. Öteki tarafa geçmek için denizin içinden yürümeleri gerekti. Seher sandaletlerini çıkarıp eline aldı, eteğini dizlerine topladı. İlk iri kaya kütlesini geçer geçmez kayıkhaneyi gördüler. Önünde çift kanatlı geniş bir kapısı olan, alçak bir kulübeye benziyordu. Kapının önünde borusu pastan kıpkırmızı oluş bir çeşme vardı. Biraz ötede, çift kişilik salıncaklı koltuk, sağlam kalan üç bacağının üzerinde yamuk bir şekilde duruyordu. Yazlık evlerin bahçelerinde duran, beyaza boyalı demir salıncaklardan. Bunun boyaları dökülmüş, demirleri çürük diş gibi kararmıştı.

"Şu var ya, sallanırken öyle bir gıcırdardı ki annemin sinirleri tepesine çıkardı. Misafirlere sallanmayın da demez. Migreni tutardı. Sonunda onu da buraya sürgüne

Kulübenin önünde aniden durdu.

Kapı aralıktı. Seher, Murat'ın nereye baktığını önce anlayamadı, sonra gözleri karanlığa alışmaya başladı ve o da gölgelerin arasında bir kıpırtı gördü. Murat parmağını

dudaklarına götürerek susmasını işaret etti. Yavaşça kapıyı itti.

İçeride arkası dönük bir adam duruyordu, pantolonu ve donu ayak bileklerine inmişti. Seher biraz daha dikkatli bakınca adamın yalnız olmadığını anladı. Adam ellerini kadının saçlarına dolayıp kafasını arkaya doğru çekince, dalgaların gürültüsünü bastıran bir inilti duydular. Bir kol geriye uzandı, ojeli tırnaklar adamın kaba etine battı. Adam hızlı bir tempoyla gidip geldikçe, ikisinin birden üzerine abandıkları masa gıcırtılı sesler çıkararak sallanıyordu.

Adam yorulunca durup kolunun tersiyle alnındaki teri sildi. Tam yeniden başlayacakken gözetlendiğini hissedip kapıya doğru döndü.

"Allah belanızı versin!" dedi Murat dişlerinin arasından. "Topunuzun Allah belasını versin!"

Hayri Bey, donunu çekip pantolonunun önünü iliklemeye çalışırken Murat koşar adımlarla otele doğru yürümeye başladı. Seher de peşinden gidecekti ama adam ondan önce davrandı. "Oğlum dursana bir dakika!" diye seslenerek arkasından koştu.

Bu durumda onları takip etmek çok da iyi bir fikir olmayacaktı. Birkaç dakika bekler otele dönerim, diye düşündü Seher. Bu arada merakına yenik düştü ve içeriden kadına baktı. O da üstünü başını toplamış, masaya yaslanmış, kollarını göğsünde kavuşturmuş, asık bir suratla Seher'i inceliyordu.

Göz göze geldiklerinde, "Sigaran var mı?" diye sordu Dilara.

Seher'in şaşkınlıktan yavaşlamış olan beyni yeniden çalışmaya başladı.

"Dilini mi yuttun? Sigaran var mı diye sordum."

"Yok," dedi. Ayakları üşümüştü, sandaletlerini giydi.

"Şunun şurasında bir saatlik yemek paydosumuz var, onun da içine sıçıp bırakıyorlar," diye söylendi Dilara.

13. Beton (1983)

Eşref Bey bir gece karın bölgesinde korkunç sancı larla uyandı. "Şimdi geçer, sen yat uyu," dese de perişan görünüyordu; yüzü bembeyaz olmuş, alnında bocuk boncuk terler birikmişti. Seher ne kadar korktuğunu belli etmemeye çalıştı ve acıdan kıvranan adamcağızı bir parça olsun rahatlatabilmek için elinden gelen her şeyi yaptı. Ecza dolabından ağrı kesici haplar bulup içirdi, ütüyle havlu ısıtıp karnına koydu. Sabahı zor ettiler. Sa atlerdir, "Doktor istemem," diye tutturan Eşref Bey, gü neş doğarken inadı bırakmış, hastaneye gitmekten başka çare olmadığını kabul etmişti. Berbat bir vapur yolculu ğunun ardından kendilerini acil servise attılar.

"Safra kesenizde taş var," dedi doktor. "Hemen almı mız lazım. Merak etmeyin çok basit bir operasyon; üç dört güne kadar ayaklanırsınız, en fazla iki hafta sonra da eski hayatınıza geri dönersiniz."

Eşref Bey'i iki kişilik bir odadaki boş yatağa yerleş tirdiler. Hastaneye telaşla geldiklerinden ve ameliyat ih timalini hiç akıllarına getirmediklerinden yanlarına hiç bir şey almamışlardı. Seher akşam vapuruyla Körburun'a dönüp dedesinin pijamalarını, çamaşırlarını, terliklerini ve diş fırçasını bir çantaya doldurdu. Başka ne lazım olur, diye düşündü. Eşref Bey'in dalgın dalgın kütüphanedeki

rafa bakıp, "Fırsat bulsam da ölmeden bir defa daha okusam," demesi aklına geldi ve *Suç ve Ceza*'yı da koydu çantaya. Bölük pörçük bir uykunun ardından koşa koşa vapura yetişti.

İkinci gün beklemekle geçti. Ameliyat saatini beklemek, ameliyatın bitmesini beklemek, dedenin narkozdan çıkmasını beklemek, odaya getirilmesini beklemek, doktoru beklemek... Etrafında eşleriyle dostlarıyla kalabalık gruplar halinde bekleyen diğer insanları gördükçe Seher orada öyle iki başlarına ne kadar yalnız olduklarını fark etti. Bir ara annesini arayıp konuşmayı düşündü fakat jetonlu telefonların önünde kuyrukları görünce hemen vazgeçti bu fikirden. İstanbul'da can çekişen hastalarla dolu, kalabalık ve bakımsız bir hastaneden Almanya'nın ücra bir kasabasını aramak, annesine erişmek ve ona yalnızlığa kapıldığını anlatmak imkânsız göründü gözüne. İmkânsız olmasa da annesinin ne söylemesini bekliyordu ki?

Doktorun dediğine göre ameliyat sorunsuz geçmişti, endişelenecek bir durum yoktu. Seher iyi haberi duyunca o kadar rahatlamıştı ki, "Çıkardığımız taşları görmek ister misin?" sorusuna kahkahalar atarak, "Hayır!" dedi. Sıkıntılı bir gece daha geçirdiler fakat sabah güneş doğarken gözlerini açan Eşref Bey önceki güne göre çok daha iyi görünüyordu. Sancılar dindiği içi rahatlamış, yüzü gevşemişti. Kendine gelir gelmez Seher'le pazarlıklara başladı.

"Çok rica ediyorum, git, biraz uyu."

"Ben iyiyim dede."

"Hayır efendim, eve gidip uykunu alman lazım. Yarın okuluna gidersin, çıkışta vaktin olursa uğrarsın."

"Aşk olsun dede, hiç öyle şey olur mu?"

"Benim bir şeyim yok, bak turp gibiyim. Burada kalırsan rahat edemem, gözüme uyku girmez."

Morfinli bile olsa, Eşref Bey'le inatlaşma yarışında hiç şansı olmadığını biliyordu Seher, o yüzden fazla ısrar

etmedi ve hastaneden çıkıp iskeleye gitti. Sabahları Körburun'dan vapura binip İstanbul'a gelmeye alışıktı fakat uzun zamandır ilk defa bu saatte ters istikamete yolculuk ediyordu. Güvertede ondan başka kimse yoktu, hava mis gibiydi, elinde sıcak simidiyle demli çayı vardı ve dedesi iyileşecekti.

Seher kollarından tutulup havaya fırlatılan küçük bir çocuk gibi hafiflediğini hissetti.

* * *

Ayaklarını korkuluklara dayayıp gözlerini kapadığı, güneşte kızışmış tahta sıraya yaslanıp sırtını ısıttığı, yüzüne sıçrayan damlacıklarla ürperdiği, denizin nasıl uçsuz bucaksız ve gökyüzünün ne kadar yüksek olduğunu düşündüğü o huzur dolu birkaç saat.

Hayatında bir daha kendini hiç o kadar hafif hisse demeyecekti.

* * *

Körburun'un kapı kapı dolaşan bir postacısı olmadığı gibi doğru düzgün bir postanesi de yoktu; muhtarlık binasının arkasında postane niyetine kullanılan bir baraka vardı o kadar. Eşref Bey, "O beceriksizlere güvenmiyorum, mektuplarımı Sirkeci'deki postaneden yollarım," derdi hep. İnatçılığı bir yana, hayatı pullarla, zarflarla geçen bir adama böyle bir konuda itiraz etmek Seher'e saçma gelirdi. Ada halkı haftada bir barakaya uğrayıp mektup var mı diye sorardı fakat Eşref Bey o konuda da şikâyetçiydi. Anlattığına göre tezgâhın arkasına geçip zarfları kendi elleriyle ayıklamak zorunda kalıyordu. "O akılsız kadın adresleri karıştırıyor! Ya gözleri görmüyor ya da okuması yok. Annenin mektubunu meyhaneye gelen faturaların arasına koymuş; ben bakmasam kaybolup gidecekti."

Dedesi bir süre yataktan kalkıp böyle şeylerle uğraşamayacağına göre iş başa düşmüştü. Seher iskeleden eve yürürken yolunu değiştirip muhtarlık binasının sokağına saptı.

En kibar sesiyle, "Günaydın," dedi içeride oturan kadına. "Bize mektup var mı acaba?"

Kıvırcık saçlı, tombul yanaklı kadının adını hatırlamıyordu ama kuruyemişçi Remzi'nin karısı olduğunu biliyordu. Dedem, yıllar önce annemin çöpe attığı naneşekerlerini bunların dükkânından alıyordu, nereden nereye, diye düşündü. Kadın da Seher'in kim olduğunu biliyordu herhalde; kaşlarını kaldırarak tepeden tırnağa süzdü, elindeki gazeteyi katlayıp kenara bıraktı. "Yok tatlım. Hayırdır inşallah, seni hiç görmezdik buralarda."

"Biliyorum, hep dedem geliyor. Ama biraz rahatsızlandı. Ufak bir ameliyat geçirdi, o yüzden ben geldim. Bugün posta günü değil mi, yoksa karıştırıyor muyum?"

"Ama deden de hiç uğramaz ki!"

"Biliyorum... Ne yapacaksınız, biraz inatçı işte. İstanbul'dan yollarsak daha çabuk gider diyor." Kadın o kadar boş bakıyordu ki gerçekten dedesinin dediği kadar aptal olduğunu düşünmeye başladı Seher. "Ama bize gelen mektupları gelip alıyor ya!"

"Tatlım tam 30 sene bu odada oturuyorum, Eşref Bey'in şu kapıdan içeri girdiğini en son aya roket indirdikleri sene gördüm herhalde. Hem zaten size hiç mektup gelmiyor ki!"

Seher'in kafası karıştı. Ya kadın saçmalıyordu ya da birbirlerinin ne dediğini anlamıyorlardı. O kadar uykusuz ve yorgundu ki büyük olasılıkla ikincisi doğruydu. Her halükârda fazla üstelemedi. Eve girer girmez üstündekileri bile çıkarmadan kendini yatağa attı. Birkaç dakika sonra doğruldu, başucundaki çekmeceden mektupları çıkardı, sırf rüya görmediğini kendi kendine kanıtlamak

ister gibi elinde tuttu. Annesinin yana yatık harflerine, pulun üzerindeki komik burunlu adama, damgadan taşan mürekkep lekelerine belki bininci kez bakarken ağır ağır gözleri kapandı.

* * *

Fakat uyku tutmadı.

Gözlerini kapadığından beri dakikalar mı geçmişti, saatler mi, emin olamadı. İçini kemiren bir şey vardı, ne olduğunu bilmiyordu ama derin bir uykuya dalmasına izin vermiyordu. Yataktan kalkıp dedesinin odasına yürüdü. Neden böyle bir şey yaptığını da bilmiyordu; bacaklarına beyni değil, başka bir güç komut veriyordu sanki. Kapıyı açıp usulca içeri girdi. Evde senden başka kimse yok, diye düşündü ama yine de ses çıkarmaktan korkuyordu. Çalışma masasının başına oturdu ve bir süre hiç kıpırdamadan bekledi. Çalar saatin metalik tıkırtısını dinledi. Camın önündeki ağacın dalları rüzgârda sallandıkça gölgeler odanın duvarında dans etti. Havada dedesinin kokusu vardı; pul ve mürekkep gibi kokardı Eşref Bey, saçlarını limon kolonyasıyla ıslattığında bile mürekkep kokusu galip gelirdi.

Uzun uzun daktiloya baktı; sanki yeteri kadar uzun süre gözlerini dikip bakarsa çok önemli bir sırrı öğrenecekmiş gibi anlamsız bir hisse kapıldı. Sonra sırayla çekmeceleri açmaya başladı. Eski kibrit kutularından sapı kopuk bir büyütece, 1957 yılına ait bir tren tarifesinden düğümleri çözülüp özenle sarılmış buruşuk kurdelelere kadar bir dolu ıvır zıvır. Sıra en alttaki kilitli çekmeceye geldi. Yedek anahtarın nerede saklı durduğunu biliyordu, temizlik yaparken keşfetmiş, hiç ilgisini çekmediğinden üzerinde bile durmamıştı.

Yapmaması gereken bir şey yaptığının bilincindeydi

Seher, yine de kendine engel olamadı ve anahtarı deliğe sokup çevirdi.

* * *

Çekmeceyi açar açmaz beyni tam ortasından ikiye bölündü. Bir yarısı gözünün önündeki parçaları teker teker yerlerine yerleştirirken diğer yarısı saçmaladığını, böyle bir şeyin gerçek olamayacağını tekrarlayıp durdu. Üç yıldır körü körüne inandığı yalanlar sırayla zihninde canlanmaya başladı. Bir deste uçuk mavi zarf çıkardı çekmeceden, tertemiz hiç kullanılmamış zarflar. Bir kutu UNICEF yılbaşı kartı, üzerinde cıvıl cıvıl çocuk resimleri olanlardan. Şeffaf plastik bir kutunun içinde Alman pulları, koca burunlu adam, katedraller, yeşil ve turuncu kanatlı kuşlar. Birkaç tane damga mührü. Karmakarışık bir rüyanın içinde hareket etmeye çalışır gibi sağa sola çarparak odasına koştu ve annesinden gelen son mektubu aldı. Masanın üzerine dizdiği malzemelerle karşılaştırdı. Bütün ayrıntılar tıpatıp uyuyordu.

Saçmalıyorsun, dedi. Saçmalıyorsun, saçmalıyorsun, saçmalıyorsun!

Saçmalamıyordu.

Çekmecenin altında bir tane farklı zarf vardı. Annesinin gerçek elyazısıyla yazılmış gerçek bir mektup. Dedesinin kaleminden çıkan harflerdeki ufak tefek farklılıklar ancak iki zarfı yan yana koyunca seçilebiliyordu. Eşref Bey'i tebrik etmek lazımdı, çok başarılı bir taklitçiydi.

Annesinin sahici mektubu şöyleydi:

Baba,

Sesinizi duyar gibiyim. "Ben demiştim," diyorsunuz değil mi? Hatta mutluluktan nasıl havalara uçtuğunuzu gözümde canlandırabiliyorum. Bunları düşündükçe öfkem daha da artı-

yor. Oysa çok saçma biliyorum. Şu anda öfkelenmem gereken onca şey varken niye sizi düşünüyorum ki?

Burada böyle anlamsız şeylere kafa yormak için bol bol zamanım oluyor, herhalde ondandır. Umarım yakında geçer.

Kendime yaşlı bir kadının evinde küçük bir oda kiraladım, geçici bir iş buldum. Rahat bir hayat değil ama belki de böylesi daha iyi. Sürgünde cennet aramak çok saçma olurdu zaten. Adl resimi bildirmiyorum. Lütfen benimle irtibata geçmek için uğraş mayın. Seher de uğraşmasın. Hiçbir zaman anne olmaya elveriş li bir yapım olmadı, bundan sonra da olmayacak. Bilhassa Tekin yanımda yokken. Seher için de böylesi daha iyi. Arzu ederseniz ona benim de öldüğümü söyleyin. Kararı size bırakıyorum.

Hiçbir konuda anlaşamazsak da en ufak bir şüphe ve en dişe duymadığım tek bir husus var, o da Seher'e en iyi şekilde göz kulak olacağınız. Dediğim gibi benimle irtibat kurmaya çalışmayın. Bu size yazacağım ilk ve son mektup olacak. Hatta siz de benim öldüğümü kabul edebilirsiniz, belki böylesi hepimiz için çok daha kolay olur.

Burçak

* * *

Seher mektubu ilk okuyuşunda hiçbir şey anlayamadı. Anlamak istemedi. İkinci ve üçüncü okuyuşundan sonra, silkinip uyanamadığı bir karabasanın içine hapsolup kaldığına inanmaya başladı. Kendisini zorlarsa uyanacaktı ve uyandığında her şey normale dönecekti. Bahçeye çıkıp çimlere oturdu, dünyanın katı bir cisim olduğunu hissedebilmek için avuçlarını toprağa bastırdı. Bulutlara, ağaçların dallarına, kiremitlere, panjurlara ve karşıda iki apartmanın arasından görünen lacivert deniz parçasına baktı. Sonra banyoya girdi, suyu sonuna kadar açtı, küvetin içine oturdu ve ağlamaya başladı. Okuduklarını kabullenmeyi reddediyordu, gerçek olamazdı bunlar. Ter

mosifondaki sıcak su bittiğinde ve buz gibi suyun altında titremeye başladığında hâlâ ağlıyordu. Hıçkırarak çıkıp bir havluya sarındı, titremesi geçene kadar kollarını dizlerine dolayıp bir ileri bir geri sallandı oturduğu yerde.

Ağlamaktan gücü tükenince uyuyakaldı.

* * *

Uyanır uyanmaz gözü masanın üzerinde zarfı aradı; kâbus değildi, orada duruyordu işte. Mektubu yeniden okurken yine ağlama nöbetine kapılacağını sandı, hıçkırıklar soluğunu tıkadı ama bu defa ağlayamadı.

Ne kadar inanmak istemese de, "*Bu size yazacağım ilk ve son mektup olacak. Lütfen benimle irtibata geçmek için uğraşmayın. Seher de uğraşmasın,*" cümleleri her şeyi açıklıyordu. Üç yıl boyunca Eşref Bey kızının ağzından mektuplar yazmış, Seher de salak gibi bu yalana inanmıştı. Annesiyle babasına kavuşmak için onlardan asla gelmeyecek haberi bekleyip durmuştu. Defalarca okuyup duygulandığı *canım kızım* lafı şimdi midesini bulandırıyordu. Hayatı asla gerçekleşmeyecek bir şeyi bekleyerek geçmişti. Hayatını çalmışlardı.

Yüzünü yıkamak için musluğu açtığında önce aynada kendi aptal suratına, sonra lavabonun yanında duran tıraş bıçağına, diş macununa, limon kolonyasına, fildişi görünümlü plastik tarağa baktı. Nereye baksa aklına dedesi, dedesinin gaddarca yalanları ve kendi salaklığı geliyor, öfkesi göğüskafesini patlatacak kadar kabarıyordu. Eşref Bey, aklı sıra Seher'i korumak için mi sürdürmüştü bu oyunu? Yoksa sadece kendi can sıkıntısını azaltmak, ihtiyar hayatına biraz renk katmak için mi? Yalanlarını kurmak için arkadaşlarının dükkânlarından gerekli malzemeyi toplarken heyecanlanmış mıydı acaba? Mektupları İstanbul'dan postalıyorum diye palavralar attığında,

gizli gizli açıp annesine yazdıklarını okuduğunda, onlara uygun cevaplar uydurduğunda eğlenmiş miydi?

Defterlerini ve birkaç parça giysisini çantasına tıkıştırdı. Bir de annesinin mektubunu –gerçek olanı– attı çantaya. Nereye gideceğini bilmiyordu, sadece o evden uzaklaşması lazımdı yoksa aklını kaçıracaktı. Kapıyı çarpıp çıktı; hızlı hızlı basamakları inip çarşıya saptığında başı döndü, buz gibi bir ter bastı sırtına. Yolda insanlar, suratlarında artık gizlemeye bile çalışmadıkları sinsi bir sırıtışla sürekli ona bakıyor gibi geldi. Körburun'da kim var kim yoksa dedesinin oyununu biliyordu sanki; annesiyle babasının Seher'i yanlarında istemediğini, onu buraya bırakıp uzaklara kaçtığını hepsi biliyordu ve yüzüne bakıp bakıp dalga geçiyorlardı, salaklığına kıs kıs gülüyorlardı. Arkasından kim bilir neler konuşuyorlardı. İnsanların bakışları üzerine yapıştıkça bacakları titredi, adımları birbirine karıştı. En ıssız sokaklara saptı ama ne tarafa dönerse dönsün karşısına tanıdık birisi çıkıyordu. Seleş'in Meyhanesi'nin yanındaki merdivenleri tırmandı, otele doğru yürüdü.

Belki bir süre kayıkhanede saklanabilirdi. Hiç olmazsa ne yapacağına karar verene kadar.

* * *

Mermer hol boştu; Dilara'yı masasında görmeyince biraz rahatladı, hiç kimseyle konuşmak zorunda kalmayacaktı en azından. Sessizce terasa çıktı, üzerinde kuru yaprakların yüzdüğü havuzu geçip taş basamaklardan plaja indi. Önce kumlara, sonra denizin buz gibi sularına bata çıka kayıkhaneye kadar yürüdü. İçeri girip kapıyı arkasından sıkı sıkı kapattı; eski minderlerden ve brandadan kendine bir köşe hazırlayıp yere kıvrıldı. Çantasını yastık yaptı, montunu omuzlarına örttü.

Dedesine duyduğu öfkenin saatler geçtikçe azalmasından korkuyordu. Çünkü öfkesi geçerse, yüzleşmesi gereken sorularla baş başa kalacaktı. Bunu hak edecek ne yaptım? Beni niye istemiyorlar?

Dahası da vardı: İnsan koskoca üç yıl boyunca böyle bir yalana nasıl inanır? İnanması için ne kadar saf –hayır, saf filan değil– ne kadar salak, aptal, geri zekâlı olması gerekir?

Yoksa bir terslik olduğunu sezmiş de sırf bu sorulardan kaçabilmek için kendi kendisini mi kandırmıştı? Dedesinin oyunlarına bile bile mi kanmıştı?

Öfke daha iyiydi, öfke şimdilik onu ayakta tutuyordu. Diğer sorular dipsiz birer kuyu gibiydi, içine bakmaya korkuyordu.

Zifirî karanlıkta otururken aklına hep en korkunç düşünceler üşüşüyordu. Pencerelere çakılı kalaslardan birini bütün gücüyle kanırttı; paslı çiviler gevşeyince tahtayı iki parmak aralamayı becerdi. Gökyüzünde yağmur bulutları toplanmıştı, bu gidişle dışarısı birazdan kayıkhanenin içi kadar karanlık olacaktı. Kayalara çarpan dalgaların sesini dinleyerek beynini yavaşlatmayı denedi. Bir süre sonra uğraşmaktan vazgeçti. İnsanın beynini yavaşlatması, öyle denemekle olacak bir şey değildi; oluyorsa da Seher beceremiyordu.

Çantasından mektubu çıkardı, yalanları ayıklamak için satır satır okudu. Annesi gerçekten Almanya'daydı, hiç olmazsa o doğruydu. Peki babası neredeydi? Bütün o fabrika gezileri, tayinler, tren yolculukları Eşref Bey'in palavrası mıydı? "*Bilhassa Tekin yanımda yokken*" ne demekti?

Bunları düşünürken gözkapakları ağırlaştı, huzursuz bir uykuya isteksizce teslim oldu.

* * *

Bir tıkırtıyla uyandı.

Dalgaların aniden içeriye dolan gürültüsünden kapının açıldığını anladı, endişeyle yattığı yerden doğrulmaya çalıştı. Kolu uyuşmuştu, başı dönüyordu yine.

"Korkma benim," dedi Murat.

Kapı kapandı ve dalga sesleri uzaklaştı.

"Buralarda bir yerde gaz lambası olacaktı..."

Karanlıkta bir şeyler devrildi.

"Hah, buldum işte."

Turuncu, titrek bir ışık belirdi.

Murat'ın saçı başı birbirine karışmıştı. Yağmurluğundan süzülen damlalar kayıkhanenin tahtalarına çarptıkça pıtır pıtır sesler çıkarıyordu. "Çok fena yağmur başladı."

Seher'in tek arzusu yalnız kalmaktı – sadece yalnız kalmak da değil, sürekli uyumak ve hiçbir şey düşünmemek istiyordu çünkü göğsünü sıkıştıran o korkunç histen kurtulmanın başka yolu yoktu. Yüksek bir yamaçtan atlayıp karanlık sulara dalar gibi derin bir uykuya dalmak istiyordu. Kimseyle konuşacak gücü yoktu. Hele Murat'la hiç.

"Sana yiyecek bir şeyler getirdim," dedi Murat. Islak yağmurluğu üzerinden çıkarıp bir çiviye astı, Seher'in karşısına bağdaş kurup oturdu. Elindeki torbadan peçeteye sarılı iki sandviç, iki elma ve iki küçük kutu meyve suyu çıkardı.

"Burada olduğumu nereden bildin?" diye sordu Seher.

"Pencereden bakarken kumsala indiğini gördüm. Sonra geri dönmedin..."

"Geri dönmemi mi bekledin?"

"Yapacak daha iyi bir şey yoktu." Omuzlarını silkti. "Aç değil misin? Kendi ellerimle hazırladım, o yüzden çok nefis bir şey bekleme. Aşçı izinli bugün."

Seher aniden acı bir sıvının boğazını yakarak yükseldiğini hissetti, kendini tutmaya çalıştı ama beceremedi.

İki büklüm olup öğürürken Murat koşup bir kova çekti önüne. Kollarını omuzlarına doladı, düşmesin diye sıkı sıkı tuttu. Sonra dışarı çıktı, ıslak bir bezle geri döndü. Dikkatlice Seher'in yüzünü sildi.

Seher kusarken çıkardığı iğrenç sesler yüzünden utancından yerin dibine geçecekti. Murat ise hiç oralı değilmiş gibi gülümsedi. "O kadar mı kötü yahu? Alt tarafı bir sandviç."

"Özür dilerim..." dedi. Sonra söylemeyi aklından bile geçirmediği sözcükler ağzından dökülüverdi. "Gidecek yerim yok. Ne yapacağımı bilmiyorum."

Murat uzanıp elini tuttu. "Tamam. Endişelenme, bir çare bulunur. Biraz uyu. Şu gece bir geçsin, sabah düşünürüz ne yapacağını. Elimden bir şey gelirse ben de yardım ederim, birlikte bir çaresini buluruz."

Onun yerinde olsam en az otuz tane soru sormuştum, diye düşündü Seher. Doğrusunu söylemek gerekirse, Murat ondan hiç beklenmeyecek kadar efendi davranıyordu. Seher elini çekmek istedi ama ayıp olmasın diye biraz daha bekledi.

"Ben şu köşede kıvrılırım. Seni hiç rahatsız etmem. Ama gitmemi istiyorsan da giderim."

Bunun üzerine Seher'in gözlerinden yaşlar süzülmeye başladı. Başkasının önünde böyle şımarık bir çocuk gibi ağlamak en nefret ettiği şeydi ancak sinirleri o kadar bozulmuştu ki kendini tutamıyordu. Murat yanına sokulup onu kollarının arasına aldı. Başını tutup göğsüne yasladı. Saçlarını okşayarak sakinleşmesini bekledi.

* * *

Gözlerini açtığında tahtaların arasından kayıkhaneye sabah güneşi vurmuştu. Başı hâlâ Murat'ın göğsündeydi, ikisi birden o halde uyuyakalmışlardı. Yanağının

altında Murat'ın yavaş yavaş kabarıp alçalan göğsünü hissetti. Kalbinin atışını dinledi. Kazağındaki yün kokusu, boynundan yükselen tıraş losyonu kokusuna karışıyordu. Greyfurt, sabun ve bir şey daha... *Islak iskele tahtası*, diye düşündü Seher. Hayatında ilk defa birisine sarılarak uyumuştu. Başka bir bedenin sıcaklığı, kaburga kemiklerinin sertliği, üzerine düşmüş kolun ağırlığı, hepsi son derece yabancı geliyordu. Aynı zamanda tuhaf bir şekilde huzur veriyordu insana.

Adanın en çapkın delikanlısının kollarında uyuyakalmıştı ve herif onu öpmeye bile çalışmamıştı! Komik buldu bu düşünceyi. Hafif bir gülümseme yayıldı dudaklarına, bir an için gevşediğini hissetti. O kadar da salak bir adam değildi belki bu Murat. Öküzlük etmemek için elinden geleni yapmıştı ve çok da başarısız sayılmazdı.

Birisiyle konuşmak zorundaydı. Konuşmazsa, içindeki düşüncelerle birlikte kafası şişecek şişecek ve çok yakında balon gibi patlayacaktı. Onu dinleyecek birisine ihtiyacı vardı. Bütün iyi niyetine rağmen Murat o kişi olamazdı.

Seher'i dinleyen ve anlayabilen tek kişi vardı bu dünyada, o da Altan'dı.

Altan'ı bulmak zorundaydı.

* * *

Altan'ı nerede arayacağını düşünürken kendini Kuşadası'ndaki eski evlerinin önünde buldu.

Körburun'a taşınacağı zaman, sanki tatile gidiyormuş ve kısa bir süre sonra geri dönecekmiş gibi sadece bavulunu alıp çıkmıştı odasından. Annesi ve babası ondan birkaç hafta sonra evi boşaltıp Almanya'ya uçacaklardı. Seher son defa holde ayakkabılarını giyip çantasını omzuna asarken dönüp bakmış ve "ev" dediği kavramı, aklında hep o görüntüye karşılık gelecek sanmıştı. Oysa

bir süre sonra "ev" dediğinde aklına Eşref Bey'in Körburun'daki tek katlı evi gelir olmuştu.

Şimdi ise ne İstanbul'da ne de Körburun'da bir evi vardı. Yarım sayfalık bir mektup, insanın hayatını böyle bir anda değiştirebiliyordu.

Apartmana girip karanlık merdivenlerden ikinci kata çıktı. Eskiden bu kokular ona son derece tanıdık gelirdi, oysa şimdi midesini bulandırıyordu. Haşlanmış et ve kavrulmuş soğan kokusu. Dairenin kapısını çaldı. Zilin sesi bile değişmiş, diye düşünürken bir anda zihnin gerisinde ne kadar anlamsız umutlar saklandığının farkına vardı. Kapıyı babasının açacağını umuyordu. İmkânsız olduğunu bilse de, "Nerede kaldın Seher? Yıllardır eve dönmeni bekliyordum," diyen bir ses duymayı diliyordu gizli gizli.

Aklını başına topla Seher, dedi kendi kendine. Yeter artık!

"Buyurun, kimi aramıştınız?" Kapıyı açan kadın, ojesi kursun diye elini sallayıp tırnaklarına üflüyordu.

"Merhaba. Eskiden... yani sizden önce burada oturuyorduk da biz."

Kadının yüzü asıldı. "Evet, ne olmuş?"

"Kusura bakmayın, böyle habersiz... Rahatsız ettim galiba."

"Evet rahatsız ettin. Sen onların çocuğusun, değil mi?"

"Daha sonra geleyim," dedi Seher güçlükle yutkunarak.

"Sizin gibi şerefsizlerin hâlâ elini kolunu sallayarak dolaşması beni rahatsız ediyor. Kanıma dokunuyor."

"Pardon ama beni başkasıyla karıştırdınız galiba."

"Yoo, karıştırmadım. Geri zekâlı mıyım, neden karıştırayım? Senin ananla baban hakkında her şeyi duyduk. Kaç defa memurlar geldi, yeni adresinizi sordu. Sizin kökünüzü kurutmadılar mı hâlâ? Kurtulduk sanıyordum, baksana kurtulamamışız."

"Bir yanlışlık olmuş," dedi Seher. Merdivenlere doğru geriledi. "İyi günler."

Kadın kapıyı kapatır gibi yaptı ama bir parmak aralık bırakıp Seher'i gözetlemeye devam etti. Seher tam Ali Abilerin zilini çalacakken bağırdı.

"Hiç yorulma, onlar da burada oturmuyor artık! Bu apartman bütün şerefsizlerden temizlendi. Sadece vatanını seven insanların yaşadığı nezih bir apartman oldu. Hadi gözüm görmesin seni, polis çağırmadan kaybol!"

Ali Abiler nereye taşınmıştı, ne yapıyorlardı, onların başına ne gelmişti; bunları sormaya fırsat bile bulamadan çıktı apartmandan. Mahallede bir-iki tanıdık yüz gördü fakat herkes ona düşmanca bakıyordu. Belki de kimsenin baktığı yoktu fakat Seher başka türlü düşünemiyordu artık. Buz gibi terliyordu yine. Koşar adımlarla uzaklaştı oradan.

Vesyel Amca'nın kitapçısına geldiğinde derin bir nefes aldı. Dükkân yerinde duruyordu, kapıdaki tabela değişmemişti. Kasanın arkasındaki adam da Veysel Amca'nın ta kendisiydi. Küçük bir çocuğa para üstü uzattığı sırada göz göze geldiler. Seher'i tanıyınca yüzü bembeyaz oldu. "Hangi rüzgâr attı seni buralara?" diye sordu kısık bir sesle.

Seher mümkünse artık uzun bir süre hiç ağlamayacağına, mutlaka ağlayacaksa da bunu başkalarının önünde yapmayacağına dair kendi kendine söz vermişti. Gözlerinin dolmaya başladığını hissedince yanağını ısırdı. Epey canı yandı ama şimdi hiç olmazsa sesi titremeden konuşabilecekti.

"Bu taraflara gelmiştim de bir uğrayayım dedim."

"Ne yalan söyleyeyim, bir gün kalkıp geleceğini tahmin ediyordum ama seni böyle karşımda görünce şaşırdım yine de. Büyümüşsün, genç bir kadın olmuşsun."

"Üç yıl geçti, o kadar da değişmedim aslında."

"Üç yıl az mı?"

"Siz de hiç değişmemişsiniz Veysel Amca."

"Hadi oradan!" diye bir kahkaha attı. Sağ kolu dirsekten bükülü halde, taştan bir heykel gibi kaskatı duruyordu. Seher'in baktığını fark edince, "Endişelenme, buna da alıştım artık," dedi.

İnsanların bakmasına mı alışmıştı, yoksa tek kolla idare etmeye mi? Seher, sormakla sormamak arasında kararsız kaldı, sonunda merakına yenik düştü. "Geçmiş olsun, ne oldu?"

Hiç girmeyelim bu sıkıntılı konulara, der gibi gülümsedi Veysel Amca. Zayıflamıştı, yüzü küçülmüştü sanki. Ama gülümseyince hâlâ eskisi gibi gözlerinin içi gülüyordu. "12 Eylül'de içeri aldılar, bir süre misafir ettiler. Ama boş ver şimdi bunları. Sen nasılsın, iyi misin? Biraz canın mı sıkkın, yoksa bana mı öyle geldi?"

Ne cevap vereceğini bilemedi Seher. Annemle babamın beni niye terk ettiğini anlamaya çalışıyorum diyemezdi. Dedemin evini terk ettim, sokakta kaldım da diyemezdi. Bu kadar az tanıdığı bir insana böyle şeyleri nasıl söyleyebilirdi ki? O yüzden sadece Altan'ı sordu.

Veysel Amca o ismi duyunca ekşi bir şey yemiş gibi yüzünü buruşturup başını çevirdi. Elinde olmadan böyle ters bir tepki vermiş olmalı ki, farkına varır varmaz kendini toparladı. Tam bir şey söyleyecekken içeriye bir müşteri girdi.

"Sen şu ilerideki çorbacıya git, ben de dükkânı kapatıp geliyorum," dedi Seher'e. "Öğlen paydosu. Hem karnımızı doyururuz hem de biraz sohbet ederiz."

* * *

Çorbacı dediği yer, sokak arasında salaş bir esnaf lokantasıydı. Bir daha ağzına tek bir lokma bile koymak

istemeyeceğini sanan Seher, vitrindeki yemekleri görünce açlıktan karnının zil çaldığını fark edip şaşırdı. Birer tabak salçalı köfte, pilav alıp dükkânın en arkasındaki masaya oturdular. Veysel Amca tek eliyle tepsiyi gayet güzel taşımıştı, yemeğini de yardıma ihtiyaç duymadan rahatlıkla yiyebiliyordu.

"Dükkânı talan ettiler," dedi. "Aradıkları yasak yayınları bulamayınca tepeleri attı, ne var ne yok paramparça ettiler. Çocuk kitaplarını bile parçaladılar, aklın alıyor mu? Boya kalemlerini ortadan ikiye kırdılar. Boya kaleminden ne istersin be vicdansız? Zararı telafi etmek için epey borca girdik. Ayvalık'ta babamdan kalan bir ev vardı, bir de küçük zeytinlik, onları satmak zorunda kaldık." Eski bir dostla sohbet ediyormuş gibi anlatıyordu Veysel Amca. "Biz dediğime bakma, ağız alışkanlığı. Kimsem yok neyse ki. Kimse benim yüzümden sıkıntıya girmedi çok şükür."

"Neden oldu peki bütün bunlar Veysel Amca?"

"İlahi Seher. Çocukluğundan beri sende vardı bu kara mizah damarı."

Oysa Seher mizah filan yapmıyordu, gayet ciddi bir soru sormuştu. Ne diyeceğini bilemedi, suçlu suçlu önüne baktı. Canı bu kadar sıkkınken tabağındakileri silip süpürdüğü için suçluluk duyuyordu, ne kadar aptal olduğunu düşündükçe suçluluk duyuyordu, daha bir sürü şey vardı kendisini suçlayabileceği ama hepsini birden düşünemeyecek kadar yorgundu.

"Senin bir sıkıntın var. Anlat bakalım," dedi Veysel Amca. "Hepsini anlat. Dök içindekileri. Sana garanti veriyorum, benden daha iyi bir dinleyici bulamazsın."

Seher, dedesinin ameliyatından bahsetti. Aslında gerisini anlatmayı düşünmüyordu ama konuşmaya başlayınca kendini tutamadı, sözcükler birbiri ardına dökülüverdi ağzından. Üç yıl boyunca dedesinin onu nasıl kandırıldığını, kilitli çekmecede bulduğu pulları, zarfları ve

annesinin mektubunu anlattı. Babasının nerede olduğunu bilmediğini, Altan'ı bulup konuşursa belki neler olduğunu anlayabileceğini söyledi son olarak. Sözcükler bitince bir yudum su içti ve bekledi.

Epey sonra derin bir of çekti Veysel Amca.

"Eşref Bey'le tanıştım," dedi. "Bir defa konuştuk sadece, o da ayaküstü birkaç dakika. Senden bahsettik doğal olarak. Çok iyi hatırlıyorum. Hiçbir çocuk böyle şeyler öğrenmek zorunda kalmamalı, demişti. Onunla aynı fikirde olmadığımı söylemiştim ama kendi bildiğini okuyacağı belliydi." Gömleğinin cebinden bir sigara çekti, çakmakla yaktı. "Kibritlerle aram pek iyi değil artık. Tek elle yakabilene şapka çıkarırım. Ben çok çalıştım ama beceremiyorum... Deden sana hiçbir şey anlatmadı mı yani?"

Seher başını iki yana salladı.

Veysel Amca'nın omuzları çöktü. "Üç yıl... Hiçbir çocuk böyle şeyleri öğrenmek zorunda kalmamalı ama sen çocuk değilsin. Olanları bilmek en doğal hakkın. Keşke bana daha önce gelseydin."

Sigarayı parmaklarının arasında döndürüp külünü inceledi uzun uzun. Tüm lokanta susmuş, onun konuşmasını bekliyordu sanki. Oysa içerisi tıklım tıklım doluydu; tabak çanak şangırtısına karışan, arada bir yazar kasanın ziliyle bölünen yoğun bir uğultu vardı. Seher hiçbirini duymuyordu. Onların masası dışında her şey silinip yok olmuştu. İkisi tek başlarına buz gibi beyaz bir boşluğun ortasında asılı kalmışlardı.

"Bizim duyduğumuz kadarıyla... Yani annenle hiç konuşmadım, kimsenin konuştuğunu da sanmıyorum. O yüzden bölük pörçük bildiklerimiz." Öksürüp boğazını temizledi. "Biliyorsun, ihbarlar vardı. Darbeden epey önce annenle babanın peşine polis takmışlardı. Bölücü örgüt üyesi anarşist eylemcilere yataklık yapmaktan..."

"Altan mı? Ama o hiçbir şey yapmamıştı ki!"

Veysel Amca onu duymamış gibi devam etti. "Bir süre yurtdışına gidip ortalık sakinleşene kadar beklemeye karar verdiler. Buraya kadarını sen de biliyorsun zaten. Açıkçası uzaklaşmaları için ben de çok ısrar ettim. Baban zaten o kadar endişeliydi ki, dünden razıydı. Anneni razı etmek kolay olmadı. Neyse bir şekilde yolu bulundu, pasaportlar hazırlandı, uçak biletleri temin edildi. Çıkışta dikkat çekmemek için bir hafta arayla yolculuk edecekler di. Önden annen gidecekti, bir hafta sonra da baban. Biliyorum, bunlar sana film gibi geliyor ama o sırada durum böyleydi. Annen Almanya'ya varınca haber geldi, her şey yolunda bir problem yok diye. Ertesi hafta baban yola çıktı. Talihsizlik işte, onu pasaport kontrolünde tutuklayıp içeri aldılar... Sen tut, bütün bu davalarla uzaktan yakından ilgisi olmayan tek adamı bul, onu tutukla!"

Seher'in kulakları çınlıyordu. İçinde asılı durdukları boşlukta hızla küçüldüklerini düşündü. O kadar hızlı küçülüyorlardı ki, birazdan topluiğne başı kadar kalacaklardı ve boşluk ikisini de yutacaktı. Her şey bitecekti o zaman, sadece buz beyazı sessizlik kalacaktı.

"Daha sonra olanları tam olarak bilmiyoruz. Zaten bünyesi çok zayıftı, o koşullara dayanamamış herhalde. Rahatsızlanmış. Askerî hastaneye sevk edilmiş diyorlar, bilmiyorum."

Kulak tırmalayan bir korna sesi geldi sokaktan. Boşluk onu da yuttu.

"Sonra vefat ettiği haberi geldi işte."

"Anlamadım," dedi Seher. "Rahatsızlanmış ne demek? O kadar hasta değildi ki, öksürüyordu sadece. Niye rahatsızlansın ki?"

"Sehercim, sorgudan çıkarıp hastaneye götürdüklerinde, beşinci katın penceresinden otoparkın betonuna düşmüş. Ben de cenazesinde öğrendim. Dedene öyle anlatmışlar. Tam olarak ne olduğunu hiçbirimiz bilmiyoruz."

14. Süt danası (1983)

"Bir süt danası yüzünden şu başıma gelenlere bak," diye mırıldandı Meral. Bir süredir kendi kendine mırıldanmaya başlamıştı ve bunun farkına vardığından beri, acaba sonunda ben de kayınvalidem gibi mi olacağım diye endişeleniyordu. Yoksa o da mı keçileri kaçırıyordu?

"Keçiler değil senin derdin, süt danası," diye kendi kendini düzeltti.

Halbuki her şey ne kadar da güzel yolunda girmişti. Hayatının tam dibe vurduğuna inandığı sırada keyfi azıcık yerine gelir gibi olmuştu. Keyfi yerine gelmese de, hiç olmazsa aklını o korkunç mevzudan uzaklaştıracak şeyler bulmuştu.

İlk olarak, şu ressam kıza rastladığında karanlık dünyasında bir ışık yanmıştı sanki. Belki biraz abartıyordu – uzun zamandır hissetmediği türde bir heyecan hissetmişti demek daha yerinde olurdu herhalde. Hayata geri dönmenin heyecanı. Aslına bakılırsa, kız ressam filan değildi, öğrenciydi daha. Fakat çok yetenekliydi. Meral, bu modern sanat denen zımbırtıdan anlamıyor olabilirdi ama kızın ne kadar yetenekli olduğunu anlamayacak kadar cahil değildi.

Sonra... Sanki bütün güzellikler Meral'in içindeki bu ışığın yanmasını bekliyormuş gibi birbiri ardına yağmaya

başlamıştı. Haftalardır ilk defa bir rezervasyon almışlardı. Hem de sadece bir gecelik değil, tüm hafta sonu için. Misafirler sadece iki kişiydi ama olsun, elbette bunun arkası gelirdi. Kuraklık döneminden sonra yağan ilk yağmura sevinir gibi sevindi Meral. Üzerinden ağır bir örtünün çekilip alındığını hissetti; hani insanlar evlerinden ayrılırken eşyaların üzerini örterler ya, günün birinde döneceklerini düşünmüşlerdir fakat o gün bir türlü gelmemiştir ve eşyalar o ağır örtülerin altında çürümüş, tahtakurularına yem olmuştur. Meral, kendini çok uzun zamandır işte öyle hissediyordu. Ruhunu tahtakuruları kemiriyordu.

Bir anda atmıştı o kalın örtüyü üzerinden. Rahmetli annesinin, silkinip üzerindeki ölü toprağını atmak dediği bu olmalıydı.

Çok uzun zamandır. Son günlerde en sık kullandığı laf buydu. Ne zamandı bu "çok uzun zaman"ın başlangıcı? Murat'ın doğumu mu? Hayır, ondan da önceydi... Evlendiği gün?

"Bir süt danası yüzünden!" diye söylendi yine.

Felaketler şöyle başlamıştı: Madem otele misafir geliyordu –ve çok uğurlu gelecekti bu misafirler, biliyordu Meral– onlara şahane bir menü sunmak gerekirdi. Hiç olmazsa ilk akşam önlerinde bir ziyafet sofrası bulmalıydılar. Tamam, belki o kadar abartmaya gerek yoktu ama masadan kalktıklarında kendilerini çok özel hissetmelerini istiyordu. Çünkü insanlar, kendilerini çok özel hissettiren bir müesseseye mutlaka tekrar gelirdi.

Aşçı Müjdat Usta'yı karşısına alıp konuştuğunda o aklına sokmuştu, "Süt danasıyla kremalı fileminyon yapıcam, parmaklarını yemezlerse, ben şuracıkta kendi parmaklarımı keserim," diye. Meral de hiç düşünmeden kabul etmişti. Üzerinde şahane bir hafiflik vardı, adam bahçede deve keselim dese, onu bile kabul edecekti neredeyse.

Gel gör ki, kasap Agop'u arayınca bütün keyfi kaçtı

"Körburun'da süt danasını nereden bulalım Meral Hanım?" dedi adam bir karış suratla. Yüzünü görmese de sesinden anlıyordu suratının bir karış olduğunu. Agop'un babası iki yıl önce kendini emekliye ayırmış, dükkânı oğluna devretmişti. Nerede o babanın beyefendi tavırları, o saygısı, o tatlı sohbetleri, nerede kulaklarından sinir fışkıran bu tıknaz, boyunsuz genç adam... Meral'in rahmetli babası, "Kısa boylu erkekler asabi olur," derdi hep. Bu Agop da asabiydi işte; daha bu yaşta saçları dökülmüş, kafasındaki damarlar ortaya çıkmıştı. Yine de ondan alışveriş yapmaya devam ediyordu. Körburun'daki bazı densizlerin, "Şu kanı bozuk Rumlardan alışveriş yapmayın," diye konuştuğu, hatta üstü örtülü tehditler savurduğu Meral'in kulağına kadar gelmişti. Hiç tahammülü yoktu bu tarz çirkinliklere. Adada zaten iki-üç tane Rum aile kalmıştı, onları sevip el üstünde tutmaları gerekirken milletin kafası böyle kötülüklere çalışıyordu. Niye böyle olduk, diye düşündü Meral, biz eskiden böyle değildik, ne zaman böyle olduk? İçini çekip telefonu kulağına iyice yapıştırdı. "Peki ne yapacağız Agop Bey?" Babası sahiden işinin ustasıydı ama bu suratsıza usta demek hiç içinden gelmiyordu.

"Eğer ısrar ederseniz ben İstanbul'a sipariş verip getirtirim hanımefendi. Ancak biraz masraflı olur."

"Tamam siz ayarlayın öyleyse. Boş verin masrafını, ne yapalım heves ettik bir kere."

"Siz bilirsiniz. Madem öyle, defterdeki alacakları da artık kapatsak Meral Hanım. Üç aydır birikip duruyor."

Buyur bakalım! "Tamam tamam, onu da hallederiz. Merak etmeyin."

Meral, otelde işler yavaşladığında ve masrafları kısmak zorunda kaldığında personelin yarısını işten çıkarmıştı. En başta da Dilara'yı. Çok uzun zamandır muhasebe ve resepsiyon dahil olmak üzere bütün işlere kendisi bakıyordu. Bak yine "çok uzun zamandır". Aslında

böyle sıkıntılı dönemlerde Hayri'nin gelip işleri çekip çevirmesi gerekirdi fakat beyefendi haftanın beş günü İstanbul'da kendi hırslarının ve heveslerinin peşinde koşturmaktaydı. Geriye kalan iki günde de yüzünü gören cennetlikti. Yüzünü görmek istediğinden değil –asla böyle bir arzusu yoktu Meral'in– fakat esnafla da kendisi mi uğraşacaktı böyle kadın başına? Bunun alacaklısı vardı, vereceklisi vardı. Yoksa otelin dekorasyonuyla, misafiriyle, mutfağın düzeniyle, menülerin hazırlanmasıyla mı ilgilenecekti? Hangi birine yetişecekti?

Uzatma, dedi kendi kendine, ne yapılması gerekiyorsa yapacaksın! Öyle ağlayan zırlayan kadınlardan değildi Meral. Bugüne kadar başını hep dik tutmuştu, elbet bundan sonra da dik tutacaktı.

Sırtına kaşmir hırkasını alıp aşağıya indi, resepsiyon niyetine kullandıkları masanın başına oturdu, okuma gözlüklerini taktı ve çekmecenin içine darmadağın bir şekilde tıkıştırılmış makbuzları ayırıp dizmeye başladı. Bir süre sonra gördü ki Agop haklıydı, kasaba aylardır ödeme yapılmamıştı. Önce utanır gibi oldu, sonra, "Bir yere kaçmıyoruz ki canım, buradayız işte, nasıl olsa ödeyeceğiz..." diye mırıldandı. Ödemesine ödeyecekti de defterlere bakılırsa kasadaki para ucu ucuna yetecekti. "Ne yapalım, başka çaremiz yok..." Adama tamam demişti bir kere, hem nasıl olsa müşteri geliyordu. İçine doğmuştu Meral'in, şansı dönecekti, başka misafirler de gelecekti. Çok yakında rezervasyon için arayanları geri çevirmek zorunda kalacaktı.

Kasap Agop, "Kaç kişilik et lazım?" diye sorduğunda, "On kişilik – hayır hayır, on altı olsun!" demişti.

"Emin misiniz Meral Hanım? Fazla gelmesin?"

On altı, kulağa daha zengin geliyordu. Bu siparişin haberi Körburun'da hemen kulaktan kulağa yayılırdı. İşlerin yolunda gittiğini herkes öğrenecekti bu sayede. Misafir

çağırırım, kalan etlerle de onları ağırlarım, diye düşündü. Personele süt danası yedirecek hali yoktu herhalde! Cerenleri çağırabilirdi, kaç zamandır görüşmemişlerdi.

Hem kafasını kurcalayan bir mesele vardı Ceren'le konuşmak istediği.

* * *

Seher hiç haber vermeden ortadan kaybolduğunda, Meral kızın sözünden caydığını ve sıkılıp kaçtığını düşünmeye başlamıştı. Fakat iki gün sonra perişan bir vaziyette geri döndü Seher, ağlamaktan yüzü gözü şişmişti. Meğer babası vefat etmiş – ya da daha önce ölmüş de bunun daha yeni haberi mi olmuş neymiş. Karmakarışık meseleler. Kalacak yerim yok dediğinde Meral ona boş odalardan birini açtı. "Para mara istemem. Şimdilik kimse yok. Misafir gelir, odalar dolarsa ne yapacağımızı o zaman düşünürüz," dedi bütün iyi niyetiyle. Niye dedenle kalmıyorsun diye sormadı. Neler döndüğünü merak ediyordu ancak bu kadar üzgünken bir sürü soru sorup kızcağızı sıkboğaz etmek de hiç yakışık almazdı.

Sonra Seher odasına kapandı –misafirlerin pek sevmediği küçük odayı vermişti, süit açacak hali yoktu herhalde– ve hiç çıkmadı. Kapının önüne bıraktıkları yemek tepsilerine dokunmuyordu bile. Murat İstanbul'a dönmüş olmasaydı azıcık arkadaşlık ederlerdi, kızın kafası dağılırdı belki ama şimdi o da yoktu.

İş başa düşmüştü yani.

"Güneş var ama dışarısı yine de serin, yanına bir hırka al," dedi. "Bana öyle bakma! Yürüyüşe çıkıyoruz, itiraz kabul etmem."

Hava tam yürüyüş havasıydı aslında. Aceleleri de yoktu, bir yere yetişmeleri gerekmiyordu, o yüzden kestirmeden değil, sahil yolundan ağır ağır yürüdüler, vapur

iskelesine varana kadar güneşin ve deniz kokusunun tadını çıkardılar. Meral'in keyfi yerindeydi de kız pek konuşmadığı için onun ne hissettiğini anlamakta zorlanıyordu. Sıkıldı mı acaba, yoruldu mu, geri dönmek mi istiyor, niye hiç konuşmuyor gibi bir sürü endişe vardı kafasında; bir yandan da, iyi de bana ne, ne diye endişeleniyorum ki, diye kendi kendine kızıyordu.

Meydandan çarşıya doğru saptıklarında esnafın kaçamak bakışlarını üzerinde hissetti ve yine o kadar rahatsız oldu ki Seher'i düşünmeyi bıraktı. Hep böyle bakardı bu insanlar ve eğer göz göze gelirlerse hemen abartılı bir saygıyla selam verirlerdi. Meral de hafifçe gülümseyerek ya da başını hafifçe yana eğerek –asla öne değil, hep yana– küçük bir karşılık verirdi. Körburun'a daha yeni taşındığı zamanlar yanında kayınvalidesiyle şu çarşıda dolaştığı günü hatırladı; ilahi Neriman Hanım, Allah uzun ömür versin, nasıl da, "Bu da benim gelinim. İnsanlarla tanışmayı sevmiyor, o yüzden rahatsız etmeyin," demişti konuştuğu herkese. Kaç sene geçmişti –on beş? Yirmi?– yaşlandın Meral, dedi içinden, gözlerinin kenarında beliren çizgileri makyajla gizlemeye çalışsan da yaşlandın işte. O zamanlar Körburunluların ona nasıl düşman gibi baktıklarını henüz anlayamıyordu Meral ama artık en ufak bir şüphesi kalmamıştı.

Şu manav Mıstık mesela, diri görünsünler diye tezgâhtaki marulların üzerine deniz suyu serperken nasıl da yan gözle Meral'i tepeden tırnağa süzüyordu. Çaktırmadığını sanıyordu ama Meral'in dikkatinden kaçmamıştı. "Hayri Bey nasıllar Meral Hanım? Bu aralar hiç göremiyoruz. Evini unuttu galiba," derken nasıl da yılışık yılışık sırıtıyordu. Her şeyden haberimiz var demeye çalışıyordu aklı sıra.

Herkes bana saygı duyuyor, diye düşündü Meral, benim hakkımda kötü bir şey söyleyemezler. Yalandı tü

bii, saygı filan duydukları yoktu. Olsa olsa çekiniyorlardı. Hayri'den korkuyorlardı, Meral'den ise çekiniyorlardı. Soğuk ve züppe buluyorlardı onu, belki biraz da tehlikeli. Bütün bunlar arkasından ağza alınmayacak şeyler demelerine engel değildi elbette, biliyordu Meral çünkü hepsinin gözünü öfke ve kıskançlık bürümüştü. Hayri'nin gücünü kıskanıyorlardı, onlar gibi beş para etmez bir adamken aklını kullanıp kendine bir servet edinmesini kıskanıyorlardı ve mutsuz olmasını istiyorlardı. Sırf Hayri'nin değil, Meral'in de acı çekmesini istiyorlardı. O sayede yüreklerine biraz su serpeceklerdi.

Bir dükkân yanda kuruyemişçi Remzi, ayaküstü hemen işlerin ne kadar kötü gittiğinden dert yandı, lafı kiraların ne kadar yüksek olduğuna getirecekti, sanki zekâsıyla ve tatlı diliyle Meral'in aklını çelebilirmiş, pazarlık kapısı açabilirmiş gibi boş boş konuşuyordu işte. "Bugünler de geçer, merak etmeyin," dedi Meral. Senin bu insanın dişini kıran şekerlerini, bu bayat fındık fıstıklarını kim ne yapsın be adam, demek isterdi aslında, artık devir değişti, herkes her şeyin daha iyisini görüyor, daha yenisini, daha değişik olanını istiyor, sen de kendini yenilemek zorundasın, yoksa gözünün altındaki çizgilere yenileri eklenirken insanların unuttuğu bu adada tek başına kuruyup gideceksin.

Meral bu insanlardan hem daha akıllıydı hem de daha cesurdu. Ayrıca şansı da yardım etmiş, Seher'i bulmuştu işte, taptaze, yepyeni bir kan!

Seher'le ilgileneceğime neler düşünüyorum, diye kızdı kendine. Hesapta onun aklını dağıtmak, arkadaşlık etmek için yürüyüşe çıkarmıştı. Fakat şimdi Dondurmacı Ender –Parizyen derdi çocuklar buna, eskiden dükkânın adı öyleymiş ama sıkıyönetim çıkınca değiştirmesi gerekmiş, ne manasız işler, sanki memleketin başka derdi kalmamış gibi– nasıl da tatlı tatlı hatırını soruyordu Seher'in,

kırk yıllık dostu gibi nasıl da elini iki elinin arasında tutmuş baş sağlığı diliyordu. Birkaç adım geride durup onlara seyreden Meral, bu samimiyeti kıskandığını fark etti. Seher'i mi kıskanıyordu adamdan, yoksa adamın dostluğunu mu, aman nesini kıskanacaktı bunun, "Hadi Sehercim, yolumuz uzun, geç kalıyoruz," dedi ve elini uzattı.

"Nereye gidiyoruz?"

"Sana göstermek istediğim bir yer var. Biraz uzak, yorulmazsın değil mi?"

* * *

Dört yol ağzından Narlı Tepe'ye çıkan yokuşu tırmanırken üç yüz-dört yüz metre yukarıda sola doğru bir patika ayrılırdı. Bilmeyen birisi, orada öyle bir yol olduğunun farkına bile varmazdı. Sık ağaçların arasından geçip patikaya adımını attığında bambaşka bir âleme geçmiş gibi hissederdi kendini.

Seher'in yüzündeki o gergin ifadenin bir anda gevşediğini, yerini tatlı bir şaşkınlığın aldığını gören Meral sevindi. Neden olduğunu bilmiyordu ama bu yolun insanın üzerine rahatlatıcı bir tesiri vardı. Kızılçamların gölgesinde kıvrıla kıvrıla ilerleyen daracık patika, ormandaki yüz yıllık ağaçlar kadar eskiydi büyük ihtimalle. Eğimin dikleştiği yerlerde toprağa yerleştirilmiş taş basamaklar, zamanla ağaçların kalın köklerine karışmıştı. Reçine kokusu farklıydı burada, Körburun'da koklaya koklaya kanıksadıkları reçineden daha keskin, daha tazeydi. Çam yapraklarının halı gibi kapladığı sert toprak, dalların arasından damla damla süzülen güneş ışığıyla aydınlanırdı. Tepelerinde öten kuşlar bile farklı bir türdü sanki, sesleri bir tuhaf gelirdi Meral'e; biraz oturup dinlese ne dediklerini anlayacağını düşünürdü.

"Cenazeyi Almanya'da mı defnetmişler?"

Seher anlam verememişti bu soruya, boş gözlerle baktı.

"Aman, şu aptallığıma bak. Azıcık nefes al diye seni dışarı çıkarıyorum, sonra da böyle sorularla kafanı şişiriyorum."

"Ha evet... Almanya'da olmuş. Çok ani olmuş zaten... Yani öyle diyorlar."

Meral, onun yaşındayken hayatın nasıl olduğunu hatırlamaya çalıştı. Annesi ve babasıyla sürekli bir çatışma halindeydi; onlardan kurtulmak ve kendi hayatını yaşamak için her şeyi göze alacak kadar sıkılmıştı. Zaten biraz da o yüzden tutulmamış mıydı Hayri'ye? Annesinin ve babasının dünyasından kaçmak için evlenmemiş miydi? Fakat yıllar geçtikçe Meral annesine benzemeye başlamış, Menderesçi diye, geri kafalı diye kızdığı babasını da her zamankinden fazla özler olmuştu. Ailesi yanı başında olsun istemişti ama hep bir mesafe, bir soğukluk kalmıştı aralarında. Hayri'den uzak duruyorlardı. Haksız değillerdi ki, adam düşman bellemişti Meral'in ailesini. Küstah herif! Torunlarının okula başladığını bile göremeden bu dünyadan uçup gitmişlerdi. Sanki sözleşmiş gibi peş peşe... Nefes alamamıştı Meral. Göğsünü yarmışlar da yüreğini söküp koparmışlar gibi canı yanmıştı.

Şimdi Seher'in yüzüne bakınca aynı acıyı göremiyordu. Sadece öfke vardı kızın gözlerinde.

"Babamı kaybettim deyip duruyorum," diye mırıldandı Seher. Meral'le değil de kendi kendine konuşuyor gibiydi. "İnsan kalemini kaybeder, anahtarını kaybeder. Sonra da bulur. Babasını kaybetmez ki! O kadar saçma geliyor ki! Nereye koyduğumu unuttuğum bir eşya gibi günün birinde karşıma çıkmayacak. Çünkü artık öyle birisi yok."

"Vefat etti demek insana çok güç geliyor, o yüzden bizi daha az üzecek sözcükler arıyoruz."

"Öldü bile diyemiyoruz, daha kibar olsun diye vefat etti diyoruz. Ama öldü işte, geri gelemeyecek. Bunu anlamaya çalışıyorum, anlamaya çalıştıkça da daha çok kayboluyorum. Çok saçmalıyorum değil mi? Kusura bakmayın."

"O ne biçim laf öyle? Hiç saçmalamıyorsun, ayrıca saçmalasan ne fark eder? Canın ne anlatmak istiyorsa anlatabilirsin, ben dinlerim."

Ormanın kıyısındaki son ağaçları geçtikten sonra güneşin altında kavrulan yumuşak, kırmızı toprakla kaplı düzlüğe çıktılar. Meral tel örgüdeki deliği eliyle koymuş gibi buldu ve Seher'in çitin öteki yanına geçmesine yardım etti. Eski rasathane binası, betondan dev bir kibrit kutusu gibi tam karşılarında, uçurumun kenarında duruyordu.

"Bu da neyin nesi böyle?" dedi Seher gülümseyerek.

Kızın gülümsemesi Meral'in hoşuna gitti. "Tam olarak ben de bilmiyorum. Almanlar yapmış galiba, savaş bittikten sonra terk etmişler. Yol o kadar uzun ki kimsenin aklına gelmiyor, burada böyle duruyor. Senin hoşuna gideceğini tahmin etmiştim."

"Onca zaman... Burada böyle bir yer olduğunu hiç bilmiyordum. Siz nasıl keşfettiniz peki?"

"Keşfetmedim. Körburun'a ilk geldiğimde Hayri göstermişti, hava atacak daha enteresan bir şey bulamadığından herhalde... Arada sırada çok bunaldığımda kafa dinlemeye bu taraflara gelirim. Ama dur hele, asıl görmen gereken şey içeride."

Meral bir süre bekleyip Seher'in hayranlıkla etrafı seyretmesini izledi, sonra binaya kadar yürüdüler. İçerisi serindi; rutubete ve küf kokusuna biraz alışınca insanın hoşuna bile gidiyordu. Sarmaşıkların ele geçirdiği yüksek çatısıyla, eski bir borudan damlayan suyun şıp şıp sesiyle bu dünyaya ait olmayan karanlık bir bahçeye benziyordu.

Seher'i elinden tutup tavandaki dikdörtgen şeklindeki açıklığın tam altına götürdü. "Şuna bak! Hani bana bir ressamın tablolarını göstermiştin ya, adı neydi, hani şu kıpkırmızı resimleri yapan adam?"

"Rothko mu?"

"Evet evet, o işte. Onun resimlerine baktığımda hiçbir şey anlamamıştım ama sonra aklıma bu geldi." Parmağıyla tam tepelerindeki boşluğu gösterdi. "Bu da o ressamın tabloları gibi insanı içine çekiyor. Uçsuz bucaksız bir boşluk, eğer uzun uzun bakarsan karşı koyamıyorsun... Sonra burada durup seyredince bulutlar daha hızlı hareket ediyormuş gibi geliyor insana. Dünyanın sürekli döndüğünü hatırlıyorsun. Hiç ama hiç durmadığını. Düşünsene, yuvarlak bir kaya parçasının üzerindeyiz ve uzayda fırıldak gibi dönüp duruyoruz. Ne kadar acayip değil mi?"

Seher başını salladı. "İnsanı küçültüyor."

"Evet evet! Küçültüyor insanı. Zaman çok enteresan bir şey... Bazen her şey durdu sanıyorsun, bu acı hiç geçmeyecek sanıyorsun ama zaman seni dinlemiyor. Kendi bildiğini okuyup yoluna devam ediyor. Fırıldak gibi dönüyoruz uzayda, sabahtan akşama kadar tepemizden binlerce bulut geçiyor. Bizim acımız da tasamız da çok ufak, çok önemsiz zaman için."

Fakat öyle değildi işte. Hayri aklına geldikçe öfkesi midesine yumruk gibi iniyordu. Benim için kıymeti olmayan bir adam, sadece kâğıt üzerinde evliyiz dese de öyle değildi işte.

"Bir zindana hapsolduğunu ve dünyanın durduğunu düşünüyorsun. Bu adada başka türlü düşünmek imkânsız zaten. Ama şu boşluğa bakıp düşecek gibi olduğunda kafandaki bütün düşünceler toz zerrecikleri gibi dört bir yana dağılıyor."

Ya da kocaman bir kaya olup daha beter oturuyor göğsünün üstüne, dedi içinden.

İki gün sonra Seher yine hiç haber vermeden ortadan kayboldu.

* * *

Cuma sabahı erkenden kalkmayı planlamıştı ama uyandığında saat neredeyse ona geliyordu.

"Günaydın!" dedi Murat banyonun kapısından tıraş köpüklü suratıyla. "Sabahın köründe seni sordular ama baktım çok güzel uyuyorsun, uyandırmamaya kıyamadım."

"Ne demek o?"

"Çocuklara kızma tamam mı, ben söyledim."

"Hiçbir şey anlamadım Murat ama acelem var, sonra konuşuruz. Vapur yanaşacak, konuklar yolda, geç kaldık!"

"İşte onu anlatmaya çalışıyorum ama beni dinlemiyorsun ki! Sabahın köründe aramışlar, rezervasyonlarını iptal etmişler."

"Olur mu öyle şey? Son anda rezervasyon iptal edilir mi?"

"Çocukları hastalanmış. Gece ateşlenmiş."

"Ne münasebet canım? Hayır efendim, o kadar hazırlık yaptık. Bizi ne sanıyor bu insanlar?"

"Kaparo almış mıydın? Almadıysan yapacak bir şey yok. Rezervasyonun var diye adamı sürükleyip zorla getirmezsin ki."

Böyle bilgiçlik tasladığında Murat'a sinir oluyordu. Böyle bilgiçlik tasladığında, sesinin tonu, yüzündeki ifade, hatta konuşurken seçtiği kelimeler değişiyor, babasına benzemeye başlıyordu.

"Migrenim tutacak," dedi. Oğlu, "hiç şaşırmadım," der gibi bir surat yaptı aynada. Bir yanağı bitmiş, öbür yanağı köpüklü kalmıştı.

Çocukları ateşlenmiş! En başından, küçük çocukla böyle bir otele gelmeye kalkmaları saçmaydı zaten. Ço-

cuklar için tatil köyü değildi ki burası. Havuzda sürekli bir curcuna, bir gürültü. Diğer misafirler rahatsız olmuş olmamış, böyle görgüsüz insanların umurlarında bile değildi.

Meral kendini yatağa atıp bütün günü yorganın altında geçirmek istedi ama migreni uyumasına izin vermeyecekti. Acilen karnını doyurması ve ilaçlarını içmesi gerekiyordu. Mutfağa telefon edip odasına kızarmış ekmek ve çay getirmelerini söyledi. Bir kibrit kutusu kadar da beyazpeynir.

"Biz de uyanmanızı bekliyorduk hanımefendi," dedi aşçı Müjdat. "Agop Usta etleri getirdi. Sizinle görüşecekmiş, öyle konuşmuşsunuz."

"Beklesin biraz."

"Bir buçuk saattir bekliyor zaten."

Meral söylenerek saçlarını topladı, üstüne kimonoya benzeyen uzun ipek sabahlığını geçirdi, önünü sıkı sıkı kapattı. Sabah serinliğinde ürperdiğini hissetti, sırtına şalını doladı. Önceki gece hazırladığı zarfı alıp aşağı indi. Karşındaki adam kasap bile olsa öyle herkesin önünde eline para sayılmazdı, zarfa konulup takdim edilirdi; annesinden böyle görmüştü, aile görgüsü bunu gerektirirdi. O da Murat'ı böyle yetiştirmişti. Evet, Meral yaşlandıkça annesine benzemeye başlamıştı fakat kocası gibi kaba ve görgüsüz olmaktansa annesine benzemeyi bin defa tercih ederdi. Şimdi Hayri olsa cebinden bir tomar parayı çıkarıp adamın önüne atardı. Küstahlık, diye mırıldandı. Kimsenin haysiyetini incitmemek lazım.

Aşağı inerken son anda rezervasyonu iptal eden misafirler aklına geldi ve bir kere daha sinirlendi. "Bir süt danası yüzünden şu başıma gelenlere bak," diye mırıldandı. Ne yapacaktı şimdi o kadar eti? Kesilmiş hayvan iade edemezdi ki! Agop, çok gelmesin, emin misin, diye de sormuştu üstelik. Her şeyi ondan daha iyi biliyormuş

gibi ukalalık yapan adamlara sinir oluyordu. Murat'ın kuyruk gibi peşinde dolandığını geldiğini fark etti. "Senin derdin nedir?" diye tersledi çocuğu.

"Bir derdim yok anne, karnım aç, bir şeler atıştırıp çıkacağım."

Çıkıp nereye gideceğini sormadı. Bu oğlanın ne zaman gelip ne zaman gittiğini takip edemiyordu artık. Başına buyruk, sorumsuz bir hayat yaşamaya başlamıştı Murat. Senin okulun yok mu, derslerin yok mu diye soracakken son anda kendisini tuttu. Başkasına sinirlenip çocuğuna çatan anneler gibi olmak istemiyordu. O da en sevmediği huylardan birisiydi.

Mutfaktakilerin onu görür görmez konuşmayı kestiğini hissetti. Beni çekiştiriyorlardı, diye düşündü, dedikodumu yapıyorlardı. Anlamadığını mı sanıyorlardı acaba? Müjdat'la Agop mutfak masada karşılıklı oturmuş çay içiyorlardı. Bulaşıkları yıkayan komi de köpüklü elleriyle yanlarına sokulmuş onları dinliyordu.

"Çok bekletmedim umarım. Keşke gelir gelmez haber verseydiniz."

"Verdik aslında," dedi Agop.

"Ne önemi var Meral Hanım," diye araya girdi Müjdat. "Biz etleri buzluğa yığdık. Vallahi şahane görünüyorlar, lokum gibi. Görseniz siz de bayılırsınız."

Meral yüzünü buruşturdu. "Evet evet, güzeldir, şüphem yok. Bana da bir çay koysana evladım." Komi nin adını hatırlayamadı. Cevdet? Cevat? Öyle bir şeydi işte.

"Agop Bey siz hesaplarınızı getirdiniz değil mi? Kuşlaştıralım da bir hata yapmayalım." Dönüp arkasına baktı; Murat buzdolabından kendine bir elma, bir bardak süt almış, kapının yanında dikilmekteydi. "Canım sana zahmet benim mor kapaklı defterimi getirir misin, tekrar yukarı çıkarma beni."

"Ben getiririm Meral Hanım," diye atıldı aşçı. Murat eliyle gerek yok sen otur der gibi bir işaret yaptı ve yukarı fırladı. Çocukluğundan beri böyleydi bu oğlan, iki dakika yerinde duramazdı. Babaannesi az mı koşmuştu peşinden? Meral'in en büyük korkusu, bir gün ayağının kayıp adadaki uçurumlardan birinden aşağı yuvarlanmasıydı. Salıncaktan ve bisikletten sık sık düşüp kafayı gözü patlatmıştı ama daha ciddi bir kaza olmamıştı çok şükür.

Şimdi beklerken bir de bu adamlarla konuşmak, havadan sudan sohbet etmek gerekiyordu. Hiç beceremezdi Meral böyle insanlarla boş boş konuşmayı – yani elbette becerirdi, niye becermesin de ne gerek vardı? Yine de nezaket gereği, "İşler nasıl, Agop Bey? Her şey yolunda mı, keyfiniz yerinde mi?" diye lafa girdi. Masaya otururken sıkıntıyla sabahlığının eteklerini düzeltti.

"Bildiğiniz gibi Meral Hanım. Geçen yıla göre daha durgun. Geçen yıl da önceki yıla göre daha durgundu, malum... Eh, kolay zamanlar değil bunlar."

"Ne zaman kolaydı ki?" Bu Agop'un babası hiç böyle asık suratlı bir adam değildi halbuki. Allah uzun ömür versin, gayet tatlı dilli bir beyefendiydi. Artık oğlu kime çektiyse...

"Kirayı bile zor denkleştiriyoruz. Kasaya giren yok, hep çıkan var," dedi Agop çatık kaşlarla.

Bir de böyle laf sokmaları yok muydu. Kirayı zor denkleştiriyormuş! Kasaya para girmiyormuş! Zarfı masanın üzerine bırakıp işte burada dercesine eliyle üzerine hafifçe vurdu. "Eşimin işleri çok yoğun Agop Bey. Malum haftanın yarısı İstanbul'da. O yokken her şeyle benim ilgilenmem gerekiyor. Bazen böyle dalıp unutuyoruz işte. Hem bir yere kaçmıyoruz ki, hep buradayız."

"Bizim arada sırada dalıp kirayı ödemeyi unutmak gibi bir imkânımız yok elbette." Yalandan gülümsedi Agop. Aklı sıra espri yapıyordu.

Meral'in iyice tepesi attı. Sürekli kiradan şikâyetçiydi bu esnaf; sanki başka yerlerde insanlar bedavaya oturuyordu evlerinde, dükkânlarında. Murat da nerede kalmıştı? Feci bir migren nöbeti geliyordu, şimdiden anlamıştı Meral, en kötülerinden biri olacaktı. Bir an önce şu insanlardan kurtulsam da odama çıkıp perdeleri sıkı sıkı kapatsam, karanlıkta otursam, diye düşündü. "Bir çay daha almaz mıydınız Agop Bey?"

"Çok içtim sizi beklerken. Murat Bey gelene kadar size etleri göstereyim arzu ederseniz," dedi adam.

Böyle burun buruna oturup yalandan sohbet etmekten bunaldığı için itiraz etmedi. Kalkıp sabahlığının önünü düzeltti. Üçü birden mutfağın dibindeki kilere girdiler. Aşçı buzluğun kapağını kaldırdı. Meral âdet yerini bulsun diye eğilip göz attı. "Harika, harika..."

"Bunlardan külbastı yaparız Meral Hanım ya da soslu bir şekilde..."

"Tamam tamam, daha sonra düşünürüz onu." Buzluktan yükselen koku midesini bulandırmıştı. Çiğ et kokusu. "Kaç gün dayanır bunlar?"

"Beş gün, bilemediniz bir hafta..." dedi Agop. "Böyle tazeyken daha iyi tabii, fazla bekletmemek lazım."

"Bir de sürekli elektrikler kesiliyor ya Meral Hanım, ben bu buzluktan çok korkuyorum. Bir gün içinde ne var ne yoksa çöpe atmak zorunda kalacağız."

"Öyle şeyler deme! İnsan kendi ağzıyla şeytanı davet etmez." Bu da annesinin lafıydı. Adamların arasından sıyrılıp o daracık kilerden dışarı attı kendini. "Evladım bana bir dilim ekmek kızartsana, şu ilacımı içeyim yoksa akşama kadar ağrıdan kıvranacağım. Nerede kaldı bu Murat?"

"Buradayım anne." Kaşla göz arasında gelmiş, kilerin kapısına dayanmış içerdekileri seyrediyordu.

"İyi, hadi o zaman, buyurun şu hesapları halledelim de bitsin bu iş."

Agop gözlüklerini takıp defterin üzerine eğildi. Meral kendi okuma gözlüklerini odasında unutmuştu ama bir de onu beklemeye tahammülü yoktu artık. Arkasına yaslandı ve kasabın parmağıyla tek tek bütün satırların üzerinden geçerek kendi defterinde yazanlarla karşılaştırmasını izledi. Hesaplar tutunca içini yine küçük bir sevinç kapladı. Okulda hocanın sorusunu doğru cevaplamış ve aferin almış bir ilkokul öğrencisi gibi gülümsedi. Bir daha bu Agop'la uğraşmak zorunda kalmayacaktı, gözü uzun süre et filan görmek istemiyordu. Ve Hayri olmadan da işler tıkır tıkır yürüyordu işte. Çok uzun zamandır koskoca oteli tek başına idare ediyordu. Bunu kendisi gayet iyi biliyordu ama çevresindekiler de farkında mıydı acaba? Dönüp Murat'a baktı, onunla göz göze gelip bu anı paylaşmak istedi ama oğlan çoktan alıp başını gitmişti. Yakında bu işleri sen halledeceksin, demek istiyordu, bütün bunlar senin olacak.

Önüne döndü, defterini kapattı ve bardağın dibinde kalan çayı keyifle içti. "Eh artık hesabımızı kapattığımıza göre sizin de içiniz rahat, benim de."

Bir sessizlik oldu. Agop bir karış suratla öyle put gibi duruyordu karşısında. "Meral Hanım hesap tamam da ödemeyi yapmadınız."

"Vermedim mi?" Adam zarfı masanın üzerinden almamış mıydı? Meral dikkat etmemişti fakat sanki almış ve ceketinin cebine koymuş gibi hatırlıyordu. Yoksa zarfı masanın üzerinde görmeyince öyle mi varsaymıştı? Sabahlığının ceplerini kontrol etti, ikisi de boştu. "Emin misiniz? Siz de ceplerinize bir bakın isterseniz."

"O ne demek efendim? Gizlice alıp cebime mi attım yani?"

"Yok, dalgınlık hali, ne bileyim... Ben masanın üzerine bıraktım zarfı diye hatırlıyorum, siz de gördünüz."

"Hırsız mı diyorsunuz bana efendim?"

"Ne münasebet? Hem niye bağırıyorsunuz?"

"Bağırmıyorum!" diye ayağa fırladı adam.

Meral'in şakakları, migrenin tüm şiddetiyle zonklamaya başladı. Müjdat ve adını hatırlamadığı komi çocuk şaşkın gözlerle ona bakıp ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. "Yahu demin buraya, masanın üzerine bıraktım zarfı, siz de mi görmediniz?"

İkisinden de ses çıkmadı.

"Bakın bakayım şöyle bir etrafınıza. Ayağa kalkarken çarpıp yere mi düşürdük acaba?"

Müjdat gözlerini Agop'a dikip bir şey söylesene der gibi kaşlarını kaldırdı.

"Ben hiçbir şey anlamadım bu işten," dedi Meral.

Herkesin bakışlarını üzerinde hisseden Agop'un beti benzi atmıştı. "Ben de anlamadım efendim, ben de anlamadım. Ömrümde ilk defa hırsızlıkla itham ediliyorum. Başımıza gelmeyen bir bu kalmıştı." Hızlı hızlı soluyordu. "Buyurunuz, üzerimi arayınız isterseniz. Ama böyle adi iftiralara boyun eğmemi beklemeyin benden. Yeter efendim, yeter! Bugüne kadar yaptıklarınız yetmedi mi? Doymadınız mı hâlâ?"

Adamın bu sinirli hali Meral'i ürkütmeye başladı. Ya kalp krizi geçirip başlarına iş çıkaracaktı ya da kendini tutamayıp üzerlerine saldıracaktı.

"Tamam Agop Bey, tamam. Sakin olun lütfen. Size iftira atan filan yok. Belli ki bir yanlış anlaşılma oldu. Şu zarfı bir bulalım, ben derhal sizin dükkânınıza göndereceğim, oldu mu? Evladım orada öyle dikileceğine adamcağıza bir bardak su versene..."

Çocuk şaşkınlığını üzerinden atıp musluğa koştu. Sonra da, "Nerede olabilir ki, nerede olabilir ki?" diye kendi kendine söylenerek masanın altına bakınmaya başladı.

15. Saksı (1983)

"Merhaba." Seher'in sesi hiç de istediği gibi çıkmamıştı; ürkek ve samimiyetsiz gelmişti kendi kulağına. Bravo Seher, dedi içinden, defalarca bu ânın hayalini kur ama ne diyeceğini planlama! Dehşete kapılmış kedi yavrusu gibi donup kal!

Bir türlü kafasını kaldırıp karşısındaki adamın yüzüne bakmaya cesaret edemedi. Gözleri kirli beyaz bir tişört, kot pantolon ve siyah çoraplar arasında gidip geldi. Altan'ın bedeni, o uzun kollarıyla, uzun bacaklarıyla hatırladığı gibiydi, sadece üstüne bir göbek eklenmişti. Hiçbir şey demeden öyle durup bekleyince, yoksa beni tanımadı mı, diye düşündü Seher. Hatırlamıyor olabilir miydi? Hayalleri tuzla buz olmadan oradan kaçmak, merdivenlerin basamaklarını ikişer üçer inip kendini apartmanın kapısından dışarıya atmak ve arkasına bakmadan caddeye kadar koşmak istedi. Fakat hemen saçmaladığına ikna etti kendini; hayallerini yıkacak bir şey olmamıştı ki. İkisi de ne diyeceğini bilmiyordu, o kadar.

"İçeri gel," dedi Altan. "Çay içelim."

Dağınık bir daireye girdi. Dağılacak fazla eşya olmadığından aslında o kadar da kötü görünmüyordu ancak haftalardır temizlenmediği her halinden belliydi. Belki de aylardır. Altan divanın üzerindeki battaniyeyi ve ga-

zeteleri itip Seher'e yer açtı. Çıkarılıp fırlatılmış giysiler salonun bir köşesinde küçük bir tepe oluşturmuştu. Başka bir köşede televizyon, evdekilere küsmüş gibi duvara dönük duruyordu. Camın önündeki bitki, aylar önce ölmüştü ama Altan hâlâ ümidi kesmemişti herhalde; saksının altındaki tabak ağzına kadar suyla doluydu, bir kısmı taşıp muşambaya akmıştı.

"Nasıl buldun beni?"Altan divanın öteki ucuna otururken yerdeki boş bira şişelerine çarpıp devirdi.

"Hiç kolay olmadı. Babamın arkadaşı bir Veysel Amca vardır. O yardım etti."

"Tanımıyorum ben Veysel Amca diye birisini."

"O da seni tanımıyor zaten. Ama seni tanıyan birilerini buldu."

"Tanıyan birilerini buldu."

"Evet."

Altan eğilip dağılan şişeleri topladı, yeniden asker gibi yan yana dizdi. "İyi oldu gelmen. Benim de yapacak işim yoktu, canım sıkılıyordu."

Yüzü aynıydı. Belki biraz yanakları şişmişti ama çok değil. Esas değişiklik gövdesindeydi. Üç yıl önceki o yay gibi gergin, durduğu yere sığmayan, her an koşmaya hazır hali yoktu. Eski Altan gitmiş, yerine yorgun, hantal bir adam gelmişti.

"Neler yapıyorsun görüşmeyeli?" Sesi de mi değişmişti biraz, yoksa biraz garip konuştuğu için mi Seher'e öyle geliyordu?

Bunca zaman sonra ilk sohbetleri o kadar tatsız başlamıştı ki Seher'in içinde yine kaçma isteği kabardı. Korkunç bir hata yapmıştı, gelmemesi gereken bir yere gelmişti fakat şimdi yerinden kımıldayamıyordu.

Altan, cevap beklemeden kendisi anlatmaya başladı: "Yeni bir iş bulmam lazım. Geçen hafta patronla kavga ettim. Herif abuk sabuk laflar etti ben de üzerine yürü-

düm. Siktir git gelme bir daha, dedi. Ben de şirketin götüne girsin orospu çocuğu, dedim. Herif baba parasıyla patron olmuş, kendini bir halt zannediyor pezevenk."

Televizyonda seyrettiği sıkıcı bir filmden bahseder gibi tekdüze bir sesle anlatıyordu bunları.

"Sonunda ben de kapıyı çarptım çıktım. Birkaç gündür kafa dinliyorum. Yarın bir gazete alıp ilanlara bakmaya başlarım. Onlar eski, karı kız resimlerine bakarım diye atmadım."

Gözlerini yumarak uzun uzun esnedi.

"Ya da belki de birkaç gün daha kafa dinlerim. Hadi bir çay yap da içelim. Kahvaltı ettin mi? Saat kaç?"

"Öğlen oldu."

"Olsun sen yine de çayı demle, iyi gelir belki."

* * *

Altan çayını içtikten sonra ayaklandı. "Ben içeride bir-iki saat kestirsem çok sıkılmazsın değil mi? Sonra çıkarız. Hava aydınlık bugün, canım rakı çekti. Özlemişim seni."

Çay faslında hiç susmamış, Seher'in pek de ilgisini çekmeyen şeyler anlatıp durmuştu. Gazetelerin içler acısı hali, televizyondaki programların içler acısı hali, Turgut Özal, zamlar, eski işyerindeki sekreterin ter kokusu. Arada sırada Seher'e bir soru soruyor ama çoğunlukla cevabını beklemiyor, beklese de dinlemiyor, kendisi konuşmaya devam ediyordu.

Fakat sonra, "Özlemişim seni," demişti. *Özlemişim seni.* Gerisinin fazla önemi yoktu.

Seher duvarlara bakarak zaman öldürmektense azıcık işe yaramaya, hiç olmazsa bulaşıkları yıkamaya karar verdi. Çay yapmak için mutfağa girdiğinde pisliği görmüş ve dehşete kapılmıştı. Kirli tabakları sabunlarken

belki de akşamdan kalmadır, diye mırıldandı kendi kendine. Aklına gelen en mantıklı açıklama buydu. Herhalde içkiyi fazla kaçırmış ve henüz ayılamamıştı; bu yüzden tuhaf davranıyordu. Bulaşıklar bittikten sonra sabunlu bezle eviyeyi ovdu, tezgâhı sildi. Belki de kafası iyiydi. Ot içmişti ve onda böyle bir etki yapıyordu belki, kim bilir. Fakültede heykel dersine girmeden önce gizli gizli ot içen öğrenciler vardı, onların da gözleri böyle kıpkırmızı olurdu ve konuşmaya başladılar mı bir türlü susmazlardı. Buzdolabını açtı, ekşimiş yarım şişe sütü ve küflenmiş beyazpeyniri çöpe attı. İçinde başka da bir şey yoktu zaten. O berbat koku çıksın diye fişini çekip kapağını açık bıraktı. Aslında bütün evin havalandırılması gerekiyordu ama mutfağın sınırları dışında herhangi bir şeye müdahale etmeye cesaret edemedi.

Buzdolabının karşısına geçip bekledi.

Kendi hayatının da şu ekşimiş yarım şişe sütten pek bir farkı yoktu.

* * *

Yemeğe oturur oturmaz bir duble rakıyı kafaya dikince Altan'ın havası biraz değişti. Seher'in aklından hiç çıkmayan o gülümseme gözlerine geri döndü.

Meyhanede cam kenarında bir masa seçmişlerdi. Balık Pazarı'nın cıvıl cıvıl kalabalığı yanı başlarından akıp geçiyordu. Arkalarındaki masada yaşlı iki amca, sadece mecbur kaldıklarında konuşarak demleniyordu. İç taraftaki ise sürekli poz verip garsona fotoğraf çektiren kalabalık bir turist grubu oturuyordu. Hava yavaş yavaş kararırken sokaktaki tezgâhlar ışıklarını yaktı. Seher Körburun'daki hayatını anlattı Altan'a, dedesi ameliyat olmadan ve gerçekleri öğrenip tüm dünya başına yıkılmadan önceki kısmını. "Sokak ressamı olacağım bu gidişle," dedi, "ama çok

da umurumda değil." Annem duysa çıldırır diye devam edecekti ama kendini tuttu. Annesiyle babasından bahsetmeyecekti o gece. Henüz zamanı değildi.

Altan, tıpkı eski günlerdeki gibi onu tatlı tatlı dinledi. Arada sırada, midesine kramp girmiş ya da Seher'in anlattıkları canını sıkmış gibi bir ifade yüzünde belirip hızlıca yok oluyordu. Çok uzun sürmüyordu o garip bakışlar ya da Seher tabağından başını kaldırdığında hep sonunu yakalıyordu. Başka zaman olsa kafaya takabilirdi ama böyle özel bir günde fazla üzerinde durmadı. O gecenin sonunda Altan'a defterini geri vermeye karar verdi –çünkü artık verebilirdi, söylemek istediklerini söyleyebilirdi– gündüz emin olamamıştı ama şimdi o korkunç hissi üzerinden atmıştı.

İkisinin de keyfi yerindeydi. Altan tek başına bir büyük şişe bitirmişti, Seher ise heyecandan kadehine çok az dokunmuştu. Yine de hafif hafif başı dönüyordu.

Yemeğin sonunda Altan çok önemli bir sır verecekmiş gibi öne doğru eğildi. "Sana ne diyeceğim, ben yanıma para almadan çıkmışım."

"Bende biraz var. Hesap ne kadar tutar ki?"

"Hayır," dedi Altan. "Hesap mesap yok. Kaçacağız. Ben sigara almaya gidiyor gibi çıkacağım, sokağın ucunda seni bekleyeceğim. Sen de biraz durur peşimden kalkarsın."

"Olur mu hiç öyle şey? Yapamam."

"Bal gibi olur. Farkına vardıklarında biz eve varmış oluruz. Cüzdanını ver bana."

"Niye?"

"Sigara alacağım. Param yok dedim ya."

Altan ikna edilebilecek durumda değildi, Seher'in itirazlarını dinlemeden masadan kalktı. "Şef, buralarda sigara satan neresi var?" diye sorduktan sonra çıngıraklı kapıdan çıktı, camın öteki tarafından sırıtarak göz kırptı ve kalabalığa karışıp kayboldu.

Seher masada tek başına kaldığında soğuk soğuk terlemeye başladı. Durumu garsona izah etmeyi düşündü ama ortada izah edilebilecek bir durum yoktu ki! Adam, turistlere meze servisi yapmaya başladığı sırada sandalyesini itip kalktı, sandalye feci bir şekilde gıcırdayınca durup bekledi, sonra usulca biraz daha itti, dikkat çekmemek için koşmadan ama son derece hızlı adımlarla kapıya yürüdü. Dönüp arkasına bakmamak için kendisini zor tuttu. Kapının çıngırağı çaldığında korkudan taş kesilecekti neredeyse, meyhanedeki herkesin başını kaldırıp ona baktığını hayal etti, bir adım daha atarsa garson koşacak, koluna yapışacaktı.

Sokakta soğuk hava terli sırtına çarpınca ürperdi. Birileri arkasından sesleniyor sandı ama yanılıyordu, pazardaki esnafın bağırışlarıydı duyduğu. Artık kaçtığını anlamışlardır, diye düşündü, kendini tutamayıp koşmaya başladı. Sokağın sonunda Altan'ı göremeyince iyice telaşlandı; yoksa ters yöne mi koşmuştu?

Bir el omzuna dokundu.

Altan elini yakaladı ve dip dibe yürüyen insanların arasından sıyrılıp caddeye kadar koştular. Önlerine çıkan ilk taksiyi komik el kol hareketleriyle durdurup kendilerini arka koltuğa attılar.

"Rakı aldım," dedi Altan. "Çerez aldım. Bir de sigara aldım. Taksiye verecek paramız kalmadı." Şoför aynadan arkaya bakıp kibarca güldü bu şakaya. Seher, Altan'ın şaka yapamadığına emindi. Bu sululuğa öfkelenmesi gerekirdi ama Altan'a kızamadı.

Apartmanın önünde durduklarında, Altan çoktan sızmış, kafası yana düşmüştü. Seher, onun montunun cebinden cüzdanını çekip aldı ve acil durumlar için yan gözde sakladığı parayı çıkarıp şoföre uzattı.

* * *

"Şşş. Komşular şikâyet ederse bu evden de kovarlar. Bu memlekette devrimcileri hiç sevmezler. Öğrenci örgütü üyelerini bile asar bu apartmanın sakinleri. Arka bahçedeki ağaçları gördün mü? Darağacı onlar."

Anahtarı bir seferde kapıya sokamayacak kadar sarhoştu Altan. Botlarını çıkarmaya çalışırken dengesini kaybetti. Onu tutmaya çalışırken Seher'in de dengesi bozuldu, bunu çok komik bulup güldüler ve gülerken ikisi birden kıçlarının üzerine düşüverdiler.

Altan onu belinden yakalayıp kendine doğru çekti, dudaklarını dudaklarına yapıştırdı. Öpüşmeden öylece hareketsiz, nefessiz durdular. Dudakları ayrıldı, alınları birbirine yapışık kaldı. Seher için bu kadarı bile kâfiydi, başka hiçbir şey yapmadan sonsuza kadar böyle durabilir ve çok mutlu olabilirdi.

Altan yeniden hareketlendi, bu defa gerçekten öpüşmeye çalıştılar. Seher kollarını Altan'ın boynuna dolayıp sarıldı, eğer bırakırsa onun kokusunu, ağzındaki anason tadını, yanağına batıp canını yakan sakalını kaybedecek ve bir daha asla bulamayacak gibi sıkı sıkı sarıldı. Nefes almayı unutmuştu ama Altan körük gibi kabarıp inen göğsüyle ikisi için nefes alıyordu artık.

Hiç beklemediği bir anda Altan onu itti ve bluzunu çıkarmaya çalıştı. Çok zor bir şey değildi aslında ama beceremedi, beceremeyince hırslandı, gereksiz bir öfkeyle üzerine çıktı. Seher'in canı acıdı ama sesini çıkarmadı. Altan'ın hareketleri hoşuna gitmese de dur demeye de cesaret edemiyordu, şimdi bluzu çıkarmaktan vazgeçmiş, çekiştire çekiştire boğazına kadar sıyırıyordu, bir eliyle bileğini kavramış, başının üzerinden yere bastırıyor ve kaçmasını engellemeye çalışıyordu –oysa Seher'in kaçmak gibi bir düşüncesi yoktu o sırada, daha doğrusu henüz yoktu, birazdan tanışacaktı o hisle– öbür eliyle de Seher'in göğsünü sıkıyordu. Bu defa sutyenini çıkarmayı

denedi ama onu da beceremedi, bunun üzerine daha da öfkelendi ve kendi kendine söylenmeye başladı. Seher ona yardım etmek istedi fakat kollarını hareket ettiremez bir haldeyken yardım etmesi imkânsızdı. Altan sabırsızlanıp sutyeni bütün gücüyle çekiştirmeye başladı, artık sahiden canını acıtıyordu, Seher daha fazla dayanamadı ve, "Dur biraz!" dedi. Altan durmadı. Onu duyacak halde değildi. Şuursuzca avına saldıran aç bir hayvan gibi dişlerini boynuna, omzuna geçirdi.

Seher'in sevişmek hakkında bütün bildiği, biyoloji dersinden, okuduğu kitaplardan ve izlediği filmlerden bölük pörçük öğrendikleriydi. Çenelere kadar çekilmiş yorganların altında tam olarak neler döndüğünü bilmiyor sadece tahmin edebiliyordu. Yine de böyle şeyler olmadığını anlayabilecek kadar aklı başındaydı. Sırf Altan onu bırakmasın diye, öfkesi geçince belki yine kollarının arasına alır, sarılır ve öper diye dişini sıkıp bekledi. Üzerine çullanan ağırlık yüzünden boğulacak gibiydi, rakı kokusuna ekşi bir ter kokusu karışmıştı, nefes almak için başını çevirdiğinde muşambadaki pislikleri gördü, ayakkabılardan dökülen kurumuş çamurları, duvardan düşmüş sıva parçalarını ve kıllı bacakları havada katılaşmış bir karasinek ölüsünü. Altan göğsünü koparmak ister gibi sıkıyordu, sonra ve eli aşağıya indi, pantolonunun önünü çözmeye çalıştı. Tek elle onu da başaramadı. Aslında son derece acıklı, hatta biraz da komik bir hali vardı. Seher onun bu durumuna üzüldü, yine yardım etmek istedi ama nasıl yardım edebileceğini bilmiyordu.

Altan anlamsızca homurdandıktan sonra bütün gücü tükenmiş ve yenilgiyi kabul etmiş bir halde yana devrildi. Sırtüstü yatıp gözlerini tavana dikti.

Böyle mide bulandırıcı bir saldırıdan kurtulduğu için Seher'in rahatlaması gerekirdi, hatta hemen kapıyı çarpıp arkasına bakmadan oradan uzaklaşması gerekirdi fakat o

sırada düşündüğü tek şey Altan'ın onu bırakmağıydı, onunla sevişmek istememişti –sevişmek ne kadar da saçma bir sözcüktü, kim bulduysa bunu kastediyor olamazdı– nereden bakarsa baksın sevişmemişlerdi, gerçek buydu.

Yanında yatan adama çevirdi gözlerini. Ağzı bir parmak aralık, saçları terden alnına yapışmış, kemeri yarım yamalak çözülmüş bir halde sızmıştı. Dudağının kenarından uzayan tükürüğü muşambaya düşmek üzereydi. Salondaki kurumuş bitki aklına geldi; saksıdan muşambaya damlayan su gözünde canlandı ve midesine bir kramp girdi.

Biraz sonra ayağa kalktı ve düğmelerini ilikleyip bluzunu düzeltti. Salondaki battaniyeyi getirip Altan'ın üzerine örttü, sonra kendisini tuvalete kilitleyip sessizce ağladı.

* * *

Sabah olduğunda tatlı tatlı gülümseyen bir Altan buldu karşısında. "Hadi çay demle de kahvaltı edelim," dedi gözlerini ovuşturarak. "Ben bir koşu taze ekmek alayım. Simit de bulurum belki." Botlarını ayağına geçirirken o anda aklına gelmiş gibi ekledi. "Burada istediğin kadar kalabilirsin. Eğer bu fare deliğinde yaşamaya katlanabilirsen benim için hava hoş."

Dün gece olanları hatırlamıyor herhalde, diye düşündü Seher. Böylesi daha iyiydi, hatırlarsa belki kendini suçlu hissedecekti ve aralarına tatsız bir soğukluk girecekti.

O yüzden sesini çıkarmadı ve suyun altını yaktı.

* * *

Hiçbir şeyi umursamayacak kadar bezgin ve havada uçan kuşa bile kızacak kadar öfkeli bir hayatı vardı Al-

tan'ın. Fakat Seher kalbini kıracak bir laf etmemek için çaba harcıyordu. Onu dinliyordu, en azından anlattıklarından sıkıldığında bile ters bir şey söylemiyor ve dinliyormuş gibi yapıyordu. Hatta bazen Seher eski evlerindeki eski odasında, elektrik kesintileri sırasında hissettiği o sihirli yakınlığı yeniden hissediyordu ve bütün dünyalar onun oluyordu. Diğer zamanlarda ise Altan'ın nazik davranmak için kendini zorladığının farkındaydı. Altan niye böyle olmuştu, bilmiyordu fakat Seher'in elinde kalan tek mutluluk buydu, kurcalayıp bunu da bozmaya dayanmazdı.

Pazar günü laf lafı açtı ve sonunda Seher cesaretini topladı, dedesinin yalanlarıyla onu nasıl üç yıl boyunca kandırdığını anlattı. Annesinin mektubunu ve Veysel Amca'dan duyduklarını anlattı. Babasının ölümünü nasıl öğrendiğini anlattı. Bütün bunları anlatırken ağlamadığı için kendisiyle gurur duydu. Dakikalarca nefes almadan konuştuktan sonra, "Bundan sonra ne yapacağımı, nereye gideceğimi bilmiyorum," dedi ve devamında söylemek istediklerini söylemeye cesaret edemediği için sustu.

Altan hiç yorum yapmadan sessizce dinlemişti. Annesiyle ve babasıyla ilgili tek bir soru bile sormadı, ayrıntıları merak etmedi. "Böyle olmasına üzüldüm," dedi sadece.

Onun bu kayıtsızlığı başta Seher'in çok canını acıttı fakat biraz düşündükten sonra kendince buna da mazeretler uydurdu. Herhalde saygısından böyle davranmıştı, ne diyeceğini bilemediğinden ya da gevezelik edip Seher'i daha fazla üzmek istemediğinden susmuştu. Bunlara kendini inandırmak için bütün gücüyle uğraşsa da içi içini kemirdi. Akşama doğru sabrı tükenmişti artık, daha fazla dayanamadı ve kafasına takılan soruyu sordu.

"Babama olanları sen duymuş muydun?"

Altan gazetenin spor sayfasını okuyordu, sesini çıkarmadı.

"Babamın öldüğünden haberin var mıydı diye sordum."

"Nereden haberim olsun?"

"Ne bileyim? Ortak tanıdıklarınız vardır mutlaka, annemin örgütlerden arkadaşları filan..."

"Babanın örgütle filan ilgisi yoktu. Annenin şoförlüğünü yapıyordu, o kadar."

"Yine de bir şeyler duymuş olmalısın."

"Duymadım. Hem duymuş olsam ne fark eder ki?"

"Niye böyle davranıyorsun Altan?"

"Çünkü birkaç saat önce bu meseleyi anlatıp içini döktün. Daha kaç defa açacaksın aynı konuyu?"

"Çok basit bir soru sordum. Babamı öldürdüklerini biliyor muydun, bilmiyor muydun?"

Altan gözlerini gazeteden ayırmadan sigara paketine uzandı.

"Biliyordun yani," dedi Seher.

"Sen bilmiyor muydun yani? Allah aşkına, kim inanır üç yıl boyunca babasının Almanya'dan bir telefon bile edecek zaman bulamadığına? Beş yaşında mısın Seher? Hiç gazete okumadın mı, televizyonda haberleri görmedin mi? Etrafında olup bitenden hiç mi haberin yok?"

"Aptal değilim, her şeyden haberim var."

"Madem her şeyden haberin var, babanın hastalanıp öldüğüne mi inandırdın kendini? Yoksa dengesini kaybedip kazara camdan aşağı düştüğüne mi? Başı dönmüştür belki, ne dersin?"

"Sus!"

"Madem her şeyden haberin var, işkencede çözülmek ne demek biliyorsundur herhalde. Merak etme, babanın işkencede çözülmek gibi bir tasası olamazdı. Bir şey bilse eminim bülbül gibi öterdi ama ne anlatabilir ki? Hitit dönemine ait arkeolojik bulgulardan mı bahse-

decekti işkencecisine? Paçanı kurtaracak bir şey söyleyemiyorsan nasıl kaçacaksın o cehennemden?"

"Niye böyle yapıyorsun Altan?"

"Bakkaldan bir sigara alsana Seher. Kahve yapalım, bu konuyu da bir daha hiç açmayalım, olur mu?"

Seher'in göğsünün tam altındaki boşlukta bir şey patlayıp paramparça olmuş, kırık parçacıklar ciğerlerine saplanmıştı. Nefes almaya çalıştıkça acıyla haykırmak istiyordu. Kapıyı menteşelerinden sökecek kadar şiddetle çarpıp sokağa attı kendini.

Altan'ın peşinden koşmasını, onu sakinleştirecek bir şey söylemesini bekledi.

Beklerken kaç saat yürüdüğünü bilmiyordu ama gücü tükenip kaldırımın kenarına çöktüğünde güneş batmış, sokak lambaları yanmaya başlamıştı. Rüzgâr bidonlara sığmayıp taşan çöpleri sokağa saçıyordu.

Dönüp dolaşıp aynı sokağa çıkar gibi kafasındaki düşünceler de hep aynı yere çıkıyordu: Babası yoktu artık. Annesi kaçıp gitmişti. Oysa Altan buradaydı. Ona evini açmıştı. Dedesi gibi yalanlarla kandırmamıştı onu. Böyle kalbini kırmasının sebebi de suçluluk duygusuydu herhalde. Onların evine gelip saklandığı için başlarını belaya soktuğunu düşünüyor ve vicdan azabı çekiyor olmalıydı. Hatta belki babasının ölümü için bile kendisini suçluyordu.

* * *

Eve döndüğünde, "Benden nefret ediyorsun, değil mi?" diye sordu Altan.

"Hayır etmiyorum. Şu anda en az nefret ettiğim insan sensin."

* * *

Eşyalarını toplamak için Körburun'a gittiğinde Murat Bey'in İstanbul'da, Meral Hanım'ın ise migren ağrıları nedeniyle odasında istirahatte olduğunu öğrendi. Kısa bir not yazıp resepsiyona bıraktı: *Ailemle ilgili bazı sorunlar sebebiyle bir süre İstanbul'da kalacağım. Size verdiğim sözü unuttuğumu sanmayın. Döndüğümde resimleri tamamlayacağım.*

Sonra aniden bir karar verdi. Çalışmadığı zamanlar ayak altında durmasın diye yüklüğe kaldırdığı tuvallerinin başına gitti. İçlerinden bir tanesini seçip önce gazete kâğıtlarına, sonra kalın bir kumaşa sararak paketledi. Tuval ağır değildi ama sahici bir kapıyla aynı boyutta olduğu için taşıması çok zordu, kucaklayıp yürümek insanın bütün gücünü tüketecek derecede dikkat ve sabır gerektiriyordu. Dolmuşa ya da taksiye sığdırmak imkânsızdı, otobüsün kapısından bile geçmezdi. Seher, yine de yılmayıp iskeleye kadar taşıdı. Üç saatlik yolculuğun sonunda Altan'ın evine çıkardığında kan ter içerisinde kalmıştı fakat küçük bir zafer kazanmış gibi sevinçliydi.

Körburun'dan ayrılmadan önce dedesine de bir not yazıp postaneye bırakmıştı: *Lütfen beni merak etmeyin. İstanbul'da bir arkadaşımın yanında kalıyorum. Umarım ameliyattan sonra sağlığınıza kavuşmuşsunuzdur. Bana mirasınızı açtığınız için ne kadar teşekkür etsem azdır. Diğer yaptıklarımız için ise sizi nasıl affedebileceğimi bilmiyorum. Saygılarımla, Seher.*

Eşref Bey'in canını acıtmak için aklına gelen en mesafeli ve soğuk sözcükleri seçmişti çünkü o kısacık paragrafı yazarken bile dedesinin sahte mektupları aklına gelmiş ve sinirlerini tepesine çıkarmıştı. Yine de vapurda, dizinin dibinde kapı kadar bir tuval, elinde dalgın dalgın didiklediği bir simit, İstanbul'a yanaşana kadar vicdan azabı gitgide büyüdü. Eşref Bey hastaneden eve döndüğünde çekmecesini açılmış, suç aletlerini ortaya

saçılmış bir halde bulunca ne yapmıştı acaba? Seher'i aramış mıydı? Nerede arayacağını kime soracağını bilemeyip çaresizliğe kapılmış mıydı? Dedesinin ona nasıl alıştığının ve yokluğunda nasıl yalnızlık çekeceğinin farkındaydı. Bir yandan onu cezalandırıyor, bir yandan da üzülüyordu.

Altan'ın salonunda fırlatılıp atılmış giysilerin yığılı durduğu köşeyi temizleyip kendisine resim atölyesi haline sokmaya karar verdi. Bunun için izin istediğinde, Altan komik laflar eden küçük bir çocuğa güler gibi güldü. "Ne istersen yapabilirsin," dedi ve odasına uyumaya gitti.

Bunun üzerine cesaretini toplayan Seher bütün evi silip süpürdü, eşyaların tozunu aldı. Çamaşırları yıkadı. Alışveriş yapıp yemek pişirdi, buzdolabını doldurdu. Altan, evdeki bu faaliyet hiç umurunda değilmiş gibi davranıyordu ama içten içe seviniyor olmalıydı. Biraz daha derli toplu bir hayat kimin hoşuna gitmezdi ki? Bu umursamaz tavırlarının bir sebebi olmalıydı ama Seher ne kadar çaba harcarsa harcasın anlayamıyordu. İkide bir, "Rakı bitmiş, akşam gelirken alsana," ya da, "Sigaram yok, bir koşu bakkala gitsene," diye emirler vermesi artık biraz canını sıkmaya başlamıştı fakat ona da sesini çıkaramıyordu. Düşünecek olursa, Altan da onun salondaki kanepede uyumasına da ses çıkarmıyordu.

Tuvali duvara asıp hemen çalışmaya başladı. Tahmin ettiğinden daha hızlı ilerliyordu, resimdeki kapı büyük ölçüde ortaya çıkmıştı bile. Kalın ve sağlam bir kapı olacaktı, rengine ise henüz karar vermemişti: Fırçası koyu bordo ile siyah arasında gidip geliyordu. Kapı iki karış kadar aralık duruyordu. Arkasındaki boşluğu aydınlık bir beyaza boyamıştı.

Bu arada Altan da, adını daha önce ikisinin de duymadığı bir gazetede iş bulmuştu. "Geçici bir iş, daha iyisini bulana kadar idare edeceğiz artık," dedi. Bazı günler

uyanamıyor, öğlene kadar yataktan çıkmıyor, sonra da mesai bitti diye işe gitmiyordu. Mazeret dağarcığı son derece zengindi: diş ağrısı, ishal, hasta bir akraba, ölmüş bir akraba, işe giderken trafik kazası. Yalanlar o kadar üst üste geliyordu ki en ufak bir inandırıcılığı kalmıyordu, Altan'ın da inandırıcı olmak gibi bir derdi yoktu zaten. Umurunda değildi. Ortalama işten çıkarılma süresinin altı ay, yeni bir iş bulma süresinin ise üç ay olduğunu itiraf etmişti Seher'e.

* * *

O ilk geceki şiddetin –hayır, şiddet değildi, diye kendi kendini düzeltti Seher, biraz fazla içmişti, sarhoştu yalnızca– ardından Altan'a nasıl yakınlaşması gerektiğine bir türlü karar verememişti. İlk hamle ondan gelse, asla karşı koyamayacağını, hayır diyemeyeceğini biliyordu. Vücudundaki morluklar ve diş izleri daha yeni geçmişti ama hayır diyemezdi. Çünkü ne zaman soluksuz kalıp boğulacak gibi olsa ona sarılmak istiyordu, ona sarılıp saçlarını okşamak, dudaklarını öpmek, hatta ter kokusunu içine çekmek istiyordu.

Bazen kendinden öyle şüpheye düşüyordu ki sabaha kadar gözüne uyku girmiyordu. Acaba o gece yeteri kadar istekli davranmadığı için mi bir daha ona yanaşmamıştı Altan? Onu çekici bulmuyor muydu? Hayır, diyordu kendi kendine, sadece doğru zamanı bekliyor. O bekliyorsa Seher de bekleyebilirdi.

Çok fazla bekleyemedi. Altan'ın çakırkeyif olduğu ve ona tatlı tatlı baktığı bir gece, uzanıp elini tuttu ve birer birer parmaklarını öptü, sonra bileğinin içini, tam nabzının attığı yeri. Başını göğsüne yaslamak ve kalbinin atışını dinlemek istedi. Biraz daha sokuldu, gömleğinin düğmelerini çözdü, bir, iki, derken üçüncüde durdu.

Fazla mı ileri gidiyordu acaba? Altan'ın ona sarılmasını, kendine çekmesini bekledi ama ikisi de balmumundan heykeller gibi hiç kıpırdaman beklediler.

İnsanın üzerine demirden bir külçe gibi oturan uzun bir sessizliğin ardından Altan onu orada öylece bırakıp ayağa kalktı, sırtını dönüp odasına doğru yürüdü. Koridorun başında durdu, kafasını bile çevirmeden, "Bütün bunları bilerek mi yapıyorsun?" dedi. "Yoksa gerçekten..."

"Neyi bilerek mi yapıyorum?"

"Gözlerini aç da etrafına bak biraz. Burada senin görmek istemediğin leş gibi bir hayat var."

Seher, "Ne demek istiyorsun?" diye seslendi ama Altan cevap vermedi, odasına girip kapısını kapattı.

16. Toprak (1983)

Birkaç saat sonra güneş her yeri kavurmaya başlayacaktı ama sabahın bu erken saatinde insanı ürperten bir serinlik vardı. Meral hırkasının önünü ilikleyip kollarını göğsünde kavuşturdu. Nedense gözlerini havuzdan ayıramıyordu. Su, yeşille sarı arası cansız bir renge bürünmüştü ve üzerinde ağaçlardan dökülen yapraklar yüzüyordu.

Aşçı Müjdat, Meral'in kahvesinin sütünü ilave edip karıştırdı. Suskunluk devam edince, sırf bir işle uğraşıyor olmak için şekerini atıp yine karıştırdı.

"Kendine de bir tane yapsaydın bari."

"Yok Meral Hanım, sabahları midem ekşiyor."

"Cevdet'in bu işle bir alakası olmadığına eminsin değil mi?"

"Bizim Cevat'ı mı diyorsunuz? Yok Meral Hanım, yapmaz öyle bir şerefsizlik. Kuran'a el bastırıp yemin ettirdim. İki de tokat attım, korkup konuşur belki diye ama yok."

Önceki gün Meral de yanına çağırıp sorguya çekmişti komiyi. "Allah çarpsın ben bir şey görmedim abla," demiş, ardından da küçük bir çocuk gibi ağlamaya başlamıştı. Eskiden çalışanlar "efendim" diye hitap ederdi, bu yeniler ısrarla "abla" diyordu. Adada çalıştıracak adam çıkmayınca İstanbul'dan buldukları genç çocuklardı bunlar;

kim bilir Anadolu'nun neresinden geliyorlardı. Medeni insanlar gibi konuşmayı bir türlü öğrenememeleri Meral'in canını sıkıyordu. Dili bozuktu ama eğer numara yapmıyorsa hırsız olamayacak kadar saf bir çocuktu. "Yok evladım, seni suçladığımız filan yok. Sadece bir şey gördün mü, onu soruyorum," demişti Meral. Üzülmüştü çocuğu öyle iki göz iki çeşme ağlarken görünce.

"Eh o değilse kim peki?" diye sordu Müjdat'a. Rüzgâr estiğinde havuzun üzerindeki yaprak tabakası, can çekişen bir hayvanın postu gibi kabarıp alçalıyordu. "Kim aldı bu zarfı?"

Aşçı suratını astı. "Meral Hanım eğer benim öyle bir şey yaptığımı düşünüyorsanız..."

"Düşünmüyorum Müjdat, hiç düşünür müyüm öyle şey?"

Düşünüyordu elbette fakat çok fazla olasılık vermiyordu. Müjdat, komi gibi saf değildi, kaçın kurasıydı. Böyle bir halt karıştırıp işini tehlikeye atmazdı. Yirmi yıl boyunca çıkarlarını korumasını da, arkasını kollamasını da gayet iyi becermişti. Herkesi öyle güzel idare ederdi ki bazen Meral'in ağzı açık kalırdı.

"Kaç senedir yanımızda çalışıyorsun, aynı çatının altında uyuyoruz, sen de bizim ailemizin bir parçası sayılırsın," diye devam etti Meral. "Düşünür müyüm hiç? Ama bir şey gördüysen ve bana söylemiyorsan bozuşuruz bak."

"Bir şey görmüş olsam söylemez miyim Meral Hanım?"

"Agop'u korumak için mesela... Belki gözucuyla görmüşsündür de emin olamamışsındır. O adam böyle bir şey yapmaz deyip, yanlış gördüğüne inandırmışsın kendini. Olamaz mı?"

"Valla ben sadece gördüğümü bilirim, onu söylerim."

"Tamam da sen almadıysan, Cevdet de almadıysa,

Agop'dan başka kim almış olabilir o zarfı? Söyler misin lütfen?"

"Bilsem söylemez miyim? Kahveniz buz gibi oldu bak, ben yeni bir tane koyayım."

"Bırak şimdi kahveyi. Adam dün haber yollamış, acaba bizim hesabı ne zaman kapatacağız, diye sormuş. Aklın alıyor mu böyle bir küstahlığı? Beni geri zekâlı sanıyor herhalde. Vur kafasına al ağzından lokmayı. Kadın kısmı erkek işine heves ederse böyle olur, diyor herhalde. Biraz üstüne gidersek korkup siner, diyor. Zeytinyağ gibi suyun üstüne çıkacak aklı sıra. Söyle Müjdat, haksız mıyım?"

"Valla ne deseniz haklısınız Meral Hanım. Şerefsizlik aldı başını yürüdü. Lağım faresi gibi ebemizi ağlatıyor ahlaksızlar. Öyle adamlar var ki, sonra hiçbir şey olmamış gibi yüzünüze bakıp sırıtır şerefsiz. Çok af edersiniz kanı bozuk işte bazı adamların."

"Agop'un mu?"

"Yok Meral Hanım, ben genel olarak öyle dedim. Herkes öyle oldu bu devirde diye yani."

Meral boşa zaman harcadığının farkındaydı. Müjdat her lafa kafa sallayacaktı, kendi işine nasıl geliyorsa öyle cevap verecekti. Şimdi sokağa çıkıp yolda Agop'a rastlasa, ona da Meral'i kötülerdi. Ne kanı bozuk zenginler kalırdı ne de cehennemde cayır cayır yanacak ahlaksız kadınlar.

Bu yaprakları temizlemek lazım, diye düşündü Meral. Bir gören olsa, otel bakımsızlıktan harabeye dönmüş derdi.

"Tamam Müjdat, seni de işinden alıkoydum. Ben konuşacağım bu adamla. Gerekirse mahkemelik oluruz, ne lazımsa yaparız. Hukuk var, adalet var bu memlekette, değil mi? Böyle haydutluklar yaparak beni korkutabileceğini sanıyorsa avucunu yalar."

"Etler de buzlukta kaldı öylece," dedi aşçı ayağa kalkarken. "Onları ne yapacağız, karar verdiniz mi acaba?"

"Dursunlar iki gün daha, bir şey olmaz. Arkadaşlarımı davet edeceğim, o zaman bir şey düşünürüz artık."

Adamın yüzünde belirip kaybolan, "Ne arkadaşı? Senin arkadaşın yok ki!" ifadesini görünce açıklama yapmak zorunda hissetti kendini. "Ceren Hanım'la eşini çağıracağım."

Sonra da böyle hissettiği için kendine kızdı. "Şu fincanı da götürüver giderken. İştahım kaçtı, canım kahve filan istemiyor artık."

* * *

Fırıncı Fehmi'nin meşhur su böreğinin kokusu sıcak sıcak sokağa yayılıp çarşıdaki öğlen rehavetine karışmıştı. Başka zaman olsa bu koku Meral'in hoşuna giderdi; hatta yolunu değiştirir, beş çayının yanına büyük bir kutu börek alıp otele yollatırdı. Fakat şimdi o kadar midesi bulandı ki bir an önce oradan uzaklaşıp temiz havayı solumak istedi. Böreğin bir suçu yoktu aslında. Kaçıp uzaklaşmak istediği, insanların gözündeki o hain pırıltıydı: "Oh olsun! Müstahakkını buldun! Beter olursun inşallah!" bakışları.

"Meral Hanım, iyi misiniz? Tansiyonunuz mu düştü yoksa?" Şeref Bey dükkânının kapısına çıkmış, pimpirikli ihtiyarlara has bir merakla ona bakıyordu. "Tabure çıkarayım da beş dakika dinlenin isterseniz."

"Yok yok, iyiyim. Başım döner gibi oldu, geçer şimdi."

Dar sokağın iki yanındaki binaların arasına branda gerip gölgelik yapmışlardı ama güneş yine de Meral'in şakaklarına beton çivisi gibi saplanıyordu. Birileri kovayla su döküp arnavutkaldırımı yolu ıslatmıştı; iki tekir kedi ıslak taşların üzerine serilmiş uyukluyordu. Meral,

açık bir pencerenin yanındaki radyodan yükselen şampuan reklamını duydu bir an için.

Sonra bakışlarını yeniden sokağın öteki ucuna çevirdi. Dilara'ya baktı. Semiha Hanım'la birlikte pastanenin önünde oturmuş, çay içip kahkahalar atan Dilara'ya.

İşten çıkardığından beri onu ilk görüşüydü bu. *"Bütçemiz ne durumda biliyorsun Dilara. Maalesef personelin bir kısmıyla yollarımızı ayırmaya mecbur kaldık. Senin de eksikliğini mutlaka hissedeceğiz."* Ne eksikliği? Rahatlamak dışında hiçbir şey hissetmemişti. Kimseye belli etmese de nefret ediyordu bu kızdan, o alaycı bakışlarından kurtulduğu için de zerre kadar üzülmemişti. Aksine, hoşuna gitmişti onu işen çıkarmak. "Çıkarmak" gereksiz derecede kibar geliyordu insanın kulağına, "kovmak" daha güzel bir kelimeydi. Dilara da aptal değildi, her şeyin bal gibi farkındaydı. *"Hiç şaşırmadım Meral Hanım, açıkçası bu kadar uzun süre sabretmenize bile şaşırdım."* Aklı sıra umurumda bile değilsin demeye getiriyordu herhalde. "Sabretmenize şaşırdım," nasıl bir laftı Allah aşkına? Ondan da, kocası olacak o heriften de nefret ediyordu. Hayri'nin ayak işlerini yapan Ezik Neco. Karısının ne işler karıştırdığının farkında mıydı acaba? İki tane de çocukları vardı üstelik.

Şeref Bey yanına gelmiş, onunla birlikte gözlerini sokağın ucuna dikmişti. Bir süre hiç konuşmadan Dilara'yı seyrettiler. "Maşallah küçükhanımın keyfi pek yerinde," dedi Dilara'yı kastederek. "Yeni iş buldu diye zahir."

Meral şaşırdığını belli etmemeye çalıştı. "Bulmuş mu?"

"Hayri Bey'in yanında çalışmaya başladı ya! Hafta da üç gün İstanbul'a gidip geliyor. Ben de bizim Fehmi'den duydum. Hay Yarabbi, bunamaya mı başladık ne? Sanki sizin haberiniz yokmuş gibi anlatıyorum."

"Yok estağfurullah."

"Bazıları şanslı doğuyor Meral Hanım. Bizler zorluklar içerisinde kıvranırken bu kız hep bir şekilde dört ayağının üzerine düşer; hem bu hem kocası. Hepsi Hayri Bey sayesinde elbette. Yatıp kalkıp dua etsinler. Siz esas Semiha Hanım'ın yüzsüzlüğünü görüyor musunuz? Hemen bunun en yakın ahbabı kesildi. Eskiden dönüp yüzüne bakmazdı yahu! Belki ucundan ona da bir faydası dokunur diye bütün bu numaralar. Ne faydası dokunacaksa? Menfaat dünyası bu dünya efendim, menfaat dünyası..."

"Evet. Öyle sahiden."

"Ayakta kaldınız. Bari ben de size bir çay ikram etseydim. İş güç yok, zaman geçmiyor. İki kelime muhabbet ederdik."

"Başka zaman Şeref Bey."

Şeref Bey'in de gözlerinde aynı hain pırıltıyı gördü o zaman. Gizlemeye çalışıyorsun ama hepimizin haberi var. Oh olsun! Sen de müstahakkını buldun, diyordu ağzına iki numara büyük gelen o takma dişlerini sıkarak.

Düşünme bunları Meral, dedi içinden, onların seviyesine inme. Zaten şimdi bunları düşünmenin sırası değildi. Aklına koymuştu bir kere, şu kasap Agop'un karşısına dikilecek ve gerekiyorsa haddini bildirecekti. Pastaneye doğru yürüyüp iki kadına da görünmek istemedi, arka sokağa saptı.

Dükkânların arka cepheleri vitrinleri kadar derli toplu değildi. Sıvasız duvarların önleri karton kolilerle, tenekelerle ve çöp bidonlarıyla doluydu. Karasineklerin ve sigara izmaritlerinin arasından yoluna devam etti Meral. Merdivenlerin dibinde kirli çay bardakları ve kapağı açık unutulmuş yarım şişe kolonya gördü. Bunları kim bırakmış buraya, diye düşündü.

Biraz daha ilerleyince, kasabın tam arkasında rengârenk bir manzara karşıladı Meral'i. Binanın sırtına bitişik bir sera çıktı önüne. Arka sokakta bir çiçek serası! Ufacık

bir şeydi, içine aynı anda iki kişiden fazlası sığmazdı. Yerden başlayıp göz hizasına kadar çıkan raflar, cins cins menekşelerle doluydu. Küçük saksıların içinde beyaz, mavi, mor, uçuk pembe, Çingene pembesi menekşeler... Hafiften kamburu çıkmış yaşlı bir adam, başında kasketi, kollarını dirseklerine kadar sıvamış toprak eliyordu. Agop'un babası Stefo Usta'yı hemen tanıdı Meral. Açık kapıdan içeriye başını uzatıp merhaba dedi.

"Hoş geldiniz Meral Hanım, ben de sizin yolunuzu gözlüyordum."

"Aslında oğlunuzla konuşmaya gelmiştim."

"Konuşursunuz, konuşursunuz... Buraya kadar gelmişken size menekşelerimi göstermeden bırakmam. Çay içer misiniz? Yeni demledim. Açsanız fırından börek söyleyeyim, kokusu buraya kadar geldi."

Kibarca reddetti Meral. "Burada böyle bir yer yaptığınızdan haberim yoktu desem bana inanır mısınız?"

"Haklısınız, önce mal sahibimizden izin almamız gerekirdi."

"Aşk olsun, Stefo Usta, onu demek istemedim. Çok güzel olmuş, çok hoşuma gitti. Bilseydim daha önce gelirdim ziyaretinize."

"Dükkân artık Agop'un, burası da benim," dedi yaşlı adam gülümseyerek. "Bakın bu katmerliler daha yeni çiçek açtı. Çok nazlıdır bunlar, öyle kolay kolay yüzlerini göstermezler kimseye."

"Böyle bir hobiniz olduğunu bile bilmiyordum."

"Hobi değil ki, benim gönlümde yatan hep buydu. Ama kasaplık baba mesleği, ailede başka erkek çocuk da olmadığından mecburen devam ettirdik."

Meral, yeni doğmuş bir bebeğin elini okşar gibi nazikçe menekşenin kadife yapraklarını okşadı. "Bence yine de kendinizi çok erken emekliye ayırdınız. Maşallah, hepimizden daha dinçsiniz."

"Ben emekliye ayrıldım, piyango bizim bahtsız Agop'a vurdu. Sadece meslekler değil, kader de babadan oğula geçer derler." Komik ve ayıp bir şey söyleyecekmiş gibi Meral'in kulağına eğildi. "Aramızda kalsın, Agop benim ölmemi bekliyor. Yok yok, öyle kötü niyetle değil. Ben öldükten sonra o da kendi hayatını yaşamaya başlayacak. Hayatta olduğum müddetçe o da kendini buraya zincirlenmiş hissediyor, yoksa çoktan giderdi."

"Nereye gidecek? Yunanistan'a mı?"

Stefo, katmerli menekşeyi yerine bırakıp toprak dolu çuvalın başına döndü. "Menekşelerin toprağını çok dikkatli seçmek gerekir Meral Hanım, asidi ne fazla olacak ne de az. Tam kıvamında olmazsa çiçek açmaz bunlar. Suladıktan sonra bir miktar dibinde birikir ya, o sudan anlarsınız toprağın doğru kıvamda olup olmadığını. Turnusol kâğıdını batırırsınız, sarıya çalarsa asidi fazla demektir. O zaman toprağa kireç taşı tortusu serpersiniz. Eğer maviye çalarsa, o zaman asidi az demektir. Çürümüş meşe yaprağı katarsınız toprağa ki menekşe kök salsın, yerine alışsın... Ne diyorduk? Şimdiki gençlerin gönlünde Amerika var artık. Çünkü buradan kalkıp Yunanistan'a gidenler sudan çıkmış balığa dönüyor. Biliyor musunuz, bizim Rumlara orada Türk piçi diyorlarmış. Oradan gelen Türklere de Rum dölü derler ya sizinkiler, aynı hesap işte. Burada Rum Türk'ü olduğun için yabancısın, orada Türk Rum'u olduğun için yabancısın..."

Meral, hazır Agop'un babasına rastlamışken kaybolan zarf işini konuşmak istiyordu ama adamdan fırsat bulup konuya giremiyordu bir türlü. Nezaket gereği gülümsedi.

"Bizim bir Yorgo vardı," dedi Stefo. "Çarşının başında manifaturacı dükkânı vardı. Hatırladınız? Karısı vardı, Anna? Ürkek bakışlı bir kızcağızdı hani?"

"Hayal meyal. Kayınvalidem çok alışveriş yapardı o dükkândan."

"Onun başına gelenleri bilirsiniz?"

"Taşınmaya karar verdiler gittiler diye biliyorum. Ne geldi ki başlarına?"

"Taşınmaya karar vermediler efendim. Buradakilerin tabiriyle kıçlarına kırmızı mührü yediler. İsmet Paşa 64'te kanun çıkardı, hatırlarsınız? Aslında hatırlarsınız ama işte insan bazen unutuyor, sonra hiçbir şey olmamış gibi devam ediyor hayat. Müsade ederseniz ben size hatırlatayım. Bir gecede yasayı değiştirdi İsmet Paşa. Türk tebaasından olmayan Rumlar sınır dışı edilecek, dedi. Bizim Yorgo'da Türk pasaportu var ama karısında yok. Eh, biri gidip biri kalamayacağına göre ikisi de gitmek mecburiyetinde."

"Babam hiç sevmezdi İsmet Paşa'yı. Allah ikisine de rahmet eylesin, annemle sürekli kavga ederlerdi bu yüzden." Niye bana bunları anlatıyor, diye düşündü Meral, benimle ne alakası var? "Ama Kıbrıs hadisesi yüzünden çıktı o yasa. Kıbrıs'taki Rumlar oradaki Türkleri katledince, devlet de buradaki Rumları göndermeye mecbur kaldı."

Stefo Usta toprağı eleme işi bitince küçük bir kürek aldı ve boş saksıları dolduramaya koyuldu. O kadar sakin sakin konuşuyordu ki, uykuya dalan torununa masal anlatıyor olsa sesi yine böyle çıkardı herhalde.

"Mecbur kalmak değil, şantaj yapmak derler buna. Devletimiz Yunanistan'a diyor ki, sen Kıbrıs'taki o gözünü kan bürümüş Makarios'a dur demezsen, ben de senin buradaki halkının anasını ağlatırım. İyi de senin anasını ağlattığın Rumlar, Yunan halkı değil ki, senin halkın, senin vatandaşın. Sonuçta şantaj tutmadı, olanlar piyon gibi ortaya sürülen Yorgo gibilere oldu. Bizim Yorgo'nun dükkânında iki tane resim asılı dururdu Meral Hanım,

belki görmüşsünüzdür. Biri Mustafa Kemal Paşa'nın resmi, öteki de İsmet Paşa'nın resmi."

"Haklısınız, Stefo Usta, haklısınız da ben aslında başka bir şey konuşmaya gelmiştim."

"Biliyorum efendim. Peki kırmızı mührü yiyenlere ne oldu, onu hatırlarsınız? Hadi kardeşim, seni burada istemiyoruz, işini gücünü ayarla, malını mülkünü sat, üç ay sonra, hadi bilemedin bir ay sonra sana eyvallah dediler değil mi? Hayır efendim, öyle olmadı o iş. Ben size anlatayım nasıl olduğunu: Önce karakola çağırıyorlar. Diyorlar ki bu kâğıdı imzalayacaksın. Ne yazıyor o kâğıtta? Ben Yunan casusuyum, memleketi şöyle sattım, böyle hainlik yaptım. Yorgo diyor ki, burada yazanların bizimle alakası yoktur, imzalamayız. O zaman buyurun hücreye, kararınızı değiştirene kadar burada misafir edeceğiz seni. Zaten herkesi korkutmuşlar, imzalamayanların başına gelenler kulaktan kulağa yayılmış."

Yarısına kadar doldurduğu saksının kenarına bir-iki defa hafifçe vurup toprağı yayıyor, sonra onu kenara bırakıp boş bir saksı alıyordu.

"Sonunda iki gözü iki çeşme imzalıyor bizim Yorgo'nun karısı. İmzaladın? Tamam aferin o zaman. Tam 24 saat veriyorlar, eve gidip bavulunu topla diye, tam 24 saat. Devlet baba önceden bütün hazırlıklarını yapmış. Rumların malına mülküne satış yasağı getirmiş. Evini satman yasak, dükkânını satman yasak, eşyanı satman yasak. Kapıyı çekip gideceksin diyor, arkana bakmayacaksın. Bir bavul alabilirsin yanına, en fazla 20 kilo olacak, bir kilo fazlasına izin yok. Cebine de 20 dolar da para koyabilirsin, onun da bir kuruş fazlasına izin yok. Buyur git Yunanistan'a, orada bir bavul eşyanla, cebinde 20 dolar paranla kendine yeni bir hayat kur. Eşini dostunu, komşunu, işini bırakmışsın. Yemek yediğin tabağı, çatalı bıçağı, duvara astığın resmi, yastığını yorganı bı-

rakmışsın. Bırak ev kiralamayı, bir hafta otelde kalacak kadar para yok cebinde. Daha önce hiç görmedikleri, hiç bilmedikleri yabancı bir memleket."

"Niye yabancı olsun canım? Yunanistan sizin vatanınız sayılmaz mı?"

"Ben bu adada doğdum Meral Hanım, babam da bu adada doğmuş, onun babası da. Şu menekşeyi toprağından söküp başka toprağa ekseniz ne olur? Yaşar elbette, dayanıklıdır menekşe, böyle nazlı göründüğüne bakmayın. Ama bir daha asla çiçek açmaz. Yaprakları kalınlaşır, keçe gibi olur. Eğer toprak değiştirirken çok hırpalarsanız da kökleri çürür. Ben de bu toprağın kokusunu biliyorum, başka toprakta menekşe nasıl yetişir bilmem. Ölünce de başka toprağa gömülmek istemem. Rum'u, Ermeni'yi, Yahudi'yi saksı çiçeği zannediyor bizim devlet baba. Azıcık su verirse çiçek açacak, alacak camın önüne koyacak, işine gelmeyince de bunun suyu fazla geldi diyecek, gübresi fazla geldi diyecek. Saksıyı boşaltayım da daha iyi işler için kullanayım diyecek... Kırk yılda bir ziyaretime geldiniz, ben size bir çay ikram etmedim değil mi? Kafa kalmadı işte, kusura bakmayın. Eğer açsanız Fehmi'den börek de söyleyelim."

"Yorgo Bey'den hiç haber aldınız mı? Ne yapmışlar?"

"Arada sırada mektup yazar. Şansı yaver gitmiş, iş bulmuş, inşaatlarda çalışmaya başlamış. Karısı da hastanede temizlik yapıyormuş. Bizim devlet baba 13 bin kişi gitti diyor ama yalan. Karısıyla, üç çocuğuyla, evdeki hasta anasıyla gideni de bir kişi sayıyor. Bana sorarsanız en az 45 bin kişi gitti Yunanistan'a. O kadar adama iş bulmak kolay mı? Eh sonra bizim Agop benim ölmemi bekler elbette. Bunları bacak kadar çocukken yaşadı. Kıbrıs'taki katliam yüzünden oldu, bir daha olmaz diyemezsin ki! Onlar bizim kafada değil Meral Hanım, ben Körburun'da öleceğim diye inat etmişim, o kendini gü-

vende hissedeceği bir memlekette çocuğunu büyütmek derdinde."

"Ben aslında başka bir şey konuşmak için gelmiştim."

"Biliyorum efendim, biz de zaten o meseleyi konuşuyoruz ya!"

Fena halde çenesi düşmüştü ihtiyar adamın. Meral sinirlerinin iyice gerildiğini fark etti ama ne yapacağını, nasıl kurtulacağını bilemedi. "Şurada ne güzel bir arada yaşamak varken, geçmişteki tatsız bir hadiseyi konuşmak, sürekli hatırlamak hayatı çok zorlaştırıyor," dedi etrafına bakarak.

"Haklısınız efendim, çok haklısınız. Bunları hatırlamak hayatı çok zorlaştırıyor. Önce mübadele dediler, 100 bin Rum'u sürdüler. Diyeceksiniz ki, Birinci Cihan Harbi yeni bitmişti, zaten herkes birbirine düşmandı, onu unutalım diyeceksiniz. Sonra Varlık Vergisi'ni çıkardılar. Aşkale'yi hatırlamak istemezsiniz, hatırlarsak hayat zorlaşır. Amerika baskı yaptı da apar topar kaldırdılar o vergiyi. Topladıkları paraları, el koydukları malları mülkleri iade etmediler ama olsun. Toplama kampına gönderdikleri gayrimüslimler bir deri bir kemik döndü. Sonra yarısı öldü. O bitti, 55'in Eylül ayı geldi. Bak, 6-7 Eylül'ü hatırlarsınız belki, çocukluğunuzdan enteresan bir hatıra olarak kalmıştır zihninizde. Eh o zaman da Rumlar Mustafa Kemal'in evini bombaladı diye yalandan haber çıkardılar, halk galeyana geldi, değil mi? Ne biçim galeyansa bu, tam 48 saat boyunca devam etmiş. Halk bir an durup, yahu biz ne yapıyoruz, aklımızı mı kaçırdık, diye hiç düşünmemiş. Biraz dinlenip ertesi gün esas katliama başlamaya niyetlenmişler. Burada bizim kulağımıza kadar gelmişti, tam olarak bu kelimeyi telaffuz ediyorlardı. Katliam yapacağız, diye konuşuyorlardı. Ne tesadüftür ki, halk galeyana gelmeden bir gün önce, gayrimüslimlerin evlerinin, dükkânlarının ka-

pısına çarpı işareti koymuş birileri. Ararlarsa kolay bulsunlar diye herhalde. Peki dükkânların kapısına asılan levhaları hatırlarsınız? Burası Rum'a ait işyeridir, buradan alışveriş yapmayın. Burası Müslümana ait işyeridir, buradan alışveriş yapabilirsiniz diye. Ya da 'Vatandaş Türkçe konuş' kampanyasını hatırlarsınız? Biz evlatlarımızı bu şekilde büyüttük. Evin içinde konuşabilirsin, dua edebilirsin ancak dışarıda susacaksın. Sakın göze batma, dikkat çekme! Biz tehlikeliyiz çünkü. Memleketi içeriden yıkacağız ya... Fakat bunları hatırlayıp hayatımızı zorlaştırmanın âlemi yok. Ben size Yorgo'yu anlatıyordum değil mi?"

Meral'in içini korkunç bir sıkıntı kapladı. Zaten yolda tepesi atmıştı, şimdi resmen kalbi sıkışıyordu. Otele dönüp biraz kestirmem lazım, dedi içinden, sonra da havuzun kenarında oturur çayımı içerim. Yolda gazeteciye de uğramalı, belki yeni mecmualar gelmiştir. Fakat bir türlü hareket edemiyordu. Adam saksılara değil de onun üzerine kürek kürek toprak atıyordu adeta.

"Stefo Usta..."

"Merak etmeyin, şimdi sizin konuşmak istediğiniz meseleye geliyoruz. Aslında İsmet Paşa, 64'de Rumları sürmeye karar vermeden önce başlamıştı o mesele. Önce en zenginlerden başladılar. Hep anlatırlar, İstanbul'da Rum'dan dönme meşhur bir polis varmış, adını Behçet'e değiştirmiş. Rumları da cennetten yeryüzüne inmiş melekler zannetmeyiniz, insan dedin mi hep aynı. Gücü kim ele geçirirse o gaddar olur. Bizimkilerin işyerlerini, dükkânlarını ziyaret edermiş bu Behçet, kimin başına çullanılacağına, kimin sınır dışı edileceğine, kimin rahat bırakılacağına o karar verirmiş. Dosyaları o tutarmış. Rumlara en kötü davranan, en çok eziyet eden de oymuş. Durup dururken başlamaz böyle işler, önce halkı hazırlamak lazım, bir miktar kaşımak lazım. Hatırlamak

istemesek de herkesin içinde bir dirhem nefret vardır. Bizim Semiha Hanım mesela ya da meyhaneci Seleş. Hesapta aynı masada oturup kadeh tokuştururuz ama onların nefretini tartsan bir dirhemden fazladır. Onların nefretinin ağırlığı bütün Körburun'u batırır, sulara gömer. Fakat her sabah ben bunun gözünü nasıl oyarım diye bakmıyor Semiha Hanım, belki öyle hissediyor ama saklamış bir yerlere, tepesi atmadıkça çıkmıyor. Sonra gazeteler kaşımaya başlıyor bir güzel. Gazeteciler vatandaşı nasıl da tatlı tatlı kaşır bilirsiniz? Kaşıdıkça hoşunuza gider, daha da tatlı kaşınır ya! Ama sonra o kadar kaşımışsın ki bir bakmışsın cılk yara olmuş. O zaman elini sürmek istemezsin, halbuki tedavi etmen lazım, kaşıyan sensin, iyileştirecek olan da sensin. Öyle bırakırsan mikrop kapar, kangren olur. Her neyse, ben bu Behçet denen adamı tanımam etmem. Ama vaktiyle Körburun'a kulağı kopuk bir şeytan gelmişti, onu bilirim. Sarı sarı gözlükleri vardı. Siz de gayet iyi bilirsiniz. Hâlâ gece rüyama girer. Siz Dimitri Efendi'yi hatırlarsınız Meral Hanım?"

Meral farkına varmadan küpesiyle oynamaya başlamıştı yine; o kadar sert çekiştiriyordu ki neredeyse kulağını yırtacaktı. "İsmini duymuştum sadece. Tanışmadık."

"O daha kanun çıkmadan önce gayriresmî olarak kıçına kırmızı mührü yiyenlerden. Gözü korkutulup kâğıt imzalatılanlardan. Vatan haini diye, casus diye malına mülküne el konulanlardan. Sonra devlet o malı mülkü kendi uygun gördüğü kimselere ölü katır fiyatına satıyordu. Bazen para bile istemiyordu, sen bizim yanımızda ol kâfi, diyordu. Satranç tahtasındaki taşları kendi menfaatine göre yeniden dizmek gibi bir iş bu. Satranç oynarsınız Meral Hanım? En güçsüz piyonu en güçlü vezir yaparsınız ya hani. Hayri bacak kadar çocuktu, bisikletiyle dükkânlara mal taşırdı. Koskoca Di

mitri Efendi derdik; tuhaf bir adamdı ama kimseye bir zararı yoktu. Zaten korkusundan konağından dışarı zor çıkardı. Ağaçtaki kuşlar biraz yüksek sesle ötse ondan bile korkardı. Sinirleri güçsüz bir adam. Tek gücü servetiydi, onun serveti bile yetmedi. Bizim gibi garibanın gücü nasıl yetsin?"

"Ben artık müsaadenizi isteyeyim Stefo Usta. Otele dönmem lazım."

"Estağfurullah efendim, ne müsaadesi? Diyeceğim şu ki, bir para meselesi olmuş. Benim evladım asla para çalmaz. Asla yalan söylemez. Boğazımı kesseniz yine onu bilir onu söylerim. Haksız şekilde kimsenin malının üzerine oturmaz, kimsenin mülküne el koyup kendine otel yapmaz. Kimseyi korkutarak, tehdit ederek bir kuruş para almamıştır hayatında. Siz kendi oğlunuz için bunları söyleyebilirsiniz Meral Hanım? O zarf ortadan kaybolduğunda oğlunuz da yanınızda değil miydi? Benim oğlum günde on saat, haftada altı gün dükkânın başında durur, artık alnının teriyle ne kazanıyorsa onunla idare eder. Eskisi gibi değil işler, gâvurun sattığı et haramdır yenmez, diyor insanlar, ne yapacaksınız? Alışveriş yaptıklarında parasını aylarca vermiyorlar, ne yapacaksınız? Eğer kaybolan bir zarf varsa onu burada aramayın Meral Hanım. Günün birinde bulursunuz, mutlaka çıkar bir yerden. Şimdi hatırlamıyor olabilirsiniz ama sonra bir anda hatırlarsınız onu kimin aldığını. Hatırlamazsanız da canınız sağ olsun. Bizim sizden bir alacağımız yoktur. Var desek de olamaz zaten. Agop bazen lüzumundan fazla dik başlı oluyor, bu yeni nesil böyle işte fakat ben ona durumu izah ettim. Kimin haklı kimin haksız olacağını, yaraların kangren olduğunu, bir kol yetmezse öteki kolunu da kesip alacaklarını izah ettim. O yüzden bir alacağımız yoktur. Dedim ya zaten ölmemi bekliyor, sonra o da toparlanıp gidecek buralardan... Çay

içmediniz bari size bir saksı menekşe hediye edeyim? Şu kahmerli olanı beğenmiştiniz değil mi?"

* * *

Yüz elli basamağı tırmanmayı gözü yememiş, yılan gibi kıvrılarak evlerin arasından dolanan ve sonunda en tepedeki sokağa uzanan yokuşu yürümüş, yürürken hem yorgunluktan hem de sinirden çarpıntısı tutmuştu. Şimdi Neriman Hanım'ın bahçesindeki ıhlamur ağacının altında oturmuş, elinde bir bardak soğuk su, gittikçe kabaran bir öfkeyle başına gelenleri anlatıyordu.

"Bütün o eski hikâyeleri açtı, içim şişti. Başım zonkluyor vallahi. Aklın alıyor mu Neriman Hanım, adam bir de utanmadan suçu Murat'ın üzerine yıkmaya kalktı! Gözümün içine baka baka, zarfı senin oğlun çalmıştır dedi, aklın alıyor mu böyle bir pişkinliği? Ben de aptal gibi karşısında durup dinledim her dediğini. Suç bende, kapıyı çarpıp çıksana!"

"Tamam gelin hanım, tamam. Sakin ol azıcık, iki dakika soluklan," dedi Neriman Hanım.

(*Keşke komşulardan biri gelseydi bu suratsız karı yerine. İki çift lakırdı ederdik hiç olmazsa.*)

"Kusura bakma vallahi, bu suratsız karıya kaldın. O kadar sinirlendim ki aklımı kaçıracaktım. Allah aşkına şu adamın menekşesini de çöpe at. O kadar lafın, o kadar hakaretin üzerine bir de utanmadan bunu elime tutuşturdu."

(*Ayol sorsana, zavallı çiçeğin ne günahı varmış? Kuyarız camın önüne.*)

"Tamam nereye koymak istiyorsan koy, yeter ki benim gözüm görmesin."

Neriman Hanım sıkıntılı sıkıntılı dudağını ısırıyor, oturduğu yerde bir ileri bir geri sallanıyordu. "Suçu

Murat'ın üzerine attı, öyle mi diyorsun sen şimdi gelin hanım?"

"Ben de kulaklarıma inanamadım. Yanlış duydum sandım. Bunlardan alışveriş yapılmaz derlerdi de kızardım. Haklılarmış!"

"Hiç konuştun mu Murat'la? Eve dönünce bir sor bakalım ona, nedir bu işin aslı diye."

"Aşk olsun Neriman Hanım, sen de artık iyice aklını oynattın galiba!"

(*Aman, bunun oynatacak aklı mı kalmış sanki? Fındık faresinin bile daha fazla aklı var.*)

"Ne konuşacağım Murat'la? Oğlum zarfı sen mi çaldın, diye soracağım? Çocuk o gün otelde bile değildi Neriman Hanım, nasıl çalsın? Sınavları var diye bir akşam önceden İstanbul'a inmişti. Bırak oteli, Körburun'da bile değildi diyorum sana. Kim aksini iddia ediyorsa düpedüz yalan söylüyor."

"Tamam gelin hanım, sinirlenme. Madem o kadar eminsin. Hem bak, adam sizden bir alacağımız yok demiş. Kapanmış yani bu mesele, öyle değil mi? Çay içeriz şimdi, kafamız açılır."

Hafif bir esinti ıhlamurun dallarını yokladı. Yapraklar bir anda canlanıp hışır hışır kıpırdandı. Rüzgâr başladığı gibi usulca dindi ve geriye yine cırcırböceklerinin tekdüze sesi kaldı.

"Hayri'nin başka bir kadınla ilişkisi var," dedi Meral.

Mutfak camının önüne bir serçe kondu. Bir süre etrafa bakındı, sonra havalanıp ağacın etrafında bir tur attı ve gözden kayboldu.

(*Ayol üstüme iyilik sağlık, daha yeni mi uyanmış bu boncuk beyinli?*)

"Sen iki dakika tutsana şu yılan dilini," diye dizine vurdu Neriman Hanım.

"Yeni uyanmadım," dedi Meral. "Uzun zamandır bi-

liyordum. Gözümle görmedim ama biliyordum işte. İnsan biliyor."

(*Körburun'da bundan başla bilmeyen kalmamıştı zaten. Hepsinin iliği sünüğü kurusun da kakırdasın inşallah.*)

"Ben çayları koyayım," dedi Neriman Hanım ve mutfağa kaçtı. Elinde tepsiyle geri döndüğünde yüzünü yıkamış, kurulamadan öylece bırakmıştı. Duvarın dibindeki sedire oturup örgüsünü eline aldı. Birkaç yıldır yakın gözlüğüyle bile dantelin ilmeklerini seçemediği için kalın yüne geçmişti. Atkılar, eldivenler örüp adadaki çocuklara dağıtıyordu.

"Kek ye," dedi. "İçine bol tarçın koydum, mafsallarına iyi gelir."

"Madem Körburun'da bilmeyen yok, sen de duymuşsundur Neriman Hanım. Bir zahmet anlatıver de ben de öğreneyim ayrıntıları."

"Boş ver gelin hanım, fazlasını bilmene lüzum yok zaten. El âlemin ağzı leş gibi, bileceksin de ne olacak?"

"El âlemin ağzı leş gibi de konuştukları yalan mı yani? Benim oğlum öyle bir şey yapmaz mı diyorsun?"

(*Yapar soyu kuruyasıca, yapar.*)

"Soyunu karıştırma," diye mırıldandı Neriman Hanım. "Murat'ımın ne günahı var?"

(*Sen de sürekli torununu korursun zaten. Onda da babasının kanı var, o da aynı kumaştan değil mi sanki?*)

"Babasının kanı varsa anasının da kanı var. Benim de kanım var. Senin de var." Sıkıntılı sıkıntılı içini çekti Neriman Abla. Başının örtüsünü açtı, düzeltip yeniden bağladı.

"Kadın kimmiş peki? Her şeyi biliyorsan onu da biliyorsundur."

Neriman Hanım, söylesin mi, söylemesin mi karar vermeye çalışırken uzun uzun Meral'in yüzüne baktı. "Sen de biliyorsun, gelin hanım," dedi sonunda. Yüzü

parmağına doladı, gözünü şişlere çevirdi. Bizim Ezik Neco'nun karısı Dilara işte."

Deminki serçe mutfak penceresinin önüne geri döndü. Ya da ona çok benzeyen başka bir serçe. Başını yana eğip meraklı gözlerini Meral'e dikti.

"Biliyorum ama yine de... Başka birisinin ağzından duymadıkça gerçek olduğuna inanmıyor insan. Hayri utanmadan kadını yanında işe almış. Çarşıda kırtasiyeci Şeref Bey söyledi. Haftanın üç günü İstanbul'a gidiyormuş."

"Yok gelin hanım, o işin aslı öyle değilmiş. Ben de Binnaz'ın yalancısıyım ama onun kulağı deliktir, uydurmadan kaydırmadan anlatır. Oğlan bu kadınla Körburun'da görüşemiyor, sadece burada değil İstanbul'da da görüşemiyor çünkü bütün gözler üzerlerinde. Eskiden olsa umurunda olmazdı oğlanın, kimseden korkum yok, canım ne isterse yaparım derdi ama artık öyle mi? Binnaz diyor ki, siyasete girecek adamın her şeyini didik didik ederlermiş. Bir söküğünü bulurlarsa hemen ayağını kaydırıverirlermiş. O yüzden oğlanın iki ayağı bir pabuca girmiş. İşte..."

"İşte ne?"

(*Gizli gizli Kınalıada'da ev tutmuş, tütünü tütmeyesice.*)

"Anladım," dedi Meral.

(*Madem açıldık saçıldık, daha önce olanları da anlatsana kız Neriman!*)

"Eyvahlar olsun, ocakta yemek vardı," diye ayağa fırladı Neriman Hanım.

(*Nah yemek var! Senin bu gelin kaçın kurası, hiç yer mi öyle palavraları? Hadi anlat da ortalık şenlensin.*)

"Kapasana şu çeneni, şeytanın dölü!" diye dizine vurdu kayınvalidesi.

"Anlat Neriman Hanım, anlat," diye içini çekti Me-

ral. "Kendi kendine konuşacağına benimle konuş. Hem her şeyi bilmeyi hak etmiyor muyum artık? Anlat, ne olmuş öncesinde, tutma kendini."

Neriman Hanım yine bir an için kararsız kaldı, sonra şişlerine geri döndü. "Bir akşam kapıyı yumrukladı boyu devrilesice. Bağırıyor, aç kapıyı diye. Allah göstermesin, birinize bir şey oldu sandım. Bir baktım, o karıyı takmış koluna. Kızın elinde bir bavul. Evi terk etmiş, aklı sıra bizimkinin yanına sığınıyor. O da almış buraya getirmiş. Aklı başına gelene kadar burada kalacakmış. Defol git ne halin varsa gör dedim."

(*Masanın üzerindeki cam vazo var ya, onu aldı, oğlanın kafasına geçirecekti seninki.*)

"Geçirecektim tabii. Benim evimde öyle haltlar karıştıramazsın, dedim."

(*O da, nereden senin evin oluyormuş, koyarım seni kapının önüne, sokak itleri gibi milletin bahçesinde zıbarırsın, dedi.*)

"Önüne dikildim ama itip savurdu beni. Bu ikisi odaya girdiler kapıyı kilitlediler. Bir yanda kız ciyak ciyak ağlar."

(*Bir yandan senin bu Neriman ciyak ciyak bağırır. Bütün mahalle ayağa kalkacaktı vallahi.*)

"Yumrukladım tekmeledim ama kapı sağlam, benim gücüm ne ki?"

(*Rahmetli babam yaptırmıştı o kapıyı. Meşhur bir Ermeni marangoz vardı, ta İzmir'den kalkıp buralara gelirlerdi ona kapı ısmarlamaya.*)

"Gece gırtlağını kesmişler, sabaha kadar kendi kanının içinde boğuldu gitti."

"Ne diyorsun Neriman Hanım?" dedi Meral. "Kimin gırtlağını kesmişler?"

"Ermeni marangozun. Babam anneme anlatıyor, ben de kapıya kulağımı yapıştırmışım gizli gizli dinliyorum.

Sonra kaç gece rüyama girdi. Adamın kesik boğazından kuru otlar, samanlar fışkırıyordu, içine tıkıştırıp tıkıştırıp dikmeye çalışıyorum ama yetişemiyorum, bir ucundan diksem öbür ucundan patlıyor. Kulağından fışkırıyor, burun deliklerinden fışkırıyor."

"Bırak şimdi marangozu, Hayri'yi anlatıyordun."

"Anlatacak başka bir şey yok. Gürültüye dayanamadı, açtı kapıyı. Suratına tükürdüm, bir daha ayağını basma bu eve dedim."

(*Öyle demedin ayol! Bir daha gelirsen kafana odunu indiririm diye tehdit ettin!*)

"O da sonunda yalan konuşmadığıma inandı. Çekti gitti. Kız burada saatlerce uludu durdu. Oğlan, git evine, uğraşamam ben seninle, demiş. Arkasından bavulunu sürükleye sürükleye döndü evine. Ertesi gün her yeri arapsabunuyla üç defa ovdum, bütün pislikler temizlensin diye."

(*Sor bakalım, bütün bunları öğrendi de boyu mu uzadı şimdi. Ne yapacakmış, gidip o karının saçını başını mı yolacakmış?*)

"Onların seviyesine inecek değilim. Allahlarından bulsunlar," dedi Meral. Uzaklara çevirmişti başını, Neriman Hanım'ın yüzüne bakamıyordu. Sakin sakin konuşuyordu ama sesi titremesin ve gözlerinden yaşlar akmaya başlamasın diye bütün gücünü kullanıyordu. Ağlamayacaktı. Böyle bir adam yüzünden asla ağlamayacağına yıllar önce yemin etmişti. "Kendi boyu kadar oğlu var. Ondan da utanmıyorsa Allahından bulsun."

* * *

Meral, otele döner dönmez Ceren'i aradı. Telefon sürekli meşgul çalıyordu ama yerinden kımıldamadı, dalgın dalgın iki dakikada bir çevirdi numarayı.

Yolda yürürken eskileri hatırlamıştı yine: İlkokula gittiği yıllarda, annesinin arkadaş grubunda Letafet Hanım diye bir kadın vardı. Annesi ve diğer kadınlar çok kıskanırdı bu Letafet Teyze'yi; hem çok güzel bir kadındı hem de en pahalı giysileri hep o alıp giderdi. Yurtdışında tatile giden, uçağa binen ilk oydu aralarında. Hepsinden önemlisi, son derece yakışıklı bir kocası vardı. Letafet Teyze'nin olmadığı sohbetlerde sürekli bir dedikodu dönerdi. Meral, salonda mecmuaların resimlerine bakıyormuş gibi yapıp büyük bir merakla dinlerdi bu dedikoduları: Letafet Teyze'nin kocasının kaçamakları vardı. Yatağa çiş mi kaçırıyor acaba, diye düşünmüş ve çok şaşırmıştı Meral; sonra başka bir şeyden bahsedildiğini anlamıştı ama tam ne olduğunu çözememişti.

"Peki Letafet'in haberi yok mu? Kulağına gelmemiş mi?" derdi kadınlardan biri.

"Duymasına gerek yok şekerim, bir kadın bunu hisseder," diye yanıtlardı bir diğeri.

İçlerinde en ukala olanı, "Her erkeğin ufak tefek kaçamakları olur. Yapacak bir şey yok. Anlamamış gibi yapacak elbette," diye tartışmaya son noktayı koyardı. Diğer kadınlar da düşünceli düşünceli başlarını sallardı.

Çok geçmeden bomba gibi bir haber geldi. Letafet Teyze'nin kocası bir metres tutmuş ve ona ayrı bir ev açmıştı. Kadınlardan biri, "Dağlara taşlara, dağlara taşlara!" diye tahtaya vurarak anlattı. "Bir kadının başına gelebilecek en fena şey."

"Evladının ölümünden sonra," diye düzeltti öteki bir teyze.

Günün birinde Letafet Hanım'la aynı duruma düşeceği Meral'in hiç aklına gelmemişti.

Hayri ile evlendiğinde aklı bir karış havadaydı. Aşk dedikleri şey balon gibi sönmüş, geriye nefret ettiği bir adam ve Allah'ın unuttuğu bir adada sıkıcı bir hayat kal

mıştı. Eğer otel olmasa dayanamazdı – daha doğrusu, otel ve oğlu olmasa dayanamazdı. Hayri umurunda bile değildi.

Anlamamış gibi yapıyordu ama anlıyordu elbette. İnsan burnunun dibinde olanları görmez mi? Kaçamak bir bakış. Konuşurken cümlenin ortasında ani bir suskunluk. Gömleğe sinmiş ekşi bir koku. En çok da kokular insanın canını acıtıyordu. İnsan sadece sevdiğini kıskanır, derdi rahmetli annesi, kıskanmıyordu Meral. Başka türlü bir acıydı bu. Diş ağrısı gibi – hiç iyileşmeyen, aklına gelir gelmez insanı pençelerine alan, bu yüzden zorla unutulmaya çalışılan bir acı. Annesinin arkadaşlarının aksine, anlamıyormuş gibi davranmasının sebebi güçsüzlüğü ya da çaresizliği değildi. Canının acıdığını insanların görmesine tahammül edemeyeceği için bu yolu seçmişti. Asla kendini küçük düşürmeyecekti.

"Alo?" dedi Ceren.

Lisedeki şapşal Ceren.

Telefonun ucundaki şu kendinden emin, güçlü sesin sahibinin bir zamanlar çelimsiz, fındık faresi gibi mıymıntı bir kız olduğuna kimse inanamazdı.

Ceren liseden mezun olduktan sonra kendinden yaşça epey büyük bir gazeteciyle evlenmiş ve kocası sayesinde *Milliyet*'in hafta sonu ilavesinde kendine bir köşe kapmıştı. 12 Eylül Darbesi sonrası derin bir uykudan uyanan İstanbul sosyetesinin rağbet ettiği yeni lokantaları, sergi açılışlarını, tiyatro oyunlarını ve film festivallerini yazıyordu. En çok da ipe sapa gelmez cemiyet dedikodularını. İyi bir gazeteci değildi ama yabancı dergilerde gördüğü tarzdaki yazıları gayet güzel taklit edip Türkiye'ye uyarlıyordu. Kocasının siyaset yazılarının da ondan daha ciddiye alınacak bir yanı yoktu aslında. Ne olursa olsun, en bomba haberleri karıkoca birlikte patlatmışlardı. Bakan düşürmüşlerdi! Şapşal Ceren ve kocası Cumhur...

Yıllar önce bir hafta sonu otele davet ettiğinde, "Gelirim ama gazetede yazacağıma söz veremem," diye soğuk bir karşılık vermişti Ceren. Sanki Meral reklam peşindeymiş gibi! "Rica minnet böyle şeyler isteyen o kadar çok tanıdık çıkıyor ki inanamazsın," demişti.

Daha sonra çok sık görüşmeseler de lisede olmadığı kadar yakınlaşmışlardı birbirlerine. Tek sorun, Cumhur'un Hayri'den nefret etmesiydi. Hayri de "o züppe çiftten" hiç hoşlanmıyordu doğal olarak. Onların yanındayken ne taşralı komplekslerini bastırabiliyor ne de cehaletini gizleyebiliyordu. Meral bile bir parça özgüven eksikliği hissediyordu fakat eksikliklerini gizlemek konusunda Hayri'ye kıyasla daha becerikliydi.

"Özledim, hadi kalkın gelin diye aradım. Hem de sana bir şey danışmak istiyorum," dedi telefondaki arkadaşına.

"Hemen söyle, yoksa meraktan çatlarım."

"Diyelim ki bir milletvekili adayının bir kadınla ilişkisi olduğu kulağınıza geldi. Evli ve çocuklu bir kadınla. Peşine birini takıp sıkıştırır mısınız? Ya da ne bileyim, isim vermeden bir haber yazıp ortalığı karıştırır mısınız? İnsanların ilgisini çeken bir haber olur bu, değil mi? Sizin işler nasıl yürüyor, bilmediğim için soruyorum."

Ceren bir süre cevap vermedi. Seslere bakılırsa sigarasını yaktı ve hiç acele etmeden ilk nefesini üfledi.

"Hayri'den bahsediyorsun değil mi? Telefonda olmaz, yüz yüze konuşmamız lazım. Cumhur'un programını bilmiyorum ama geliriz herhalde. Süt kuzusunu duyunca hayır diyemez zaten."

17. Artçı sarsıntılar (1983)

Bazen insan, konuştuğu kişi daha ağzını açmadan neler söyleyeceğini bilir. Bilir ama duymak istemez.

* * *

Pencereleri açtıklarında karşılarına komşu binanın duvarı çıktığından, hava almak için ya da yalnız kalıp biraz kafa dinlemek için arada sırada apartmanın çatısına çıkıyorlardı. Orada oturup mahallenin dört bir yanına bakarak resim yapmak Seher'in hoşuna gidiyordu. İplere asılı çamaşırları, televizyon antenlerini, yarım kalmış inşaatların demir filizlerini seyrederek defterini eskizlerle dolduruyordu. İstanbul'un daha önce hiç görmediği, kıyısından geçtiyse de kafasını çevirip hiç bakmadığı bir yüzüydü burası. Kenarı oyalı perdelerin, yeşile ya da kırmızıya boyalı demir kapıların ardında nasıl hayatlar yaşandığını hayal etmeye çalışıyordu.

Aslında çirkin ve Seher'e son derece yabancı bir manzaraydı bu; fakat o güne kadar içine hapsolduğu muhtekâr dünyaya kıyasla çok daha daha sahici ve samimiydi.

Kömür kokan bacalardan birine sırtını dayamış defterinin sayfalarını karıştırırken merdivenin tepesinde

kapkara saçlı, çilli burunlu, hafiften çekik gözlü bir kız belirdi. Sokağın ucundaki bir köpeğe, bu beni ısırır mı diye bakarmış gibi baktı Seher'e. Sonra kendinden emin bir tavırla yaklaşıp öteki bacanın dibine çöktü.

Komşulardan birinin kızıydı. Sokakta birkaç defa birbirlerine rastlaşmışlardı ama hiç konuşmamışlardı. Zaten bu mahallede Seher'in konuştuğu kimse yoktu; apartmana sessizce girip çıkıyor ve kimseye görünmemeye çalışıyordu.

"Sigara içiyor musun?" diye sordu kız. On dört-on beş yaşında olmalıydı.

"İçmiyorum. Sen içiyor musun?"

"Arada sırada. Bulduğumda yani. Anneme söyleme ama. Sonra çok laf ediyor."

"Tamam söylemem."

"Altan Abi'nin nişanlısı mısın?"

"Arkadaşıyım sadece." Bekâr bir adamın evinde kalan genç bir kadının arkasından mahallede neler konuşulduğunu tahmin etmek çok zor değildi.

"Ben de arkadaşıyım. Sen yokken burada buluşur laklak ederdik arada sırada. Bana gizli gizli sigara verirdi."

Seher, kızın kıskançlığını gizlemeye çalıştığını çünkü bunu karmakarışık bir gurur meselesi haline getirdiğini sezdi. Onun yerinde olsa kendisi de tıpkı böyle davranırdı herhalde.

"Ben varken de laklak edebilirsiniz, niye etmiyorsunuz ki?"

Kız omuzlarını silkti. "Artık zaman olmuyor zaten."

"Sınavlar filan mı başladı?"

"Yok be ne sınavı! Üç aydır görüşler kaldırılmıştı, şimdi yine izin çıktı. Sabahın körü yollara düşüyoruz, akşamın bir vakti dönüyoruz. Hava kararduktan sonra da annem ölse evden dışarı salmaz."

Kız Seher'in anlamadığını görünce aptal birisine

izah eder gibi izah etti. "Abimi içeri aldılar. Başta ömür boyu vurmuştu, son mahkemede ona altı yıla indi... Görüş de cezaevi ziyareti yani."

"Üç aydır niye kalkmıştı peki? Görüşler?"

"Ben ne bileyim. Kafalarına ne eserse onu yapıyorlar."

"Bütün görüşlere gidiyor musun?"

"Hepsine. Annem tek başına gidemez çünkü. Mahkeme varsa ona da ben götürüyorum. Görüşe gidiyorum ama abimi gördüğüm yok. Annemle ikimizi birden içeri sokmuyorlar. Dışarıda bir tepe var ben orada bekliyorum, belki abimi avluya filan çıkarırlar da, hiç olmazsa uzaktan görürüm diye..."

"Adın ne senin?"

"Gülnur."

"Benimki de Seher."

"Biliyorum. Altan Abi bazen matematiğe yardım eder. Bizim öğretmenlerden daha iyi biliyor."

"Abini niye tutukladılar?" diye sordu Seher. Böyle bir soru sormak ayıp mıydı değil miydi onu da bilmiyordu.

Kız yine omuz silkti. "Niye olacak, örgüt üyesi diye... Bir defasında görüşe girmeme izin verdiler ama onda da kalabalıktan bir şey göremedim ki! Bunları kafes gibi bir yerin içine tıkmışlar, uzaktan bakıyorduk öyle karşılıklı. Sadece en öndekileri, bir de en uzun boyluları seçebiliyorsun. Abim çok kısadır, arkadaşları bit kadarsın diye dalga geçerdi hep. İşte öyle bir uçtan öteki uca bağırıp duruyorsun sesini duyurabilmek için."

"Kaç yaşındasın sen Gülnur?"

"On beş. Aslında on dört ama sonunda doğmuşum. Niye sordun?"

"Yaşından çok daha büyük görünüyorsun da ondan. Üzerine bu kadar sorumluluk aldığına göre artık yetişkin bir insan sayılırsın sen."

Bu defa da o anlamamıştı Seher'in ne demek istediğini ama yine de gururla gülümsedi. "Annemin okuma yazması kıttır. Mahkemede filan söylenenleri aklında tutamıyor. Heyecanlandığında eli ayağı birbirine dolanıyor, tansiyonu filan çıkıyor zaten. O yüzden ben götürüyorum."

"Başka kimse yok mu ailede?"

"Ablam var ama evlendi gitti. Aslında gitti sayılmaz, hâlâ babamın eline bakıyor. Kocası olacak dangalak hiçbir işte dikiş tutturamıyor. Ailede anarşist var diye iş vermiyorlar, diyor ama kesin yalan. Kıçını kaldırıp kahveden çıksa iş bulur."

Seher hayatında hiç bu kadar hızlı konuşan ve konuşmayı bu kadar çok seven birisini tanımamıştı. Büyülenmiş gibi, aynı zamanda ayağının altındaki beton eksilmiş ve dengesini kaybedip düşmek üzereymiş gibi dinliyordu kızı.

"Baban peki? O niye annenle gitmiyor?"

"O evlatlıktan reddetti abimi. Annemin gitmesine de izin vermiyordu ama annem kendi bildiğini okur. Ne çiziyorsun o deftere?"

"Gel bak istersen."

Gülnur yanına sokuldu. "Bizim mahalleyi mi çiziyorsun? Kafayı mı üşüttün, daha güzel şeyler çizsene."

"Bence burasının da güzel yanları var."

"Burada yaşamak zorunda olsan öyle demezdin."

"Senin çok hoşuna gitmiyor anladığım kadarıyla."

Omuzlarını silkti. "Nesi hoşuma gidecek ki? Eskiden yukarıda başka bir mahallede otururduk. Orası da bok kokardı ama bu kadar çok değil. Orada sağcılarının sözü geçerdi, hesapta babam da sağcı işte ama abim var diye gece evi tarıyorlardı. Yerde uyurduk o yüzden. Kurşun gelirse üzerimizden geçsin diye."

"Kim tarıyordu?"

"Faşist köpekler. Bizim gibileri yaşatmazlar orada. Bi-

zim gibileri derken abim gibileri yani. Babamgiller başka. Ablam da babama çekmiş. Abim anamgillere çekmiş."

Seher, kızın hızına yetişmekte zorlanıyordu. Hızına yetişemezse onu hayal kırıklığına uğratıp kaçırabilirmiş gibi bir hisse kapılmıştı ve bu yüzden fazla düşünmeden aklına gelen ilk lafı söylüyordu.

"O zaman sen de annene çekmişsin."

"Ben hiç kimseye çekmemişim. Annem bir başına kalmasın diye onun yanında duruyorum. Annem olmasa abimi unutacaklar, bırakacaklar içeride çürüsün diye de, o izin vermiyor işte. Sana bir şey diyeyim mi? Ablam kalleşin tekidir. Dünyanın bir numaralı kalleşidir, sırf rahatı bozulmasın diye yaptıklarını anlatsam dudağın uçuklar. Abim iyidir bak, o kimsenin kötülüğünü istemez. Kim zorda kalsa yardımına koşar. Zaten o yüzden içeride ya... Ne diyeceğim, bir daha gelirken sigara getirsene. Altan Abimden alırsın, o kızmaz."

"Tamam anlaştık."

"Görüş izni yeniden çıkınca annem biraz sakinledi. Yavrumu görüyorum, en azından hayatta olduğunu biliyorum, diyor. O yüzden evden çıkmama da çok laf etmiyor bu aralar."

"Sakinlemiştir tabii. İnsan çocuğunu göremese üzüntüden hasta olur." Fakat bazı anneler öyle değil, diye içinden düzeltti sonra.

"Aslında o halde görünce de çok üzülüyor ama kimseye belli etmiyor. Bir tek ben anlıyorum. Çok dayak yiyorlar içeride. Öyle uzun uzun konuşamıyorlar ama zaten konuştuğunda değil, esas sustuğu zaman anlıyorsun anlatmak isteyip de anlatamadıklarını. Beş dakika izin veriyorlar ama o kadarına bile razı annem. Harçlığını veriyor, yıkanacak çamaşırları alıyor. Bazen bizimkinin koğuştan arkadaşlarının çamaşırlarını da alıyoruz. Anası babası uzakta olanlar var, görüşe gelecek kimsesi olma-

yanlar var. Hepsini biz yıkıyoruz annemle. Bir güzel kaynatıyoruz. Sonra ütülerken üzerlerine lavanta kolonyası serpiyor annem, bahar gibi koksun diyor. Ama askerler yere atıp boklu postallarıyla üzerlerinde yürüyorlarmış, öyle teslim ediyorlarmış koğuştakilere... Aklıma ne geldi biliyor musun? Abim için de bir resim yapar mısın? Ya bak ne güzel olur! Katlayıp çorabının içine saklarız, belki askerler bulamaz."

* * *

Seher, babasını tıklım tıklım bir kafesin içinde hayal etmeye çalıştı. Altan'ın söyledikleri doğru olabilir miydi? Gerçekten babasını da hırpalamışlar mıydı? Dayak yemiş miydi? İşkenceden geçirmişler miydi? Görüş günü sesini duyurabilmek için avazı çıktığı kadar bağırdığı hiç kimse olmuş muydu o tellerin öteki tarafında?

* * *

Eşref Bey'in İstanbul'da bir tanıdığı ziyarete gidiyorum diye evden çıkıp akşam perişan bir vaziyette döndüğü, yüzünün bembeyaz, gözlerinin kıpkırmızı olduğu, çok yorgunum diye odasına kapandığı günleri hatırladı. Daha sabah yola çıkmadan önce çarpıntısı tutar, gizli gizli dilinin altına kalp ilacını koyarken yakalanırdı. "Biraz uzanıp dinlen, nereye gideceksen yarın gidersin," derdi Seher ama dedesi, "Bugün gitmem şart, yarın olmaz," diye inat ederdi.

Şimdi düşünüyordu da, dedesi acaba o sıkıntılı günlerde damadının görüş gününe mi gidiyordu? Hiç sevmediği, sümsüğün teki deyip kızına layık bulmadığı, hatta görüşmeyi reddettiği damadı için mi yollara düşüyordu? Kızı yurtdışında kaçak, torunu ise hayalle-

âleminde kayıpken, bu sorumluluğu o mu üzerine almıştı?

Seher haftalardır kafasında girdap gibi dönüp duran düşünceleri bir türlü düzene sokamıyordu; hissetmesi gerekenler ve hissettikleri bir türlü birbirini tutmuyordu. Üzüntüden kahrolması gerekirken suçluluk duygusu ağır basıyordu mesela. Bende bir bozukluk var, diyordu, aklımı kaçırmış olmalıyım. Yas tutuyor olması lazımdı, acı çekiyor olması lazımdı fakat içinde sadece boşluk vardı. Düşündükçe farkına varıyordu ki o boşluk aslında babası hayattayken de vardı, hep vardı – niye diğer kızlar gibi babasına âşık olmamıştı örneğin, niye babasının prensesi olmamıştı, niye canı yandığında ya da aklı karıştığında ona koşmamıştı, niye?

Rahatsızdı, diyordu sonra, güçsüzdü ve daha fazla dayanamadı. Yaşlı başlı adam, ona öyle şeyler yapmış olamazlar. Düşündükçe Seher de kendisini en az babası kadar güçsüz hissediyordu. O da babasının başına gelenlerle yüzleşemeyecek kadar güçsüz ve korkaktı. Bunları düşünmeye devam ederse kum zerrecikleri kadar küçük parçacıklara bölünüp dağılacağını anlıyordu o zaman. Dağılacak ve bir daha asla toparlanamayacaktı.

Aklını kaçırmak belki de böyle bir şeydi.

* * *

Altan, kendince Seher'den özür dilemek için veya belki de sırf canı konuşmak istediği için bir akşam durup dururken anlatmaya başladı.

"Darbeden aylar önce peşimdelerdi, biliyorsun zaten. Hesapta bir şahsın ensesine kurşun sıkıp öldürmüşüm. Hayatımda tabancaya elim değmedi. Söyledikleri şahsın adını bile bilmem. Ama bunları anlatamazsın ki! Ekimin sonuna kadar kaçıp saklanmayı becerdim."

Televizyonda bir banka reklamı başladı. Veznedeki güler yüzlü delikanlı, yaşlı bir teyzeye hesap cüzdanı uzatıyordu. Adamın dişleri gerçek olamayacak kadar büyük ve beyazdı.

"Ekimin 28'iydi işte. Cumhuriyet Bayramı'ndan bir gün önce. Sabaha karşı kıstırıp yakaladılar, içeri aldılar. Gayrettepe'ye. Kırk beş gün gözaltı. Sadece adı gözaltı. Savcı iddianame hazırlamaya çalışıyordu, başka cinayetleri de benim üzerime yıkacaklardı, toplam beş cinayetten hüküm giyecektim. Sahte tanıklar bulmuşlar."

Altan'ın oturduğu dairede mutfakla banyonun arasında kuş pislikleriyle dolu leş gibi havalandırma boşluğu vardı. Rüzgâr kuzeyden estiğinde o boşluktan yukarıya inlemeye benzeyen, iç çekmeye benzeyen sesler yükseldi

İniltiler bir an için televizyondaki reklamların sesini bastırdı.

"Sonra niye vazgeçtiler bilmiyorum. Gerçekten bilmiyorum. Esas aradıkları adamı ele geçirdiler diyorlar. Tanıklar ifadelerini değiştirmiş diyorlar. Suçu başka birinin üzerine yıkmak daha çok işlerine gelmiştir diyorlar. Hangisi doğru bilmiyorum ki! Sana bir açıklama yapmalarını da beklemiyorsun zaten. En iyi olasılıkla müebbet verirler derken salıverdiler."

Bir sonraki reklamın marşa benzeyen müziği bir anda odaya doldurdu. Asker üniforması giymiş küçük kızlar ve oğlanlar süt içerek dans ediyordu ekranda.

"Hesapta sevinmen gerekiyor. Bu kadar ucuz kurtuldum diye mutlu olman gerekiyor. Ama o kırk beş gün içeride gördüklerinden sonra hiçbir şeye sevinecek halin kalmıyor. İçinde bir sevinme kırıntısı kaldıysa da onu da söküp çıkarıyorlar zaten. Kerpetenle dişini çeker gibi çekip alıyorlar, yeri boş kalıyor. Ben bir bok değilim ki, beni niye tutukladılar bilmiyorum. Dışarıda olmaya ne hakkım var..."

Altan sustu. Belki başka şeyler de anlatacaktı ama o anda vazgeçti.

* * *

Kötü bir rüyanın pençesinden son anda kaçıp kurtulmuş gibi uykudan fırlayarak uyanmak Seher için alışkanlık halini almıştı. Gecede bir-iki defa tekrarlıyordu bunu; gözlerini açtığında nerede olduğunu anlamıyor, kâbusla gerçek dünyanın arasındaki eşikte bocalıyordu. Çok uzun sürmüyordu bu bocalamalar. Üzerinde uyuduğu divanın kokusu, battaniyenin kollarını dalayan yünü, tavandaki lambanın uçan daireye benzeyen şapkası, her biri teker teker zihninde yerli yerine oturuyordu ve Seher, "Bu sorulara sabah kafa patlatırım," gibi belirsiz bir düşünceyle dönüp tekrar uykuya dalıyordu. Soruların ne olduğunu gayet net biliyordu ya da en azından o sırada bildiğini sanıyordu ama sabah uyandığında hepsi aklından uçup gitmiş oluyordu.

Bu sefer farklıydı.

Salon karanlıktı. Sokak lambasının soluk ışığı duvara şekilsiz gölgeler yansıtıyordu. Apartmanın önünde kavga eden iki kedi vardı. Seher önce onların gürültüsüne uyandığını sandı. Sonra odada başka birisinin olduğunu hissetti ve ensesindeki tüyler diken diken oldu.

Altan divanın tam karşısına çektiği sandalyenin ucuna oturmuştu. Saatlerdir hiç kıpırdamadan orada öylece oturmuş ve otururken taşlaşmış, odadaki karanlığa karışmış ve duvardaki gölgelerle birlikte şeklini kaybetmiş gibi bir hali vardı.

"Ne yapıyorsun öyle Altan?"

Duymamıştı herhalde. Karanlıkta belli belirsiz parlayan gözleri bir milim bile kımıldamamıştı. Sonra uzun süredir tuttuğu nefesi bırakırken omuzları çöktü, sırtı kamburlaştı.

"İntikam almaya geldin değil mi?" dedi başını ellerinin arasına sıkıştırarak.

"Ne diyorsun Altan, ne intikamı?"

"Biliyorum, intikam almaya geldin. Nasıl buldun bunca zaman sonra beni?"

"Söyledim ya. Saat kaç? Hadi biraz uyu, sabah konuşuruz bunları."

Kediler, insanın kanını donduran bir sesle yeniden saldırdılar birbirlerine.

Seher battaniyeyi sırtına dolayıp ayağa kalktı. "Ben su içeceğim, sen de ister misin?"

Döndüğünde Altan ortadan kaybolmuştu. Odasının kapısı kapalıydı. Apartman huzursuz çıtırtılar çıkararak temellerinin üzerinde kımıldanıyordu gecenin o saatinde.

* * *

Altan ertesi gün akşama kadar odasından çıkmadı. Seher birkaç defa kapsını tıkladığında, "Konuşmak istemiyorum, beni rahat bırak," diye bağırdı içeriden.

* * *

Günler geçtikçe Seher, Altan'ın ruh halindeki gel gitlerin farkına varmaya başladı. İyi olduğu günler vardı, söylenerek de olsa tıraş olup işe gidiyordu, akşam dönüdüğünde ofiste onu öfkelendiren şeyleri gülerek anlatıyordu. Otobüs durağının arkasındaki lokantadan ucuz yemekler alıp karınlarını doyuruyorlardı. Seher resim yaparken Altan kitap okuyordu. Bazen Seher'i güldürmek için yüksek sesle okuyor, sözcükleri değiştirip manakalıklar yapıyordu.

Bir de kötü günleri vardı. O zaman ağzını bıçak açmıyordu. Eğer Seher önüne yemek koyarsa sessizce yi-

yor, sonra iki-üç paket sigara içerek televizyona bakıyordu. Belki televizyona değil de televizyonun arkasındaki duvara bakıyordu; ona hiçbir zaman emin olamıyordu Seher.

Eğer haberlere Kenan Evren çıkarsa, en tepkisiz günlerinden birinde bile olsa gözleri kıvılcımlar saçmaya başlıyordu. Bir-iki defa elindeki bira şişesini televizyona fırlattığı bile olmuştu. Öfkesini kontrol edebilecek kadar aklı başındaysa televizyonu fişinden çekip duvara döndürüyor, "Yarına kadar cezalı duracak bu," deyip odasına gidiyordu.

Bir seferinde Seher'in yanına gelip boya fırçasını elinden aldı.

"Beni terk edersen kendimi keserim."

Dalga geçtiğini sandı Seher, kendince komiklik yapıyordu herhalde. Ama suratında o kadar ciddi bir ifade vardı ki, emin olamadı.

"Saçmalama Altan."

Altan fırçayı geri uzattı ve televizyonun karşısına döndü.

* * *

Büyük tuvaldeki resim yavaş yavaş değişiyordu. Kapının arkasındaki beyaz aydınlık, şimdi yabani bitkilerle dolmaya başlamıştı: sarmaşıklar, ısırgan otları, deve tabanları ve çoban püskülleri. Dikenli dallar, karanlığın içinde bekleyen dev bir hayvanın kolları gibi kapıya sıkı sıkı dolanıyordu. Niye böyle olduğunu bilmiyordu Seher. Bordolarla, pembelerle ve beyazlarla başladığı tablo, hızlı kahverengilerle, koyu yeşillerle ve grilerle dolmuştu.

Yeni boyalar alması gerekecekti.

* * *

Cumartesi öğleden sonra kapı çalındı. Daha önce hiç gelen olmamıştı; Seher, plastik kuşların cıvıltısına benzeyen zilin sesini ilk defa duyduğunu fark etti. Altan daha fazla şaşırmıştı, hemen ayağa fırlayıp radyoyu kapattı, Seher'e sesini çıkarmamasını işaret etti.

Onu ilk defa bu kadar telaşlı görüyordu Seher. "Kapıyı açmayacak mısın?"

Panik halinde elini dudaklarına götürdü, "Sus!" diye fısıldadı.

"Telaşlanma, delikten bakarım, tanımadığım biriyse açmam." Belki komşulardan biri çalmıştır, diye düşünürken karşısında Veysel Amca'yı buldu. Boynuna sarıldı, "Ne güzel bir sürpriz bu!" diye yanaklarından öptü.

"Limonlu kek getirdim. Fırından yeni çıkmıştı, bak hâlâ sıcacık. Umarım rahatsız etmiyorumdur."

"Aşk olsun, niye rahatsız edesiniz?"

"Seni bir daha göremeyince merak ettim, bir uğrayayım dedim."

Altan salonun ortasında yumruklarını sıkmış, ikisine de dik dik bakmaktaydı. "Tanışmıyorsunuz değil mi?" diye sordu Seher. "Sana sürekli anlattığım Veysel Amca bu işte."

"Nasıl bulmuş burayı?"

"Söylemiştim ya Altan, senin adresini bana veren Veysel Amca'ydı zaten."

"Hiç tanışmadık ama ortak ahbaplarımız var," dedi Veysel Amca. Altan'ı sakinleştirmek ister gibi yumuşak bir sesle, yavaş yavaş konuşuyordu fakat Altan'ın hiç de sakinleşecekmiş gibi bir hali yoktu.

"Bir dakika içeri gelir misin," diyerek Seher'i mutfağa sürükledi, kapıyı kapattı. "İstemiyorum bu adamı evimde!"

"Şşş bağırma! Niye istemiyorsun? Bir kötülüğünü mü gördün, ne oldu?"

"Sana açıklama yapmak zorunda değilim." Kapana kıstırılmış bir hayvan gibi kesik kesik soluyordu Altan. "Kimseye açıklama yapmak zorunda değilim. Hepinizin canı cehenneme! Rahta bırakın beni ulan!"

Seher onu daha önce hiç böyle görmemişti. İçindeki endişenin yerini korkunun almaya başladığını hissetti ve ondan korkmakla kutsal bir kuralı çiğnemiş gibi kendi kendine kızdı: Korkacak ne vardı ki? Altan'dı bu, yabancı bir insan değildi ki! Onun yanındayken güvende olması gerekirdi. Yanındayken güven duyabileceği tek kişiydi, onu da kaybederse geriye hiç kimse kalmayacaktı.

"Peki ama hatırım için biraz sesini alçaltsan? O kadar iyi kalpli bir insandır ki, bak iki dakika konuşsan böyle sinirlenmenin ne kadar gereksiz olduğunu..."

"Söyle ona siktirsin gitsin evimden!"

Seher'in yanakları utançtan alev alev yanmaya başladı. Kendini tutmasa Altan'a tokat atacaktı, hatta tokat da kâfi gelmezdi, mesela kafasına şu ekmek tahtasını geçirebilirdi. Hiçbir şey söylemeden arkasını döndü, mutfağın kapısını çarpıp çıktı. Veysel Amca'yı holde, kapıdan çıkarken yakaladı; kibarca gülümsedi adamcağız. Altan avazı çıktığı kadar bağırmıştı, söylediği o çirkin lafları duymamış olmasına imkân yoktu. Sırf Veysel Amca değil bütün apartman duymuştu büyük olasılıkla.

"Ne oldu anlamadım," dedi Seher.

"Dert etme. Ben senin hatırını sormak için uğramıştım zaten. Nasılsın, bir ihtiyacın var mı diye..."

"İyiyim Veysel Amca, siz beni merak etmeyin."

"Daha ne kadar kalacaksın burada?"

Buna ne cevap vereceğini bilmiyordu. "Öyle şeyler düşünecek kadar kafamı toplayamadım henüz."

"Şu sorduğuma bak! Sana ne desene. Neyse... Bunu çayla yersiniz, senin için aldım. Bir şeye ihtiyacın olursa beni nerede bulacağını biliyorsun."

"Biliyorum," dedi Seher. Kendini affettirmek istercesine sıkı sıkı sarılıp kucakladı adamı.

Veysel Amca tam çıkarken aklına bir şey gelmiş gibi durdu. "Sıkboğaz etmek istemiyorum ama bir ara vaktin olduğunda dükkâna uğrasana. Sana vermek istediğim bir kitap var."

* * *

Kapıyı kapatır kapatmaz Altan'ı buldu karşısında. "Bu yaptığın terbiyesizliğine inanamıyorum!"

"İstemiyorum kimseyi evimde. Beğenmiyorsan sen de siktirip gidersin!"

Daha ne kadar bekleyecekti? İstemiyordu Altan, açık açık söylüyordu işte. Ona dokunmak, onunla sevişmek istemiyordu. Konuşmak istemiyordu. Normal bir insan gibi davranmak istemiyordu. Ne istediğini anlayamıyordu Seher; sorsa da bir cevap alamayacağına emindi.

Salona koşup eşyalarını çantasına tıkıştırmaya başladı.

"Ne yapıyorsun?" diye bağırdı Altan arkasından.

"Dediğini yapıyorum işte. Gidiyorum."

Altan çantayı elinden çekip yere attı. "Sana ne yapıyorsun dedim!"

"Duymuyor musun beni Altan, gidiyorum."

"Bak, sen de gidersen kendimi öldürürüm. Yemin ederim öldürürüm. Ekmek bıçağıyla bileklerimi keserim. Gazetelerde görürsün cesedimi."

Seher o iri adamı bütün gücüyle itti, montunu kaptı, ayakkabılarını hızla ayağına geçirdi ve sokağa fırladı.

Altan pencereden beline kadar sarkıp arkasından bağırdı. "O herif senin aklını karıştırmak için geldi. Seni benden uzaklaştırmak için geldi, anlamıyor musun?"

Sesi gitgide geride kaldı.

"Bak yemin ettim. Yarın gazetelerden okuyacaksın." Sonra duyulmaz oldu.

* * *

Ne kadar kızarsa kızsın geri dönecekti, daha kapıdan çıktığı andan itibaren biliyordu bunu. Gidebileceği bir yer olmadığından değil – o kısmı palavraydı, istese Körburun'a döner, bir süre otelde kalır, daha sonra ne yapacağına karar verirdi. En kötü ihtimalle fakültenin yurdunda kalırdı. Tamam, kalacak yer bulmak çok kolay değildi ama imkânsız da değildi sonuçta. Geriye dönmesinin tek sebebi vardı. Aklı başında insanlar, her şeyin en doğrusunu bilen olgun insanlar, "Hata yapıyorsun Seher," derdi ama umurunda değildi. Altan'ın yanında olmak istiyordu. Çünkü onun yanında olduğu sürece içinde bir umut vardı: Belki zamanla onu iyileştirebilir, eski haline döndürebilirdi. Henüz ne olduğunu tam olarak anlayamadığı yaralarını sarabilirdi. Bekleyebilirdi. Çünkü onu iyileştirirken kendisi de iyileşecekti. Zamanla Altan da onun yaralarını sarmaya başlayacaktı. Birbirlerine iyi geleceklerdi. Evet, şimdi kafese kapatılmış vahşi hayvanlar gibi çığlık çığlığa bağırıyordu arkasından, bu halleri Seher'i korkutuyordu ama bekleyebilirdi. Onu iyileştirmenin bir yolunu bulabilirdi. Bundan üç yıl önce bir gece Altan defterini ona emanet etmişti, Seher o defteri hiç yanından ayırmamış, beklemişti. Biraz daha bekleyecekti ve iyileştiğinde defterini geri verecekti.

Resim malzemeleri satan dükkândan bütün parasıyla siyah boya aldı. Eve döner dönmez tuvalin başına geçti, resimde kapı dışında ne var ne yoksa hepsini siyaha boyadı. En ufak bir iz kalmayıncaya kadar kat kat boyadı.

* * *

"Siz devrimci değilsiniz, di mi?"

"Biz kimiz Gülnur?"

"Altan Abi, sen... Annem öyle diyor. Öyle devrimci olmaz diyor."

"Niye olmazmış?"

"Devrimci dediğin fakir olur çünkü. Senin bakkaldan aldıklarınla üç aile geçinir diyor annem."

Zengin olduğunu hiç düşünmemişti Seher. Körburun'a bırakmadan önce babası ona bankada alelacele bir hesap açmış ve bir miktar para yatırmıştı. Dedesinden para istemeye çekineceğini tahmin ettiği için, "Üç aydı bir faizini çeker kullanırsın, sana cep harçlığı olur," demişti. Ancak yatırdığı para son derece sınırlıydı ve üniversiteye gidip geldiği günlerde cep harçlığı yol parasını ve öğle yemeklerini ancak karşılıyordu. Hesaplı davranırsa her ay bir-iki kitap ve belki bir sinema bileti alacak kadar para ayırabiliyordu kenara. Böyle ucu ucuna idare etmek hiç zoruna gitmemişti, hiçbir eksiği yoktu ve hayatı çocukluğundan beri yaşadığı hayattan farklı değildi. Belki de bu yüzden resim yapıp turistlere satmaya başladığı zaman kendisini çok şanslı hissetmişti, hele Meral Hanım'ın teklif ettiği parayı duyunca gerçekten dünyanın en zengin insanı olduğunu sanmıştı bir an için. Oysa büyük olasılıkla o parayla Meral Hanım yeni bir çantayla bir çift ayakkabı bile alamazdı.

Gülnur'a zenginliğin göreceli bir kavram olduğunu anlatmak isterdi ama bunun ikisine de bir faydası olmayacağını düşünüp vazgeçti. Fakat sinirlenmişti durup dururken.

"Bilmiyorum ki! Belki de haklıdır annen... Altan niye sınıfta kaldı peki? O da mı zengin olduğu için devrimci olamıyor?"

"O bıyığı yok diye sınıfta kaldı. Bir de çok bezgin

olduğu için. Devrimci dediğin zımba gibi olur diyor annem."

"Benim de babamı içeri aldılar," dedi Seher. Durup dururken ağzından çıkıvermişti sözcükler ve söyler söylemez pişman oldu.

"Öyle mi? Nerede şimdi?"

Anlatsa, herhalde alay ederdi Gülnur. Yüzüne karşı bir şey demese de içinden gülerdi. Belki de midesi bulanırdı, tiksinirdi Seher'den. Haksız da sayılmazdı. Abimlerin mücadelesiyle babanın başına gelenleri bir mi tutuyorsun, diye soracak olsa, Seher cevap veremezdi. Benim yaşadıklarımla senin şu şımarık hayatını bir mi tutuyorsun, diye soracak olsa susup kalırdı.

"Kusura bakma, bu konu hakkında çok fazla konuşmayı sevmiyorum."

Acısını ne şekilde yaşayabileceğini bile bilmiyordu. Sadece öfkelenebiliyordu çünkü en azından buna hakkı olduğunu düşünüyordu. Öfkesi ise, onun bedeninin içinde yaşayan canlı bir yaratık gibiydi, gitgide güçleniyordu ve güçlendikçe kontrol edilmesi imkânsız bir hal alıyordu. Böyle devam ederse yakında Seher'in gırtlağına yapışıp boğacaktı onu.

"Biliyorum, başta çok zor geliyor," dedi Gülnur. "Hele hayatında hiç karakol görmemiş birisiyle konuşacağına dilin kopsun daha iyi. Hani seninle konuşurlarsa hastalık kaparlarmış gibi yanından kaçmaya çalışıyorlar ya en kötü o. Ama sana bir şey diyeyim mi? Abim tutuklandıktan sonra annemin bir sürü yeni arkadaşı oldu. Hepsinin ya oğlu ya kızı var içeride. Şimdi yedikleri içtikleri ayrı gitmez, iki elleri kanda olsa birbirlerinin yardımına koşarlar. Birinin çocuğunun mahkemesi oldu mu hepsi toplaşır beraber gider. Ben de peşlerinden tabii. Annem en rahat onlarla konuşabilirim diyor. Başka zaman olsa iki çift laf edemeyecek kadar zıt kutup insanlar. Şimdi hepsi aynı. Birinin çocuğu tahliye oldu mu hepsi

bayram ediyor. Abim, vallahi siz bizden daha örgütlüsünüz, diye takılıyor. Mesela birinin yakını görüşe gidemediyse ötekiler hemen haberlerini ulaştırırlar."

"Keşke ben de senin gibi güçlü olabilsem Gülnur."

"İyi de ben güçlü filan değilim ki! Böyle vır vır vır konuştuğuma bakma. İnsan başka çaresi olmayınca öyleymiş gibi yapıyor. Güçlü görünmeye çalışırken bir yandan da alışıyorsun işte."

Seher, Gülnur'un abisi için renkli kalemlerle bir orman çizmişti, sık ağaçlarla ve yüksek otlarla dolu bir orman. Yapraklar o kadar yeşildi ki gökyüzü görünmüyordu, güneşin ışıkları ince sicimler halinde toprağa vuruyordu. Ağaçlardan birinin arkasına saklanmış, kafasını çevirip uzaklara bakan bir de geyik vardı ormanda. Gülnur, resmi o kadar sevmişti ki ilk gördüğü andan beri elinden bırakmamıştı.

"Yoksa öldü mü baban?" diye sordu gözlerini geyikten ayırmadan.

"Evet."

"Haklısın. O zaman konuşacak bir şey kalmıyor."

* * *

Bu sefer pencerenin önünde kavga eden kediler yoktu. Sokak lambasının ışığı duvara vurmuyordu. Kopkoyu bir sessizliğe gözlerini açtı Seher.

"Orada ne yapıyorsun öyle?"

"Nefes alıp almadığını kontrol ediyorum."

"Sarhoş musun Altan?"

"İntikam almaya geldiğini söylediler."

"Allah aşkına ne diyorsun sen?"

"Biliyorum, baban gönderdi seni. İntikam almak için gönderdi. O duydukların yalan, ben ihbar etmedim. Ama önemi yok. Anlıyorum."

"Tuvalete gidiyorum Altan, sen de uyu artık. Lütfen bir daha böyle korkunç şeyler söyleme!"

Banyoya girince kapıyı kilitledi ve uzun süre dışarı çıkmaya cesaret edemedi.

* * *

"Hay Allah. Şuradaki raflardan birinde görmüştüm," dedi Veysel Amca. "Kafa kalmadı ki! Keşke alıp bir kenara – hah, buldum işte!"

Kapağı solmaya başlamış bir kitap uzattı Seher'e. Aldoux Huxley'nin *Algı Kapıları* isimli kitabı. Parantez içinde: *Cennet ve Cehennem.*

"Nereden aklıma geldi biliyor musun? Geçen gün siz mutfakta konuşurken bekliyordum ya, işte o sırada yaptığın resmi gördüm. Salondaki tuvali, kapılı olanı. O zaman bu kitabı hatırlayıverdim işte. Ne alakası var diye sorma, bilmiyorum çünkü! İnşallah hoşuna gider."

Seher teşekkür etti. Adamın bakışlarından, onu çağırmasının sebebinin kitap olmadığını, söylemek istediği başka bir şey olduğunu sezmişti. Veysel Amca konuya nasıl gireceğini bilemiyor, dalgın dalgın kitapların tozunu alıyordu. "İnsanlar eskiden okurdu, şimdi uyurgezer gibi dolanıyorlar. Okuyanlar yandı, biz de yanarız, diye korkuyorlar herhalde. Şu kırtasiye işi olmasa, sırf kitap satarak dükkânı döndürmek imkânsız artık. Yakında o da yetmeyecek, bütün bu rafları boşaltıp test kitaplarıyla doldurmaya mecbur kalacağım..."

"Altan'ın kabalığı için çok özür dilerim Veysel Amca."

"Sen niye özür diliyorsun ki? Senin bir kabahatin yok ki özür dileyesin."

"Evet ama yine de... Niye böyle sinirli bilmiyorum. Başına gelenler yüzünden çok sarsılmış olmalı."

"Hepimiz başımıza gelenler yüzünden sarsıldık. Al-

tan kafası epey karışık bir delikanlı anladığım kadarıyla. Fakat bütün bu hadiselerden önce de öyleymiş... Birer çay söyleyeyim mi? Niye öyle ayakta duruyorsun, otursana şöyle."

"Bilmiyorum Veysel Amca. Ben de bazen ne yapacağımı şaşırıyorum ama galiba onun yanında olmam en iyisi. Yani belki yalnız kalmak ona iyi gelmemiştir."

"Emin misin? Böylesi daha zor olmayacak mı?"

"Niye zor olsun ki?"

"Seher, annene ne kadar benzediğinin farkındasın değil mi?"

"Yapmayın Veysel Amca. Hiç benzemem ben anneme."

"Kişilik olarak değil ama fiziksel olarak o kadar benziyorsunuz ki. Gözlerin, burnun, güldüğün zaman çenende beliren şu gamze."

"Küçükken öyle söylerlerdi ama artık bir benzerlik kalmadı aramızda."

"Bence tam tersi. Büyüdükçe daha çok benzedin."

Bazen insan, konuştuğu kişi daha ağzını açmadan neler söyleyeceğini bilir. Bilir ama duymak istemez. Çünkü duymak üzere olduğu şeyleri zamanında gayet güzel paketleyip sağlam bir sandığın içine kilitlemiş ve zihninin tavan arasında en karanlık köşeye saklamıştır. Şimdi tavan arasının kapısının açılacağını, içeriye ışık girmeye başlayacağını bildiği için duymak istemez. Seher de Veysel Amca lafı daha ağzında gevelerken ne söyleyeceğini biliyordu. İş işten geçmeden dükkândan çıkıp uzaklaşmak, bir daha da o sokağın yakınından bile geçmemek istedi fakat bacakları taş kesilmişti, değil adım atmak, dudaklarını kımıldatacak gücü yoktu.

Veysel Amca, Seher'e gösterdiği iskemleye kendisi oturdu. "Yurtdışına taşınma işi çıkmadan evvel annenle babanın boşanmak üzere olduklarından haberin vardı değil mi?"

"Nereden çıktı şimdi bu?" diyebildi sadece.

Yatak odasının kapısının öteki yanından yükselen sesleri yeniden duyar gibi oldu. Birbirine bağıran karaltılar. Buzlucamın altıgenlerine bölünmüş gölgeler. *Boğulacağım artık, dayanamıyorum, anlamıyor musun, dayanamıyorum.* Ama hep böyle laflar ederdi annesi, hep tehditler savururdu, sonra da barışırlardı. Birkaç saatten uzun dargın duramazlardı birbirlerine.

"Baban kendisi anlattı. Senin de bildiğini ama içine attığını ve bu konu hakkında hiç konuşmadığını söyledi."

"Babam asla annemi bırakmazdı."

"Baban değil, annen boşanmak istiyordu zaten."

Karlı bir gece, annesi karanlık koridorda durmuş gizlice Altan'la ikisini seyrediyor. Niye bana böyle garip garip bakıyor, diye düşünmüştü Seher. Annesinin bir an için aydınlanan gözlerindeki öfkeye bir türlü anlam verememişti. Sadece öfke değildi aslında, öfkeyle birlikte çaresizlik de vardı. Hiç aklından çıkmamıştı o görüntü fakat şu âna kadar üzerinde hiç durmadığı, unutmayı tercih ettiği ufak bir ayrıntı vardı. Annesi aslında Seher'e değil, Seher'in odasında yerde oturmuş defterleri karıştıran Altan'a bakıyordu o sırada, Altan da Burçak Hanım'a bakıyordu ve onun da gözlerinde aynı çaresizliği görmüştü bir an için.

"Benim gitmem lazım," dedi Seher. "Çok geç kaldım."

"Doğrusunu istersen, bu meseleye burnumu sokmaya hakkım olmadığını düşünüyordum ama madem deden gerçekleri senden sakladı diye o kadar öfkelendin. Madem olaylar bu noktaya geldi."

"Hangi olaylar bu noktaya geldi?"

"Bu Altan denen delikanlı sizin evde saklanırken... Annenle aralarında bir ilişki geçtiğini biliyorsun değil mi?"

Her akşam okuldan eve döndüğünde kanepede kestiren Altan'ı hatırladı, saçları ıslak, yüzünde tatlı bir ra-

hatlık. Annesi mutfakta yemek yapıyor, yanakları ocağın ateşinden kıpkırmızı olmuş, Seher'i görünce neşeyle gülümsüyor. *Niye bu kadar neşelisin? Neşeli mi? Sana öyle gelmiş. Sokakta gencecik çocukları katlederlerken neşe mi olurmuş insanda?*

"Kimsenin kimseyi yargılamaya hakkı yok," dedi Veysel Amca. Hem öyle gergin zamanlarda insanın beyni kendi kendine çok acayip oyunlar oynuyor. En kanlı savaşın ortasında, en olmadık aşklar yaşamamış mı?"

"Kusura bakmayın ama bence bütün bunları uyduruyorsunuz."

"Ben sadece babanın anlattıklarını söylüyorum Seher. Annen bu yüzden boşanmak istemişti. O delikanlıyla daha mutlu bir hayatı olacağını düşündüğü için. Niye uydurayım böyle bir şeyi?"

"Bunları konuşmak istemiyorum artık."

"Başta hiçbir şey yokmuş, tanımıyorlarmış bile birbirlerini ama o kısacık sürede ne olduysa olmuş işte. Anneni bilirsin, hep bir heyecanın peşinden koşar; bu delikanlının da sokaklarda olması, hatta kim bilir belki aranıyor olması ona çekici geldi herhalde. Allah rahmet eylesin, baban da bazen gözünün gördüğü şeyi kabul etmek istemezdi. Hele annene asla toz kondurmazdı. Fakat ekipler sizin evi basınca bütün şartlar bir anda değişti tabii, ikisi de anladı ki bir an önce buradan uzaklaşmazlarsa seni de tehlikeye atacaklar... Sen de babana çekmişsin Seher, kendi gözünle gördüklerini kabul etmek istemiyorsun bir türlü."

"Artık gitmem lazım," dedi Seher. "Gitmem lazım. Çok geç kaldım."

ALTI

18. Disko (1984)

Semih'le Şule'nin kavgasını dinlemek zorunda kalmamak için Murat önden yürüyüp kafasını başka şeylerle meşgul etmeye çalıştı. Külahtan parmaklarına, oradan da bileğine doğru akan vişneli dondurmayı yalasa mı yoksa kâğıt mendille mi silse diye uzun uzun düşündü örneğin. Otele renkli televizyon aldırmanın zamanı geldi artık, diye düşündü. Queen'in "Radio Ga Ga" şarkısındaki "Ga Ga" lafının ne anlama geldiğini düşündü. Fakat ne kadar çabalarsa çabalasın, arkasındaki kavgayı duymamak imkânsızdı.

Bu kavgaların iki türevi vardı. Birincisi, "o adam sana niye baktı" kavgası. İkincisi, "geri kafalısın, hayatımı engelliyorsun, senden nefret ediyorum" kavgası. İkincisi genellikle ilkini takip ederdi (Örneğin: Ne biçim kırıtıyorsun, herkes sana bakıyor! – Sen benim hayatıma karışamazsın geri kafalı domuz!) ancak Murat bazı durumlarda ikincinin tek başına alevlendiğine de tanık olmuştu (Örneğin: Niye sadece limonlu dondurma aldın güzel kuşum? – Sen benim hayatıma karışamazsın geri kafalı domuz!)

Bu defa olay Körburun çarşısında yürürlerken patlak vermişti. Şule'nin üzerinde özenle parçalanmış külotlu çorapları, yırtık deri montu ve fermuarları sökül-

müş uzun çizmeleri vardı. İşin gerçeği, kimse mini eteğine ya da bacaklarına bakmıyordu. Ne bu perişan hal, zavallı kızcağıza tecavüz mü etmişler yoksa, diye bakıyorlardı büyük olasılıkla. Ama bunu Semih'e anlatmak mümkün değildi. Kendini tutmuş tutmuş, sonunda, "Mahsus böyle giyiniyorsun, beni çıldırtmak için," diye patlamıştı – ki bu kısmında haklıydı. "Elimi kana bulamamı istiyorsun, o zaman keyfin yerine gelecek," diye devam etmişti. Bu kısmı biraz abartılıydı fakat sadece biraz, diye düşündü Murat.

İşin doğrusu, Semih kıskanç bir adam olmaktan nefret ediyordu ama kendine engel olamıyordu. Şule ise Semih'ten nefret ediyordu fakat ondan birkaç saat bile uzak kalmaya dayanamıyordu. Ne biçim nefretse.

"Hastasın Semih. Midemi bulandırıyorsun," diye bağırdı Şule.

Murat arkaya dönüp, "Yeter artık, kafa bırakmadınız insanda!" demek istedi ama kendini tuttu. Nasıl olsa birazdan susacaklardı. En fazla bir saat sonra da öpüşüp koklaşmaya başlayacaklardı. Hep böyleydiler, Murat bu tempoya alışmaya çalışıyordu, aslında iyi kötü alışmıştı ama ne olursa olsun birbirlerini bu kadar hırpalamasını son derece sağlıksız buluyordu. Başlarda Semih'le konuşmayı denemişti. "Haklısın, aklımı başıma toplamam lazım," demişti arkadaşı. "Kendimize zarar veriyoruz. Eğer bu kör sarmalın içinden çıkamıyorsak onunla yolumu ayırmam bırakmam gerekir." Böyle fiyakalı laflar ederdi Semih. Cebinde sürekli Antik Yunan filozoflarının kitaplarını taşıyan bir herifti.

Ve nasıl olduysa Şule, Murat'ın Semih'le bu konuda konuştuğunu öğrenmiş, "O geri zekâlı ne hakla bizim hayatımıza burnunu sokuyor?" diye çıldırmıştı. Bu vesileyle Murat'tan daha da çok nefret etmeye başlamıştı. Genellikle Şule'nin birisinden nefret etmesi için mantık

lı bir sebep olması şart değildi ama bu defa eli güçlüydü. Hayatına karışılması, Şule'nin kırmızı çizgisiydi.

* * *

Üniversitenin ilk yılında bir sabah Semih, Makroekonomi ve Uluslararası Piyasalar dersine on beş dakika geç gelmiş, iri cüssesi sayesinde epey gürültü çıkararak arka sıralara doğru ilerlemiş ve Murat'ın yanındaki sandalyeye ilişmişti. Çok geçmeden başı öne düşmüş ve uykuya dalmıştı. Horlamaya başlayınca Murat dirseğiyle dürtüp uyandırmış, bunun üzerine Semih de kantinden alıp paket yaptırdığı sucuklu tostları çıkarıp mideye indirmeye başlamıştı. Öndeki sandalyeyi siper olarak kullanıp arkasına saklanıyordu ama sınıfa yayılan koku, hocanın dikkatini çekti. Kahkahalar arasında sınıftan kovuldu.

Murat dersten çıkınca, Semih'i koridorda duvara dayanmış, okuma gözlüklerini takmış, elinde sarı sayfaları parçalanmak üzere bir kitap, onu beklerken buldu.

"Gördün mü bendeki talihsizliği? Boş yere sabahın köründe uyandım, üstüne bir de otobüste tonbalığı konservesi kıvamına geldim. Sınıftan kovulmak öğrencinin emeğine saygısızlıktır. Hem aç karnına insanın kafası çalışmaz ki! Ne olurdu sanki iki lokma yememe göz yumsaydı kıl kuyruk?"

Murat'la sanki kırk yıllık arkadaşıymış gibi konuşuyordu. "Abicim, notlarını versene, fotokopi çektireyim. Şu lanet ekonomiden bir defa daha çakarsam üniversiteden şutlayacak ibnetorlar."

Murat bir an için durakladı.

"Kaça kadar dersin var? Merak etme çıkışta bulurum ben seni. Güven bana."

Notlarını bir daha geri alabileceğine dair en ufak bir ümidi yoktu. Ama akşama doğru Semih onu üniversite-

nin başka bir köşesinde, kalabalık bir koridorun ortasında eliyle koymuş gibi buldu.

"İşin yoksa bize gel," dedi. "Bira var. Yemek var. Televizyon var. Benim adım Semih bu arada. Çok memnun oldum."

* * *

Üniversiteye başlamadan önce babası Murat'ı karşısına alıp bir konuşma yapmıştı: "Bak, benim böyle bir şansım olmadı. Hem diploman olacak hem de mühim insanlarla tanışacaksın. Yarın o adamların bir kısmı mühim mevkilere gelecek ve gerektiğinde sana faydaları dokunacak. Doğru arkadaşlar, diplomadan daha faydalıdır."

"Kimin mühim mevkilere geleceğini nereden bileceğim?"

"Onu şimdi değil, ileride anlayacaksın. Sen en varlıklı ailelerin çocuklarıyla samimiyet kur, gerisi sonra gelir."

Annesi, kocasının bu sözlerinden habersiz, biraz farklı sözcüklerle hemen hemen aynı öğüdü vermişti Murat'a: "Kültürlü, görgülü, İstanbul hayatının en üst seviyelerinden arkadaşlar edin. Avrupa görmüş insanlarla zaman geçir. Zaten sen ancak onlarla anlaşabilirsin bi'tanem, senin hamurun bu."

Murat aynı soruyu ona da sormuştu: "En üst seviyeden olduklarını nereden bileceğim peki?"

"Şöyle bir bakınca, giyiminden kuşamından anlarsın. Nasıl oturup kalktığından, konuştuğu konulardan... En çok ayakkabılarına dikkat et, insanı ilk onlar ele verir."

Murat üniversiteye başladığında İstanbul'un kalabalığı, yabancılığı ve umursamazlığı onu öyle serseme çevirmişti ki tam anlamıyla sudan çıkmış balığa dönmüştü. Körburun'dan yüzerek gelmiş, Sirkeci'de sahile vurmuş şaşkın bir balık. Anne baba tavsiyesine uygun arkadaş

avına çıkacak enerjiyi bir türlü toplayamıyordu. İşin garibi, onun dışındaki herkes yıllardır birbirinin arkadaşı, dostu gibiydi. Oysa hepsi daha yeni kayıt yaptırıp şu kapılardan içeri girmemiş miydi? Gruplar sanki ondan habersiz kurulmuş, kantinde masa kapmalar, amfide birbirlerine yer tutmalar, çıkışta yemek planları yapmalar, o gelmeden çok önce başlamıştı. Murat kendini birkaç yıl geç kalmış gibi hissediyordu.

Pahalı arabalarıyla üniversiteye gelip giden sekiz-dokuz kişilik kızlı erkekli bir grup vardı örneğin; içlerinden atletik yapılı, güler yüzlü bir herifle aynı derslere girip çıkıyordu Murat. Neşeli bir herifti, sürekli hafta sonu arkadaşlarıyla nereye gideceklerine dair programlar yapıp duruyordu. Murat'ın arkadaşlık edebileceği birisine benziyordu. Ufak ufak sohbet etmeye başladıklarında çocuk nazik davrandı davranmasına fakat çok da yakınlık gösterdiği söylenemezdi. Hoca sınıfa gelene kadar amfide birbirlerine doğru dönerek sohbet ederlerken arabasını sormuştu önce.

Omuz silkmişti çocuk, "Güzel araba ama çok başımı ağrıtıyor. Yedek parça sorunu var. Sen cidden yaz kış Büyükada'da mı yaşıyorsun yani?"

Murat uzun uzun açıklamak zorunda kalmıştı. "Hayır, Büyükada değil. Burgaz da değil, yok Heybeli de değil... Öteki işte. Ailemin bir oteli var orada."

"Cidden mi? Büyük bir otel mi?"

"Bizim adadaki en büyük otel. Altı odalı."

"Anladım. Pansiyon gibi yani."

Birkaç defa da kantinde yanlarına oturmuştu ama genel olarak hepsinin havası aynıydı: Ayıp olmasın diye seninle konuşuyorum ama aslında beni rahat bıraksan ne kadar güzel olur. Kendi aralarında Murat'ın hiç tanımadığı insanlardan, gitmediği mekânlardan, çıkmadığı yolculuklardan bahsedip duruyorlardı. Kısa sürede kendini

yapışkan bir sinek gibi hissetmeye başladı ve peşlerine takılmaktan vazgeçti. Büyük olasılıkla yokluğunun farkına bile varmadılar.

Her gün Körburun'a gidip gelmek zor geldiğinden –ondan da önemlisi annesiyle babasının arasındaki hiç bitmeyen didişmeden uzaklaşıp biraz nefes almak için– üniversitenin kampüsündeki erkekler yurduna kaydolmuştu. Haftanın üç günü yurtta kalırım, diğer günler adaya dönerim, diye düşünmüştü. Küçük bir odayı üç kişi paylaşıyorlardı. Oda arkadaşlarından biri günde beş vakit namaz kılıyordu. İstediği kadar kılsın, Murat'ın umurunda değildi ama her seferinde dürtüp, "Arkadaşlar namaz vakti," diye haber vermesi sinirine dokunmaya başlamıştı. Diğer oda arkadaşı ayıp olmasın diye bir iki sefer kıldı ama sonra tembellik galip geldi. Israrcı arkadaş, İslamın esaslarını ne kadar çok anlatırsa onları o kadar çabuk ikna edebileceğine inanmış olacak, her fırsatta vaaz vermeye başladı. Tembel arkadaşın sabrı bir ay dayandı; sonra tartışmaya başladılar ve laf sokmalar kısa sürede ciddi kavgalara dönüştü. Bunun üzerine dindar arkadaş, yurtta kalan bütün yandaşlarını davet edip gece geç saatlere kadar odayı ablukaya almaya başladı. Bazen altı-yedi kişi, piknik tüpü, çay ve sigara desteğiyle o ufacık odanın içine doluşuyordu. Tembel arkadaş yurt değiştirmek için dilekçe verdi. Murat uğraşmaya değmez, diye düşündü. Hem uyumsuz insan diye adı çıksın istemedi hem de sadece uyumaya geliyordu zaten.

Azıcık kafa dinleme fırsatı olduğu için Semih'in davetini sevinçle kabul etti. Fulya'da henüz yeni başlanmış inşaatların ortasında iki odalı bir apartman dairesi tutmuştu Semih. "Buralar eskiden çayırmış, keçiler otlarmış," diye açıkladı büyük bir ciddiyetle. Anlattığına göre, müteahhit parasız kalıp inşaatı tamamlayamamış, ilk iki

katı toparlayıp kiraya vermişti. Apartmanın merdiven korkulukları takılmamıştı, duvarlar sıvasızdı, girişte tavandan kablolar sarkıyordu. Fakat dairenin içi, binanın geri kalanına kıyasla gayet iyi durumdaydı. Murat'ın yurt ortamına kıyasla beş yıldızlı otelden farksızdı.

"Tek başına mı yaşıyorsun burada?" diye sordu laf arasında.

"Sevgilim var. Ama o kafasına göre takılıyor," dedi Semih. Sanki Murat'ın aklından geçenleri okumuş gibi ekledi. "Aklında bulunsun, kirayı bölüşecek arkadaş arıyorum."

"Sevgilin kızmaz mı?"

"Onun umurunda bile olmaz. Ya da çıldırır belki, bilmiyorum. Ancak hakikat şu ki cebimiz delik, kızarsa kızsın."

* * *

Aylar sonra, havaların iyice ısındığı bir pazar günü Semih'i ve Şule'yi Körburun'a davet etti. Öğlen Bünyamin Amca'nın balıkçısında beyazpeynir, kavun, ateşte közlenmiş patlıcan salatası, kalamar tava, midye dolma, patates köftesi ve adam başı birer levrek indirdiler mideye. Bir büyük rakı yetmedi, Semih üzerine iki duble takviye yaptı. Yemekten sonra o kafayla bir de, "Dondurma alalım, Körburun'un dondurması çok meşhurdur, dondurma yemeden eve dönmem," diye çocuk gibi tuttu rdu. İştahı biraz Ferit'i hatırlatıyordu ama Ferit gibi her yemekten sonra suçluluk duygusu nöbetlerine girmiyordu. Fazla kilolarıyla gayet barışıktı Semih.

Murat, Ferit'i çok özlediğini düşündü ama böyle duygularla arası hiç iyi olmadığı için bu düşünceyi hızlıca kafasından attı.

Kavganın en şiddetli aşamasına geldiklerinde Şule

külahını Semih'in kafasına fırlattı. "Senden nefret ediyorum. Cehenneme kadar yolun var, ben eve dönüyorum."

"Unuttun mu şaşı güvercinim, akşama kadar vapur yok. Burada bizimle takılmaya mahkûmsun."

"Senden de, bu Allah'ın belası adadan da nefret ediyorum. Geri zekâlı arkadaşlarından da."

Murat parmaklarına akan vişneli dondurmayı bir güzel yaladıktan sonra çaktırmadan arkasına dönüp baktı. Beş dakikadır sesleri çıkmıyordu. Kavgaları genellikle bir saat sürerdi ama arada sırada birkaç güne kadar uzadığına, tabakların ve bardakların havada uçuştuğuna da tanık olmuştu. Araya girip onları sakinleştirmeye çalışmanın hiçbir işe yaramadığını çabuk kavramıştı. Ortam gerginken yapılacak en mantıklı şey yanlarına yaklaşmamaktı. Nasıl olsa öfkeleri geçiyordu ve tekrar birbirlerine yapışıyorlardı.

Onlara baka baka aşkın tamamen beyin kimyasındaki bir sapmadan ibaret olduğunu düşünmeye başlamıştı. Uyuşturucu gibi, alkol gibi, insanı hem hasta eden hem de büyüleyen bir şeydi aşk. Ne kadar uğraşırsa uğraşsın insanın bünyesinden atamadığı kimyasal bir bağımlılık.

Fakat Murat'ın aşkı böyle değildi. Asla da böyle olmayacaktı.

* * *

Semih rakının etkisiyle hafif sallanarak ağır ağır yürüyordu. "Kardeşim, burası nedir böyle?"

"Eski sinema. Açık hava sineması yani. Küçükken yazın her cumartesi babaannemle gelirdik. Kâğıt helva alırdık, gazoz alırdık. İstanbul'da oynayıp bitmiş eski filmler gelirdi ama hiç yoktan iyiydi. Sonra kapandı."

"Sinemanız bile sıkıcıymış," dedi Şule.

"Dondurmanı bana fırlattığın için elin boş kaldı,

onun için surat asıyorsun biliyorum ama benimkini sana vermeyeceğim minik saksağanım."

Şule başına buyruk bir tavırla arsayı çevreleyen çitin üzerinden atladı ve sahayı tetkike başladı.

Semih, Murat'a döndü. "Bekleyelim mi, bırakıp gidelim mi?"

Murat omuzlarını silkti.

Onlar da Şule'nin peşinden çiti aşıp eski sinemadan geriye kalan arsaya girdiler.

"Şu duvara perdeyi gererdi Macit Amca," dedi Murat. "Gündüzleri berber dükkânında çalışır, akşam oldu mu dükkânı kapatır, Seleş'in yerinde bir tek atar, gelir sinemayı açardı. Bir de çırağı vardı, Lokman'dı çocuğun adı, kim bilir nerede şimdi? Tek kelime çıkmazdı ağzından, dilsiz sanırdık ama değilmiş. Macit Amcaların evinde kalırdı. Sonra kayboldu ortalıktan... Şurada önde iki sıra uzun tahta banklar vardı, arkada tahta sandalyeler. Babaannem çok konuşuyor diye bizi hep en arkaya oturturlardı."

O günlerden geriye pek bir şey kalmamıştı. Eski meşrubat kasaları, birkaç kırık sandalye, tuğlaları eksilmiş bir duvar. Bir yanlarında boydan boya kurşun grisi deniz uzanıyordu. Yürürken ayakkabılarının altında cam kırıkları çıtır çıtır ses çıkarıyordu. Murat annesiyle babasının kavgalarını hatırladı, babaannenin evinde huzur buluşunu, dertsiz öğlen uykularını, Ferit'in nefes nefese yüz elli basamağı çıkıp elinde bir deste çizgi romanla bahçe kapısında belirmesini. Şule denize sırtını dönmüş, arsanın ortasındaki boşluğa gözünü dikmişti. Onun aklından neler geçiyor acaba diye merak etti Murat ama Şule gibi bir insanın kafasının nasıl çalıştığını hayal bile edemiyordu.

Semih duvarın dibine bağdaş kurup oturdu. "Gel otur kardeşim. Bu suskunluğu, bu bakışları biliyorum ben. Sevgilim sanatsal devrelerini açtı, daha bir süre bunalıyız. Yak bir sigara."

Şule kollarını iki yana açıp dans eder gibi kendi etrafında dönmeye başladı. Arada sırada durup küçük bir çocuğu kucaklar gibi kendi bedenine sarıldı. Bu tarz görüntülere Murat da Semih de o kadar alışkındılar ki hiç ilgilenmediler.

"Büyükada'da kulüpler vardı, diskolar vardı ama Körburun'daki tek eğlence bu sinemaydı," dedi Murat. "Cumartesi akşamları herkes süslenip püslenip buraya gelirdi."

"Siz Prens Adaları'nın kasabasıymışsınız," diye kıkırdadı Semih.

Bu espri hoşuna gitmemişti ama duymazlıktan geldi Murat. "Sonra insanların ilgisi azaldı, televizyona sardı millet. Biz lisedeyken sadece gece evden tüyen çocuklar takılırdı. O da karanlıkta sigara içmek için. Bir de öpüşmeye gelen genç âşıklar. Az mı maceram vardır şu sıralarda. Ama sonra ahlaksızlık filan dediler, kapandı. Kim bilir şimdi ne yapıyor Macit Amca, hiç haberim yok bak. Berberi de kapattı. Çocukları evlendirdikten sonra İstanbul'a taşındılar galiba."

Sinsice yaklaşan iri tekiri son anda sezen bir grup martı kıyıdan havalandı. Tekir onlardan boşalan yere kurulup kıçını yalamaya başladı.

"Sinemanın popüler olduğu yıllarda adanın kralıydı Macit Amca. Müthiş saygı görürdü. Bu hafta hangi filmi göstereceksin diye herkes ağzının içine bakardı."

Biraz sonra Şule yanlarına geldi. "Çok acayip fikirler geldi aklıma," dedi gülümseyerek. "Güzelmiş burası, ama rasını beğendim..."

* * *

Bir sonraki hafta sonu Semih yeniden Körburun'a gelmek istedi. "Seninle konuşmam gereken çok önemli

bir konu var. Ama bu sefer erkek erkeğe gidelim, Şule kaprisi çekmeyelim."

Semih'in konuşmak isteyeceği çok önemli konu genellikle parayla ilgili olurdu. Para konusunda çok sıkıntılıydı Semih. Cebine girenle çıkanın hesabını tutmayı beceremiyordu, zaten umurunda değildi. Cüzdanı daha ay başında boşalıverirdi; kirayı, suyu, elektriği ödemeye para kalmazdı. "Bu ay tamamını sen ver, önümüzdeki ay ödeşiriz, olur mu kardeşim?" diye sağıp dururdu Murat'ı. Gelecek ay ödeştikleri henüz hiç görülmemişti. Eline iki kuruş geçer geçmez buzdolabını en pahalı bonfilelerle, peynirlerle, salamlarla, kaymaklarla doldurur, yine Murat'tan borç isterdi. Murat, bu borçların "borç" olmadığını daha baştan anlamıştı zaten. Yurttan kurtulduğu için o kadar rahatlamıştı ki, dert etmiyordu.

Semih vapurdan iner inmez, "Çok açım kardeşim, ölüyorum," dedi siyah güneş gözlüklerinin arkasından. "Önce karnımızı doyuralım, sonra işimizi hallederiz... Meyhane var mı buralarda? Loş bir yere gidelim lütfen, bu sabah gözlerim ışığı hiç sevmiyor."

Meyhanenin açılmasına daha saatler vardı ama yine de çarşıya doğru yürüdüler. Remzi Abi'nin kuruyemişçisinin önünde Seher'e rastladılar. Ayaküstü tanıştırdı Murat. Bir-iki dakika havadan sudan sohbet ettikten sonra yürümeye devam ettiler. Semih gülmeye başladı. "Kim lan bu hatun? Neden hiç haberimiz olmadı şimdiye kadar?"

"Ne haberi abi?"

"Âşıksın oğlum sen bu kıza. Şu suratındaki ifadeyi bir görsen, gülmekten donuna işersin."

"Yok yahu, nereden çıkardın?"

"Bırak şimdi. Semih Abin anlar bu gönül işlerini. Başka bir boktan anlamaz ama bunu anlar. Aslan kardeşim benim! Hadi anlat bakalım."

"Abi nesini anlatayım. Valla bak. İyi kız, güzel kız ama ondan bir şey çıkmaz. Aklı başka yerde."

"Yavuklusu mu varmış?"

"Yok lan... Bilmiyorum yani... Nereden bileyim?"

Aslında biliyordu. Seher hakkında dikkat çekmeden öğrenebileceği ne varsa öğrenmişti. Bir numaralı bilgi kaynağı ise annesiydi. Seher bir ara ortadan kaybolup aylarca görünmemişti; daha sonra Körburun'a döndüğünde oteldeki resim işine dört elle sarılmıştı. O sırada Meral Sultan'la muhabbetleri iyice ilerlemişti. Annesinin anlattığına göre, Seher'in dedesi çok hastaydı ve kızcağız adeta bir hasta bakıcı gibi ona bakıyordu. Almanya'daki annesiyle hiç ses yoktu anlaşılan. "Zor günler geçiriyor ama yine de iyi idare ediyor," demişti annesi. Şu son bir yılda bütün tavırları değişmişti; bir anda on yaş büyümüş, daha sakin, daha güçlü bir kadın olmuş gibi görünüyordu Murat'a.

"Kimi kandırıyorsun lan sen?" diye ensesine bir tane patlattı Semih. "İyi çocuk numarası yaparsan kızın kalbini kazanacağını sanıyorsun ama onun da fazlası zarar. Bir anda senden sıkılıverir."

"İyi çocuk numarası yaptığımı nereden çıkardın ki?"

"Dedim ya anlarım ben bu gönül işlerinden. Evet, gidip kendi gönlümüzü bir zırdeliye kaptırdık ama orasını hiç karıştırmayacaksın... Bizdeki gönül, gönül değil ki! Anasını sattığımın kanalizasyon çukuru." Sigarasını ezerek söndürdü. "Neyse buraya gönül muhabbeti yapmaya gelmedik. İş konuşmaya geldik."

* * *

Semih'in kafasında, kendi deyimiyle "atom bombası" gibi bir plan vardı: İstanbul sosyetesinin en son merakı, şehrin içinde sayfiye diskosu tarzındaki gece kulüpleri

riydi. Pırıl pırıl ortamlar; insanlar oturup yemek yiyecek, sonra sabaha kadar takılacak, dans edecek. Yani sabaha kadar para harcayacak. "Bir tabak salçalı makarnaya kaç para ödediklerini biliyor musun o anasını sattığımın kulüplerinde? Bir bardak vişne votkaya? Ucuna bir fiyonk, bir şemsiye soktular mı götüne giriveriyor. Ama çok mutlu benim zengin biraderlerim ve sosyetik bacılarım. Fırsat olsa daha da çok verirler. Neymiş efendim, denizin kıyısında, püfür püfür. Sabahlara kadar ye iç dans et. Kuytu köşede sevgilinle ne istiyorsan yap. Göt göte değilsin, üstüne sigara dumanı sinmiyor."

"Abi, çok istiyorsan gideriz bir gece."

"Hayır kardeşim, sen beni anlamadın. Senin şu yazlık sinema var ya! Biz de onu alıp gece kulübü yapacağız."

"Kimin için? Körburun halkı mı kulübe gidecekmiş? Güldürme abi."

"Yoo, İstanbul sosyetesi için."

"Abi kafayı mı yedin, o insanlar nasıl gelip gidecek buraya?"

"Tekneyle."

"Yol kaç saat sürüyor senin haberin var mı?"

"Teknenin içine iki tane süslü minder attın mı al sana lüks servis. Bir de mini-bar, yolda içki de satarsın bir güzel. Daha ne olsun? Mekân ne kadar uzaktaysa o kadar tatlı geliyor insanlara. Hem hakiki zenginler öyle çok fazla göz önünde olmayı sevmez, böyle az bilinen, ayak altında olmayan yerleri tercih ederler."

"Abi..."

"Artı Büyükada sosyetesini de çekeceksin buraya. Gelenler belki sizin otelde kalır.

"Abi..."

"Sinerji diye bir şey duydun mu hiç? Bir elin nesi var elin sesi var lafının gâvurcası."

"Bırak bunları da gel biz seninle rakımızı içelim, güzel güzel muhabbetimizi edelim."

"Hadi be kardeşim, bak bu son sene, mezun oluyoruz artık. Peder beyle valide hanıma kendi ayaklarının üzerinde durabileceğini göstermenin zamanı gelmedi mi artık? Allah uzun ömür versin, ölene kadar onlardan harçlık almaya devam mı edeceksin yoksa?"

En zayıf noktasından yakalamıştı Murat'ı. İşin kendisi pek aklına yatmadıysa da bir iş yapmak düşüncesi hoşuna gitmişti. İtiraf etmek istemiyordu fakat Körburun'u fethettikten sonra İstanbul'u da fethedeceğim hayalleriyle çıktığı yolda kıçının üzerine oturmuştu. Şimdi kendini o kadar işe yaramaz, o kadar silik görüyordu ki bazen kaşkara bulutların içine hapsolmuş gibi hissediyordu.

"Bütün İstanbul bizden bahsedecek. Sosyete sayfalarında resimlerin çıkacak. 'Prens Adaları'nın Genç Prensi' diye başlık atacaklar. Daha ne istiyorsun oğlum? İki sezon işletiriz, baktık ki çok sıkıldık, bir kamyon dolusu paraya devrederiz enayinin tekine."

"Abi nereden geldi durup dururken böyle acayip bir fikir?"

"Şu kafanın içinde kaç tane tilki cıscıbıl soyunmuş orji yapıyor sen biliyor musun?" Sigarasını yaktı. "Ayrıca benim aklıma gelmedi, Şule'nin aklına geldi."

19. Elektrik kablosu (1985)

Murat aynanın karşısında dimdik durup kendisine baktı: Siyah takım, beyaz gömlek, siyah ayakkabılar. Annesi, niye kravat takmadın, diye söylenecekti ama istediği kadar söylensin; böyle gayet iyi görünüyordu. Saçına biraz daha jöle sürmeye karar verdi ve kutunun kapağını açarken Ferit geldi aklına. Yıllar önceki jöle kavgalarını hatırladı, onu nasıl kıskandırdığını, nasıl damarına bastığını ve birlikte ne kadar çok eğlendiklerini. "Öyle şahsiyetsiz saçlarla kızlar yanına bile yaklaşmaz oğlum," diye takılmasını. Böyle bir gecede onun da burada olup tanıklık etmesini...

Boy aynasının köşesinden bir çıtırtı geldi ve ne oluyor, demeye kalmadan o kalın cam gözünün önünde çatlayıverdi. Durup dururken. Çatlayacağı vardı herhalde, diye düşündü, nereden baksan otuz-kırk yıllık ayna. Babaanne duysa, "Eyvahlar olsun, başımıza felaketler gelecek!" diye okunmadık dua, kaynatılmadık şifalı ot bırakmazdı şimdi.

Çatlayacağı vardı herhalde.

Son bir kontrol: Kavun kokulu tıraş losyonu, jöle, gömlek, ceket, yakalar. Hepsi tamamdı. Zıpkın gibi görünüyordu, Allah için. Ceketinin iç cebindeki kabartı dışarıdan belli oluyor muydu acaba? Olursa olsun, dedi

içinden, gecenin en önemli parçasıydı o. Şans getirsin diye kadife kutuya bir defa daha dokundu. Sonra annesine yakalanmamak için sessizce odasından çıktı ve hızlıca aşağı indi. Nasıl olsa Meral Sultan bütün gece peşinde dolanacak, her şeye karışacak ve tenkit edecek bir dolu şey bulacaktı. Ne kadar az canını sıkarsa o kadar iyi.

* * *

Sahil yolundaki ağaçların dallarından, kulübün rengine uygun sarı-siyah kurdeleler ve balonlar sarkıyordu. Renkleri seçen elbette ki Şule'ydi, dekorasyonla ilgili tüm kararlar ondan çıkmıştı. Kulübün genel atmosferini tasarlarken Salvador Dali'den esinlendiğini açıklamıştı eriyen saatler, kürdan bacaklı filler ve... ikisi dışında başka da bir şey gelmedi Murat'ın aklına.

O filler ve saatler kitaplarda son derece etkileyici görünüyordu ama Şule'nin tasarlayıp yaptırdıkları, tıpkı kendi "performans sanatı" gibi olması gerekenin kötü bir karikatürü kıvamındaydı. Neyse ki bütçeleri çok fazlasına izin vermemişti. İki tane çarpık fil de o kalabalıkta kimsenin dikkatini çekmez, diye düşündü Murat. Böyle ufak tefek şeyler yüzünden moralini bozmak istemiyordu. Semih'in dediği gibi, önemli olan sadece iyi müzik ve pahalı içkilerdi. İnsanlar havaya girince her şey gözlerine güzel görünürdü nasıl olsa.

Seher, çakma Dali'leri görünce ne düşünecekti acaba? Sahiden gelecek miydi Seher? "Geleceğim tabii," demişti ama...

Ağaçlardaki balonlar o kadar da kötü durmamıştı aslında. Baktıkça, Murat'ın hoşuna gitmeye başladı. Çiçekçiyi geçip eski yazlık sinemaya – yeni adıyla Para/dayz'a yaklaştığında, yolun biraz ilerisinde otelin komisi Cevat'ı gördü. Nasıl olduysa, annesi bir geceliğine kulüpte gar-

son olarak çalıştırmalarına izin vermişti. Yetişip kolunu omzuna doladı.

"Her şey yolunda mı?"

"Yolunda Murat Abi. Sen hiç merak etme."

"Misafirlerin yanında bana abi deme de rezil olmayalım, tamam mı? Murat Bey dersin." Sonra çocuğun gönlünü almak için ekledi. "Otelde kimse yokken abi de yine."

"Tamam Murat Abi. Bey yani."

"Bana bak, gizli gizli içkileri kafaya dikmek de yok. Arada sırada gelip kontrol edeceğim. Eğer yakalarsam çok fena pataklarım, ona göre."

Birkaç adım ilerledikten sonra içi rahat etmedi, dönüp seslendi. "Herkes gittikten sonra açık şişelerden birini alabilirsin," dedi çocuğun gönlünü almak için. "Benden sana açılış gecesi ikramı olsun. Meral Sultan'a yakalanma sakın, ikimizi de kıyma yapar."

"Tamam Murat... Bey."

"Yakalanırsan da suçu bana atarsın, ben seni idare ederim. Bu gece benim takımımdansın."

Para/days'ın girişinde dekor niyetine iki tane meşale yanıyordu. Kapıya güvenlik için adadaki en iri gençlerden biri olan Murti'yi dikmişlerdi – fırıncı Fehmi'nin oğlu Murtaza. Güvenlik lafı bile Murat'ın komiğine gidiyordu, Körburun'da güvenliğe ne gerek vardı ki? "Olsun, profesyonel görünür," demişti Semih.

"Çakı gibi olmuşsun abicim," dedi Murtaza.

"Sen de çakı gibi olmuşsun Murticim." Ona da koyu renk bir takım ve kösele ayakkabı almışlar, gelmeden önce mutlaka berbere gidip tıraş olmasını tembihlemişlerdi. "Ama bu akşam abi yok Murtaza, konukların yanında olmaz. Bu işlerin raconu böyle. Yarın sabah yine abiye döneriz, oldu mu?"

"Anlaştık komutanım."

"Dalga geçme Murtaza, ben ciddiyim."

"Tamam abi, ben de çok ciddiyim Murat Bey."

"Gelen giden oldu mu?"

"Semih Abi içeride. Şule Abla'nın bazı arkadaşları erkenden geldi ama onlar ne yapıyorlar ben pek anlamadım. Ortalığı dağıtıyorlar sandım, müdahale edecektim ama Semih Abi, olaylar kontrol altında, sen kafaya takma, dedi."

Murat kapıya asılı siyah kadife perdeyi aralayıp içeri girdi. Burada eskiden tahta bir kapı vardı ve önünde ya Macit Amca ya da çırağı Lokman durup bilet keserdi. Parası çıkışmayan çocuklar çitin karşı tarafındaki yamacı oturur, biraz yandan da olsa perdedeki filmi rahatlıkla seyredebilirlerdi. Macit Amca hiç ses etmezdi. Şimdi o alçak çitin yerine iki buçuk metre yüksekliğinde bir du var ördürmüşlerdi. "İnsanlar içeride ne olduğunu merak etmeli," demişti Semih. "Hem yoldan geçenlerin dikizle diğini düşünürlerse kimse rahat edip eğlenemez. Eğlene mezse para harcamaz." Duyan da Semih yıllardır bu iş lerin içerisindeymiş ve müthiş tecrübeliymiş sanırdı, oy sa o da ilk defa böyle bir şeye soyunuyordu. Bir kere üniversitede kayak turu organizasyonu yapmaya kalkmış ama son anda bir sorun çıkınca paralar yanmış, insanlar perişan olmuştu. "Benim bir suçum yoktu ki, otelci ibne torların kazığını yedik," derdi bu konu ne zaman açılsa "Sözüm meclisten dışarı."

* * *

Hava kararsın, etraf da biraz kalabalıklaşsın, her şey daha güzel görünecek, diye düşündü Murat. Şimdi biraz, nasıl demeli, derme çatma duruyordu. Mobilyaları İstanbul'da iflas eden lokantalardan ve kulüplerden top lamışlardı. Masalar, iskemleler, bardak çanak, bar tabure leri, bar masaları, kül tablaları... Şule ve arkadaşları,

sprey boyayla her şeyi siyaha ve sarıya boyamıştı. Sandalyeleri altın görünümlü kumaşlarla kaplamışlardı – bir adı vardı o çirkin kumaşın ama Murat'ın aklına gelmedi. Kıyıya teknenin yanaşması için tahta iskele yaptırmışlar, üzerine de insanlar yayılsın diye kocaman minderler atmışlardı. Ortada dans pisti vardı. Hesaplı olsun diye ses sistemini ve diskotek ışıklarını sezonluk kiralamışlardı. Bir de küçük külüstür jeneratör.

Bütün bunlar için ne kadar masraf yaptıklarını düşündü. Sermayeyi önce inşaat işleriyle sonra da açılış davetinin masraflarıyla sıfırlamışlardı. Daha da bir dolu borçları vardı. En başta babasına. Garsonların yevmiyeleri, yemekleri, yatacak yer. İçkiler. Tekne için ödedikleri kira, mazot parası. Balıkçı Niko'ya verdikleri para. Niko da sıkı pazarlıkçı çıkmıştı – ama Körburun'da ondan başka bu işi yapabilecek kimseyi bulamazlardı. Prens Adaları'ndaki herkes bilirdi ki Körburun'a yanaşırken kayalara çarpıp parçalanmak istemiyorsan canını ve malını Rum balıkçılara emanet edeceksin. Çünkü bu akıntıları onlardan başka çözebilen bir Allah'ın kulu yoktur.

Derin bir nefes alıp gülümsedi. Burası bizim, diye düşündü, her şeyi kendi ellerimizle yaptık ve kim ne derse desin çok güzel oldu. Güneş ufukta kaybolmuş, arkasında pembeden mora dönüşen yağlıboya tablo gibi bir gökyüzü bırakmıştı. Hayatında ilk defa kendi çabasıyla bir iş başardığını hissetti. Bu geceden sonra herkesin gözünde zengin Hayri Bey'in oğlu ya da züppe Meral Hanım'ın prensi olmaktan çıkıp Murat Bey olacaktı.

Dans pistinin ortasında Şule'nin performansına sahne olacak o acayip kafes duruyordu. Kötü bir kaza sonucu yörüngesinden çıkıp yeryüzüne düşmüş, atmosfere girdiği sırada yanıp parçalanmış bir uydu kalıntısı gibiydi. Murat onu görmemeye çalıştı. Görülmeyecek gibi değildi fakat yine de denedi.

Seher ne zaman gelecekti acaba?

* * *

Şule yüzünün bir yarısını siyaha, diğer yarısını sarıya boyamıştı. Üzerinde jimnastikçilerin giydiği türde uzun kollu siyah bir mayo, parçalanmış file çoraplar, siyah asker postalları ve siyah eldivenler vardı. Saçlarını tutkal gibi bir bulamaçla kafasına yapıştırmıştı. Dışarıdaki eşyalardan bile daha derme çatma, daha uyduruk bir görüntü sergiliyordu. Herhalde Semih de aynı şeyi düşünmüş ve her zamanki gibi ölçüsüzce tenkit etmiş, Şule'yi öfkeden çıldırtmıştı.

"Geri zekâlı domuz! Cahil herif! Sen sanattan ne anlarsın? Sen ancak meyhane havasından anlarsın."

"Hiç aynaya baktın mı şapşal kuşum? Bak kocaman ayna getirttik sırf senin için. Hatırım için bir kere bak da kendin karar ver bu halde insanların karşısına..."

"Abi sen bir gel. Dışarıda bir sigara yakalım," dedi Murat.

"Çekme kolumu kardeşim. Şu hale bak, sen bu rezilliğe razı mısın yani?"

"Abi bu özel bir makyaj, spotların altında farklı görünür. Hem biz ne anlarız ki, sanatçı olan Şule."

"Götümün sanatçısı!" diye homurdandı Semih. Ama bu defa Murat'ın kolundan çekip onu sürüklemesine karşı koymadı.

* * *

"Çok yakışıklı olmuşun," dedi Murat'ın yakasını düzeltirken.

"Olmuş muyum? Daha önce değil miydim yani?"

Seher bir meleğe benziyordu. Gül pembesi kısa bir

elbise giymiş, boynuna melek kanatları uçuşan gibi incecik bir fular dolamıştı.

"Hiç mutlu olmuyorsunuz beyefendi! Sırf senin için aldım bu garip kıyafeti, hâlâ sitem ediyorsunuz! Almadım tabii, annen verdi. Hayır diyemedim." Yüzündeki ifadeye bakılırsa, bütün itirazlarına rağmen böyle giyinmek onun da hoşuna gitmişti.

"Eşref Dede nasıl?"

"İyi. Uyuyor. Sağ olsun, babaannen yanında, ben dönene kadar göz kulak olacak."

Cebindeki şişkinliği fark etmiş miydi acaba? Şimdi hemen söylese miydi?

Hayır, böyle iki arada bir derede olmaz, dedi içinden, bütün bu koşuşturma bitip rahatlayana kadar beklemeye karar verdi.

"Ufak bir kriz var," dedi kulağına eğilerek. Bir yandan da belli etmeden parfümünü derin derin içine çekti. Yağmurda ıslanmış güller gibi kokuyordu Seher.

"Şule mi?"

"Hepimizi baltayla kuşbaşı doğrayabilir. İnsanlara hoş geldiniz diyelim, şu koşuşturma bitsin, sonra sana söylemek istediğim çok önemli bir şey var."

"Çıldırtırsın sen insanı. Şimdi söyle."

"Olmaz," dedi Murat.

* * *

Seher'e tam olarak ne zaman âşık olduğunu hatırlamıyordu. Otelde onu resim yaparken seyrettiğinde mi başlamıştı bu duygular? O yağmurlu gece, kayıkhanede kucak kucağa uyuduklarında mı? Yoksa lisedeyken mi? Bunun cevabını bir türlü bulamıyordu. Fakat ne zaman iki yetişkin insan gibi oturup sohbet etmeye başladıklarını hatırlıyordu.

Aylar önce Seher'in dedesi aniden fenalaşmış, sapasağlam adam birkaç gün içerisinde devrilmişti. Seher Körburun'da kalıp ona bakmak zorunda kalmıştı. Murat da arada sırada yardım etmeye başlamıştı çünkü... çünkü Seher'i görmek hoşuna gidiyordu. Kızcağız başta, "Bu senin sorumluluğun değil, kendini böyle bir sıkıntıya sokman gerekmiyor," diye çok itiraz etmişti fakat Murat onu dinlememişti. Haftada bir Eşref Dede'yi kucaklayıp yatağından kaldırıyor, banyoya sokup yıkıyor, hava çok soğuk değilse bahçeye bile çıkarıyordu. İlk zamanlar kafası zımba gibiydi Eşref Dede'nin ve konuşamasa da bakışlarıyla, göz hareketleriyle bir tür iletişim kurmuştu. Keşke konuşabilseydi ve Murat'a Seher'i anlatabilseydi.

İşte o dönemde, Seher'le sohbetleri zamanla el ele tutuşmalara dönmüştü. Ardından ürkek bir ilk öpüşme. Sonra bir daha. Aylar geçmişti ama hâlâ sevişmemişlerdi. Eğer aceleci davranmazsa Seher'in kafasındaki o çapkın ve salak çocuk imajını silebileceğini düşünmüştü. Bir yıldır hemen hemen hiç seks yapmamıştı; düşününce çok acayip geliyordu ama Seher dışında kimseyle sevişmeyi istememişti. Aklında Seher varken başka kadınlar onu hiç heyecanlandırmamıştı. Sadece bir vukuatı vardı: o da bir gece bar çıkışında, hiç tanımadığı bir kadının otomobilinde, Dolapdere civarında karanlık bir sokakta. Çok fena sarhoştu ve sonrasında daha önce hiç yaşamadığı türden bir suçluluk duygusuna kapılmıştı. Bir-iki defa da Şule'nin tuhaf arkadaşlarından biriyle seks yapmıştı, onları sevişmek bile saymazdı. Kadın, sabah olduğunda Murat'ı tanımıyordu, tanışmaya da hiç niyeti olmuyordu.

Murat'ın gözünde başka kimsenin kıymeti yoktu artık. Nasıl böyle olmuştu bilmiyordu fakat hiç şikâyetçi değildi.

* * *

"Çok yakışıklısın ama keşke bir kravat taksaymışsın," dedi annesi ve hemen arkadaşına dönüp şikâyet etti. "Şimdi gençler kravat takmayı eziyet olarak görüyor. Yakında kemer de takmaz bunlar, pantolonları bellerinden aşağı düşer, iç çamaşırlarını seyreder dururuz artık."

"İlahi Meral, hiç öyle şey olur mu? Ama biliyor musun Amerika'da gençler ne yapıyorlar?"

"Biliyorum biliyorum. Medeniyet dediğimiz şeyin sonu geldi galiba."

"Bırak çocuklar kendi kurallarını kendi koysun," dedi Ceren Teyze. "Nasılsın Muratçım? Heyecanlı mısın? Valla her şey çok güzel görünüyor. Basit... ve samimi."

"Heyecanlıyım biraz. İşin sonunda rezil olmak var." Durup dururken niye böyle bir laf etmişti ki sanki?

"Aman, niye rezil olacakmışsın? Bu devirde en önemli meziyet girişimci bir ruha sahip olmak. Turgut Bey'i görmüyor musun? Bütün önemli insanlar yeni bir şeyler yapmak için çabalıyor. Ben çok takdir ediyorum. Benim oğlum da Amerika'da okulu bitiriyor artık. 'Anne acaba yüksek lisans mı yapsam, Türkiye'ye dönmek hiç istemiyorum,' diyor. 'Dönsem ancak büyük holdinglerden birinde çalışabilirim ama oradaki en büyük holding bile Amerika'daki bakkal ayarında,' diyor. Çocuk haksız mı yani? Ne diyebilirim ki? Burada mutsuz olacağına orada kalıp dünya çapında bir şirkette çalışsın daha iyi."

"Hangi okuldaydı senin oğlan?" diye sordu annesi.

"Burada adı pek bilinmez ama Amerika'daki en iyi okullardan birisi. Zaten o bizim duyduğumuz Harvard'lar filan sadece marka. 'İçi boş onların anne,' diyor benim oğlum. Amerika'daki zenginlerin kafasına silah dayasan çocuklarını o okullara yollamazlar. Ama Türk zihniyeti işte. Hayri nerede Meral? Gelmeyecek mi yoksa?"

Murat annesinin cevap vermesine fırsat bırakmadı. "Birazdan burada olurlar. İstanbul'dan gelen misafirlerimiz var, yolda onlara eşlik ediyor."

"Oteli o garip insanlarla dolduracaktı ama ben istemedim," dedi annesi. "Kabzımal kılıklı adamlar, bir de sürekli siyaset konuşacaklar. Kongre oteli mi burası? Gelsinler tekneyle, sonra da evlerine dönsünler."

"Haklısın canım. Biz de azıcık kafamızı dinleyelim, keyif yapalım. Cumhur günlerdir sayıklayıp duruyor, kayınvalidenin reçellerini çok özlemiş."

"Eskiden daha sık geliyordunuz. Ne güzel oluyordu."

"Artık fırsat olmuyor ki Muratçım. Ama sen bizi boş ver de anlat bakalım. Nasıl bir yer bu Para/days? Dolaştır, etrafı göster diyeceğim ama hepi topu bu kadar galiba."

"Evet, bu kadar."

"Ne güzel işte. Çok samimi. Geçenlerde Kuruçeşme'de bir kulübün açılışına davetliydik. O kadar büyük ki insan kayboluyor. Altı tane değişik restoran var içerisinde, hepsi başka bir mutfağın yemeklerini sunuyor. Mesela biri Çin, işte ne bileyim biri İtalyan... Cumhur Amcan bayıldı ama ben biraz zorlama buldum açıkçası. Orada da böyle bir taraf hep deniz, o yüzden aklıma geldi şimdi, onun dışında hiç alakası yok tabii. Dekorasyon için Paris'ten birini tutmuşlar, adam da bir abartmış bir abartmış sorma Meralcim... Ya çocuklar, şu ortadaki acayip şey nedir Allah aşkına?"

"Benim ortağın kız arkadaşı... nasıl desem... işte böyle ilginç bir performans sanatçısı. Onun ufak bir gösterisi olacak da."

Annesi arkadaşına dert yandı. "Sorma Ceren, Murat üzülmesin diye sesimi çıkarmıyorum ama çok ucuz insanlar."

"Aman bırak gençler ne istiyorsa yapsın. Yalnız bak Muratçım, sen belki gazetede yazı bekliyorsun ama mademki modern bir işadamı oldun, artık ben de sana öyle davranacağım. İltimas yok. Söz veremem."

"Elbette. Hiç öyle bir şey düşünmedim zaten. Nasıl isterseniz." Şule'nin kostümü aklına geldi ve içini bir sıkıntı kapladı.

"Cumhur Amcan bize içki almaya gitmişti. Sana zahmet bir baksana, nereye kaybolmuş?"

* * *

Tekneden inen misafirlerini görünce sevinci kursağında kaldı. İskelede babasının önünden yürüyen adamların paralı oldukları her hallerinden belliydi ancak ne iş yaptıklarını anlamak mümkün değildi. İçlerinden bir tanesinin beli tabancalı koruması bile vardı yanında. Murat derin bir nefes aldı; sakin ol, dedi içinden, şimdi böyle şeyleri kafaya takmanın sırası değil.

Hayri Bey misafirlerini deniz kenarındaki koltuklara buyur ettikten sonra oğlunu yanına çağırdı. "Burada ne yemek çıkıyor? Ya da boş ver burada çıkanları. En hızlı adamını çarşıya yolla, Seleş'ten iki-üç tepsi meze hazırlatıp getirsin. Benim hesabıma yazsınlar. Bir saat sonra da etleri göndersinler."

"Tamam baba."

"Viski var mı viski? İki şişe yolla masaya. Bir de söyle şu müziği kıssınlar biraz."

Müziği kıssınlar ne demek yahu, diye kendi kendisine söylendi Murat, insanlar buraya müzik dinlemek için geliyor! Fakat çevresine şöyle bir göz gezdirince müzik dinleyecek bir kalabalık olmadığını fark etti. Babasının misafirleri, annesinin arkadaşı gazeteci çift, bir de Şule'nin tayfası. Ne·biçim bir yere düştük biz der gibi etrafa bakınan üç-beş kişiyi saymazsa tekne neredeyse boş gelmişti. Üniversitede dağıttıkları tüm o davetiyeler, mutlaka geliriz diyen tüm o sosyete gençliği neredeydi peki?

Şule'nin sanat camiasından tanıdıkları? Semih'in "krem şantiye tabakası" diye dalga mühim insanlar?

* * *

Ilık bir bahar akşamı babaannenin arka bahçesinde miskinlik yapıyorlardı. Neriman Abla, kucağındaki tepside fasulye ayıklarken Semih de ıhlamurun altına uzanmış, başının altına bir minder sıkıştırmıştı. Elindeki kitaptan gözlerini ayırmadan sordu. "Kierkegaard ne demiş biliyor musun?"

"Kim ne demiş yavrum?" diye sordu babaanne.

"Kierkegaard. Felsefeci bir arkadaş."

"Filozof yani babaanne," diye açıkladı Murat.

"Evet ondan işte. Demiş ki: Hayatta iki tür insan vardır. Bir kendi kendinin canını sıkanlar, bir de başkalarının canını sıkanlar. İlki değilsen mutlaka ikincisisin, demiş."

"Abi canın mı sıkılıyor?"

"Yok düşünüyorum sadece. Ben galiba kendi kendimi yiyip bitirenlerdenim."

"Sor bakalım, arkadaşının karnı mı acıkmış?"

"İnsaf babaanne! İki dakika gırtlağını tutsun, daha yeni yemek yedi."

"Aşk olsun kardeşim! Madem babaannenin içinden geldi, itiraz edip onu kıracak değilim. Valla öğlenki su böreğinden kaldıysa bir dilim hiç fena olmazdı aslında."

"Yuh!"

(*Geviş getiren mandalar gibi yan gelip yatacağına o koca götünü kaldırıp alsın mutfaktan. Cendeği kokasıca.*)

"Tamam babaanne, söylenme. İstiyorsa alır."

Semih komik gözlüklerini alnına kaldırdı. "Peki Marcus Aurelius ne demiş biliyor musun?"

"Bilmiyorum abi, nereden bileyim Allahını seversen?"

"Kim ne demiş yavrum?"

"Bu da başka bir filozof Neriman Babaanne. Hem filozof hem de Roma imparatoru. Ama öyle bildiğin şımarık imparatorlardan değil."

"Şımarık olmayan imparator mu olurmuş?"

"Valla bir tane olmuş. Çok seviyorum ben bu herifi, kendine has çok acayip bir bakışı var. Bak o da demiş ki: (Bazıları her şeyden bunalıp kırlarda, deniz kenarında ya da dağlarda kaçıp saklanabilecekleri bir yer ararlar. Sen de böyle şeylerin hayalini kurmaya başladın!) –kendi kendine diyor bunu babaanne– (Ama bu aptalca bir şey çünkü istediğin anda kendi içine çekilebilirsin; çünkü insanın çekilebileceği hiçbir yer, kendi içinden daha sakin, daha huzurlu olamaz.)"

(*Ayol kafayı mı üşütmüş bu şabalak? Koskoca imparator kendi kendine konuşur muymuş hiç?*)

"Abi senin bir derdin var galiba. Lafı geveleme ağzında."

"Yok be kardeşim. Bazen kapana kısılmış gibi hissediyorum kendimi, tek derdim o."

"Niye kapana kısılasın yahu? İstediğini yapmakta özgürsün. Kimse şunu yapacaksın, bunu yapacaksın diye kafana silah dayamıyor ki!"

"Dayamadıklarını nereden çıkardın? Öyle bir şartlanmışız ki! Özgürlük dediğin yüz otuz katlı bir gökdelenin tepesinde durup aşağı bakmak gibi. Aşağıdaki karınca büyüklüğündeki arabalar gibi vızır vızır seçenekler geçiyor gözünün önünden, düşmekten o kadar korkuyorsun ki çok uzun bakamıyorsun. Başın dönüyor, nefesin kesiliyor. Korkuluk yok, tutunacak bir yer yok. Ya ayağım kayarsa, kim uzanıp elimi tutar? Bakamıyorsun. Hemen geriye adım atıyorsun, güvenli bölgene kaçıyorsun. Beynimizi zehirlemişler. Özgürlüğümüzü düşünmeye bile korkuyoruz. Kim zehirlemiş, diyeceksin. Ha-

yat, zehirlemiş kardeşim. Anamız babamız ağzımıza sıçmış. Kapitalizm. Sosyalizm. Anasını sattığımın bu filozofları. Hepsi ağzımıza sıçmış."

* * *

Uzaktan bakınca Semih, Hayri Bey'in misafirleriyle çabucak kaynaşmıştı. Adamları neredeyse kendi elleriyle besliyor, kadeh tokuşturup kahkahalar atıyordu. Ancak Murat'ı görür görmez yüzünün şekli değişti.

"Bileklerimi keseceğim. Kardeşim bana söz ver, bu herifler bir daha kulübümüze gelmeyecek değil mi? Hele Ankara'dan gelen çok taşaklı bir tanesi var, içlerindeki bir numaralı ibnetor o."

"Sakin ol abi, duyacaklar."

"Bu arada sana bir havadisim var. Babanın son projesini duydun mu? Yeni imar kanunu için uğraşıyor. Kör burun'un ormanlık kısmına oteller ve apartmanlar dikecekmiş. Sahil şeridini betonla genişletip belediyenin işleteceği plajlar ve çay bahçeleri yapacakmış. Rantın kokusunu alan müteahhit babaları görsen, hepsinin tükürüklerı çenelerinden şıpır şıpır damlıyor."

Semih konuşurken arkada bir kıpırdanma oldu. İki garson, dans pistinin ortasındaki tuhaf nesneyi gösteri için hazırlamaya başladı. Şule'nin arkadaşları, bekledikleri an sonunda geldi diye ıslıklarla, alkışlarla tezahürat yaptılar.

Murat birazdan başına geleceklere kendisini hazırlamaya çalışırken annesi öfkeden kül gibi olmuş bir surat yanında belirdi. "Onun ne işi var burada?" diye fısıldadı kulağına.

"Şule'nin arkadaşıdır anne, ben de çoğunu tanımıyorum. Kusura bakma ama kılık kıyafetini beğenmedim diye kovacak halimiz yok."

"Onu demiyorum!"

Murat annesinin başıyla işaret ettiği tarafa bakınca, bir bar taburesinde Dilara'yı gördü. Üzerinde göğüslerini olduğundan daha büyük gösteren kırmızı bir elbise, dudağında kıpkırmızı ruj ve sigara, elinde bir kadeh rakı, önünde ise limonlu suyun içinde yüzen hıyar ve havuç çubukları vardı. Nasıl olduysa uzaktan ona baktıklarını fark etti ve kafasını öteki tarafa çevirip sigarasının dumanını denize doğru üfledi.

"Babanla birlikte mi geldi?"

"Hayır. Bilmiyorum yani."

"Git sor bakalım. Bir tatsızlık çıkmadan evine dönsün."

* * *

"Hoş geldin Dilara Abla."

"Annen yolladı değil mi? Annene selamlarımı söyle, Dilara Ablam sesin süs köpeğin değil, tasmasından tutup istediğin yere sürükleyemezsin dedi dersin."

Kelimler ağzından çıkarken birbirine karışıyordu, kim bilir kaçıncı rakıydı bu.

"Sana bir kahve ikram edelim mi Dilara Abla?"

Kadın cevap vermek yerine gözlerini yıldızlara çevirip derin bir of çekti.

"Neco Abi gelmedi mi?" diye sordu Murat ama sorar sormaz iyi bir şey yapmadığını anladı.

"Alay ediyorsun, değil mi? Komik olduğunu zannediyorsun, değil mi? Dilara Ablan senin böyle dalga geçip eğlenebileceğin oyuncağın değil tatlım."

"Aşk olsun, dalga geçtiğimi nereden çıkardın?"

"Bana bak, kovacaksan kov ama bu kibarlık numaralarıyla başımı şişirme, tamam mı? Parasını verip rakımızı aldık içiyoruz şurada. Kimseye bir zararım yok. Rahatsız olan varsa kendi düşünsün."

Annesinin onlara doğru yaklaştığını gören Murat, koşup önünü kesti. "Hadi gel, Ceren Teyzelerin yanına dönelim Meral Sultan," dedi koluna girerek. "Ya da sen dur, ben sana o sevdiğin Malibu'lu kokteylden yaptırayım."

Biraz önce öfkeden dudakları titreyen o asabi kadın gitmiş, kendinden son derece emin bir şekilde dik duran annesi geri gelmişti. "Bi'tanem sen beni merak etme. Keyfine bak. Bu gece senin gecen, tadını çıkar."

"Dilara'nın yanına gitmiyorsun, değil mi?"

"Allah aşkına, ne işim var benim öyle ucuz insanların yanında?" dedi ve Murat'ın hiç beklemediği bir şey yaptı. Dilara'ya hiç bakmadan yanından geçip Ankaralı misafirlerin masasına yürüdü, yüzünde en tatlı tebessümüyle kocasının elini tuttu.

"Lütfen kusuruma bakmayın. Otelin işlerinden bir türlü fırsat bulup size hoş geldiniz diyemedim. Ah lütfen rahatsız olmayın. Hayri, beni tanıştırmayacak mısın beyefendilerle? Günlerdir sizden bahsediyoruz aslında..."

Murat, en az bir yıldır annesiyle babasının konuştuklarını görmemişti. Dur bakalım, başımıza daha neler gelecek, dedi içinden.

"Nasıl, rahat geldiniz mi?" dedi Meral Sultan. "İnsan farkına varmıyor ama aslında hiç de öyle kısa bir yol değil. Keşke bir gün daha kalsaydınız, sizi otelde ağırlardık..."

Annesinin bu tuhaf gösterisi devam ederken Semih, Murat'ın yanına sokuldu. "Kardeşim, ben bir bizim hanıma bakıp geleyim. Heyecanlıdır şimdi, ilgi alaka ister."

"Gitme Semih, otur şurada iki dakika. Ortamda bir gerginlik sezersen hemen beni bul, tamam mı. Annem delirdi, işler her an karışabilir."

* * *

Gözleri Seher'i aradı. Kızcağız Ceren Teyze'nin ar

lattıklarını ilgiyle dinliyormuş gibi görünmeye çalışıyordu ama sıkıntıdan patlamak üzereydi. Bu kadar uzaktan bile anlayabiliyordu Murat. Bir göz kırpışından ya da saçlarını dalgın dalgın kulağının arkasına sıkıştırmasından neler hissettiğini anlayabiliyordu. Körburun'a geldiği ilk günden beri kısacık olan saçlarını son birkaç ayda kendi haline bırakıp uzatmaya başlamıştı ama bir türlü alışamamıştı uzun saça, sürekli oynuyordu, parmağını dolayıp çekiştiriyordu ve her seferinde Murat uzanıp o parmağın ucunu öpmek istiyordu. Annesinin eski elbisesi ne kadar da yakışmıştı. "Sırf senin için giydim," sözünü hatırladı.

Sırf benim için, diye düşündü Murat.

"Günün birinde karşıma senin gibi birisi çıkarsa, hiç düşünmem, evlenirim herhalde," demişti Seher bir seferinde. Sonra kendi şakasına en çok kendisi gülmüştü.

Her şakanın altında bir gerçek vardır, demezler miydi?

* * *

Ne olduğunu kestiremiyordu fakat acayip bir huzursuzluk, karın boşluğunu yoklamaya başlamıştı. İçinden bir ses, "Hazır ol, asıl kıyamet birazdan kopacak," diyordu sanki.

Uzaktan annesine baktı. Babasını kenara çekmiş kulağına bir şeyler fısıldıyordu. Meral Sultan'ın gözleri, biraz ileride rakısını yudumlayan Dilara'ya kilitlenmişti. Yüzünde onu yakından tanıyan herkesin gayet iyi bildiği o tehdit dolu ifade vardı. "O kadar usturuplu bir şekilde seni doğduğuna pişman ederim ki, başına ne geldiğini bile anlayamazsın" bakışı.

Annesinin sözleri, babasının hiç hoşuna gitmedi. Dişlerini göstererek kısa bir cevap verdi – hatta küfür bile

etmiş olabilirdi çünkü dudakları tıpkı öyle gerilmişti, sonra başını "tamam, lanet olsun" manasında salladı. Karısını misafirleriyle baş başa bırakıp Dilara'nın yanına gitti.

Babası ne dediyse Dilara'nın suratı bir anda allak bullak oldu. Tokat atmaya kalktı. Ya da Murat uzaktan öyle gördü. Babası son anda kadının bileğini kavrayıp elini havada durdurdu. Bunun üzerine Dilara bağırmaya başladı. Ne dediği anlaşılmıyordu fakat kulüpte kim var kim yoksa ilginç bir şeyler döndüğünü sezip onları seyretmeye başladı.

Murat, müzik kabinindeki adama, "Işıkları kapatın," dedi. "Şule Hanım'ın kasetini başlatın. İyice açın sesini."

Işıklar söndü. Pistin dört bir yanındaki hoparlörlerden gümbür gümbür gök gürültüsü sesleri yükseldi. Hesapta, Şule karanlıkta pelerinine sarınmış bir vaziyette pistin ortasındaki nesnenin üstüne çıkıp yerini alacak ve kimseye görünmeyecekti. Fakat bulabildikleri en ucuz duman makinesini kiralamışlardı ve o da arızalı çıkmıştı. Üflediği duman, ciğerlerinde hava kalmamış yaşlı bir dedenin öksürüğü kadar zayıf çıkıyordu. Neyse ki gök gürültüsü efekti Dilara'nın bağrışlarını bastırmıştı. Bunu da atlattık, dedi Murat içinden. "Carmina Burana"nın ilk notaları eşliğinde ağaçlara yerleştirdikleri projektörler aydınlandı. Şule parlak bir ışığın göbeğinde dumanlarının içinden yükselmeye başladı.

Başta sadece kısa bir an için –belki sadece birkaç saniye boyunca– Murat kolundaki tüylerinin diken diken olduğunu hissetti. Müziğin etkisiyle mi yoksa ışıklardan mı bilemedi. Gözleri projektörlere alıştığında ve duman uçup kaybolduğunda, o etki hızla geçiverdi. Anlayabildiği kadarıyla Şule kafesinden kurtulmak isteyen bir yaratığı canlandırıyordu; bazen öfkelenip demirleri kırmaya çalışıyor, bazen de küçük bir çocuk gibi korkup köşeye siniyordu. Aynı şeyleri üst üste o kadar çok tek

rarladı ki gösteri bir süre sonra tüm ciddiyetini yitirip komik bir hal aldı. Bu arada babasının masasındaki öküzlerden biri iyice coşmuş, Şule ne zaman onlara arkasını dönse ve kalçaları görünse el çırpıp, "Maşallah, maşallah!" diye bağırıyordu.

"Bence Semih'in yanında dursan daha iyi olacak," diye bağırdı Seher müziğin sesini bastırmaya çalışarak. Murat arkadaşına baktı. Ankara'da gelen misafirlerin ortasında sıkışıp kalmış, dirsekleri dizlerinde, kafası ellerinin arasında, sürekli önüne bakıyordu. Sinirden bacakları sallanıyordu.

"Haklısın galiba," dedi. Yürürken gözü yerdeki kablolara ilişti. Duman makinesi, projektörler, kafesin üzerindeki renkli ampuller, hepsi şu hurda jeneratöre bağlıydı. Kötü bir koku geldi burnuna. Biraz dikkatli bakınca, aletten çıkan kıvılcımları fark etti. Telaşla kabindeki adama dönüp müziği kesmesini işaret etti. Sersem herif yanlış anlayıp sesi biraz daha açtı. O anda yeni bir gümbürtü eşliğinde projektör patladı, tepelerine kırık cam parçaları yağmaya başladı. Murat, koluyla yüzünü korumaya çalışırken yere kapaklandı, tekrar doğrulduğunda jeneratörün alev aldığını gördü. Alevler masa örtülerine sıçradı. Bütün bunları gösterinin bir parçası sanan misafirler henüz tehlikenin farkına varmamıştı. Murat sahneye fırladı, kafesin kapısını açıp Şule'yi dışarı çekti. Demir nesnenin üzerindeki kırmızı ampuller de birer birer patlamaya başladı. Garsonlar piste doğru koşarken bir kadın, "Yangın var! Yanıyoruz!" diye bağırdı.

Koro, "O Fortuna"yı söylemeye devam etti.

* * *

Şule'nin yanağında, Murat'ın elinde ufak birer kesik, alevlerden kararmış bir-iki masa, bol miktarda köpük

ve leş gibi yanık plastik kokusu dışında ciddi bir hasar yoktu. Musti yangın tüpüyle koşup gelmiş, tek başına bütün alevleri söndürmüştü. Şimdi de kahramanlığı şerefine ikram edilen meyve kokteylini gururla yudumluyordu.

Hayri Bey, Murat'ı barın önünde yakaladı. O kadar sinirlenmişti ki, "Ne bu rezalet?" diye bağırdığı sırada tüm personelin ona baktığını fark etmedi bile.

"Elektrik kontağı baba. Rezalet değil, kaza."

"Sana öyle geliyor. Şu insanlara bak. Yarın sadece bu rezillik konuşulacak."

"Bence yarın sadece senin metresinle ettiğin kavga konuşulacak."

Hayatında ilk defa babasının yüzünün böyle bembeyaz olduğunu, gözlerinin güvercin yumurtası gibi şiştiğini ve çenesinin titrediğini gördü Murat. Ne zaman bu kadar yaşlandı, diye düşündü, ne zaman böyle yaşlı ve mutsuz bir adam oldu? Gecenin başından beri babasının, misafir diye getirdiği şu adamlardan farklı olduğuna inandırmaya çalışmıştı kendisini; o mafya babası kılıklı herifleri sadece kendi çıkarları için kullandığını ama aslında onlar gibi olmadığını düşünmek istemişti. Fakat yüzündeki o açgözlülüğü görünce artık kendisini kandıracak gücü kalmadığını anladı. Babası da onlardan biri olmuştu – hayır, daha da fenası, henüz olamamıştı fakat tek arzusu buydu.

"Sen kimin nişanlısının namusuna dil uzatıyorsun, pezevengin evladı?" diye bir ses yükseldi arkasından.

Semih, Şule'ye laf atan herifi yakasından tutup ayağa kaldırmış, burnunun ortasına kafa atmak üzere yay gibi gerilmişti. Yanındakiler araya girmeye çalışınca, bu defa onlara tekme tokat girişti. Murat koşup arkadaşını kollarından yakalamaya çalıştı. Semih onun en az iki misli cüsseliydi ve alkolün etkisiyle gücü de iki kat art

mıştı. Murat'tan kurtulmaya çalışırken dengesini kaybetti ve ikisi birlikte yere devrildiler.

Dayak yemekten kıl payı kurtulan herif şaşkın şaşkın etrafındakilere baktı. "Ben ne dedim ki? Niye sinirlendi şimdi bu arkadaş?"

Babası Murat'a elini uzatıp kalkmasına yardım etti, sonra ikisi birden Semih'i ayağa kaldırdılar. "Sen arkadaşını buradan uzaklaştır, ben gerisini hallederim," dedi Hayri Bey.

"Benim bir günahım yok," diye homurdandı Semih. Kaşla göz arasında Niko da yetişip öteki koluna girmişti. "Herif ne dedi biliyor musun? O striptizciyi masamıza çağırabilir miyiz, gösterisi yarım kaldı, tam soyunamadı, dedi. Ne diyon sen lan, dedim. Parası neyse veririz, maksat geceye tatlı bir şekilde devam etmek, dedi. Sonra bende film koptu kardeşim. Ama doğruyu söyle, benim yerimde sen olsan..." Bir anda öfkelenip ellerinden kurtulmak için debelendi. "Bırakın lan, öldüreceğim ben o pezevengi."

"Haklısın, ben de senin yerinde olsam kızardım ama bak beni dinle! Ben dinle bir! Dinliyor musun? Onlar çoktan tekneye binip gittiler."

"Gittiler mi? Niko Kardeş, sen söyle, hakikaten gittiler mi?"

"Gittiler aslanım. Çoktan gittiler."

Semih durup biraz düşündü. "Niko Kardeş, sen buradaysan onlar nasıl gittiler? Çocuk mu kandırıyorsunuz lan?"

"Yok Semihcim, niye kandıralım," dedi Murat. "Niko Abi'nin külüstürü beğenmemişler, lüks bir tekne gelip aldı onları."

Niko başını salladı. "Evet lüks tekne gelip aldı. Ancak açıklarda çok şiddetli dalga var, kaptan buralara yabancıysa durum fenadır. Sen bilmezsin aslanım, kaç tekne battı bu sularda."

Semih, Murat'a döndü. "Kardeşim, baban binmedi değil mi o tekneye? Allah korusun, şimdi onun da başına bir şey gelmesin?"

"Yok binmedi. Bak o hâlâ burada. Sen merak etme."

"Eğer binmediyse o teknedekilerin topuna çok ağır beddua okuyacağım çünkü. Sen bilmezsin, ben beddua okudum mu tutar. Onun için doğruyu söyle, Hayri Amca binmedi değil mi lüks tekneye?"

"Binmedi dedim ya."

"Kayalara çarpıp parçalansın lüks tekneleri."

"Tamam abi, sana bir acı kahve söyleyeyim mi?"

"Köpekbalıkları yesin etlerini."

"Yesin abi."

"Niko Kardeş, köpekbalığı vardır değil mi bu sularda?"

"Olmaz mı aslanım? Köpekbalığı kaynar bizim Körburun."

* * *

Yarım saat sonra Seher'le kulübün iskelesinde buluştular. Kızın ilk sorusu, "Semih nasıl?" oldu.

"Babaannenin evine götürüp yatırdım. Yüz elli basamağı çıkarken biraz zorlandık ama o sayede açıldı. Şule'yi sorup durdu."

"Arkadaşlarıyla İstanbul'a dönmeye ikna ettim. Üzerindeki boyaları çıkarmak için saatlerce yıkanması lazım zaten."

Ortalığı toplayan garsonlar dışında kulüpte hiç kimse kalmamıştı. Gitmemiş, diye düşündü Murat, buradı beni beklemiş. Şu son bir saat boyunca başlarına gelen her şeyi unutturacak kadar yoğun bir sevinç kapladı içini. Belki en son çocukluğunda kendisini bu kadar mutlu hissetmişti.

"Aç mısın? Kimse bu sucuk ekmeklere dokunmamış."

"Buz gibi olmuşlardır."

"Hiç yoktan iyidir." Murat barın arkasına atlayıp iki tane de ayran kaptı. Seher ince topuklu pabuçlarından kurtuldu, Murat ceketini çıkardı. İskelenin üzerindeki minderlere yan yana oturdular.

"Aslında bunu kafamda daha farklı tasarlamıştım."

"İnsanın kafasındakiler gerçeklere hiç uymuyor," dedi Seher. "Boş ver, daha güzel bir tanıtım partisi yaparsınız."

"Ondan bahsetmiyorum." Oturdukları yerden ne Körburun ne de öteki adalar görünüyordu. Sadece karanlıkta birbirine karışan deniz ve gökyüzü vardı. Artık başka hiç kimse yok, diye düşündü Murat, artık sadece ikimiz varız. "Bunu sana uzun zamandır sormak istiyordum ve bu gece en uygun zaman diye düşündüm. Bütün bu saçmalıklar olmasaydı..."

"Valla merak ettim," dedi Seher dolu ağzıyla. Ekmeğinden çok büyük bir lokma ısırmıştı ve çiğneyebilmek için çaba harcıyordu.

"Ben sana âşık oldum. Bundan sonra sensiz bir hayat düşünmem imkânsız. Benimle evlenir misin?" Ayranını kenara bıraktı, peçeteyle elini sildi ve cebindeki kutuyu çıkardı. "Öyle pahalı bir şey değil bu. Ne kadar az gösterişli olursa o kadar çok hoşuna gideceğini düşündüm. Sembolik bir yüzük. Ne denir buna bilmiyorum. Nişan yüzüğü. Söz yüzüğü. Bilmiyorum işte."

Seher gözlerini yüzüğe dikip uzun uzun baktı. Sonra ağzındaki lokma aklına geldi, çiğneyip yutmak için biraz daha debelendi. Üst üste bir-iki defa yutkundu. "Bana âşık mı oldun?"

"Farkındasın sanıyordum."

"Aslında değildim galiba."

Belki de şampanya gerekiyordu, diye düşündü Mu-

rat. Belki daha uygun bir zamanı beklemek gerekiyordu. İkisinin de bu kadar yorgun ve şaşkın olmadığı, daha romantik bir an. Belki daha esaslı bir yüzük, daha romantik bir konuşma gerekiyordu. Çünkü böyle olmaması gerekiyordu. Hiç duraksamadan, "Evet," diyecekti. "Niye bu kadar bekledin ki?" diye kızacaktı belki.

Seher'in böyle şaşkın gözlerle önce yüzüğe, sonra da gökyüzüyle denizin bir olduğu, uzaktaki o belirsiz çizgiye bakmaması gerekiyordu.

"Eğer kızmazsan cevap vermeden önce biraz düşünebilir miyim?"

Murat'ın yapabileceği, yapmak istediği, en başında yapması gereken bir şey daha vardı. Seher'in dudakları na doğru uzandı. Daha önce de öpüşmüşlerdi ama bu çok farklıydı. Aralarına giren o çirkin duvar şimdi yok olacaktı ve birbirlerine sımsıkı sarılacaklardı.

Murat, Seher'i uzun uzun öptü. Onun da yüreği böyle çarpıyorsa, onun da gözkapaklarının içinde böyle kıvılcımlar uçuşuyorsa, şu anda birlikte olmaları gerekti ğini, başka türlüsünün düşünülemeyeceğini anlamış ol ması gerekirdi. Dudakları daha dudaklarından ayrılma dan, "Evet," demesi gerekirdi.

"İzin ver, biraz düşüneyim," dedi Seher.

"Hayatımda tanıdığım en zeki, en güzel ve en güçlü kadınsın."

"Ama ben ne zekiyim ne de güzelim. Şu anda sana öyle görünüyor olabilirim çünkü bana âşık olduğunu sa nıyorsun. Bütün bunlar yakında geçecek ve o zaman gö züne bu kadar güzel görünmeyeceğim. Belki de benden nefret edeceksin."

"Nereden çıkarıyorsun?"

"Çünkü biliyorum. Hem evlenmek için çok erken değil mi sence? Çocuk, aile, sorumluluk falan filan, bü tün bunlara kendini hazır hissediyor musun?"

"Evlilik işin bürokratik kısmı. Alt tarafı bir deftere imza atıyoruz. Benim için önemli olan o imza değil ki!"

"Bütün genç kızların kalbini hoplatacak sözler bunlar Murat Bey."

"Ama sen o genç kızlar gibi değilsin."

"Benim ne kadar hasarlı olduğumu bilmiyorsun. Çok ciddi hasarlardan bahsediyorum."

"Ben de çok sağlam sayılmam belki. Ama hepimiz düştüğümüzde elimizden tutup kaldıracak birine ihtiyaç duyuyoruz. İnan bana, sen de benim elimi tutacaksın."

"Düşünmem lazım Murat." Uzanıp yanağına nazik bir öpücük bıraktı. "Çok teşekkür ederim. Galiba dünyanın en kötü evlilik teklifiydi ama ne olursa olsun bugüne kadar duyduğum en güzel sözlerdi bunlar. Şimdi eve gideyim. Babaannenin uykusu gelmiştir, Eşref Bey de beni merak eder."

* * *

Gözlerini açtığında hiç de güzel olmayan bir rüyadan uyandığını sandı Murat. Kafasını toplayıp düşünmeye fırsat bulamadı; birisi telaşla odanın kapısına vuruyordu. Karanlıkta yataktan fırlayıp kapıyı araladı. Koridorun sarı lambasının ışığında Cevat'ı buldu karşısında; gömleği terden sucuk gibi ıslanmıştı, tuhaf bir şekilde gözlerini kırpıştırıp duruyordu.

"Abi çok fena... Yetiş abi, çok fena," diye sayıkladı çocuk. Sanki Murat onu kovup kapıyı suratına kapatacakmış gibi korkuyla koluna yapıştı.

"Ne oldu? Anneme mi bir şey oldu yoksa?"

"Yok abi, Allah korusun."

"Dur sakin ol, çekiştirme. Derin bir nefes al. Bağırmadan anlat, insanları uyandıracaksın."

"Abi kulüpte. Koş Murat Abi, gözünü seveyim. Çok fena."

"Bekle üstüme bir şey giyeyim."

Pantolonunu üzerine geçirdi, karanlıkta lastik ayakkabılarını bulamayınca akşamki kösele ayakkabıları bağcıklarını bile çözmeden taktı ayağına. Dolabın kapağındaki boy aynası takıldı gözüne, köşesindeki çatlağa baktı.

"Saat kaç Cevat?"

"Bilmiyorum abi. Güneş doğacak birazdan."

Sessizce merdivenlerden indiler. Dışarıda insanı çarpan jilet gibi keskin bir hava vardı. Kaç saat uyudum acaba, diye düşündü Murat. Otele yürüdüğünde böyle soğuk değildi. Tişörtünün içinde ürperdi.

"Oğlum koşmasana, söyle ne oldu."

Cevat onu duymadı bile; peşinden aç köpekler kovalıyormuş ve artık bütün gücü tükenmiş gibi yarı koşar, yarı sendeler halde yola devam etti. Murat, yatmadan önce kafaya diktiği son votkayı hatırladı, sonra Seher'i, iskeleyi, yüzüğü... Midesi yandı. Daha sabahın köründe cırcırböcekleri ötmeye başlamıştı ama onun dışında tüm hayat durmuş, her şey havada asılı kalmış gibiydi. Ağaçlardan sarkan balonlar, kurdeleler, yosun kokusu... Hızlanıp Cevat'a yetişti. "Konuşsana oğlum, ne oluyor?

"Murat Abi, çok fena. Görmen lazım, ben söyleyemem."

Yine mi yangın çıkmıştı acaba? Jeneratör köpük banyosundan sonra artık bir daha çalışamazdı ki. "Kafayı mı yedin, niye söylemiyorsun? Bak kızmayacağım, ne olduysa hallederiz, merak etme."

Musti duvarın dibine çökmüş onları bekliyordu. Yakapaça birbirine karışmış, elinde sönmüş bir sigara, ağır ağır sallanıp duruyordu. Murat'ı görünce ayağa fırladı.

"Murat Abi, Allah belamı versin, bilsem böyle bir şey olacağını şuradan şuraya kımıldar mıydım?" dedi titreyen dudaklarının arasından fısıldar gibi.

"Ağzınızın içinde gevelemeyi bırakın da ne olduğunu söyleyin. Sarhoş musunuz oğlum, ne bu hal?"

"Yok abi tövbe. Herkes gittikten sonra ortalığı topluyorduk. Ben de yardım ediyordum arkadaşlara. Şişenin dibinde kalmış, günahtır. Lavaboya mı dökeceğiz? Bak bu garibin hiç suçu yok abi, onun da kanına ben girdim. Aldık şişeyi ikimiz, şu kıyıda oturup iki yudum içtik sadece. Sonra sızmışız. Yarım saat evvel uyanıverdim, hani şeytan dürttü derler ya! Bari gün doğmadan kalan çöpleri toplayayım da atayım, dedim abi. İşte o zaman gördük. Abi ne yapacağımızı bilemedik. Elim ayağım boşaldı abi. Dokunmak doğru olmaz herhalde ama böyle de bırakılmaz ki!"

Murat perdeyi aralayıp kulübe daldı. Musti peşinden geldi ama Cevat son anda fikir değiştirip tekrar dışarı kaçtı. Musti de birkaç adım attıktan sonra durdu. Ellerini açıp, "Bismillahirahmanirahim," diye mırıldanmaya başladı.

* * *

Murat yutkunmaya çalıştı ama olmadı. Boğazı öylece tıkanıp kaldı. Eliyle yüzünü ovuşturdu, sonra o da bakamadı, arkasını döndü. Taşları tekmeledi. "Allah belanızı versin!" dedi. Dizleri boşaldı, düşmemek için masanın kenarına tutundu. Cırcırböcekleri hiç susmuyordu. Güneş fazla parlak geldi, gözleri acıdı. "Allah belanızı versin!"

Yumruklarını sıkıp kendini hazırladı ve dönüp tekrar baktı.

Dans pistinin arkasındaki çınardan sarı ve siyah balonlar sarkıyordu. Bir de projektörün elektrik kablosu. Altında, yanlamasına yere devrilmiş bir sandalye vardı. Bir tane topuklu pabuç. Şalını düzgünce katlayıp çanta-

sıyla birlikte ağacın dibine bırakmıştı. Yerden yarım metre yukarıda bir çift ayak. Bir eli gırtlağında kalmıştı, sanki son anda karar değiştirmiş, boğazını sıkan kabloyu parmaklarıyla gevşetmek istemiş ama çok geç kalmış gibi. Parmakları da ilmeğin içinde sıkışıp kalmıştı.

"Oteli arayın," dedi. "Babamı uyandırsınlar."

YEDİ

20. Kapı (1990)

O sırada söz konusu filmi henüz bilmiyordu Seher. Adını bile duymamıştı. Çok sonra –artık geri dönüşün imkânsız olduğu bir noktaya geldikten sonra– seyretti ve hayatın ne kadar komik tesadüflerle dolu olduğunu, insanların başına nasıl hep aynı şeylerin gelip durduğunu ve eğer hal böyleyse, eğer herkes dönüp dolaşıp aynı hataları yapıyorsa, "tesadüf" lafının nasıl da anlamını yitirdiğini düşündü.

* * *

Daha sonbahar başlar başlamaz hava o kadar serinlemişti ki insanlar ısınmak için vapurun kapalı yerine dolışuyordu. Çay ocağından yayılan su buharına yüzlerce yolcunun sigara dumanı karışınca içeride göz gözü görmüyordu. Seher de sigara içmeye başlamıştı; Meral Hanım'dan kapmıştı bu kötü alışkanlığı. Her nefeste insanın başını nazikçe döndüren şu ince sigaralara duyduğu ihtiyaç dışında, başkalarının sigara dumanından rahatsız olma huyunu da ondan kapmıştı.

Güverteye çıkıp ayazdan korunabileceği bir kuytu buldu kendine. Rüzgâr, içinde sanki minik cam kırıkları varmış gibi insanın yanaklarını kesiyordu. Sigarasını güç-

lükle yaktı, kenara bıraktığı çay bardağına uzandı. Tam o sırada rüzgâr tokat gibi suratına çarptı ve Seher acıyla gözlerini yumdu.

Yumdu ve öyle kalakaldı. Gözünü açmayı denedi ama imkânı yoktu. İçine sahiden de cam parçası gibi bir şey kaçmıştı. Acı dayanılır gibi değildi. Sigarayı elinden attı, "Hay Allah," diye söylendi. Ne yapacağını bilemedi, bir süre çaresizce bekledi. Beklemenin bir işe yaramayacağını kavrayınca sağlam gözünü açık tutmaya çalışarak kapıyı buldu ve içeri kaçtı.

Bir el omzuna dokundu. Kalın sesli bir adam, "İyi misiniz, yardım edebilir miyim?" diye sordu.

"Gözüme bir şey kaçtı galiba. Çok fena. Açamıyorum."

"İzin ver bakayım. Başını şöyle ışığa doğru çevir."

"Açamıyorum ama."

"Tamam, sen açmaya çalışma."

Güçlü bir elin bileğini kavramasına ve gözüne bastırdığı avucunu zorla indirmesine isteksizce razı oldu. Ardından yanağına, kaşına, gözkapağına değen kararlı parmaklar hissetti ve birkaç saniye sonra ani bir rahatlama duydu.

"Hemen açma, hassastır şimdi. Biraz geçmesini bekle."

"Hiç böyle bir şey başıma gelmemişti."

"Sivri bir taş parçası, mendilin ucuyla dokunup alıverdim. Ucuz atlattın." Adam gülmeye başladı. "Bu şekilde karşılaşmamız şaka gibi bir şey. Kaç yıl oldu Seher? Dur açma gözünü. Ferit ben."

Ses hâlâ kulağına yabancı geliyordu ama sözcükler zihninde anıları harekete geçirdi. Ferit... Lisede sınıfın gevezesi, Murat'ın en yakın arkadaşı. Ceplerinden gol retler fışkıran Ferit. "Sen nereden çıktın Ferit? Niye en başta söylemedin?"

"Kucaklaşıp hasret giderecek halde değildin çünkü. Bir yerden çıkmadım. Sabah vapuru kaçırdım ve bütün işlerim aksadı. Bıraktığımdan beri hiçbir şey değişmemiş, Körburun'a gitmek Kuzey Kutbu'na gitmekten daha zor. Hâlâ ek sefer koyamadılar mı? Aklım almıyor."

"Koymadılar. Haftada tek sefere indirmediklerine şükrediyoruz. O kadar az insan gelip gidiyor ki!"

"Peki asıl sen nereden çıktın? Senin Avrupa'da bir yerlerde olman gerekmiyor mu? Annenle babanla birlikte Almanya'ya taşınmayacak mıydın?"

"Hiç sorma. Misafir olarak geldim, bir türlü kurtulamadım adanızdan. Ankara nasıl?"

"Soğuk. Kalabalık. Ama bize her yer soğuk, her yer kalabalık."

Bir anda içerisi çok sıcak geldi Seher'e, paltosunun önünü açtı. Motorların uğultusu, oturduğu sıranın tahtalarını tırmanıp dalga dalga vücuduna yayıldı. Gözkapağına bastırdığı mendili çekti ve yavaşça gözünü açmayı denedi, canı yanmıyordu artık. Yanağındaki yaşları sildi.

"Şu hale bak, beni görür görmez ağlamaya başladın," diye güldü Ferit.

"Hayatımı kurtardığın için şükranla ağlıyorum."

Seher, karşısında oturan adamı tanımakta zorlandı. Ses, Ferit'in sesiydi ama daha önce hiç görmediği birisinin ağzından çıkıyordu. Şaşkınlığının suratına yansımasına engel olamadı.

"Bakma öyle. Evet biraz kilo verdim. Ankara'nın havası çarptı galiba."

"Biraz mı?"

Hatırladığı Ferit yok olmuş, yerine başka bir insan gelmişti. Sadece beden ölçüsü değil, yüzünün hatları, ifadesi, saçları, giysileri, hepsi birden değişmişti. Son gördüğünde sivilceli bir çocuktu, şimdi ise şık bir adam var-

dı karşısında. Hepimiz bu kadar değiştik mi acaba, diye düşündü.

"Senin de saçların uzamış," dedi Ferit aklından geçenleri sezinlemiş gibi. "Onun dışında aynısın. Hep böyle güzeldin zaten."

"Çok komiksin... Çay söyleyeceğim, demin yarını kaldı. Sen de içer misin?"

"Murat nasıl?"

"İyi... Çok iyi. Biz..."

"Biliyorum. Davetiyeniz geldi ama ben gelemedim. Ne kadar kötü bir arkadaşım değil mi?"

"Öyle deme. Murat seni görünce nasıl sevinecek, bi liyor musun?"

"Murat ve sen, ha? Nasıl oldu bu iş?"

Bir an durup düşündü Seher. Böyle bir soruya ne cevap vereceğini bilemediğini fark edip rahatsız oldu "Ben de tam olarak bilmiyorum. Dedem rahatsızlandı Ben Körburun'da kalıp ona baktım. Murat vardı. Başka da kimse yoktu. Öyle oldu sanırım." Yüzünü buruşturdu "Öyle demek istemedim. Yani arkadaş olduk, yakınlaş tık. Çok yardım etti bana sağ olsun."

"Murat'ın aptal bir sarışın bulup evleneceğini düşü nürdüm. Şanslı herif, yine talih kuşu ona kondu desene."

"Ben kuş mu oluyorum bu durumda? Ayrıca nere den biliyorsun, belki hâlâ hayallerinde sarışın bir bomba vardır ve benim gibi bir cadıyla evlendiği için kaderine ağlıyordur."

"Elbette. Eminim, öyledir. Kesin."

* * *

Söz konusu filmi izlemiş olsaydı, bu sohbeti daha fazla uzatmadan izin isteyip kalkar, vapurda Ferit'in onu bulamayacağı bir yere kaçıp saklanır ve karşılaştıklarını

unutmaya çalışırdı. Çünkü son derece bilindik bir hikâyeydi bu, daha önce defalarca yaşanmıştı ve sonu da hiç tatlıya bağlanmıyordu.

* * *

"Nasıldı düğün, anlatsana? Hayallerindeki gibi oldu mu?"

"Bizimkine düğün denmez," diye gülümsedi Seher. "Zaten neyi fark ettim biliyor musun? Ben hiç düğün hayali kurmamışım. Öyle gelinlik resimlerine bakarken ayılıp bayılan arkadaşlarım da olmamış. Zaten çok arkadaşım da yokmuş."

"Kesin Meral Teyze her şey kusursuz olsun diye aylarca uğraşmıştır."

"Onun da hevesini kursağında bıraktık. Otelde havuz başında bir yemek yendi, hepsi o işte. Uzun bir masa, yirmi-yirmi beş kişi. Ayıp olmasın diye beyaz, sade bir elbise giydim. Onunla bile kendimi düğün pastası gibi hissettim. Erkek tarafının akrabaları ve en yakın dostları vardı, gelin tarafından kimse yoktu."

"O niye öyle?"

"Dedem yataktan çıkamıyordu."

"Annenle baban?"

"12 Eylül."

Ferit şaşkın şaşkın bakınca Seher bir açıklama yapmak zorunda hissetti kendini. "Babamı 80'de öldürdüler. Annem de ülkeye giriş yapamıyor. Yaparsa tutuklanacak."

"Bilmiyordum," dedi Ferit. "Hay Allah, hiç haberim yoktu."

Seher de şaşırmıştı. Bu konu hakkında şimdiye kadar hiç kimseye bu kadar çabuk açılmamıştı. Hele yıllardır konuşmadığı, zamanında da çok samimi olmadığı bir

sınıf arkadaşına böyle hiç çekinmeden anlatması, hiç kendinden bekleyeceği bir davranış değildi. Mecbur kaldığında babasının vefat ettiğini, annesinin de yurtdışında yaşadığını söyleyip konuyu kapatırdı. Belki de gerçekleri söylemek artık eskisi kadar zor gelmiyordu.

Gerçekler.

Ağzından ilk defa bu sözcük çıkmıştı. "Vefat etti" değil. "Kaybettik" değil. Öldürdüler. Böyle dümdüz, adlı adınca.

Öldürdüler.

"Meral Hanım'ın dostları, Hayri Bey'in dostları, bir de biz vardık işte..." diye dalgın dalgın anlatmaya devam etti. Tamam, onun hiç düğün hayali olmamıştı ama peki ya Murat? Acaba o istemiş miydi düğün dernek? Şöyle kalabalık, gösterişli bir kutlama? Erkekler ister miydi öyle şeyler? Bunu düşünmek daha önce hiç aklına gelmemişti. "Bir de Murat'ın arkadaşları vardı elbette," diye ekledi. "Murat'ın arkadaşları" lafı bile komikti. Semih gelmişti sadece; hem de davet edilmediği halde gelmişti. Herkesten sonra gelmiş, ona hiç uymayan çekingen bir tavırla iyi akşamlar dileyip masanın en sonuna ilişmişti. Murat kafasını çevirip bakmamıştı. Sonra her zamanki gibi birden ortadan kaybolmuştu Semih. Seher lobiye, odalara, tuvaletlere bakmıştı, bütün bahçeyi dolanmıştı ama bulamamıştı. İnsanlar kaçtığını düşünmesin diye çok geçmeden masaya dönmek zorunda kalmıştı.

Kimse açık açık söylemese de Seher farkındaydı. En başta kocasında olmak üzere herkesin böyle bir endişesi vardı: Gelin son anda vazgeçecek ve kaçacak.

"Düğün pastası vardı," dedi. "Bir dilim ayırıp dedeme götürdüm. Ne olduğunu anladı mı emin değilim ama tadı hoşuna gitti. Son zamanlarıydı onun da, kafa bir gelip bir gidiyordu artık..."

"Son zamanları derken?"

"O da dört yıl önce vefat etti. Kurtuldu adamcağız. Böylesi daha iyi herhalde."

"Başın sağ olsun. Hiç haberim olmadı. Nesi vardı?"

"Safra kesesinden taş aldılar. Hesapta bademcik ameliyatı gibi bir şeymiş. Başta iyiydi ama sonra durup dururken bir komplikasyon oldu. Doktor da anlamadı ne olduğunu. Önce bedeni iflas etti, sonra da beyni."

"Hay Allah!"

"Çok zordu. Murat sağ olsun, kendi dedesi gibi baktı."

"Babaanne hayatta mı?"

"Bomba gibi! Tahtaya vur. Adanın dört bir yanından garip garip otlar toplayıp kaynattı, zorla dedeme içirdi durdu. Uzun uzun konuşurdu onunla, dedem de dinlerdi. Ya da biz dinlediğini düşünmek isterdik. Sonra babaanne bıraktı ot kaynatmayı. Zamanı geldi bunun, bırakalım uyusun artık, dedi. Ben dedemde bir fark göremiyordum ama iki gün sonra uykusunda gitti hakikaten."

Kendini tutmasa, zamanında dedesine kızıp nasıl evi terk ettiğini de anlatacaktı. Affetmiş gibi davransa da aslında nasıl affedemediğini. Hâlâ öfkelendiğinde tüm suçu onun üzerine yıkmanın nasıl daha kolay geldiğini. Şimdi bunları düşünürken bile nasıl sıkıntıyla göğsünün sıkıştığını. Çenesinin düşmesinden korktuğu için hemen konuyu değiştirdi. "İnanamıyorum bu kadar değiştiğine!"

Ferit, "O kadar da değil," dedi ama iltifatın çok hoşuna gittiğini gizleyemedi. Tavırları bile eskisinden farklıydı. Kendinden emin bir şekilde kolunu koltuğun arkasına sarkıtışı, bacak bacak üstüne atışı... En çok da bakışları. Seher'i dinlerken gözlerinin içine bakışı, bir an bile gözlerini ayırmayışı. Karşısındaki başka biri olsa, ne kadar küstah bir adam derdi ama Ferit'ti bu, küstah olamayacak kadar saf ve komik Ferit. Fakat işin garibi, o saflıktan da eser kalmamıştı. Bakışlarıyla seni duyuyorum,

diyordu sanki. Söyleyemeye korktuğun her şeyi biliyorum, korkularını biliyorum, içindeki karanlığı biliyorum, bir türlü dolduramadığın o soğuk boşluğu biliyorum.

Seher az kalsın kendini tutamayıp, bana niye öyle bakıyorsun, diye soracaktı. Çayına yarım şeker atıp uzun uzun karıştırdı. Önüne baktı. "Çok konuştum. Biraz da sen anlat."

"Ankara'dayım işte, nesini anlatayım? Bir işe girdim. Devlet ihaleleriyle ilgilenen yabancı şirketlere danışmanlık yapıyorum. Öyle eğlenceli bir iş değil. Evlendim."

Seher, nedense gözlerini çay kaşığından ayırmaya cesaret edemedi. "Çocuk?"

"Yok, hayır. Çocuk yok."

"Kaç yıl oldu?"

"İki galiba. Üçe yaklaşıyor."

"Peki sahiden hangi rüzgâr attı seni buralara?"

"Annemlerin evini boşaltmaya geldim. İçinde hâlâ eski eşyalar var, yıllardır öylece duruyor. Günün birinde belki yazlık yaparız demişler, olduğu gibi bırakmışlar. Eşyaları ayıklayıp evi kiraya vereyim diyorum."

"Kiracı bulmak o kadar zor ki! İmkânsız hatta. Ben de dedemin evinden biliyorum. Şansıma bir alıcı çıktı da sattım sonunda. Fakat mutlaka görüşmemiz lazım. Murat nasıl heyecanlanacak geldiğini duyunca. Yarın öğlen yemek yiyelim, istersen otelde, istersen başka bir yerde."

* * *

Murat, hiç de Seher'in tahmin ettiği kadar sevinmedi.

Önce şaşırdı, "Ne işi varmış burada?" diye sordu. Nasıl zayıfladığını, tipinin nasıl değiştiğini yarım kulakla dinledi ve hiç yorum yapmadı. Ne iş yaptığını merak etti yalnızca. Yemek programını duyunca homurdandı, "Öğ-

len çok işim var," dedi. "Önceden haber verseydi geleceğini. Hayatımızı onun keyfine göre değiştirecek değiliz."

"Yapma böyle, Murat. Kaç yıldır görmedin en yakın arkadaşını, ayarlayıver işlerini."

Salı öğlen, yağmur iri damlalar halinde camlara çarparken, otelin yemek salonunda üçünden başka kimse yoktu. Ferit en çok duvardaki tablolarla ilgilendi, Seher'in dört tane kapısıyla. "Sanattan hiç anlamıyorum ama insan gözünü bunlardan alamıyor. Özellikle de şundan." Issız bir kumsala açılan kırmızı kapıyı işaret etti. "Burada harcanıyorsun Seher."

"O ne demek şimdi?" diye sordu Murat.

"Yani Seher'in bu kadar yetenekli olduğunu bilmiyordum demek istedim."

"Nereden bileceksin? Kelepçe mi taktılar?"

"Ne kelepçesi?"

"Mideni küçülttürmek için. Ameliyatla bir zımbırtı taktırıyorlar ya! Normal insanlar gibi yemek yiyebiliyor musun yoksa senin için özel bir şeyler hazırlatayım mı? Püre, lapa filan?"

Ferit gülümsedi. "Normal insanlar gibi yiyebiliyorum abi, merak etme."

"Sebzeli tavuk ve pilav varmış. Öğlenleri sadece personel yemeği çıkıyor zaten. Sizi bilmem ama ben şarap içeceğim. Havadan mıdır nedir, bir sıkıntı var üzerimde."

"Meral Teyze nasıl?"

"Uyuyor. Migreni tuttu yine. Selamları var."

"Çok özlemişim bu oteli. Meral Teyze'yi de özledim."

Murat şişeyi bacaklarının arasına sıkıştırıp mantarı çıkarırken, "Biliyor musun bu herif benim anneme âşıktı," dedi Seher'e. "Mayoyla filan görecek olsa çükü kalkardı. Utanmasa tuvalete kapanıp..."

"Murat! Sen yemekten önce içmeye mi başladın yoksa? Sarhoş oldun galiba."

"... farkında değiliz sanırdı rezil. Herkes farkındaydı."

"Ferit eski evlerini boşaltıp kiraya verecekmiş."

"Paraya mı sıkıştın oğlum? Hayırdır? Yoksa düşük maaşa mı çalıştırıyorlar seni?"

Yemeğin ilk bir saati, Murat'ın tatsız şakalarıyla ve laf sokmalarıyla geçti. Seher kocasının bu sevimsiz tavırlarına anlam veremedi. Evet, Murat bir süredir hep gergindi, hiçbir şey ona eskisi gibi keyif vermiyordu. Fakat Ferit'in ne günahı vardı ki? Belki bunca zamandır hiç arayıp sormadığı için kızgındır, diye düşündü.

Garson, mutfaktan tatlı tepsisini çıkardığı sırada şakayla karışık sordu kocasına. "Yoksa Ferit düğüne gelmedi diye mi böyle gıcıklık yapıyorsun?"

"O nereden çıktı? Düğün sadece aile arasındaydı, bu adam aileden değil ki!"

Ferit yine gülümseyip alttan aldı. "Vallahi haklı kızmakta, gerçekten hıyarlık ettim."

"İşler nasıl gidiyor abicim?" dedi Murat. Kadehini alıp arkasına yaslandı. "Ne iş yapıyorum demiştin?"

İki eski arkadaş, küçük çocuklar gibi didişmeyi uzattıkça Seher iyice bunaldı ve gözlerini camlardan süzülen yağmura dikti. Bir yolunu bulmak ve hemen oradan kaçıp uzaklaşmak istedi. Şu resimlerden biri sahici olsa, diye hayal etti, kapıyı çarpar giderdim. Neresi olduğu o kadar önemli değildi, yalnızca...

Ferit'in bakışlarını üzerinde hissedince hayal kurmayı bıraktı ve masada konuşulanları dinliyormuş gibi bir ifade takındı. Biraz sonra farkına vardı; Ferit, Murat'la konuşurken bile gözlerini Seher'den ayırmıyordu. Karanlıkta yürürken insanın yüzüne değen örümcek ağları gibi; ancak öyle ürpertici ya da mide bulandırıcı olmayan, yalnızca nereden çıktığını anlayamadığı ve bir türlü

kurtulamadığı bakışlar. Murat da farkındaydı Ferit'in nasıl baktığının. Nihayet kocasının niye böyle kaba davrandığını anladı. Kıskanmıştı!

Hayatında ilk defa bir erkek Seher'i kıskanıyordu. Ferit'in tuhaf ilgisinden daha heyecan verici bir histi bu. Garip bir kıvılcım, vapurda gözüne kaçan taş parçası kadar minik bir kor tanesi, damarlarında bir o yana bir bu yana çarparak son sürat dolanmaya başladı.

Murat o gece karısıyla büyük bir hırsla sevişti – aslında buna sevişmek denemezdi çünkü Seher'in aklı başka yerdeydi. Böyle şeyler gerçek hayatta olmaz, deyip duruyordu içinden. "Böyle şeyler" derken tam olarak neyi kastettiğini bilmiyordu fakat ortada üçünü de ilgilendiren acayip bir durum olduğunu inkâr edemezdi.

Murat'ın işi çabucak bitti; Seher ise uykuya dalana kadar Ferit'i düşünmeye devam etti.

* * *

"Peki ya matematik?" Simitleri ve çay bardaklarını kenara itip kitaplara yer açtı Seher. "Bak bunda geçen yıl çıkan soruların çözümleri de varmış. Seni beklerken biraz karıştırdım, güzel görünüyor."

"Allah aşkına Seher Abla, bir test kitabının nesi güzel görünebilir gözüne?" dedi Gülnur. "Boş yere paranı harcıyorsun. Yüz bin tane soru çözsem de olmuyor işte. Türkçe filan hadi neyse de, matematik denen Allah'ın belasına kafam basmıyor, ne yapayım?"

"Hemen böyle pes etmek hiç sana yakışıyor mu?"

"İster yakışsın, ister yakışmasın. Zaten üniversiteyi kazanacağım da ne olacak? Kazanamayacağım kesin de hadi diyelim kazandım. Ne olacak o zaman?"

"Saçmaladığının kendin de farkındasın ve sırf beni kızdırmak için böyle konuşuyorsun."

Ortaköy Camisi'nde ikindi ezanı okunmaya başlayınca çay servisi yapan garson tepsiyi bıraktı, radyonun sesini kapatmak için içeriye koştu. Tavla taşlarının gürültüsü birkaç dakikalığına azaldı fakat kalabalığın uğultusu bütün şiddetiyle devam etti.

"Annem çok kızıyor böyle bana kitaplar filan alıp getirmene. Seninle konuşmama bile kızıyor." Kafasında annesiyle hesaplaşırken kitaplardan birini eline alıp boş gözlerle sayfaları çevirdi. "Aman, kızarsa kızsın. Kiminle görüşüp kiminle görüşmeyeceğimi ona soracak değilim. Zaten hayatım onun peşinden sürüklenerek geçiyor."

"Sakın ona da böyle laflar edip kadının iyice tepesini attırma!"

"Sen söyle Seher Abla, Allah için, haksız mıyım, değil miyim?"

"Hem haklısın hem değilsin."

Bu cevap Gülnur'un hoşuna gitmedi. "Sen niye onun tarafını tutuyorsun ki? O sana kıl oluyor bir kere."

"Bak, onun sebebini hâlâ anlayabilmiş değilim."

Seher'in anlayamadığı başka şeyler de vardı. Örneğin, ayda iki-üç defa Gülnur'u görmek, onunla zaman geçirmek niye böyle önemli bir ihtiyaç halini almıştı? Nereden baksa, aralarında en az on yaş fark vardı. Havadan sudan sohbet edebilecekleri ortak konuları hemen hemen hiç yoktu. Aslında biraz da bu sebeple üniversite sınavı meselesine kafayı takmıştı; Gülnur'la düzenli bir şekilde görüşmek için makul bir mazeret yakalamıştı ve bırakmak istemiyordu. Ona test kitapları alıyor, çalışma programları hazırlıyor, kafası basarsa çözemediği sorulara yardım ediyordu.

"Bence Altan Abi yüzünden galiba. Yani onun yüzünden sevmiyor seni."

"O zaman haksız sayılmaz," dedi Seher.

"Dedim, Seher Abla'nın hayatı farklı, dedim. Altan

Abi gibi değil o, dedim." Sıkılıp kitabı bıraktı elinden. "Küstünüz mü siz Altan Abi'yle?"

"Onun gibi bir şey."

"Belki bir gün barışacaksınız ama, değil mi?"

"Aslında küslük değil. Bazı insanları tamamen hayatından silip çıkarırsın ya! Hiç tanışmamış olmayı dilersin. Ama artık çok geçtir, zamanı geri alamayacağına göre yapabileceğin tek şey öyle birisinin varlığını unutmaya çalışmaktır."

"Niye ama? Ne yaptı ki sana?"

"Bana bir şey yapmadı. Ben kendi kendime yaptım. Kafam çok karışık Gülnur, bu soruların cevabını ben de bilmiyorum. Ama Altan Abini hiç tanımasaydım herhalde çok farklı bir hayatım olacaktı."

Onca zaman geçmesine rağmen Gülnur ikisinin barışacağına dair umudunu hâlâ yitirmemişti. Fakat çok soru sorarsa tekere çomak sokacağından çekinip kendisini tutuyordu. Seher artık alışmıştı.

"Neyse... Anneme dedim ki, Seher Abla devrimci filan değil zaten. Değilsin di mi?"

"Bilmiyorum Gülnur."

"Devrimci değil ama olsun, o da bizim gibi, dedim. Onun da canının bir parçasını söküp almışlar. O da bizim gibi kalakalmış, benim başıma bunlar nereden geldi, diye düşünüp duruyor. O da bizim gibi ayakta durmaya çalışıyor, dedim. Herkesin davası aynı ama nasıl ayakta durduğu farklı, dedim."

"Ne güzel laflar ediyorsun sen öyle! Ama annen haklı. Senin abinin çektikleri ile benim ailemin başına gelenleri karşılaştıramazsın. O işkencenin, o eziyetini yanında bizimki ne ki? Saçmasapan, trafik kazası gibi bir şey. Yüz bin kişide bir kişinin başına gelecek bir talihsizlik."

"Niye öyle diyorsun? Faşistler öldürmedi mi babanı?"

"Öldürdüyse de yanlış sebeple öldürdü. Boş ver, hiç bunun kavgasını yapma annenle."

"Annemin görüş günü arkadaşları var diye anlatıyorum ya. Çocuğunun nerede olduğunu hâlâ öğrenemeyenler var, hiç haber alamamış olanlar var. Ama bir umut yine de görüşe geliyorlar, orada bir kenarda durup bekliyorlar. İnsan onları görünce bizim halimize bile şükrediyor."

Eşref Bey, "Hiçbir çocuk böyle şeyler öğrenmemeli," derken kendince iyilik yaptığını düşünüyordu ama aslında yaptığı, korkunç bir haksızlıktı. Korkaklıktı. Gülnur gibi binlerce çocuk vardı ve hepsi çok daha korkunç şeyler öğrenmek zorunda kalmıştı. Hepsi başlarına gelenlerle bir şekilde mücadele etmişti, hâlâ da ediyorlardı. Oysa Seher'e başını dik tutma fırsatı bile tanınmamıştı. Suçunun ne olduğunu bile bilmeden böyle suçlu suçlu önüne bakmak zorunda kalıyordu.

Kafasında bir sürü planlar kurmuştu Seher: Dedesinin evini satıp parayı bankaya yatırdığında aldığı faizi her ay Gülnur'a vermeyi düşünmüştü. Bir kursa yazılırdı, o zaman üniversiteyi kazanma şansı artardı. Günün birinde abisi çıkacaktı, o zaman yepyeni bir hayata başlaması gerekecekti. Uçup giden bu yılların ardından her şeye sıfırdan başlaması gerekecekti. Tutunabileceği bir dal olsun istiyordu Seher. Ondan çaldıkları hayatın hiç olmazsa bir kısmını geri verebilmek istiyordu

Fakat teklif etmeye cesaret edemiyordu. Çünkü Gülnur para almayacak kadar gururluydu. Binde bir ihtimal onu ikna etse de annesi asla izin vermezdi.

Bir yandan da böyle planlar yaptığı için utanç duyuyordu. Sırf kendisini daha iyi hissetmek için para vermeye kalkıyorsun, diyordu içinde bir ses. Suçluluk duygusuyla başa çıkmak için. Gülnur'la görüşmeye devam edebilmek için. Seni daha çok sevsin, tıpkı senin ona bağlandığın gibi o da sana bağlansın istiyorsun...

Bunlarda doğruluk payı olduğunu fark ettiğinde ise sadece utanç duymakla kalmıyor, üstüne bir de kendisinden nefret ediyordu.

* * *

Vapur, akşam karanlığında bulutların arkasında saklanmış gibi duran Körburun'a yaklaşırken, Gülnur'a niye bu kadar ihtiyaç duyduğunu düşünüp durdu. Cevabı biliyordu aslında. Gülnur, onu gerçeklere bağlayan ip gibiydi, Seher o ipi elinden bırakacak olsa boşlukta yavaş yavaş kaybolacağını biliyor ve dehşete kapılıyordu. Murat'ın, Meral Hanım'ın, Körburun'daki herkesin acayip dünyaları, geçeklerden uzakta, orada boşlukta asılı duruyordu. Orada sanki darbe yapılmamıştı; binlerce anne, baba ve evlat kayıplara karışmamıştı. Hapishaneler yoktu, işkenceciler yoktu. Askerler, duvarları beyaz badanayla boyamıştı ve şimdi birileri üstüne arılı petekli Anavatan Partisi afişleri yapıştırıyordu. Körburun'un zihnini, darbeci Kenan Evren Paşa'nın hukuk profesörü, Hülya Avşar güzellik kraliçesi ve Turgut Özal'ın başbakan olması meşgul ediyordu. Televizyon komple renkli yayına geçecek, taksilere taksimetre takılacak, telefon numaralarına bir hane eklenecekti. Yabancı sigara serbest bırakılmıştı, pek yakında bakkaldan Marlboro satın almak mümkün olacaktı. Türkiye bu yıl Örovizyon şarkı yarışmasında kaç puan alacaktı acaba?

* * *

İskelenin kapısından çıkar çıkmaz karşısında Fikret'i buldu.

"Evin işleri bir günde bitmedi," dedi. "Eşyaları toplamak, işe yaramayacakları ayıklamak filan derken akşam

olmuş. Belki bir kat badana yaptırmak gerekecek, azıcık temiz görünsün. Sonra emlakçıyla konuşacağım ama adamı yerinde bulamıyorum. Burada hayatın ne kadar yavaş olduğunu unutmuşum. İşten birkaç gün daha izin aldım, yani pazara kadar buradayım. Ne kadar çok konuşuyorum, değil mi?"

"Tamam da iskelede ne işin var? Vapur saatlerini de mi unuttun yoksa?"

"Seni bekliyordum," dedi. "Seni görmek istedim."

Ne diyeceğini bilemediği için bir şey arıyormuş gibi çantasını karıştırdı Seher. "Geç oldu, Ferit."

"Otele kadar yürüyelim. O kadar toz yuttum ki biraz temiz hava alayım hiç olmazsa."

Sonbaharda yazlıkçılar şehre döner, adalarda hayat yavaşlardı. Körburun'un yazlıkçısı olmazdı ama buradaki insanlar da aynı tempoya ayak uyduruyordu. Yakında bastıracak soğuk ve ıslak günlere hazırlık olsun diye herkes şimdiden evlerine çekilmeye başlamıştı. Sokaklar her zamankinden daha sessiz geldi Seher'e.

"Murat'ın o günkü tavırlarını kafaya takma olur mu?" dedi basamakları tırmanırken. "Bu aralar biraz canı sıkkın. O gün piyango sana vurdu."

"Canı niye sıkkınmış?"

"Oteli hayata döndürme görevi onun üzerine kaldı. Babası bu işlerden tamamen elini çekti. Meral Hanım desen, o kadar içine kapandı ki odasından bile zor çıkıyor. Anlayacağın, Murat tek başına debelenip duruyor ama elinden fazla bir şey gelmiyor."

"Ne kadar şanslı olduğunun farkında değil serseri herif. Birinin omuzlarından tutup sarsması, kendine gel, demesi lazım. Fakat ben ilişmem."

Seher konuyu değiştirmek istedi ama yine bir şey gelmedi aklına. Bir süre susup yürüdüler. Akşam yemeklerini balkonda yiyen, hatta televizyonu bile balkonda

seyreden Körburunlular, masalarını iskemlelerini toplayıp içeri taşımıştı. Kapalı perdelere televizyonların kıpır kıpır ışıkları vuruyordu.

"Karın nasıl biri?"

"Nereden aklına geldi şimdi?"

"Hiç anlatmadın. Merak ediyorum."

"Yumuşacık bir kalbi var, çok çabuk kırılıyor. Hani derler ya, karıncayı bile incitemez diye, o insanlardan biri işte. Sokaktaki evsiz çocuklar, kediler, köpekler, komşular, haberlerde gördüğü sel felaketi... Trajediler olmazsa hayatı eksik kalacak sanki."

"Sanki biraz abartıyorsunuz Ferit Bey."

"Hayatta en çok istediği şey anne olmak. Belki de istediği tek şey. Heyecanla o günü bekliyor."

"Ya sen?"

"Henüz erken. Bu devirde çocuk büyütmek kolay iş değil."

Kaçamak bir cevap, diye düşündü Seher fakat ona sorsalar kendisi de farklı bir cevap veremezdi. Daha zamanı var, derdi. Çok erken, derdi. İstemiyorum demekten ya da düşüncesinden bile o kadar korkuyorum ki nefesim kesiliyor demekten çok daha kolaydı çünkü.

Murat'a göre ise tam zamanıydı. Çocuğumuz olursa burada bir dakika bile durmayız, uzaklara gideriz, diyordu. Kimse bizi suçlayamaz. Çocuğumuzu burada büyütmemizi isteyemezler bizden. "Onlar" derken annesini kastediyordu herhalde. Oysa Murat'ı Körburun'a bağlayan Meral Hanım değildi ki, kendisiydi. Buradan ayrılırsa onu "Murat" yapan şeyleri kaybetmekten o kadar korkuyordu ki, on tane çocuğu olsa yine şuradan şuraya kımıldayamazdı.

"Hadi, Narlı Tepe'ye çıkalım. Yıldızları seyredelim," dedi Ferit. "Seni çok özledim."

"Çok komiksin Ferit."

"Şaka yapmıyorum. O gece beni öptüğünden beri hiç aklımdan çıkmadın. Senden başka bir şey düşünemiyorum."

Sarı yaprakları süpürüp arnavutkaldırımı yolun bir yanına istiflemişlerdi. Begonviller de kurumuş, diye düşündü Seher. Apartmanların bahçelerindeki hanımellerinin kokusu daha bir-iki hafta önce insanın başını döndürüyordu; şimdi ise geriye çıplak dallar kalmıştı.

"Fena halde saçmalıyorsun bence."

"Deliler gibi tutulmuşum sana. Nesi saçma ki bunun?" Seher'i kolundan tutup durdurdu. "O zaman daha çocuk sayılırdık diyeceksin, kafamız karışıktı diyeceksin ama öyle değil. Kabul et, beni gördüğünden beri senin de içinde bir şeyler kıpırdıyor, sen de farkındasın."

Biraz daha yürüyüp virajı dönünce apartmanlar aniden bitecek ve bu dar sokak, otele doğru uzanan sahil yoluyla birleşecekti. Yolun sonundaki tepede, ağaçların arasında tek başına dikilen otelin pencereleri, her zamanki gibi karanlık denize bakıyor olacaktı. Mermer holdeki lambaları yakmıyorlardı artık; kimse yokken ne gerek vardı ki? "Elektrik faturasına hiç baktın mı anne?" diye bağırmıştı Murat. "Altında yazan rakamı on ikiyle çarptın mı hiç?" Asansör, demir kafesinin içinde sonsuza kadar uyuyan tehlikeli bir hayvan gibi görünecekti Seher'e. Silinesiline mukavvaya dönen kırmızı halıya basarak merdiveni tırmanacaktı. Koridorlar arapsabunu ve rutubet kokacaktı. Murat onu beklerken biraz kestireyim diye uzanmış ve derin bir uykuya dalmıştı büyük olasılıkla.

"Dediğim gibi, bence fena halde saçmalıyorsun Ferit."

"Yarın bana yardım etmeye gelir misin? Lütfen hayır deme."

* * *

Gece, daha başucundaki lambayı söndürmeden önce kararını vermişti aslında. Elbette ki gitmeyecekti. Fakat sabahın ilk ışıklarına kadar kendi kendine sorup durdu: Gitse, çocukluk arkadaşının evi toplamasına yardım edecekti sadece, bundan doğal ne olabilirdi ki? Ve bu karnına binlerce kelebek dolmuş gibi acayip his de neyin nesiydi?

Murat kahvaltıda gözlerini gazetesinden ayırmadan, "Ne diye kendisi uğraşıyormuş ki? Versin birisinin eline iki-üç kuruş, halletsin. Herif cimrilikten kuruyacak. Eskiden de böyleydi, bir liranın hesabını tutardı," diye homurdandı.

Seher bazen Murat'ın sesinin tonuna bile tahammül edemiyordu. Lokmaları çiğnerken ağzını şapırdatmasına, çayını içerken sesli sesli yutkunmasına, hatta bazen soluk alıp vermesine bile tahammül edemiyordu. Gideceğim yoktu ama inadına gideceğim, dedi kendi kendine. Bir anda omuzlarından tonlarca yük kalkmış gibi rahatladı. Evet, sırf Murat'a sinir olduğu için gidecekti. Yoksa gitmezdi.

Yatak odasının kapısını kapatıp aynanın karşısına geçti. Dolaptaki bütün elbiseleri teker teker üzerine tuttu, birkaç tanesini giyip denedi, içine sinmedi, yatağın üzerine fırlattı hepsini. Aynadaki görüntüsünü inceledikçe kendisini ne güzel ne de çekici buldu; acaba hafif bir makyaj mı yapsam, diye düşündü. Çok mu dikkat çekerdi? Murat'ın mı, yoksa Ferit'in mi anlamasından korkuyorsun, diye sordu kendisine. Saçmaladığına karar verdi ve beyaz bir bluz geçirdi üzerine, kalçalarını olduğundan daha güzel gösteren kot pantolonunu giydi ve en sevdiği mercan kolyesini taktı. Arkadaşımın evini toplamaya gidiyorum, dedi, bu kadar süslenmek yeter de artar. Saçlarına şekil verip hafif bir ruj sürdü. Bileklerinin içine ve kulaklarının arkasına birer damla parfüm değ-

dirdi – ekşimiş miydi yoksa, o kadar uzun zamandır açmamıştı ki şişeyi. Peki madem son derece masum, arkadaşça bir ziyaretti, niye şimdiden bu kadar suçluluk duyuyordu?

O kapıdan içeri girer girmez sana dokunmasını istiyorsun, dedi içinden. Sana nasıl dokunacağını merak ediyorsun. Merak, dizlerinin arkasını gıdıklıyor; ürperti, kasıklarından ta kuyruksokumuna kadar tırmanıyor. Sana neler yapacağını kulağına fısıldamasını istiyorsun. Bunları düşündüğünü kendine itiraf etmekten deli gibi korkuyorsun şu anda.

"Saçmalıyorsun Seher," diye mırıldandı. "Sen de fena halde saçmalıyorsun."

* * *

Evin içi çürümüş meyva ve naftalin kokuyordu. Ferit, mobilyaların üzerlerini örten çarşafları toplamamıştı. Mavi çizgileri solmuş çarşaflar, kırmızı gelincikli çarşaflar ve Ferit'in çocukluğundan kalma, Ay'a konan roket resimli çarşaflar.

Ailenin üç ferdi, kim bilir kaç yıl boyunca şu kanepeye oturmuş, kaç defa hasta olup uzanmış, üzerinde kaç defa kavga etmişti. Minderlerin kumaşı, taşıdıkları bedenlerin ağırlığı altında yıpranıp yer yer parlamıştı. Tam karşısında duran sehpanın cilası güneşte solmuş, televizyonun kapkara izi kalmıştı üzerinde. Televizyon, ailenin belki de en kıymetli eşyası olduğu için yeni eve, yeni hayata götürülmüş, eski sehpa ve kanepe ise burada çürümeye terk edilmişti. Birazdan üzerinde sevişecekleri kanepe. Ferit'in roketli çarşafı, sabah güneşinde bedenlerine dolanacak, hareketlerini engelleyecek, sabırsızlıkla çekilip fırlatılacaktı. Birkaç dakika sonra Ferit, Seher'in giysilerini de aynı sabırsızlıkla çıkarıp fırlatacaktı, sabah

seçerken zorlandığı bluz ve kot pantolon, çarşafların yanına savrulacaktı. Giysilere sabırsızca saldıran Ferit, Seher'in bedenine, tam tersine, nazik bir merakla dokunacaktı.

Haykırmış mıydı yoksa? Hayatında ilk defa başına böyle bir şey geliyordu ve eğer haykırdıysa da bilinçli bir şekilde yapmamıştı; o ses içinde bir yerden kopup yükselmiş, karşı koyulamayacak bir ivmeyle dudaklarının arasından dışarıya taşmıştı.

Solukları normale dönüp yan yana kanepeye uzanmaya çalıştıklarında sığmadılar ve yastıkları yere attılar. Terli tenleri birbirlerine yapışık, Ferit'in dudakları Seher'in ensesinde, nefesi kulak memesinin altında, bir kolu göğüslerinin üzerinde, bir bacağı bacaklarının arasında, hiç konuşmadan birlikte soluk alıp verdiler. O âna kadar yaşanan telaşta Fikret çorabının tekini çıkarmış, diğerini çıkarmaya fırsat bulamamıştı. Seher'in tenine kanepenin kadifesi, Ferit'in sıcak bedeni ve bir de çorap dokunuyordu. Hemen alıştığı, sanki yıllardır alışkın olduğu bu samimiyet, bu tatlı rahatlık garibine gitti.

"Çay varsa bir çay demleyeyim," dedi yine kendisini şaşırtan bir rahatlıkla.

"Sular akmıyor. Zamanında kapattırmışız, yeniden açtırmak bir iki gün sürermiş."

Fakat bütün o tatlı hisler bir saniyede –hem de hiç sebep yokken– tepe taklak olabiliyordu. Alışkanlık, yerini yabancılaşmaya, sonra da müthiş bir huzursuzluğa bırakabiliyordu.

"Buraya gelmekle hata ettim," dedi Seher. "Bunu yapmamalıydık."

"Düşünme öyle şeyler."

Seher bedenini onun kollarından kurtarıp doğruldu. "Gitmem lazım."

"Lütfen biraz daha kal."

"Merak ederler."

"Yanımda kal. Lütfen gitme."

Seher'in itiraz edecek gücü kalmamıştı. Biraz önceki haline geri dönmek istiyordu, o hiçbir şey düşünmediği, kocasını, otelin boş koridorlarını, yemek odasının duvarındaki tabloları, babasını, hatta Altan'ı ve annesini aklından uzaklaştırdığı o tüy kadar hafif haline. Sadece istemekle olabilir miydi? Kendisini Ferit'in kollarına bırakırsa bütün o düşünceleri zihninden kovabilir miydi?

"Bütün gün burada böyle kalamayız ki," dedi.

"Niye kalamayalım? Canımız ne istiyorsa yapabiliriz. Kimseye hesap vermek zorunda değiliz."

"Kolun uyuşacak." Gözlerini kapattığında, Ferit'in soluklarını teninde hissettiğinde, seksin yorgunluğuna kendini bıraktığında yine bir mutluluk, bedenini gevşeten bir sıcaklık yayılıyordu içine. İpin üzerinde yürümek gibi bir şeydi bu, düşünmeye başladığı an dengesi bozuluyordu ve altındaki dipsiz uçurum onu içine çekiyordu.

"Ne kadar uzun zamandır bunun hayalini kurduğumu tahmin edemezsin," dedi Ferit.

"İki gündür?"

Ferit şakadan bir öfkeyle Seher'in boynunu ısırdı. "Yıllardır seni aklımdan çıkaramadım. Evlendikten sonra unuturum sandım ama eskisinden daha çok düşünür oldum."

İkinci kez seviştikten sonra Ferit, ayağındaki tek çorap hariç çırılçıplak evin içinde dolanıp şaklabanlıklar yaparak güldürdü Seher'i.

"Hadi bir yere gidip uzun uzun kahvaltı edelim. Karnım zil çalıyor."

"Saatin kaç olduğundan haberin yok galiba." Seher, takılmış plak gibi itiraz ettiğinin farkındaydı ama huzursuzluk ağır bastığı zaman kendisine engel olamıyordu.

"Ne fark eder? İstersek hem öğlen hem de akşam

kahvaltı ederiz, sonra denize dalıp yüzeriz, sonra yıldızların altında yine kahvaltı ederiz."

"Öğlen yemeğine döneceğim dedim. Meral Hanım beni bekler. Murat..."

"Öyleyse ben de seninle geleyim. Beni bırakıp gidersen burada tek başıma kafayı yerim."

"Yapamayız Ferit."

"Sınıf arkadaşını masum bir öğle yemeğine davet edemez misin yani? Anlamadım ki otel mi, manastır mı belli değil."

* * *

"Karının fotoğrafını göstersene," dedi Murat kahveleri içerken. Meral Hanım, yemek biter bitmez izin isteyip odasına çıkmıştı, sofrada üçü kalmıştı.

"Yanımda yok."

"Ne biçim kocasın ulan? İnsan cüzdanında karının fotoğrafını taşımaz mı? Benimkinde Seher'in en güzel fotoğrafı durur, bak göstereyim istersen."

Bütün yemek boyunca yine didişip durmuşlardı. Oysa hazır Meral Hanım da varken eski arkadaşlıklarından, çocukluk günlerinden filan bahsederler de ortam biraz sakinleşir diye ummuştu Seher. Gerginlik azalacağına artmıştı; geçen seferkinden farklı olarak Ferit alttan almayı bırakmış, o da her fırsatta Murat'a laf sokmaya başlamıştı.

Seher arada sırada tehlikeli hayallere dalıyor ve birkaç saniyeliğine dalıp gittikten sonra paniğe kapılıyordu; ya Murat anladıysa, ya Meral Hanım nasıl baktığımı fark ettiyse, diye düşünürken sırtına ter basıyordu. Bir ara Ferit masanın altından uzanıp elini tutmaya çalışmış, Seher elini çekince bu defa bacağını okşamaya kalkmıştı. Yüreği ağzına gelmişti, acaba kızardım mı, acaba gördü-

ler mi diye telaşlanıp hemen masadan kalkmıştı. "Pencereyi açsam rahatsız olur musunuz?" diye sormuştu yüzünde hiç de doğal olmayan bir gülümsemeyle.

"Artık hiç müşteri gelmediğine göre sabit giderleri cebinizden mi karşılıyorsunuz? Şu aşçıyı, garsonu filan gönderseniz daha iyi olmaz mı?"

"Havalar yüzünden böyle. Yoksa hemen hemen hep dolu oluyor otel," diye yalan attı Murat. "Hem burası sadece otel değil ki, aynı zamanda evimiz. Sizin eviniz nasıl Ferit? Ankara'da kirada mı oturuyorsunuz?"

"Bu köşkün hikâyesini biliyorsun değil mi Seher? Eskiden çocukların yanında hiç konuşulmazdı. Utanç verici bir hikâye olduğu için galiba."

"Bilmiyorum," dedi Seher. Gerçekten Ferit'in neden bahsettiğini bilmiyordu ama Murat'ın suratının aldığı hali görünce ciddi bir şey olduğunu anladı.

"Utanılacak bir durum yok Feritçim. Vatan hainlerini koynumuzda besleyecek değiliz. Gidip kendi memleketlerinde ne bok yiyorlarsa yesinler. Fakat bunu seninle tartışmanın bir anlamı yok, sonuçta sen de ülkeyi yabancılara peşkeş çekerek köşeyi dönenlerdensin değil mi? Özelleştirme filan diye bahsedip duruyorsun ama en adisinden pezevenklik o iş."

"Bu kadar vatansever olduğunu hatırlamıyorum Murat. Sonradan böyle oldun herhalde. Sahi, askerliğini nerede yaptın sen?"

"Yapmadı," dedi Seher.

"Bu konunun benim askerliğimle ne alakası var? Hem yapmadığımı da nereden çıkardın?"

"Bir ay yaptı."

"Hiç şaşırmadım," dedi Ferit. "İnsanın babasının yüksek mevkide tanıdıkları olması çok faydalı, değil mi?"

"Abuk sabuk konuşuyorsun. İşimin başında olmam gerektiği için kısa dönem yaptım. Sen hangi cephedey

din Ferit? Yoksa kilo problemin yüzünden çürüğe mi çıkardılar?"

Seher artık susmazlarsa boğulacağını hissetti. Temiz havaya çıkmak, plaja inip ayağını denize sokmak, ıslak kumlara basarak yürümek, deniz kabukları toplayıp resimlerini çizmek istedi ama Ferit'in yanından uzaklaşamıyordu.

"Ankara'ya ne zaman döneceksin?"

"Evi emlakçıya teslim eder etmez. Amerikalılar uzun vadeli yatırımlara hazırlanıyorlar, önemli bir proje beni bekliyor." Çaktırmadan Seher'e göz kırptı. "İşimin başına dönmem lazım."

"Ankara'daki hayata alıştın mı Feridun? İstanbul'un yanında kasaba gibi kalır derler, öyle mi sahiden?" dedi Murat.

"Alıştım alışmasına ama bundan sonra çok uzun sürmeyecek benim Ankara maceram. Şirket önümüzdeki yaz beni bir yıllığına New York'a gönderiyor. Belki de iki yıl. Kim bilir, gitmişken kalabilirim de."

Seher kahve fincanını masanın üzerine bırakmak zorunda kaldı. Yoksa elinin titrediği anlaşılacaktı.

21. Gümüş çerçeveler (1990)

Daha sonra iki defa da İstanbul'da buluştular.

İkisinde de Ferit, "toplantım var" bahanesiyle trene atlayıp geldi, bir gece kalıp Ankara'ya döndü. Seher'in İstanbul'a gitmek için herhangi bir mazeret uydurmasına gerek yoktu ama içi rahat etmediğinden uydurdu yine de.

"Gülnur'a matematik anlatacağım. Sınavı varmış, rica etti."

"Gülnur kimdi?" diye sordu Murat. Aynanın karşısında suratına tıraş köpüğü sürmekle meşguldü.

"Kaç defa anlattım ya Murat. Annemlerin çok yakın bir arkadaşının kızı."

Kocası başını salladı; her zamanki gibi yalanın farkına varamayacak kadar dalgındı.

İlk seferinde, Taksim'de işadamlarının rağbet ettiği bir otelde buluştular. Neyse ki resepsiyonda evlilik cüzdanı soran ya da lobide onlara bakıp pis pis sırıtan kimse çıkmadı. Buna rağmen, Seher asansöre binene kadar utançtan ne yapacağını, gözlerini nasıl kaçıracağını bilemedi. Odaya girip kapıyı kilitledikten sonra ise utanç yerini yine heyecana bıraktı. İkisi baş başa kaldığında, başka bir dünyanın kapısı aralanıyordu ve bu dünyada her şey çok yeni, çok farklı geliyordu Seher'e. Sevişirken çıkardığı sesleri duymak onu çok şaşırtıyordu örneğin

Ya da Ferit'in kulağına fısıldadığı şeyler, başkalarının yanında söylenmeyecek kadar ayıp sözler. Daha sonra aklına gelince bunları komik buluyordu, hatta utanıyordu fakat Ferit'in kollarındayken her şey farklıydı. Bedeninin, anlamsız seslerden ve sözcüklerden bu denli tahrik olabileceğini henüz yeni keşfediyordu.

"Sonsuza kadar burada, senin yanında kalmak istiyorum," dedi Ferit. Seher'in ince sigaralarından iki tane yakıp birini uzattı. "Sadece güzel yemekler yemek ve seninle sevişmek istiyorum."

"Fakat yakında Amerika'ya gideceksin." Seher'in sesi fakat yarın okul var, diyen bir anne gibi çıkmıştı. Kızdı kendine, ne diye bu konuyu açmıştı ki!

"Birlikte gideceğiz," dedi Ferit. "Yeni bir hayata başlayacaksam seninle birlikte başlamak istiyorum. Yoksa ne anlamı var ki?"

Doğrusu hiç böyle bir cevap beklemiyordu. Şans eseri yollarının kesiştiğini, önlerinde kısıtlı bir zaman olduğunu ve çok yakında tekrar yollarının ayrılacağını düşünmüştü hep. Şu anda onun yanında olmak istiyordu; soluklarını dinlemek, dudaklarının sürekli değişen tadına bakmak, çenesini tıraş ederken atladığı sakalların kasıklarına batmasını hissetmek istiyordu. Şimdilik karşı koyulmayacak kadar güçlü bir arzu duyuyordu ama bu şekilde sonsuza kadar devam etmeyeceğini biliyordu. Kısa sürecek bir çılgınlıktı bu, çok yakında normal hayatlarına geri döneceklerdi. En başından beri, onun da böyle düşündüğünü varsaymıştı.

"Boş boş konuşma Ferit," dedi sıkıntıyla.

"Neden boş konuşuyormuşum? Nedir seni buraya bağlayan? İstemediğin bir hayatın içinde tutsak gibi yaşamaya mecbur musun?"

"İstemediğim bir hayat olduğunu nereden çıkarıyorsun?"

Ferit buna cevap vermedi. Veremezdi tabii. Ne hak-

la Seher'in hayatına burnunu sokuyordu, ne hakla onun hakkında hüküm vermeye kalkıyordu? Kendini ne zannediyordu? "Seninle olmak istediğimi, senin peşinden dünyanın öbür ucuna gitmek istediğimi nereden çıkarıyorsun?"

Ferit elini göğsünün üzerine koydu ve hafifçe sıkarak, "Çünkü kalbin daha hızlı çarpıyor," dedi. "Boğulmak üzereyken tekrar nefes alıp vermeye başlamış gibi hissediyorsun kendini. Biliyorum çünkü ben de aynı şeyleri hissediyorum."

Bir an göz göze geldiler, Seher öfkeyle bakışlarını tavandaki lambaya çevirdi. "Peki ya karın ne olacak? Murat ne olacak?"

"Belki biz gidince daha iyi birilerini bulurlar. Karımı mutsuz ediyorum, o kadar iyi biliyorum ki ne kadar mutsuz olduğunu. Sağ olsun, o da her fırsatta hatırlatıyor zaten." Ferit elini Seher'in göğsünden çekti, parmaklarını parmaklarına doladı. "Onun da daha güzel bir hayat kurmaya hakkı yok mu?"

"Herkesin yerine sen karar vereceksin yani, öyle mi? Kimseye seçme şansı bırakmıyorsun."

"Sen de kendine seçme şansı bırakmıyorsun," dedi Ferit. Seher'in parmakları arasındaki sigarayı alıp söndürdü, sonra onu öpmeye başladı. "Seni tam bulmuşken bir daha kaybetmeye dayanamam."

* * *

Değil ikna olmak, Ferit'in o günkü sözlerini ciddiye bile almadı Seher. Fakat söylediği bazı şeyler, arsız tohumlar gibi beyninin kıvrımları arasına yerleşti. Ve bu tohumlar, günler ve geceler boyunca kök salmaya başladı.

* * *

Arada sırada şakasını yapıp gülerlerdi: "Körburun'da başka kimseyi bulamadığım için seninle evlendim," derdi Murat. Bunun üzerine, "Evet, yaşı yaşıma uygun, eli yüzü düzgün bir tek sen vardın," diye cevap verirdi Seher. Elbette ki Murat sululuk yapıyordu; fakat Seher zamanla bu sözlerde bir miktar doğruluk payı olduğunu düşünmeye başlamıştı. Öyle ya da böyle, ikisi de yalnız kalmaktan korktukları için evlenmişlerdi. Ve dürüst olmak gerekirse, Seher'in başını döndüren aşk değildi; sadece Murat'ın onu istemesi, "Sana ihtiyacım var," demesiydi.

* * *

Seks, bilhassa evliliklerinin ilk günlerinde, Seher için yeni ve inanılmaz bir deneyimdi. Bazı günler Murat akşama kadar sabredemez, kaşla göz arasında Seher'i elinden tutup çamaşır odasına ya da eski kayıkhaneye kaçırırdı. Birisinin onu bu kadar çok arzulaması, onun sayesinde bu kadar heyecanlanması Seher'in hayatında yeni bir sayfa açmıştı. Bedenine yeni bir gözle bakmaya başlamıştı. Sanki kırıkları kaynasın diye yıllarca tüm vücudu alçıda kalmıştı da Murat sevişirken o alçıyı parça parça söküp çıkarıyordu. Kollarını, bacaklarını, boynunu, omuzlarını ve kalçalarını yeniden hareket ettirmeye başlamış gibiydi. Yataktan kalkışı değişmişti. Sabahlığını sırtına geçirişi, aynanın karşısında duruşu, merdivenden aşağı inişi değişmişti. Yemekleri bile farklı çiğnemeye başlamış, daha önce farkına varmadığı tatlar keşfettiğine inanmıştı.

Fakat bu dönem uzun sürmedi. Heyecan dolu ilk ayların ardından, Murat karısının her şeyine karışmaya başladı. Takıldıkları, aslında hep ufak tefek şeylerdi. "Niye o elbiseyi giydin, sana hiç yakışmıyor," ya da, "Saçlarını niye öyle tarıyorsun, hiç hoşuma gitmiyor," gibi sözde gayet masum ve kibar tenkitler. Seher bir yandan,

boş ver, kafaya takacak başka şey mi bulamadın, diyordu kendi kendisine; fakat bir yandan da, ne hakla bana karışıyor, diye öfkeleniyordu. O kocasının saçına başına, giyimine kuşamına karışıyor muydu hiç? Daha da önemlisi, ona âşık olan ve ihtiyaç duyan adama ne olmuştu?

O adama ne olduğunu bilmiyordu ama bildiği bir şey vardı: Murat'ın heyecanı azalmaya başlamıştı. Seher'e duyduğu arzunun yerini, yemek yemek ya da uyumak gibi sabit ve sıkıcı bir ihtiyaç almıştı. Artık sevişmiyorlardı, Murat seks yapıyordu ve boşalıyordu. Seher ise onun hareketlerinin hızlanmasını ve sona ermesini bekliyordu.

Ferit'in farkına varmadan zihnine yerleştirdiği tohumlar tomurcuk verdikçe, Seher'in gözlerini kapatan perde aralanmaya başladı.

Evlenmeden önce defalarca, "Sana ihtiyacım var," diyen Murat'ın aslında ona ihtiyacı olmadığını, sadece kendisini ispatlayabileceği herhangi bir kadına ihtiyacı olduğunu fark etmeye başladı. Aslında bunu çok daha erken fark etmiş olması gerekirdi; fakat o âna kadar bu ufak bir ayrıntıyı görmemeyi, gördüyse de fazla düşünmemeyi tercih etmişti. Böylesi daha kolaydı çünkü; hem düşünse ne değişecekti ki?

Fakat o perde aralanmaya başladıktan sonra böyle bir seçenek kalmamıştı; artık başını çevirmesine imkân yoktu. Burnunun dibinde duran gerçek şuydu: Daha ilk günden beri Murat'ı heyecanlandıran, aslında Seher değildi ki, evlenmeden önce hayalinde yarattığı hayali bir Seher'di. Başarılarını önemseyecek, onu takdir edecek, kutlayacak, yüceltecek, değerini yükseltecek hayali bir kadın arzuluyordu. Ne yazık ki, kocasının başarıları ve başarısızlıkları Seher'in hiç umurunda değildi. Hiçbir zaman olmamıştı.

Murat'ın tenkitleri de bu yüzdendi. Hayalindeki ka-

dınla gerçek Seher'i karşılaştırdığında, her şey onun için birer hayal kırıklığına dönüşüyordu.

Ferit'in sözlerini düşündü. Seher gidecek olsa, Murat onu daha çok mutlu edecek bir eş bulamaz mıydı sanki? Ruhu bu denli hasarlı olmayan, hayat dolu ve ilgili bir kadın. Ona hayranlık duyacak bir kadın. Belki çocukları olurdu, Körburun'dan uzaklaşırlardı ve Murat'ın hep özlemini duyduğu hayatı yaşamaya başlarlardı.

* * *

Büfenin üzerindeki gümüş çerçevelerde yan yana dizilmiş insanlar, Seher'le Ferit'in birbirine dolanmış bedenlerini izliyordu.

İstanbul'daki ikinci buluşmaları için Ferit, bir arkadaşının Cihangir'deki evinin anahtarını ödünç almıştı. Tanımadığı bir insanın evinde sevişmek fikri başta Seher'i rahatsız etmişti fakat soyunmaya başlar başlamaz, ömründe daha önce hiç olmadığı kadar tahrik oldu.

"Nereye bakıyorsun öyle?" diye nefes nefese sordu Ferit.

"Hiçbir yere. Sen devam et," dedi Seher.

Vücudunun adını söylemeye bile utanacağı bölümleriyle başkalarına ait eşyalara değmek, yabancı bir mutfakta çırılçıplak dolanmak, buzdolabını açıp içini karıştırmak, sonra tezgâhın üzerinde Ferit'le yeniden sevişmek... Düşünecek olursa, bunların hiçbiri Seher'in yapmaya cesaret edeceği şeyler değildi. Delice bir rüya, diyordu kendi kendine. Çok yakında gözlerini gerçek dünyaya açacaktı.

"O gün sana rastlamasam acaba şu anda nerede olurdum?"

"Büyük olasılıkla başka bir kadının kollarında," diye takıldı Seher.

Ferit, bu cevabın şaka olduğunu anlamayıp uzun uzun düşündü ve, "Sanmıyorum," dedi sonunda. Şakayı anlamaması mı daha moral bozucuydu, yoksa cevabı düşünmesi mi; Seher karar veremedi.

Defterine, sırf bu deli rüyadan küçük bir iz kalsın diye New York'un siyah beyaz bir fotoğrafını yapıştırmış, sonra da parmağını fotoğrafın üzerinde gezdirip hayaller kurmayı denemişti. Eski bir dergiden kestiği sıradan bir New York manzarasıydı; dünyanın dört bir yanında milyonlarca insanın ezbere bildiği, bol gökdelenli görüntülerden biri. Şehri kendi gözleriyle görmemiş insanların kafasında New York, bu ve bunun gibi birkaç görüntüden ibaretti. Kameranın arkasında kalan kısımda neler olduğunu, orada nasıl hayatlar yaşandığını, aslında kimse bilmiyordu.

Merceğin önünde paketlenmiş hazır görüntüler, gerçeği andıran ama gerçekte olanların binde birini bile göstermeyen kartpostallar vardı. Merceğin arkasında ise insanı yutan karanlık bir boşluk.

Fikret'in onu ikna etmek için dil dökmesini, insanı yutan o karanlık boşluğu sözcüklerle doldurmasını arzuladı. New York'ta onları nasıl bir hayat bekliyordu, birlikte her şeye nasıl sıfırdan başlayacaklardı, sırtlarındaki yükleri nasıl arkalarında bırakacaklardı. Nasıl bir evde oturacaklar, nerede yemek yiyecekler, hangi sinemalara gidip hangi filmleri izleyeceklerdi. Ferit gündüzleri işteyken Seher nasıl yabancı dil kursuna gidecek, sonra akşam olana kadar nasıl müzeleri dolaşacak, yüzlerce çeşit defter, kalem, boya ve fırça satan mağazalardan nasıl ağzına kadar dolu torbalarla çıkacaktı... Ferit'in bütün bunları tıpkı sevişir gibi anlatmasını arzuladı. Her hâlükârda ikna olmayacağını, bunun sadece bir oyun olduğunu biliyordu ama sevişmek de tıpkı böyle bir oyun değil miydi sonuçta?

"Ben önden gidip durumlara bakarım," dedi Ferit. "Önce düzenimi oturtmam lazım. Uygun bir zamanda seni alırım yanıma. En doğrusu bu."

"Tabii," dedi Seher, "en doğrusu bu."

Burada kalıp beklersin, demekti bu. Burada kalıp benden haber beklersin. Gerekirse aylarca, yıllarca beklersin. Beklemek konusunda tecrübelisin ne de olsa.

Seni yanıma alırım, diyordu. Ben düzenimi kurarım, sonra canım istediğinde seni yanıma alırım. Birlikte yeni bir hayat kurmaya ne olmuştu?

"Geleceği düşüneceğimize şu ânın tadını çıkaralım. Böyle planlar programlar yapmak beni yoruyor," dedi Ferit. Ardından özgürlükten bahsedip durdu. Karısının takıntılarından, hayatın can sıkıcı kurallarından, tek bir yere ve tek bir insana bağlı kalmanın ne kadar boğucu olduğundan. Çok geçmeden gözleri kapandı ve divanın üzerinde uyuyakaldı.

Seher onu uyandırmamak için hiç ses çıkarmadan giyindi. Çantasını omzuna astı. Gümüş çerçevelerin içinden ona bakan; düğünlerin, doğum günü partilerinin ve yaz tatillerinin başrolündeki mutlu suratları seyretti bir süre. Sonra antredeki aynada gördüğü yorgun kadına son bir kez baktı.

Kapıyı yavaşça çekip çıktı.

* * *

Park etmiş otomobillerin arasında çocukların top oynadığı, şaşı bir köpeğin miskin miskin onları seyrettiği sakin bir sokakta buldu kendini. Apartmanın önünde sigarasını tüttüren kapıcıya anacaddeye nasıl çıkacağını sordu.

"Yüz metre ileride manav var abla, oradan sola sap, bir yüz metre daha gidince göreceksin dört yol ağzını."

Teşekkür edip devam etti. Yüz metre sonra manav filan göremeyince başka birisine sordu.

"Yanlış istikamete yürümüşsün kızım," dedi yaşlı amca ve farklı bir yol tarif etti.

Dakikalarca yürüdü. Hiçbir şey düşünmeden yürümek ve biraz nefes almak istemişti ancak bu hepsi birbirinin eşi sokaklar insana nefes aldıracağına üzerine çöküyor ve başını döndürüyordu. Çantasından bir sigara çıkarıp dudaklarına götürdü. Murat, kadınların sokakta sigara içmesinden hiç hoşlanmazdı ama şu anda yanında değildi. Ona karışamayacak kadar uzaktaydı. Hiçbir şeye karışmayacak kadar uzaktaydı. Zaten Seher'in umurunda da değildi; ellerinin titremesini engellemek için bir şeyle meşgul olması gerekiyordu.

Her aralığından deniz görünen Körburun sokaklarına hiç benzemiyordu İstanbul sokakları. Benzese de artık her taşı, her tabelası Seher'e yabancı geliyordu. Ne eski evini ne de eski okulunu gözünde canlandırabiliyordu; onlardan geriye yalnızca puslu görüntüler kalmıştı zihninde. Annesiyle babasıyla yürüdüğü kaldırımlar, alışveriş yaptığı dükkânlar, cumartesi öğleden sonraları gittiği sinemalar tamamen aklından silinmişti. Körburun, insafsız bir hafıza kaybı gibiydi; Seher'in zihnini ele geçirmiş, kendi bencil düzeni dışında her şeyi eritip yok etmişti.

Saatine baktı; vapura yetişmek için henüz acele etmesine gerek yoktu; fakat bir türlü yönünü kestiremediği için canı sıkılmaya, hatta biraz endişelenmeye başlamıştı. Büyük olasılıkla aynı sokaklarda dönüp duruyordu ve işin fenası, bir süredir yol soracak kimseye de rastlamıyordu. Bir tırmanıp bir inen daracık yokuşlar, iki yanında duvar gibi dizili apartmanlar, tepede donuk gri bir gökyüzü. Hava erkenden kararıyordu artık, birazdan güneş batacaktı. İki apartmanın arasında dar bir geçit yarıştı gözüne; burada ilk defa yürüyor olmalıydı, daha önce yürüdüyse de böyle bir geçit görmemişti. Belki farklı bir yere çıkar ümidiyle daldı.

Geçit sandığı aralık, dışarıdan göründüğünden çok

daha dardı; üstüne üstlük ilerledikçe iyice daralıyordu. Birkaç adım attıktan sonra Seher'in omuzları iki yandaki duvarlara sürtünmeye başladı. Çok geçmeden yanlamasına yürümek zorunda kaldı ve bir an için sinir bozucu bir düşünceye kapıldı: Bir sonraki adımında orada sıkışıp kalacaktı, ne ileri ne de geri kımıldayabilecekti, çığlık çığlığa yardım isteyecekti ama hiç kimse sesini duymayacaktı.

Geçidin öbür ucundan çıktığında, "Eskiden bu kadar ürkek değildin," diye kendi haline güldü. Yine sıra sıra apartmanların arasında dar bir yol uzanıyordu önünde. Fakat burayı daha önce hiç görmediğine emindi çünkü binalar tamamen terk edilmiş gibi duruyordu. Kaldırım kenarına park etmiş otomobiller de yoktu. Zifirî karanlık pencerelere ve kırık camlara bakarken hafiften bir huzursuzluk kapladı içini. Bir acayiplik vardı ama ne olduğunu tam olarak kestiremiyordu. Gökyüzündeki ışık değişip turuncuya çaldığı için her şey gözüne tuhaf görünüyordu belki. Ya da kendi ayak seslerinin yankılandığını duyduğu için böyle tedirgin olmuştu. Biraz daha yürümeye karar verdi; geri dönmek istemiyordu, nasıl olsa bir yere çıkacaktı bu yolun ucu. Ayağının dibinden akan suya basmamak için taşların üzerinde seke seke ilerledi. Şansı yaver giderse İstiklal Caddesi'ne ya da Taksim Meydanı'na çıkardı. Boş bir taksi bulsa, ona da razıydı.

Yol, sonunda gerçekten bir meydana çıktı ama bu meydanın Taksim'le uzaktan yakından alakası yoktu.

Gri parke taşlarının üzerine düşen gölgeler, güneşin son ışıklarıyla ağır ağır uzarken, Seher terk edilmiş bir film setinden kalan dekorların ortasında durduğunu sandı. Karton mu, değil mi anlamak için duvara dokundu: Eline değen taş son derece sahiciydi.

Dar pencereli, sivri çatılı taş binalar, meydanı çepeçevre sarıyordu. Bütün camlar, ortadaki çeşmeye bakıyordu. Bir zamanlar bu çeşmenin aynısından Körburun'da da vardı, diye bir düşünce belirdi beyninde, şimdi ga-

zete kulübesinin durduğu yerde fakat asırlar önce bir depremde yıkılmıştı. İyi de bunu nereden biliyor olabilirdi ki? Herhalde eski kartpostallarda gördüm, dedi kendi kendisine, Körburun çarşısında yıllarca müşteri bulamayıp solmuş kartpostalların birinde. Yoksa dedesinin çekmecesini karıştırırken gördüğü İstanbul kartpostallarından birisi miydi hayal meyal hatırladığı?

Çeşmenin üzerine iki tane karga tünemişti. Seher'in her adımını büyük bir dikkatle takip ediyorlardı.

Binalardan birinin altında sarı bir ışık gördü, sonunda yol soracak birisini buldum diye sevinip o tarafa doğru yürüdü. Kargaların ikisi birden peşinden tiz çığlıklar attı. Seher'in ödü koptu, dönüp arkasına baktı: Yerlerinden kımıldamamışlardı, cam siyahı gözleriyle onu izlemeye devam ettiler.

Uzaktan gördüğü ışık, tozlu bir vitrinin arkasından geliyordu. Ellerini gözlerine siper edip burnunu cama dayadı. İçerisi raflardan taşıp yere dökülmüş, kapakları solmuş, kenarları sararmış yüzlerce kitapla doluydu.

Ahşap kapıyı ittiğinde tepesindeki çıngırak çaldı ama onu karşılamaya gelen hiç kimse olmadı.

* * *

Tahmin ettiğinden çok daha büyük bir dükkâna girmişti. Tavandaki balmumu sarısı ampul sadece girişi aydınlattığından dükkânın diğer ucunun nerede olduğunu seçemedi. Kitapların birkaç tanesini şöyle bir karıştırdı; burası bir sahaf olmalı, diye düşündü veya satılamayan kitaplar için bir depo. Göz attığı sayfalar, baştan aşağı sayılarla doluydu. Sadece sayılar. İçinde isimlerin yazılı olmadığı anlamsız bir telefon rehberine benziyordu ya da İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma şifrelere.

Üst kattan İngilizce konuşan bir kadının sesi geldi.

Rafların arkasına dolanıp merdiveni buldu ve asma kata çıktı. Yukarıda antika bir projektör, duvara siyah beyaz bir film yansıtmaktaydı. Filmin kıpır kıpır ışığında nasıl bir yerde olduğunu seçmeye çalıştı. Tel kapaklı bir dolap, ağzına kadar eski tip transistörlü radyolarla doluydu. Kırk-elli yıl öncesinden kalma irili ufaklı modeller. Köşedeki iskemlenin üzerinde şişman bir kedi kıvrılmış uyuyordu. Seher'in varlığını hissedince gözlerini açtı, upuzun pembe dilini uzatarak esnedi, filmin sesine kulak kabarttı, sonra ilgisini kaybetti ve uykusuna geri döndü. Merdiven korkuluğunun önüne dizili saksılarda, Seher'in hayatında daha önce hiç görmediği türden laleler vardı. Beyaz üzerine koyu kırmızı çizgili, tombul çiçekler o kadar güzeldi ki uzanıp dokunmak istedi ama belki zarar veririm diye çekindi.

Projektörün bobinleri, filmin sesini bastıracak kadar yüksek bir homurtuyla dönüyordu. Burnuna baharatlı, keskin bir koku geldi. Sıcaktan bunalıp atkısını gevşetti, paltosunun düğmelerini çözdü. Duvara yansıyan görüntüdeki tren, dumanlar arasında istasyona yaklaşıyordu.

"Ayakta kalmayın, lütfen oturun," dedi bir ses.

Karanlıkta bir sigaranın ucundaki ateş parladı.

"Çay demledim, buyurmaz mısınız?"

Seher sesin geldiği yöne bakınca, seyrek saçlarıyla, bir parmak kalınlığında camlı gözlükleriyle ve askılı pantolonuyla, elli-atmış yaşlarında bir adam gördü. O yarım yamalak ışıkta doğru gördüğüne pek de emin olamadı.

"Filminizi bölmeyeyim. Bir şey almaya gelmedim zaten, yalnızca adres soracaktım."

"Ne önemi var? Hikâyenin sonunu biliyorum, hep aynı şekilde bitiyor. Hiç değişmiyor."

Seher, ayakta duramayacak kadar yorgun olduğunun farkına vardı. Yürümekten ayakları şişmişti. Boş bir sandalye bulup ucuna ilişti. "Hangi film bu?"

"Eski bir film. Dünyanın en güzel aşk filmi diyorlar ama nereden baksanız kırk sene önce çekilmiş. Aşk dedikleri, başka türlü bir şeymiş o zamanlar. Ya da belki de değilmiş, kim bilir. Ben daha ziyade müziği hoşuma gittiği için seyrediyorum. Rachmaninov sever misiniz?"

"Severim," diye bir yalan attı Seher. Aslında hiç hoşlanmazdı. "Konusu nedir?"

"Şu kadın tam trene binerken gözüne bir şey kaçıyor, şu şapkalı adam da ona yardım ediyor. Sonra tesadüf eseri öğlen tekrar birbirlerine rastlıyorlar ve kibar kibar yemek yiyorlar. Muhabbet ilerliyor, her hafta buluşmaya başlıyorlar."

"Gözüne bir şey mi kaçıyor?"

"Tesadüf işte. Adam evli bir doktor. Kadın da evli, şapşal bir kocası ve sevimsiz bir çocuğu var. Aslında görünürde evliliğinden hiç şikâyeti yok fakat doktora öyle bir vuruluyor ki, onunla buluşmak için yalanlar uydurmaya başlıyor. Tanıdıklara rastladığında utancından yerin dibine geçiyor, aman Yarabbi, ben nasıl böyle bir şey yaparım, kendimi nasıl böyle küçük düşürürüm, diyerek kahroluyor –İngiliz olduklarını söylemiş miydim?– fakat adamdan da bir türlü vazgeçemiyor. Gördüğünüz gibi, filmin neredeyse tamamı tren istasyonunda geçiyor zaten."

"İsmi ne demiştiniz?"

"Kısa Tesadüfler. Kısa Karşılaşmalar. Kısa Bir Şey. Çay istemediğinize emin misiniz? Renginiz çok solgun, yolda üşümüşsünüz galiba."

"Hayır, sadece çok şaşkınım. Rüya görüyorum ve farkında değilim galiba."

"Evet, bazen öyle oluyor."

"Mesela buraya daha önce de gelmişim gibi bir his var içimde ama gelmediğime eminim.

"Evet, bazen öyle de oluyor. Beyin kimyasıyla ilgili bir durum olduğunu okumuştum. Âşık olmak gibi. Bir tür

kısa devre. Nöronlar alışkın olmadıkları salgılara maruz kalınca yanlış sinyaller göndermeye başlıyormuş. O zaman da, mesela, karşınızdaki adamı olduğundan çok farklı birisi olarak görüyormuşsunuz. Adını bile telaffuz edemeyeceğimiz birtakım moleküller, hata sonucu yanlış bir zamanda yanlış bir noktada beyin salgılarına karıştığı için..."

"Aşka inanmıyorsunuz galiba."

"Neden inanmayayım, inanıyorum elbette. Sarhoş olmak gibi bir şey. Başta çok hoş ama sonu berbat bir baş ağrısı. Böyle konuştuğuma bakmayın, kim güzel bir şişe şarapla kafayı bulmaya hayır diyebilir ki?"

"Filmin sonunda ne oluyor?"

"Söylersem bütün heyecanı kaçar. Ama İngilizlerin ne kadar ciddi ve sıkıcı insanlar olduğunu düşünürseniz tahmin etmekte zorlanmazsınız."

Ya bir yerde tütsü yanıyordu ya da adamın sigarasının dumanıydı Seher'in başını bu denli döndüren. Demin atmış yaşlarında olduğunu düşündüğü kişi, durduğu yerde gençleşmiş gibi, şimdi otuz-kırk yaşlarında göründü gözüne. Saçları ortadan ayrılmış, tombul yanaklı, açık renk gözlü bir adam. Işık yüzünden, diye düşündü Seher, ışık ve duman zihniyle oyunlar oynuyordu.

"Çok tuhaf bir dükkân burası," dedi. "Tam olarak ne sattığınızı çıkaramadım."

"Vallahi ben de tam olarak bilmiyorum. Hoşunuza giden bir şey varsa alıp götürebilirsiniz. Para filan istemez. Kedi hariç. Onun buradan gitmeye hiç niyeti yok."

"Güzel bir kedi," dedi Seher.

"Biraz ihtiyar bir kedicik. Yeni geldi, adı Herkül. Burada çok sık misafirim olmaz aslında. İki-üç yılda bir."

"Evet, ben de kaybolmasaydım..."

"Sadece yolunu kaybedenler geliyor," diye güldü adam. "Gelenler de bir şey alıp götüreceklerine, daha ziyade bir şey bırakıp gidiyorlar. İnsanların unutmak iste-

diği, gözüm görmesin dediği şeylerle dolu bodrum katı." Bir an durup düşündü, sonra ekledi. "Veya tam tersi, unutmak istemediği halde unuttuğu şeylerle. Ben de belki günün birinde lazım olur diye kayıtlarını tutuyorum. Arada sırada gelip soranlar oluyor. Mesela, 'Benim eskiden âşık olduğum bir kadın vardı, onu nerede kaybettim acaba?' diye soruyorlar. Ya da, 'Çocukken bir kitap okumuştum, içinde korsanlar ve konuşan bir şempanze vardı, şimdi onlar ne yapıyor?' diye soruyorlar."

Seher biraz düşündükten sonra, "Aslında benim de bırakmak istediğim bir şey var," dedi.

"Tahmin etmiştim," dedi adam.

Çantasının içindeki fermuarlı gözden Altan'ın yeşil kapaklı, tel spiralli defterini çıkarıp uzattı. "Sahibi belki bir gün gelip alır. Ben artık taşımak istemiyorum. Vapurdan denize atmayı bile düşündüm ama yapamadım. Sonuçta bana ait değil. Hiçbir zaman da olmamıştı."

•

* * *

Eğer Ferit onu bulmak isteseydi, bakacağı ilk yer iskele olurdu. Seher o yüzden son âna kadar oyalandı; vapurun kalkmasına birkaç dakika kala içeri girdi ve sonbaharın cılız kalabalığının arasına saklanıp bekledi. Kapılar açıldıktan sonra son bir defa arkasına döndü, turnikelerin öteki yanında koşmaktan nefes nefese kalmış, telaşlı gözlerle onu arayan, insanların arasında onu seçmeye çalışan, "Dur, nereye gidiyorsun? Lütfen bekle, konuşalım," diye seslenecek birisi var mı diye baktı.

Olsaydı bile durmayacaktı. Beklemeyecekti. Dümdüz yürüyüp vapura binecekti. Belki binmeden önce belli belirsiz gülümseyip hafifçe el sallayacaktı, veda edecekti gözleriyle. Kesinlikle geri dönmeyecekti. Ferit onun peşinden koşup gelmiş olsaydı bile.

Yine de son bir defa arkasına döndü ve kimse var mı diye baktı.

* * *

Otele vardığında yukarı çıkıp Meral Hanım'ın kapısını vurdu.

"Yemeğe inecek misiniz diye soracaktım. Hayrola, böyle karanlıkta ne yapıyorsunuz tek başınıza?"

"Murat yok mu?"

"İş için İstanbul'da ya, unuttunuz mu? Yarın akşam dönecek."

"Aklımdan çıkmış. Sen beni bekleme, burada bir şeyler atıştırırım. Migrenim başlayacak diye çok korkuyorum, o yüzden açmadım ışıkları."

"İsterseniz bahçede biraz yürüyelim, temiz hava iyi gelir. Dışarısı serin ama üzerinizi sıkı giyersiniz..."

Koridor lambası odayı yarım yamalak aydınlatıyordu. Pencerenin önündeki yaşlı çınarın dalları bir an o kadar delice sallandı ki, camı kırıp içeri girecekti neredeyse.

"Sabahtan beri küpelerimi arıyorum," dedi Meral Hanım. "Halbuki başucumda duruyormuş. Bazen insan gözünün önündeki şeyi bile göremiyor. Rahmetli babam hediye etmişti bunları. İş seyahatlerinden birinde Paris'te vitrinde görmüş, çok beğenip hemen satın almış. Liseyi birincilikle bitirdiğim gün sürpriz yapmıştı bana. Ah yok, nasıl da uydurdum! Mezuniyet çayına giderken, otomobilde vermişti. Hemen takıp güzel durdu mu diye dikiz aynasında kendime bakmıştım."

"Cevat'a haber vereyim de yemeğinizi tepsiyle yukarı çıkarsın öyleyse," dedi Seher.

* * *

Yemek salonuna inip boş masaların arasında dolandı ve zavallı Cevat, diye düşündü. Meral Hanım'ın inadı yüzünden, sabah-öğlen-akşam kolalı beyaz örtüler seriliyor, bir saat sonra yeniden toplanıp katlanıyordu. Otele en son ne zaman müşteri geldiğini artık hiçbiri hatırlamıyordu fakat şu örtüler yine de günde üç defa seriliyor ve kaldırılıyordu.

Mutfaktan yükselen kahkahaları dinledi. Karışan kimse olmayınca, Müjdat'ın kulakları az işitiyor diye televizyonun sesini sonuna kadar açıyorlardı. Aşağı inip konuşmaya üşendi, karnı hiç aç değildi zaten. Masalardan birine oturdu ve teker teker duvardaki tablolara baktı. Gözü en sondakine takıldı. Ferit en çok bunu beğendiğini söylemişti. "Burada harcanıyorsun Seher," demişti. Benim hakkımda ne biliyorsun da buna karar veriyorsun, diye düşündü. Kırmızıya boyanmış ahşap bir kapı vardı tabloda, beton bir duvarın ortasında duruyordu, iri menteşeleri ve bronzdan bir tokmağı vardı. Belki yüzlerce yıldır kapalı durmuştu, zamanla boyası pul pul dökülmeye başlamıştı ama kendisi sapasağlamdı. Ve şimdi ilk defa açılıyordu; tabloya bakan bir kişi tam da bu âna tanık oluyordu işte, iki karış aralığın öte yanındaki ıssız kumsalı ve uçsuz bucaksız denizi ilk defa görüyordu.

Yıllar önce tam şurada yere bağdaş kurup oturduğu, boş duvarlara baktığı ve nasıl resimler yapacağına karar vermeye çalıştığı günü hatırladı. Meral Hanım'ın teklif ettiği paranın üzerine daha ne kadar koyarsa uçak bileti alabileceğini hesaplamıştı. Sonra plaja inmiş, orada Murat'a rastlamıştı. Seher'in çenesi düşmüştü; uzun uzun Rothko'nun resimlerini anlatmış, *Dört Numara*'nın fotoğrafını göstermişti. Defterine yapıştırdığı resme bakarak yan yana hayallere dalmışlardı.

İnsanın düşünceleri gibi, hep aynı kaldığını sanıyor

sun ama zamanla kıpırdanıyor, yavaş yavaş başka düşüncelere dönüşüyor.

Bir koşu odasına çıktı ve eski defterlerin arasından o defteri bulup çıkardı, resmi yapıştırdığı sayfayı açtı. Parmağını yavaş yavaş renklerin üzerinde gezdirdi.

Bazen sadece alevler görüyorum. Bazen alevlerle çevrili bir kapı. Çok uzun süre baktığında içine düşmeye başlıyor insan. Sanki bir taraftan öteki tarafa geçmek için sahip olduğun her şeyi yakacak ve temizleneceksin.

Ferit delice bir maceraydı, Murat ise evli olduğu adamdı. Aralarında bir tercih yapmayı hiç düşünmemişti çünkü tercih yapmayı gerektirecek bir durum yoktu. Günün birinde, birisiyle ilişkisi başladığı gibi aniden bitecekti, öteki ise devam edecekti. O gün gelmişti işte. "Biri bitti, öteki devam edecek," dedi kendi kendisini ikna etmek istercesine.

Sonra en baştan başlayacaksın. Ölmek ve yeniden doğmak gibi.

Bir anda karnına bir sancı saplandı, kusacakmış gibi iki büklüm oldu ama kusamadı. Tüm defterlerden, tüm çizdiklerinden, yıllardır bu sayfaları dolduran ve artık taşıyamayacağı kadar ağırlaşan tüm izlerden kurtulmak istedi. Bunları bir yük gibi sırtlamaktan yorgun düşmüştü. O kadar yorulmuştu ki kafasının içini dolduran seslerle başa çıkamıyordu artık. Hangisini susturup hangisine kulak vereceğini bilemiyordu.

Midesindeki acı sular gırtlağını yakarken, daha önce gürültüden farkına bile varmadığı başka bir ses duydu

zihninde. Bağırmadan konuşan, sakin, kararlı bir ses. O sese bir surat çizmeye kalksa... sigaradan titreyen parmaklarıyla beceremezdi. Söylediği şey, üzerinde bile durulmayacak kadar boş bir laf gibi geldi önce. Fakat durup dururken insanın aklına takılan bir şarkı gibi kafasının içinde tekrarlamaya başladı.

Böyle devam etmek zorunda değilsin.

Peşinden gelen düşünceler o kadar ürkütücüydü ki, gürültüyü oluşturan diğer tüm sesler ağırlığını koydu ve bırak bu saçmalıkları, diye bastırdı.

Tertemiz bir deftere başlamanın o tatlı heyecanını düşündü Seher. Beyaz bir sayfanın üzerinde parmaklarını gezdirdiğinde içinde beliren özgürlük hissini tarif etmek çok zordu. Kâğıt eline serin gelirdi; bir yandan davetkâr, bir yandan da tedirgin edici bir boşluk olurdu önünde. *Yeniden başlamak da bir seçenek*, dedi inatçı ses. Kapının öteki tarafına bir adım atmak. Tüm yüklerden kurtulmak. Gürültüsünden bunaldığı kalabalığı geride bırakmak. Bomboş kumsala doğru yürümek de bir seçenekti.

Bunu düşünmek ve aynı zamanda düşünmemeye çalışmak karnına ağrılar sokuyordu. Bütün alışkanlıklarını, bütün güvencelerini bir anda silip atmak, damarlarındaki kanı kaskatı donduracak kadar korkutucuydu.

Öte yandan, nefessiz kalıp boğulacağı günü beklemek de korkutucuydu.

"Saçmalıyorsun Seher," diye mırıldandı. "Aklını kaçırdın. Nereye gidebilirsin ki? Hem gidip ne yapacaksın?"

İlk iş olarak şu defterlerden kurtulabilirdi. Belki aptalca bir hareketti ama yaparsa biraz olsun rahatlayacağına inandı.

Hiç olmazsa bu kadarını yapabilirsin.

Gerisini sonra düşünürdü.

* * *

Sahildeki kayaları aşmak için buz gibi sulara basa çıka yürürken pantolonu sırılsıklam olmuştu ama lastik çizmeler sayesinde ayakları kuru kalmıştı. Kayıkhanenin arkasında fazla rüzgâr almayan bir yer seçti. Kuma derince bir çukur açıp etrafına taşlar dizdi. Defterleri teker teker torbadan çıkarıp çukurun içine yerleştirdi.

İlk defa altı yaşındayken bir deftere gördüklerini ve görmediklerini çizmeye başlamıştı. Kaç yıl oldu, diye düşündü. Beklemekle geçen, bazen neyi bile beklediğini bile anlayamadan geçen kaç yıl. Annesiyle babasının kendi hayatında ona bir yer açmalarını beklemişti önce, sonra korkunç bir hata sonucu Altan'ı beklemişti, dedesinin iyileşmesini beklemişti, dedesinin ölmesini beklemişti, annesinin sesini duymayı beklemişti, babasının ardından hissetmesi gereken şeyleri hissetmeyi beklemişti, Ferit'in onu şaşırtmasını beklemişti. Şimdi de Murat'ı gerçekten seveceği günün gelmesini bekleyecekti. Ya da onun tarafından terk edileceği günü.

Yıllar içerisinde, tuttuğu defterlerin bir kısmı kaybolmuştu ama sırf şu çukurun içinde bile sabırla doldurduğu yüzlerce sayfa duruyordu.

Derin bir nefes aldı. Kayıkhanede bulduğu bidonun dibindeki mazotu defterlerin üzerine boca etti. Rüzgârda kibriti yakmak pek kolay olmadı fakat defterler hiç nazlanmadan tutuştular. Üstüne bir de sigara yaktı kendine.

Kuru bir taşın üzerine oturup alevleri seyretti.

* * *

Sabah olmasına daha saatler vardı ama güneşin doğuşunu otelde beklemek yerine Körburun'un sokaklarında dolanmaya karar vermişti. Çantası hafifti, omzunu yormuyordu. İnsan giderken yanına ne alır ki? Birkaç günlük çamaşır, çorap, üç parça giysi, bir çift yedek ayak-

kabı. Yüz kremi, en sevdiği ruj, diş fırçası. Nüfus cüzdanı ve banka cüzdanı. Daha fazla ağırlık taşımak istemiyordu artık. Yükü ne kadar hafif olursa korkuya kapılıp geri dönme olasılığı o kadar azalacaktı.

Murat, Seher'in bir daha geri dönmemek üzere gittiğini anlayabilecek miydi? Başta kısa bir mektup yazmayı düşünmüştü ama kalem eline o kadar ağır gelmişti ki hemen vazgeçmişti. Ne hissettiğini sözcüklerle açıklayabileceğini sanmıyordu zaten.

Onun yerine Rothko'nun *Dört Numara*'sının fotoğrafını koparıp yastığın üzerine bırakmıştı. Resmin köşesine "ÇIKIŞ" yazmıştı sadece, sonra bu yaptığını son derece çocukça bulup üzerini karalamıştı.

* * *

Körburun, gecenin bu saatinde en derin uykusundaydı. Eskiden olsa, şu ıssız sokakların birinde belki babaanneye rastlardı ama o da son birkaç yıldır uykusunda yürümeyi bırakmıştı. Neyse ki bırakmıştı, yoksa bu yaşta ya düşüp bir yerini kıracak ya da taşın üzerinde uyuya kalıp zatürree olacaktı, Allah korusun.

İkişer üçer katlı apartmanların ve tek katlı evlerin arasından yürüdü. Dedesinin eski evinin önünde durup son bir kez baktı. Bahçeye çamaşır astığı ipi tutan direği görmeye çalıştı ama yeni ev sahipleri söküp atmışlardı herhalde. Salona çiçekli perdeler takmışlardı, çitin kırık tahtalarını tamir ettirip kırmızıya boyamışlardı.

Seher atkısını boynuna iyice dolayıp ellerini cebine soktu. İlk iş, bir otobüse atlayıp güneye, daha sıcak bir yere gidecekti. Bu mevsimde oralarda da in cin top oynuyor olurdu nasıl olsa. Birkaç gün kafa dinler, rahat rahat düşünürdü. Belki de birkaç hafta. Belki hiç düşünmezdi ve hayatının bundan sonraki istikametini şansa bırakırdı.

Aşağıdaki sokakta, penceresinde ışık yanan bir evin önünde durdu. Bahçedeki oyuncak çadırı seyretti gülümseyerek. Üzerindeki bufalo resimlerine ve geometrik desenlere bakılırsa hesapta Kızılderili çadırıydı fakat aslında plastikten uyduruk bir şeydi. Sonra başını kaldırıp penceredeki ışığa baktı. Bir an için küçük bir oğlan görür gibi oldu ama göz göze geldikleri anda çocuk korkup perdenin arkasına saklandı. Yine de el salladı Seher. Bu evi biliyordu; penceredeki Dilara'nın küçük oğluydu.

O geceyi hatırlamak istemedi. Sadece çadırın içine girip oturmak ve bir-iki dakika dinlenmek istedi.

* * *

Merdivenlerden çarşıya inip yürümeye başladı. Seleş'in Meyhanesi'nin önünde ay ışığında parlayan kırık bir bira şişesi gözüne takıldı. Herkesin garip bir samimiyetle Seleş dediği meyhaneciyi hiç sevmezdi – adamın kan çanağı gözleri hep kinle bakardı, sevilesi hiç bir tarafı yoktu. Hemen bitişiğindeki Macit Amca'nın nalbur dükkânının önünde durup bir sigara daha yaktı –daha şimdiden paketin yarısını bitirmişti, sabaha kadar idareli içmem lazım, diye düşündü– Macit Amca ve karısı Binnaz... Binnaz, babaannenin en yakın arkadaşıydı ve dünyanın en müthiş dedikoducusu kadını olarak rekor kitaplarına geçebilirdi. Karşısında Şeref Bey'in kırtasiyecisi. Şeref Bey o kadar yalnızdı ki, kimi yakalasa saatlerce esir alıp konuşurdu. Seher bir defasında defter sormaya dükkâna girmiş ve tam 45 dakika sonra çıkabilmişti; harita metod defterleri, zorla içilen çaylar ve Şeref Bey'in askerlik anıları ile geçen 45 dakika. Komşusu, manav Mıstık, onun karşısında sürekli sıcak ekmek kokan Fehmi'nin fırını –kapının önündeki bir kediyi tekmelediğini gördüğünden beri Fehmi Abi'ye karşı da çok iyi hisler beslemiyordu aslında– ve

biraz ilerisinde suratsız Agop Usta'nın kasap dükkânı. Meral Hanım, ne zaman uzaktan Agop'u görse yolunu değiştiriyordu; bir seferinde neden bu kadar kızgınsınız, diye sormuştu ama cevap alamamıştı. Babası Stefo Usta öldüğünde Kınalı'daki törene de gitmemişti kayınvalidesi, çok işim var diye bir yalan uydurmuştu. Yan sokağın dibinde, bayramlarda vitrine Kenan Evren posteri asan Semiha Hanım'ın eczanesi. Köşede durup sigarasından son bir nefes çekti ve tabelanın sürekli yanıp süren kırmızı ışığına uzaktan baktı. Sanki Semiha Hanım dükkânı kapatıp bastonuna dayanarak evine gittikten sonra bile bu tabela vasıtasıyla tüm çarşıya öfkesini yaymaya devam ediyordu. Meydana çıkarken en sonda kuruyemişçi Remzi Amca – günün saatine göre dükkânın önü ya kavrulmuş kahve ya da kavrulmuş leblebi kokardı, içi de yeryüzünde bir tek dedesinin sevdiği naneşekerleri kavanozlarıyla doluydu. Sahil yoluna çıkınca önce Ender Pastanesi –ya da eski adıyla Parizyen– önünde çocukların kuyruğa girdikleri dondurma penceresi, büyüklerin limonata ve ekler pasta eşliğinde gelip geçeni süzdüğü plastik masalar. Tam çaprazında Boncuk Balık ve Et Lokantası, kapısında karanfil ekili eski peynir tenekeleri. Sadece ağaç hışırtısı ve kıyıda nöbet tutan martıların bozduğu bir sessizlik. Meydanın ortasında gazete kulübesi ve iskelenin tam karşısında Nejat Çay Bahçesi, tellere sıralanmış renkli ampulleri ve masaların üzerinde tepetaklak bekleyen tahta iskemleleri. Nejat diye birisi var mıydı bilmiyordu Selim ama eskiden çaycı Çetin Abi vardı, onu da 12 Eylül'de tutuklamışlardı; Çetin Abi'yi ve bir de Bakkal Güngör Amca'yı. Şimdi ikisinin de nerede olduğunu, ne yaptıklarını bilen çıkmazdı. Hayatta mıydılar acaba? Körburun onları hafızasından silmişti, öyle iki kişi hiç yaşamamışti sanki, hiç tutuklanmamışlardı, 12 Eylül'de öyle şeyler olmamıştı, yalnızca olması gerekenler olmuştu ve bu kuyu-

de ülke uçurumun kıyısından dönmüştü, böyle biliyordu ahali. Semiha Hanım ve vitrine astığı Kenan Evren posteri olmasa o kadarını bile hatırlamayacaktı zaten. Sonra Hayri Bey vardı; herkesin nefret ettiği, arkasından ağza alınmayacak küfürler savurduğu fakat korkudan yüzüne hiçbir şey diyemediği, milletvekili adayı Hayri Bey. Sahildeki dev reklam panosundan Körburun halkına el sallayan Hayri Bey. Meral Hanım vardı; ancak onun "ya otele bir misafir gelirse" diye kolalanan masa örtülerinden ve parlatılan gümüşlerden pek bir farkı kalmamıştı artık. Kafası karışık oğulları Murat vardı; bir zamanlar adanın bir numaralı çapkını, afacan ve biraz da kendini beğenmiş delikanlısı, şimdi ise... aslında Seher'in aklına kocası hakkında söylenecek kötü bir şey gelmiyordu. İyi bir şey de gelmiyordu. Allah uzun ömür versin, Körburun'un belki de en aklı başında insanı babaanne vardı; hâlâ o yüz elli basamağı peşinde tek sıra olmuş onlarca kedi eşliğinde tırmanıyor ve asla şikâyet etmiyordu.

Ve bir de Seher vardı. Rahmetli Eşref Bey'in torunu, Hayri Bey'le Meral Hanım'ın gelini, Murat'ın biricik eşi, anarşist bir ana babanın şaşkın kızı, bir zamanların kısa saçlı, dalgın ve sessiz kaldırım ressamı, bütün bu insanların arasına sonradan katılan Seher.

* * *

Oysa başka bir Seher olabilirdi.

Örneğin Marmaris'e gidip bir pansiyonda çalışabilirdi. Her sabah güneş doğarken bisiklete binebilirdi. Yatakta kedi gibi gerinebilirdi. Yağmur yağdığında tavanı akan tek odalı bir daire tutup kendine ev arkadaşı olarak bir yavru köpek bulabilirdi. Eskişehir'de bir kütüphane görevlisi olabilirdi. Erzurum'da ilkokul öğrencilerine resim yapmayı öğretebilirdi. Kuşadası'na ya da İzmir'e yerleşip çocuk

kitapları için resimler yapabilirdi. Bankadaki üç kuruş para hemen suyunu çekecekti nasıl olsa, o zaman paniğe kapılıp gazetedeki ilanlardan bulduğu şirkette basit ve sıkıcı bir işe işe girebilirdi. Hırslanıp terfi edebilirdi ya da sıkılıp istifa edebilirdi. Gece sokakta tek başına yürürken korkabilirdi. Sokakta laf atanlarla, orasını burasını ellemeye kalkanlarla, patronuyla, ev sahibiyle ya da apartman yöneticisiyle kavga edebilirdi. Kimsenin yardımına muhtaç olmadan hepsiyle başa çıkacak kadar güçlenebilirdi. Güçlenmesine gerek olmadığını, zaten o kadar güçlü olduğunu keşfedebilirdi. Dışarıda kar yağarken salep kaynatıp, üzerine bol tarçın ekip içebilirdi. Kimsenin uğramadığı küçücük bir galeride resim sergisi açabilirdi. Sokak çocukları için yardım kampanyası düzenleyebilir, böyle şeylere gönül vermiş insanlar toplayabilirdi. Saçlarını iyice uzatabilirdi, başka bir renge boyatabilirdi ya da kısacık kestirebilirdi. Âşık olabilirdi ya da olmayabilirdi. Belki yeniden evlenirdi ve bir oğlu, iki kızı olurdu, belki de bir daha asla evlenmezdi. Belki Altan'dan, Murat'tan ya da Ferit'ten daha iyi birisini bulamazdı ama yine de şu halinden çok daha iyi bir durumda olabilirdi. Belki bir dolu adamla sevişirdi, belki insanlar benim hakkımda ne der diye çekinirdi ya da böyle şeylere aldırmamayı, gerekirse meydan okumayı seçebilirdi. Kalbi kırıktı, küskündü, affetmeyi beceremiyordu, öfkeliydi. Bunların hepsi zamanla geçebilirdi ya da geçmezdi, kendisiyle böyle hafiften savaşarak yaşamaya alışabilirdi. Kabuk bağlamış yaralarını kimseden gizlemeden yaşamaya alışabilirdi. Kitaplar okuyup politika öğrenebilirdi, tarih öğrenebilirdi, felsefe öğrenebilirdi. Sokaklarda slogan atabilirdi, başını dik tutup yürüyebilirdi, duvarlara yazı yazabilirdi. Gülnur gibi hayatları ellerinden alınmış çocuklar için bir şeyler yapmayı deneyebilirdi. Zor yemekler yapmayı öğrenebilirdi, belki gitar çalmayı bile öğrenebilirdi. Bunların hepsini yapabilir,

ya da hiçbirini yapmayabilirdi. Ama kimsenin keyfini beklemeden, kimseye hesap vermeden, kendi istediği hayatı kendi istediği şekilde yaşayabilirdi. Bir yerde hata yaptığını anlarsa başa dönüp yeniden başlayabilirdi.

Birazdan güneş doğacaktı. Uyuyan cırcırböcekleri uyanacak, yorulanlar uykuya dalacak, insanlar yataklarından kalkıp kahvaltı masasına geçecekti. Yıldızlara bakılırsa bulutsuz, rüzgârsız, ılık bir gün olacaktı. Önce uzaktan düdük sesi duyulacaktı, sonra şehir hatları vapuru, yosunların kokusunu kabartan köpükler çıkararak iskeleye yanaşacaktı. İçi her zamanki gibi çay ve mazot kokacaktı. Halatlar atıldıktan birkaç dakika sonra hemen toplanacaktı; vapur Körburun'da çok beklemeyecekti çünkü Seher'den başka yolcusu olmayacaktı büyük olasılıkla.

* * *

Aylar önce, dedesinin cenazesinden sonra evde eşyaları toparlayıp kutulara doldurduğu bir akşam ansızın telefon çalmıştı.

Cızırtıdan başka bir şey duyamadığı için tam kapatıyordu ki uzaktan, çok uzaktan, sanki okyanusun dibinden bir ses geldi. Ahizeyi iyice kulağına yapıştırdı.

"Alo? Anne sen misin?"

Karmakarışık gürültünün arasına Almanca konuşan bir adam girdi, bir şeyler dedi, sonra cızırtılar büyük ölçüde kayboldu.

"Yok, hiç ses gelmiyor," dedi annesi kendi kendisine söylenir gibi. "Hatlarda bir bozukluk var galiba. Alo Seher? Sen beni duyabiliyor musun? Ben seni duyamıyorum. Duyduğunu farz edip konuşacağım... Konuşacağım ama nereden başlayacağımı da bilmiyorum ki! Babamın haberini aldım... Benden nefret ediyor olmalısın. Daha da kötüsü, benim de senden nefret ettiğimi düşünüyor

olmalısın. Keşke aslında öyle olmadığını sana anlatmanın bir yolunu bulabilseydim. Niye geri dönemediğimi de anlatamam mesela. Dönmeye kalkarsam hemen yakalayıp içeri alırlar diye değil, öyle olmasa bile dönemezdim. Ne kadar kötü bir anneyim değil mi? Burada tek başımı kalmam lazımdı. Bazı şeylerle başa çıkabilmek için. Kötü şeylerle, acı dolu şeylerle. İşe yaradı mı dersen, başta hayır. Şimdi biraz daha iyiyim. Evet, öyle denebilir herhalde. Biraz daha iyiyim. Kâbuslar hiç geçmiyor. Fakat en fenası nedir biliyor musun? Durup dururken, geçmişe ait son derece sıradan bir görüntü aklına geliveriyor. Acaba beni duyabiliyor musun, yoksa boşluğa mı anlatıyorum bunları? Mesela mutfakta bir bardak su içiyorsun musluktan. Aklına geleceğini hiç tahmin etmeyeceğin bir görüntü, hem de kafanda bin türlü başka mesele varken. Belki yan masada insanlar gülüp şakalaşırken. Niye aklında kalmış onu da anlamıyorsun ama çok canın acıyor. Eskiden böyle bir hayat vardı diyorsun kendi kendine. Kızım mutfakta bir bardak su içiyordu ve güneş ışığı saçlarına vuruyordu diyorsun... Sana nasılsın diye sormıyorum. Cevap versen de duyamam. Ah şu salak yirminci yüzyıl teknolojisi! Kapitalist düzenin esiri olmak böyle bir şey işte, sadece onlar istediği zaman birbirimizi duyabiliyoruz. Fakat böylesi daha iyi. Sorsam da bir anlamı olmayacaktı zaten... Hâlâ o resimleri yapıyor musun acaba? Küçüklüğünde insanların gözlerini hep kapalı çizerdin. Niye öyle yapıyorsun diye sorduğumda cevap vermezdin. Belki de daha o yaşta hepimizden daha iyi biliyordun cevabı. Bazen önündeki tek seçenek sıfır noktasına geri dönmek. Ama şunu da unutma – alo? Kapandı galiba..."

22. Asansör (1990)

Ah Semih, kim bilir nerelerdesin? Seni arasam bulabilir miydim acaba? Ne yalan söyleyeyim, denemek hiç içimden gelmedi. Mektup yazmayı düşündüm, o da içimden gelmedi, yani dertleşmek istedim, konuşup içimdekileri dökmek istedim ama tam olarak da istemedim sanki, öyle acayip bir durum işte. Ne mektubu lan, dediğini duyar gibiyim. Mektup filan yok. Bunları anlatabileceğim hiç kimse yok. Okumayacağına göre gerçekte sen de yoksun. Komik değil mi? Belki o çok sevdiğin filozoflardan birisi bu ihtimali de anlatmıştır kitaplarında.

Birkaç ay önce, Nişantaşı'nda dolanırken Şule'ye rastladım. Beni tanımazlıktan geldi, kafasını çevirip yürümeye devam etti. İnadım tuttu, peşinden koştum, kolundan yakalayıp durdurdum. İlk olarak ne dese beğenirsin? "Paraların hesabını sormaya mı geldin?" dedi. "Boş yere yorulmasaydın, bende beş kuruş yok. Sana borç takıp kaçan da Semih, ben değilim. Git, onunla gör hesabını."

Oysa sadece bir merhaba deyip hatırını soracaktım. Haber alıyor musun bilmiyorum. Bir reklam şirketinde yönetici asistanı olarak çalışıyormuş. Belki günün birinde müşteri temsilcisi bile olabilirmiş. Müşteri temsilcisi olma hayallerini süslüyor galiba çünkü anlatırken resmen heyecandan gözleri ışıldıyordu. Seni de yıllardır görmemiş, cehenneme kadar yolun

varmış! İkiniz ayrı gezegenlerin insanlarıymışsınız, Şule bunu en başından beri biliyormuş ama sen bir türlü kabul etmek istememişsin.

Gülmemek için kendimi zor tuttum. Kızcağızın kalbini kırmak istemedim sanırım, yoksa ben de iki çift laf ederdim. Durup dururken bütün öfkeni bana kusmanın ne âlemi var? İkinizin arasında bir aşktı, başladı bitti. Ben ne karışırım? Ama seni o kadar yıprattığı için biraz kızmaya da hakkım var değil mi kardeşim? Her ne kadar, "Bana hayat veriyor, beni ayakta tutuyor," desen de aslında kanını kuruttu. Sana verdiğinden çok fazlasını aldı. Ama dinlemedin beni. Ya da dinledin de elinden bir şey gelmedi. Bırakamadın.

Geçenlerde bir dergide okudum, insan âşıkken görmek istemediği şeyleri görmüyormuş. "Aşkın gözü kördür," dedikleri bu demek ki. Ben o lafı, "kime âşık olacağını seçemezsin" demek sanırdım.

Şu halime bak, hâlâ geçmişte kalmışım, hâlâ "bırakamadın" diyorum. Bal gibi de bıraktın işte. Arkana bakmadan kaçtın. Nerede olduğunu bilen var mı acaba? İstanbul'da mı yaşıyorsun? Belki sakal bıraktın, hatta belki tanınmamak için kılık değiştirip öyle çıkıyorsun sokağa. Acaba kalabalıkta yanından geçiyoruz da görmüyor muyuz seni? Güya Şule nerede olduğunu biliyormuş ama kerpetenle tırnaklarını söksem bile söylemezmiş. Bence mutlu olmak için böyle bir öykü yazmış kafasında. Onun öyküsünde, ilişkiyi bitirmek isteyen, pili biten taraf kendisiymiş; o seni terk etmiş. Oysa nerede olduğunu bilse, ilk otobüse atlayıp soluğu yanında alırdı. (Senin saçını sakalını bilmem de asıl onun tipi öyle değişmiş ki, görsen inanmazsın. Fiyakıyafet, yüksek topuklu pabuçlar, saçlar, küpeler. Üzerinde hâlâ o asker apoletleri takmış gibi duran geniş omuzlu ceketlerden vardı. Müşteri temsilcisi olabilmek için böyle vitrin mankeni gibi giyiniyor herhalde. Bir de burnunu deldirip küçük bir halka takmış. Hâlâ herkesten farklı olduğunu kanıtlamak için yırtınıyor ama etrafta onun gibi o kadar çok insan var ki, kimse dönüp

bakmıyor artık. O gün üzerinde aynı ceketten olan en az beş kadın gördüm Nişantaşı'nda.)

* * *

Bence deniz kenarında bir yerdesin. Küçük bir sahil kasabasında. Kaş veya Kalkan olabilir mesela. Yaşlı bir sokak köpeğini sahiplenmişsindir. Adını Aristo ya da Sofokles filan koymuşsundur. Sabahları balıkçı kahvelerinde takılıp akşamları denize karşı demleniyorsundur. Seni çok sevmişlerdir orada.

* * *

"Aşkın gözü kördür" diye bir yazı okudum dedim ya, o dergide bir yazı daha vardı, bak şimdi hatırladım. (Berberde sıramı beklerken okuyorum bunları. Otele dergi, gazete filan almıyoruz artık. Lüzumsuz harcamaları kıstık.) Neyse, bu dergi yazısı bile değil aslında, okuyucu mektubu gibi bir şey. Adamın teki sormuş: "Bindiğim asansörün halatı kopsa ve gökdelenin en üst katından düşmeye başlasa, hayatta kalmak için ne yapmam gerekir? Ayakta durmak mı iyidir, yoksa boylu boyunca yere yatmak mı?"

Soruya bakar mısın kardeşim? Asansör düşmeye başladığında adam kendi kendine, "Ulan," diyecek, "bak dergiye sormuştum, onlar da eksik olmasınlar anlatmışlardı. Şuraya uzanayım da sağ salim atlatalım bu hadiseyi." Millet kafayı yemiş. Ya da dergiciler sayfa doldurmak için götlerinden uyduruyor bunları.

Beni soracak olursan, çok iyi olduğumu söyleyemem. Kendimi acındırmak için demiyorum, yanlış anlama. Biliyorum, öyle anlamazsın zaten. Bugün çarşamba. Karım altı gündür kayıp. Nerede olduğunu bilen yok. Öyle durup dururken yok oldu. Kaybolduğu duyulduğundan beri, Körburun ahalisi bana o kadar kötü bakıyor ki, akıllarından ne geçtiğini tahmin etmek hiç zor değil. Başına çok fena bir şey geldiğini düşünüyor-

lar. Kendi canına kıydığını. Fakat ben Seher'in öyle bir şey yap mayacağına adım gibi eminim. Karımı tanımaz mıyım? Eğer kendi canına kıymadıysa kesin bu herif bir şey yapmıştır, di yorlar. Kafasına odunla vurmuştur. Boğup cesedini denize at mıştır. Sanki öyle şeyler yapabilecek bir adammışım gibi. Her kes birbirini bilir Körburun'da derler ama inanma. Ne beni biliyorlar ne de Seher'i. Karımın başına kötü bir şey gelmedi, o şimdi uzaklarda bir yerde. Tıpkı senin gibi.

Tesadüf mü bu, yoksa sevdiğim insanları hep uzaklara mı kaçırıyorum?

* * *

Acayip bir sessizlik çöktü adaya. Bu sabah kuşlar bile her zamankinden daha yavaş kanat çırpıyordu. Dalgalar kıyıya daha yavaş vuruyordu, bulutlar daha yavaş kayıyordu gökyüzünde. Kafamı toplamak için otelden çıkıp biraz yürüyeyim dedim. Narlı Tepe'ye tırmanacaktım ama orada insanlara rastlarım diye yokuşun başında karar değiştirip geri döndüm. Adanın arka tarafına gitmeye karar verdim.

Sen orayı görmedin. Çocukken "Ölüm Uçurumu" derdik, böyle büyük Ö ve büyük U ile hem de. Uçurum bile denmez aslında, biraz dik bir yamaç ama çocuk kafasıyla. Tutsakları denize atma oyunu oynamaya giderdik. Tutsak olmak ve "uçurum"dan aşağı atılmaktan acayip korkardım. Bu yalarıma girerdi. Ayıptır söylemesi, bir-iki defa kâbus görüp yatağı ıslatmışım, çığlıklar atarak uyanmışım. Sonra o deli oyunlar yasaklandı tabii. Sırf bana değil, babamın zoruyla tüm çocuklara yasaklandı. Eski rasathaneye girmemiz de yasaklı.

Burayı görsen bayılırdın Semih. Hemen bir gece kulüpleri veya otel açma projesi kurardın kafanda. Biraz daha para kazanırdık. Batıramadıklarımızı cebe indirir, borçları bana bırakıp kaçardın yine.

* * *

Seher'e evlenme teklif ettiğim akşam, yani bizim Para/days'ın açılış gecesi, o korkunç gece işte... "Evet," diyeceğinden o kadar emindim ki. "Düşünmem lazım," dedi. Hiç bozuntuya vermedim, hatta ne yalan söyleyeyim, bozulmadım bile. Düşünecek olması bile beni mutlu etmişti. Ulan salak herif, anlasana, düşünmesi gerekiyorsa zaten istemiyor demektir. Aşkın gözü gerçekten körmüş. Sonra teklifimi kabul etti ama nasıl etti biliyor musun? Şu sözcüklerle: "Neden olmasın?" İşte bu sersem kardeşin, o lafın altında yatan isteksizliği göremeyecek kadar kördü. Neden olmasın! Olsa da olur, olmasa da olur.

Madem istemiyordu, niye kabul etti diyeceksin. Aynı soruyu ben de sürekli kendime sorup duruyorum. Belki yok olmaktan korktuğu için. Körburun'da insanlar yok olacağını düşünüp hasta olur. Sen bilemezsin o hissi. Diğer adalarda şahane bir hayat var ama ben buraya tutsağım ve burada yok olacağım hissi. Arzuladığım hayat beni içine almaz, çiğneyip tükürür hissi. Tutsak olduğumuzu itiraf etmek çok koyduğu için biz de kendi kendimize buradan daha şahane bir yer yok der dururuz. Seher Körburun'a sonradan geldi ama o da buraya tutsak oldu. Eh o zaman da çok seçenek yok önünde. Adamın biri geliyor, "Evlenelim," diyor, sen de düşünüp taşınıyorsun, "Neden olmasın," diyorsun.

Ve bu salak kardeşin, en salak haliyle ne sandı biliyor musun? Seher de ona âşık oldu sandı. Başka hiç kimseyi sevmediği gibi sevecek onu sandı. Bundan böyle hiç yalnız kalmayacak sandı.

* * *

Rasathane dedim ama gözünde öyle fiyakalı bir şey canlanmasın. Beton duvarlı, yüksek tavanlı bir depo düşün. Bir zamanlar içi bilimsel alet edevatla doluymuş ama şimdi bomboş. 1930'ların biliminden bahsediyorum. Yağmur, çamur, rüz-

gâr, olduğu gibi içeriye girmiş çünkü tavanda kocaman bir de lik var. Dikdörtgen şeklinde bir pencere, gökyüzüne açılıyor Çocukken, Alman askerlerin oradan dev gibi bir teleskopla yıldızlara, gezegenlere, galaksilere baktığını hayal ederdim Körburun'un coğrafi konumu o kadar özeldi ki, sadece ora dan bakınca görebildikleri bir sır var, derdim. Yoksa gelip kıy tırık bir adada niye rasathane kursunlar, değil mi? Sekiz-dokuz yaşındayken insan böyle hayaller kuruyor işte.

Belki de rasathane diye kafalamışlardır bizi. Yıldızlara bakmak işin numarasıydı, aslında oradan tepemize roket yağ dıracaklardı.

O zamanlar en yakın arkadaşım Feridun'du. Feridun'la ta nışmadın. Sen ortadan kayboldun, o yeniden ortaya çıktı. Bak şimdi yazarken fark ettim, yoksa bana kazık atma konusunda nöbetleşe mi görev yapıyordunuz? Tamam, biliyorum hiç ko mik değil. Neyse, eskiden çok iyi arkadaştık. Hani çocukken bir tane en yakın arkadaşın olur ya, yediğin içtiğindir ayrı gitmez işte biz de öyleydik. Feridun, bildiğin şişko bir ana kuzusuydu Dizi kanayınca ağlayan tiplerden. Muhallebi evladı. Şimdi tipi değişmiş, kendini bir bok zannediyor. Eskiden hep benim gibi biri olmak isterdi. Daha doğrusu benim gibi değil, ben olmak isterdi. Benim evim, annem, oyuncaklarım, kıyafetlerim, sakla rım, suratım, becerilerim, arkadaşlarım. Hepsi onun olsun isterdi. Ben olmasam tek bir arkadaşı olmayacaktı. Diğer çocuklar dan çekinirdi, tek başınayken kimseye fazla yanaşmazdı. Ama ben de varsam, hep beraber maç filan yapıyorsak takıma o da sokardım. Okula başlayınca da böyle devam etti, ilkokul'dan lise sona kadar. Bana acayip gelen nedir biliyor musun, bir çocuğun benim sahip olduğum şeyleri kıskanabileceğini o za manlar anlamazdım. Benim herkesten ne farkım var ki diye dü şünürdüm otomatik olarak. Niye beni kıskansınlar? Ama ne sorduğumu bilirim, çok küçüktüm ama bak şimdi gibi hatırlıyo rum. "Nereden çıkarıyorsun seni kıskandıklarını, öyle şeyler düşünme sakın!" diye azarlamıştı. Ama ertesi gün beni, "Ben

benim küçük prensimsin," diye sevmeye devam etmişti. Annemin dergilerden prensler, kraliyet aileleri, Amerikan başkanları fotoğrafları kesip sakladığını anlatmış mıydım? Özenle mektup kâğıtlarına yapıştırır, dosyalara ayırır, klasörler hazırlardı. Monako klasörü, Kennedy klasörü, İngiltere klasörü filan diye. Onun da hobisi bu, diye düşünürdüm. Ben futbolcu fotoğrafı biriktiriyorsam o niye prens bilmemkimin fotoğrafı biriktirmesin? Ama şimdi düşününce insanın içi acıyor.

Şimdi düşününce insanın bir dolu şeye içi acıyor. Çocuk olmanın en iyi tarafı bu sanırım, hiç böyle şeyler düşünüp içini acıtmıyorsun.

Ne diyordum... Annemden de çekinir bizim Körburun ahalisi. Eskiden beri öyleymiş, babamla evlenip buraya taşındığından beri bir türlü kaynaşamamışlar. Suratsız, soğuk, züppe bir kadın diye sevmemişlerdir. Ama bir yandan da hep merak etmişler. Meşhur bir film yıldızı gelip aralarında yaşamaya başlamış gibi. Annem de hiç bozuntuya vermemiş, hoşuna gitmiş hatta, o da hep öyle davranmış. Küçük sarayında yaşayan ve mecbur kalmadıkça halkın arasına inmeyen, onlara uzaktan gülümseyerek el sallayan bir kraliçe. Çakma Grace Kelly.

Küçük saraylarımızı ele geçirmek ve sonra düşmanlara karşı müdafaa etmek bize nelere mal oluyor Semih?

O zamanlar bizim otel misafirle dolup taşıyordu. Yani en azından ilk beş-altı yıl. Çocukluğumdan hatırlıyorum, İstanbul'dan misafirlerimiz gelecek, Paris'den misafirlerimiz gelecek... Anneme sorsan hepsi çok mühim insanlar, diplomatlar, yazarlar, meşhur sanatçılar filan. Oysa sıradan turistler işte. Meral Sultan öyle hayal eder, gelenlere de öyle davranırdı. Etrafındakilere de öyle olduğuna inandırırdı bir şekilde. İnatçı bir kadındır benim annem.

Onu soğuk ve züppe bulurlar ama asıl korktukları babamdır. Sen de fark ettin zaten. Korktukları kadar nefret de ederler. Sadece Körburun ahalisi değil, annem de nefret eder. Babaannem de nefret eder.

Ona işi düşenlerin korkusu yalakalığa dönüşür. Körburun'da bir gün elbet herkesin ona işi düşecektir. Akıllı adamdır babam, sıfırdan başlamış ve böyle şahane bir düzen kurmuş.

Ben de nefret ediyorum sanırım.

Körburun'da insanlar hatırlamak istemedikleri şeyleri çok kolay unuturlar. Babamdan niye bu kadar nefret ettiklerini de unutmuşlar. Sadece babaannem unutmamış, o gayet net hatırlıyor. Her şeyi sanki dünmüş gibi hatırlıyor. Fakat babamın marifetlerini bana o anlatmadı. Daha sonra başkalarından öğrendim.

* * *

Oysa sen babamı çok sevmiştin. Ya da belki de sevmedin de anladın onu. Anladın ve acıdın. Senin de böyle bir huyun var abicim, nerede manyak, kafadan sakat, psikopat birisini bulsan mıknatıs gibi kendine çekiyorsun. Sen de ona çekiliyorsun, karşılıklı yani. Bak Allah için babam da sevdi seni. Her şeye rağmen hâlâ da sever. Sevdiği az sayıdaki insanlardan birisin. "O Semih var ya, çok şahane kazıkladı seni," der durur. Kazığı atmış kişi olarak sana değil, kazığı yemiş kişi olarak bana öfkelidir. Benim gibi anasının küçük prensi bir herifi bir türlü sevemedi zaten.

Bak o "küçük prens" lafı çocuklar tarafından duyulsaydı ayvayı yemiştim. Neyse ki iyi top oynuyordum, hızlı koşuyordum, en yüksek ağaçlara tırmanıyordum da hiç kimse benimle dalga geçmedi. Annemin de günahını almayayım, o da sokaktaki çocuklarla oynayan, kaynaşan bir prens hayal ediyordu sanırım. Kafasında Kennedy'ler filan vardı galiba. Halka karışan prens. Yalan değil, adadaki bütün çocuklar arkadaşımdı. Küçük çocuklar bile güçlü olana tutkuyla yapışıyor. İçinden nefret etse de, korksa da yapışıyor. Sonra da kızlar peşime düştü çok şükür.

Fakat kötü bir anım da var. Kötü denmez, berbat bir anı. Sanırım ilkokula yeni başlamıştık. Teyzelerin her hafta birinin

evinde toplanıp gün tertiplemesine özenmiştik, biz de her hafta birimizin evinin bahçesinde oynayacaktık. Bahçe yoksa evinin önündeki sokakta. Misafirler aralarında para toplayıp ev sahibine hediye getirecekti. Gofret, kuruyemiş, *Red Kit*, filan öyle bir şey. İşin heyecanlı tarafı buydu zaten, yoksa zaten her Allah'ın günü sokakta oynuyorduk. Şimdi komik geliyor ama o zamanlar çok ciddi bir projeydi bu. Bir hafta birinin sokağında, bir hafta ötekinin bahçesinde oyandık. Feritlerin önündeki basamaklarda bile oynadık. Hediye götürdüğümüz gofretleri kendimiz yedik ve ona hiç vermedik diye çok bozulmuştu göt. Neyse, sıra bana geldi. Annemden izin almıştım, otelde misafir yoktu, havuzun etrafında oynayabilecektik. "İçine düşüp başıma iş çıkarmayın, üst kattaki tuvaletleri de kullanmayın," demişti, sonra da süslenip püslenip İstanbul'a gitmişti.

Kimse gelmedi. Saf saf oturup bekledim saatlerce. Öğlen olduğunda salak Ferit'in aklına gelmiş, o da acıkıp bakkala gittiğinde. Koşup haber verdi, "Biz sinemanın orada oynuyoruz, sen de gel istersen," diye. Meğer bazılarının anaları babaları bizim otele gelmelerine izin vermemiş. O çocuk aklımla niye izin vermediler diye hiç meraklanmadım. Fakir oldukları içindir belki dedim, başka neden olsun ki? Üzerinde bile durmadım. Sadece Ferit'e niye öğlene kadar bana haber vermedi diye bozulmuştum. Bir güzel tepeledim, o da suçunu bildiğinden ses çıkarmadı.

Madem otele gelemiyorlardı, o zaman haftaya babaannemin bahçesinde toplanırız, dedik. Bana gelecek hediyeleri kaçırmamak için bastırıyordum tabii. Babaannemden hiç korkmaz çocuklar, bizimki güldürür onları. Ama kedilere zarar verirlerse terlikle kovalardı, o zaman kaçacak delik arardı piçler. Çocuklar geldiğinde babaannem örgüsünü alıp Binnaz Teyzelere gitti, çok gürültü yaparsınız, başım şişer diye.

Bizim tayfa, "casus-polis" oynamaya karar vermişler. Öyle bir oyun hiç duymamıştım ömrümde. Güya hep ben yokken oynamışlar o yüzden haberim yokmuş.

Ebe olarak Koço'yu seçtiler ama Koço hemen itiraz etti, "Ben oynamam, kenarda durur bakarım," dedi. Koço, bizim kasap Agop'un oğlu. Babası yeni meşin top almıştı ve onu küstürüp kaçırırsak topuyla oynayamayacağımızı bildiğimizden fazla üstüne gitmedik. Ferit, "Ben de oynamayacağım canım istemiyor," dedi. Diğer çocuklar, biz misafiriz o zaman Murat ebe olsun dediler. Galiba bütün bunları önceden planlamışlar da, ben şüphelenmeyeyim diye önce numaradan Koço'yla Ferit'i öne sürüyorlar. Bilmiyorum. Zaten bir defa beni satmışlar, ikinci defa satılmak da istemiyorum, o yüzden ebe olmayı kabul ettim.

Efendim neymiş, beni gizli karargâhımda kıstırmışlar da, casus olmadığımı ispat etmek için parolayı bulup söylemem lazımmış. Babaannemin bahçesindeki kümes var ya, o zaman boştu. Beni kümesin içine sokup kapıyı üstüme kapattılar. "Rus casusu musun ulan sen?" diye bağırmaya başladılar. "Yoksa Rum casusu musun?" Çıkıp hepsini bir güzel tepeleyecektim ama Koço kenardan oyunun kurallarını izah etti bana. Çıkarsam yanarmışım. "Vatanı satanları doğduğuna pişman ederiz," dedi hıyarın biri. Ne biçim oyun bu, diye düşünüyordum. Çetebaşı, Zübük dediğimiz iğrenç bir herif. "Tüm Rum piçlerini denize dökeceğiz, vatan toprağını temizleyeceğiz," diye bağırıp duruyordu. Yan gözle de Koço'ya bakıyordu, "Senden bahsetmiyoruz," dedi gücenip topuyla birlikte gitmesin diye.

Çocuk aklı işte. Oyunun gerçek kurallarını çözmüş olsalardı, oracıkta meşin topa el koyar, Koço'yu da tekme tokat kovarlardı.

"Sen inin̲den çıkmazsan biz seni çıkarmayı biliriz, ödlek!" diye komut verdi Zübük. Bütün çocuklar ceplerindeki taşları kümesin tellerine savurmaya başladı. Koço da yerden bir taş almış elinde tartıyordu, atsam mı atmasam mı diye. Sonunda atmamaya karar verdi ve kenarda durup seyretti. Beni kurtarmak için kılını kıpırdatacak mı diye Ferit'e baktım ama o da mutfak kapısının önündeki basamaklara oturmuş bir yandan

oyunu izleyip bir yandan da cebindeki gofretleri ağzına tıkıştırmakla meşguldü. En çok ona bozuldum.

Bir süre taş attılar. Kümesin teli beni koruyordu ama iri bir taş delip geçerse o zaman çok fena sıçardım. Taşlar bitince damı yumrukladılar. Bir an önce sıkılsınlar da bitsin bu acayip oyun diye bekledim. Sonunda sıkıldılar ve beni kümesin içinde bırakıp gittiler. Hepsi birden. İki büklüm oturuyordum, kapı dışarıdan sürgülü, telden parmağımı bile çıkarmam imkânsızdı. Orada öylece kaldım. Zübük biliyor ya herkes gittikten sonra beni kurtaracağını, kolunu Ferit'in omzuna atıp onu da götürdü. Ferit kafasını çevirip bakmadı bile. Arkalarından bağırdım, "Çıkarsanıza lan beni de, esas Rum piçi sizsiniz!" diye ama işe yaramadı. Hem orası benim karargâhımsa kapıyı niye dışarıdan kilitliyorlardı ki?

Babaannemin komşudan dönmesini beklerken beni sadece kıskanmadıklarını, aynı zamanda benden nefret ettiklerini düşündüm. Sonra hep uzak durdum o düşünceden. Babaannem önce ne olduğunu anlamadı, anlatınca da, "Git bul arkadaşlarını, bir daha da böyle kötü oyunlar oynamayın," diye yolladı beni.

* * *

Babaannemin evinde unuttuğun kitabı buldum. Gerçekten unuttun mu yoksa ben bulayım diye bilerek mi bıraktın? Sahiden süper bir herifmiş bu Marcus Aurelius. Sen ortadan kaybolduktan sonra yanımdan hiç ayırmadım. En sevdiğim lafı hangisi biliyor musun? Hani şu geçmişle ve gelecekle ilgili olan. Dur bir saniye, işaretlemiştim, hemen bulabilirim.

"Etrafında olup biten şeyleri gören kişi, aslında her şeyi görmüştür: Başı ve sonu olmayan zamanın içinde olmuş ve olacak olan her şeyi. Çünkü olanlar hep birbiriyle ilişkilidir ve aynıdır."

* * *

Bizim otelin hikâyesini sonradan öğrendim. Kimden öğrendin diyeceksin. İnanır mısın, hatırlamıyorum. Hikâye neymiş diyeceksin, onu da hatırlamak istemiyorum. Hani bazen unutmak zorundasındır ve unutursun ya! Başka çaren yoktur, yoksa annenin yüzüne bakamazsın, babanı öldürmek istersin. "En iyi intikam, düşmanın gibi davranmamaktadır," demiş bizim imparator. Ya da ona benzer bir şey demiş. (Laf aramızda, ne dediğini anlayabilmek için bazen aynı cümleyi otuz defa okumam gerekiyor. Okuya okuya ben de filozof olacağım yakında.)

Babama benzememek, benim için de en iyi intikam olacaktı. Ama beceremedim sanırım.

* * *

Bildim bileli babamın gözlerinde öfke, açlık ve ihtiras karışımı bir ışık vardı. Para/days'in açıldığı (kapandığı mı desek?) gecenin sabahında, Dilara'nın cansız bedenini ağaçtan indirdikleri sırada, babamın gözündeki ışık söndü ve bir daha da geri gelmedi. Körburun'u terk etti, mecbur kalmadıkça bir daha dışarı adımını atmadı. Sen o gece olup biten her şeyi fark etmemiştin sandır. Şule'nin kaprisleri, şu bu derken kafan başka şeylerle meşguldü. Hem bizim küçük aile skandallarımızdan sana ne, değil mi? Ben kenardan gördüğüm kadarıyla neler olduğunu sana anlatayım kardeşim. Önce annem babamı yakın markaja aldı, sonra babamın kulağına bir şey fısıldadı. Ardından babam Dilara'nın yanına gidip onun kulağına bir şey fısıldadı. İkisinin de ne dediğini çok merak ediyorum. Dilara'yı ölüme gönderen annemin dudaklarından çıkan sözler miydi, yoksa babamın kıpkırmızı bir suratla Dilara'ya söyledikleri miydi? Bunun cevabını hiçbir zaman öğrenemeyeceğim. Sor, anlatsınlar, diyebilirsin. Verecekleri cevabı duymak istemiyorum.

Fakat annem babamın kulağına o sözcükleri fısıldamadan önce tehditler savuruyordu, bak o kısmını kendi kulaklarımla

duydum. "Beni daha fazla küçük düşürmene izin vermeyeceğim," dedi. "Eğer aklını başına toplamazsan seni öyle bir rezil ederim ki, bundan sonra gazeteler sadece pisliklerini yazar," dedi. Yapardı da. O gazeteci arkadaşı ciğer kokusu almış aç kediler gibi dolanıyordu peşinde. Ama annem babama bunları söylerken birkaç saat sonra kadının öleceğini, bunun da gazetelere malzeme olmasın diye bizzat kendisinin tekne kazası diye yalanlar uydurmak zorunda kalacağını bilmiyordu tabii.

Bilmiyordu ama ayağına gelen bu talihsiz fırsatı çok güzel kullandı. Ne kadar acımasız bir dünya, değil mi? Eli güçlenince babamla bir güzel pazarlığa oturdu. Olayı gerçek haliyle gazetelere duyurmamak için oteli istedi babamdan. Aldı da. Kendi üzerine değil de benim üzerime aldı ama ne fark eder. Sadece oteli değil benim hayatımı da ele geçirmiş oldu bu sayede. Çocukluğumdan beri ikisinin arasındaki savaşta piyon olmuştum, bu sayede vezirliğe terfi ettim.

Peki ya Dilara? Adını anarken bile ensemden aşağıya buz gibi bir şeylerin kaydığı Dilara Abla? O kale istiyordu ama piyon bile olamadı yazık.

* * *

Babamı hem suçluyorum hem de biraz anlayabiliyorum. Başka bir kadınla ilişkisi olmasını yani. Efsun'la tanışmanı çok isterdim kardeşim. Aslında çok da istemezdim. Sırılsıklam âşık olurdun, başımıza bin türlü iş açardın durduk yere. Tamam, kıskanacağım için istemezdim, diyelim.

Efsun çok acayip bir kadın: Önce insanı hayata bağlıyor, iyi ki yaşıyorum diyorsun. Muhabbetiyle yapıyor bunu, gözleriyle yapıyor. Seninle konuşurken dertlerinin, tasalarının uçup gittiğini hissediyorsun. Sabah aynaya baktığında artık kendinden o kadar da nefret etmeyeceğini hissediyorsun.

Ama sonra parasını alıp çantasının içine tıkıştırıyor ve seni bırakıp gidiyor. Verdiği her şeyi de alıp götürüyor giderken. O

bakışı yeniden kazanmak istiyorsun. Onun elini tutmazsan bir daha asla iyileşemeyeceğini düşünüyorsun.

Sol kalçasının tam ortasında bir yusufçuk dövmesi var, terlediğinde kanatları mavi mavi parlıyor. Havalanıp uçacak gibi duruyor. Asla kendini kandırmana izin vermiyor, başka adamlarla da işi olduğunu, profesyonel olduğunu unutmana izin vermiyor. Yine de kandırıyorsun kendini. Ben farklıyım, diyorsun. Beni o diğer pisliklerden biri gibi görmüyor, diyorsun. İstesem hep benim yanımda kalır, diyorsun. Oysa hepimiz aynı pisliğiz.

O da senin gibi okumaya meraklı. Çantasında sürekli kapakları yırtılmış, sayfaları sararmış kitaplarla geziyor. Daha doğrusu, ben onu tanıdığımdan beri hep aynı kitap var yanında. Mitolojiyle, eski tanrılarla ilgili bir şey. Geçen gün ben de onu senin kitabından bir bölüm okudum. (Bak hâlâ senin kitabını diyorum, alışkanlık işte.)

Kimi şeyler doğma telaşında, kimileriyse ölme telaşında. Doğmakta olanların bir parçası şimdiden ölmeye başladı ya da çoktan öldü bile. Ama bu sonsuz akış ve dönüşüm dünyayı sürekli yeniler, tıpkı hiç durmadan akıp giden zaman ırmağının sonsuzluğu yenilemesi gibi. Hiçbir şeyin tutunamadığı bu ırmakta hızla akıp giden şeylerin hangisine değer verebilir insan? Uçarken görüp gönül verdiği bir serçenin, ona sevdalanmış sevdalanmaz kanat çırparak gözden yitip gitmesi gibi.

* * *

Efsun'la kumar teknelerinden birinde tanıştık. Altın Rolex'li çirkin bir herifin yanında gelmişti. İçerisi o kadar basıktı ki, sigara içsen kendi dumanından boğulurdun. Efsun güverteye çıkmıştı. Ben de şansım dönsün diye masadaki yerimi bekleyenlerden birine verdim, biraz hava almaya çıktım. Üst üste beş el kaybedersem bir mola veriyorum. Kendi kendime böyle bir kural koydum. İşe yarıyor mu dersen, hayır. Hem bazen

kuralı bozmak zorunda kalıyorsun çünkü masadan öyle ikide bir kalkmak racona uymuyor. Çişini tutamayan çocukmuşsun gibi dik dik bakıyorlar suratına. Hele çok kaybettikten sonra kıpırdanmaya kalkarsan tabancaları bellerinde ağırlık yapıyor, çıkarıp gözünün dibine koyuveriyorlar.

Dört-beş tane var bu teknelerden. Boğaz'ın bir ucundan öteki ucuna gidip geliyorlar. Geceleri ya düğünlere kiralıyorlar ya da dansözlü, fesli turistik gezilere. Gündüzleri, parayı bastırana her türlü hizmeti sunuyorlar ama önce kapıdan girmen lazım. Referanslarının sağlam olması lazım. Adamlar da haklı, sivil polisten çok ağızları yanmış. Tahmin edersin ki babamın adı, böyle karanlık kapıları ardına kadar açıveriyor, Allah razı olsun!

Senin ne işin var orada diyeceksin. Müşterisiz bir oteli ayakta tutmak için ek gelirler gerekiyor Semihçim. Oteli adam etmeyi denedim, denemedim değil. Biraz badana boya, antika görünümlü yeni mobilyalar. Nostaljik yatak örtüleri, her odaya vazoda birer sap lavanta. Butik otel diye bol bol reklam, tanıtım kampanyaları. İnsanlar bu butik otel denen şeye çok meraklı. Kardeşinin şahane hesaplarına göre, bu yatırımın masraflarını rezervasyonlardaki artış sayesinde üç, hadi bilemedin altı ayda çıkarabilecektik. Hem de yüzde elli doluluk oranıyla. Topu topu üç odadan bahsediyorum yani. Ama doluluk oranın yüzde sıfıra demir attıysa reklam kampanyaları da bir boka yaramıyor. Bankadan aldığın krediler de çok affedersin, götüne giriyor. Bil bakalım o krediyi nasıl almıştın? Oteli ipotek ederek elbette.

Annene bunları anlatamıyorsun. Bu otelin üzerinde lanet var, kan var, beddua var, burada asla mutlu olamayacaksın diyemiyorsun. Odasına kapanıp migren ağrılarıyla kıvranan Meral Sultan, küçük prensinin gökten zembille inip her şeyi kurtarmasını bekliyor. Bazen de Küçük prense tuhaf tuhaf bakıyor, sen de kimsin, diye sorar gibi. Tanımıyor mu, yoksa hayalimdeki küçük prens böyle değildi diye mi yüzünü buruşturuyor, ona bir türlü karar veremiyorsun. "Bak anneciğim, bu otel

artık bizim değil, bankaya ait," diyemiyorsun işte. "Birkaç ay sonra kapına dayanacaklar," diyemiyorsun. "Aslında banka el koymadan önce de sana ait değildi, daha ilk günden beri değildi. Hiçbir zaman olmadı. O yüzden boş yere canını sıkma," diyemiyorsun.

Sadece Efsun'a anlatabiliyorsun bunları. Karına konuşmaya kalktığında, suratındaki, "Kim bu adam, niye aynı odada yatıp uyuyoruz, neden bana sokulmaya çalışıyor?" bakışlarını gördüğünde, söyleyeceklerini yutmaya karar veriyorsun. Ama Efsun ise seni sabırla dinliyor. Bütün söylediklerini duyuyor. Söylemeye çekindiklerini bile duyuyor. Sonra parasını alıp gidiyor. İstanbul'da iki yıldızlı bir otelde, delik deşik çarşafların arasında bok gibi kalıyorsun.

* * *

Yazmaktan elim yorulunca biraz rasathanenin içinde dolandım. Annemle Seher buraya gelmeye bayılıyorlar. Nesini seviyorlar anlamıyorum. Sarmaşıklar içeri girip duvarları kaplamış. Tavandaki o pencerenin tam altında durup gökyüzüne baktım. Bulutlu bir gün, gri bir perdenin üzerindeki yamalar gibi duran maviler bir belirip bir kayboluyor. İnsan gökyüzüne uzun süre bakınca başı dönmeye başlıyor. Sanki yerçekimi tersine dönmüş ve seni aşağı çekeceğine yukarıya doğru çekmeye başlamış gibi. Sanki tependeki o sonsuz boşluğun içine düşebilirmişsin gibi. Bindiğin asansörün halatı kopmuş ve birazdan korkunç bir süratle yere çakılacakmış gibi. Aklının bir köşesi, ne kadar zamanın kaldığını hesaplıyor.

Sırtüstü uzanıp beklersem atlatabilir miyim sence? Yerdeki kuru yapraklar sabahki yağmurun ardından iki parmak suyun içinde yüzmüyor olsaydı deneyecektim.

* * *

İpotek filan derken durumlar ciddi ciddi kötüye gitmeye başladığında yardım istemek için babamın ofisine gittim. Seninle gittiğimiz Karaköy'deki ofisi kapattı, şimdi Şişli'de daha büyük bir yeri var. Kapısında manken gibi bir sekreter, odasında en pahalı deriden makam koltuğu, masasında adı yazılı bakır plaka, hani şu iki yanından anten gibi kalemler çıkanlardan. Misafirleri, bu mühim kişinin kim olduğunu unutmasın diye plaka onlara doğru dönük duruyor: Hayri Engintaş.

Saffet Amca dibinden ayrılmıyor tabii. Ya çok utangaç olduğumu ya da ondan çok korktuğumu sanıyor olmalı. Beni ne zaman görse suratında hep o, "rahat ol yeğenim, yabancı mıyız" ifadesi.

"Saffet Abi, izin verirsen babamla özel bir şey konuşacağım," dedim.

"Babanla benim aramda gizli saklı yoktur ki yeğenim," dedi yavşak herif.

"Bu özel bir aile meselesi," dedim.

Tam, "Ben aileden sayılırım," diyordu ki lafı ağzına tıktım.

"Baba oğul meselesi yani, anlarsın ya," diye püskürttüm.

Eskiden bu herif babamı parmağında oynatırmış ama artık roller değişti. Babam güçlendikçe etrafı Saffet'in bir üst modeli asalak yalakalarla doldu taştı ve orijinal asalak-yalakanın önemi gittikçe azaldı. Benim anladığım bu. Ama Saffet zekidir, yerini korumak için ne lazımsa yapar. Her neyse, babamla baş başa kalınca banka meselesini açtım.

"Kumar borcu mu?" dedi hemen.

"Kumar oynadığımı nereden çıkarıyorsun?"

"Topal Hasan'ın teknelerinde dolandığını biliyorum," dedi. "Attığın her adımı biliyorum. Helaya gidip otuz bir çeksen haberim olur evladım, babanım ben. Hayri Engintaş'ım."

"Kumar borcu filan yok," dedim. "Her şeyi biliyorsan onu da biliyorsundur. Sadece kafa dağıtmak için oynuyorum. Şansım da iyi gidiyor zaten."

Büyük olasılıkla yalan söylediğimi biliyordu ama sustu. Otelin masraflarını anlattım. Sermaye takviyesi lazım dedim.

"O beni ilgilendirmez," dedi. "Sadece anneni ve seni ilgilendirir. Ayrıca annen benden otel için para istediğini duyarsa kör bıçakla dilini keser. Benim de kanımı kurutur. Bu yaşımdan sonra karı dırdırı dinlemek istemiyorum artık."

"Otele el koyduklarında umurunda olmayacak mı yani?"

Babam önüne bakarken pis pis sırıttı. Ya da bana öyle geldi. "İmar yasasında düzenlemeler için çalışıyoruz. Yüzdük yüzdük kuyruğuna geldik. Elimizde çok kupon araziler var, otelin biri giderse üç tane yenisi gelir. O yüzden hiç canını sıkma. Eğer Körburun'da otel iş yapmıyorsa lüks site gelir. Hem artık o senin oyuncağın, ben niye karışayım ki?"

* * *

Rasathanenin hemen önünde Ölüm Uçurumu var demiştim ya, eskiden uçurum dediğimiz, şimdi gözüme dik bir yamaç şimdi gibi görünüyor. Sivri kayalar bittikten sonra, aşağıda denizin kıyısında ufak bir düzlük var. Neden bilmiyorum ama birden yeryüzünün en huzurlu noktasının o düzlük olduğunu düşünmeye başladım. Orada oturup uzakları seyretmek, sonra da hiçbir şey düşünmeden uykuya dalmak kim bilir ne kadar keyiflidir.

Madem keyifli, neden denemiyorum?

Sırt çantamda senin kitap dışında bir elma ve bir şişe su var. Piknik yapmak için güzel bir gün.

* * *

Yamaçtan aşağı inmek tahmin ettiğimden çok daha zormuş. Çocukken buraya Ölüm Uçurumu demekte o kadar da haksız değilmişiz. Göremeyeceksin biliyorum ama yine de söyleyeyim: Tişörtteki o lekeler kardeşinin kanıdır. Merak etme, sadece elimi kestim.

İnmek başta o kadar da zor değildi. Kökü sağlam bir ot buldun mu tutunup kendini birkaç adım aşağı bırakabiliyorsun. Fakat on-on beş metre sonra dik kayalara gelince iş zorlaşıyor. Kayarken hız kesmek için taşlara tutunman lazım, işte o zaman da böyle elini parçalanıyor.

Hadi o neyse de, ayak bileğimi fena burktum. Son on metreyi uçarak indikten sonra yere çakılınca oldu.

Ölüm Uçurumu'nu sadece kesik bir el ve burkulmuş bir bilekle atlatmak bile eşine rastlanmayacak bir başarıdır! Artık herkes benimle gurur duyabilir!

Tişörtümü yırtıp elime sardım ve kanamayı durdurdum. Acısına da alışırım biraz sonra. Yukarıdan bakınca gözüme çok huzurlu görünen o düz kayaların üzerine oturdum. Burası o kadar acayip ki anlatamam. Önün uçsuz bucaksız deniz, onun dışında kafanı ne tarafa çevirirsen çevir sadece kayalar var. Başını kaldırsan bile yamacın tepesini göremiyorsun. Tepende gri bulutlar. Ayağının dibinde taşları döven dalgalar. Yüzünü ıslatan tuzlu su. Kıçının altında kuru sayılabilecek bir kaya parçası ve martı bokları. İnsan daha ne ister ki?

Şimdi izin verirsen elmamı yiyip biraz keyif yapacağım.

* * *

Kendisine azıcık daha mutlu bir hayat kurmak isteyen herkes bu adadan kaçmak için planlar yapıp duruyor. Annemle ben hariç. Onun neden buradan ayrılamadığını tahmin etmek zor değil. Boşanmış bir kadın olmayı gözünün yememesi, el âlem ne der korkusu. Belki de yanlış bir adamla evlendiğini kendi kendine bile itiraf edememesi. Sonra da tüm beklentilerini, tüm hayatını, tüm kimliğini bu otelin üzerine kurmuş olması. Otel olmadan annem de var olamaz, daha doğrusu o kendisi buna inanmış durumda. Otel bir can simidi, bırakırsa boğulacak. Açık açık söylemese de biliyorum.

Peki senin derdin ne, sana ne oluyor, diyeceksin. Annem için otel neyse benim için de Körburun o sanırım. Buradan

uzaklaşırsam, şu önümdeki denizlere açılırsam boğulur giderim. Beni ben yapan her şey bu adada. Onları bırakıp gidersem Murat olamıyorum, başka bir adam oluyorum ve hiç sevmiyorum o adamı.

Seher'le birlikte mutlu olmamamız için aslında hiç sebep yoktu kardeşim. Ama bir türlü mutlu edemedim karımı. Hediyeler aldım, hoşuna gitmedi. Sohbet etmek istedim, derdini anlatmadı. Gezmeye gidelim, alışverişe çıkalım, tatile gidelim dedim, istemedi. Neden böyle oldu anlamıyorum.

* * *

Kendimi iyi hissettiğim tek yer Efsun'un yanıydı. Onun yanındayken çocukluğumdaki kadar komiktim, yakışıklıydım, güçlüydüm, onun deyimiyle tam bir hayvandım. Her şeyi bırakıp Efsun'la yaşamayı bile düşündüm. Pavyon karısına mı âşık oldun, diyeceksin ama inan öyle değil. Yani Efsun öyle bir kadın değil. Bir tür terapist. Kafa doktoru. O yüzden niyetimin bozuk olduğunu hemen anladı ve sadece bir masal sattığını, gerçek hayatta mutluluk arıyorsam başka yerlere bakmam gerektiğini bana kibarca söyledi.

* * *

Şöyle bir sorun var. Aşağı iniş faslını ufak tefek hasarlarla da olsa başarıyla tamamladım ama yukarı çıkmam imkânsız görünüyor. Hele böyle sadece tek elim ve tek bacağım sağlamken korkarım hiç şansım yok. On metrelik dik bir duvar, ondan sonrası biraz daha yumuşak bir eğim ama o kısım buradan bakınca görünmüyor bile.

Sanırım bir süre daha burada oturacağım.

* * *

Komik değil mi? Anne, oğul ve gelin, bomboş bir otelin içinde üç hayalet gibi yaşıyoruz. Baba, oğul ve kutsal ruh bizi görse kahkahalarla güler halimize. Evet sen de haklısın, kendime bu kadar acıyıp mızmızlanmam için aslında hiç sebep yok. Sağlığın yerinde, aç değilsin, daha ne istiyorsun diyeceksin. Ama sabahları uyanır uyanmaz yapış yapış bir çaresizlik hissi bedenimdeki bütün hücrelere yayılıyor. Eskiden her şey ne kadar kolaydı. Annem bana hayrandı, arkadaşlarım hayrandı, notlarım çok iyi olmasa bile öğretmenler severdi beni, Körburun'un bütün kızları peşimdeydi. Bir kerecik onları öpmem için bana kantinden gazozlar gofretler alanlar vardı. Gazozsuz öperdim, .daha da mutlu olurlardı. Onlar mutlu olunca ben de acayip bir enerjiyle dolardım. Beni mutlu edebilecek her şeye sahip olduğumu düşünürdüm.

Annem artık odasından pek çıkmıyor. Migrenim yüzümden diyor ama bana sorarsan migreni filan yok. Hiçbir zaman da olmadı. Gerçeklerden kaçmak için böyle bir yalan uydurdu, sonra da kendi yalanına kendisi inandı. Şimdi de odasına saklanmak için mazeret olarak kullanıyor. Otelin bu boş halini görmemek için. Arada Seher'le birlikte yürüyüşe çıkıyorlar. Karım ve annem birbirlerinde ne buluyorlar, hep çok merak ettim. Bende bulamadıkları ne buluyor olabilirler?

Bir defasında gizlice takip ettim. İtiraf ediyorum, çok saçmaydı ama ne yaptıklarını, nereye gittiklerini deli gibi merak ediyordum. Yol boyunca fazla konuşmadan yürüdüler. Belki de peşlerinde olduğumun farkındaydılar, bilmiyorum. Sonra nereye geldiler biliyor musun? Bu yıkık dökük rasathaneye. Onlar içeri girdikten sonra biraz bekledim. Sessizce yaklaştım, kapıdan baktım ama karanlıkta bir bok göremedim. Bunun üzerine içeri süzüldüm. Gözlerim karanlığa alışınca ikisini rasathanenin ucunda seçebildim. Sırtları bana dönüktü. İkisi de o tepedeki deliğin altında durmuş yukarı bakıyorlardı. Büyülenmiş gibi. Bilim kurgu filmlerinde beyni yıkanmış ve uzaylıların kontrolü altına girmiş dünyalılar gibi. Semih bak yemin ediyorum, hayatım-

da gördüğüm en acayip görüntüydü. Düşünsene, annem ve karım, yıkık bir binada, tavandaki bir deliğe ipnotize olmuş gibi bakıyorlar. Benim görmediğim ne görüyor olabilirlerdi? Ne bekliyorlardı? Allah'ın elini uzatıp onları kurtarmasını mı? Annemden çok emin değilim ama Seher Allah'a filan inanmaz ki!

"Orada saklanmana gerek yok," dedi annem. "Yanımıza gelebilirsin." Gıcık oldum, salondaki misafirleri koridordan dikizlerken yakalanan küçük bir çocuk gibi hissettim kendimi.

"Dua filan ediyorsanız rahatsız etmeyeyim," dedim.

"Saçmalama Murat, ne duası," dedi Seher.

"Nereye bakıyorsunuz öyleyse?"

"Hiçbir yere. Yürüyüşe çıktık, biraz hava alalım dedik."

"Yani niye dışarıda oturup denize bakmıyorsunuz? Ya da Narlı Tepe'ye çıkıp manzara seyretmiyorsunuz?"

"Aynı şey değil ki!"

"Hadi gelin, Nejat'a gidelim, size birer sabah kahvesi ısmarlayayım. Hem burası çok nemli, üşüteceksiniz."

"Sen git istiyorsan," dedi annem. "Biz biraz daha burada kalacağız."

Benimle dalga geçiyorlardı herhalde, iyice tepem attı.

"Burada durup baktığında dünyanın ne kadar hızlı döndüğünü hatırlıyorsun," dedi annem. "Uzay boşluğunda dönüp duran minicik bir taş parçasının üzerinde durduğumuzu hatırlıyorsun."

"Bir de kuşlar var," dedi Seher.

"Evet, arada kuşlar da geçiyor. Bazen uçak bile geçiyor," dedi annem.

Daha mantıklı bir açıklama yapmalarını bekledim ama başka bir şey söylemediler. Ben de sinirlenip otele döndüm.

* * *

Uçurumun dibine inmek için karşı koyamadığım bir istek belirmişti içimde fakat şimdi düşününce çok saçma geliyor.

Belki de inmeye çalışırken düşüp boynumu kırarım diye umuyordum, o da olmadı.

* * *

Aslında mutlu olabilirdik ama Ferit'in adaya gelmesiyle her şey bozuldu.

O kadar yıl geçmiş, değişen pek bir şey yok. Hâlâ aynı silik tip. Sadece biraz kilo vermiş. Biraz da küstahlaşmış. Ankara'ya taşınmıştı bu, üniversite sınavlarında yüksek puanlı bir bölüm kazandı diye havasından geçilmemişti zaten, işte bitirmiş fakülteyi, Ankara'da bir işe girmiş. Nasıl bir iş olduğunu anladım desem yalan olur ama iyi maaş veriyorlar herhalde, kılık kıyafet de değişmiş. Bizim Feridun'da pahalı takımlar, gıcır gıcır ayakkabılar, görsen şaşarsın. İşte o küstahlık da bunlar sayesinde zaten. Ulan ben senin kıçını az mı korudum sokaktaki piçlerden, bana mı caka satıyorsun zibidi?

Sonra ne olsa beğenirsin? Benim sevgili karım, bir tanecik Seher'im, sen git bu zibidiye tutul. Kadının bir günde havası değişti, gözlerinin içi gülmeye başladı resmen. Nesine tutuldu bilmiyorum ama resmen tutuldu. Ferit hiç böyle bir fırsatı kaçırır mı? Hemen Seher'in ağzından girip burnundan çıkmaya başladı. Benim yanımda karıma kur yapmaya başladı pezevenk. Beraber kahvaltılar, uzun yürüyüşler, baş başa sohbetler.

Kıskanç herif!

Semih, sen söyle Allah aşkına! Çocukluk arkadaşın karına asılsa ne yaparsın? Karın da onun gözlerinin içine baygın baygın baksa? Git kendine bir silah bul, herifin iki dizine de birer tane sık diyorsundur Allah bilir. Sana böyle bir soru soranda hata.

Ne yapmak istersin diye sormuyorum, ne yapabilirsin diye soruyorum.

Silah filan bulmadım tabii. Ama Feridun'u bir kenara çektim. "Niyetin ne senin oğlum," dedim. "Ne yapmaya çalışıyorsun?"

Anlamamış gibi baktı suratıma. Yeni Feridun'un böyle acayip bir bakışı var, hafiften bir şaşkınlık ifadesi, hani içinden "Çok aptalsın," diyor ama nezaketinden dolayı bunu yüksek sesle söylemiyormuş gibi. Kendisi hepimizden daha akıllı, daha başarılı ve daha züppe ya.

"Öyle salak salak bakma," dedim. "Evli barklı adamsın. Benim karıma asılmaya utanmıyor musun?"

"Şaka yapıyorsun herhalde. Şakalarının ne kadar tatsız olabileceğini unutmuşum," dedi.

"Şaka filan değil," dedim.

"O zaman sarhoşsun, kafan iyi olmuş senin. İstersen bu konuyu kapatalım, sonra pişman olacağımız laflar etmeyelim birbirimize," dedi.

"Hangi Amerikan filminden öğrendin bu ağızları," dedim. Evet, biraz iyiydi kafam, birkaç kadeh içmiştim yemekte. Ama daha sonra pişman olacağım laflar etmiyorum. Sadece daha fazlasını söylemediğime pişmanım.

Sonra ne yaptım biliyor musun?

Ertesi günü Seher'i takip ettim. Alışverişe çıkacağım, öğlene doğru dönerim demişti. Alışverişe filan çıkmadığını biliyordum, karımı tanımaz mıyım? Alışverişe çıkarken en pahalı külotunu giymeyeceğini bilmez miyim? Saatlerce süslenip güzel kokular süründükten sonra otelden çıktı. Yolda etrafına tedirgin tedirgin bakıyordu. Beni görmüş olamazdı, genel olarak tedirgindi. Suçlu olduğunu gayet iyi bilen bir insanın bakışları. Tahmin ettiğim gibi çarşıda bir dakika bile durmadı, merdivenlerden Feritlerin sokağına çıktı. Ben de peşinden çıktım. Saçlarını düzeltti, ter kokuyor muyum diye çaktırmadan koltukaltını kontrol etti ve sonra kapıyı çaldı. Ferit uykudan yeni uyanmış gibi açtı kapıyı, üzerinde leş gibi bir kot, salkım saçak bir tişört. Seher uzanıp Ferit'in yanağını öptü. Öyle arkadaşça iki yanağını birden değil, sadece tek taraftan. Dudağının hemen kıyısından. Uzun uzun bekleyerek. En yakın arkadaşımı öptü karım.

Beni hiç öyle öpmedi.

Ağaçların arkasına saklanıp bir saat bekledim. İki saat bekledim. Neredeyse üç saat olacaktı ki yine kapı açıldı ve tek başına çıktı karım. Herifin üzerinde aynı kot ama bu defa üstü çıplak ve tek ayağında çorap.

Karıma görünmeden ondan önce otele döndüm, lobide karşıladım. "Nasıl geçti alışverişin?" diye sordum. "Hiçbir şey almamışsın."

"Aradığımı bulamadım," dedi.

"Ne yaptın peki bunca saat?"

"Hiç, boş boş dolandım öyle. Yemekten önce bir duş almak istiyorum, dışarıda pis bir hava var, yapış yapış oldum."

* * *

Ferit Ankara'ya döndüğünde Seher durgunlaştı. Karım ben onu tanıdığımdan beri hep durgundur ama bu defa iyice içine kapandı. Düşünceli düşünceli oturup eski defterlerine bakıyordu. Koca bir raf dolusu defter. İnanır mısın, daha o zaman anladım beni terk edeceğini. Baş edemediği bir sıkıntısı olmadıkça bakmaz eski defterlere. Kafasında hesapları kapatıyordu. Kazandıklarını, yitirdiklerini, mutluluklarını, üzüntülerini alt alta koyup topluyordu.

"Gitti mi Feridun?" diye sordum.

"Gitti. Ankara'da işleri varmış."

"Karısını özlemiştir herhalde," dedim.

"Önümüzdeki hafta yine gelecek," dedi başını kaldırmadan.

Gelecekti ve karımı alıp gidecekti. Anlamıştım.

* * *

Birazdan deniz yükselecek ve üzerinde oturduğum taşlar suyun altında kalacak. Şaka şaka, öyle bir şey olacağını hiç

sanmıyorum. Ama elma açlığımı hiç bastırmadı ve burada canım sıkılmaya başladı.

Ayak bileğimin ağrısı biraz azalınca yüzerek adanın çevresini dolanıp bizim otelin plajına çıkabilirim. Kardeşin bu suların en haşin yüzücüsü olarak az mı kız tavladı! Annemin yüreğine inerdi, açılmama asla izin vermezdi. "Sandal bile dayanmıyor, sen nasıl dayanacaksın?" diye azarlardı. Babaannemden izin koparmak daha kolaydı. Bir yandan, "Olmaz, annen ikimizi de doğrar alimallah," bir yandan da, "Bırak piç kurusu yüzsün, zıbaracaksa da zıbarsın," derdi. Sürekli kendi kendine kavga etmekten yorulmadı mı acaba? Eskiden beyni patlayacak diye çok korkardım fakat sonra onun bir değil, iki tane beyni olduğuna inandım. Hani bazı insanların doğuştan altı parmağı olurmuş ya, onun gibi işte, milyonda bir rastlanan bir acayiplik. Böyle bir şeyin imkânsız olduğunu duyunca çok sinirlenmiştim. İlkokulda, hayat bilgisi dersinde, vücudumuz ve iç organlarımız ünitesini işlerken, bizim öğretmen tahtaya yazar: "İnsanın iki gözü, iki kulağı, bir kalbi, bir beyni vardır." Murat kardeşin hemen atlar: "Ama babaannemin iki tane beyni var!" Neyse ki öğretmen Neriman Abla'yı biliyordu da salak olduğumu düşünmedi. Gülmüştü ama. Kahkaha atmıştı ve ben de çok öfkelenip kavga çıkarmıştım. Sonra iki gün uzaklaştırma cezası verdiler. (Öğretmene değil, bana. Çüş ulan, Körbürun Hayri Engintaş'tan sorulur dediysek o kadar da değil!)

O iki gün boyunca düşündüm, madem insanın iki tane beyni olamıyor, o zaman belki de iki tane sesi vardır babaannemin. Belki hepimizin içinde iki tane, üç tane ses var ama bir tanesi hariç hepsini susturuyoruz. Sadece içimizde konuşuyorlar çünkü dışarıdan duyulursa bize deli derler diye korkuyoruz. Belki babaannem susturamıyor o seslerden birini. Ya da susturmak istemiyor çünkü insanların ona deli demesi umurunda değil.

* * *

"Buralarda akıntı çok berbattır," der Niko Abi. "Seni alıp önce açıklara sürükler sonra da dibe çeker. Canını kurtarmak için debelenirsin. Tam başını çıkarıp nefes aldım diye sevinmişken bu sefer de ters akıntı yakalar, aha şu kayalara kadar bırakmaz. Bir de dalga varsa, taşlara vura vura kemiklerini kırar."

İnsan kendini bırakınca böyle can sıkıcı detayları hatırlamaya başlıyor.

* * *

Ne yalan söyleyeyim, Seher'in gittiğini anladığımda Ferit'e kaçtığını sandım. Öfkeden kafamı duvarlara vuracaktım. Birkaç defa vurdum da. Diyeceksin ki, nereden anladın gittiğini? Elbiseleri filan olduğu gibi duruyordu ama kimliği ve banka cüzdanı çekmecede yoktu. İnsan intihar etmeye kalksa, yanına banka cüzdanını almaz herhalde.

Gitmeden önce bir de resim bırakmış başucuma. Ama kendi çizdiklerinden biri değil, eski bir broşürden kesilmiş renkleri solmuş bir fotoğraf. Çirkin bir resim, benim anlamadığım o modern sanat saçmalıklarından. Daha önce bir yerde görmüştüm galiba ama hatırlayamadım. Seher mektup yazmak için boş bir kâğıt bulamayınca resmin kenarına yazmaya başlamış olmalı. Sonra vazgeçip yazdıklarının üzerini karalamış. Belki okuyabilirim diye epey uğraştım ama beceremedim.

Ertesi gün karşımda kimi bulayım istersin? Bizim Feridun hıyarını. Avucunu yalamış geri zekâlı.

"Seher nerede?" diye sordu.

"Sana ne?" dedim.

Suratımı görünce anladı ikimizin birden terk edildiğini. Anladı ama bir türlü anlam veremedi şapşal.

* * *

Velhasılıkelam, karım altı gündür kayıp kardeşim. Hava iznine mi çıktı, yoksa temelli mi gitti bilmiyorum ama içimden bir ses geri dönmeyecek diyor. Hayatımda ilk defa kendimi bu kadar yalnız ve çaresiz hissediyorum. Babaannemin meşhur bir lafı vardır, "İnsan nelere alışıyor, buna mı alışamayacak?" der durur. Düşünecek olursan haklı aslında. İnsan ölene alışıyor, kopan kola bacağa alışıyor. Buna mı alışamayacak? Ama çok özledim be Semih. Bütün gün boş boş duvarlara bakıp, ne yapacağım ben şimdi diye düşünmediğim zamanları çok özledim.

Madem açık seçik konuşuyoruz, şunu da söyleyeyim: Sana da, Seher'e de çok kızgındım. Bana nasıl böyle bir adilik yaptınız diye düşündükçe kulaklarımdan alevler fışkırıyordu. Hadi senin ipinle kuyuya inilmeyeceğini en başından biliyordum ve buna rağmen indim. Ya Seher? O niye böyle yaptı?

Marcus Aurelius'un kitabında işaretlediğin bir bölüm var. Hem kurşunkalemle altını çizmişsin hem de sayfanın kenarını kıvırmışsın. Altıncı his filan gibi saçmalıklara inanıyor olsam, yıllar öncesinden bana bir mesaj yolladığını düşünürdüm. Şu bölümden bahsediyorum:

"Karşındakini yargılamayı bırakırsan, 'bana zarar verdi' yargısından kurtulursun. 'Bana zarar verdi' yargısından kurtulursan zarar dediğin şeyden de kurtulursun."

Herifin ne demeye çalıştığını anlıyorum galiba. Bana adilik yaptılar diye kendi kendini yiyip bitirmeyi bırakırsan, ortada bir adilik kalmaz diyor. Hepsi senin kafanın içinde diyor. Değil mi? Anlamasına anlıyorum da, bunu becerebilir miyim bilmiyorum.

Seher benim canımı acıtmak için gitmedi.

Bunu sürekli tekrar edersem...

Bilmiyorum.

Ah be Semi! Keşke burada olsaydın. Bir şişe rakımız olsaydı, biraz beyazpeynir, bir kova da buz.

Artık tembelliği bırakıp harekete geçmenin zamanı geldi. Önümde yüzülecek epey bir yol var. Bilek fena zonkluyor, tek

bacakla idare edeceğim artık. Bak senden gizlim saklım yok, bugün dalgalar her zamankinden daha iri görünüyor gözüme. Ne yalan söyleyeyim, pek şansım yok galiba.

Diyeceksin ki, denemekten kim ölmüş. Tamam tamam, çok kötü espri, biliyorum.

Sustum.

Bilekmiş, akıntıymış, dalgaymış boş ver bunları, mazeret uydurmayı bırak artık Murat! Hafiften ısınma hareketlerine başla bakalım! Niko'nun anlattıkları doğru muymuş, yoksa bize hava atmak için kıçından masallar mı uydurmuş, birazdan öğreneceğiz.

Hem imparator abinin tavsiyesine uyar ve "akıntı" fikrini kafamdan atarsam, akıntının kendisi de yok olur, değil mi?

SEKİZ

23. Cenaze (1990)

Cenazeye gelenler, Körburun Camisi'nin avlusuna sığmayınca sokağı da tıka basa doldurmuştu. Anne babaların tembihlerine rağmen ağaçların gölgesinde azıp oynayan çocukların bağırışları cırcırböceklerinin sesine karışıyordu.

"Ne dersen de, ben kararımdan caymadım," dedi Onur.

Niko, kalabalığın en gerisinde duvarın dibine dikilmiş, başı önde, tırnaklarını inceliyordu. "Sen bilirsin öğretmen bey. Can senin canın, biz ne karışırız."

"Yahu hemen insanın moralini bozmasana! Öyle kıyıda takılacağım işte, açık denize çıkacağım demiyorum ki sana."

"Ben de sana diyorum ki asıl kıyıda başın belaya girer. İki metre gittin, sığ suda durdun. Baktın orada balık yok, hadi iki metre daha gideyim, aha şuraya da bir bakayım, dedin. Sonra bir bakmışsın, baka baka bok yoluna gitmişsin. Anladın?"

Onur, biraz ileride arkası dönük duran okul müdürünü boğum boğum ensesinden tanıdı. Biyoloji öğretmeninin kulağına bir şeyler fısıldıyor, etrafta kulak misafiri olan var mı diye de gözucuyla etrafına bakınıyordu.

"Benim derdim balık tutmak değil ki, o işin bahanesi," dedi Niko'ya.

"Derdin neymiş öyleyse?"

"Ne bileyim ben. Biraz kafa dinlemek."

Kalabalığın içerisinde velilerden birkaç kişiyi seçti. Çoğunun ismini aklında tutamıyordu ama yüzleri ezberlemişti. Örneğin şurada telaşla çantasını karıştıran kadın, birinci sınıftaki Ayşegül'ün annesiydi. Aksatmadan her cuma okula gelip kızının sınıf arkadaşlarına kıyasla ne kadar ileride olduğunu soruyordu. Şuradaki Cengiz'in babasıydı – derste başını sıraya yaslayıp kestiren Cengiz. Adam kantinde satılan tostların çok pahalı olmasından şikâyetçiydi. Haksız da sayılmazdı aslında ama bunun kavgasını niye Onur'la yapıyordu ki?

"Kafa dinleyeceksen koyarsın rakını peynirini önüne, bakarsın denize, dalar gidersin," dedi Niko. "Sandala ihtiyaç yoktur. Gidersin Seleş'in Meyhanesi'ne, acemisin diye bir güzel kazıklar seni ama mezesi güzeldir itin."

"Bir akşam beraber gideriz meyhaneye Niko Kaptan, benim misafirim olursun. Ama sandal konusunda beni caydıramayacaksın. Paramı biriktirdim, yastığımın altına koydum. Denizden korkup kaçacaksam adada yaşamanın ne anlamı var?"

Onur, caminin avlusundaki herkesin kendi aralarında fısır fısır onun hakkında konuştuğuna dair saçma sapan bir hisse kapılmıştı. Uzaktan onu süzüp, çocuğumuzu emanet ettiğimiz bu adam ne haltlar karıştırıyor, diye soruyorlardı birbirilerine. Güvenilir mi, nereden gelmiş, kimin nesi, biraz genç değil mi, acaba yeteri kadar tecrübeli mi, dost mu düşman mı?

Niko, kendi kendine söyleniyormuş gibi mırıldandı. "İnsan bir kere kendini öldürmeye karar verdiyse kimse ona mani olamaz."

"Öyle mi diyorsun?" Onur, tabutun yanında taziyeleri kabul eden Murat'a baktı bunu derken. Niko'nun da

gözlerini o tarafa diktiğini sezdi. "Sen mani oldun ama. Kurtardın adamı."

"O başka mesele."

* * *

Onur, çocukluğundan beri denizin altında ve üstünde geçen rüyalar görürdü. Kâbus demezdi bunlara; insanı uykusunda yorup ter içinde bıraksa da, nefesini kesip yataktan fırlamasına sebep olsa da kâbustan saymazdı. Aslında ne olduğunu tam olarak bilmiyordu. Kader gibi bir şeydi herhalde. Sen bana gelmezsen ben rüyana girip seni bir güzel tepelerim, diyordu deniz. Körburun'a taşındığından beri bu rüyaların sıklığı da, şiddeti de artmıştı. Her sabah, savaştan çıkmış gibi yorgun bir bedenle ve karmakarışık bir kafayla güne başlıyordu.

Ya korkup kaçacaktı ya da korktuğu şeyin üzerine gidecekti. İkincisini seçmişti Onur Öğretmen. Öyle yiğitliğinden filan değil, daha ziyade iflah olmaz inadı yüzünden. Küçük bir sandal satın alacaktı, satın alamazsa kiralayacaktı ve haftada birkaç kez denize açılacaktı. Suyun ortasında durup kitabını okuyacaktı. Termostan çayını içip bisküvilerini yiyecekti. Ya da hiçbir şey yapmadan bekleyecekti. Yeteri kadar beklediğine karar verdiğinde kıyıya geri dönecekti.

Ne olursa olsun hafta birkaç kez çıkacaktı o sandalla.

Körburun diye bir adaya tayini çıktığını öğrendiğinden beri kafaya koymuştu bunu. Ancak buraya gelir gelmez kendini öyle bir çekişmenin içinde bulmuş, kafası o kadar bozulmuştu ki planını bir süre ertelemek zorunda kalmıştı. Sadece bir-iki hafta diyordu kendi kendine. Bir-iki haftaya her şey yoluna girecek ve ben kendi işime

gücüme bakacağım. Çekişme dediği durumun bir-iki haftadan çok daha uzun süreceğini bilemezdi.

* * *

Bir sabah, başına geleceklerden habersiz, eczaneye gitmişti. Basit bir göz damlası alıp çıkacaktı.

"Çok fena kızarmış," dedi Semiha Hanım, burnunu ileri uzatıp gözlerini kısarak.

"Deniz suyuna alerjim var galiba."

"Alerji değil bu, mikrop kapmış. Size kendi hazırladığım merhemlerden birini vereceğim. Sabah akşam iki gözünüze de çepeçevre tatbik edeceksiniz. Bir hafta sonra tekrar bakarız."

"Ne merhemi bu?"

"Şifalı otlarla ve sır olarak sakladığım bazı hususi antibiyotik solüsyonlarla hazırlıyorum. Yüzde yüz etkilidir. Büyük ilaç firmaları reçetesini satın almak için mektup yazdı ama hepsini reddettim."

Onur, en kibar gülümsemesiyle, "Çok teşekkür ederim ama ben her zaman kullandığım damladan almak istiyorum," dedi.

"Ondan yok. Piyasada bulunmuyor zaten."

"Peki o zaman. İyi günler."

"Bir saniye lütfen," dedi kadın. "Benim de sizinle konuşmak istediğim bir mevzu vardı. Hazır gelmişken..." Eliyle baskülün yanındaki iskemleyi işaret etti. Onur, hiç niyeti olmamasına rağmen, sırf kabalık etmemek için oturdu.

"Torunumun derslerini yakinen takip ediyorum." Semiha Hanım da tezgâhın arkasında bir iskemleye oturup bastonunu kenara dayadı. "Gelinim oldukça yetersiz bu hususta, o yüzden çocuk ödevlerini yaparken başında ben duruyorum. Bir saniye bile ayrılmıyorum."

"Ne kadar güzel," dedi Onur. "Ama zahmet etmeniize hiç gerek yok. Ödevlerini kendi başına yapması daha faydalı."

"Başında durmazsam gereken dikkati göstermez. Şimdiki çocukların aklı fikri televizyonda. Siz yenisiniz, bazı şeyleri henüz bilmiyorsunuz. Mesela, sizden önceki öğretmenimiz, 29 Ekim bayramlarımızda şiir okuma müsabakası düzenlerdi. Üç senedir üst üste torunum birincilik kupasını kazandı."

"Ne kadar güzel," dedi Onur gülümsemeye çalışarak. "Evet, öyle bir yarışma yapıldığını söylediler. Açık konuşmak gerekirse, bayramlarda çocuklara zorla ezberletilen şiirlerin faydadan çok zararı olduğunu düşünüyorum. Daha o yaşta şiirden, edebiyattan soğutuyoruz, şiir adı altında o acayip şeyleri..."

"Kahramanlık şiirlerimiz çok kıymetlidir. Sizin bahsettiğiniz *acayip* şiirleri ben bilmiyorum delikanlı. Benim bildiğim şiirleri ezberlemek, bu vatan için canını feda etmiş şehitlerimize namus borcumuzdur. Ben lise talebesiyken "İstiklal Marşı"mızın on kıtasını da ezberden okuyup madalya kazanmıştım. Torunumun müsabakada kazandığı kupaları da büfenin üzerinde yan yana diziyorum. Sorarım size, ne hakla bu sene de birinci olma hakkını elimizden alıyorsunuz?"

Yapacak bir şey yok, diye düşünmüştü Onur iyi günler dileyip dükkândan ayrılırken. Bu yaştan sonra kadının hayata bakışını değiştirebileceğine inanmıyordu. Öte yandan, onun gibilerin işine burunlarını sokmasına da izin vermeyecekti.

* * *

Eczane ziyaretinin üzerinden bir hafta geçmemişti ki müdür bey bir sabah erkenden Onur'u odasına çağır-

dı. Daha önce bir defa daha huzuruna kabul etmiş, bir yandan dosyasını incelerken bir yandan da havadan sudan sohbet etmişti. Okula göreve başladığı ilk gündü ve müdür beyle görüşmesinden aklında kalan, sadece bu "huzura kabul edilmek" havası olmuştu.

Bu sefer havadan sudan konuşarak zaman kaybetmedi müdür bey.

"Buradaki vazifenizin milliyetçi ve vatanperver bir nesil yetiştirmek olduğunun bilincindesiniz umarım."

Hayırdır inşallah, dedi Onur içinden. Çok geçmeden meselenin ne olduğunu anladı. Çocuklara ders kitaplarının dışında birtakım acayip kitaplar okuttuğuna dair şikâyetler gelmişti.

"Geçen hafta *Küçük Prens*'i okumuştuk. Sanırım ondan bahsediyorsunuz. Hangi açıdan acayip, bilemedim."

"Kiminle konuştuğunuzu hatırlatırım Onur Bey, lütfen terbiyeli olalım. Tekrar söylüyorum, buradaki vazifeniz çocuklarımıza şanlı geçmişimizi öğretmektir, birtakım ecnebi propagandalarını değil."

"Geçmişimizin o kadar da şanlı olmayan kısımlarını ne yapacağız peki?"

Çattık, der gibi dertli dertli içini çekti müdür bey. Bir sigara yakıp arkasına yaslandı, uzun uzun Onur'un yüzüne baktı.

"Bak arkadaşım, anlıyorum, gençsin, heyecanlısın. Kim bilir eline o diplomayı tutuşturduklarında kafanda ne biçim hayaller vardı. Ama daha mesleğin başındayken sicilini kirletmen yazık olur. Bak sırf seni düşündüğüm için söylüyorum bunu. Yazık, günah. Ne kadar kritik bir dönemden çıktığımızı unuttun mu yoksa? 12 Eylül İhtilali olmasaydı memleket paramparça olacaktı. Dört yanımızı kuşatan düşmanlar yetmezmiş gibi bir de kendi içimizde beslediğimiz düşmanlarla boğuşuyoruz. Daha da tehlikeyi tam olarak atlattığımız söylenemez." Sır ve-

rir gibi kısık bir sesle devam etti. "Üzerimizde nasıl bir baskı var biliyor musun?"

"*Küçük Prens*'in ülkemizi parçalayacak unsurlar içerdiğini kim söylediyse sizi kandırmış efendim."

"Haddini bileceksin!" diye elini masaya vurdu müdür bey. "Eğer haddini bilmezsen defolup gideceksin bu okuldan. Ondan sonra da heladan bok temizleme okulunda hademelik bile yapamazsın. O yüzden kulağını aç ve iyi dinle. Duyduğuma göre 29 Ekim'deki şiir okuma yarışmasının yapılmayacağını konuşuyormuşsun ortalıkta. Doğru mu?"

"Çocuklara bağıra çağıra şiir okutmaktansa cumhuriyeti daha anlamlı bir şekilde kutlayabiliriz diye düşündüm."

"Düşünmeyeceksin. O yarışma yapılacak. Ezberlenecek şiirleri bizzat ben seçeceğim. Her sınıftan beşer öğrenci katılacak. Eğer içlerinden birinin tek kelime bile unuttuğunu görecek olursam, unutmayı bırak, avazı çıktığı kadar bağırmadığını görecek olursam, seni sorumlu tutarım. Bundan böyle hata kabul etmiyorum. Anlaşıldı mı?"

"Anlaşıldı efendim. Hatasız ezber."

* * *

Oysa, Onur hata yapmaktan korkmayan öğrencileri olsun istiyordu. Onlara düştüklerinde ayağa kalkmayı, özür dilemeyi, bazen sıra arkadaşını çok sevmeseler de yan yana oturabilmeyi ve saygı duymayı öğretmeye gelmişti. Beyinlerine düşman korkusu yerleştirmek istemiyordu. Onun yerine, her birinin kıymetli olduğunu, özel olduğunu ve hayatın gayesini sırf bir şeyler koparıp almak değil, geride bir şeyler bırakmak olduğunu anlatmak istiyordu.

Annesi tanısaydı çok severdi bu müdürü. Evde bir tepsi su böreği açıp yollardı.

* * *

Onur'un Körburun'daki hayatı böyle başladı. Fakat kolay kolay pes edecek, doğru bildiklerinden cayacak ve korkup geri atacak bir insan değildi. Öte yandan, savaş naraları atmasının bir faydası olacağını sanacak kadar saf da değildi. Yüksek bir duvarı koşup koşup kafa atarak delemezsin, derdi babası. Ya etrafından dolanacaksın ya da sabredip tırnaklarınla kendine bir tünel kazacaksın.

Sürekli takip edildiği hissine de ilk olarak o günlerde kapıldı. Bunun ne kadar anlamsız olduğunun farkındaydı ve gerginliğine veriyordu. Sonuçta, herkesin doğduğu günden beri birbirini tanıdığı ufacık bir adaya sonradan gelmiş bir yabancıydı ve insanların ona dik dik bakmasını doğal karşılamak gerekirdi. Sık sık ensesinde hissettiği bir çift göz, inatla peşinden geldiğini duyduğu ayak sesleri, büyük olasılıkla yorgun zihninin ona oynadığı oyunlardı.

Şiir okuma yarışmasında Semiha Hanım'ın kızı birincilik ödülünü kazandıktan sonra müdürle arasındaki gerginlik biraz azalır sanıyordu ama öyle olmadı. Adam Onur'a gıcık olmuştu bir kere. Kolay kolay yakasını bırakmayacaktı.

Yine bir sabah odasına çağırdı ve damdan düşer gibi medeni durumunu sorgulamaya başladı. Evlenmeyi düşünmüyor musun, konuştuğun görüştüğün birisi var mı, hanım arkadaşların oluyor mu? Bunlar önemli değil, diye içinden tekrarlayıp durdu Onur, önemli olan tek şey öğrencileriydi.

"Öğretmenlik kutsaldır Onur Bey. İnsanlar bize yavrularını emanet ediyorlar. Onlara gözümüz gibi bakalım

ve milli hislerle dolu, namuslu gençler yetiştirelim diye emanet ediyorlar. Kulağıma birtakım çirkin laflar geliyor senin hakkında."

"Ne gibi laflar efendim?"

Bir sürü, der gibi eliyle havada bir işaret yaptı adam. "Körburun, İstanbul'un batakhanelerine benzemez Onur Bey. Burada son derece namuslu bir hayatımız var. Öyle de kalacak. Eğer senin niyetin başkaysa bavulunu toplar, defolup gidersin."

"Neden bahsettiğinizi gerçekten anlamadım ama sizi temin ederim namusunuzu bozacak bir durum söz konusu değil," dedi Onur. "Hem ben nişanlıyım."

"Hani yüzük?"

Aptal aptal parmaklarına baktı Onur. "Denize filan giriyorum ya, düşer kaybolur diye sürekli takmıyorum."

"Madem nişanlısın, derhal o yüzüğü parmağına takacaksın. Bir daha çıkardığını görmeyeyim. Bu durumda bir an önce de evlenirsin, gelin hanım da gelir, burada evinin kadını olur. Mazbut bir hayat kurarsınız. Anlaşıldı mı?"

Babası öldüğünde nikâh yüzüğünü alıp hatıra olarak saklamıştı. Sırf müdürün çenesinden kurtulmak için onu taktı parmağına.

* * *

Bir sabah yine denizin dibine doğru sürüklendiği rüyalardan kan ter içerisinde uyandı ve artık daha fazla bekleyemeyeceğini anladı. Satılık sandal aradığını söylediğinde herkesin git konuş dediği Balıkçı Niko denen adamı buldu ve derdini anlattı.

"Sen ucuzundan bir şişe şarap kap gel, ben seni kendi sandalımla çıkarıp dolaştıracağım," dedi Niko. "Döndüğünde vazgeçeceksin bu sevdadan."

Vapur iskelesinin olduğu koyda su çarşaf gibiydi.

"Burası seni aldatmasın," diye uyardı Niko küreklere asılırken. Gerçekten de, koyun dışına çıkar çıkmaz denizin karakteri değişiverdi. Kasları yay gibi gergin, avına saldırmayı bekleyen bir hayvana dönüştü.

Sanki suyun üzerinde sadece Niko'nun gözlerinin seçebildiği sihirli mürekkeple çizilmiş bir harita vardı ve o haritada belirlenmiş rotadan şaşmadan ilerlediler. Niko ince ayarlar yaparken sandalın kıçını bazen yarım metre sağa kırdı, bazen de sola. Arada sırf Onur'un gözünü korkutmak için, "Bak şimdi öğretmen bey," diyordu. Saç teli kadar ince rotanın iki milim dışına çıkıyordu ve o zaman sandal, içine cinler ve şeytanlar kaçmış gibi tepinmeye başlıyordu. Onur korkudan yumruklarını sıkıyor, tırnaklarını avucuna geçiriyordu ama inadı yüzünden renk vermemeye gayret ediyordu.

"Kızma ama sen de çok hızlıymışsın be öğretmen bey."

"Niye öyle diyorsun?"

"Bizim Neco'nun kızı sana fena halde abayı yakmış diyorlar."

"Yok artık! Kim uydurduysa kafayı yemiş"

"Ben bilmem. Ama herkes sizi konuşuyor kahvede."

"Yahu bırak Allahını seversen. Benim öğrencim olacak yaşta kız. Bir defa okulun bahçesinde iki kelime konuştuk, o da kardeşinin dersleri filan hakkında. Bir daha beni nerede görmüş de tutulmuş? Hem zaten nişanlıyım ben, bak yüzüğüm bile var."

Kahkaha attı Niko. "Sen öyle diyorsan öyledir. Çıkar bakalım şu şişeyi, burada akıntı bize ilişmeyeceğini bilir."

Otelin açıklarından geçmişler, adanın yüksek kayalarla ve çam ağaçlarıyla kaplı güney sırtına doğru kıvrılmaya başlamışlardı. Niko, şaraptan bir fırt içiyor, arada bir küreklere dokunup sandalın burnunu düzeltiyor, sonra da geriye kaykılıp gözlerini dinlendiriyordu.

"Sen niye buralarda yalnızsın Niko Kaptan? Senin ailen nerede?"

Çenesiyle denizi işaret etti. "Benim ailem bu işte."

Biraz ısrar edince yarım yamalak anlattı Niko. "Sevdiğim bir kadın vardı. Anası ve kızıyla yaşıyordu. Demin otelin önünden geçtik ya, eskiden konaktı orası, işte orada hizmetçiydi benim Maria. Sonra 1964'te anasını sürdüler. Bu da peşinden gitmek zorunda kaldı. Seksen yaşında kocakarıyı nasıl tek başına yollasın?"

"Sen niye gitmedin?"

"Yan çizdim. Yanlış yaptım belki. Hem gidersem Körburun'da kim balık avlayacak?"

"Kaç kişi kaldı sizden geriye?"

"Rumları mı soruyorsun? Bir ben varım, bir de bizim Stefo'lar. Kasap Agop yani, bildin?"

"Ermeniler? Yahudiler? Onlara ne oldu peki?"

"Körburun'u beğenmez onlar. Prinkipo'da, Halki'de, Proti'de yaşarlar. Ama onların da çoğu gitti azı kaldı."

"Azı kaldı ama hâlâ kurtulamadık şu içimizdeki düşman korkusundan be Niko Kaptan! Bizim müdür bana ne diyor biliyor musun..." Onur, Niko'nun yüzündeki ifadeyi görünce anlatmaktan vazgeçti. "Hayrola, niye öyle yan yan gülüyorsun? Yoksa beni küçümsüyor musun Niko Kaptan?"

"Yok öyle bir şey."

"Var var, ben anladım. İçinden diyorsun ki, bu saf oğlanın ağzı süt kokuyor. İdealist öğretmen ayaklarında, aklı bir karış havada. Buradaki kurtlar iki günde pas pas gibi ezer bu bacaksızı, dünyanın kaç bucak olduğunu gösterirler, diyorsun. Bildim mi?"

"İdealist olmayan öğretmen nasıl oluyormuş?"

Omuzlarını silkti Onur. "Benim babam çiftçiymiş, sonra tüccar olmuş. Ama çok kitap okurdu. Çok açık fikirli bir adamdı, benim de kafama bir dolu fikir soktu.

Zalime boyun eğmeyecek kadar güçlü ol ama zalim olacak kadar güçlü olma, derdi mesela. Güce âşık olma, derdi. Güce âşık olursan o güç elinden gitmesin diye korkak olursun, korkaklığını gizlemek için de zalim olursun."

"Akıllı adammış baban."

"Hem akıllıydı hem de ileri görüşlüydü rahmetli. O ne kadar ileri görüşlüyse, annem de o kadar ürkek bir kadındı. Her şeyden korkardı, aman ne derler diye korkardı, devlete karşı gelinir mi hiç diye korkardı, Allah'tan korkardı, cinlerden korkardı, kedilerden bile korkardı. Ona kalsa, aklı başında bir meslek seçmeliydim, mutlaka öğretmen olacaksam da aklı başında bir öğretmen olmalıydım."

"Oldun bari?"

"Yok olmadım. Dik başlı bir öğretmen oldum."

"Bak sana ne diyeceğim öğretmen bey. Aha şurada..."

Niko'nun lafı yarım kaldı. Gözlerini kısmış, adanın açıklarında bir noktaya bakıyordu. Sonra ayağa kalktı, elini gözüne siper etti bir daha baktı.

"Kürekleri sıkı sıkı tut," dedi. "Sakın kaydırma sandalı." Hızlıca kazağını çıkardı, lastik terliklerini attı ayağından ve balıklama suya atladı. Önce yunus gibi dipten gitti, o kadar hızlı gitti ki gözden kayboldu, sonra elli metre ileride yüzeye çıkıp kulaç atmaya başladı.

Kürekler Onur'un elinden kurtulmaya çalışan, iki aç yaratık gibiydi. Eğer bir an boş bulunsa ikisi birden bileğine dolanıp koluna dişlerini geçiriverecekti. Bir yandan küreklere söz geçirmeye çalışıyor, bir yandan da dalgaların arasında kıyıya doğru hızla ilerleyen Niko'yu gözleriyle takip ediyordu. Yüzdüğü yönde bir kafa gördü, suyun çırpıntısıyla şamandıra gibi yükselip alçalan bir erkek kafası. Birkaç dakika sonra, Niko adamı çenesinin altından kavrayıp tek kolla kulaç atarak sandala döndü.

Onur uzanıp yarı baygın durumdaki adamı sandala çekti, hemen arkasından Niko tırmanıp kürekleri kaptı, sandalı akıntıdan kurtarmak için manevra yaptı.

Adam kesik bir nefes aldı, öksürmeye başladı ve kafasını dışarı sarkıtıp uzun uzun kustu.

Ağzından çıkan ilk laf, "Bileğim burkuldu," oldu.

Biraz daha öksürdü.

"Bileğim burkulmasaydı yüzerdim biliyorsun. Vapur iskelesine kadar bile yüzerdim. Benden başka da yüzebilecek çıkmaz. Belki sen çıkarsın, o kadar. Ama bileğim burkulmasaydı yüzerdim."

"Sen onu benim külahıma anlat," dedi Niko. Saçları alnına yapışıp gözlerine kadar inmişti ve bu haliyle olduğundan daha öfkeli görünüyordu.

Diğer adam dirseklerinin üzerinde doğrulup kayalara doğru baktı. "Çantam orada kaldı, kitabım var..."

"Küçükbeyimiz çantasını toplamaya gideceğimizi sanıyorsa avucunu yalar. Ben aklımı senin gibi peynir ekmekle yemedim."

* * *

Daha sonraki günlerde, Onur, denizden kurtardıkları adamın otelin sahibi Murat Bey olduğunu ve kısa bir süre önce karısının ortadan kaybolduğunu öğrenmişti. Körburun'un dedikoducu ahalisinden cinayet romanlarına yakışacak bazı teoriler de dinlemişti ama gülüp geçmişti.

Cenaze günü adamı avluda gördüğünde yanına gidip başsağlığı dilemesi gerektiğini düşündü fakat kalabalığın ortasına dalmak gözünde o kadar büyüdü ki biraz daha beklemeye karar verdi.

Öğle namazı bitince caminin içinden çıkan bir grup adam avludaki insanların arasına dağıldı.

"Alper'le Aslı'nın babası şuradaki sıska adam değil mi?" diye sordu Niko'ya. "Alper hakkında konuşacaktım ama bir türlü fırsat olmadı. Kızı, boş yere uğraşma, demeye getiriyor zaten."

"Evet, ta kendisi." Hafiften gülümser gibi oldu Niko. "Zamanında bizim Neriman Abla'dan öyle okkalı bir tokat yemişti ki bu şerefsiz, of anam anam. Şrrrak diye ses çıkmıştı, bak hâlâ kulağımda. Ulan öğretmen bey durup dururken nereden aklıma getirdin o lanet olası geceyi?"

"Ben niye aklına getireyim yahu? Sadece bizim Alper'in babası bu mu diye sordum."

"Aslında acımak lazım bu şerefsize ama nesine acıyayım? Bak kızına üzülüyorum, o ayrı mesele." Kafayı üşüttü der gibi parmağıyla iki defa şakağına vurdu.

"Hadi be? Sahiden mi? Gayet aklı başında bir kızcağız gibi görünüyor ama. Kardeşine resmen annelik yapıyor. Niye öyle diyorsun ki?"

"Sana bir soru sorayım o zaman öğretmen bey. Okumuş yazmış adamsın, bunun cevabını bilsen bilsen sen bilirsin. Bir insan yalan olduğu şeye nasıl körü körüne inanır?"

"Böyle bilmece sorar gibi konuşacağına aklından geçeni güzel güzel anlatsan olmaz mı?"

"Bizim Neco'nun kızını diyorum işte. Senin ananın başına ne geldi diye sorsan, sana bir güzel masal anlatır. Anamla babam sandalla açılmışlar, sandal su alıp batmış, anam boğulmuş, babam da onu kurtaramamış, der. Çünkü kıza öyle anlattılar, o da öyle belledi. İyi mi yaptılar kötü mü yaptılar, ben bilmem. Hakikati anlatsalardı belki daha fena olurdu, o yaşta aklı almazdı. Masala inanmış işte, sıkı sıkı tutunmuş, bırakmıyor. Sanki daha sonra öğrenmedi mi anasına ne olduğunu? Elbet öğrendi, bizim itlerin ağzı durur mu, lak lak konuşurlar herkesin arka-

sından. Mutlaka kızın da kulağına gitmiştir. Gitmese de bu yaşta artık ikiyle ikiyi yan yana koyup bakmıştır, bu hesapta bir yanlışlık var demiştir. Demez mi insan? Gecenin bir vakti anamla babamın sandalda ne işi vardı demez mi? Beni ve kardeşimi evde uyurken bırakıp sandal sefasına mı çıkmışlar demez mi? Sandalı nereden bulmuşlar demez mi?"

Konuşurken omuzları çökmüştü Niko Kaptan'ın. Hatta gözleri de dalgın dalgın bakmaya başlamıştı. Bir-iki defa burnunu çektikten sonra devam etti.

"Bana gelip sorsa, Niko Efendi dese, ne olmuş benim anamla babama dese, ne cevap vereceğim? Sandalı nereden bulmuşlar diye sorsa? O zaman ne halt edeceğim? Senin sandalı mı almışlar dese? Bak kaç sene geçti, hâlâ demedi. Her gördüğümde, tamam, diyorum, bu sefer soracak. Sormuyor. Yine de kafamda cevaplar hazırlayıp duruyorum."

"Ne olmuş peki Niko Kaptan?"

"Bırak, açtırma o uğursuz meseleyi."

"Yahu yine kendin açtın konuyu, bana ne kızıyorsun?"

Sıkıntıyla içini çekti Niko. "Şu aşağıda, çarşıdan ileride boş arsa var, bildin? Aha orası eskiden yazlık sinemaydı. Sonra gazino yaptılar ama sadece bir gece açık kaldı. O gece kendini ağaca astı bunun anası."

İkisi de susup cırcırböceklerini dinlediler bir süre. Arkalarındaki sokakta saklambaç oynayan küçük çocukların neşeli çığlıkları bir an için avludaki uğultuyu bastırdı.

"Seninle şu meyhane akşamını yapmamız şart oldu Niko Kaptan."

"Sen bilirsin öğretmen bey. Aslında benim yanımda çok fazla durmasan daha iyi edersin. Körburun insanı bitlidir, hemen kaşınmaya başlar, bir bakmışsın seni de

düşman bellemişler. Bir de gözünü seveyim, şu kız konusunda ayağını denk al. Anladın?"

* * *

Onur, derin bir nefes alıp ciğerlerini oksijenle doldurdu. Buraya alışması, insanları tanıması, onları anlamaya başlaması tahmininden daha uzun sürecekti anlaşılan. Ne olursa olsun moralini bozmayacaktı. Niko Kaptan'ın şu son söylediklerinin bile moralini bozmasına izin vermeyecekti.

Sahip olduğun tek kıymetli şey umudun, diye mırıldandı.

Yarın ne olacağını bilmiyordu. Niko'yu razı edip akşamüzeri Seleş'in Meyhanesi'ne götüreceğini bilmiyordu örneğin. İçerisi fazla kalabalık olmayacaktı; köşe masadaki müdavimler yeni gelenleri tepeden tırnağa bir güzel süzüp tekrar önlerine dönecekti. Niko'yla Onur, siyah beyaz fotoğrafların asılı durduğu duvara bitişik masaya oturacaklardı. Çalan kasetin bir yüzünde Zeki Müren, diğer yüzünde Müzeyyen Senar şarkıları olacaktı. Beyazpeynir, kavun, biraz da arnavutciğeri söyleyeceklerdi. Ama önce bir büyük açılacaktı; Onur'un bardağını tepeleme buzla doldurduğunu gören Niko, rezil ettin rakıyı diye dalga geçecekti. Onur aldırmayacaktı, ilk kadehi bir dikişte bitirecekti. İçince hafiften dili çözülecekti, rahmetli babasını anlatmaya başlayacaktı, Niko da Neriman Abla'nın maceralarını anlatıp onu güldürecekti. Ah, diyecekti Onur, keşke imkân olsaymış da ben de tanısaymışım şu meşhur Neriman Abla'yı. Gidenlerin anısına kadeh kaldıracaklardı ve bir süre konuşmayacaklardı, tabaklarındaki peynirle oynayacaklardı, bardakların nasıl buğulandığını seyredeceklerdi.

Sonra Onur yine heyecanlanacaktı ve büyük büyük

konuşmaya başlayacaktı –biraz içip heyecanlandığında hep böyle büyük büyük konuşurdu, örneğin ne kadar dik başlı olduğunu anlatırdı, öyle olduğunu düşünmek ona gurur verirdi, oysa kim bilir, belli de o kadar da dik başlı sayılmazdı– fakat bunları Niko'ya söylemeyecekti, sadece onu heyecanlandıran şeyleri anlatacaktı. Eğer bir şeyleri değiştirmek istiyorsak, işe bu çürümüş eğitim sistemini değiştirmekle başlamalıyız, diyecekti ve o sırada sesinin ne kadar yüksek çıktığını fark etmeyecekti. Ancak bu o kadar kolay değil, diyecekti çünkü çocukları da kendileri gibi olsun istiyorlar. Niye biliyor musun? İleride onları suçlamasınlar diye. Hesap sormasınlar diye. Onlar da korkak olsun ama korkak olduğunu bilmeyen korkaklardan olsun. Hayattaki tek gayesi, en kısa yoldan köşeyi dönmek olan çocuklar yetiştirmemi istiyorlar, diyecekti. Herkes senin kuyunu kazıyor, dört bir yanın düşmanlarla çevrili, sürekli tetikte olacaksın, her an tetikte olacaksın ki sana yan bakanı yüz metreden gözüne kestirip sen de onun kuyusunu kazmaya başlayasın dememi istiyorlar. Paranoyak çocuklar yetiştirmemi istiyorlar. Doğruyu yanlışı bilmeyen sefil çocuklar.

O sırada Niko araya girecek ve biraz yavaşlayalım istersen, ha ne dersin, diye soracaktı ama Onur onu dinlemeyecekti. Garson ne ara kasetin sesini kıstı, diye düşünecekti bir yandan çünkü meyhanede bir tek onun sesi duyuluyor olacaktı. Kendi sesini duymak Onur'u daha da heyecanlandıracaktı ve anlatmaya devam edecekti. İnsan hatalarını görüp ders almalıdır, diyecekti. Yoksa aynı hatayı yapar durur. Daha da fenası hiç hata yapmadığına inanır, hata yapamayacak kadar kusursuz olduğuna inanır, işte o zaman helyum balonu gibi şişer. Kendisi kusursuz olduğuna göre, diğer herkes kusurludur ve onun düşmanıdır, dört bir yanı onu yok etmeye çalışan, kuyusunu kazan düşmanlarla sarılmıştır. Kendini

bu düşmanlara karşı korumak için ne gerekiyorsa yapacaktır. İşte bunların hepsi korkudan Niko Kaptan. Bu hayatta bir bok olamadım, olamadan ölüp gideceğim korkusu. Daha da fenası, herkes benim bir bok olamadığımı anlayacak korkusu. Canınız cehenneme diye bağırıp gitmek istiyorum. Ben mi kurtaracağım ulan sizi cehennemden? Tek başıma nasıl kurtarayım?

Daha mezeler gelmeden meyhanenin sahibi Seleş belirecekti tam ensesinde. Beyaz bir tabağın içinde hesap fişini önüne bırakacak, kusura bakmayın beyler, diyecekti, burası bir aile müessesesi. Onur başta anlamayacak, etrafına bakınıp, iyi de kimse yok ki, diyecekti safça, hem meyhane değil mi burası? Seleş denen adam ellerini masanın üzerine dayayıp burnuna kadar girecek ve aynı lafı tekrar edecekti, bir de ahlaktan, namustan filan bahsedecekti ve o zaman Onur'un iyice kafası karışacaktı, bir yandan da öfkelenecekti elbette. Bir sıkıntın varsa lafı geveleme de açık açık söyle, diyecekti, o sırada Niko masanın altından uzanıp koluna yapışacak, ayağa fırlamasına engel olacaktı. Seleş iriyarı bir adamdı ama Onur'un gözü korkmayacaktı, öte yandan şaşıracaktı, sahiden de bu insanlar beni düşman görüyorlar, diye şaşıracaktı, cahil oldukları için korkuyorlar, diye mırıldanacaktı kendi kendine. Belki mırıldanmayacaktı da aklından geçenleri yüksek sesle söyleyecekti, hatta keyfi kaçmıştı ya bir kere, sırf Seleş'in damarına basmak için inadına ağır konuşacaktı, hakaret edecekti ama o kadar akıllı edecekti ki karşısındaki şaşırıp kalacak, ne cevap vereceğini bilemeyecekti. Hadi beyler, uzatmayın da bir tatsızlık çıkmasın akşam akşam, diye hesabı önlerine itecek ve gidecekti Seleş. Niko cebine davranırken Onur onu durduracaktı ve fişte yazanın onda birini sadaka bırakır gibi bırakıp kalkacaktı masadan. Kendini kahraman gibi hissetmeyecekti ama enayi gibi de hissetmeyecekti.

Enayi değiliz biz Niko Kaptan, diye bağıracaktı sokakta, tuh Allah kahretsin, keşke çıkarken şişeyi de alsaydık, diye ekleyecekti sonra.

Niko onunla öğretmenler evine kadar yürümeyi teklif edecekti ama Onur, hayır, diyecekti, aşk olsun beni galiba sarhoş sandın. Yolun ortasında vedalaşacaklardı ve sonra gülerek arkasından seslenecekti. Bunu saymam, yarın bir daha geleceğiz! Körburun'a koyu bir karanlık çökmüş olacaktı o sırada. Dört yol ağzına doğru hafif hafif yalpalayarak yürürken, ulan şu cırcırların gece gündüz ötmesine hâlâ alışamadın be Onur, diye kendi kendine yüksek sesle konuşacaktı. Sonra arkasında bir tıkırtı duyacaktı ve dönüp baktığında hızla ona yaklaşan üç kişi görecekti. Hayırdır inşallah, böyle telaş içerisinde nereye gidiyorlar acaba, diye düşünürken bir sokak lambası adamların yüzünü aydınlatacaktı. Önce Neco'yu tanıyacaktı, ardından Seleş'i, üçüncü delikanlıyı birkaç defa gördüğünü hatırlayacak ama kim olduğunu çıkaramayacaktı. Bir süre daha nereye gittiklerini merak edecek ancak adamlar etrafını sardığında jetonu düşecekti. Ulan ırz düşmanı, diye bağıracaktı Neco, sen benim kızımın kuyruğunda dolanmaya utanmıyor musun? Ulan bir de öğretmen olacaksın. Seleş ise ana avrat küfredecekti, ne vatan hainliği kalacaktı ne ırz düşmanlığı ne de Rum seviciliği. Ulan ben sana dersini vermez miyim, diyecekti Neco ama yerinden kımıldamayacaktı, sokak lambasının ışığında dudağı titreyecekti, sanki azar işiten kendisiymiş gibi ağlamaklı bir ifade belirecekti suratında. Adını bilmediği üçüncü adamın elinde bir şey parlayacaktı o esnada, çelikten soğuk bir şey, belki baba yadigarı bir sustalı, belki de pazardan alınmış ucuz bir bıçak. Seleş önünü kesecekti, tutsanıza ulan şu pezevengin evladını, kaçmaya çalışıyor, diye bağıracaktı yanındakilere, kollarına yapışın, kımıldamasın.

Bütün bunlar olurken Körburunlular kuryemişçi Remzi'nin çifte kavrulmuş fındıklarını ve Ender Pastanesi'nin meşhur sakızlı muhallebisini yiyerek televizyonda yeni başlayan diziyi seyredecek, hiçbir şey duymayacak, hiçbir şey görmeyecekti.

* * *

Cenaze namazı başlamadan önce avluda bir kıpırdanma oldu. Erkekler tabutun arkasında sıraya girerken kadınlar çocukları ellerinden tutup geriye çekildi. Onur, fırsattan istifade Murat Bey'e yanaşıp baş sağlığı diledi. Ardından yanındaki siyah ipek eşarplı ve güneş gözlüklü kadına elini uzatıp, "Sizin de başınız sağ olsun efendim," dedi. Murat, "Annem," diye tanıştırdıktan sonra izin isteyip önlere doğru ilerledi.

Meral Hanım, Onur'un elini bırakmadı. "Melek gibi bir kadındı. Şu dünyada hiç kimseye en ufak bir kötülüğü dokunmamıştır. Zaten melek gibi uykusunda uçup gitti. Işıklar içinde uyusun."

Kadıncağıza sakinleştirici bir ilaç içirmişlerdi herhalde; kiminle konuştuğunun farkında değildi, kendi kendine sayıklar gibi devam etti.

"Fakat oğlu olacak o vicdansız var ya, o çok üzdü kayınvalidemi. Şeytan görüsün suratını."

Onur, Hayri Bey karısının sözlerini duyacak kadar yakınlarda mı diye endişeyle etrafına bakındı ama kalabalıkta göremedi. Sonunda kibarca elini çekip kurtardı.

"Siz Murat'ın arkadaşısınız değil mi çocuğum?"

"Hayır efendim, ben yeni öğretmenim."

"Hay Allah, küpemin tekini düşürmüşüm galiba. Size zahmet, şuralara bir bakar mısınız, birisi üzerine basmasın."

Ayıp olmasın diye yerde küpe arıyormuş gibi yapa-

rak hızla kadının yanından uzaklaştı Onur. Ama hayır, diye düşündü, insanlardan nefret etmeyeceğim, insanları seveceğim, sevmesem de onları anlamaya gayret edeceğim. Yoksa onlardan ne farkım kalır? Yoksa nasıl iyi bir öğretmen olurum? Öfkemi çocuklara da bulaştırırım ve kızdığım insanlara dönüştürürüm onları da.

Sonra durup dururken bir şiirden altı kısa mısra geldi aklına.

Bütün iyi kitapların sonunda
bütün gündüzlerin,
bütün gecelerin sonunda
meltemi senden esen
soluğu sende olan,
yeni bir başlangıç vardır

Şairin "sen" dediği kimdi bilmiyordu ama sanki bu sözleri ona söylüyormuş gibi düşünmek hoşuna gitti. Bir sınıf dolusu öğrencin var öğretmen bey, dedi kendi kendine, onlara bundan böyle sadece böyle güzel şiirler okutacaksın. Sahip olduğun tek kıymetli şey umudun, onu da yitirirsen geriye ne kalır? Bir de sandal aldın mı... Utanmasa, belki defterine o acemi öyküleri yeniden karalamaya bile başlayabilirdi.

Uzaktan merakla ona izleyen Aslı'yla göz göze geldi, gülümseyerek göz kırptı.

Namaz için cemaatin en arkasında yerini alırken duvarın üzerine dizilmiş kedileri görüp şaşırdı. Yan yana durmuş, ciddi ciddi bekleyen tam dört tane sokak kedisi saydı. Başını çevirince öteki duvarda üç tane tekir gördü –bunlar kardeş olmalı, aynı tornadan çıkmışlar, diye düşündü– az önce Niko Kaptan'la durup sohbet ettikleri yerde iki, ağacın dibinde ise dört tane daha. Hepsi, ön patilerini kibarca bitiştirmiş, kulaklarını dikmiş, çenele-

rini hafifçe yuları kaldırmış, heykel gibi hiç kımıldamadan tabuta bakıyordu.

Tam da cenaze namazı başlarken gülünmezdi ama Onur'u bir gülme tuttu.

Mayıs 2016, İstanbul.

Notlar

"*Koza*" bölümündeki alıntı, Turgut Uyar'ın "Geyikli Gece" isimli şiirindedir (*Büyük Saat*, YKY, 2002).

"*Cenaze*" bölümündeki alıntı ise, Edip Cansever'in "Umuş" isimli şiirindedir (*Sonrası Kalır II*, YKY, 2005).

Marcus Aurelius'un deyişleri için Gregory Hays'in İngilizce (Phoenix Paperback, 2004) ve Şadan Karadeniz'in Türkçe çevirilerinden (*Düşünceler*, YKY, 2004) faydalandım.

Kulaksız adamın sözlerinin çoğunu, o günün gazetelerinden ve köşe yazılarından derledim.

"Birazdan güneş doğacaktı. Uyuyan cırcırböcekleri uyanacak, yorulanlar uykuya dalacak, insanlar yataklarından kalkıp kahvaltı masasına geçecekti. Yıldızlara bakılırsa bulutsuz, rüzgârsız, ılık bir gün olacaktı. Önce uzaktan düdük sesi duyulacaktı, sonra şehir hatları vapuru, yosunların kokusunu kabartan köpükler çıkararak iskeleye yanaşacaktı. İçi her zamanki gibi çay ve mazot kokacaktı. Halatlar atıldıktan birkaç dakika sonra hemen toplanacaktı; vapur Körburun'da çok beklemeyecekti çünkü Seher'den başka yolcusu olmayacaktı büyük olasılıkla."

Körburun, hem uzak hem yakın bir ada... Sapa, içine kapalı ama bir o kadar da yakınındaki anakaranın uzantısı. Kuşaklardır gözden ırak, ağır akan yaşantısı aslında hiç yabancısı olmadığımız bir öykü anlatıyor bize. Eski, "ah ne güzel komşularımız" ile geçen günlerden gittikçe kendi içine kapanan, içine kapandıkça da kendi kurallarındaki dayatmacılığın sertleştiği bir yaşamın adım adım örüldüğü *Körburun*'da gürültülü şeyler hakkında susulur, günlük sesler ise uğultuya dönüşür.

Hikmet Hükümenoğlu, üç kuşağın aşklarını, hırslarını, düş kırıklıklarını anlattığı *Körburun*'da "büyük roman"ı deniyor ve bizi öykünün bireyi aştığı yere bakmaya yönlendiriyor.

can

canyayinlari.com twitter.com/canyayinlari facebook.com/canyayinevi

ISBN: 978-975-07-3283-6

9 789750 732836